

ED 025 759

48

AL 001 686

By-Fairbanks, Gordon H.; And Others

Colloquial Sinhalese.

Cornell Univ., Ithaca, N.Y. Southeast Asia Program.

Spons Agency-Office of Education (DHEW), Washington, D.C. Bureau of Research.

Bureau No-BR-7-8322

Pub Date 68

Contract-OEC-1-7-078322-1711

Note-673p.; 2vols.

EDRS Price MF-\$2.50 HC-\$33.75

Descriptors-Audiolingual Methods, Cultural Context, Grammar, *Instructional Materials, *Language Instruction, Pattern Drills (Language), Phonemic Alphabets, Phonology, Pronunciation, *Sinhalese, *Standard Spoken Usage, Writing, Writing Exercises

This two-volume introductory course in Sinhalese (also spelled Singhalese) is based on a standard variety of the official language of Ceylon as spoken by educated speakers of the South-Western coastal regions. Each of the lesson units (24 in Part I and 12 in Part II) has a conversation, a grammar section, and a set of exercises. Every fourth unit is followed by a review unit. The material is designed to be practiced orally and emphasizes developing fluency in manipulating Sinhalese patterns, making use of the vocabulary introduced in the conversations. The Sinhalese script is introduced gradually beginning in Lesson 5, and is used exclusively from Lesson 13 on. The phonology, presented in the Introduction, appears in phonemic transcription. A reference list of inflected forms and cumulative Sinhalese-English and English-Sinhalese glossaries are included in Part II. (AMM)

COLLOQUIAL SINHALESE

Title VI NDEA
BR-78322 Part 1
PA-48
DE-BR

ED025759

U.S. DEPARTMENT OF HEALTH, EDUCATION & WELFARE
OFFICE OF EDUCATION

THIS DOCUMENT HAS BEEN REPRODUCED EXACTLY AS RECEIVED FROM THE
PERSON OR ORGANIZATION ORIGINATING IT. POINTS OF VIEW OR OPINIONS
STATED DO NOT NECESSARILY REPRESENT OFFICIAL OFFICE OF EDUCATION
POSITION OR POLICY.

**FAIRBANKS
GAIR
DE SILVA**

part 1

AL 001 686

COLLOQUIAL SINHALESE

Gordon H. Fairbanks
James W. Gair
M. W. S. De Silva

Part I
Lessons 1 - 24

South Asia Program
Cornell University
Ithaca, N. Y.

1968

This work was prepared under contracts with
the Office of Education,
Department of Health, Education and Welfare,
Washington, D. C.

Preface

Sinhalese is the official language of Ceylon, and the mother tongue of the majority (about 70%) of the population. There are two main varieties: Literary and Spoken, which differ from each other in important ways. Literary Sinhalese is the language of virtually all written materials, not just literature in the narrow sense. It is characteristically written and read, and on those relatively rare occasions when it is heard, it is generally read aloud from a previously prepared text. It is not dealt with in this book. Spoken Sinhalese, setting aside some formal sub-varieties heard primarily in lectures and sermons, is basically the language used by everyone, of all social and educational levels, for all face-to-face discourse, and it is this colloquial variety of Spoken Sinhalese that is represented in the present text. Although there are some dialectal differences in Colloquial Sinhalese, they are not sufficient to impair understanding to any significant extent between speakers from any parts of the island. This text represents primarily a variety spoken by educated speakers of the South-Western coastal regions. Though it differs somewhat from the speech of some other regions, particularly the upcountry region and the South Coast, it will be understood anywhere, and one who learns it can adjust easily to the speech of any area.

Sinhalese belongs to the family of languages usually called Indo-Aryan, the other members of which are found primarily in the north of India and include Hindi, Assamese, Bengali, Marathi, Gujarati, Rajasthani, Panjabi, Kashmiri, Oriya and Sindhi. Another member of the family, Maldivian, is spoken in the Maldivian Islands and is closer to Sinhalese than the others. The Indo-Aryan languages form in turn a subgroup of the Indo-European family, so that Sinhalese is ultimately related to languages like English, Russian, and the Romance languages, though the relationship is far too distant to be of any real help in learning it. The other major language of Ceylon, Tamil, spoken by about 20% of the total population, as well as by a much larger group in South India, is not an Indo-European language, but belongs to another family, the Dravidian.

This text appears in two parts, including thirty-six lessons in all; twenty-four in the first part and twelve in the second. Each lesson has a conversation, grammar, and set of exercises, and there is a set of review exercises after every four lessons. The conversations should be drilled until they can be said at normal speed and pronounced in a manner acceptable to a native speaker of

Sinhalese. The grammar section of each lesson is based on the conversation and is intended to help the student to construct new sentences, not to serve as an end in itself. The drill section requires the student to construct new sentences on the analogy of those already learned, with the help of the grammar. Each lesson introduces new vocabulary in the conversation, but not enough that vocabulary learning becomes the major task. The emphasis of the whole is on developing fluency in manipulating Sinhalese patterns, making use of the vocabulary introduced in the conversation. For the first twelve lessons, new Sinhalese material is presented in a phonemic transcription slightly adapted for pedagogical reasons. The Sinhalese script, in a form adequate for writing the colloquial language, is introduced beginning with lesson five, and from lesson thirteen on all new Sinhalese material is written in that script. While some time must naturally be devoted to learning the script, the basic approach should be oral throughout, with all exercises done orally. In lessons 9-12 the conversational sections of all lessons previously given in transcription are given in Sinhalese script at the rate of three per lesson. These may be used for practice. After lesson twelve, when the student has learned to read the script, a few of the exercises may be assigned for writing practice, but they should be done orally first. In any case, the student should not have to do any writing until after he has learned the Sinhalese script.

An appendix that gathers together the inflected forms of Sinhalese in one place for ready reference appears in Part II. Following it, there are cumulative Sinhalese-English and English-Sinhalese glossaries for lessons 1-36. Since the student will need these most after he has gone through enough lessons to have encountered a reasonably large number of forms, the Sinhalese in the glossaries is given only in Sinhalese script.

Thanks are due to many people for help in the preparation of this text. Mr. D. D. de Saram and Mr. W. S. Karunatillake have actively assisted in revising it and have played an indispensable part in bringing it to its present form. It has been used in an earlier mimeographed version both at Cornell and elsewhere, and many students have suggested improvements and corrections. Mr. Gregory Pearson assisted in some of the proofreading and in assembling the glossaries. Special thanks are due to Mrs. Helen Albertson for typing the English portions for reproduction and to Mrs. Trelicia Gunawardana for her typing of the Sinhalese. Mr. A. J. Gunawardana also deserves our gratitude for making many valuable suggestions during the final preparation of the copy. Mrs. Helen Kelley designed the covers. We also wish to thank the Office of Education for the contract funds provided both to prepare and reproduce this text.

G. H. F.
J. W. G.
M. W. S. De S.

Ithaca, New York

July, 1968

CONTENTS

	<u>Page</u>
PREFACE	v
INTRODUCTION - Notes on Pronunciation	xvii
LESSON 1 - <u>At the Bus Depot</u>	1
1. Noun and Pronoun Forms	3
2. The Singular: The Definite and Indefinite Forms .	3
3. The Plural	4
4. Cases	4
5. Noun Citation	6
6. Verb Forms	6
7. Postpositions	7
8. The Question Marker <u>de</u>	8
9. Interrogative Expressions	8
LESSON 2 - <u>Buying Cigarettes</u>	12
1. Address	14
2. Noun Classes	14
3. The Genitive Case	16
4. First Person Pronouns	18
5. New Verbs	19
6. 'Near'.	19
7. Equational Sentences	20
8. The Location Sets	20
LESSON 3 - <u>Buying Fruit</u>	27
1. New Nouns	29
2. New Verbs	30
3. 'Madam'	31
4. The Genitive of Place	31

Contents -	<u>Page</u>
5. The Assertion Marker <u>-y</u>	32
6. <u>-y</u> and <u>-də</u>	32
7. ekak 'each'	33
8. The 'Want' Construction	33
9. Some Negative Formations - <u>nææ</u> and <u>epaa</u>	34
LESSON 4 - <u>Getting Directions</u>	38
1. New Nouns	40
2. New Verbs	40
3. The 'Must' or 'Have to' Construction	41
4. The 'Can' Construction - <u>puluwan</u>	41
5. The Question Marker <u>də</u> with Different Sentence Types	42
6. Quantity Phrases	45
7. <u>kiiyak</u>	46
8. <u>Tikak</u> and <u>huṅgak</u>	47
9. Indirect Questions	48
10. The <u>mehee</u> and <u>metəne</u> sets	48
REVIEW 1	52
LESSON 5 - <u>Information About a Journey</u>	57
1. New Nouns	60
2. New Verbs	61
3. The Indefinite in Time Phrases	61
4. Infinitives with Nouns	62
5. The Sinhalese Writing System - I	62
LESSON 6 - <u>Offering a Job</u>	67
1. New Nouns	70
2. Class 5 Nouns	72
3. Differences Between Animate and Inanimate in Agreement	73
4. New Verbs	75
5. Pronouns	76
6. <u>game</u>	76

Contents -	<u>Page</u>
7. Assertion Marker	77
8. 'From . . . On'	77
9. The mee Set as Adverbs of Place	77
10. More Negative Formations	77
11. <u>nædde</u>	78
12. The Sinhalese Writing System - IJ	79
 LESSON 7 - <u>Hiring a Driver</u>	 86
1. New Nouns	89
2. New Verbs	89
3. <u>lamea</u>	90
4. 'Remain, Stay'	90
5. Infinitives	90
6. The Conjunction <u>y</u> . . . <u>y</u>	91
7. Sentences with an Adverbial Expression	91
8. <u>nee</u> and <u>nee dæ</u>	
9. The Sinhalese Writing System - III	
 LESSON 8 - <u>The Mailman Comes</u>	 99
1. New Nouns	101
2. New Verbs	102
3. 'Have, Has'	102
4. <u>æti</u> 'Might Be, Might Have'	103
5. The Verbal Adjective Form of the Verb	104
6. Present Temporal Gerund	104
7. The Conjunction <u>-y</u> . . . <u>-y</u>	105
8. <u>witərə</u> 'Only' and <u>witərə</u> 'About'	105
9. Numerals	106
10. The Sinhalese Writing System - IV	107
 REVIEW 2	 114
 LESSON 9 - <u>Borrowing a Book</u>	 119
1. New Nouns	122
2. New Verbs	123
3. <u>parakku wenəwa</u>	123

Contents -	<u>Page</u>
4. Idioms with <u>kamak</u>	123
5. The <u>-mu</u> Form	125
6. The Sinhalese Writing System - V	125
 LESSON 10 - <u>Buying a Book</u>	 132
1. New Nouns	135
2. New Verbs	135
3. Noun Compounds	135
4. <u>koten də</u>	136
5. <u>koccerə, kiiyak, kiidenek</u>	136
6. Numerals 6-12	137
7. <u>teerenəwa</u> 'Understand'	138
8. <u>madi</u>	138
9. <u>paṭaṇ gannəwa</u>	139
10. <u>laṅge</u>	140
11. The Infinitive with Adjectives	140
 LESSON 11 - <u>Extending an Invitation</u>	 146
1. New Nouns	149
2. New Verbs	150
3. The Third Person Pronoun (<u>meaa</u>) Set	150
4. 'Like, Like to' <u>kəmati</u>	151
5. <u>-t ekke</u> 'With'	152
6. <u>issərəha</u> 'In Front of'	152
7. 'At What Time'	152
8. <u>kataa kərənəwa</u>	152
9. <u>kiyənəwa</u>	153
 LESSON 12 - <u>Calling on a Friend</u>	 160
1. New Nouns	163
2. New Verbs	164
3. The <u>-wi</u> Form of the Verb	164
4. The <u>-nnaṇ</u> Form of the Verb	165
5. The Conjunction <u>naṇ</u> 'If'	166
6. (<u>-Tə</u>) . . . <u>bææ</u> 'Can't'	167
7. The 'Am To,' 'Am Supposed To' Construction	167

Contents -	<u>Page</u>
8. Telling Time	168
9. <u>wenəwa</u> in Time Expressions	168
10. <u>taamə</u> and <u>tawə</u>	169
11. <u>may</u>	169
12. <u>waaDl wenəwa</u>	170
 REVIEW 3	 175
 LESSON 13 - <u>Arranging a Visit</u>	 182
1. New Nouns	185
2. New Verbs	185
3. The Negative Imperative	186
4. Further Notes on <u>ə</u> : The Form <u>ə</u>	186
5. <u>ə</u>	187
6. <u>ə</u> 'Until'	187
7. The Emphatic Particle <u>ə</u>	188
8. 'The Whole': <u>ə</u>	188
9. <u>ə</u> '(And a) Half'	188
10. <u>ə</u>	189
11. 'Ask'	189
12. <u>ə</u>	189
 LESSON 14 - <u>Looking for a Doctor</u>	 193
1. New Nouns	196
2. The Third Person Pronoun <u>ə</u>	196
3. The 'Too', 'Also' Construction: <u>ə</u>	197
4. The Case Forms of the Basic (<u>ə</u>) Set	197
5. <u>ə</u>	197
6. Verbal Nouns	198
7. 'While,' 'During'	198
8. <u>ə</u>	199
9. 'Before'	199
10. <u>ə</u>	199
11. Instrumental Case	199
12. <u>ə</u> , <u>ə</u>	200
13. <u>ə</u> 'on Vacation'	201

Contents -	<u>Page</u>
LESSON 15 - <u>A Family Conversation</u>	205
1. New Nouns	208
2. New Verbs	209
3. Past Tense	209
4. ද As a Conjunction - 'If, Whether'	211
5. ඒ 'Also'	212
6. නිසා 'Because'	212
7. හිඟ 'Scarce'	214
8. 'Next, This, Last'	214
9. Genitive Case Quantity Phrases	214
10. මොක, මොකක්	215
11. එක්	216
12. Instrumental Case	217
13. 'It's Raining'	217
14. Numerals 13 - 20	217
LESSON 16 - <u>Visiting a Friend</u>	222
1. New Nouns	226
2. New Verbs	227
3. Idiomatic Expressions	227
4. Linking -ඒ	228
5. Ordinal Numerals	228
6. 'Everybody'	229
7. . . . ද . . . ද	229
8. ම	230
9. පස්සෙ	230
10. ඒ එක	231
11. ඒ එකක් බොහොම ද?	231
12. Some Sinhalese Sentence Constructions - A Summary .	231
REVIEW 4	238
LESSON 17 - <u>Talking to a Workman</u>	243
1. New Nouns	247
2. New Verbs	248
3. Past Tense	248

Contents -

	<u>Page</u>
4. යනවා and එනවා with the Genitive Case	251
5. හමිබ වෙනවා	252
6. Adverbs	252
LESSON 18 - <u>Financial Problems</u>	256
1. New Nouns	259
2. New Verbs	260
3. පුද්ගලික වෙනවා, බැරි වෙනවා	260
4. ඕන වෙනවා, එපා වෙනවා	261
5. වේවී	262
6. 'Not Enough'	262
7. Adjectives with උනා	263
8. 'Be Supposed to', 'Have to'	263
9. නවී	263
10. තියෙනවා, ඉන්නවා	264
11. හමිබ වෙනවා	265
12. උ 'It Seems'	265
13. වෙනවා	265
14. වත්	266
15. හරි	266
LESSON 19 - <u>Visiting Ceylon</u>	270
1. New Nouns	275
2. New Verbs	276
3. Idioms	276
4. Stating Nationality	277
5. Verbal Adjectives	277
6. The මෙව්වර Set	278
7. වැඩියෙ	279
8. වෙනත ඇති	279
9. නැතුව	280
10. අතරෙ	280
11. පේනවා	281
12. වගේ	281
13. 'All'	281

Contents -	<u>Page</u>
14. ගෞරව	282
15. Plural Noun Inflection	282
16. ගැහ	283
17. 'Accustomed to'	283
 LESSON 20 - <u>Getting to Know Someone</u>	 289
1. New Nouns	293
2. New Verbs	294
3. විතර	294
4. කො දියුණු	295
5. තරම්	295
6. Past Conditional	295
7. Past Participle	296
8. 'Glad, Pleased'	299
9. බලනවා 'Try'	300
10. ඉස්සෙල්ලා	300
11. වැඩියෙ	300
12. ඇති	301
13. නිවැරදි	301
 REVIEW 5	 305
 LESSON 21 - <u>Festivals of Ceylon</u>	 312
1. New Nouns	317
2. New Verbs	318
3. Names of the Months	318
4. Interrogatives	320
5. Present Perfect	321
6. -ට with Time Expressions	321
7. 'Beginning,' 'Middle,' 'End'	321
8. 'From . . . Until'	322
9. ඒ තරම් සෙසා	323
10. 'To Have in Mind,' 'Intend'	323
11. Indirect Object	323
12. 'Bring,' 'Take Away'	323
13. Infinitive	324

Contents -	<u>Page</u>
14. 'To Get a Chance to'	324
15. 'Along'	325
16. The Past Temporal Gerund	325
17. 'Four or Five'	326
18. Instrumental Case	326
19. 'Might,' 'Might Not'	327
20. වෙන්න පුලුවන්	328
21. දැක්වූ	328
LESSON 22 - <u>In a Restaurant</u>	334
1. New Nouns	339
2. New Verbs	340
3. Past Participles	341
4. Participial Sentences	341
5. The Past Participial Adjective	342
6. කියලා	344
7. වැඩි and මදි	345
8. වැඩියෙ	346
9. ගැන	346
10. 'In Sinhalese'	346
11. 'What Does it Mean?'	347
12. . . . හරි හරි	347
13. A Portion	347
14. The Plurals of the මේක Set	348
15. කාටත්	348
16. ගෙනත්	348
17. නැත්තං	349
LESSON 23 - <u>Visiting Anuradhapura</u>	353
1. New Nouns	358
2. New Verbs	359
3. Respectful Nouns	359
4. The Pluperfect	359
5. Numerals	360
6. B.C. and A.D.	362
7. ඉස්සර 'Before'	363

Contents -	<u>Page</u>
8. අයිති 'Belong to'	363
9. 'One,' 'Ones'	364
10. වැඩි කොටස 'The Majority'	364
11. කෙරෙහි	364
12. කමටි	365
13. Superlative Degree	365
14. Idioms	365
15. 'The Letter' 'ක'	366
 LESSON 24 - Two University Students	 371
1. New Nouns	376
2. New Verbs	377
3. Intimate Expressions	377
4. The Simple Imperative	378
5. 'Hope'	378
6. මතක 'Remember'	379
7. අති 'Enough'	379
8. කලින්	380
9. 'That's Why'	381
10. නැති	381
11. Useful Expressions	382
 REVIEW 6	 386

INTRODUCTION

Pronunciation

GENERAL:

The only satisfactory way to learn the pronunciation of a language is to imitate a native speaker of that language. The notes that follow are intended only as an indication of what to look for and imitate in the speech of a native speaker of Sinhalese and to provide selected material for practice.

For the first twelve lessons, new Sinhalese material will be given in a transcription which represents the sounds of Sinhalese using letters most of which are familiar in shape. Their sound values for Sinhalese are described briefly below. Sinhalese orthography is introduced in lessons 5 through 12, and it will be used for all Sinhalese from lesson 13 on.

VOWELS:

Sinhalese has two sets of vowels, a set of seven short vowels, represented by i, e, æ, ə, a, u, o, and a set of seven corresponding long vowels, represented by doubling the short vowel symbols: ii, ee, ææ, əə, aa, uu, oo. In speaking Sinhalese it is important to maintain carefully the distinction between short and long vowels, for it may signal the difference between entirely different words: ekə 'one' but eeke 'that one,' dane 'burning' but daane 'putting.'

SHORT VOWELS:

i is a high front vowel, similar to that in English 'bit', very short:

Exercise 1

di	while	itiŋ	so
iDe	room	miniha	man
dige	long	api	we
giyə	gone	madi	too little
kiri	milk	ingirisi	English

e is a midfront vowel, about halfway between the vowel sound in English 'bet' and that in 'bait', very short and without the glide that occurs in the latter English word:

Exercise 2

tel	oil	ehenan	if so
ekə	one	aayet	again
kenek	a person	passe	after
ehemə	like that	aawe	came
ridenə	hurting	poten	from the book

æ is a low front vowel, similar to that in English 'hat', very short:

Exercise 3

æpəl	apples	gæne	about
æti	might	hæti	manner
mædə	middle	nætuwə	without
dæn	now	perəhərə	procession
pættə	side	tæpəl	mail

ə is like the last vowel sound in English 'sofa':

də	question marker	gamənə	journey
mə	emphatic	witərə	about
kərənə	doing	ikmənətə	fast
iwərə	finished	matəkə	remembering

a is a low central vowel, similar to that in English 'far', but shorter. Many speakers of American English use a similar vowel in the word 'hot':

Exercise 5

at	hands	ekak	a one
nan	if	dawas	days
adə	today	kamak	a difficulty
dərə	firewood	gatta	took

u is a high back rounded vowel, similar to the vowel sound in English 'shoot' but shorter and without the glide that occurs in the English word:

Exercise 6

use	tall	uturu	northern
dure	far	kukul	poultry
tune	three	amutu	new
mulu	whole	baDu	goods

o is a mid back rounded vowel, similar to the vowel sound in the English word 'coat', but shorter and without the glide that occurs in English:

Exercise 7

pot	books	uuro	pigs
loku	big	oye	that
ohome	like that	kcy	which
polos	young jakfruit	daruwo	children

LONG VOWELS:

i is a high front vowel, similar to the vowel sound in the English word 'deed', long and without the glide that occurs in English:

Exercise 8

iitə	to that	kiipe	several
iiye	yesterday	siigiriye	Sigiriya
griismə	summer	aseniipe	illness
biime	drink	kulii	wages

ee is a mid front vowel, similar to the vowel sound in English 'raid', long and without the glide that occurs in English:

Exercise 9

ee	that	peenəwa	see
gee	house	isTeesəmə	station
eeke	that one	gamee	in the village
deewi	might give	udee	morning

ææ is a low front vowel, like short æ but lengthened:

Exercise 10

ææ	she	kææmə	food
rææ	night	næædææya	relation
nææ	no	nææwa	bathed
bææ	can't	hæbææ	true

əə is very rare in Sinhalese, and occurs only in English borrowings. It is similar to the vowel sound heard in 'bird' in British and some varieties of American English:

Exercise 11

ʃəət shirts səewis service

Speakers of Sinhalese vary in their pronunciation of such words. Imitate that of your teacher.

aa is a low central vowel, similar to that in English 'father', long:

Exercise 12

daa	day	dihaawə	direction
aapu	came	niwaaDu	vacation
gaanə	amount	epaa	don't
aagəmə	religion	kalpenaa	thought

uu is a high back rounded vowel, similar to the vowel sound in English 'food', long and without the glide that occurs in English:

Exercise 13

huu	hoot	luunu	onion
muu	this animal	asuu	eighty
uura	pig	anuu	ninety

oo is a mid back rounded vowel, similar to the vowel sound in the English word 'load', long and without the glide that occurs in English:

Exercise 14

ookə	that one	iskoolə	schools
koo	where	kantooruwə	office
toorənə	chosen	noonə	lady
eloolu	vegetables	winoode	enjoyment

CONSONANTS:

Sinhalese consonants may be subdivided into two groups, which for reference purposes may be called stop consonants and non-stop consonants. The stop consonants occur in two series, as follows:

Voiceless: p, t, T, c, k

Voiced: b, d, D, j, g

STOP CONSONANTS:

p, c, k are pronounced like the underlined consonants in the English words 'pin', 'chin', 'kin', respectively. In English, when voiceless stop consonants such as these begin a word, they are accompanied by a release of breath called aspiration. Such aspiration may also be present in that position in Sinhalese, but if so it will be very slight and much less pronounced than in English.

Exercise 15

paha	five	ruci	liking
palaate	province	puñci	small
api	we	koo	where
sæpe	comfort	kiipe	several
ciine	China	dakunu	southern
wacene	word	ekak	a one

t and T are both 't-like' sounds, but are produced with the tongue in different positions. t is produced with the tip of the tongue just behind the upper teeth and with the front flat part of the tongue flat against the tooth ridge. T is produced with the tip of the tongue curled back so that it touches the roof of the mouth back of the tooth ridge, at a point just slightly farther back than is used for English 't'. Since these two sounds are not distinguished in English, the difference between them will be difficult to hear at first, but it is important in Sinhalese and may distinguish different words. An English 't' will sound like T to a speaker of Sinhalese, so that it is particularly important to remember to keep the tongue forward when making Sinhalese t:

Exercise 16

tihe	thirty	Tike	the few
tawe	still	Tawme	town
tæne	place	Tæksiyə	taxi
ate	hand	aTe	eight
etene	there	heTe	tomorrow
rate	red	raTe	country
æti	enough	wæTe	fence

b, j, and g are pronounced like the underlined consonants in English 'bin', 'jam' and 'gone', respectively:

Exercise 17

bat	rice	koliijiye	college
babaa	baby	kaju	cashews
hæbææ	true	game	village
kalebælee	haste, confusion	gale	rock
juuni	June	age	end
jiiwitee	life	ateremage	on the way

d and D are the voiced counterparts of t and T. That is, they are 'd-like' sounds, with D produced with the tongue in the same position as for T, and d produced in the same position as for t. English 'd' will sound to a speaker of Sinhalese like D, so that, as for t, it is particularly important to keep the tongue forward for the Sinhalese d:

Exercise 18

dostərə	doctor	DokTə	Doctor
badu	taxes	baDu	goods
adə	today	aDə	half
mædə	middle	iDə	room
madi	not enough	wəDə	work
padiŋciyə	residence	poDi	little
nidahasə	independence	paDiyə	salary

NON-STOP CONSONANTS:

The Sinhalese non-stop consonants may be divided for discussion into three groups: spirants, nasals and others.

Spirants: f, s, š, h

Nasals: m, n, ñ, ŋ, ṁ, ṅ, ṅ̃

Others: y, r, l, w

Spirants

The spirants s, š, h are produced like the corresponding consonants in English, š being like the 'sh' in English 'shin'. Some speakers may not have both s and š but use s only.

f is similar to the underlined consonant in English 'fin', but while the English sound is produced by the passage of air between the lower lip and upper teeth, most speakers of Sinhalese produce f by allowing air to pass between the upper and lower lips. f is quite rare in Sinhalese, occurring mostly in words borrowed from English and some people will regularly substitute p for it.

Exercise 19

siini	sugar	šoo	shows
sate	cent	fiis	fees
rase	tasty	Təlifoon	telephones
gas	trees	frayd rays	fried rice
paha	five	hayə	six

Nasals:

Sinhalese nasal consonants may be divided into two groups: full nasals (m, n, ŋ, ñ) and half-nasals (ṁ, ṅ, ṅ̃).

The full nasals m, n, ŋ are produced like the corresponding consonant sounds in English, ŋ being the sound represented by 'ng' in English 'sing'. ñ is unlike any English sound, but like that in Spanish in señor.

Exercise 20

mee	this	noona	lady
mame	I	gaŋ	villages
maama	uncle	naŋ	names
nææ	no	liŋ	wells
name	name	ñaane	wisdom

The half-nasals m̃, ñ, ŋ̃ occur only before the voiced stop consonants b, d, D, g. They are produced in a manner similar to the corresponding full nasals, but they are kept very short and released quickly into the following stop consonant as if the two were to form a single consonant sound. In technical terms, these nasal-stop combinations are "pre-nasalized stops."

Exercise 21

aṃbē	mangoes	liṅḍē	well
kaṅḍu	hills	gaṅḡē	river
hoṅḍē	good	laṅḡē	near

The distinction between full and half-nasals is important in Sinhalese, for since full nasals may also occur before voiced stops, the difference may serve to distinguish words. Practice the following pairs:

Exercise 22

kandē	hill	kaṅḍē	tree trunk
kambē	cloth book-cover	kāmbē	ropes
ændē	side	æṅḍē	bed
hinda	because	iṅḍēla	from
handiyē	corner	haṅḍē	moon

Other Consonants

The consonant y is produced like the corresponding English sound, but before another consonant or at the end of a word y may be spoken as short i in slow or emphatic speech:

Exercise 23

yanēwa	go	Draywēr	driver
yantaŋ	barely	ayse	chum
ayē	people	æy	why
eyaa	he	koy	which
ayne	edge	lokuy	it's big
ayti	belong	lamay	children

The consonant l is similar to that in English 'let'. In some pronunciations of American English the back of the tongue is raised and the tip is in a relaxed position in saying l in some words (try the word 'bowl'). In Sinhalese, the tip of the tongue is always raised and the back never is, so that it may take some practice to produce Sinhalese l properly in all positions:

Exercise 24

lu	it seems	eliyə	light
loku	big	kulii	wages
liyumə	letter	pol	coconuts
lamea	child	mal	flowers
alə	yams	mul	chief
batələ	sweet potatoes	tel	oil

The consonant r is in most positions a voiced sound produced by tapping or very briefly trilling the tip of the tongue against the back of the upper tooth ridge. At the beginning of words it is a voiceless trill or spirant. In either case it is quite unlike any consonant in English and can only be learned by careful imitation:

Exercise 25

raa	toddy	irida	Sunday
rææ	night	amaaru	difficult
rupiyal	rupees	ærela	opened
rasə	tasty	perəhære	procession
arə	that	kaar	cars
parəne	old	prəsiddə	famous

The consonant w at the beginning of words or between vowels when the preceding vowel is not u or o, will be produced in a manner much like English w in 'went' or 'away', but it will also be accompanied by some of the friction characteristic of English v, although not as strong. In other positions, Sinhalese w will be produced like English 'w'. (At the end of words or before a consonant, 'w' may be spoken as short u in slow or emphatic speech:)

Exercise 26

wenə	other	duwə	daughter
warədə	fault	oowa	those
witere	about	pawlə	family
wæDə	work	kawnTəree	counter
kæəwa	ate	udaw	help
tawəmə	yet	ow	yes

Doubled Consonants and Combinations

Sinhalese consonants may, like English consonants, occur in various combinations. Some of those with nasals were given above. Others will cause no difficulty:

Exercise 27

isTeesəmə	station	ispiritaale	hospital
antimə	end	lækçər	lectures
dostərə	doctor	oktoobər	October

Unlike consonants in English, Sinhalese consonants may occur doubled. A doubled consonant is produced like its single counterpart, but is held longer before being released into the next vowel. The distinction between single and doubled consonants is important and may signal the difference between different words: ekə 'one' but ekke 'with'.

Exercise 28

parakku	late	koocciyə	train
tæggə	gift	rajjuwo	king
kiTTuwə	near	awwə	sunshine
poDDə	a little	passe	after
pætte	side	issella	before
awrudde	year	amma	mother
baappa	uncle	menne	here
ibba	tortoise	pipiññə	cucumber

Exercise 29

atə	hand	wattə	estate
rasə	tasty	issa	shrimp
næTumə	dance	næTTuwa	dancer
leDaa	patient	leDDu	patients
mædə	middle	nædde	isn't it
diwə	tongue	diwwa	ran
kapenəwa	to cut	kappenəwa	to cause to cut
danəwa	to burn	dannəwa	to know
yənə	going	yannə	to go

LESSON 1

Conversation: At the Bus Depot

John Wood, an American, goes to the bus depot to get a bus for Colombo. He approaches the conductor of a waiting bus for help.

JOHN

mehee
iñdela
koləmbəTə
bas-ekak
tiyenəwa
də

here
from
to Colombo
a bus
there is
question marker

mehee iñdela koləmbəTə bas-ekak
tiyenəwa də?

Is there a bus from here to
Colombo?

CONDUCTOR

nææ
mahattea
nææ, mahattea.

no
sir

No, sir.

JOHN

mee
bas-ekə
yanne
kohaaTə

this
the bus
is going
to where

mee bas-ekə yanne kohaaTə də?

Where is this bus going?

CONDUCTOR

meeke
kalutərəTə
meeke yanne kalutərəTə.

this one
to Kalutara

This one is going to Kalutara.

JOHN

kalutərə
bas
tiyenəwa

kalutərə iñdəla koləmbəTə
bas tiyenəwa də?

Kalutara
buses
there are

Are there buses from
Kalutara to Colombo?

CONDUCTOR

ow
niterəmə

ow, niterəmə tiyenəwa.

yes
always

Yes, (there are) always.

meekeŋ
yannə

meekeŋ kalutərəTə yannə.

by this one
go

Go to Kalutara by this one.

dəŋ
yanəwa

meeke dəŋ yanəwa.

now
is going

This one is going now.

koləmbə
bas-ekəkiŋ

kalutərə iñdəla koləmbə
bas-ekəkiŋ yannə.

Colombo
by a bus

From Kalutara, go by a
Colombo bus.

JOHN

hoñday

hoñday.

fine

Fine.

kiiyə

kiiyə də kalutərəTə?

how much

How much to Kalutara?

CONDUCTOR

rupiyal	rupees
de kay	two
rupiyal de kay.	Two rupees.

JOHN

menne	here you are
menne .	Here you are.
Tikæt-ekak	a ticket
dennə	give
Tikæt-ekak dennə.	Give (me) a ticket.

Grammar

1. NOUN AND PRONOUN FORMS

Sinhalese nouns and pronouns may appear in several forms. They may be DEFINITE or INDEFINITE, SINGULAR or PLURAL, and inflected for any one of four CASES.

2. THE SINGULAR - THE DEFINITE AND INDEFINITE FORMS

2.1 The definite - indefinite distinction occurs only in the singular. bas-ekə 'the bus' and Tikæt-ekə 'the ticket' are singular definite forms. The singular indefinite forms are bas-ekak and Tikæt-ekak. This type of definite and indefinite, with -ekə and ekak, is often found with nouns such as these, which have been borrowed from English. rupiyələ 'the rupee' has the indefinite form rupiyələk. Notice that these forms are very similar to those above. The only difference is that there is no -ek- before the -ə definite and -ak indefinite.

Place names like koləmbə 'Colombo' and kalutərə 'Kalutara' and pronouns like mee kə 'this one' do not have indefinite forms.

2.2 In general, the definite form corresponds to English "the" with a noun, and the indefinite to English "a" with a noun. We say "in general" because this provides only a rough guide for the beginner: the forms do not always appear where the corresponding English translations would lead us to expect them. For example, the definite form appears after mee 'this': mee bas-ekə 'this bus'.

3. THE PLURAL

The plural forms for bas-ekə and Tikæt-ekə are bas 'buses' and Tikæt 'tickets'. This "no ending" plural is the usual type for nouns with a definite form in -ekə.

The plural of rupiyələ is rupiyal 'rupees'. Notice that there is again no ending. Also, we have -əl- before endings, but -al when final. This is a regular change in Sinhalese; where ə occurs before a consonant when something else follows, it becomes a if that consonant becomes final.

Place names like koləmbə and kalutərə do not generally have plurals. The plurals of pronouns like meeke will be taken up as they occur later.

4. CASES

Three of the four Sinhalese cases will be introduced here.

4.1 The Direct Case

The "basic" forms that have been given above and referred to simply as "singular definite," "singular indefinite" or "plural" are in the DIRECT CASE. Thus, bas-ekə, bas-ekak, bas; Tikæt-ekə, Tikæt-ekak, Tikæt; rupiyələ, rupiyəlak; kalutərə, koləmbə and meeke are all direct case forms, although some are singular, some plural, some definite and some indefinite.

When new nouns occur, and when they are listed in the glossary, they are always listed under the direct singular definite form.

The subject of most sentences is in the direct case:

bas-ekak tiyenəwa.

There is a bus.

bas-ekə yanəwa.

The bus is going.

meeke yanəwa.

This one is going.

4.2 The Dative Case

4.21 The dative case form of a noun in the definite singular is formed by adding -Tə to the direct case form. The dative definite forms of the nouns and pronouns in this lesson are thus:

Direct Definite

bas-ekə

Tikæt-ekə

rupiyələ

meeke

kalutərə

koləmbə

Dative Definite

bas-ekəTə

Tikæt-ekəTə

rupiyələTə

meekeTə

kalutərəTə

koləmbəTə

4.22 The dative case form of a noun in the indefinite singular is formed by adding -əTə to the direct case form. Notice here, too, we have -ək- before endings but -ak where the consonant k is final. For the nouns in this lesson that have an indefinite form, the dative indefinite form is as follows:

<u>Direct Indefinite</u>	<u>Dative Indefinite</u>
bas-ekak	bas-ekəkəTə
Tikæt-ekak	Tikæt-ekəkəTə
rupiyəlak	rupiyələkəTə

4.23 The dative case is used as an equivalent of the English "to a place."

kalutərəTə yannə.	Go to Kalutara.
bas-ekəTə yannə.	Go to the bus.
bas-ekəkəTə yannə.	Go to a bus.

In this connection we might note that the -Tə on kohaaTə (də) 'where to' is this same dative ending.

4.3 The Instrumental Case

4.31 The most frequent ending for definite nouns (and pronouns) in the instrumental case is -eŋ:

<u>Direct Definite</u>	<u>Instrumental Definite</u>
bas-ekə	bas ekeŋ
Tikæt-ekə	Tikæt-ekenŋ
rupiyələ	rupiyələŋ
meeke	meekeŋ

However, some nouns take -iŋ:

koləmbə	koləmbiŋ
kalutərə	kalutəriŋ

4.32 In the indefinite, the instrumental ending is always iŋ for the classes of nouns that we will meet for some time. It is added to the direct indefinite form and as always the rule for ə - a applies:

<u>Direct Indefinite</u>	<u>Instrumental Indefinite</u>
bas-ekak	bas-ekəkiŋ
Tikæt-ekak	Tikæt-ekəkiŋ
rupiyəlak	rupiyələkiŋ

4.33 The instrumental case is an equivalent of the English "with (a hammer)" or "by (a bus)." Thus:

meekeṅ kalutərəTə yannə.
 bas-ekenṅ koləṁbətə yannə.
 koləṁbə bas-ekəkiṅ yannə.

Go to Kalutara by this one.
 Go to Colombo by the bus.
 Go by a Colombo bus.

4.4. Plural Case Forms

The case forms of the plural, except for the direct case forms given in paragraphs 3 and 4.1, will be dealt with in a later lesson.

5. NOUN CITATION

Since the definite - indefinite distinction operates only in the singular, we need specify only:

1. case
2. definite, indefinite or plural

in order to describe a noun form. That is, if we say that a noun form is either definite or indefinite it will automatically be singular as well. We will thus refer to nouns as being "dative definite" (automatically singular), "instrumental indefinite" (automatically singular), "direct plural" (definite - indefinite does not apply), etc.

6. VERB FORMS

6.1 yanəwa and yannə are both present tense forms which we refer to as the SIMPLE PRESENT and EMPHATIC PRESENT respectively.

yannə is the INFINITIVE form of the same verb. These forms all consist of a VERB STEM plus the endings -nəwa, -nne, or -nne. Whenever a new verb is given, whether in this book or a Sinhalese dictionary, it is given in the simple present form. The verb stem will be that part which precedes the -nəwa, so that the forms for the verbs that occur in this lesson are:

<u>Simple Present</u>	<u>Verb Stem</u>	<u>Emphatic Present</u>	<u>Infinitive</u>
yanəwa - go	ya-	yannə	yannə
denəwa - give	de-	denne	denne
tiyenəwa - be	tiye-	tiyenne	tiyenne

6.2 Uses of the Forms

6.21 The simple and emphatic present forms are both used in forming present tense sentences. The most common difference between statements formed with these two forms is in emphasis. Generally non-emphatic statement sentences are formed by using the simple present form.

mee bas-ekə kalutərəTə yanəwa. This bus is going to Kalutara.
 meekə dæŋ yanəwa. This one is going now.

Where special emphasis is to be given like that which might be indicated by translation such as: "It is to Kalutara that this one is going" or "This one is going to Kalutara," the emphatic form is commonly used. Frequently, though not invariably, the emphasized part is placed after the verb:

mee bas-ekə yanne kalutərəTə. It is to Kalutara that this
 bus is going.
 meekə yanne dæŋ! Now this one is going!
 koləmbəTə yanne meekə. This one is going to
 Colombo.

Constructions with the simple form of the verb will be referred to as SIMPLE STATEMENTS; those with the emphatic form of the verb as EMPHATIC STATEMENTS.

6.22 One of the most common uses of the INFINITIVE is as an imperative, in giving directions or orders. It usually occurs last in the sentence when so used:

meekeŋ kalutərəTə yanə. Go to Kalutara by this one.
 TikæT-ekak dennə. Give (me) a ticket.

6.3 Agreement

Note that the verb forms above do not change to agree with the singular, plural, definite or indefinite status of nouns. For example:

mehee bas tiyenəwa. There are buses here.
 mehee bas-ekə tiyenəwa. Here is the bus -or- the
 bus is here.
 mehee bas-ekak tiyenəwa. There is a bus here.

7. POSTPOSITIONS

iŋdəla 'from' is the first of an important class of POST-POSITIONS. Although these often have much the same function as English prepositions such as "from," they appear after the word which depends on them.

mehee iŋdəla from here
 koləmbə iŋdəla from Colombo

8. THE QUESTION MARKER də

də, THE QUESTION MARKER, may be added to any statement to change it to a question.

8.1 In a simple statement (i.e. one with the simple form of the verb), də always appears immediately after the verb.

koləmbəTə bas-ekak tiyenəwa. There is a bus to Colombo.
koləmbəTə bas-ekak tiyenəwa də? Is there a bus to Colombo?

8.2 In an emphatic statement (i.e. one with an emphatic form of the verb) də follows the emphasized word, and must not immediately follow the verb.

mee bas-ekə yanne kalutərəTə. This bus is going to
Kalutara.

mee bas-ekə yanne kalutərəTə Is this bus going to
də? Kalutara?

8.3 In all but a few very rare cases, then, the following rule will hold for the position of də:

də always follows a simple verb; it never directly follows an emphatic verb.

9. INTERROGATIVE EXPRESSIONS

kohaaTə 'where to' and kiiyə 'how much, how many' are the first two of a set of interrogative words. In interrogative sentences, these appear with the question marker də. The də usually immediately follows the interrogative word, so that combinations such as kiiyə də, kohaaTə də are most easily learned as idiomatic units. These interrogative expressions composed of interrogative plus an immediately following də never occur with a simple verb.

kohaaTə də may be used without the emphatic form of the verb if the context is sufficiently clear without it.

mee kə yanne kohaaTə də? } Where is this one going?
mee kə kohaate də? }

kiiyə də is the usual expression for asking the price of something:

kalutərəTə kiiyə də? How much to Kalutara?
Tikæt-ekə kiiyə də? How much is the ticket?

Exercises

A. Say in Sinhalese:

1. Is there a bus from here to Colombo?
2. No, sir.
3. Where is this bus going?
4. This one goes to Kalutara.
5. Is there a bus from Kalutara to Colombo?
6. Yes.
7. Yes, sir.
8. There are always (buses).
9. Go to Kalutara by this one.
10. This one is going now.
11. From Kalutara, go by a Colombo bus.
12. Fine.
13. How much to Kalutara?
14. Two rupees.
15. Here you are.
16. Give me a ticket.

B. Substitute orally in the sentences below, the Sinhalese equivalent of the English given:

1. yanne kalutərəTə.
this one buses
this bus these buses
2. mehee iñdəla yannə.
by a bus by this bus
by the bus by this one
3. tiyenəwa də?
a ticket buses a bus
tickets the bus
4. yanəwa.
a bus this one
buses the Colombo bus
this bus a Colombo bus
these buses Colombo buses

5. meekə yanəwa.
 always from Colombo
 to Kalutara from here to Colombo
 to Colombo from here to Kalutara
 from here from Colombo to Kalutara
 from Kalutara from Kalutara to Colombo

6. yanne.
 by the bus to Kalutara
 by a bus by a bus to Colombo
 by this bus by this one to Colombo
 by this one by the bus to Kalutara
 to Colombo by this bus to Kalutara

C. Transform the following sentences into questions according to the model:

Model: meekə yanne kalutərəTə -----meekə yanne
 kalutərəTə də?

1. mehee iñdela bas tiyenəwa.
2. mee bas-ekə koləmbəTə yanəwa.
3. meekə dəŋ yanəwa.
4. nitərəmə yanəwa.
5. dəŋ bas-ekak tiyenəwa.
6. mee bas-ekə kalutərəTə.
7. mehee iñdela bas-ekak dəŋ yanəwa.
8. mee bas-ekə yanne koləmbəTə.

D. Transform according to the model, changing each sentence into an emphatic sentence emphasizing the underlined item:

Model: meekə koləmbəTə yanəwa ----- koləmbəTə yanne
 meekə.

1. mee bas-ekə kalutərəTə yanəwa.
2. dəŋ bas-ekak tiyenəwa.
3. bas-ekə dəŋ yanəwa.
4. kalutərəTə bas-ekak tiyenəwa.
5. mee bas koləmbəTə yanəwa.

E. Translate orally:

1. Is this bus going to Kalutara?
2. No, sir.
3. Where is this one going?
4. This bus goes to Colombo.
5. Are there buses from Colombo to Kalutara?
6. Yes, sir.
7. There are always buses.
8. How much to Colombo?
9. Two rupees.
10. Fine, here you are.
11. Give me a ticket.
12. Here you are, sir.

LESSON 2

Conversation: Buying Cigarettes

JOHN

næwikəT
mehee næwikəT tiyenəwa də?

Navy Cuts
Do you have (literally 'are
there') Navy Cuts here?

PROPRIETOR

næwikəT nææ, mahattea.

No Navy Cuts, sir.

JOHN

oyə
monəwa
oyə monəwa də?

those
what
What are those?

PROPRIETOR

triiroos
mee triiroos.

Three Roses
These are Three Roses.

JOHN

eekə
hoñdə
sigəræt
jaatiyak
eekə hoñdə sigəræt jaatiyak də?

that one
good
cigarettes
a kind
Is that a good kind of
cigarettes?

PROPRIETOR

ow, mahattea

Yes, sir

huṅgak

many

huṅgak denaa

many people

paawicci

use (noun)

kərenəwa

do, make

paawicci kərenəwa

make use of, use

huṅgak denaa triiroos paawicci
kərenəwa.

Many people use Three Roses.

suruTTu

cigars

bonəwa

drink, smoke

mahattea suruTTu bonəwa də?

Do you smoke cigars, sir?

api

we, us

laṅgə

near, with

api laṅgə hoṅdə suruTTu tiyenəwa.

We have good cigars here.

JOHN

lankaawe

of Ceylon,

Ceylonese

lankaawe suruTTu də?

Ceylonese cigars?

PROPRIETOR

maatəlee

Matale

ow, maatəlee suruTTu.

Yes, Matale cigars.

bohəmə

very

rasay

tasty

meeke bohəmə rasay.

This one is very tasty.

suwəṅdə

aroma

balanne

look, notice, see

menne, suwəṅdə balanne.

Here you are. Notice the
aroma.

JOHN

aa	oh
səray	strong
aa, meekə bohōmə səray!	Oh, this one is very strong!
maTə	to me
arə	those
pækæt-ekak	a pack
maTə arə sigəræt pækæt-ekak denne.	Give me a pack of those cigarettes.

Grammar

1. ADDRESS

mahattea is used to address or refer to either (male) strangers or superiors, excluding relations and clergy. Servants use mahattea to refer to or address their employers, and thus it is generally translated '(the) master'. Elsewhere, as when used for strangers, it means something like 'the gentleman' or 'sir', although there is no real English equivalent. It is the most commonly used polite form of address, and such terms are mandatory in Sinhalese in many situations in which a term of deference like "sir" would be optional or not used at all in English. Notice that in many situations where English would have the pronoun "you" Sinhalese uses a form like mahattea: e.g.: mahattea suruTTu bonəwa də? 'Do you smoke cigars?' (Literally: Does the gentleman smoke cigars?).

2. NOUN CLASSES

On the basis of the inflectional form of nouns, they may be grouped into four classes:

1. Those with a direct definite form in -ekə
2. Those with a direct definite form in -e and an instrumental definite in -eŋ
3. Those with a direct definite in -ə and an instrumental in -iŋ
4. Those with a direct definite form in -ee or -e

These classes will be referred to as classes 1, 2, 3 and 4 respectively.

2.1 Class 1

Nouns of this class have an inflection identical with that of bas-ekə. Thus:

	<u>Definite</u>	<u>Indefinite</u>	<u>Plural</u>
<u>Direct</u>	pækæT-ekə	pækæT-ekak	pækæT
<u>Dative</u>	pækæT-ekəTə	pækæT-ekəkəTə	
<u>Instrumental</u>	pækæT-eken	pækæT-ekəkin	

The new nouns of this class that have occurred so far are:

pækæT-ekə	the pack, package
nəwikəT-ekə	the Navy Cut cigarette
triirroos-ekə	the Three Roses cigarette
sigəræT-ekə	the cigarette

In future lessons, in the section for new nouns, nouns of this class will be cited only in the direct definite form, since all other forms are predictable from this one.

2.2 Class 2

Nouns of this class have an inflection in the singular that is identical with that of rupiyələ. The plural form is not predictable from the direct definite and must be learned for each noun. Thus:

	<u>Definite</u>	<u>Indefinite</u>	<u>Plural</u>
<u>Direct</u>	suwəñdə	suwəñdak	suwəñdəwal
<u>Dative</u>	suwəñdəTə	suwəñdəkəTə	
<u>Instrumental</u>	suwəñden	suwəñdəkin	

Nouns of this type that have occurred so far are:

		<u>Plural</u>
suwəñdə	the aroma	suwəñdəwal
suruTTuwə	the cigar	suruTTu
jaatiyə	the kind, type	jaati
lankaawə	Ceylon	(no plural)

The form meeekə 'this one' has the same definite forms as nouns of this class, but does not have indefinite forms. Thus:

<u>Direct</u>	meeekə
<u>Dative</u>	meeekəTə
<u>Definite</u>	meeeken

2.3 Class 3

Nouns of this class have an inflection in the definite singular that is identical with that of koləmbə. The plural form is not predictable from the direct definite and must be learned for each noun. Note that the direct and dative forms are like for Class 2 but the definite instrumental in this class has the ending -in. The only nouns of this class that have occurred so far are koləmbə and kalutərə, neither of which has indefinite or plural forms. The definite inflection is as follows:

<u>Direct</u>	koləmbə
<u>Dative</u>	koləmbəTə
<u>Instrumental</u>	koləmbin

2.4 Class 4

The only noun of this class that has occurred so far is maatəlee 'Matale', which has neither an indefinite nor a plural form. Its definite forms are:

<u>Direct</u>	maatəlee
<u>Dative</u>	maatəleeTə
<u>Instrumental</u>	maatəlen

3. THE GENITIVE CASE

The fourth and last case of Sinhalese is the GENITIVE.

3.1 Class 1

Nouns of Class 1 have a genitive ending in -ekee in the definite. The genitive indefinite adds -ə to the direct indefinite with the regular change of ak to ək. The plural case form will be learned later for all classes.

	<u>Definite</u>	<u>Indefinite</u>
<u>Direct</u>	bas-ekə	bas-ekak
<u>Genitive</u>	bas-ekee	bas-ekəkə

3.2 Class 2

Nouns of Class 2 have a genitive definite ending either in -ee or in -e. The genitive indefinite adds -ə to the direct indefinite with the regular change of ak to ək:

	<u>Definite</u>	<u>Indefinite</u>
<u>Direct</u>	rupiyələ	rupiyələk
<u>Genitive</u>	rupiyəlee	rupiyələkə

Since it cannot be simply predicted from the direct definite whether the genitive definite will end in -ee or -e, the genitive will regularly be cited for nouns of this class. Thus:

<u>Direct</u>	<u>Genitive (Definite)</u>
rupiyələ	rupiyəlee
suwəñde	suwəñde
suruTTuwə	suruTTuwe
jaatiyə	jaatiye
lankaawə	lankaawe
meeke	meeke

3.3 Class 3

Nouns of this class have a genitive definite ending in -ə and hence identical with the direct definite. The genitive indefinite, like that of the classes above, adds -ə to the direct indefinite with the regular change of ak to ək. However, the only nouns of this class that have occurred so far do not have an indefinite form.

<u>Direct Definite</u>	koləmbə
<u>Genitive Definite</u>	koləmbə

The characteristics of this class as compared with Class 2 are:

1. The direct definite and the genitive definite both end in -ə for Class 3, but for Class 2 the direct definite ends in -ə, and the genitive is -ee or -e.
2. The instrumental definite for Class 3 ends in -in, but for Class 2 in -en.

3.4 Class 4

Nouns of this class have a genitive definite form identical with the direct definite. Thus:

<u>Direct Definite</u>	maatēlee
<u>Genitive Definite</u>	maatēlee

3.5 Use of the Genitive

1. A noun or pronoun dependent on the postposition iñdēla will always precede iñdēla and will be in the genitive case:

kalutərə iñdēla	from Kalutara
lan̄kaawe iñdēla	from Ceylon
meeke iñdēla	from this one

2. The genitive case may be an equivalent of the English possessive -'s construction or "of" construction:

mee suruTTuwe suwəñdē	this cigar's aroma, <u>or</u> the aroma of this cigar
-----------------------	--

With place names, it may equate with the English adjectival form of the place name:

maatēlee suruTTu	Matale cigars
lan̄kaawe sigəræt	Ceylonese cigarettes

4. FIRST PERSON PRONOUNS

The pronouns of the first person are:

	<u>Singular</u>	<u>Plural</u>
<u>Direct</u>	mame I, me	api we, us
<u>Dative</u>	maTē	apiTē

The other case forms will be learned later.

mame kalutərəTē yanəwa.	I'm going to Kalutara.
maTē pækæt-ekak dennē.	Give me a pack.
api kalutərəTē yanəwa.	We are going to Kalutara.
apiTē pækæt-ekak dennē.	Give us a pack.

Note that the dative form is used as indirect object of dennē 'give'.

5. NEW VERBS

The three new verbs in Conversation 2 are:

bonəwa	drink (with tobacco, smoke)
balənəwa	look, observe, see
kərənəwa	do, make

The emphatic and infinitive forms are obtained, as stated in Lesson 1, by adding the ending -nne or -nnə to the verb stem obtained by removing -nəwa from the simple form. However, there is a general rule for verb stems ending in -ə: whenever -nne or -nnə are added, this stem-final -ə becomes -a-. The forms for the three verbs above are thus:

<u>Simple Form</u>	<u>Stem</u>	<u>Emphatic Form</u>	<u>Infinitive</u>
bonəwa	bo-	bonne	bonnə
balənəwa	balə-	balanne	balannə
kərənəwa	kərə-	kəranne	kərannə

paawicci kərənəwa '(make) use (of)' acts like a single verb, and may take both subject and object (both in the direct case) in the same way that a verb such as bonəwa does:

mahattea suruTTu bonəwa.	The gentleman smokes cigars.
huŋgak denaa triiroos	Many people use Three Roses.
paawicci kərənəwa.	

Note that the two parts remain together, no matter what form kərənəwa takes. For example:

mahattea paawicci kəranne	The gentleman smokes <u>these</u>
mee suruTTu.	<u>cigars.</u>

6. NEAR

laŋgə 'near, with by (location)' is a postposition taking the noun or pronoun dependent on it in the direct case:

api laŋgə	with us
arə bas-ekə laŋgə	by (near) that bus

Note that a phrase with laŋgə together with the verb tiyenəwa may have the English equivalent 'have'. Thus:

api laŋgə hoŋde suruTTu	We have good cigars
tiyenəwa.	(literally 'By us there are good cigars').

7. EQUATIONAL SENTENCES

Equational sentences are those in which one thing is equated with another, e.g. English "x is y." In such a sentence the x may be referred to as subject and y as predicate attribute. In Sinhalese, there is no equivalent of the English "is" and the structure of the sentence depends on whether the predicate attribute is an adjective or noun.

7.1 With an Adjective as Predicate Attribute

Adjectives such as rase 'tasty', sərə 'strong (as of tobacco)' and hoñde 'good', which end in a vowel, add -y when they appear as predicate attributes (note that e becomes a before final y):

mee sigəræt hoñday.

These cigarettes are good.

maatəlee suruTTu bohōmē

Matale cigars are very

səray.

strong.

suwəñde 'aroma, fragrance', which is a noun in suwəñde balanne 'notice the aroma', is also an adjective of this type, with the meaning 'aromatic, fragrant':

mee suruTTu suwəñday.

These cigars are aromatic.

7.2 With a Noun as Predicate Attribute

When the predicate attribute is a noun, there is no y added. Both subject and predicate attribute are in the direct case:

mee triiroos.

These are Three Roses.

mee bas-ekə koləmbə

This bus is a Colombo bus.

bas-ekak.

8. THE LOCATION SETS

mee 'this', arə 'that', and meeke 'this one' are representatives of two sets of items that are part of a large and important group of similar sets involving differences in location. Only the first two sets will be given here.

8.1 The 'mee' set

The forms in this set are mee, oyə, arə and ee. There are four distinctions in location where English has two, and these remain the same throughout the rest of the sets, so that this set should be learned thoroughly first. The first three forms in this set involve distinction in location with respect to speaker and hearer; the fourth refers to the topic being discussed.

1. mee 'this, these'; near the speaker
2. oyə 'that, those'; near the hearer
3. arə 'that, those'; away from both speaker and hearer, but in sight. This implies "pointing at" roughly 'that (those) over there'
4. ee 'that, those'; away from both speaker and hearer, out of sight or with no "pointing at" implied; roughly, 'that (those) we are talking about' or 'that (those) in question'

The form mee will be translated as "this" or "these". The other forms will normally all equate with English "that" or "those", but where it is important to indicate which form is meant, e.g. in exercises, oyə will be translated as "that (those near you)"; arə as "that (those) over there"; and ee as "that (those) in question". It is important to remember that this distinction is a necessary one in Sinhalese even though the last three forms will all equate with English "that, those".

The members of the mee set never change form, regardless of the case or number of the nouns they precede. They may thus be "this (that)" or "these (those)" depending upon context:

<u>mee</u> bas-ekə	this bus
<u>arə</u> bas-ekəTə	(to) that bus
<u>ee</u> bas	those buses

8.2 The 'meeke' set

The forms belonging to this set are meeke, ooke, arəke and eeke. The meanings exactly parallel those of the mee set; thus meeke 'this one'; ooke 'that one near you'; arəke 'that one over there' and eeke 'that one in question'.

These forms are inflected for case in the singular as follows:

<u>Direct</u>	<u>meeke</u>	<u>ooke</u>	<u>arəke</u>	<u>eeke</u>
<u>Dative</u>	<u>meekeTə</u>	<u>ookeTə</u>	<u>arəkeTə</u>	<u>eekeTə</u>
<u>Genitive</u>	<u>meeke</u>	<u>ooke</u>	<u>arəke</u>	<u>eeke</u>
<u>Instrumental</u>	<u>meekeŋ</u>	<u>ookeŋ</u>	<u>arəkeŋ</u>	<u>eekeŋ</u>

8.3 The Uses of the Sets

8.31 The characteristic use of the mee set is to qualify following nouns:

mee bas-ekə	this bus
arə Tikæt-ekə	that ticket
ee pækæt-ekə	that pack

Notice that when the members of this set are used in this way, the noun qualified is always in the definite or the plural, never the indefinite.

8.32 The members of the mee set are pronouns that substitute for one of the mee set plus definite noun:

mee Tikæt-ekə rupiyal deka.	This ticket is two rupees.
meeke rupiyal deka	This one is two rupees.
ee bas-ekə maatəleeTə yanəwa.	That bus is going to Matale.
eeke maatəleeTə yanəwa.	That one is going to Matale.

8.33 Members of the mee set may also act as pronouns. As such, however, they may take the place only of a noun or pronoun in the direct case which is the subject of an equational sentence in which the predicate attribute is also a noun or pronoun in the direct case. Thus:

mee hoñdə sigəræt jaatiyak.	This is (or these are) a good kind of cigarettes.
-----------------------------	---

or

meeke hoñdə sigəræt jaatiyak.	This one is a good kind of cigarettes.
-------------------------------	--

mee bas-ekə.	This is the bus.
--------------	------------------

or

meeke bas-ekə.	This one is the bus.
----------------	----------------------

but, in meeke koləmbəTə yanəwa, mee cannot take the place of meeke, since this is not an equational sentence of the required type. Notice that since mee and the rest of the members of its set can be singular or plural in meaning, we may have:

mee bas.	These are buses.
mee bas-ekak.	This is a bus.
mee bas-ekə.	This is the bus.

While meeke can only be singular:

meeke bas-ekə.	This one is the bus.
meeke bas-ekak.	This one is a bus.

Exercises

A. Say in Sinhalese:

1. Do you have Navy Cuts here?
2. No, sir.
3. No Navy Cuts.
4. What are those (near you)?
5. These are Three Roses.
6. Is that one (in question) a good kind of cigarettes?
7. Yes, sir. Many people use Three Roses.
8. Do you smoke cigars, sir?
9. We have (literally, "near us there are") good cigars.
10. Ceylonese cigars?
11. Yes, Matale cigars.
12. This one is tasty.
13. This one is very tasty.
14. Here you are. Notice the aroma.
15. Oh, this one is very strong.
16. Yes, this one is very tasty.
17. Give me a pack of those (over there) cigarettes.
18. Give me those (near you) cigars.

B. Substitute orally:

1. maTə denne.

a cigar	a Navy Cut
the cigar	the Three Roses
a cigarette	a Three Roses
this one	a pack
the cigarette	a Ceylonese cigarette
cigarettes	a ticket

- 2 suwəñdə balanne.

this cigarette's	this Ceylonese cigarette's
this Navy Cut's	this Matale cigar's
this one's	this kind of cigar's

3. triiroos.

these are

those (near you) are

those (over there) are

those (in question) are

this one is

that one (in question) is

that one (near you) is

that one (over there) is

4. suwəñday.

this cigar

this one

those (near you) cigars

that (in question) cigar

that one (over there)

that one (near you)

that one (in question)

these Matale cigars

good cigarettes

those (in question) cigar-
ettes

5. hoñday.

that (over there) bus

that (in question)

Ceylonese bus

those (over there) buses

that (over there) kind

that (near you) kind of
cigarettes

C. Transform according to the model:

mee sigəræt-ekə triiroos. -----meeke triiroos.

1. mee bas-ekə yanne koləmbətə.
2. arə suruTTuwə lan̄kaawe suruTTuwak.
3. mee bas-ekə yanne dən̄.
4. ee Tikæt-ekə kalutərətə.
5. oyə suruTTuwə matə dennə.
6. ee pækæt-ekə nəwikət sigəræt.
7. oyə sigəræt jaatiyə triiroos də?
8. mee bas-eken̄ yannə.
9. oyə suruTTuwe suwəñdə balannə.
10. arə bas-ekətə yannə.
11. ee sigəræt-ekē suwəñdə hoñday.

D. Transform according to the model:

mee bas-ekə koləmbə bas-ekak. ----- mee koləmbə bas-ekak.

1. arə nəwikəT-ekə hoñdə sigərəT-ekak.
2. mee suruTTu maatəlee suruTTu.
3. ee sigərəT hoñdə jaatiyak.
4. oyə rupiyələ lan̄kaawe rupiyələ.

E. Transform the following emphatic sentences into simple sentences according to the model:

mahattea bonne suruTTu. ----- mahatte suruTTu bonəwa.

1. mehee tiyenne nəwikəT.
2. huñgak denaa paawicci kəranne triiroos.
3. maatəlee suruTTu bonne mahattea.
4. api lañgə tiyenne hoñdə suruTTu.
5. mahattea yanne kalutərətə.
6. mee mahattea bonne lan̄kaawe suruTTu.
7. sərə suruTTu tiyenne mehee.
8. triiroos tiyenne mahattea lañgə.
9. mahattea TikəT-ekak denne matə.

F. Transform into emphatic sentences according to the model. Choose any reasonable item as the one to be emphasized.

mahattea suruTTu bonəwa də? ----- mahattea bonne suruTTu
də?

1. mahattea kalutərətə yanəwa də?
2. mee bas-ekə koləmbətə yanəwa də?
3. mehee hoñdə suruTTu tiyenəwa də?
4. matə TikəT-ekak denəwa də?

G. Translate orally:

1. Are there Ceylonese cigars here?
2. Yes, sir. We have good cigars.
3. Matale cigars?
4. Yes, sir. These are Matale cigars.
5. Matale cigars are very strong.

6. Yes, sir. Notice the aroma.
7. This aroma is very good.
8. Yes, this one is a good cigar.
9. How much is this kind?
10. Two rupees.
11. Here you are. Give me a packet.
12. Fine, here you are, sir.

13. Is this bus going to Matale?
14. No, sir. That one (over there) is going to Matale.
15. Is that one (in question) going now?
16. Yes, that one (in question) is going now.
17. Are you going to Matale, sir?
18. Yes, to Matale.
19. Go to that (in question) bus.
20. Fine, here you are.
21. Give me a ticket to Matale.

LESSON 3

Conversation: Buying Fruit

Mrs. Perera goes into a shop to buy some fruit. She is then directed to another one.

In the First Shop:

MRS. PERERA

lamea

child, boy, girl

paleturu

fruit

lamea mehee paleturu tiyenawa de?

Boy, do you have (is there)
fruit here?

SHOPKEEPER

noonā mahattea

madam, you

allapu

next, adjoining

kaDee

the shop

~~naee~~, noonā mahattea.

No, madam.

paleturu tiyenne allapu kaDee.

Fruit is in the adjoining
shop.

MRS. PERERA

eloolu

vegetables

witerə

only

mehee tiyenne eloolu witerə de?

Are there only vegetables
here?

SHOPKEEPER

ow, eloolu witeray.

Yes, only vegetables.

In the Second Shop:

MRS. PERERA

Tikak
gannawa
oonə

some, a few
buy, get
want

maTə paləturu Tikak ganne oonə.

I want to buy some fruit.

SECOND SHOPKEEPER

noona mahatteaTə

madam, you
(dative)

hoñday. noona mahatteaTə
monəwa də oonə?

Fine. What do you want,
madam?

MRS. PERERA

keselgeDiyə

the banana

hoñdə keselgeDi tiyenəwa də?

Do you have good bananas?

SECOND SHOPKEEPER

noona

madam, you

tiyenəwa, noona.

Yes we have, madam.

noona mahatteaTə keselgeDi
oonə də?

Do you want bananas?

ekak

each

satee

the cent

tunə

three

meeke ekak sate tunay.

This one (the bunch) is
three cents each.

haterə

four

areke ekak sate hateray.

This one is four cents
each.

MRS. PERERA

tunak	three, a quantity of three
meekeŋ tunak denna.	Give me three from this one.
æpəl	apples
æpəl tiyenəwa də?	Do you have (any) apples?

SECOND SHOPKEEPER

æpəl nəəə.	No apples.
wenə	else
noona mahatteaTə wenə monəwa də oonə?	What else do you want, madam?

MRS. PERERA

mokut	anything, some- thing
epaa	don't want
wenə mokut epaa.	I don't want anything else.

Grammar

1. NEW NOUNS

Class 2

keselgeDiyə 'the banana'; gen. keselgeDiye;
pl. keselgeDi.

Class 4

kaDee 'the shop'; pl. kaDə or kaDəwal
satee 'the cent'; pl. sate

Some nouns of this class may have a direct form ending in -ee, and some a direct form ending in -e. The genitive is always identical with the direct. The dative will have -ee or -e before the -Tə in agreement with the direct. The instrumental will always have the ending -eŋ. Thus the definite forms of kaDee are:

<u>Direct</u>	kaDee
<u>Dative</u>	kaDeeTə
<u>Genitive</u>	kaDee
<u>Instrumental</u>	kaDeŋ

Note that the definite forms of kaDee are just like those for maatelee, the only other noun of this class to occur so far. kaDee and satee are the first nouns of this class to occur that have indefinite and plural forms. The indefinite forms of kaDee are:

<u>Direct</u>	kaDeak
<u>Dative</u>	kaDeekəTə
<u>Genitive</u>	kaDeekə
<u>Instrumental</u>	kaDeekiŋ

The direct indefinite of nouns of this class always ends in -eak, and the other case forms will have either -ee- or -e- before the -k- in agreement with the direct definite.

The plural is not predictable from the direct definite, and will be cited for each new noun of Class 4 in future lessons.

Other Nouns:

The nouns paleturu 'fruit', eloolu 'vegetables' and apəl 'apples' are all plural forms. These nouns rarely occur in the singular, and hence the singular forms are not given here.

Dative case forms for mahattea 'sir, you', noona mahattea 'madam, you', noona, 'madam, you' and lamea, 'child, boy, girl', may be formed, as with other nouns, by adding -Tə:

mahatteaTə	noonaTə
noona mahatteaTə	lameaTə

These nouns belong to a separate class, distinct from the four already discussed, and their other forms will be given in a later lesson.

2. NEW VERBS

gannəwa 'get, buy'; gan-; ganne; gannə

Note that when the ending -nəwa is taken from the form gannəwa, the stem that is left is gan-. When an ending beginning with two n's, such as -nne or -nne, is added to a stem like this one, ending in -n, the result is only two n's.

3. 'MADAM'

noona and noona mahattea, like mahattea, are used either as a term of address or as an equivalent of English 'you', but for women rather than men. Both noona and noona mahattea are respectful terms, and one of them would almost always be used by a servant, shopkeeper, a bus conductor in addressing a lady. However, noona mahattea implies greater respect than just noona, and so would scarcely ever be used where the person addressed was considered to be of equal or inferior status. Simple noona, however, like mahattea, may be used for equals and, if desired, inferiors when they are strangers. In circumstances where greater familiarity exists, equals and inferiors are generally addressed by their proper names.

noona mahatteaTə paləturu Do you want fruit, madam?
oonə də?

noona mee bas-eken yanəwa də? Are you going by this bus?

4. THE GENITIVE OF PLACE

One of the characteristic uses of nouns in the genitive case in Sinhalese is adverbial, to indicate location. The sense is generally 'in' or 'at' whatever is referred to by the noun (or pronoun) in the genitive. Thus, in the sentence

paləturu tiyenne alləpu Fruit is in the
kaDee adjoining shop

kaDee is in the genitive case, although with this noun (as with maatelee) the genitive and direct are the same in form. Compare the following:

sigəæT tiyenne pəkæT-ekee. The cigarettes are in the
packet.

bas-ekə arəke tiyenəwa. The bus is in that one
(such as a building).

ee kaDee tiyenne kalutərə. That shop is in Kalutara
(genitive).

mahattea paləturu ganne ee The master buys fruit at
kaDee. that shop (genitive).

5. THE ASSERTION MARKER -y

The -y that appears on adjectives used as predicate attributes is the assertion marker. It has a number of important functions; those that have appeared so far are listed here.

1. It appears (as pointed out in Lesson 2) on adjectives used as predicate attributes in equational sentences, provided the adjective ends, as all have so far, in a vowel:

meeke bohómə hoñday.

This one is very good.

mee keselgeDi rasay.

These bananas are tasty.

Compare hoñday and rasay, above, which are predicative, with the forms of the same adjectives in the following sentences, in which they modify a following noun:

mehee hoñdə eloolu

Here there are good

tiyenəwa.

vegetables.

mee bohómə rasə suruTTu.

These are very tasty cigars.

2. When vowel-final adjectives are used alone, without a subject, the -y also appears. Thus hoñday 'good, fine, all right', as well as

bohómə rasay.

Very tasty.

aa, səray!

Oh, (this one is) strong!

3. The assertion marker is used with numerals in counting and quoting prices. Thus:

rupiyal dekay two rupees

- compare - deke two

sate tunay three cents

- compare - tune three

sate hatəray four cents

- compare - hatərə four

4. The assertion marker also forms sentences with witərə 'only'. Thus:

eloolu witəray

vegetables only - or -

only vegetables

6. -y and də:

When the question marker də is added to the sentences that take the assertion marker -y, the latter does not appear. Thus we have the corresponding question for each of the types of assertion discussed in the preceding section:

Assertion

Question

mehee eloolu hoñday.
 Vegetables are good here.

hoñday.
 Good, fine.

rupiyal dekay
 Two rupees.

eloolu witeray
 Only vegetables.

mehee eloolu hoñdæ dæ?
 Are vegetables good here?

hoñdæ dæ?
 Good? All right?

rupiyal dekæ dæ?
 Two rupees?

eloolu witeræ dæ?
 Only vegetables?

7. ekak 'each' (literally 'a one')

The numeral 'one' is ekæ. The indefinite form of ekæ 'one' is ekak, literally 'a one'. It is used to mean 'each', as in:

meeke ekak sate tunay.	This one (i.e. 'This bunch') is three cents each.
------------------------	--

The indefinite forms of the other numerals may be used in the same way, with the meaning 'for two', 'for three', etc. Thus:

meeke dekak sate tunay.	This one (i.e. 'This bunch') is three cents for two.
-------------------------	---

meeke tunak sate tunay.	This one is three cents for three.
-------------------------	---------------------------------------

meeke haterak sate tunay.	This one is three cents for four.
---------------------------	--------------------------------------

8. THE 'WANT' CONSTRUCTION

The Sinhalese word oone is an equivalent of English 'want'. The person who wants something is in the dative case:

maTe.....oone	I want
mahatteaTeoone	The gentleman wants...

Like English 'want', oone may occur with a dependent noun or verb.

1. A dependent noun is in the direct case:

mahatteaTe keselgeDi oone.	The gentleman wants bananas.
----------------------------	------------------------------

maTə paleturu oone.

I want fruit.

2. A dependent verb is always in the infinitive form:

mahatteaTə yanne oone.

The gentleman wants to go.

The infinitive may in turn have its own object or modifiers (as may the equivalent English infinitive). Note the order:

maTə paleturu ganne oone.

I want to buy fruit.

mahatteaTə kaluterəTə yanne
oone.

The gentleman wants to go
to Kalutara.

9. SOME NEGATIVE FORMATIONS: nææ and epaa

9.1 The negative of tiyenəwa 'there is' is nææ, substituted for tiyenəwa.

mehee æpəl tiyenəwa.

There are apples here.

mehee æpəl nææ.

There aren't any (or 'are
not') apples here.

9.2 -Tə oone sentences, with either a noun or a verb, may be negated by adding nææ.

maTə keselgeDi oone.

I want bananas.

maTə keselgeDi oone nææ.

I don't want bananas.

maTə paleturu ganne oone.

I want to buy fruit.

maTə paleturu ganne oone
nææ.

I don't want to buy fruit.

9.3 If the -Tə oone sentence has a dependent noun, it may also be negated in an alternate way: epaa is substituted for oone:

maTə keselgeDi oone.

I want bananas.

maTə keselgeDi oone nææ.

or

maTə keselgeDi epaa.

I don't want bananas.

However, -Tə oone sentences with a dependent infinitive cannot be negated with epaa, but only by adding nææ.

Exercises

A. Substitute orally:

1. sigəræt tiyenne

in the pack	in Colombo
in the shop	here
with us	in the adjoining shop

2. ekak satə tunay.

these bananas	Matale cigars
Navy Cuts	Three Roses cigarettes
those (over there)	apples
Three Roses	

3. mee sigəræt

are tasty	are good
are aromatic	are three cents
are strong	

4. manə yanəwa.

to Kalutara	to the adjoining shop
to Colombo	to that (over there) bus
to Matale	to that (in question) shop
to the shop	to that one (in question)
to the bus	to that one (over there)

B. Transform according to the model:

mee eloolu hoñday. ----- mee eloolu hoñdə də?

1. meekə ekak satə tunay.
2. mee nəwikæt-ekə rasay.
3. mee keselgeDiyə suwəñday.
4. oyə paləturu bohomə hoñday.
5. mee Tikæt-ekə rupiyal dekey.
6. kalutərəTə rupiyəl tunay.
7. mehee tiyenne eloolu witeray.

C. Transform according to the model:

mee hoñde keselgeDi də? ----- mee keselgeDi hoñday.

1. ee hoñde kaDe də?
2. are suwəñde suruTTu də?
3. mee sære sigəræt də?
4. oyə rasə əpəl də?

D. Transform according to the model:

meeke suwəñde suruTTuwak də? ---- mee suruTTuwə suwəñday.

1. arəke hoñde kaDeak də?
2. arəke rasə paləturu jaatiyak də?
3. ooke sære sigəræt-ekak də?
4. eekə hoñde bas-ekak də?

E. Substitute orally:

1. maTəoonə.

vegetables

fruit

bananas

some fruit

some vegetables

some bananas

some apples

a ticket

that (over there) pack

that (in question) kind of
cigars

2. maTəoonə.

to go

to go to Colombo

to go to Kalutara

to go to the shop

to go by the bus

to buy

to buy vegetables

to buy cigars

to buy Ceylon cigarettes

to smoke a Matale cigar

F. Repeat the sentences in Exercise E. 1., transforming to the negative using first oonə nææ and then epaa.

G. Repeat the sentences in Exercise E. 2., transforming to the negative using oonə nææ.

H. Transform according to the model:

mame sigæræt bonəwa. ----maTə sigæræt bonnə oonə.

1. mahattea koləmbəTə yanəwa.
2. api eloolu gannəwa.
3. api bas-eken yanəwa.
4. mame keselgeDi Tikak gannəwa.
5. mahattea allapu kaDeeTə yanəwa.

I. Say in Sinhalese:

1. Do you want cigarettes, sir?
2. I don't want cigarettes. Give me some cigars.
3. These cigars are three cents each.
4. Ceylonese cigars?
5. Yes. These are very aromatic cigars.
6. Fine. Give me a pack.

1. Are there good cigars here?
2. No, sir. Cigars are in the next shop.
3. Do you have (literally 'are there') only cigarettes here?
4. Yes, sir. Only cigarettes.
5. Do you want cigarettes, sir?
6. No. I smoke only cigars.
7. Go to the adjoining shop.
8. Fine.

1. How much are these bananas?
2. This one is two cents each.
3. That one over there is three cents each.
4. That one near you is three cents for two.
5. Are these bananas good?
6. That one over there is very tasty.
7. Buy that one (in question).
8. Fine. Give me three from that one.
9. What else do you want?
10. I don't want anything else.

LESSON 4

Conversation: Getting Directions

John stops a passerby to find the way to the Galle-Face Hotel.

JOHN

gool-fees
hooTēlee
dure

Galle-Face
the hotel
far

gool-fees hooTēlee huṅgak dure
dē?

Is the Galle-Face Hotel
very far?

PASSERBY

tikak duray.

Some distance.

JOHN

hætəpmē
kiiyak

the mile
how many

hætəpmē kiiyak tiyenēwa dē?

How many miles is it?

PASSERBY

metēne

here

metēne iṅdēla hætəpmē tunak
tiyenēwa.

It is three miles from here.

Tækxiyē
oone

the taxi
must

Tækxiyēkiṅ yanne oone.

(You) must go by a taxi.

JOHN

teerune næææ
maTə teerune næææ.
aayet
kiyenəwa
aayet kiyannə.

didn't understand
I didn't understand.
again
say
Say (it) again.

PASSERBY

metənə iɲdələ hætsəpmə tunak
tiyenəwa.
Tæksiyəkiŋ yannə oonə.
teeruna
teeruna də?

It is three miles from here.
(You) must go by a taxi.
understood
Did you understand?

JOHN

ow, teeruna.
kohomə
Tæksiyak gannə kohomə də kiyannə.

Yes, (I) understood.
how
Tell me how to get a taxi.

PASSERBY

paarə
arə paarəTə yannə.
etəkoTə
nawattənəwa
puluwəni
etəkoTə Tæksiyak nawattannə
puluwəni
nəttan
handiyə
nəttan arə handiyəTə yannə.

the road, street
Go to that road.
then
stop (transitive)
can
Then (you) can stop a taxi.
or, or else
the corner
Or else, go to that corner.

etənə	there
etənə Tæksi tiyenəwa.	There are taxis there.
enəwa	come
arə enne tæksiyak.	There comes a taxi.
	JOHN
bohomə istutiy.	Thank you.

Grammar

1. NEW NOUNS

Class 2

- hætəpmə 'the mile'; gen. hætəpmə; pl. hætəpmə
paarə 'the street, road'; gen. paarə; pl. paarəwal
Tæksiye 'the taxi'; gen. Tæksiye; pl. Tæksi
handiyə 'the corner'; gen. handiyə; pl. handi

Note that nouns of this class with a direct definite in -iyə or -uwə regularly have a plural in -i or -u and a genitive definite in -e (never -ee). So far we have met the following:

- jaatiye 'the kind'; gen. jaatiye; pl. jaati
keselgeDiye 'the banana'; gen. keselgeDiye; pl. keselgeDi
Tæksiye 'the taxi'; gen. Tæksiye; pl. Tæksi
handiyə 'the corner'; gen. handiyə; pl. handi
suruTTuwe 'the cigar'; gen. suruTTuwe; pl. suruTTu

Class 4

- hooTəlee 'the hotel'; pl. hooTəle

2. NEW VERBS

- kiyənəwa 'say'; stem kiyə-; kiyanne; kiyanne
nawattənəwa 'stop' (transitive); stem nawatte-; nawattanne;
nawattanne
enəwa 'come'; stem e-; enne; enne

Notice that the stem is obtained, as usual, by removing -nəwa, and that the emphatic and infinitive forms are formed by the regular pattern. In future lessons, only the simple form will be cited for each new verb, unless there is some special or unusual feature involved in the formation of the other forms.

3. THE 'MUST' OR 'HAVE TO' CONSTRUCTION: direct case ... oone

3.1 In the previous conversation, oone appeared with the equivalent of the English subject in the dative case and the meaning 'want'. In one of the sentences in the present conversation oone appears in a construction in which it means 'must, have to':

Tæksiyakiŋ yannə oone. You must go by a taxi.

This construction differs from the 'want' construction in two principal ways:

1. It occurs with the infinitive of a verb only, never with a dependent noun. Here a comparison with English may help. Tə.....oone 'want', like English 'want (to)' may take either a noun or a verb. oone 'must', like English 'must' or 'have to' may take only a verb.
2. When the equivalent of the English subject is expressed, it is in the direct case, not in the dative. Compare the following pairs:

maTə yannə oone.	I want to go.
mame yannə oone!	I must go!
mahatteaTə paleturu	The gentleman wants to
ganne oone.	buy fruit.
mahattea paleturu	The gentleman must buy
ganne oone.	fruit.

3.2 In either of the two constructions with oone, the equivalent of the English subject may be omitted when the situation makes the meaning clear. Thus:

Tæksiyakiŋ yannə oone

could mean either '(I, you, he, they) must go by taxi' or '(I, you, he, they) want to go by taxi', depending upon the context or situation.

4. THE 'CAN' CONSTRUCTION .. puluwan

4.1 puluwan 'can' takes the form puluwani when the assertion marker is added, and either form may occur, optionally, at the

end of statement sentences. Thus either

maTə puluwaŋ I can
or maTə puluwəni

As with other forms that take the assertion marker, -y is never present when də is added to form a question. Thus only

maTə puluwaŋ də? Can I?

4.2 The puluwaŋ 'can' construction, except for the possible occurrence of the assertion marker, is parallel in form to the oonə 'want' construction:

- A. The equivalent of the English subject, when expressed, is in the dative case:

maTə Təksiyaknawattanə I can stop a taxi.

puluwəni (or puluwaŋ).

mahatteaTə yanə The gentleman can go!

puluwəni (or puluwaŋ).

- B. It may occur with a verb in the infinitive, which may have its own object and modifiers:

mahatteaTə sigəræT The gentleman can smoke
bonnə puluwəni. cigarettes.

maTə kalutərəTə yanə I can go to Kalutara.
puluwəni.

- C. It may occur with a dependent noun in the direct case, although the nouns that may occur in this fashion are relatively few in number, such as siŋhələ 'Sinhalese':

maTə siŋhələ puluwəni. I know (literally 'can')
Sinhalese.

5. THE QUESTION MARKER də WITH DIFFERENT SENTENCE TYPES

5.1 As pointed out before, də may be added to a simple statement converting it to a question. The simple statement always has the simple form of the verb, commonly occurring at the end, and the də is added immediately after the verb form.

Emphatic sentences use the emphatic form of a verb. In this case, də occurs immediately after the emphasized item in the sentence.

Most interrogatives will always be the emphasized word in any question in which they appear, and will therefore occur with the emphatic form of the verb and with də immediately following the interrogative.

SIMPLE SENTENCES

Statement:

mahattea kalutərəTə yanəwa. The gentleman is going to
Kalutara.

Question:

mahattea kalutərəTə yanəwa Is the gentleman going to
də? Kalutara?

EMPHATIC SENTENCES

Statement:

mahattea yanne kalutərəTə. The gentleman is going to
or Kalutara.
mahattea kalutərəTə yanne.

Question:

mahattea yanne kalutərəTə Is the gentleman going to
də? Kalutara?
or
mahattea kalutərəTə də yanne?

QUESTIONS WITH INTERROGATIVES

mahattea yanne kohaaTə də? Where is the gentleman going?
or
mahattea kohaaTə də yanne?

mahattea ganne monəwa də? What is the gentleman buying?
or
mahattea monəwa də ganne?

5.2 Statements with oone and puluwan may be either simple or emphatic without any change in form except that the emphasized item is likely to occur after oone or puluwan. Questions with oone or puluwan will have də in the expected position: i.e. the simple question will have də after oone or puluwan and the emphatic question will have də after the emphasized item:

SIMPLE SENTENCES

Statement:

mahatteaTə eloolu oonə.

The gentleman wants
vegetables.

Question:

mahatteaTə eloolu oonə də?

Does the gentleman want
vegetables?

EMPHATIC SENTENCES

Statement:

mahatteaTə eloolu oonə.

or

mahatteaTə oonə eloolu.

The gentleman wants
vegetables.

Question:

mahatteaTə eloolu də oonə?

or

mahatteaTə oonə eloolu də?

Does the gentleman want
vegetables?

QUESTION WITH AN INTERROGATIVE

mahatteaTə monəwa də oonə?

What does the gentleman want?

5.3 In emphatic sentences or questions, puluwaŋ will never occur with the assertion marker:

Emphatic Sentence:

mahatteaTə siŋhələ puluwaŋ.

or

mahatteaTə puluwaŋ siŋhələ.

It is Sinhalese that you
can speak.

Emphatic Question:

mahatteaTə siŋhələ də puluwaŋ?

or

mahatteaTə puluwaŋ siŋhələ də?

Is it Sinhalese that you
can speak?

Question with an Interrogative:

mahatteaTə monəwa də puluwaŋ?

What can you do?

6. QUANTITY PHRASES

6.1	hætæpmə tunak (tiyenəwa)	(It is) three miles
	sigəræt pækæt-ekak	a pack of cigarettes
	sigəræt jaatiyak	a kind of cigarettes

all illustrate the QUANTITY PHRASE construction, with this structure:

PLURAL NOUN plus QUANTITY WORD

"Quantity words" include numerals, nouns of measure like pækæt-ekə, and jaatiyə 'the kind'. The quantity word carries the number, definiteness, and case endings for the entire phrase:

sigəræt pækæt-ekə	the pack of cigarettes
sigəræt pækæt-ekak	a pack of cigarettes
sigəræt pækæt	packs of cigarettes
sigəræt pækæt-ekətə	to the pack of cigarettes
mee sigəræt pækæt-ekə	this pack of cigarettes

A plural quantity phrase may be followed by another word, usually a numeral, to form a new phrase in which the whole first phrase becomes the "plural noun."

sigəræt pækæt	packs of cigarettes
sigəræt pækæt deke	The two packs of cigarettes
keselgeDi jaati	kinds of bananas
keselgeDi jaati tunə	the three kinds of bananas

6.2 In quantity phrases, there is a general agreement between the use of the Sinhalese definite form and the English definite article, and the use of the Sinhalese indefinite form and the English form without any article:

hætæpmə tunak ...	three miles ...
hætæpmə tunə ...	the three miles ...

1. When a quantity expression is modified by a form like 'this, that', then the definite form is used:

mee sigəræt tunə ...	these three cigarettes ...
mahattea arə sigəræt pækæt tunə gannəwa.	The gentleman is buying those three packs of cigarettes.

2. Quantity phrases as subjects or objects of simple sentences use the definite form where English uses the definite 'the' and the indefinite form where English uses no article:

bas hatərə yanəwa.	The four buses are going.
bas hatərak yanəwa.	Four buses are going.
mahattea pækæT tunə gannəwa.	The gentleman is buying the four packs.
mahattea pækæT tunak gannəwa.	The gentleman is buying four packs.

3. In emphatic sentences, the definite form of quantity phrases is used where English would use the definite form:

bas hatərə yanne kalutərəTə.	The four buses are going <u>to Kalutara.</u>
kalutərəTə yanne bas hatərə.	<u>The four buses</u> are going to Kalutara.

However, where English would use the form without an article, in Sinhalese the indefinite is used if it is not the emphasized word, but the definite with -y if it is the emphasized word, in final position. In the latter case, since the form in final position is emphasized, it is likely to equate with English 'only such and such':

bas hatərak yanne kalutərəTə.	Four buses are going <u>to</u> <u>Kalutara.</u>
kalutərəTə yanne bas hatəray.	<u>Only four buses</u> are going to Kalutara.

4. Each of the types of sentences above has its corresponding question, with də following the regular rules:

bas hatərak yanəwa.	Four buses are going.
bas hatərak yanəwa də?	Are four buses going?

7. kiiyak

The interrogative word kiiyak 'how many' behaves like a quantity word. Note that the form kiiyak is the indefinite form of kiiyə 'how much, how many'; and also that it is one of the few interrogatives which will not necessarily occur as the emphasized word followed by də:

hætæpmə kiɪyak tiyenəwa də?	How many miles is it?
æpəl kiɪyak oonə də?	How many apples do you want?

8. Tikak and huŋgak

- A. Tikak is actually an indefinite form. The definite is Tikə. When it is used as a quantity word, meaning 'some, (a) little, (a) small amount', it acts like a numeral, and takes the same endings:

paləturu Tikak gannə oonə.	I want to buy a little (some) fruit.
mee paləturu Tikə dennə.	Give me this small amount of fruit.
mehee tiyenne paləturu Tikay.	Here there is (only) a little fruit.

(When the assertion marker is used with Tikə, 'only' is usually implied.)

- B. huŋgak 'a lot, much' is also used as a quantity word:

mehee paləturu huŋgak tiyenəwa.	There is a lot of fruit here.
------------------------------------	----------------------------------

However, the definite huŋgə is not used in sentences parallel to those above where the definite form Tikə is used.

- C. Both indefinite forms, Tikak and huŋgak, are used to qualify following adjectives to mean 'somewhat, a little, a bit' and 'very, quite' respectively. Thus:

huŋgak durə də?	(Is it) very far?
Tikak duray.	Somewhat distant.

- D. huŋgak and bohome

Notice that bohome and huŋgak are commonly used interchangeably to qualify adjectives.

or	bohome rasə keselgeDi	very tasty bananas
	huŋgak rasə keselgeDi	

or	mee suruTTu bohome səray.	These cigars are very
	mee suruTTu huŋgak səray.	strong.

9. INDIRECT QUESTIONS

An indirect question can be formed from a direct question by the addition of kiyannə 'tell me'.

Direct

Tæksiyak ganne kohomə də? How does one get a taxi?

Indirect

Tæksiyak ganne kohomə də Tell me how to get a taxi.
kiyannə.

Direct

mahattea yanne kohaaTə də? Where is the gentleman going?

Indirect

mahattea yanne kohaaTə də Tell me where the gentleman
kiyannə. is going.

10. THE mehee and metənə SETS

mehee 'here' and metənə 'here' represent two more subsets of location words. Both sets are inflected for the four case forms, and the same four distinctions of location that were found in the mee set exist:

10.1 The mehee set

	<u>here</u>	<u>there</u> (by you)	(over <u>there</u>)	<u>there</u> (the place in question)
<u>Direct</u>	mehee	ohee	arəhe	ehee
<u>Dative</u>	meheeTə meheTə mehaaTə	oheeTə oheTə ohaaTə	arəheTə arəhəTə arəhaTə	eheeTə, eheTə ehaaTə
<u>Genitive</u>	mehee	ohee	arəhe	ehee
<u>Instrumental</u>	mehen	ohen	arəhen	ehen

Notice that these have the same endings as Class 4 nouns and that there are alternate dative case forms.

10.2 The metəne set

	<u>here</u>	<u>there</u> <u>(by you)</u>	<u>(over)</u> <u>there</u>	<u>there (the</u> <u>place in</u> <u>question</u>
<u>Direct</u>	metəne	otəne	atəne	etəne
<u>Dative</u>	metənTə	otənTə	atənTə	etənTə
<u>Genitive</u>	metəne	otəne	atəne	etəne
<u>Instrumental</u>	metəniŋ	otəniŋ	atəniŋ	etəniŋ

Notice that these all have -e- before the -n- in the dative, but -ə- in all other cases, and that the endings are the same as those for Class 3 nouns.

10.3 Use of the sets

Both mehee and metəne specify location. The difference between them is one of specificity of location, metəne indicating a more specific or smaller area than mehee. The difference does not normally show up in translation, although metəne may sometimes be translated as 'this spot':

mehee iŋdələ koləmbəTə bas
tiyenəwa də?

Is there a bus from here
to Colombo?

metəne iŋdələ hətəpme tunak
tiyenəwa.

It is three miles from here
(this spot).

Exercises

A. Substitute orally:

1. mehee iŋdələ koləmbəTə tiyenəwa.

two miles

four miles

three miles

a mile

2. maTə denne.

three bananas

that (by you) pack of Three Roses

the four apples

a good kind of cigarettes

some fruit

two packs of cigars

these three apples

three kinds of bananas

two tickets

those (over there) cigarettes

a pack of Navy Cuts

this kind of bananas

3.iñdela hæætəpmə tunak tiyenəwa.

this spot	that road (over there)
here	that corner (in question)
that (over there) spot	this hotel
the shop	the Galle-Face Hotel
that (near you) shop	that (in question) spot

4.Tæksi tiyenəwa.

here	that (in question) spot
there (near you)	that (over there) spot
there (over there)	in this corner
there (in question)	in that (in question) road
this spot	near this hotel
that (near you) spot	near the next shop

B. Transform according to the model:

mamə yanəwa. ----- mamə yannə oonə ('I must go').

1. api eloolu gannəwa.	5. mahattea Tæksiyak
nawattənəwa.
2. mahattea bas-eken yanəwa.	6. mamə sigəræt pækæt-ekak
gannəwa.
3. mamə suruTTu bonəwa.	
4. mamə arə handiyətə yanəwa.	

C. Transform according to the model:

mamə yanəwa -----maTə yannə oonə.

1. mamə rasə suruTTə bonəwa.
2. api hoñdə keselgeDi Tikak gannəwa.
3. mahattea koləmbə bas-eken yanəwa.
4. mamə sigərət pækæt tunak gannəwa.
5. mahattea dæn kaluterətə yanəwa.
6. noona niterəmə ee kaDeeTə yanəwa.

D. Transform according to the model:

mamə yanəwa ----- maTə yannə puluwani.

1. mamə bas-ekə nawattənəwa.

2. mahattea arə kaDee hoñde suruTTu gannəwa.
3. mamə etenTə Təksiyəkin yanəwa.
4. noona arə handiye kaDee keselgeDi gannəwa.
5. mahattea dəŋ lankaawe sigəræt bonəwa.
6. api alləpu kaDeeTə yanəwa.

E. Transform according to the model, making the quantity phrase the emphasized item:

metənə bas dekak tiyenəwa ----- metənə tiyenne bas deokay.

1. kalutərətə hətəpmə tunak tiyenəwa.
2. mahattea keselgeDi dekak gannəwa.
3. ee kaDee eloolu Tikak tiyenəwa.
4. mee pəkæt-ekke sigəræt hatərak tiyenəwa.
5. maTə rupiyal dekak oonə.

F. Say in Sinhalese:

1. Is it very far from here to Matale?
2. Yes, sir. It is four miles.
3. One must go by a bus.
4. Can I stop a bus here ('in this spot')?
5. No, sir. (You) must go to that corner.
6. Fine. Thank you.
7. Tell me how to get a bus.
8. Buses stop at that corner.
9. Go there ('to that spot').
10. There comes a bus.
11. Where does this bus go?
12. To Colombo.
13. I want to go to Kalutara.
14. Can I go to Kalutara by this one?
15. Yes, sir.
16. Good. Give me a ticket.
17. Do you want to go to Colombo, sir?
18. Yes. Is there a bus now?

19. No buses now. (You) must take a taxi.
20. Taxis stop at that (over there) corner.
21. Go to that (over there) road.
22. Thank you.
23. How many tickets do you want, sir?
24. I can give you four.
25. I don't want four. Give me two.
26. How much are the two tickets?
27. Four rupees, sir.
28. Here you are.
29. Are you going to the Galle-Face Hotel, sir?
30. Yes. Is it very far?
31. Yes. It is four miles.
32. Is the Galle-Face Hotel a good hotel?
33. Yes, sir. It is very good.
34. Tell me how to go there (that spot in question).
35. (You) must get a taxi.
36. Is that (over there) a taxi?
37. No. Taxis are at that (over there) corner.
38. Go there (to that spot). Then you can get a taxi.
39. Thank you.

REVIEW I

A. Substitute orally:

1. eloolu tiyenəwa də?

here	with us
in this shop	in Ceylon
in that (over there) shop	at the corner
in Colombo	on that (over there) street
in this spot	in Matale
in that one (in question)	in the adjoining shop
in Kalutara	near the corner

2. suruTTu tiyenne

in the adjoining shop	in that spot (over there)
in Matale	in this spot
in the shop at that	with us
(over there) corner	

3. denne puluwan də?

this ticket	many bananas
two tickets	how many cigarettes
some fruit	three kinds of cigars
a cigar	an aromatic cigar
a pack of Three Roses	some tasty fruit
two rupees	a good bus
four cents	how many rupees
three bananas	

4. mehee tiyenne

(only) two cigars	(only) two kinds of cigar-
the three bananas	ettes
(only) four buses	the two packs of Navy Cuts

B. Transform according to the model:

mame koləmbəTə yanəwa ----- mame yanne koləmbəTə.

1. mahattea eloolu gannəwa.
2. allapu kaDee paləturu tiyenəwa.
3. arə handiye kaDeak tiyenəwa.
4. mahattea suruTTuwak bonəwa.
5. mame meekə balənəwa.
6. api lan̄kaawe suruTTu paawicci kərənəwa.

C. Transform according to the model:

mahattea suruTTu bonəwa ----- mahattea suruTTuwak bonəwa.

1. mame keselgeDi gannəwa.
2. handiye Təksi tiyenəwa.
3. api kaDe balənəwa.
4. mame bas nawattənəwa.

5. mahattea sigæræt bonəwa.	7. atənə hooTələ tiyenəwa.
6. mahatteaTə Tikæt dennə.	8. mehee paarəwal tiyenəwa də?

D. Transform according to the model:

mamə etenTə yanəwa. ----- maTə etenTə yanne puluwəni.

1. mahattea keselgeDi hatərak gannəwa.
2. api meekeŋ kalutərəTə yanəwa.
3. mamə mee eloolu gannəwa.
4. mahattea arə Tæksiyen yanəwa.
5. mamə handiyəTə Tæksiyen yanəwa.
6. mahattea allapu kaDee paleturu gannəwa.

E. Transform according to the model:

triiroos bonne mahattea də? ---- mahattea bonne triiroos də?

1. eloolu tiyenne mee kaDee də?
2. maateleeTə yanne arə bas-ekə də?
3. arə handiye tiyenne Tæksi də?
4. lanġkaawe suruTTu tiyenne atənə də?
5. mee sigæræt jaatiyə tiyenne arə kaDee də?

F. Transform according to the model:

mamə etenTə yanəwa ----- maTə etenTə yanne oonə.

1. noona æpəl tunak gannəwa.
2. mamə Tæksiyekin koləmbəTə yanəwa.
3. mamə triiroos sigæræt bonəwa.
4. mahattea hoŋdə bas-eken yanəwa
5. mamə bas-ekak nawattənəwa.
6. mahattea handiye kaDee suruTTu gannəwa.

G. Transform according to the model:

mamə etenTə yanəwa. ----- mamə etenTə yanne oonə.

1. mahattea mehee iŋdela bas-eken yanəwa.
2. mamə dæŋ lanġkaawe sigæræt bonəwa.

3. noona allapu kaDee yanəwa.
4. mamə Tikæt dekak mahatteaTe denəwa.
5. noona mahattea paləturu gannəwa.
6. mamə eekə aayet kiyənəwa.

H. Say in Sinhalese:

1. Tell me how to get a bus.
2. Where are you going, sir.
3. I want to go to Matale.
4. Matale buses stop over there (in that spot).
5. Or, go to that corner.
6. Then you can get a bus.
7. Is it very far to Matale?
8. Yes. Very far.
9. (You) must go by a bus.
10. There are always buses.
11. Thanks .
12. Boy, are you going to the shop?
13. Yes, sir: what do you want?
14. I want a pack of cigarettes.
15. What do you smoke, sir?
16. Three Roses.
17. How much is a pack of Three Roses?
18. Two rupees.
19. Are there Three Roses in that shop (in question)?
20. Yes. There are.
21. Fine.

I. Conversations:

1. A asks B how to go to the Galle-Face Hotel. B tells him that it is four miles and says that he must get a taxi. A wants to know how to get a taxi. B sends him to a corner which is in sight, saying that he could stop a taxi there. A thanks B.
2. A wants to buy two tickets. B tells him that a ticket is two rupees and asks him if he has four rupees. A says yes and pays the money. B thanks A.

3. A asks a shopkeeper if he has any fruit. The shopkeeper says yes and asks A what he wants. A would like to buy a few bananas and asks how much they are. The shopkeeper says they are four cents each. A asks if there are any apples. The shopkeeper says no and points out a shop and says that they have apples there. A buys four bananas.
4. A goes to buy some Three Roses. The shopkeeper says that they haven't any Three Roses now. There they have only Navy Cuts. But A doesn't want Navy Cuts, and asks if he can get any Ceylon cigars there. They have good Ceylon cigars, very aromatic, at two rupees a pack. A buys a pack.
5. A asks B how to get to Kalutara. B says that he must go by a taxi. Taxis are at the corner. Or he can go by bus. A says he didn't understand, asks B to repeat. B repeats and asks if he understood. A says yes and asks whether any buses stop at this corner. B says no and sends A to a street in sight.

J. Student A asks student B on his right the first of the questions below. B gives an appropriate answer as in the following examples:

A: mee bas-ekə yannə kohaaTə də?

B: meekə yanne kalutərəTə.

B asks the student on his right the next question, and so on:

1. kaDee huŋgak durə də?
2. etenTə yanne kohomə də kiyannə.
3. Təksiyak ganne kohomə də?
4. ee handiye Təksi nawattənəwa də?
5. mee kaDee eloolu tiyenəwa də?
6. paləturu tiyenəwa də?
7. mahattea yanne kohaaTə də?
8. mee bas-ekə yanne kohaaTə də?
9. maTə meeken kalutərəTə yannə puluwan də?
10. kalutərə iŋdəla maateleeTə yanne kohomə də kiyannə.
11. ehee Təksi tiyenəwa də?

LESSON 5

Conversation: Information about a journey

John wants to visit the ancient ruins in the North Central Province of Ceylon. He wants to find out something about the area from his servant Banda who comes from that region.

JOHN

anuraadəpuree
wəsse
dəŋ anuraadəpuree wəsse
tiyenəwa də?

Anuradhapura
(the) rain
Is there rain in Anuradhapura
now?

BANDA

pətte
nəə, dəŋ ee pətte wəssə nəə.

the area, locality
No, there is no rain in that
area now.

əy
əy, mahatteəTə anuraadəpureeTə
yannə oonə də?

why
Why, do you want to go to
Anuradhapura?

JOHN

palaatə
ow, maTə ee palaatə balanne
oonə.

the province,
part of the
country
Yes, I want to see that part
of the country.

koocciyə
anuraadəpureeTə koocci tiyenəwa
də?

the train
Are there trains to
Anuradhapura?

	BANDA	
ow, koocciyeŋ yannə puluwəni.		Yes, (you) can go by train.
kaar-ekə		the automobile, car
anuraadəpuree iñdəla kaar-ekak		From Anuradhapura, (you)
gannə oonə.		must get a car.

	JOHN	
dawəsə		the day
nawətinəwa		stop (intransitive),
		stay
anuraadəpuree dawəs kiyyak		How many days should one
nawətinne oonə də?		stay in Anuradhapura?

	BANDA	
dawəs dekak nawətinne.		Stay two days.
tənə		the place
balanne tən huŋgak tiyenəwa.		There are many places to see.

	JOHN	
anuraadəpuree kaar-ekak ganne		Can one get a car in
puluwaŋ də?		Anuradhapura?

	BANDA	
puluwani. ehee Təksi tiyenəwa.		One can. There are taxis
isTeesəmə		there.
anuraadəpuree isTeesəmə laŋgə		the (railroad) station
hooTəleak tiyenəwa.		There is a hotel near the
		Anuradhapura railroad
		station.
etenTə yannə.		Go there.
etənə Təksi tiyenəwa.		There are taxis there.

etənə nawatinnə puluwaŋ də? JOHN
Can one stay there?

ow, nawətinne puluwəni. BANDA
Yes, one can (stay).

siigiriye JOHN
Sigiriya
siigiriye hoŋdə hooTələ
Are there good hotels in
tiyenəwa də? Sigiriya?

nawətinne də? BANDA
To stay (in)?

ow. JOHN
yes.

taanaayəmə BANDA
the rest house
siigiriye taanaayəmə huŋgak
The rest house at Sigiriya
hoŋday. is very good.
gale the rock
siigiri gale Sigiriya Rock
taanaayəmə tiyenne siigiri
The rest house is near Sigiriya
gale laŋge. Rock.

Notes on the Conversation

Anuradhapura was the first capital of the Sinhalese kings, and the period of Sinhalese culture up to about the 10th Century A.D. is known as the "Anuradhapura Period." The ruins of many ancient structures, both secular and religious, remain from this period, and demonstrate the remarkable engineering and organizational skill of those who constructed them. Some religious edifices have been restored, but many of the ancient shrines and great irrigation works remain in ruins, though some of the latter have been restored and are in use today.

Sigiriya is situated about 50 miles to the south of Anurādhapura. There, a large rock was transformed into a royal palace during the 5th century. Originally, entrance to the palace was gained by means of a stairway cut inside the rock. The stairway was entered through the mouth of a large sculptured lion--hence the name Sigiriya 'Lion Rock.' The most famous features of attraction at Sigiriya today are the magnificent frescoes depicting beautiful women in a gallery on the rock face. These date from the 5th century, and there are a number of poems commenting upon them which were written on a wall below by admiring visitors of the 8th through 10th centuries.

taanaayəme - 'resthouse': Rest houses are maintained either by the Government Tourist Bureau or by the government of the area in which they are located. They provide food and lodging at a moderate rate, and are found in almost any important town. One may go to a rest house for a meal or for tea even if he is not staying there.

hooTəlee - 'hotel': In Sinhalese or Ceylon English, a hotel is not necessarily a place to stay. The term is extended as well to restaurants of almost any type.

Grammar

1. NEW NOUNS

Class 1

kaar-ekə 'the automobile, car'

Class 2

isTeesəmə 'the (railroad) station; gen. isTeesəmee;

pl. isTeesəŋ

koocciyə 'the train'; gen. koocciye; pl. koocci

taanaayəmə 'the rest house'; gen. taanaayəmee;

pl. taanaayan

dawəsə 'the day'; gen. dawəsə; pl. dawas

palaatə 'the province, region'; gen. palaate;

pl. palaat

pəttə 'the area, locality, side'; gen. pətte;

pl. pəti

wəsse '(the) rain'; gen. wəsse; pl. wəhi (Note the change of -ss- to -h-.)

Note: Usually the definite is used when English has 'rain'. The indefinite is used for a single instance: wæssak 'a shower, rainstorm'. Similarly, in the plural, wæhi 'showers, rainstorms'.

siigiriye 'Sigiriya'; gen. siigiriye; (no plural)
gale 'the rock'; gen. galee; pl. gal
siigiri gale 'Sigiriya Rock'; gen. siigiri galee;
 (no plural)

Note that many nouns of this class have a plural formed by dropping the final -ə of the direct definite. When this -ə is lost an -ə in the final syllable becomes a. Thus rupiyəle, rupiyal; dawesə, dawas. Also a final -m or -n becomes -ŋ; thus isteesəmə, isteesaŋ.

Class 3

tænə 'the place, spot'; pl. təŋ

Note that here again a final n becomes ŋ. This is the first noun of this class to occur that has indefinite forms (the rest have been place names or pronouns). The forms are just like those for Class 2. Thus:

<u>Direct</u>	tənak
<u>Dative</u>	tənəkətə
<u>Genitive</u>	tənəkə
<u>Instrumental</u>	tənəkɪŋ

Class 4

anuraadəpuree 'Anuradhapura'; (no plural)

2. NEW VERBS

nawətinəwa 'to stay, stop (intransitive)

3. THE INDEFINITE IN TIME PHRASES

In expressions of periods of time, just as in expressions of distance, price or other quantities, Sinhalese commonly uses the indefinite of a quantity phrase unless a particular stretch of time is referred to, or the form of the sentence is such that the assertion marker is required:

anuraadēpuree dawas kiiyak	How many days should (one)
nawētinne oone dē?	stay in Anuradhapura?
dawas dekak nawētinne.	Stay two days.
or the answer could be:	
dawas deka.	Two days.

4. INFINITIVES WITH NOUNS

In Sinhalese an infinitive form may modify a noun just as an infinitive with 'to' may in English, but the Sinhalese infinitive precedes the noun:

balanne tæŋ	places to see
nawētinne hooTēleak	a hotel (in which) to stay

Like any other noun, a noun so modified may be used in the plural as part of a quantity phrase:

balanne tæŋ huŋgak	many places to see
nawētinne hooTēle tunak	three hotels to stay in

5. THE SINHALESE WRITING SYSTEM

The Sinhalese writing system, known as the siŋhələ hooDiye, 'the Sinhalese alphabet' has 54 basic symbols used in the literary tradition. These 54 include 18 vowel symbols and 36 consonant symbols. For writing spoken Sinhalese, however, only 36 symbols are necessary. These include 24 basic consonant symbols and 12 vowel symbols.

Each symbol is called akurə 'the letter', pl. akuru. There is no modern language other than Sinhalese for which the siŋhələ hooDiye is used.

5.1 Consonants

In the Sinhalese writing system, a consonant symbol by itself represents a consonant plus a following vowel, which will be called THE INHERENT VOWEL. This inherent vowel will be e or a depending upon position within the word. The first symbols to be learned are the following:

ක	kə	(or ka)	ද	də	(or da)	හ	hə	(or ha)
ට	Tə	(or Ta)	ම	mə	(or ma)	ර	rə	(or ra)
ඳ	Də	(or Da)	ස	sə	(or sa)	ල	lə	(or la)
ත	tə	(or ta)	ග	gə	(or ga)	ව	wə	(or wa)

Note that some symbols are quite different in form while others such as ၀, ၁, ၂ or ၃, ၄ are similar in their basic shape.

The following rules for the inherent vowel will apply in almost all cases:

1. In words written with a single consonant symbol, the inherent vowel will be ə. Thus the question marker is .
2. A consonant symbol at the beginning of a word will have the inherent vowel a.
3. A consonant symbol at the end of a word will have the inherent vowel ə.

For two-syllable words written with two consonant symbols, then, the effect of rules 2 and 3 together is that the first vowel will be a, the second ə:

၀	rase	'tasty'	၁၁	maTə	'I, me' (dative)
၁၁	mame	'I'	၂၂	kaDə	'shops'

4. In the middle of words longer than two syllables, the inherent vowel will be ə except under certain regular conditions to be learned later and in some irregular cases:

၃၁	dawese	'the day'
၃၁၂	dawəsəkə	'on a day'
၂၂၃	hatərə	'four'

Exercises

A. Substitute orally:

1. nawətinne oone də?

how many days	a day
two days	four days
three days	

2. mehee tiyenəwa də?

a hotel to stay (in)	some fruit to buy
hotels to stay (in)	cigarettes to smoke
a place to see	a place to go
places to see	a place to stay
fruit to buy	

3. kiyannə.

how to get a taxi	where this bus is going
how to go to Sigiriya	what these are
how much bananas are	

4. maTə puluwəni.

go	stop a bus
see Anuradhapura	go to Sigiriya
get a car	buy Three Roses in that (over there) shop
stay three days	give two rupees

B. Transform according to the model:

mehee æpəl tiyenəwa. ----- mehee æpəl næææ.

1. mee kaDee suruTTu tiyenəwa.
2. dæŋ bas-ekak tiyenəwa.
3. anuraadəpuree kaar tiyenəwa.
4. api laŋgə hoŋdə paləturu tiyenəwa.
5. etənə hoŋdə taanaayəmak tiyenəwa.

C. Transform according to the model:

mee eloolu hoŋday. ----- mee eloolu hoŋdə də?

1. mee paləturu huŋgak rasay.
2. taanaayəmə Tikak duray.
3. mee pækæT-ekə rupiyal dekaay.
4. eekə bohəmə səray.
5. siigiriye taanaayəmə huŋgak hoŋday.

D. Transform according to the model:

mamə dæŋ yanəwa. ----- maTə dæŋ yannə puluwəni.

1. mahattea ee taanaayəmə nawətinəwa.
2. api anuraadəpuree balənəwa.
3. mamə siigiriyeTə kaar-eken yanəwa.
4. mahattea koləmbə iŋdəla anuraadəpureeTə koocciyen yanəwa.
5. mamə siigiri gale laŋgə nawətinəwa.

E. Say in Sinhalese:

1. Do you want to go to Sigiriya, sir?
2. Yes. Tell me how to go there (that spot).
3. You must go by car.
4. Or, go to Anuradhapura by the train.
5. From there, get a taxi.
6. Fine. I can go by car.
7. Is Sigiriya very far?
8. Yes, sir. Some distance.

9. Is there a rest house here?
10. No, sir. The rest house is in Anuradhapura.
11. There is a hotel to stay at here.
12. Or, you can go to Anuradhapura.
13. Is there a bus to Anuradhapura?
14. No. You must get a taxi.
15. Tell me how to get a taxi.
16. Taxis are near the hotel.
17. Go there (that spot).
18. Thank you.

19. Are you staying at the rest house, sir.
20. Is the rest house good?
21. Yes. Many people go to the rest house.
22. How many days can (one) stay in a rest house?
23. One can stay three days.
24. Is there any place else (wene tænak)?
25. To stay?
26. Yes.
27. You can stay in a hotel.

28. What are you buying?
29. Some bananas.
30. How much are the bananas here?
31. Four cents each.
32. Are these bananas good?
33. Yes.

34. There are very good bananas in the shop over there.
35. There (in question) bananas are three cents each.
36. Go there (that spot). I buy fruit there (that spot in question).

F. Read:

1. රස
2. මම
3. මට
4. ම
5. ද
6. සත
7. ගල

8. දවස
9. ගලට
10. දවසක
11. දවසට
12. ගලක
13. හතර
14. හතරක

LESSON 6

Conversation: Offering a Job

Mr. Perera, an estate owner, meets Banda, a young man from the village whom he hasn't seen for some time.

PERERA

oheege

your

nædde

isn't there

dæŋ oheege kaDee nædde?

Don't you have your shop
these days? (Literally:
Isn't there your shop
now?)

BANDA

maama

maternal uncle

kaDee kærənəwa

tend shop, keep shop

nææ mahattea. dæŋ kaDee

No, sir. (My) uncle is
tending the shop now.

kæranne maama.

PERERA

ohee

you

ohee?

And you?

BANDA

uDeraTə

the up-country

poDi

small, little

rassaawə

the position, job

mame uDeraTə poDi rassaawak

I am working at (literally:
doing) a little job in the
up-country.

kærənəwa.

	PERERA	
pawle		the family
pawle inne uDeraTe de?		Is (your) family in the up- country?
	BANDA	
game		at home
nae. game.		No. At home.
balaagannawa		tend, take care of
taatta		father
pawle balaaganne taatta.		Father is taking care of the family.
	PERERA	
lamay		children
kiidenek		how many
innawa		there is, there are
lamay kiidenek innawa de?		How many children have you (literally: 'are there')?
	BANDA	
tun denek		three
tun denek innawa, mahattea.		I have three, sir.
	PERERA	
iskoole		the school
iskoole yanawa		go to school
iskoole yanne naedde?		Aren't they going to school?
	BANDA	
duwe		the daughter
iskoole yanne duwe witeray.		Only (my) daughter is going to school.

putaa	the son
puttu	sons
denna	the two
puttu denna yanne nææ.	The two sons are not going.

PERERA

oheeTə	you (dative)
gamə	the village
oheeTə gamee rassaawak kəranne	Could you work at a job in the
puluwaŋ də?	village?

BANDA

puluwəni mahattea.	I can, sir.
rassaawak tiyenəwa də?	Is there a job?

PERERA

waDuwəDə	carpentry
oheeTə waDuwəDə puluwaŋ də?	Can you (do) carpentry?

BANDA

puluwəni.	Yes, I can.
mamə dəŋ kəranne waDuwəDə.	I am doing carpentry now.

PERERA

eheŋaŋ	if so, then
magee	my
watte	the estate
wəDee	the work, the job
eheŋaŋ magee watte wəDak denne	If so, I can give you a job in
puluwəni.	my estate.

waDuwa	the carpenter
waDuwek	a carpenter
watte waDuwek innəwa.	There is a carpenter in the
	estate.

namut	but
miniha	the man
minihage	the man's
wæDə	work

namut ee minihage wæDə hoŋdə
nææ.

But that man's work is not good.

BANDA

bohōmē istuti, mahattea.	Thank you very much, sir.
heTə	tomorrow

maTə heTə iŋdəla ennə puluwəni. I can come from tomorrow on.

PERERA

hoŋday, ehenəŋ heTə ennə.	Fine. Then come tomorrow.
wæDəpələ	the workshop

arə tiyenne wæDəpələ. There is the workshop.

udee	the morning
------	-------------

udee etenTə ennə. Come there in the morning.

BANDA

hoŋday mahattea.	Fine, sir.
------------------	------------

Grammar

1. NEW NOUNS

Class 2

game 'the village'; gen. gamee; pl. gaŋ
rassaawə 'the position, job'; gen. rassaawe;
 pl. rassaawal
wattə 'the estate; gen. watte; pl. watu
waDuwæDə 'carpentry'; gen. waDuwæDee; (no plural)
wæDəpələ 'the workshop; gen. wæDəpəlee; pl. wæDəpələwal
pawlə 'the family'; gen. pawle; pl. pawl

Class 3

uDəraTə 'the up-country' (no plural)

heTə 'tomorrow' (no plural)

Class 4

wəDee 'the work' (see notes on meaning below): pl. wəDə

udee 'the morning'; pl. udee

iskoole 'the school'; pl. iskoole

Nouns of Class 4, as mentioned in Lesson 3, with a direct form in -e have this -e throughout the definite and indefinite forms, while those with a direct in -ee have long -ee everywhere except in the instrumental definite and the direct Indefinite. Thus:

	<u>with -e</u>	<u>with -ee</u>
<u>Definite:</u>		
<u>Direct</u>	iskoole	kaDee
<u>Dative</u>	iskooleTə	kaDeeTə
<u>Genitive</u>	iskoole	kaDee
<u>Instrumental</u>	iskoolen	kaDen
<u>Indefinite</u>		
<u>Direct</u>	iskooleak	kaDeak
<u>Dative</u>	iskoolekəTə	kaDeekəTə
<u>Genitive</u>	iskoolekə	kaDeekə
<u>Instrumental</u>	iskoolekin	kaDeekin

The noun wəDee 'the work' has irregular indefinite forms in that the -ee- of the definite is lost in the indefinite:

<u>Direct</u>	wəDak
<u>Dative</u>	wəDəkəTə
<u>Genitive</u>	wəDəkə
<u>Instrumental</u>	wəDəkin

Notes on New Nouns:

The noun wəDee and the noun rassaawə may both be the equivalent of the English term 'job'. wəDee refers to a job generally lasting for a short period of time, whereas rassaawə is likely to equate with the English term 'occupation'. The plural of wəDee may often equate with the English term 'work'; as in

ee minihage wəDə hoŋdə nɔɔ.

Sinhalese has a number of occupational terms like waduwaDe, 'carpentry', which end in -wæDe. This is the noun wæDee, but note that the direct definite ends in -ə. Nouns compounded with wæDe are all regular members of Class 2 but have no plurals. The indefinite form waduwaDak means 'a carpentry job', and the indefinites of other similar compounds have similar meanings.

2. CLASS 5 NOUNS

2.1 All nouns in Sinhalese fall into two large divisions: ANIMATE and INANIMATE. Which division a given noun belongs to may be predicted almost without exception from its meaning.

1. INANIMATE: places, non-living things, plants
2. ANIMATE: persons, animals, living things (excluding plants)

There are a very few nouns, referring to such things as groups, or organizations of living things, which do not fit neatly into this classification.

The first four classes of Sinhalese nouns belong to the inanimate division, whereas Class 5 belongs to the animate division. The inflection of Class 5 nouns is illustrated by the following:

	<u>Definite</u>	<u>Indefinite</u>	<u>Plural</u>
<u>Direct</u>	mahattea	mahatteek	mahatturu
<u>Dative</u>	mahatteaTə	mahattekuTə	
<u>Genitive</u>	mahatteage	mahatteekuge	
<u>Instrumental</u>	mahatteagen	mahatteekugen	

The dative ending for this class, as for all other classes, is -Tə. The genitive ending is -ge and the instrumental ending is -gen. Nouns of this class, in the definite, add the case endings directly to the direct definite. The direct indefinite is formed by replacing the last vowel a, aa, or ə of the direct definite by -ek. Thus mahattea, mahatteek; duwa, duwek. The other forms of the indefinite are formed by adding the regular case endings, but with a preceding -u-, to the direct indefinite. The plural is not predictable from the direct definite, and will be given along with lists of new nouns.

The nouns of this class that have occurred so far are:

- mahattea 'the gentleman, master'; pl. mahatturu
lamea 'the child'; pl. lamay
putaa 'the son'; pl. puttu
maama 'the (maternal) uncle'; pl. maamala
taatta 'the father'; pl. taattala

<u>noona</u>	'the lady'; pl. <u>noonala</u>
<u>miniha</u>	'the man'; pl. <u>minissu</u>
<u>waDuwa</u>	'the carpenter'; <u>waDuwo</u>
<u>duwə</u>	'the daughter'; pl. <u>duwəla</u> or <u>duula</u>

2.2 The Respectful Indefinite

Kinship terms specifying older relatives and certain nouns denoting superiors are respectful terms, and take a special indefinite. This is formed by adding kenek:

<u>Definite</u>	maama
<u>Indefinite</u>	maama kenek

In forming the remaining case forms, kenek is treated just like any Class 5 indefinite. Thus:

<u>Dative</u>	maama kenekuTə
<u>Genitive</u>	maama kenekuge
<u>Instrumental</u>	maama kenekugen

Some words like mahattea may take either the regular or the respectful indefinite, depending upon the degree of respect involved. mahattea is also irregular, in that it adds -ŋ before kenek. Thus when mahattea is used very respectfully, the indefinite forms are:

<u>Direct</u>	mahatteaŋ kenek
<u>Dative</u>	mahatteaŋ kenekuTə
<u>Genitive</u>	mahatteaŋ kenekuge
<u>Instrumental</u>	mahatteaŋ kenekugen

In listing Class 5 nouns that take the respectful indefinite, the indefinite form will be cited along with the definite. If the respectful indefinite is optional, the form kenek will be placed in parentheses. The forms that take the respectful indefinite that have occurred so far are:

taatta kenek	mahatteaŋ (kenek)
maama kenek	noona (kenek)

3. DIFFERENCES BETWEEN ANIMATE AND INANIMATE IN AGREEMENT

3.1 tiyenəwa - innəwa

tiyenəwa and its various forms may be used only with inanimate subjects. With animate subjects, the verb innəwa must be used in the same constructions:

bas tiyenəwa.

There are buses.

lamay innəwa.

There are children.

sigəræt tiyenne kaDee.

Cigarettes are in the shop.

lamea inne kaDee.

The child is in the shop.

pawla 'the family' is one of the few words that were mentioned in 3.1 as not falling neatly into the animate-inanimate classification. It is a regular Class 2 noun, and hence inanimate in inflection, but it takes innəwa:

magee pawlə inne gamee.

My family is in the village.

When such nouns occur, the fact that they are inanimate but take innəwa will be stated.

3.2 Agreement of Numerals

Numerals have different forms depending on whether they occur with animate or inanimate nouns. For the numbers 1 - 4 the forms are:

	<u>Inanimate</u>		<u>Animate</u>	
	<u>Definite</u>	<u>Indefinite</u>	<u>Definite</u>	<u>Indefinite</u>
one	ekə	ekak	ekkenaa	ekkenek
two	dekə	dekak	denna	dennek
three	tunə	tunak	tuŋ denaa	tuŋ denek
four	hatərə	hatərak	hatərə denaa	hatərə denek

The definite and indefinite of the animate numbers 'two', 'three' and 'four' are used with animate nouns in the same way that the equivalent forms of the inanimate numbers are used with inanimate nouns, as stated in Lesson 4 (Section 6). Thus:

sigəræt tunə metənə tiyenəwa. The three cigarettes are here.

lamay tuŋ denaa iskoole
innəwa.

The three children are in the
school.

sigəræt tunak metənə
tiyenəwa.

There are three cigarettes
here.

lamay tuŋ denek iskoole
innəwa.

There are three children in
the school.

sigəræt tunə tiyenne metənə.

The three cigarettes are here.

lamay tuŋ denaa inne iskoole.

The three children are in the
school.

sigəræt tunak tiyenne metənə. Three cigarettes are here.
lamay tuŋ denek inne iskoole. Three children are in the
school.

metənə tiyenne sigəræt tunə. The three cigarettes are here.
iskoole inne lamay tuŋ The three children are in the
denaa. school.

metənə tiyenne sigəræt There are only three cigar-
tunay. ettes here.
iskocle inne lamay tuŋ There are only three children
denay. in the school.

The main use of the numeral 'one' is pronominal; that is, it is used without a dependent noun:

heTə ekkenek wəDə kərannə Tomorrow one person is coming
enəwa. to work.
ehenaŋ maTə ekak oonə. In that case, I want one.

3.3 kiiyak - kiidenek

The animate equivalent of kiiyak 'how many' is kiidenek. Thus:

hətəpmə kiiyak tiyenəwa də? How many miles are there
(is it)?
lamay kiidenek innəwa də? How many children are there?

Similarly, in speaking of children:

kiidenek iskoole yanəwa də? How many are going to school?

but of buses:

kiiyak kalutərəTə yanəwa də? How many are going to
Kalutara?

4. NEW VERBS

balaagannəwa 'tend, take care of, look after'
innəwa 'be' (animate)
kaDee kərənəwa 'tend shop, keep shop'

5. PRONOUNS

5.1 First Person Pronouns

The direct and dative case forms of mamə 'I' and api 'we' were given in Lesson 2. The complete set of case forms for these pronouns is as follows:

<u>Direct</u>	mamə	'I'	api	'we'
<u>Dative</u>	maTə		apitə, apətə	
<u>Genitive</u>	magee		apee	
<u>Instrumental</u>	magen		apen	

Note that the forms for mamə are like those of a Class 5 noun, those of api like a Class 2 noun. The two dative case forms of api may be used interchangeably.

5.2 ohee

ohee is a second person pronoun 'you'. It is used to equals, or, as a polite form, to inferiors. Friends may call each other ohee if they are not close friends, although some individuals may be more formal and use ohee even to their close friends. The use of such pronouns may vary with the area of Ceylon. Thus ohee is generally not used in this way in the up-country.

The case forms of ohee are like those of a Class 5 noun:

<u>Direct</u>	ohee
<u>Dative</u>	oheetə
<u>Genitive</u>	oheege
<u>Instrumental</u>	oheegen

The plural is oheela.

6. game

The form game is used as an adverb of place equating with the English expression 'at home' when the latter means one's native village or town, but not when it means 'in one's own house.' It thus serves the same function as a genitive of place. Compare:

taatta inne game.

Father is at home (in his native village or town).

taatta inne gamee.

Father is in the village (not necessarily his own).

7. ASSERTION MARKER

When adjectives like poDi, ending in -i, take the assertion marker, -y, the pronunciation is -ii.

poDi wattak tiyenəwa.	There is a small estate.
mee watte poDii.	This estate is small.

8. 'FROM ON'

Note that iñdela may be used with time to mean 'from ... on':

maTə heTə iñdela enne puluwəni.	I can come from tomorrow on.
udee iñdela mamə gamee innəwa.	From the morning on, I will be in the village.

Note also that where a particular time is mentioned, or made clear from context, the present tense may have a future meaning, so that innəwa in the sentence above is translated as 'will be'. Similarly:

heTə udee mamə koləmbəTə yanəwa.	Tomorrow morning I am going (or 'will go') to Colombo.
-------------------------------------	---

9. THE mee SET AS ADVERBS OF PLACE

The forms mee, oyə, arə, ee can be used adverbially referring to place: 'here, there, over there, there (in question)'. This is most common in emphatic sentences like the following:

arə tiyenne wəDəpələ.	There is the workshop (over there).
arə enne Təksiyak.	There comes a taxi.
mee inne magee putaa.	Here is my son. or: This is my son here.

10. MORE NEGATIVE FORMATIONS

10. 1 The form nææ serves as the negative of innəwa 'there is, there are' as well as the negative of tiyenəwa 'there is, there are':

mehee eloolu tiyenəwa.	There are vegetables here.
mehee eloolu nææ.	There are no (or 'aren't any') vegetables here.

mehee lamay innəwa.
mehee lamay nəəə.

There are children here.
There are no (or 'aren't any')
children here.

10.2 The negative of a simple sentence with a verb other than innəwa or tiyenəwa is formed by changing the verb to the emphatic form and adding nəəə:

puttu denna iskoole yanəwa.

The two boys are going to
school.

puttu denna iskoole yanne
nəəə.

The two boys don't go to
school (or 'aren't going to
school').

mamə anuraadəpuree iñdəla
kaar-ekak gannəwa.

I'm taking a car from
Anuradhapura on.

mamə anuraadəpuree iñdəla
kaar-ekak ganne nəəə.

I'm not taking a car from
Anuradhapura (on).

10.3 Equational sentences with adjectives as predicate attributes may be negated by dropping the assertion marker and adding nəəə:

ee minihage wəDə honday.

That man's work is good.

ee minihage wəDə hondə nəəə.

That man's work isn't good.

11. nəddə

Any negative sentence formed with nəəə may be made into a question by adding də, but when də is added to nəəə, the result is nəddə. Observe the following series:

mehee eloolu tiyenəwa.

There are vegetables here.

mehee eloolu tiyenəwa də?

Are there vegetables here?

mehee eloolu nəəə.

There are no vegetables here.

mehee eloolu nəddə?

Aren't there (any) vegetables
here?

mehee lamay innəwa.

There are children here.

mehee lamay innəwa də?

Are there children here?

mehee lamay nəəə.

There are no children here.

mehee lamay nəddə?

Aren't there (any) children
here?

magee putaaTə siigiriyəTə
yannə oonə.

My son wants to go to Sigiriya.

magee putaaTə siigiriyəTə
yannə oonə də?

Does my son want to go to
Sigiriya?

magee putaaTə siigiriyəTə
yannə oonə nææ.

My son doesn't want to go to
Sigiriya.

magee putaaTə siigiriyəTə
yannə oonə nædde?

Doesn't my son want to go to
Sigiriya?

mahattea kalutərəTə kaar-
ekak gannəwa.

The gentleman is taking a car
to Kalutara.

mahattea kalutərəTə kaar-
ekak gannəwa də?

Is the gentleman taking a car
to Kalutara?

mahattea kalutərəTə kaar-
ekak ganne nææ.

The gentleman isn't taking a
car to Kalutara.

mahattea kalutərəTə kaar-
ekak ganne nædde?

Isn't the gentleman taking a
car to Kalutara?

12. THE SINHALESE WRITING SYSTEM - II

12.1 More Consonant Symbols

The following consonant symbols should be added to those already learned. (In giving new consonant symbols from now on, the inherent vowel will be symbolized simply as ə, and the rules given in the preceding lesson will apply):

ə	bə	ɔ	yə
ɔ	pə	ɔ	nə

Note the difference between ɔ yə, ɔ sə; and ɔ nə, ɔ tə.

12.2 Removing the Inherent Vowel

The inherent vowel is removed by adding ˘ or ˙ to a consonant symbol depending on the shape of that symbol:

˙ is added to ɔ, ə, ɔ, ɔ and other consonants yet to be learned of that general ("circular") shape:

ɔ̇	T	ɔ̇	m
ə̇	b	ɔ̇	D

is added to all other consonant symbols:

କ	k	ଦ	d	ଠ	r
ଘ	g	ଷ	s	ଢ	l
ଟ	t	ଝ	y	ପ	p
ନ	n	ହ	h		

When the inherent vowel is removed, the consonant symbol represents the consonant alone. Thus if a word ends in a consonant, the symbol representing that consonant must have the inherent vowel removed:

କ	bas	(compare	ରସ	rasə)
ଘ	gal	(compare	ଘଟ	galə)

Double consonants are indicated by writing a consonant symbol twice and removing the inherent vowel from the first one. The second retains the inherent vowel:

କକ	wattə	ଘଘ	gannə
----	-------	----	-------

12.3 Another rule for the inherent vowel may now be given:

(5) Before a final consonant, a double consonant, or a consonant combination, the vowel -a- may occur but not the vowel -ə-. This implies that the inherent vowel of a consonant symbol that precedes another consonant symbol from which the inherent vowel is removed will always be -a- and not -ə-:

କ	bas
କକ	kaDəwal
କକ	wattak
କକଘଘ	nawattannə

12.4 The Symbol ,

The symbol , following a consonant symbol represents either a or aa instead of the inherent vowel as follows:

1. If the consonant symbol is at the beginning or in the middle of a word, the vowel represented by , is aa:

ପା	paare	ରାସା	rassaawə
ପାଘ	palaate	ତାଆୟା	taanaayəmə

2. At the end of a word, , will represent either a or aa as follows:

If the word has two syllables, and the first syllable has a short vowel followed by a single consonant, , will repre-

sent aa:

බලා balaa

Otherwise, it will represent a, regardless of the number of syllables:

යනවා	yanəwa
මාමා	maama
තාත්තා	taatta

3. When case or plural endings are added to Class 5 nouns spelled with a final a, that a will represent the same sound that it did when final. Note that this leads to exceptions to rule #1:

තාත්තාව	taattaTə
මාමාව	maamaTə
මාමාලා	maamala

12.5 The verb kəraṇəwa is spelled කරනවා . This is an exception to the rule that a consonant symbol at the beginning of a word has the inherent vowel a, and is true for all forms of that verb:

කරනේ kəraṇne

Exercises

A. Substitute orally:

1. gamee innəwa.

a gentleman	two daughters
the child	three children
my son	two men
the two sons	four uncles

2.enne puluwəni.

tomorrow	by the Colombo bus
from tomorrow on	by a taxi
from the morning on	from the village
in the morning	to my estate
tomorrow morning	always
from the up-country	to the workshop

3. yanəwa də?

two buses	the two sons
two children	how many men
three taxis	the four buses
how many buses	the four gentlemen

B. Transform according to the model, changing the first noun from the definite to the indefinite:

mahattea koləmbəTə yanəwa. --- mahatteek koləmbəTə yanəwa.

1. waDuwa wəDə kərənəwa.
2. maama kaDee kərənəwa.
3. miniha suruTTuwak bonəwa.
4. duwə iskoole yanəwa.
5. putaa wəDəpəlee innəwa.
6. lamea koocciyeŋ yanəwa.
7. lameaTə rupiyal dekak dennə.
8. mahatteaTə paləturu Tikak oonə.
9. putaaTə iskoole yanə puluwaŋ də?

C. Transform according to the model, emphasizing the quantity phrase:

mehee iskoole dekak tiyenəwa. --- mehee tiyenne iskoole deokay.

1. metənə lamay tuŋ denek innəwa.
2. maTə sigəræt pəkæt dekak oonə.
3. mee minissu hatərə denek koləmbəTə yanəwa.
4. minissu denna wəDə kərənəwa.
5. mee kaDee eloolu jaati hatərak tiyenəwa.
6. duwəla tuŋ denaa Təksiyakiŋ yanəwa.
7. puttu denna iskoole yanəwa.

D. Transform according to the model, substituting the noun given for the first noun in the sentence, and making all necessary changes to agree with the substitution.

bas tunak metənə tiyenəwa (lamay). --- lamay tuŋ denek metənə innəwa.

1. ee gamə tiyenne uDərəTə. (puttu)
2. kaar deka koləmbəTə yanəwa. (minissu)
3. bas kiiyak etənə tiyenəwa də? (noonala)
4. iskoolə deka tiyenne koləmbə. (waDuwo)
5. mee koocci hatərə yanne maateleeTə. (mahatturu)
6. mahatturu tuŋ denek isteesəmee innəwa. (koocci)
7. bas hatərə wəttəTə yanəwa. (lamay)

E. Say in Sinhalese:

1. Does your son go to school?
2. No. The son doesn't go. The two daughters go.
3. Is your son working at (literally: doing) a job?
4. Yes. He works in my workshop.
5. Can that boy do carpentry?
6. Yes. (He) can.
7. Then I can give (him) a good job.
8. In your estate?
9. Yes.
10. Fine. Thank you.
11. Do you have cigarettes (with you)?
12. Yes. Do you want a cigarette?
13. Yes. Give (me) a cigarette.
14. Here you are.
15. Thank you.
16. Isn't the master in the workshop?
17. No. Now the master is in the up-country.
18. Is (he) coming to the workshop tomorrow?
19. No. Tomorrow the master is going to Colombo.
20. Is the master's son at home?
21. Yes. The son is looking after the workshop.
22. Do you want to go to Anuradhapura?
23. Yes. Tell me how to go.
24. (You) can go by the train.
25. Are there trains from this station?
26. Yes. From here (you) must go to Matale by train.

27. From that spot there are trains to Anuradhapura.
28. Aren't there buses?
29. Yes, there are. You can go by a bus.
30. How many daughters have you?
31. There are two.
32. No sons?
33. There are two sons.
34. Going to school?
35. Yes, three are going to school.
36. The little daughter isn't going.
37. Is your father at home now?
38. No, father is in up-country.
39. (He) is doing carpentry in an estate.
40. Are you working now?
41. I am working in a little workshop.

F. Read:

1. ගම	19. රජ්ජාවක්
2. ගමක	20. දවසක්
3. ගමක්	21. දවසක
4. පලාත	22. යන්න
5. පලාත්	23. තාත්තා
6. පලාතක්	24. තාත්තාලා
7. ගල	25. තාත්තාට
8. ගලක්	26. මාමා
9. ගලක	27. මාමාලා
10. යනවා	28. මාමාට
11. බලනවා	29. බලන්න
12. ගමට	30. කරනවා
13. කඩවලේ	31. කරන්න
14. වත්ත	32. ගන්න
15. වත්තක	33. ගන්නවා
16. වත්තක්	34. බලා ගන්නවා
17. වත්තකට	35. රජ්ජාවක් කරනවා
18. රජ්ජාව	36. තා තා ය ම ක

G. Read:

1. පාරට යන්න.
2. පලාත බලන්න.
3. මම ගමට යනවා.
4. තාත්තා කඩවලේ බලා ගන්නවා.
5. සත හතරක් ගන්න.
6. බස් වත්තට යනවා ද?
7. බස් හතරක් යනවා.
8. තානායමට යනවා ද?
9. මම ගම රස්සාවක් කරනවා.
10. මාමාලා රස්සාවක් කරනවා ද?

LESSON 7

Conversation: Hiring a Driver

Mr. Perera, needing someone to take care of his car while he is away for a time, speaks to Gunapala, a villager known to him.

PERERA

dæŋ lamea game de?

Are you at home these days?

GUNAPALA

ow, mahattea.

Yes, sir.

dæŋ wæDak nææ.

I am not working now.

PERERA

oyə lamea

you (literally: 'that
boy by you)

eləwənwə

drive

nee də

isn't it

oyə lameaTə kaar eləwanne
puluwan, nee də?

You can drive a car (literally
'drive cars') can't you?

GUNAPALA

puluwəni, mahattea.

I can, sir.

PERERA

sumaane

the week

sumaaneak magee kaar-ekə
eləwanne enne.

Come to drive my car for a
week.

yaapənee

Jaffna

mamə heTə yaapəneeTə yanəwa.
sumaaneak yaapənee innə oonə.

I am going to Jaffna tomorrow.
I must be in Jaffna a week.

kenek
etəkoTə maTə kaar-ekē wəDə
kəranne kenek oonə.

a person
Then I need a man to take care
of (literally: 'a person to
work in the car') my car for
a week.

GUNAPALA

enne puluwəni, mahattea.
geniyənəwa
kaar-ekə yaapəneeTə geniyənəwa
də?

I can come, sir.
take
Are you taking the car to
Jaffna?

PERERA

nææ. kaar-ekə gamə tiyenne
oonə.
lamay iskoole yanne kaar-eken.

No. The car must remain at
home.
The children go to school in
the car.

GUNAPALA

nee
ehenanə yaapəneeTə yanne mahattea
witeray, nee.

isn't it
Then only you are going to
Jaffna, eh?

PERERA

ow, mamə witeray
noona
daruwa
noonay daruwoy
noonay daruwoy gamə nawətinəwa.

Yes. Only me.
the lady, wife
the child
the wife and children
(My) wife and children are
staying at home.

GUNAPALA

lamay iskoole yanne koləmbə də? Are the children going to
school in Colombo?

PERERA

rooyəl kollijiyə Royal College
ow, puttu denna yanne rooyal Yes, (my) two boys are going
kollijiyətə. to the Royal College.

wisaaka widyaale Visaka College
duwə wisaaka widyaaleTə. (My) daughter (goes) to
Visaka College.

GUNAPALA

osTin-ekə the Austin
mahatteage kaar-ekə osTin-ekak, Your car is an Austin, isn't
nee də? it?

PERERA

ow, oheeTə osTin eləwanne Yes, you can drive an Austin,
puluwaŋ, nee? can't you?

GUNAPALA

ow, puluwəni mahattea. Yes, I can, sir.

PERERA

wəDəTə enəwa come to work
heTə udee iŋdela wəDəTə enne Can you come to work from
puluwaŋ də? tomorrow on?

GUNAPALA

puluwəni mahattea. I can, sir.

PERERA

hoŋday, ehenəŋ udee enne. Fine. Then come in the morning.

Grammar

1. NEW NOUNS

Class 1

osTin-ekə 'the Austin'

Class 2

koliijiye 'the high school'; gen. koliijiye; pl. koliiji

Class 4

sumaane 'the week'; pl. sumaane

yaapənee 'Jaffna'; (no plural)

widyaale 'the high school'; pl. widyaale

Class 5

daruwa 'the child, offspring'; pl. daruwo

noona 'the wife, lady'; indefinite: noona kenek;

pl. noonala

kenaa 'the person'; (no plural)

Notes on New Nouns:

1. The nouns koliijiye and widyaale may be roughly translated as 'high school', in that they refer to the school immediately preceding the university. The iskoole is the elementary school, attended for seven years, approximately from age five to age twelve, and the koliijiye or widyaale is attended for seven years after the iskoole. koliijiye is the normal colloquial term and widyaale is more literary, although it may be used in a proper name like wisaaka widyaale, 'Visaka High School'.

2. daruwa generally means 'one's own child', lamea, in addition to being a term of address (see below) means 'child' in general.

3. Note that although wæDee 'the job, work' has the regular dative form wæDeeTə, the form for 'to work' as in 'come to work tomorrow' is wæDəTə. Learn this as an idiom.

4. kenek 'a person' is the same item that forms the respectful indefinite, but used as 'a person, someone', it has no connotations of respect. The definite form kenaa is rarely used.

2. NEW VERBS

eləwəwəwa 'drive'

Note that 'drive (a car)' has the plural of the Sinhalese noun: kaar eləwəwəwa.

geniyənəwa 'take (away)'

3. lamea

The form lamea may be used referring to a person of either sex who is a younger relative or an unrelated younger person of an inferior status.

The term lamea or oyə lamea may be used as an equivalent of English 'you' as follows:

oyə lameaTə kaar eləwanne

puluwan, nee də?

You can drive a car, can't
you?

or

lameaTə kaar eləwanne puluwan,

nee də?

lamea may be used as a term of address, in which case oyə may not be used with it.

lamea mehee paləturu tiyenəwa
də?

Boy (or girl), is there fruit
here?

Note that the use of lamea in referring to a younger or inferior person is similar to the use of mahattea in referring to an equal or superior, although oyə is less frequently used with mahattea.

4. 'REMAIN, STAY'

innəwa and tiyenəwa may mean 'stay, remain' as well as 'be':

sumaaneak yaapenee inne oone. I must be (or 'stay') in
Jaffna a week.

kaar-ekə game tiyenne oone. The car must remain at home.

5. INFINITIVES

Infinitives may modify verbs as well as nouns (Lesson 5, 4) and again the infinitive precedes the word it modifies:

balanne yanne.

Go to see (or 'go see').

The modifying infinitive may have its own object preceding it:

magee kaar-ekə eləwanne enne. Come (to) drive my car.

mahattea waDuwek balanne

etenTə yanəwa.

The master is going there to
look for a carpenter.

6. THE CONJUNCTION y y

In the sentence

noonay daruwoy game
nawətinəwa.

(My) wife and children are
staying home.

the y's are not assertion markers, but together form a conjunction 'and' joining noona 'wife' and daruwo 'children'. When two or more items are joined thus or in a longer series, y is added to each of them. When this y is added to an item ending in a vowel, final ə or aa become a, ee becomes e, and other vowels remain unchanged (as with the assertion marker, -i plus y is pronounced -ii). The y's are added after any other endings that may be present.

keselgeDiy elooluy ganne
oonə.

I want to buy bananas and
vegetables.

mamay, lameay, mahatteay
koləmbəTə yanəwa.

I, the child, and the master
are going to Colombo.

mame sumaaneak koləmbay,
siigiriyay, anuraadəpurey,
yaapəney balannə yanəwa.

I am going for a week to see
Colombo, Sigiriya,
Anuradhapura, and Jaffna.

mehee iñdela kalutərəTay,
koləmbəTay bas tiyenəwa.

There are buses from here to
Kalutara and Colombo.

mahatteagey, magey Tikæt
deke maTə dennə.

Give me the two tickets belong-
ing to the master and me.
(Literally: the master's
and my two tickets.)

7. SENTENCES WITH AN ADVERBIAL EXPRESSION

Sentences in English that are composed of subject plus verb 'to be' plus an adverbial expression may have an equivalent in Sinhalese either with or without the verb tiyenəwa or innəwa.

taatta game.

Father is at home.

taatta game innəwa.

Father is (stays, lives,
remains) at home.

taatta inne game.

Father is at home.

The sentence with the verb innəwa or tiyenəwa indicates a more permanent state of things, and the verb may equate with an English 'stay, remain, live', whereas the sentence without the verb indicates a temporary state of affairs:

palətuɾu tiyenne alləpu
kaDee.
palətuɾu alləpu kaDee.

Fruit is in the next shop
(where it generally is).
Fruit is in the next shop (at
the moment, but this is not
the ordinary state of
affairs).

8. nee AND nee də

The forms nee and nee də may be added to the end of a Sinhalese sentence to form a question where the expected answer is a confirmation of the original statement. It equates with the English 'isn't it, aren't you, doesn't he', etc.

mahattea kalutərəTə yanəwa,
nee (də)?

The gentleman is going to
Kalutara, isn't he?

or

You are going to Kalutara,
aren't you?

mehee əpəl tiyenəwa, nee
(də)?

There are apples here, aren't
there?

mehee əpəl nəæ, nee (də)?

There are no apples here, are
there?

mahattea eloolu ganne arə
kaDee, nee (də)?

You buy vegetables at that
shop, don't you?

or

The gentleman buys vegetables
at that shop, doesn't he?

9. THE SINHALESE WRITING SYSTEM - III

9.1 VOWELS FOLLOWING CONSONANTS

Vowels other than the inherent vowel following consonants are written by adding symbols as follows:

9.11 æ, ææ

The short vowel æ following a consonant is written by ɿ after the consonant symbol:

ɯɿ kæ ɯɿ sæ ɒɿ Tæ ɿɿ də ɯɿ nə

The long vowel ææ following a consonant is written by ɿ after the consonant symbol:

ᄃᆞᆯ kᄃᆞᆯ ᄃᆞᆯ sᄃᆞᆯ ᄃᆞᆯ Tᄃᆞᆯ ᄃᆞᆯ dᄃᆞᆯ ᄃᆞᆯ nᄃᆞᆯ

The only exceptions are:

ᄃᆞᆯ and ᄃᆞᆯ following ᄃᆞᆯ are written with ᄃᆞᆯ and ᄃᆞᆯ respectively joined to the tip of ᄃᆞᆯ:

ᄃᆞᆯ ᄃᆞᆯ ᄃᆞᆯ ᄃᆞᆯ

9.12 i, ii

The short vowel i following a consonant is written with ᄃᆞᆯ over the consonant symbol:

ᄃᆞᆯ ki ᄃᆞᆯ si ᄃᆞᆯ Ti ᄃᆞᆯ di ᄃᆞᆯ ni

Note that ᄃᆞᆯ is joined to the tip of letters that have a shape like ᄃᆞᆯ. Thus: ᄃᆞᆯ bi, ᄃᆞᆯ wi, ᄃᆞᆯ Di, etc.

The long vowel ii following a consonant is written with ᄃᆞᆯ over the consonant symbol:

ᄃᆞᆯ kii ᄃᆞᆯ sii ᄃᆞᆯ Tii ᄃᆞᆯ dii ᄃᆞᆯ nii

9.13 u, uu

u and uu after consonants are each written in three ways depending upon the consonant as follows:

1. With ᄃᆞᆯ, ᄃᆞᆯ, ᄃᆞᆯ, short u is written with ᄃᆞᆯ and long uu with ᄃᆞᆯ attached to the consonant symbol. Thus:

ᄃᆞᆯ ku ᄃᆞᆯ gu ᄃᆞᆯ tu
ᄃᆞᆯ kuu ᄃᆞᆯ guu ᄃᆞᆯ tuu

2. With ᄃᆞᆯ, u is written with ᄃᆞᆯ and uu with ᄃᆞᆯ:

ᄃᆞᆯ ru ᄃᆞᆯ ruu

Note that these are the same symbols used to write ᄃᆞᆯ and ᄃᆞᆯ with other consonants, and ᄃᆞᆯ and ᄃᆞᆯ are distinguished from ᄃᆞᆯ, ᄃᆞᆯ by the way the symbols are added: ᄃᆞᆯ ᄃᆞᆯ, ᄃᆞᆯ ᄃᆞᆯ, but ᄃᆞᆯ ᄃᆞᆯ, ᄃᆞᆯ ᄃᆞᆯ.

3. With all other consonants, short u is written with ᄃᆞᆯ and long uu with ᄃᆞᆯ attached below the consonant as follows:

ᄃᆞᆯ Tu ᄃᆞᆯ mu ᄃᆞᆯ su ᄃᆞᆯ nu ᄃᆞᆯ hu
ᄃᆞᆯ Tuu ᄃᆞᆯ muu ᄃᆞᆯ suu ᄃᆞᆯ nuu ᄃᆞᆯ huu

Note that when these symbols are added to ᄃᆞᆯ, the lower part of is not written: ᄃᆞᆯ du ᄃᆞᆯ duu.

9.2 CONSONANT COMBINATIONS

Consonant combinations may be written in the same manner as double consonants, i.e. with the inherent vowel removed from the first consonant symbol:

ක්ෂ	kṣə	න්ද	ndə
-----	-----	-----	-----

Vowel symbols are added to the second consonant symbol:

ක්ෂි	ksi	න්දි	ndi
------	-----	------	-----

Combinations with w

Where the first consonant in a combination is w, it will sometimes be treated like any other consonant and written ව්, but it will also be found written as wu, i.e. වු. For many words, these will be alternated. For example, pawlə may be written වව්ල or වුවුල. In other cases, however, one of these spellings will be regularly used, so that spellings of words with these combinations should be learned as they occur.

9.3 FINAL -y

-y at the end of a word is written as yi, i.e. යි :

ලමයි	lamay
------	-------

Thus both the assertion marker and the conjunction y ... y are written යි :

තුනයි	tunay	රුපියලයි	rupiyəlay
රසයි	rasay	මාමයි මමයි	maamay mamay

Note that a preceding consonant symbol will have the inherent vowel a.

9.4 FINAL ea AND eak

Class 5 nouns such as mahattea, lamea which end in -ee are written as if they ended in -eya. Hence:

මහත්තයා	mahattea
ලමයා	lamea

The direct case indefinite of Class 4 nouns, -eak is written as -eyak:

සුමානෙයක්	sumaaneak
කඩයක්	kaDeak

Exercises

A. Substitute orally:

1. mahattea yanəwa.

by a bus	to a station
to a shop	by a train
by the Austin	to a high school
to the adjoining shop	from Jaffna
to a rest-house	from tomorrow on

2. meekə denne.

to a gentleman	to your uncle
to that man (over there)	to the carpenter of the estate (the estate's carpenter)
to my son	to a daughter of that gentleman
to a child	
to my wife	
to that lady's son	

3. putaa yaapənee nawətinəwa.

two weeks	from tomorrow on
three days	four weeks
tomorrow morning	

4. oheeTə puluwaŋ də?

drive (a car)
drive my car
go by the train
take my car to Colombo
stay in Sigiriya for a week
come in the morning
work from tomorrow on
take this one to the shop
go there (that spot) tomorrow morning
look after the two children

B. Transform according to the model, substituting the word or phrase given for the first word or phrase in the sentence, making all necessary changes:

bas dekak koləmbəTə yanəwa. (mahatturu) ----
mahatturu dennek koləmbəTə yanəwa.

1. putaa inne kaDee. (eloolu)
2. duula tuṅ denaa inne gamee. (iskoolə)
3. kocci kiiyak tiyenəwa də? (daruwo)
4. wəDəpələwal hatərə tiyenne mee watte. (waDuwo)
5. gamee inne puttu denna witeray. (watte)
6. eloolu tiyenne mehee də? (ohee)
7. putaa metənə dawas tunak innə oonə. (kaar-ekə)

C. Transform the following into emphatic sentences, emphasizing any appropriate part:

1. mahattea kaar-eken koləmbəTə yanəwa.
2. mahattea siigiriye dawas dekak nawətinəwa.
3. Tæksi tunak arə paare tiyenəwa.
4. eloolu arə handiye kaDee tiyenəwa.
5. ohee lankaawe suruTTu bonəwa də?
6. mahattea heTə iḍələ ee taanaayəmee nawətinəwa.
7. magee putaa rooyəl koliijiyəTə yanəwa.
8. api laṅgə hoḍə paleturu tiyenəwa.

D. Say in Sinhalese:

1. Is your car an Austin?
2. Yes.
3. I can drive Austins.
4. Do you want a person to drive the car, sir?
5. No. I have a man now (literally: There is a man now).
6. That (in question) man's work is very good.
7. Can you do carpentry?
8. No, sir. (My) uncle can.
9. (My) uncle is at home now.
10. Do you (mahattea) want a carpenter?
11. Yes. Can your uncle come to work?
12. (He) can, sir.

13. Fine. Can (he) come from tomorrow on?
14. (He) can, sir.
15. Fine.
16. Do you (mahattea) want a person to drive a car?
17. We have a good man here.
18. Can that (in question) man come from tomorrow on?
19. Yes, (he) can. That (in question) man's work is very good.
20. Can (he) drive an Austin?
21. Yes. (He) can. Is your (mahattea) car an Austin, sir?
22. Yes.
23. Tell me how to come to your (mahattea) estate.
24. Come by bus to Matale.
25. From there (that place) it is three miles.
26. He must take a taxi.
27. Give the man these four rupees.
28. Thank you, sir.
29. The gentleman and (his) wife are going to Colombo tomorrow.
30. Are they going in the car?
31. No. By train.
32. (They are) not taking the car.
33. The gentleman's son is going to school in the car.
34. Are there trains from here to Colombo?
35. No. From here (they) go to Matale by a bus. From Matale there are trains.
36. There is no station here.

E. Read:

1. නෑ	10. විතර	19. මහත්තයා	28. නැද්ද
2. කිය	11. ප්‍රතා	20. වැක්කියක්	29. පවිල
3. දුර	12. දුරයි	21. මහත්තයාට	30. පවුලක්
4. සිගරට්	13. හැතැපීම	22. වත්තකට	31. පවුල්
5. පුරාවිද්‍යාව	14. දුට	23. තැනක්	32. තුනක්
6. සැරයි	15. වැක්කිය	24. තැනක	33. වැඩ
7. පැකැට්	16. වැස්ස	25. දරුවා	34. ටිකක්
8. රූපියල	17. ලමයාට	26. දුලා	35. පුලුවනි
9. පලතුරු	18. වැක්කිය	27. පුත්තු	36. හන්දිය

Read:

1. බස් නිතරම යනවා.
2. මහත්තයා සිගරට්ටි ටිකක් ගන්නවා.
3. මහත්තයාට කලුතරට යන්න පුලුවනි.
4. රස සුරුවීටු ගන්න!
5. පුත්තු වැඩපලට යනවා.
6. නමුත් මට දවස් තුනක් නවතින්න පුලුවනි.
7. ලමයා වඩුවැඩ කරනවා ද?
8. තාත්තා පවිලයි කඩයි බලා ගන්නවා.
9. පුත්තූයි උවයි කලුතර වැඩ කරනවා.
10. දරුවාට සිහිරි ගල බලන්න යන්න පුලුවනි.
11. කලුතරට බස් යනවා ද?
12. කලුතරට බස් නෑ, මහත්තයා.
13. නමුත් වැක්සියක් ගන්න පුලුවනි.
14. හන්දියට යන්න.
15. කීය ද කලුතරට?
16. රූපියල් තුනයි.
17. ලමයා වැඩපලට යනවා ද?
18. නෑ, මම වත්තට යනවා.
19. වත්තට වැඩ කරන්න යනවා ද?
20. නෑ, පාර බලන්න යනවා.

LESSON 8

Conversation: The Mailman Comes

John comes to the door to meet the mailman.

JOHN

adə
liyumə
maTə adə liyuj nəddə?

today
the letter
Aren't there any letters for
me today?

MAILMAN

liyuj nææ, mahattea
paarsəlee
pooskaaT-ekə
paarsəleekuy, pooskaaT-ekəkuy
tiyenəwa.

No letters, sir.
the parcel
the postcard
There are a parcel and a post-
card.

JOHN

paarsəleekuy, pooskaaT-ekəkuy?
rejisTər liyumə
rejisTər liyumak nəddə?

A parcel and a postcard?
the registered letter
Isn't there a registered
letter?

MAILMAN

nææ, mahattea. rejisTər liyumak
nææ. No, sir. No registered letter.

JOHN

witərə
balaaporottuwə
balaaporottuwən
mamə dəŋ sumaaneak witərə
rejistər liyumak
balaaporottuwən innəwa.

about, approximately
the expectation
expect

I have been expecting (literally: 'am expecting') a registered letter for about a week now.

nətiwenəwa
liyən nətiwenəwa də?

get lost

Do letters get lost?

MAILMAN

rejistər liyən nətiwenne næə.

Registered letters don't get lost.

JOHN

saməharəwiTə
ətɪ
saməharəwiTə heTə əti.

perhaps
might be

Perhaps there might be (some) tomorrow.

MAILMAN

bedənəwa
heTə liyən bedanne næə, mahattea.

distribute, deliver (of mail)

Tomorrow letters aren't delivered, sir.

irida
heTə irida nee?
muddəree

Sunday

Tomorrow is Sunday, isn't it?

mahatteaTə muddərə oonə də?

the stamp

Do you want stamps?

JOHN

epaa, maTə adə muddərə tiyenəwa. No. I have stamps today.
 sañduda Monday
 enəkoTə when coming
 geenəwa bring
 sañduda enəkoTə rupiyal pahee When (you) come on Monday,
 muddəreak geenə. bring a five-rupee stamp.
 salli money
 menne salli. Here is the money.

MAILMAN

nææ. salli sañduda ganne No, (I) can get the money on
 puluwəni. Monday.

ADDITIONAL VOCABULARY - DAYS OF THE WEEK

Monday	sañduda	Friday	sikuraada
Tuesday	añgəharuwaada	Saturday	senəsuraada
Wednesday	badaada	Sunday	irida
Thursday	brəhaspətinda		

Grammar

1. NEW NOUNS

Class 1

pooskaaT-ekə 'the postcard'

Class 2

liyume 'the letter'; gen. liyume; pl. liyun

rejisTər liyume 'the registered letter'; gen. rejisTər

liyume: pl. rejisTər liyun

balaaporottuwe 'the expectation'; gen. balaaporottuwe;
 pl. balaaporottu

Class 3

adə 'today' (no plural)

Some nouns of Class 3 have a direct form in -a instead of the usual -ə. Like other nouns of this class, the genitive is identical with the direct (in the definite). The dative and the instrumental add -Tə and -iŋ to the direct, but unlike the -ə of other Class 3 nouns, the -a of these nouns is not lost before the -iŋ of the instrumental. The names of the days of the week are all of this type. Thus:

<u>Direct</u>	sañduda	'Monday'
<u>Dative</u>	sañdudaTə	
<u>Genitive</u>	sañduda	
<u>Instrumental</u>	sañdudaiŋ	

These nouns do not have indefinite or plural forms.

Class 4

muddəree 'the stamp'; pl. muddərə
paarsəlee 'the parcel; pl. paarsal (some people may have a plural paarsələ)

Other Nouns:

salli 'money', like eloolu and paleturu, appears only in the plural.

2. NEW VERBS

geenəwa 'bring'
nətiwenəwa 'get lost'
bedənəwa 'distribute, deliver (mail)'

3. 'HAVE, HAS'

3.1 The Sinhalese construction for 'have, has' (possession) is formed with the dative case of the possessor, the direct case of the thing possessed, and the verb tiyenəwa or innəwa. Thus,

maTə sigəræt tiyenəwa. I have cigarettes.

Literally, this means 'To/for me there are cigarettes'.

Similarly,

mahatteaTə kaar-ekak The gentleman has an auto-
 tiyenəwa. bile.

arə noonatə putek innəwa. That lady has a son.

Notice that the choice of innəwa or tiyenəwa depends upon whether the thing possessed is animate or inanimate, regardless of the possessor.

As with other constructions with these verbs, the negative is nææ substituted for the simple form:

maTə sigəræt nææ.	I don't have cigarettes.
mahatteaTə kaar-ekak nææ.	The gentleman does not have a car.
arə noonatə putek nææ.	That lady doesn't have a son.

This 'have' construction may have its literal meaning also, depending upon context, so that

maTə liyuŋ tiyenəwa.
maTə liyuŋ nææ.

may mean either 'I have letters', 'I don't have letters', or 'There are letters for me', 'There are no letters for me'.

Hence,

maTə adə liyuŋ næddə?	Aren't there any letters for me today?
-----------------------	--

may also mean 'Haven't I any letters today?'

3.2 Instead of the construction with the dative case and tiyenəwa or innəwa, Sinhalese may use the construction with laŋgə that was met in Lesson 2. This is likely to equate with an English 'with one', 'on one', 'at my place', 'here':

mamə laŋgə sigəræt tiyenəwa.	I have cigarettes on me.
api laŋgə hoŋdə suruTTu tiyenəwa.	We have good cigarettes here (i.e. with us, at our place, at our shop).

4. æti 'MIGHT BE, MIGHT HAVE'

There are in Sinhalese constructions identical to those in Section 3, or to 'there is, there are', constructions, but with æti replacing innəwa, tiyenəwa. These constructions imply 'might be, might have', but with the implication that the situation discussed is fairly likely to be true or to come about.

saməharəwītə hētə æti.

Perhaps there might be some
tomorrow.

dəŋ bas æti.

There might be buses now.

maTə sigəræt æti.

I might have cigarettes.

mahatteaTə kaar-ekak æti.

The gentleman might have a car.

arə noonatə putek æti.

That lady might have a son.

api laŋgə sigəræt æti.

We might have cigarettes (on
us).

5. THE VERBAL ADJECTIVE FORM OF THE VERB

A new verb form occurs in Conversation 8 - the VERBAL ADJECTIVE. This is made by adding -nə to the stem of the verb. Stem-final -ə is not changed before this ending, although it becomes -a- before the -nnə of the infinitive. This means that the verbal adjective will differ from the infinitive in these ways:

1. The verbal adjective adds -nə and the infinitive adds -nnə.
2. Stem-final -ə- is not changed before the -nə ending, but it becomes a before -nnə.

However, note that when the verb stem ends in -n-, the verbal adjective and the infinitive will be identical. Examples:

<u>Verb</u>	<u>Stem</u>	<u>Infinitive</u>	<u>Verbal Adjective</u>
enəwa	e-	ennə	enə
yanəwa	ya-	yannə	yanə
bonəwa	bo-	bonnə	bonə
tiyenəwa	tiye-	tiyennə	tiyənə
balənəwa	bale	balannə	balənə
kərənəwa	kərə	kəranne	kərənə
innəwa	in-	innə	innə
gannəwa	gan-	ganne	gannə

6. PRESENT TEMPORAL GERUND

Sinhalese forms 'when' clauses by using the verbal adjective with -koTə added to it: The verbal adjective plus koTə is referred to as the PRESENT TEMPORAL GERUND.

sañduda enəkoTə rupiyal
pahee muddəreak geennə.

When you come on Monday, bring
a five-rupee stamp.

ohee siigiriyəTə yanəkoTə
kaar-ekak gannə.

When you go to Sigiriya, take
a car.

bas-ekee innəkoTə suruTTu
bonnə epaa.

Don't smoke cigars when (you
are) on the bus.

mahattea siigiriyəTə
yanəkoTə mamə kaar-ekə
eləwənəwa.

When the master goes to
Sigiriya, I drive the car.

7. THE CONJUNCTION -y -y

When the conjunction -y -y is added to a word that ends in a consonant, -u- is added before the -y:

putekuy duwekuy	a son and daughter
bas-ekəkuy Təksiyəkuy	a bus and a taxi

When the word to which the -uy is added is the direct indefinite of a Class 4 noun, the result is the same as when a case ending is added. That is, -ea is replaced by -ee- or -e-. Thus:

kaDeak	kaDeekəTə	kaDeekuy
iskooleak	iskoolekəTə	iskoolekuy

When a word to which -uy is added ends in n, the n generally becomes n. Thus liyun 'letters', but liyunuy pooskaāTuy 'letters and postcards.'

8. witərə 'ONLY' AND witərə 'ABOUT'

witərə 'only' contrasts with witərə 'about' in that witərə 'only' will appear in the indefinite form when non-final in a sentence, and will take the assertion marker -y when final in an emphatic sentence, whereas witərə 'about', in both situations, almost always appears without any ending. Both commonly occur with quantity phrases, and follow the entire phrase. The noun or numeral preceding either witərə 'only' and witərə 'about' may be definite, indefinite or plural and in any case that the construction requires:

mamə sumaaneak witərə wəDə kərənəwa.	I have been working for about a week.
mamə sumaaneak witərak wəDə kərənəwa.	I have been working for only a week.
mamə koləmbə yanne heTə witərə.	It's about tomorrow-that I'm going to Colombo (i.e. 'tomorrow or so').

mamə koləmbə yanne heTə witeray.	It's only tomorrow that I'm going to Colombo.
keselgeDi pahak witerə geennə.	Bring about five bananas.
keselgeDi pahak witerak geennə.	Bring only five bananas.
mahattea koləmbəTə witerə bas-eken yanəwa.	The master is going about (as far as) Colombo by bus.
mahattea koləmbəTə witerak bas-eken yanəwa.	The master is going only to Colombo by bus.

9. NUMERALS

9.1 The numeral 5 has the following forms:

	<u>Inanimate</u>	<u>Animate</u>
<u>Definite</u>	paha	pas denaa
<u>Indefinite</u>	pahak	pas denek

9.2 Case Forms of Numerals

Numerals have forms for the same four cases as nouns in both the definite and indefinite. They have no plural forms.

The inanimate forms of the first five numerals have the forms of Class 2 nouns, although paha ends in -a rather than -ə. Thus:

	<u>Definite</u>	<u>Indefinite</u>
<u>Direct</u>	ekə	ekak
<u>Dative</u>	ekəTə	ekakəTə
<u>Genitive</u>	ekee	ekəkə
<u>Instrumental</u>	eken	ekakin

As with other Class 2 nouns, the genitive definite must be given for each:

		<u>Genitive</u>
ekə	'one'	ekee
deke	'two'	dekee
tunə	'three'	tunee
hatərə	'four'	hatərə
paha	'five'	pahee

The animate forms of all numerals have the forms of Class 5 nouns:

	<u>Definite</u>	<u>Indefinite</u>
<u>Direct</u>	ekkenaa 'one'	ekkenek
<u>Dative</u>	ekkenaaTə	ekkenekuTə
<u>Genitive</u>	ekkenaage	ekkenekuge
<u>Instrumental</u>	ekkenaagen	ekkenekugen
<u>Direct</u>	tun* denaa 'three'	tun denek
<u>Dative</u>	tun denaaTə	tun denekuTə
<u>Genitive</u>	tun denaage	tun denekuge
<u>Instrumental</u>	tun denaagen	tun denekugen

9.2 Use of the Genitive Definite of Numerals

The genitive definite form of numerals is used in the construction 'a five-rupee stamp'; literally, 'a stamp of five rupees'.

rupiyal pahee muddəreak	a five-rupee stamp
satə hatəre muddəreak	a four-cent stamp
satə tuneə keselgeDi nəddə?	No three-cent bananas?
satə dekee suruTTu hoŋdə	Two-cent cigars are not good.
næə.	

In similar constructions with 'one cent', 'one rupee', etc., the number 'one' is not used, but the word for 'cent' or 'rupee' is in the genitive definite:

rupiyəlee TikæT-ekak dennə.	Give me a (one) rupee ticket.
satee muddəreak oonə.	I want a (one) cent stamp.

10. THE SINHALESE WRITING SYSTEM - IV

10.1 More Vowel Symbols

10.11 e, ee

Short e following a consonant is written with the symbol ɛ placed before the consonant symbol:

ɛɔ	de	ɛə	ye	ɛə	Te
ɛə	me	ɛə	se	ɛə	ne

With consonant combinations or double consonants, that is, where the first of two consonant symbols has the inherent vowel removed, a following e is written with ɛ before the second:

*The ŋ of tun is commonly pronounced n before denaa.

නනෙ	nne	යනනෙ	yanne
තතෙ	tte	පතතෙ	pætte

Long ee is written by placing ෧ before the consonant symbol and also adding the symbol used to remove the inherent vowel:

දේ	dee	සේ	see
මේ	mee	ටේ	Tee
කේ	kee	චේ	Dee

10.12 o, oo

Short o after a consonant is written by placing ෧ before and ෦ after the consonant symbol. Note that these are the same symbols used to write e and aa, and that it is their combination that indicates o:

කො	ko	හො	ho
පො	po	මො	mo
බො	bo	රො	ro

Long oo is written by writing o and adding ' to the ෦ symbol. Note that this is the same symbol used for removing the inherent vowel from many consonant symbols as well as for writing long ee but that it is placed differently:

හෝ	hoo	සෝ	soo
පෝ	poo	රෝ	roo
නෝ	noo	මෝ	moo

10.2 More Consonant Symbols

The following consonant symbols should be added to those already learned:

10.21

ච	ca
ජ	ja

10.22 f

f is commonly written by using the symbol for p, ට, preceded by the letter 'f'. The combination fට is treated like a single consonant symbol in adding vowels:

ෆට	fee	ගෝල ෆටස්	gool fees
----	-----	----------	-----------

Occasionally the 'f' will be omitted so that spelling such as ගෝල ටස් may be met with. Since f is rare in Sinhalese and occurs mostly in words borrowed from English, such spellings

will cause no special difficulty.

10.23 r Combinations

r as the second consonant in a consonant combination is generally written with ് under the first consonant symbol. The result is treated like a single symbol when vowels are added:

trii trii roos

Such combinations may also be found written with the customary r symbol റ, i.e. രി റോസ്, but the writing with ് is more common.

10.24 y Combinations

y as the second consonant in a consonant combination is generally written with the symbol ൃ. Note that the symbol for removing the inherent vowel is not used on the first consonant symbol and that the combination is treated as a single consonant symbol when vowels are added:

dyaa vidyaale

10.3 The Inherent Vowel With ഞ

When preceded by e, a, or aa, i.e. by a plain consonant symbol or one with ഃ, ഞ will have the inherent vowel a regardless of position within the word:

mahattea paha

Exercises

A. Substitute orally:

1. maTə adə nəddə?

a letter	three letters
parcels	a parcel and two postcards
postcards	cards
bananas	a parcel and a registered letter
a registered letter	letter

2. heTə enəkoTə geennə.

a stamp	five-cent cigars
three stamps	a stamp and a postcard
a five-rupee stamp	two stamps and three postcards

some two-rupee stamps
two three-rupee stamps
that (in question)
four-rupee stamp
a two-cent stamp
three two-rupee tickets
those four-cent stamps
(by you)

the parcel and two
stamps
a few stamps and a
packet of postcards
— only three apples
a few good bananas
four tickets
five rupees

3. heTə nee, mahattea.

Tuesday
Monday
Saturday
Wednesday

Friday
Thursday
Sunday

4. mehee liyuŋ

get lost
there are
there aren't
don't get lost

are delivered
aren't delivered
aren't there?
are there?

5. lamea liyuŋ

delivers
expects
takes (away)
gives
doesn't deliver

doesn't expect
doesn't take (away)
brings
doesn't bring

6. liyuŋ tiyenəwa?

I
the boy
the gentleman

the son
the lady
the child

7. mamewəDə kərenəwa.

about a week
only a week
about three days

only four days
only Monday

8. mahattea yanne

only to Colombo	only three days
about to Colombo	only by this car
only by bus	only five miles

9. oye lamea magee kaar-ekə eləwanne.

two days	about four days
only three days	only to Colombo
about a week	only up to the corner

B. Transform according to the model, substituting the word or phrase given for the emphasized word or phrase in the sentence, making all necessary changes:

mehee tiyenne liyuŋ. (only postcards)---- mehee tiyenne
pooskaaT wite ray.

1. api laŋgə tiyenne triiroos. (only Navy Cuts)
2. mamə laŋgə tiyenne eloolu. (only the boy)
3. liyuŋ bedanne mamə. (the boy and me)
4. oye lameaTə puluwaŋ kaar eləwanne də? (only deliver letters?)

C. Transform to the negative, according to the model.

maTə putek innəwa. ---- maTə putek nææ.

1. mahatteaTə liyumak tiyenəwa.
2. ee lameaTə putek innəwa.
3. noonaTə liyumak tiyenəwa.
4. maamaTə kaar dekak tiyenəwa də?
5. duwəTə keselgeDi tiyenəwa də?

D. Transform according to the model changing the verb 'is, are, have' to 'might be, might have'.

mahattea gamee innəwa. ---- mahattea gamee æti.

1. mahatteaTə liyuŋ dekak tiyenəwa.
2. ee noonaTə lamay innəwa.
3. apee kaDee palətururu tiyenəwa.

4. ee lameaTə kaDeak tiyenəwa.
5. apee taattaTə kaar-ekak tiyenəwa.
6. oyə lameage maamaTə duwek innəwa.
7. mee lameaTə TikæT tiyenəwa.
8. dæŋ bas tiyenəwa.
9. putaa laŋgə rupiyal pahak tiyenəwa.

E. Transform according to the model, changing the given sentence into a 'when clause' modifying kaar-eken yanne nææ:

mamə koləmbəTə yanəwa. ---- mamə koləmbəTə yanə koTə
kaar-eken yanne nææ.

1. ee lamea liyuŋ bedənəwa.
2. duwə iskoole yanəwa.
3. mamə eloolu geniyənəwa.
4. putaa keselgeDi geenəwa.
5. maama gaməTə yanəwa.
6. mahattea yaapənneeTə yanəwa.
7. noona kaDeeTə yanəwa.

F. Transform according to the model, substituting the given noun for the noun in the quantity phrase and making all necessary changes:

maTə sigəræT dekak tiyenəwa. (lamay) ---- maTə lamay
dennek innəwa.

1. magee kaar dekə koləmbə. (puttu)
2. ee lameage TikæT dekə kaDee tiyenəwa. (maamala)
3. magee maamala dennekuTə wæDə æti. (daruwo)
4. oyə lameaTə sigəræT pahak tiyenəwa də? (lamay)

G. Say in Sinhalese:

1. Can you go to Colombo on Wednesday?
2. Wednesday is tomorrow, isn't it?
3. Yes. Tomorrow.
4. I have work tomorrow.
5. Tomorrow, my daughter is coming home.
6. Can you go on Thursday?
7. Yes, I can go on Thursday.
8. Good.

9. When you go to Sigiriya you can stay in the rest house.
10. Is the rest house good?
11. Yes. The rest house at Sigiriya is very good.
12. I must stay in Sigiriya for three days.
13. Are you going by bus?
14. No. I'm taking my car.
15. The children are going to school, aren't they?
16. I have two cars.

H. Read:

1. ලියුම.	19. සල්ලි.
2. මේ.	20. කෝච්චිය.
3. මෙන්ත.	21. පෝස්කාට්.
4. මොනවා.	22. තියෙනවා.
5. මේක.	23. තේරුනෙ නෑ.
6. මෙහේ.	24. පාවිච්චි කරනවා.
7. සුමානෙ.	25. සමහරවිට.
8. කෙනෙක්.	26. තියෙන්නෙ.
9. බෙදනවා.	27. බදාදා.
10. ගේනවා.	28. නැතිවෙනවා.
11. නෝනා.	29. විද්‍යාලෙ.
12. කොහොට.	30. සෙනසුරාදා.
13. හෝටලේ.	31. බලාපොරොත්තුව.
14. හෙට.	32. කීදෙනෙක්.
15. ත්‍රි රෝස්.	33. බ්‍රහස්පතින්දා.
16. ගෝල් රෝස්.	34. වැඩේට.
17. රෙජිස්ටර් ලියුමක්.	35. තානායමේ.
18. පාර්සලේ.	36. කොහොම.

I. Read:

1. සිහිපිට තානායම කොහේ ද?	8. ඔබ ලියුමක් තියෙනවා ද?
2. ටිකක් දුරයි.	9. නෑ, නෝනා මහත්තයා, ලියුමක් නෑ.
3. හැතැප්ම කියක් තියෙනවා ද?	10. පාර්සලේකුයි පෝස්කාට් දෙකකුයි තියෙනවා.
4. තානායමට හැතැප්මක් තියෙනවා.	11. රෙජිස්ටර් ලියුමක් නැද්ද?
5. මගේ වැක්සිය තියෙනවා.	
6. තානායමට කියක් ගන්නවා ද?	
7. රූපියලක් දෙන මහත්තයා.	

12. නෑ නෝනා මහත්තයා.	17. මේ බස් යන්නේ කොහොට ද?
13. මේ කඩේ පලතුරු තියෙනවා ද?	18. මේක මාතලේට යනවා, මේක කලුතරට යනවා.
14. මෙහේ තියෙන්නේ කෙසෙල් හෙඩ් චිතරයි.	19. මේක සිගිරියට යන්නේ නැද්ද?
15. වෙන මොකක් නැද්ද?	20. නෑ, සිගිරියට බස් යන්නේ නෑ.
16. නෑ නෝනා මහත්තයා, වෙන පලතුරු හේන්නේ හෙට.	

REVIEW 2

A. Substitute orally:

1. දෘභූ wæssə nææ.

in Anuradhapura	in the up-country
in Matale	in your village
in Colombo	in my estate
in that area (in ques- tion)	in Jaffna
in this area	for about a week

2. anuraadəpureeTə tiyenəwa də?

a train	a car
trains	a taxi
a bus	a letter
buses	letters

3. maTə puluwəni.

go by train	stay at the restaurant
go by a train	stay at the rest house
go to a taxi	take the car
go to the bus	bring five stamps
go to the village	bring the two letters
do a job	take the two parcels

4. suruTTu bonnə epaa.

when going by bus	when you are here
when going by this train	when living in Jaffna

when coming to the uplands
 when going to Anuradhapura
 when staying in the rest house
 when living in the Sigiriya rest house
 when driving the small Austin
 when working
 when working in the estate
 when delivering letters
 when expecting (your) family
 when working on this car
 when on the bus.

5. oheeTə innəwa də?

a son	an uncle
how many children	a person to work
five children	a carpenter
two uncles	

6. oheeTə tiyenəwa də?

how many cigarettes	letters
two cars	three parcels
a letter	a registered letter

B. Transform according to the model changing the indefinite nouns or numerals to definite:

magee putek koləmbə innəwa. ---- magee putaa koləmbə
innəwa.

1. bas deka anuraadəpureeTə yanəwa.
2. siigiriyeTə koocciyekin yanə puluwan də?
3. heTə enəkoTə poDi kaar-ekak geenne.
4. mame rejisTər liyumak balaaporottuwan innəwa.
5. saṅduda muddəreak geenne.
6. mahatteaTə pooskaat-ekəkuy paarsəleekuy oonə də?
7. hətəpmə pahak Təksiyen yanə.
8. irida magee kaar-ekəkə wədə kəranne puluwan də?
9. puttu dennek rooyəl kolijiyəTə yanəwa.

C. Transform according to the model to form emphatic sentences, emphasizing the second noun or noun phrase:

mahattea anuraadəpuree nawətinəwa. ----

mahattea nawətinne anuraadəpuree

1. mamə dawas dekak enəwa.
2. ee lamea sumaane dekak koləmbə yanəwa.
3. mee gamee hooTəleak tiyenəwa.
4. maTə puttu hatərə denek innəwa.
5. oheeTə koocciyəkiŋ yannə puluwan də?
6. mamə etənə nawətinne oonə.
7. maama rassaawak kərənəwa.
8. maTə heTə iŋdela enne puluweni.
9. mahatteaTə rejisTər liyumak tiyenəwa.

D. Transform according to the model, forming negative sentences:

maTə kaar-ekak tiyenəwa. ---- maTə kaar-ekak nææ.

1. maTə lamay dennek innəwa.
2. bas tunə handiye tiyenəwa.
3. Tæksiyə paare tiyenəwa də?
4. putaa kaDee innəwa də?
5. mamə siigiriyəTə yannə oonə.
6. maTə suruTTuwak oonə.
7. ee waDuwage wəDə hoŋday.
8. ee noona eloolu gannəwa də?
9. ohee yaapənəeTə yanəwa də?

E. Transform according to the model, adding the noun in parenthesis to the subject:

noonə kaDee innəwa. (daruwo) ----noonay daruwoy kaDee innəwa.

1. bas-ekə anuraadəpureeTə yanəwa. (koocciyə)
2. paarsəleak kaDee æti. (pooskaaT-ekak)
3. saŋduda liyuŋ bedanne nææ. (aŋgəharuwaada)
4. adə mamə nawətinəwa. (heTə)

F. Say in Sinhalese:

1. Is there a place near here to stay?
2. You can stay in the rest house.
3. Is the rest house here good?
4. Yes. Sigiriya rest house is very good.
5. Is the rest house very far from this place?
6. Yes. It's about three miles.
7. Then I must take a taxi, mustn't I?
8. Yes. Go to that corner.
9. There may be taxis near the hotel.
10. Good. Thank you.
11. Can you come to drive my car for a week?
12. Yes. I don't have (any) work now.
13. Aren't you taking the car to Jaffna?
14. No. My wife and children are not going.
15. The children are going to school now.
16. Are the children going to school by car?
17. Yes. From Monday you must come to work.
18. Can you?
19. Yes. Can (you) stop the car near the school?
20. Yes.

G. Conversations

1. A wants to go to Sigiriya. He asks B if there is a place to stay there. B says that the Sigiriya rest house is very good, and that it is near Sigiriya Rock. A asks whether there are buses to Sigiriya. B says that there are buses from Matale, and that he should go to Matale to get a bus. A asks where he can get a bus to Matale. B says that there are none from there and that he should take a taxi. B says taxis stop at the next corner. A thanks him.

2. A asks B if he is John's uncle. B says yes, and that he is tending John's shop. A says that he wants to get a small job. B says that he can give him a small job in his estate, and asks him if he can drive a car. B says that he can't drive. B asks if he can do carpentry. A says that he can. B says that he has a carpenter in the estate but his work is not good. He asks if A's carpentry is good. A says yes. B asks if he can come to work the following morning. A says he can, and B tells him to come.

3. The mailman comes to A's door, and says that there is a postcard and parcel for A's wife. A says thank you, and asks if the mailman has stamps. The mailman says that he has only ten-cent stamps. A needs a five-rupee stamp. The mailman says that he will bring it the following day. A gives him the five rupees, but the mailman says no, he can get the money when he comes the next day.

H. Read:

1. මේක මගේ ලියුම ද?	11. කෝච්චිය දැන් යනවා.
2. මට පොතක් දෙන්න.	12. මහත්තයාලා යන්නෙ කලුතරට ද?
3. මම සිගිරියට යනවා.	13. මට යන්න පුලුවන් ද?
4. මාමා චක්කට යනවා ද?	14. මම කලුතරට යනවා.
5. ගමට යනවා ද?	15. මම කලුතරට යන්නෙ නෑ.
6. තාත්තා ගමට යන්නෙ නෑ.	16. මම මෙහේ නවතිනවා.
7. මට රස්සාවක් දෙන්න.	17. හෝටලේට බස් තියෙනවා.
8. ටැක්සිය නවත්තන්න.	18. සිගරට් බොනවා ද?
9. මෙහේ බස් නෑ.	19. මම බොන්නෙ සුරැව්ටු.
10. මම යන්නෙ කෝච්චියෙන්.	20. සිගරට් පාච්චි කරන්නෙ නෑ.

I. Read:

1. මම හෙට සිගිරියට යනවා.
2. සිගිරියෙ නවතින්නෙ දවස් කීයක් ද?
3. මට දවස් දෙකක් විතර නවතින්න පුලුවනි.
4. සිගිරියෙ නවතින්න තැනක් තියෙනවා ද?
5. තානායමක් තියෙනවා.
6. නමුත් මහත්තයාට මගේ චත්තෙ නවතින්න පුලුවනි.
7. දවස් දෙකක් නවතිනකොට සිගිරිය බලන්න පුලුවනි.
8. ලමයා වඩුවැඩ කරනවා ද?
9. පුලුවනි මහත්තයා.
10. මට ලමයාට රස්සාවක් දෙන්න පුලුවන්.
11. මගේ චත්තෙ වැඩපලක් තියෙනවා. නමුත් වඩුවෙක් නෑ.
12. හෙට වැඩ කරන්න වැඩපලට යන්න.
13. මට ලියුමක් තියෙනවා ද?
14. ලියුමක් නෑ නෝනා, නමුත් පාර්සල් දෙකක් තියෙනවා.
15. රෙජිස්ටර් ලියුමක් නෑද්ද?
16. නෑ නෝනා, පාර්සල් විතරයි.

LESSON 9

Conversation: Borrowing a Book

Mr. Wirasekara is chatting with his friend Mr. Perera, whom he has met in town. As the conversation progresses, Mr. Wirasekara remembers that he had intended to borrow a novel from his friend.

MR. WIRASEKARA

nawəkataawə	the novel
pote	the book
nawəkataa pote	the novel (book)

ohee laṅgə hoṅdə nawəkataa pot Don't you have any good novels?
næddə?

MR. PERERA

potak denne puluwəni.	I can give you a book.
hawəsə	the afternoon
gedərə	the house, home

hawəsə apee gedərəTə enne Can you come to (my) house in
puluwaṅ də? the afternoon?

WIRASEKARA

maTə dəṅ kiyəwannə pot mokut nææ. I haven't any books to read
now.

ee nisaa	therefore, because of that
ee nisaa enne oonə.	Therefore, I'd better come.

PERERA

mamə laṅgə huṅgak tiyenne Mostly, I have English novels.
iṅgirisī nawəkataa pot.

WIRASEKARA

eekəTə kamak nææ.	That doesn't matter.
wenəwa	become
parakku wenəwa	get late
ohee gedərə yanə koTə parakku	Will it be (getting) late
wenəwa də?	when you get home?

PERERA

nææ. mamə dəŋ yanəwa.	No. I'm going now.
-----------------------	--------------------

WIRASEKARA

maTə dəŋ enne puluwəni.	I can go now.
kamak nædde?	Is that all right?

PERERA

Nææ. enne.	No. Come.
leesi	easy
eekə leesiy.	That will be easy.
toora gannəwa	choose, select
hoŋdə potak toora gannə	(You) can choose a good book.
puluwəni.	
ikməŋəTə	at once, right now,
	quickly
ikməŋəTə enne.	Come right now.
mamə adə yanne bas-eken.	Today, I'm going by bus.

WIRASEKARA

Nææ. magee kaar-ekə tiyenəwa.	No. I have my car. (Literally: 'There is my car'.)
enne. kaar-eken yanne puluwəni.	Come. We can go by car.

PERERA

eheme də?
eekə hoñday.

Is that so?
That's fine.

gærej-ekə
adə magee kaar-ekə gærej-ekee.

the garage
Today my car is in the garage.

WIRASEKARA

repeaar-ekə
æy, repeaar-ekak də?

the repair
Why? Is it being repaired?
(Literally: 'Why, a
repair?')

PERERA

sæewis kərənəwa
nææ. sæewis kərənəwa.
aapahu
aapahu ganne puluwan hawəse.

service (a car)
No. They are servicing it.
back
I can get it back in the after-
noon.

WIRASEKARA

oheeTə tiyenne osTin-ekak, nee?

You have an Austin, haven't
you?

PERERA

ow.

Yes.

WIRASEKARA

ehenan
wookər gærej-ekə
ehenan sæewis kəranne wookər
gærej-ekee.

in that case, then,
if that is so
the Walker Garage
In that case it's being ser-
viced at the Walker Garage.

PERERA

ow.

Yes.

WIRASEKARA

dəŋ yanə koTə gərej-ekē
nawətinne oonə də?

Do you want to stop at the
garage when we go now?

PERERA

yamu

let's go

nææ. dəŋ gedərə yamu.

No. Let's go home now.

ohēTe parakku wenəwa, nee?

You'll be late, won't you?

passe

later

maTə passe enne puluwəni.

I can come (back) later.

Grammar

1. NEW NOUNS

Class 1

gərej-ekə 'the garage'

repeaar-ekə 'the repair'

Class 2

nawəkataawə 'the novel'; gen. nawəkataawe;

pl. nawəkataa

pote 'the book'; gen. potee; pl. pot

Either nawəkataawə or nawəkataa pote (literally: the novel-book') may be used as the equivalent of English 'the novel'.

ingirisi 'English' has no -ə in the direct singular, but has the other case forms of a Class 2 noun: Dative: ingirisiyəTə; Genitive: ingirisiyen; Instrumental: ingirisiyen, (no plural). Like "English," ingirisi may be used as an adjective in phrases like ingirisi pot 'English books.' Some people have ingriisi instead.

Class 3

ade 'today'; (no plural)

hawəse 'the afternoon (roughly from 2 p.m. to 6 p.m.)

gedərə 'the house, home'; pl. gedərəwal

The genitive form gedərə is the usual equivalent of English 'at home' in the sense 'in one's own house' as opposed to game 'at home' - in one's own or native village.

2. NEW VERBS

kiyəwənəwa 'read'

toora gannəwa 'choose, select'

səwis kərənəwa 'service (a car)'

wənəwa 'become'

parakku wənəwa 'get late, be late'

3. parakku wənəwa

parakku wənəwa with no subject expressed has the sense 'it's getting late.' With a subject in the direct case it may imply either voluntary or unavoidable lateness:

mame parakku wənəwa.

I'll be late (because I must do something).

bas-ekə parakku wənəwa.

The bus is late.

With the equivalent of the English subject in the dative case, parakku wənəwa implies that one will be late for something if he does or does not do a given thing, and that the lateness is thus avoidable:

ohetə parakku wənəwa, nee?

You'll be late, won't you (if we stop at the garage on the way)?

matə parakku wənəwa

I'll be late (if I stay here).

4. IDIOMS WITH kamak

kamak nəəə is a common idiomatic expression. The English equivalent is usually something like 'there's no need,' 'there's no problem' or 'it's all right.' kamak is actually the indefinite of a Class 2 noun kamə 'business, matter'; but it rarely occurs outside of such idiomatic expressions as kamak nəəə. Two expressions in Conversation 9 are built on kamak nəəə:

kamak næddə?

Is it all right; does it matter; will it be a problem for you?

eekəTə kamak nææ.

That's all right; that doesn't matter; there's no problem about that.

5. mokut

mokut may occur without a preceding noun, usually with an English equivalent 'something' in positive statements, and 'anything' in negative sentences or questions. With wenə 'other, else' it means 'something or anything else':

maTə mokut oonə.

I want something.

maTə mokut oonə nææ.

I don't want anything.

mahatteaTə mokut oonə də?

Do you want anything?

maTə wenə mokut oonə.

I want something else.

maTə wenə mokut oonə nææ.

I don't want anything else.

mahatteaTə wenə mokut oonə

Do you want anything else?

də?

mokut may also occur after a noun, with the meaning 'some' in positive statements and 'any' in negative statements or questions:

maTə paleturu mokut ganne
oonə.

I want to buy some vegetables.

maTə dæŋ kiyəwanne pot
mokut nææ.

I don't have any books to read now.

mahatteaTə pot mokut oonə
də?

Do you want any books?

Note that Tikak often has the English equivalent 'some' when it follows a noun, whether in statements or questions, but unlike mokut it generally carries the implication 'a small amount, a little, a few':

maTə paleturu Tikak ganne
oonə.

I want to buy some (a little) fruit.

mahatteaTə pot Tikak ganne
oonə də?

Do you want to buy some (a few) books?

6. THE -mu FORM

6.1 yamu 'let's go' illustrates a new verb form: the -mu form. It is formed by adding -mu to the verb stem. Stem final -ə does not change to -a-:

<u>Verb</u>		<u>Stem</u>	<u>-mu Form</u>
yanəwa	'go'	ya-	yamu
bonəwa	'drink'	bo-	bomu
kərenəwa	'do'	kərə-	kərəmu
eləwənəwa	'drive'	eləwə-	eləwəmu
nawətinəwa	'stop, stay'	nawəti-	nawətimu
geenəwa	'bring'	gee-	geemu

gannəwa 'get, buy' has alternate -mu forms gammu and ganimu. Either may be used. innəwa has an irregular -mu form iṅḍimu.

6.2 The -mu form serves as a first person plural imperative. The usual English equivalent is 'let's' . . . or 'let us' . . . :

yamu	Let's go.
bomu	Let's drink (or smoke).
eekə gammu	Let's buy that one.
metənə nawətimu	Let's stop here.

6.3 We have seen that the simple form of the verb is changed to an emphatic form in emphatic sentences. But when the sentence is emphatic, the -mu form of the verb does not change its shape. Thus:

api gaməTə yamu.	Let's go to the village.
api yamu gaməTə.	Let's go to <u>the village</u> .
api mee keselgeDi kamu.	Let's eat these bananas.
api kamu mee keselgeDi.	Let's eat <u>these bananas</u> .

7. THE SINHALESE WRITING SYSTEM - V

7.1 Vowel Symbols

Vowels that begin a word are written with a set of symbols different from those added to consonants:

අ	a	ඉ	i	එ	e
ආ	aa	ඊ	ii	ඒ	ee
ඈ	æ	උ	u	ඔ	o
ආ	ææ	ඌ	uu	ඞ	oo

Examples:

අතන	atənə	එතකොට	etə koTə
අයෙත්	aayət	ඒක	eekə
අපලේ	əpəl	ඔය	oyə
උඔරට	uDe raTə	ඕක	ookə

7.2 Nasals

7.21 Half-nasals m̃, ñ, ŋ

m̃ occurs only before b, and m̃b is written with the single symbol ම.

කොලම kolə^{m̃}bə

ñ occurs only before d and D and ŋ only before g. Both ñ and ŋ are written with the symbol ඊ attached to the symbol for the following consonant:

ඊ	ñd	හොඳ	hoñdə
ඊ	ñg	ලඟ	lañgə

7.22 The Symbol ෧

ŋ in combinations in which it precedes k or g is always written with the symbol ෧ :

෧ ŋk ලංකාව laŋkaawə

n or ŋ preceding T, D, h, or s are often written with ෧ . The only word in which ෧ is thus used that has occurred so far is සිංහල siŋhələ.

෧ may also be used to write final ŋ, as stated in the next section.

7.23 Final ŋ

At the end of a word, ŋ may be written by න් , ටී or ෧ :

පොතෙන්	potəŋ
යන්නට්ටි	yannaŋ
නැත්තම	nættaŋ

For the most part, spellings of final ŋ must be memorized for individual words, but some general statements can be made:

1. Final ŋ in the instrumental ending for any class will be written with ʃ:

බස් එකෙʃ	bas ekeŋ	කොලඹිʃ	koləmbiŋ
සුරුවිටුවෙʃ	suruTTuweŋ	කඩෙʃ	kaDeŋ

2. The -nnaŋ form of the verb is always written with final ම් :

කරන්නම්	kəraŋnaŋ
එන්නම්	ennaŋ

3. If a word which ends in ŋ has some other form with m or n where a vowel follows, ŋ will be written with ම් or ʃ as the case may be. Thus:

ගම	game	'the village	ගම්	gaŋ	'villages'
පුලුවනි	puluwəni		පුලුවනʃ	puluwaŋ	

4. The situations in which o is used to write final ŋ must be learned as they occur. The only one that has occurred so far is

නැත්තො	nættaŋ
--------	--------

Exercises

A. Substitute orally:

1. maTə nææ.

any books	any postcards
any vegetables	any stamps
anything	any books to read
any cigarettes	any cigars to smoke
any letters	any bananas to give

2. lameaTə enne puluwəni.

now	about tomorrow
tomorrow	Friday
in the afternoon	only Saturday

3. oheetə puluwaŋ də?

to choose a book

to buy bananas

to drive an Austin

to read this book

to read English books

to read a Sinhalese novel

to take the car to Jaffna

to stay in the rest house

to deliver letters

to work in a shop

4. mahattea adə də?

go

come

go back

come back

go to Colombo

go back to Colombo

come back from Colombo

come back from Jaffna

going back to the shop

bringing the car back

5. api dæŋ

let's go to the shop

let's go to deliver letters

let's go by the car

let's read a novel

let's work

let's service this car

let's stay here

let's drink something

B. Transform the following sentences according to the model:

api sigəræt bonəwa. ---- api sigəræt bomu.

1. api koləmbətə bas-eken yanəwa.

2. api wədə kərənəwa.

3. api wookər gərəj-ekətə yanəwa.

4. api saŋduda gamətə enəwa.

5. ohey mamay adə gedərə innəwa.

C. Transform according to the model, adding mokut to the appropriate noun:

matə potak oonə. ---- matə pot mokut oonə.

1. putaatə nawəkataa pot oonə də?

2. matə kiyəwanə potak dennə.

3. mamə eloolu ganə yanəwa.

4. mehee iŋdəla bas tiyenəwa də?

5. koləmbətə yanə kotə salli oonə də?

D. Transform according to the model changing to a negative question:

mehee suruTTu tiyenəwa də? ---- mehee suruTTu nəddə?

1. wookər gərej-ekē kaar repeaar kərənəwa də?
2. lameaTə kiyəwannə mokut oonə də?
3. mahattea koləmbəTə yanə koTə handiye nawətinəwa də?
4. lameay mamay heTə wəDə kərənəwa.
5. ee mahattea laŋgə hoŋdə pot tiyenəwa.

E. Transform into emphatic sentences emphasizing any appropriate word or phrase:

1. mamə adə ingirisi potak kiyəwənəwa.
2. heTə hawəsə api kaar-eken yaapənēTə yanəwa.
3. lamay denna wisaaka widyaaleTə yanəwa.
4. noonay daruwoy yaapənēe nawətinəwa.
5. api triiroos bomu.
6. adə mee kaar-ekə repeaar kərəmu.

F. Say in Sinhalese:

1. When (I am) going to Jaffna can I stay at Sigiriya for two days?
2. Yes. (You) can.
3. Can you drive an Austin?
4. Yes. It's an Austin that I'm driving now.
5. You can use my car for five days.
6. Aren't you taking the car?
7. No. I'm going by bus.
8. Aren't the children going?
9. No. The children are going to school.
10. Can you read English books?
11. Yes. I can.
12. I don't have Sinhalese novels.
13. That doesn't matter. Give me an English novel.
14. Fine. Come in the afternoon.
15. I can come when I go to the garage.
16. I'm in the shop today. Come to the shop.

G. Reading Practice:

Text of Lesson 1:

1. මෙහේ ඉඳලා කොලඹට බස් තියෙනවා ද?
2. නෑ, මහත්තයා.
3. මේ බස් එක යන්නෙ කොහොට ද?
4. මේක යන්නෙ කලුතරට.
5. කලුතර ඉඳලා කොලඹට බස් තියෙනවා ද?
6. ඔව්. නිතරම තියෙනවා.
7. මේකෙන් කලුතරට යන්න.
8. මේක දැන් යනවා.
9. කලුතර ඉඳලා කොලඹ බස් එකකින් යන්න.
10. හොඳයි. කියද කලුතරට?
11. රූපියල් දෙකයි.
12. මෙන්න ටිකැට් එකක් දෙන්න.

Text of Lesson 2:

1. මෙහේ නැව්කට් තියෙනවා ද?
2. නැව්කට් නෑ, මහත්තයා.
3. ඔය මොනවා ද?
4. මේ ත්ටි රෝස්.
5. ඒක හොඳ සිගරට් ජාතියක් ද?
6. ඔව්, මහත්තයා.
7. හුඟක් දෙනා ත්ටි රෝස් පාවිච්චි කරනවා.
8. මහත්තයා පුරුච්චු බොනවා ද?
9. අපි ලග හොඳ පුරුච්චු තියෙනවා.
10. ලංකාවෙ පුරුච්චු ද?
11. ඔව්, මාතලේ පුරුච්චු.
12. මේක බොහොම රසයි.
13. මෙන්න පුවඳ බලන්න.
14. ආ, මේක බොහොම සැරයි.
15. මට අර සිගරට් පැකැට් එකක් දෙන්න.

Text of Lesson 3:

1. ලමයා මෙහේ පලතුරු තියෙනවා ද?
2. නෑ, නෝනා මහත්තයා. පලතුරු තියෙන්නෙ අල්ලපු කඩේ.
3. මෙහේ තියෙන්නෙ එලෝඳු විතර ද?
4. ඔව්. එලෝඳු විතරයි.
5. මට පලතුරු ටිකක් ගන්න ඕන.
6. හොඳයි. නෝනා මහත්තයාට මොනවාද ඕන?
7. හොඳ කෙසෙල් ගෙඩි තියෙනවා ද?
8. තියෙනවා, නෝනා.
9. නෝනා මහත්තයාට කෙසෙල් ගෙඩි ඕන ද?
10. මේක එකක් සත තුනයි.
11. අරක එකක් සත හතරයි.
12. මේකෙන් තුනක් දෙන්න.
13. ඇපල් තියෙනවා ද?
14. ඇපල් නෑ.
15. නෝනා මහත්තයාට වෙන මොනවා ද ඕන?
16. වෙන මොකුත් එපා.

LESSON 10

Conversation: Buying a Book

John enters a bookstore and asks a clerk where the school books are. The clerk directs him to another counter.

JOHN

iskoolə potə
koten

school book
where (what place)

iskoolə pot tiyenne koten də? Where are the school books?

FIRST CLERK

arə kawntəree laŋgətə yannə. Go to that counter over there.

SECOND CLERK

mahatteatə pot mokut oonə də? Did you want any books, sir?

JOHN

siŋhələ
igənəgannəwa

Sinhalese
learn

siŋhələ igənəgannə hondə pot
monəwa də?

What are the books good for
learning Sinhalese?

CLERK

koccərə
dannəwa

how much, how many
know

mahattea siŋhələ koccərə
dannəwa də?

How much Sinhalese do you
know?

JOHN

kataakerenēwa
Tikak kataakeranne puluwēni.

akurē

akuru dannēwa.

maTē ikmānēTē siṅhēlē igēnēgannē
oonē.

Speak, call

I can speak a little.

the letter of the
alphabet

I know the letters of the
alphabet.

I want to learn Sinhalese
quickly.

CLERK

pattēree
pattēree kiyāwēnēwa dē?

the newspaper

Do you read the newspaper?

JOHN

kiyāwēnēwa.

namut

teerenēwa

namut teerenne bohōmē Tikay.

I read (them).

but

understand

But I understand very little.

CLERK

mēe potē kiyāwannē puluwāṅ dē?

Can you read this book?

JOHN

madi

kiyāwannē puluwēni.

teerenēwa madi.

not enough, insufficiently

I can read (it).

I don't understand enough.

CLERK

mēekē?

This one?

taremak
meekə taremak teerenəwa.

JOHN

somewhat, to some extent
This one I understand somewhat.

ehemə də?
tun weni
pantiyə
ookə tun weni pantiye potak.
patan gannəwa
mahattea tunweni pantiyen
paTan gannə.

CLERK

Is that so?
third
grade, level
That one is a third grade book.
begin, start
You (should) start from the
third grade.

ehenan
ehenan maTə tun weni pantiye pot
delak dennə.

JOHN

in that case, if that is
so
In that case, give me two third
grade books.

mahatteaTə mee deke hoñday.

CLERK

These two are fine for you.

gaanə
kiiyədə gaanə?

JOHN

the price
What is the price?

rupiyal tunak dennə.

CLERK

(Give me) three rupees.

Additional Vocabulary - Numerals 6 - 12

Inanimate

hayə
hatə
atə
namee
dahee
ekolaha
dolaha

six
seven
eight
nine
ten
eleven
twelve

Animate

hayə denaa
hat denaa
atə denaa
name denaa
daha denaa
ekolos denaa
dolos denaa

Grammar

1. NEW NOUNS

Class 2

akurə 'the letter of the alphabet'; gen. akure; pl. akuru
gaane 'the price'; gen. gaane; pl. ganaŋ (note the change
-aa- to -a- in the plural)
pantiyə 'the grade'; gen. pantiye; pl. panti
siŋhələ 'Sinhalese'; gen. siŋhəlee; (no plural)

Class 4

kawnTəree 'the counter'; pl. kawnTərə
pattəree 'the newspaper'; pl. pattərə

2. NEW VERBS

igənəgannəwa 'learn'
dannəwa 'know'
kataakərənəwa 'speak'
kiyəwənəwa 'read'
teerenəwa 'understand'
paŋaŋ gannəwa 'begin, start, commence'

3. NOUN COMPOUNDS

iskoole pote, nawəkataa pote, siigiri galə, and koləmbə bas are examples of NOUN COMPOUNDS. Noun compounds of this type consist of two nouns, which together act as a single noun, so that the compound as a whole may take any case, number or defi-

niteness ending. They require mention here because the first noun is in a special form: the uninflected NOUN STEM. The noun stem for many nouns is identical with the direct plural form (thus iskoole and nawəkataa are both the stem and plural forms of iskoole and nawəkataawə), but for some it is different. Compounds should be learned as units as they occur, since they are commonly idioms with special meanings, and the stem form will not be given for each new noun. One stem that should be learned early is lan̄ka, the stem form of lan̄kaawə, since it is of frequent occurrence in titles.

4. koten də

koten də is an interrogative phrase composed of the interrogative kotənə 'at what place' plus də. kotənə is the corresponding interrogative form of the metənə set and carries the same implication of a specific locality. All of the members change -tənə to -ten- when they occur directly before də just as they do before the dative ending (Lesson 4, 9.2). kotənə takes the same forms as the rest of the set:

<u>Direct</u>	<u>kotənə</u>
<u>Dative</u>	<u>kotenTə</u>
<u>Genitive</u>	<u>kotənə</u>
<u>Instrumental</u>	<u>kotəniŋ</u>

Thus:

paləturu koten də?
atənə.

Where is the fruit?
Over there

or

atenTə yannə.

Go over there.

5. koccərə, kiiyak, kiidenek

koccərə (də) means either 'how much' or 'how many'. kiiyak (də) and kiidenek (də) mean only 'how many'. koccərə, like kiiyak and kiidenek, behaves like a quantity word and follows a noun in the plural. While kiiyak is only inanimate, and kiidenek is only animate, koccərə is both animate and inanimate:

lamay koccərə innəwa də?

or

lamay kiidenek innəwa də?

How many children (have you)?

pot koccərə tiyenəwa də?

or

pot kiiyak tiyenəwa də?

How many books are there?

Since kiiyak and kiidenek mean only 'how many', they almost never occur with those nouns like salli, paleturu, eloolu, etc., which do not occur in the singular in Sinhalese. koccerə must be used with these nouns, even though the English equivalent may be either 'how much' or 'how many', depending on the particular noun in English:

ohee laṅgə sallī koccerə tiyenəwə də?	How much money do you have on you?
arə kaDee tiyenne eloolu koccerə də?	How many vegetables in that shop?

Note that koccerə, kiiyak, and kiidenek, unlike most interrogatives which are used only with the emphatic form of a verb, may be used with the simple or the emphatic form:

mehee pot koccerə tiyenəwə də?	How many books are here?
mehee tiyenne pot koccerə də?	<u>How many</u> books are here?

6. NUMERALS 6 - 12

6.1 The animate forms of the numerals 'nine' and 'ten' have the forms of Class 4 nouns. The rest of the numerals 'six' through 'twelve', like 'one' through 'five' (8, 9.2) have the forms of Class 2 nouns:

six	hayə	gen.	hayə
seven	hate	gen.	hatee
eight	aTə	gen.	aTee
nine	namee		
ten	dahee		
eleven	ekolaha	gen.	ekolahe
twelve	dolaha	gen.	dolahe

namee and dahee have the following forms in the indefinite and with the assertion marker:

	<u>Indefinite</u>	<u>with -y</u>
namee	nameak	nameay
dahee	dahayak	dahayay

Note that nameak is the form we would expect from a Class 4 noun, the rest are not.

6.2 The animate forms of these numerals are:

six	hayə denaa
seven	hat denaa
eight	aTə denaa
nine	namə denaa
ten	daha denaa
eleven	ekolos denaa
twelve	dolos denaa

Note that all of these, like the animate forms of 'three', 'four', and 'five', tun denaa, hatərə denaa, pas denaa, are made with the form denaa, which has the case forms of a Class 5 noun: tun denaaTə, tun denaage, tun denaagen, etc. All animate numerals in Sinhalese except 'one' and 'two' (ekkenaa, denna) are formed with denaa. The form of the numeral that precedes denaa is the NUMERAL STEM. In a few cases, such as hatərə, hayə, aTə, the numeral stem will be identical with the inanimate form, but for most numerals it will be different.

7. teerenəwa 'UNDERSTAND'

teerenəwa 'understand' takes a subject in the dative case and an object in the direct case:

maTə ee pattərə tarəmak teerenəwa.	I understand those newspapers to some extent.
lameaTə teerenne mee potə.	The child understands this book.

8. madi 'NOT ENOUGH', 'INSUFFICIENTLY'

madi 'not enough', 'insufficiently' represents a new type of word:

1. It may follow a simple verb, and then means 'not sufficiently,' 'not enough':

maTə teerenəwa madi.	I don't understand sufficiently.
mamə wəDə kərənəwa madi.	I don't work enough.

2. It forms sentences of its own by substituting for innəwa or tiyenəwa in 'have' or 'there is' constructions. It then means 'hasn't (haven't) enough' or 'isn't (aren't) enough':

kalutərəTə bas madi.

There aren't enough buses to
Kalutara.

mehee paleturu madi.

There isn't enough fruit here.

arə iskoole lamay madi.

There aren't enough children
in that school.

maTə nawəkataa pot madi.

I haven't enough novels.

maTə salli madi.

I haven't enough money.

mahatteaTə daruwo madi.

The gentleman hasn't enough
children.

Just as the 'have' construction with tiyenəwa or innəwa may have its literal meaning 'there is something for someone', so the construction with madi substituted for innəwa or tiyenəwa may have the sense 'something isn't enough for someone':

maTə pot dekak madi.

Two books aren't enough for me.

3. In all of these constructions, it may occur with or without the assertion marker with no difference in meaning. The assertion marker added to -i gives ii:

maTə teerenəwa madii.

or

maTə teerenəwa madi.

I don't understand sufficient-
ly.

kalutərəTə bas madii.

or

kalutərəTə bas madi.

There aren't enough buses to
Kalutara.

9. paTaŋ gannəwa

paTaŋ gannəwa 'begin' takes a direct object:

daruwo heTə iskoole paTaŋ
gannəwa.

The children begin school
tomorrow.

'To begin at' or 'start from' is expressed by using the instrumental case of the noun:

meekeŋ paTaŋ gannə.

Begin with this one.

mahattea tuŋ weni pantiyen
paTaŋ gannə.

You (should) begin at (or
'start from') the third
grade.

paṭaṇ gannəwa may also be used with a dependent infinitive:

mahattea wəDə kəranne paṭaṇ gannəwa.	The master is starting to work.
---	------------------------------------

10. laṅgə

laṅgə in the dative case is used to indicate motion up to a place rather than into a place:

ee gaməTə yannə.	Go to that village (into it).
ee gamə laṅgəTə yannə.	Go to that village (up to it, near it).
arə kawntəree laṅgəTə yannə.	Go to that counter.
mee kawntəree laṅgəTə enne.	Come to this counter.

When the destination is a person or persons, the construction with laṅgə is always used, never that with a dative case noun:

taatta laṅgəTə enne.	Come to father.
arə mahatturu laṅgəTə yannə.	Go to those gentlemen.

11. THE INFINITIVE WITH ADJECTIVES

The infinitive has appeared modifying nouns (balanne təṇ) and other verbs (balanne yannə). In this conversation it appears modifying an adjective:

siṅhələ igənəganne hoṅdə (pot)	(books) good for learning Sinhalese
--------------------------------	--

similarly:

balanne hoṅdə (tənak)	(a place) good to see
ganne hoṅdə (eloolu)	(vegetables) good to buy - or good for buying
nawətinne hoṅdə (hooTəlee)	(a hotel) good to stay at

Exercises

A. Substitute orally:

1. iskoolə pot tiyenne ?

where

in the shop

here

at this counter

over there	at that counter over there
there (near you)	in the next shop
2. laṅgəTə yanna.	
the counter	books
the gentleman	the lady
a shop	my son
a corner	that shop (over there)
Jaffna	that counter (in question)
3. pot monəwa də?	
good to read	good to take home
good to buy	good to take to Jaffna
good to learn English	good to bring to the school
good for me	
good to give to the boy	
4. mahattea koccərə dannəwa də?	
Sinhalese	villages
English	school books
kinds of cars	my children
boys	gentlemen
shops	uncles
5. maTə ingirisi igənəganna oone.	
today	this afternoon
quickly	Monday evening
on Monday	Saturday
in the afternoon	tomorrow
today, quickly	tomorrow morning
6. maTə muddəreak denne.	
two-rupee	four-rupee
twelve-rupee	seven-rupee
five-rupee	six-rupee

eleven rupee
eight-rupee
ten-rupee

nine-rupee
three-rupee

B. Transform according to the model:

mee potə balannə hoŋday. --- meekə balannə hoŋdə potak.

1. mee bas-ekə koləmbəTə yannə hoŋday.
2. arə kaar-ekə yaapəneeTə geniyannə hoŋday.
3. mee sigərət mahatteaTə bonnə hoŋday.
4. arə eloolu lameaTə gannə hoŋday.

C. Transform according to the model:

metənə pot pahak tiyenəwa. ---- metənə tiyenne pot
pahay.

1. mamə kaar dekak geniyənəwa.
2. arə Draiwər bas dekak eləwənəwa.
3. taata sigərət pəkət hayak gannəwa.
4. mamə maatəlee suruTTu nameak denəwa.
5. ee miniha pot dahayak kiyəwənəwa.

D. Transform according to the model:

mahattea wədə kərənəwa. ---- mahattea wədə kərənəwa
madi.

1. api pot kiyəwənəwa.
2. lamea akuru dannəwa.
3. noona eloolu gannəwa.
4. maTə siŋhələ teerenəwa.

E. Transform according to the model:

maTə lamay dennek innəwa. ---- maTə lamay dennek madi.

1. apiTə pot tiyenəwa.
2. mee kaDee hoŋdə eloolu tiyenəwa.
3. api laŋgə hoŋdə suruTTu tiyenəwa.
4. mahatteaTə kaar-ekak tiyenəwa.

F. Say in Sinhalese:

1. Do you know Sinhalese?
2. How much Sinhalese do you understand?
3. I can read books.
4. But I don't understand enough.
5. Do you know the alphabet?
6. Yes. I can read the alphabet.
7. When you come tomorrow, bring your book.
8. I am using two books now.
9. What are they?
10. Are they third grade books?
11. Yes.
12. Are you going to Jaffna tomorrow?
13. Yes. But I am not taking the car.
14. That doesn't matter. You can go in my car.
15. Why? Are you going tomorrow?
16. Yes.
17. Very good. Aren't the children going?
18. No. My wife and children are staying at home.
19. When you are going, call me.

G. Reading Practice

Text of Lesson 4

1. හෝල්පේස් හෝටලේ හුඟක් දුර ද?
2. ටිකක් දුරයි.
3. හැඟැප්ම කියක් තියෙනවා ද?
4. මෙතන ඉඳලා හැඟැප්ම තුනක් තියෙනවා.
5. ටැක්සියකින් යන්න ඕන.
6. මට තේරුනේ නෑ.
7. ආයෙත් කියන්න.
8. මෙතන ඉඳලා හැඟැප්ම තුනක් තියෙනවා.
9. ටැක්සියකින් යන්න ඕන.
10. තේරුනා ද?
11. ඔව්. තේරුනා.
12. ටැක්සියක් ගන්නෙ කොහොම ද කියන්න.

13. අර පාරට යන්න.
14. එතකොට වැක්සියක් නවත්වන්න පුලුවනි.
15. නැත්තං අර හන්දියට යන්න. එතන වැක්සි තියෙනවා.
16. අර එන්නෙ වැක්සියක්.
17. බොහොම ඉස්තූතියි.

Text of Lesson 5

1. දැන් අනුරාදපුරේ වැස්ස තියෙනවා ද?
2. නෑ. දැන් ඒ පැත්තෙ වැස්ස නෑ.
3. ඇයි? මහත්තයාට අනුරාදපුරේට යන්න ඕන ද?
4. ඔව්. මට ඒ පලාත බලන්න ඕන.
5. අනුරාදපුරේට කොච්චි තියෙනවා ද?
6. ඔව්. කොච්චියෙන් යන්න පුලුවනි.
7. අනුරාදපුරේ ඉඳලා කාර් එකක් ගන්න ඕන.
8. අනුරාදපුරේ දවස් කීයක් නවතින්න ඕන ද?
9. දවස් දෙකක් නවතින්න.
10. බලන්න තැන් හුඟක් තියෙනවා.
11. අනුරාදපුරේ කාර් එකක් ගන්න පුලුවන් ද?
12. පුලුවනි. එහේ වැක්සි තියෙනවා.
13. අනුරාදපුරේ ඉස්ටේසම ලග හෝටලයක් තියෙනවා.
14. එතෙන්නට යන්න. එතන වැක්සි තියෙනවා.
15. එතන නවතින්න පුලුවන් ද?
16. ඔව්. නවතින්න පුලුවනි.
17. සිගිරියෙ හොඳ හෝටල් තියෙනවා ද?
18. නවතින්න ද?
19. ඔව්.
20. සිගිරියෙ තානායම හුඟක් හොඳයි.
21. තානායම තියෙන්නෙ සිගිරි ගල ලග.

Text of Lesson 6

1. දැන් ඔහේගෙ කඩේ නැද්ද?
2. නෑ මහත්තයා. දැන් කඩේ කරන්නෙ මාමා.
3. ඔහේ?
4. මම උඩරට පොඩි රස්සාවක් කරනවා.
5. පවුල ඉන්නෙ උඩරට ද?
6. නෑ. ගම.
7. පවුල බලාගන්නෙ තාත්තා.

8. ලමයි කීදෙනෙක් ඉන්නවා ද?
9. තුන් දෙනෙක් ඉන්නවා, මහත්තයා.
10. ඉස්කෝලෙ යන්නෙ නැද්ද?
11. ඉස්කෝලෙ යන්නෙ උච විතරයි.
12. පුත්තු දෙන්නා යන්නෙ නෑ.
13. ඔහේට ගමේ රස්සාවක් කරන්න පුලුවන් ද?
14. පුලුවනි මහත්තයා.
15. රස්සාවක් තියෙනවා ද?
16. ඔහේට වඩුවැඩ පුලුවන් ද?
17. පුලුවනි. මම දැන් කරන්නෙ වඩුවැඩ.
18. එහෙනම් මගේ වත්තෙ වැඩක් දෙන්න පුලුවනි.
19. වත්තෙ වඩුවෙක් ඉන්නවා.
20. නමුත් ඒ මිනිසාගෙ වැඩ හොඳ නෑ.
21. බොහොම ඉස්තුතියි, මහත්තයා.
22. මට හෙට ඉඳලා එන්න පුලුවනි.
23. හොඳයි, එහෙනම් හෙට එන්න.
24. අර තියෙන්නෙ වැඩපල.
25. උදේ එතෙන්නට එන්න.
26. හොඳයි මහත්තයා.

LESSON 11

Conversation: Extending an Invitation

John is invited by his acquaintance, Mr. Gunasekara, an officer in a tea estate, to see some traditional dances at the latter's village.

GUNASEKARA

næTumə

the dance

kæməti

like (v.)

mahattea uDəraTə næTuŋ balanne
kæməti də?

Would you like to see upcountry
dances?

JOHN

ow, ow. æy, mehee næTumak
tiyenəwa də?

Yes, yes! Why, is there a
dance here?

GUNASEKARA

rææ

the night

adə rææ

tonight

adə rææ apee gamee hoŋdə næTumak
tiyenəwa.

There is a good dance at our
village tonight.

prəsiddə

famous

næTTuwa

the dancer

bohəmə prəsiddə næTTuwo enəwa.

(Some) very famous dancers are
coming.

JOHN

maTə enne puluwəni.

I can come.

adə maTə wenə wəDak nææ

I have no other work today.

kiiyəTə

at what time

kiiyəTə də ennə oonə?

At what time should I come?

GUNASEKARA

nameeTə

at nine

nameeTə witerə ennə.

Come (at) about nine.

mahattea paarə dannəwa də?

Do you know the way (literally:
'the road')?

JOHN

nææ, mamə paarə danne nææ.

No, I don't (know the road).

GUNASEKARA

(-t) ekke

-with

putat ekke

with the son

ehenan, apee putat ekke ennə.

In that case, come with our
son.

JOHN

eaə

he, she

eaə inne arə kaDəə.

He is in that shop.

eheeTə kaar-ekə geniyannə

Can one take a car there?

puluwan də?

GUNASEKARA

amaaru

difficult

apee gedərə laŋgəTə kaar-ekə

It is difficult to take a car
up to our home.

geniyannə amaaru.

Leave the car at the estate.

kaar-ekə watte nawatannə.

həbəy

however

payiŋ

on foot

həbəy, watte iŋdela payiŋ yannə
oonə.

However, you must go on foot
from the estate on.

JOHN

murekaarea
watte murekaareek innəwa də?

the watchman
Is there a watchman in the
estate?

GUNASEKARA

ow, murekaareek innəwa.
geeTTuwə
issərəha
kaarekə geeTTuwə issərəha
nawattannə puluwəni.

Yes, there is (a watchman).
the gate
in front of
You can leave the car in front
of the gate.

JOHN

iwərə
iwərə wenəwa
ræə wenəwa
næTuj iwərəwenəkote ræə wenəwa
də?

done, finished
come to an end
be late at night
Will it be late at night when
the dances end?

GUNASEKARA

eli wenəwa
eli wenə kan
naTənəwa
ow, eli wenə kan naTənəwa.
ee nisaa apee gedərə nawətinne
oonə.

get light, approach dawn
until dawn
dance
Yes, they dance till dawn.
Therefore, you had better stay
at our home.

JOHN

mokut geenne oonə də?

Should I bring anything?

GUNASEKARA

kəməraawə
mahattea laŋgə kəməraawak
tiyenəwa, nee?

the camera
You have a camera here, haven't
you?

JOHN

ow.

Yes.

GUNASEKARA

eeke geenne.

Bring that.

pintuure

the picture

hoñde pintuure Tikak ganne
puluwani.

You can take some good pictures.

JOHN

kataa keranewa

call

hoñday, lamea yanekoTe maTe
kataa keranne kiyanne.

Fine. Tell the boy to call me
when he goes.

Grammar

1. NEW NOUNS

Class 2

næTumə 'the dance'; gen. næTume; pl. næTun

geeTTuwe 'the gate'; gen. geeTTuwe; pl. geeTTu

kæmæraawe 'the camera'; gen. kæmæraawe; pl. kæmæra

Class 3

rææ 'the night' has identical direct and genitive forms,
and an instrumental in -in and thus belongs to Class 3.
The forms are:

	<u>Definite</u>	<u>Indefinite</u>	<u>Plural</u>
<u>Direct</u>	rææ	rææk	rææ
<u>Dative</u>	rææTe	ræækəTe	
<u>Genitive</u>	rææ	ræækə	
<u>Instrumental</u>	ræin	ræækin	

Class 4

pintuure 'the picture'; pl. pintuure

Class 5

næTTuwa 'the dancer'; pl. næTTuwo

murekaarea 'the watchman'; pl. murekaareo

2. NEW VERBS

eli wenəwa 'become light, dawn'

naTənəwa 'dance'

kataa kərənəwa 'call, talk, speak (a language)'

iwərə wenəwa 'to get done, to come to an end' is an idiomatic phrase composed of the adjective iwərə 'finished, completed' and wenəwa.

3. THE THIRD PERSON PRONOUN (meaa) SET

Another set of location words is used as an equivalent of the third person pronoun. This set, with the usual distinction in location, is:

meaa he, she, this person

oyaa he, she, that person (near you)

area he, she, that person (over there)

ea he, she, that person (in question)

The plural forms are made by adding -la: meaala, oyaala, areala, eaala 'they'. meaa will serve as a model for the case forms of the entire set:

<u>Direct</u>	meaa
<u>Dative</u>	meaaTə
<u>Genitive</u>	meaage
<u>Instrumental</u>	meaagen

Note, however, that the final -a in area is short and is kept short throughout the inflection. The plural case forms will be given later.

All four members of the set are used as third person singular pronouns for equals and inferiors. They are not generally used for superiors. In addition to this use, one of the set, i.e., oyaa is also used as a second person pronoun to address intimate equals:

oyaa enəkoTə, kaar-eken enə. When you (intimate) come,
come by car.

ohee enəkoTə, kaar-eken enə. When you (more formal) come,
come by car.

Here as with other second person pronouns, no simple rule can be given for when it may be used, since such usage differs from group to group and area to area. In general, it is safer not to use oyaa as a second person pronoun unless the person addressed is a very intimate friend.

4. LIKE, LIKE TO - kæməti

With kæməti 'like', the equivalent of the English subject is in the direct case, and the object is in the dative case. kæməti takes the assertion marker, and as with other forms in -i, the result is -ii. Thus the form is kæmətii when it is not followed by an item like də or nææ:

are mahattea ee pattəreeTə kæmətii.	That gentleman likes that newspaper.
eaa osTin-ekəkəTə kæməti də?	Does he like an Austin?

Note that with oonə 'want' the English subject is in the dative case whereas with kæməti it is in the direct case. The English object with oonə is in the direct case whereas with kæməti it is in the dative case:

mamə mee potəTə kæmətii.	I like this book.
maTə mee potə oonə.	I want this book.

kæməti may have a dependent verb in the infinitive, with or without its own object and modifiers:

mahattea uDəraTə næTun balannə kæməti də?	Do you like to see up-country dances?
siigiriyəTə yanəkoTə mamə ee taanaayəmee nawətinne kæmətii.	When I go to Sigiriya, I like to stay in that rest house.
ohee are kaDee eloolu gannə kæməti də?	Do you like to buy vegetables at that shop?

The negative of kæməti is formed by adding nææ. Thus:

mahattea are potəTə kæməti nææ.	The master doesn't like that book.
mahattea oyə suruTTuwəTə kæməti nædde?	Don't you like that cigar?

5. -t ekke 'WITH'

'With', indicating accompaniment, is expressed by the post-position -t ekke. The -t is added to the preceding noun (in the direct case) and ekke follows:

putaat ekke	with the son
lameat ekke	with the child

When the preceding noun ends in a consonant (as when it is in the indefinite) the -t is preceded by -u-:

lameekut ekke	with a boy
mahatteekut ekke	with a gentleman

mame plus -t may appear as maat. Hence: maat ekke 'with me'.

6. issərəha 'IN FRONT OF'

The postposition issərəha 'in front of' takes the direct case:

geeTTuwə issərəha	in front of the gate
kaDee issərəha	in front of the shop
etənə issərəha	in front of that place

7. 'AT WHAT TIME?'

The Sinhalese expression for 'at what time' is kiiyəTə də?
'At about what time' is kiiyəTə witerə də?

In the corresponding answers ('at nine', etc.), the dative case of the numeral is used:

nameeTə	at nine
nameeTə witerə	at about nine

Similarly:

nameeTə witerə enne puluwaŋ də?	Can you come at about nine?
mame enne pahaTə witerə.	I am coming at about five.

(Note that witerə in these expressions takes no assertion marker or indefinite ending since it is witerə 'about', not witerə 'only').

8. kataa kərənəwa

kataa kərənəwa may mean either 'call' or 'speak'. As 'call' it takes the dative case of the person called:

taatta maTə kataa kəɾənəwa.	Father is calling me.
mahatteaTə heTə rææ kataa	Call the master tomorrow night.
kəɾannə.	

As 'speak' it takes the direct case:

mamə dəŋ siŋhələ kataa	I speak Sinhalese now.
kəɾənəwa.	
mehee kataa kəɾanne siŋhələ	They only speak Sinhalese here
witəray.	(i.e., 'only Sinhalese is
	spoken here').

It may also be used with -t ekke in the sense 'talk with':

maTə mahatteat ekke Tikak kataa	I want to talk a bit with the
kəɾannə oonə.	gentleman.
eheŋəŋ lameat ekke kataa	If so, talk with the boy.
kəɾannə.	

9. kiyənəwa

kiyənəwa with an infinitive has the sense 'tell (someone) to'. Thus:

lamea yanəkoTə maTə kataa	Tell the boy to call me when
kəɾannə kiyannə.	he is going.

This sentence means 'Tell the boy now that he should call me when he is going.' Note that lamea is the subject of yanəkoTə and not the object of kiyannə. When the person told to do something is expressed in Sinhalese, it is in the dative case. Thus:

lameaTə maTə kataa kəɾannə	Tell the boy to call me.
kiyannə.	

Similarly:

mahattea siigiriyaTə yanəkoTə	Tell the gentleman to stop at
ee taanaayəmee nawətinne	that rest house when he
kiyannə.	goes to Sigiriya.

Note that mahattea is the subject of yanəkoTə, as in lamea yanəkoTə above. Compare:

mamə lameaTə wəDə kəɾannə	I am telling the boy to work.
kiyənəwa.	

Here lameaTə directly expresses the person told, and is not the subject of wəDə kəranə.

Exercises

A. Substitute orally:

1. mahattea koləmbə iñdəla enne

at about one	at five
at two	at about eight
at four	at what time?
at about six	at about twelve
tonight	

2. mahattea kəməti də?

this book	to go tonight
to see a dance	the Austin
to buy a pack of cigarettes	to go by taxi
to deliver letters	to stay at the Galle Face Hotel
this stamp	to smoke Matale cigars
to buy stamps	the next shop
the dancer	Ceylon
to come at about nine	

3. oyə lamea yanəkoTə yannə.

with my son	with him (in question)
with my daughters	with them (near me)
with my uncle	with his (in question) son
with the child	with them (in question)
with me	with a watchman
with him (over there)	with the watchman's son
with him (near you)	with a boy
with them (over there)	with the two daughters
with him (near me)	with an uncle

4. mee kaar-ekə nawattannə puluwəni.

in front of the gate	near our gate
in front of the shop	in Matale
in front of that place	near a shop
in front of an estate	in front of a rest house
near my shop	near the Sigiriya rock
at Mr. Perera's estate	at about nine

5. ohee yanəkoTə

call me	call Mr. Perera
call the boy	call the three dancers
call my two sons	call the watchman
call his uncle	call the lady
call our uncle's boy	call (your) father

B. Transform according to the model substituting a third person pronoun for the appropriate phrase in each of the following sentences:

kaar-ekə eləwanne arə lamea. ---- kaar-ekə eləwanne
area.

1. mee arə mahatteage kaDee.
2. maama yanne ee noonage gedərəTə.
3. mee lameaTə siḡhələ puluwəni.
4. ee lamay iskoole innəwa.
5. mee mahattea næṭṭuḡ balannə kəməTii.
6. mamə arə putaaTə kəməTii.
7. arə daruwaTə salli dennə.
8. arə noonala taanaayəmee nawətinəwa.

C. Transform according to the model adding the verb kiyannə:

lamea maTə kataa kərənəwa. ---- lameaTə maTə kataa
kərannə kiyannə.

1. mahattea maTə salli denəwa.
2. noona eloolu gannəwa.
3. lamea magee kaar-ekə səəwis kərənəwa.
4. ee mahattea siḡhələ kataa kərənəwa.

5. noona mahattea pot dekak gannawa.
6. eyaa heTə rææ mehee enawa.
7. pereera Tæksiyak nawattənawa.
8. maama kaar-ekə handiyəTə geniyənawa.
9. taatta maat ekkə koləmbə yanawa.

D. Say in Sinhalese:

1. Have you got any novels?
2. Yes. I can give you a book.
3. What do you want?
4. Can you give me an English book?
5. Yes, I can. Can you come at about eight tonight?
6. Yes. But I don't know the way.
7. Your uncle knows the road. Come with him.
8. Fine.
9. He has a car, hasn't he?
10. Yes.
11. Good.
12. Do you like Banda?
13. Yes. His work is good.
14. But he goes home at about three o'clock.
15. He is a good dancer.
16. He always likes to dance.
17. Doesn't he go to school?
18. Yes, he goes. But he comes home at about one.
19. Ask Banda to come with his son when he comes tomorrow.
20. His dancing is very good.
21. Good.

E. Read:

1. නැටුම	6. අමාරු	11. හොඳ
2. ප්‍රසිද්ද	7. හැබැයි	12. කැමරාවක්
3. නැට්ටුවා	8. මුරකාරයාට	13. පයින් යනවා
4. ලමයාත් එක්ක	9. ඉවරවෙනකොට	14. හේට්ටුව
5. ගෙනියනවා	10. එලිවෙනකං	15. රැකිණි

16. මහත්තයා උඩරට නැටුම් බලන්න කැමති ද?
17. ඔව් කැමතියි. ඇයි හොඳ නැටුමක් තියෙනවා ද?
18. අද ර අපේ වත්තෙ බොහොම හොඳ නැටුමක් තියෙනවා.
19. ඒකට ප්‍රසිද්ද නැට්ටුවො එනවා ද?
20. ඔව්. ඒ නැට්ටුවො බොහොම ප්‍රසිද්දයි.
21. එහෙනම් මට පින්තුර ටිකක් ගන්න ඕන.
22. හොඳ පින්තුර ගන්න පුලුවනි. කැමරාව ගේන්න.
23. හොඳයි. මම එතකොට මගේ කැමරාව ගේනවා.

F. Reading Practice

Text of Lesson 7

1. දැන් ලමයා ගම ද?
2. ඔව්, මහත්තයා. දැන් වැඩක් නෑ.
3. ඔය ලමයාට කාර් එලවන්න පුලුවනි, නේ ද?
4. පුලුවනි, මහත්තයා.
5. සුමානසක් මගේ කාර් එක එලවන්න එන්න.
6. මම හෙට යාපනේට යනවා.
7. සුමානසක් යාපනේ ඉන්න ඕන.
8. එතකොට මට කාර් එකේ වැඩ කරන්න කෙනෙක් ඕන.
9. එන්න පුලුවනි, මහත්තයා. කාර් එක යාපනේට ගෙනියනවා ද?
10. නෑ. කාර් එක ගම තියන්න ඕන.
11. ලමයි ඉස්කෝලෙ යන්නෙ කාර් එකෙන්.
12. එහෙනම් යාපනේට යන්නෙ මහත්තයා විතරයි, නේ?
13. ඔව්. මම විතරයි. නෝනායි දරුවොයි ගම නවතිනවා.
14. ලමයි ඉස්කෝලෙ යන්නෙ කොලඹ ද?
15. ඔව්. පුත්තු දෙන්නා යන්නෙ රෝයල් කොලීජියට. උච විසාකා විද්‍යාලෙට.
16. මහත්තයාගෙ කාර් එක ඔස්ටින් එකක් නේ ද?
17. ඔව්. ඔහේට ඔස්ටින් එලවන්න පුලුවනි, නේ?
18. ඔව්. පුලුවනි, මහත්තයා.
19. හෙට උදේ ඉඳලා වැඩට එන්න පුලුවනි ද?
20. පුලුවනි, මහත්තයා.
21. හොඳයි. උදේ එන්න.

Text of Lesson 8

1. මට අද ලියුම් නැද්ද?
2. ලියුම් නෑ, මහත්තයා.
3. පෝස් කාට් එකකුයි පාර්සලේකුයි තියෙනවා.
4. පාර්සලේකුයි පෝස් කාට් එකකුයි?
5. රෙජිස්ටර් ලියුමක් නැද්ද?
6. නෑ, මහත්තයා. රෙජිස්ටර් ලියුමක් නෑ.
7. මම දැන් සුමානසක් චිතර රෙජිස්ටර් ලියුමක් බලාපොරොත්තුවෙන් ඉන්නවා.
8. ලියුම් නැති වෙනවා ද?
9. රෙජිස්ටර් ලියුම් නැති වෙන්නෙ නෑ.
10. සමහරවිට හෙට ඇති.
11. හෙට ලියුම් බෙදන්නෙ නෑ, මහත්තයා.
12. හෙට ඉරිදා, නේ?
13. මහත්තයාට මුද්දර සීත ද?
14. එහා. මට අද මුද්දර තියෙනවා.
15. සලුදා එන කොට රැපියල් පහේ මුද්දරයක් ගේන්න.
16. මෙන්න සල්ලි.
17. නෑ. සල්ලි සලුදා ගන්න පුලුවනි.

Text of Lesson 9

1. ඔහේ ලග හොඳ නවකතා පොත් නැද්ද?
2. පොතක් දෙන්න පුලුවනි.
3. හවස අපේ ගෙදරට එන්න පුලුවන් ද?
4. මට දැන් කියවන්න පොත් මොකුත් නෑ.
5. ඒ නිසා එන්න සීත.
6. මම ලග හුඟක් තියෙන්නෙ ඉංග්ලිසි නවකතා පොත්.
7. ඒකට කමක් නෑ.
8. ඔහේ ගෙදර යන කොට පරක්කු වෙනවා ද?
9. නෑ. මම දැන් යනවා.
10. මට දැන් එන්න පුලුවනි. කමක් නැද්ද?
11. නෑ. එන්න. ඒක ලේසියි.
12. හොඳ පොතක් තෝරාගන්න පුලුවනි.
13. ඉක්මනට එන්න.
14. මම දැන් යන්නෙ බස් එකෙන්.
15. නෑ. මගේ කාර් එක තියෙනවා.
16. එන්න. කාර් එකෙන් යන්න පුලුවනි.

17. එහෙම ද? ඒක හොඳයි.
18. අද මගේ කාර් එක ගැරෙජ් එකේ.
19. ඇයි රෙපයාර් එකක් ද?
20. නෑ. සර්විස් කරනවා. ආපත්‍ර ගන්න පුලුවන් හවස.
21. ඔහේට තියෙන්නෙ ඔස්ටින් එකක්, නේ?
22. ඔව්.
23. එහෙනම් සර්විස් කරන්නෙ ටෝකර් ගැරෙජ් එකේ.
24. දැන් යන කොට ගැරෙජ් එකේ නවතීන්ත ඕන ද?
25. නෑ. දැන් ගෙදර යමු. ඔහේට පරක්කු වෙනවා, නේ?
26. මට පස්සෙ එන්න පුලුවනි.

LESSON 12

Conversation: Calling on a Friend

Mr. Perera, wishing to speak with his friend Mr. Wirasekara, goes to the latter's house. A servant answers the door.

MR. PERERA

mahattea gedərə innəwa də? Is the master at home?

SERVANT

taamə still, yet
kantooruwə the office

nææ. taamə kantooruwe. No. He is still at the office.

PERERA

gedərə enəwa come home

kiiyəTə də gedərə enne? What time is he coming home?

SERVANT

wahanəwa close

kantooruwə wahanne hatərəTə. The office closes at four.

eewi is likely to come

pahaTə witərə gedərə eewi. He is likely to come home about five.

hambə wenəwa meet, see (to speak with)

æy, mahattea hambə wennə oonə də? Why, did you want to see the master?

PERERA

ow, maTə mahattea Tikak hambə
wennə oonə.

hariyəTə
hariyəTə mə

hariyəTə mə pahaTə eewi də?

Yes. I want to see the master
for a little (while).

exactly
exactly (emphatic)

Is he likely to come exactly
at five?

SERVANT

bæææ
kiyanne bæææ.

ræææ wenəwa

saməhare dawaswələ
saməhare dawaswələ enəkoTə
ræææ wenəwa.

naŋ

hambə wennə oonə naŋ Tikak innə.

waaDi wenəwa

enne. meheŋ waaDi wennə.

welaawə

dæŋ welaawə tunay.

can't

I can't say.

be late in the afternoon,
towards night
on some days

On some days, when he comes
home it is late in the
afternoon.

if

If you want to see him, wait
a little (while).

sit

Come. Sit here.

the time

Now it (the time) is three
o'clock.

PERERA

kiiyə də?

What time?

SERVANT

tunay.

Three.

PERERA

tawə	still, yet
welaa	time
tawə huŋgak welaa tiyenəwa,	There is still a lot of time
nee də?	(left), isn't there?
Tawmə	the town
yannə tiyenəwa	have to go
maTə TawməTə yannə tiyenəwa.	I have to go to (the) town.
passe	later
ennan	will come
mamə passe ennan.	I'll come (back) later.
mamə pahaTə ennan.	I'll come at five.
mahatteaTə kiyannə.	Tell the master.
koheewat	somewhere, anywhere
yaawi	is likely to go
nəttan mahattea koheewat yaawi.	Otherwise, the master is likely to go somewhere.

SERVANT

namə	the name
mahatteage namə?	Your name?

PERERA

joon pereera	John Perera
--------------	-------------

SERVANT

kiyannan	will tell
hoŋday. mamə kiyannan.	All right. I'll tell (him).
hayə wenəkoTə	towards six
may	surely
mahattea hayə wenəkoTə enəwa	The master will surely come
may.	by six.

<u>kææmæ</u>	the food
adə rææ kææmætə koheewat yanne nææ.	Tonight he won't go anywhere to eat (literally, 'for food').
ee nisaa	therefore, because of that
amaaruwə	the difficulty
ee nisaa hambə wenne amaaruwak nææ.	Therefore, it won't be diffi- cult to see (him).

PERERA

Təlifoon kərannaŋ	will call (on the telephone)
hoŋday. mamə enəwa naŋ Təlifoon kərannaŋ.	Fine. If I am coming, I'll call.

Grammar

1. NEW NOUNS

Class 2

kantooruwə 'the office'; gen. kantooruwe; pl. kantooru
Tawmæ 'the town'; gen. Tawme; pl. Tawŋ
namə 'the name'; gen. namee; pl. naŋ
kææmæ 'the food'; gen. kææme; pl. kææmæ (or, rarely,
kææŋ)

NOTE: The dative kææmætə is a common expression for 'to a
meal', 'to eat':

adə rææ kææmætə koheewat yanne nææ.	Tonight he isn't going any- where for supper (to eat).
--	---

welaawə 'the time'; gen. welaawe; pl. welaa

NOTE: The plural form is usually used where English has
'time' without an article, as in 'There is a lot of time
left.'

amaaruwe 'the difficulty'; gen. amaaruwe; pl. amaaru

NOTE: The indefinite form occurs in the common idiomatic expression amaaruak næææ 'not difficult', as in

ee nisaa hambə wennə amaaruwak Therefore it won't be diffi-
næææ. cult to see (him).

The same thing may be said using the adjective amaaru 'difficult' with næææ:

ee nisaa hambə wennə amaaru Therefore it won't be diffi-
næææ. cult to see (him).

much as English can say 'It's not difficult to see him'
or 'There's no difficulty about seeing him'.

2. NEW VERBS

wahanəwa 'close'

hambə wenəwa 'meet, see (to speak with)'

waadi wenəwa 'sit'

3. THE -wi FORM OF THE VERB

3.1 The -wi form is made by adding -wi to the verb stem with these stem changes:

1. When the stem ends in a vowel, the vowel is lengthened if possible:

<u>Verb</u>	<u>Stem</u>	<u>-wi Form</u>
yanəwa	ya-	yaawi
enəwa	e-	eewi
wenəwa	we-	weewi
tiyenəwa	tiye-	tiyeewi
nawətinəwa	nawəti	nawətiwi

2. If the stem-final vowel is -ə or -a, it is lengthened to -aa:

balənəwa	bale-	balaawi
kərənəwa	kərə-	kəraawi
bedənəwa	bedə-	bedaawi
wahanəwa	waha-	wahaawi

3. When the stem ends in -n, -ii is added before -wi:

gannəwa	gan-	ganiwi
dannəwa	dan-	daniwi

4. A few stems are irregular:

innəwa	in-	iñdiwi
--------	-----	--------

If a new verb has an irregular -wi form, that form will be given along with the verb.

3.2 The use of the -wi form is illustrated by:

pahaTə witerə gedərə ewi	(He) is likely to come home about five.
--------------------------	--

nəttan mahattea koheewat yaawi.	Otherwise, the master is likely to go somewhere.
------------------------------------	---

dəŋ mahattea ewi.	The master will probably come now.
-------------------	---------------------------------------

lamea irida koləmbəTə yaawi.	It is likely that the boy will go to Colombo on Sunday.
------------------------------	--

The -wi form indicates future time and implies some lack of certainty. There is no single English equivalent that will translate this form under all circumstances, so that it may be variously rendered by such equivalents as 'may, might, will probably, is likely to', depending upon context. In general, the implication of the -wi form is similar to that of English 'it is likely that', or 'will probably'.

The -wi form may be either second or third person, singular or plural, but it occurs as second person only in rare instances. It is never first person.

In questions, də immediately follows the -wi form:

eaa adə rææ nəTumak balannə yaawi də?	Is he likely to go to see a dance tonight?
--	---

4. THE -nnaŋ FORM OF THE VERB

4.1 The -nnaŋ form is made by adding -nnaŋ to the verb stem with the same stem changes that take place with the -nne of the infinitive:

<u>Verb</u>	<u>Infinitive</u>	<u>-nnaŋ Form</u>
yanəwa	yannə	yannaŋ
enəwa	enne	ennaŋ
innəwa	inne	innaŋ
kəranəwa	kəranne	kərannaŋ
nawətinəwa	nawətinne	nawətinnaŋ

4.2 The -nnaŋ form of a verb refers to an event in the future, and is used only with a first person subject, either singular or plural, implied or stated.

It may be used as a polite way of asking permission:

mamə yannaŋ?	May I go?
api ennaŋ?	May we come?

Another use of this form is as a polite way of agreeing to do something, or saying that you will do something if it is all right with the person you are talking to:

mamə kiyannaŋ.	I'll tell him (if that's what you want me to do).
Təlifoon kərannaŋ.	I'll telephone.
api pahaTə ennaŋ.	We'll come at five (if it's all right with you).

4.3 Sentences with -nnaŋ verbs can never be questions formed with the question marker də. They do not have negatives.

5. THE CONJUNCTION naŋ 'if'

The conjunction naŋ 'if', like the question marker də may, in a simple statement, occur after the simple verb. In an emphatic statement it may occur after the emphasized item, but not after the emphatic form of the verb. Also like də, it may occur after oone, puluwaŋ and kəməti in sentences with these forms, or after the predicate attribute in equational sentences.

kalutərəTə yanəwa.	(You are) going to Kalutara.
kalutərəTə yanəwa də?	Are you going to Kalutara?
kalutərəTə yanəwa naŋ, meekəŋ yannə.	If you are going to Kalutara, go by this one.

mahattea inne gedərə.
mahattea inne gedərə də?
mahattea inne gedərə naŋ,
mame Təlifooŋ kərannaŋ.

hambə wennə oonə.
hambə wennə oonə də?
hambə wennə oonə naŋ Tikak
innə.

mee sigəræt hoŋday.
mee sigəræt hoŋdə də?
mee sigəræt hoŋdə naŋ,
pækæt-ekak dennə.

The master is at home.
Is the master at home?
If the master is at home, I'll
telephone (him).

(You) want to meet (him).
Do you want to meet him?
If you want to meet him, wait
for a while.

These cigarettes are good.
Are these cigarettes good?
If these cigarettes are good,
give me a pack.

6. (-Tə) bææ 'CAN'T'

The negative of puluwaŋ 'can' is bææ, as in
kiyanne bææ. (I) can't say.

The construction with bææ is identical to the puluwaŋ construction: that is, the subject is in the dative case and a dependent verb is in the infinitive form:

maTə pattəree kiyəwanne
puluwəni.

I can read the paper.

maTə pattəree kiyəwanne bææ.

I can't read the paper.

lameaTə siŋhələ puluwəni.

The boy knows Sinhalese.

lameaTə siŋhələ bææ.

The boy doesn't know Sinhalese.

7. THE 'AM TO', 'AM SUPPOSED TO' CONSTRUCTION

The verb tiyenəwa (but not innəwa) may be used with the subject in the dative case and a dependent verb in the infinitive form with the meaning 'am to', 'am supposed to'. This construction is similar in form to the -Tə ... puluwaŋ 'can' and -Tə ... oonə 'want' construction. The dependent verb may have its own subject and modifiers:

maTə TauməTə yanne tiyenəwa.

I am supposed to go to town.

maTə adə rææ kaDeeTə yanne
tiyenəwa.

I am supposed to go to the
shop tonight.

ohēeTə pahaTə koləmbə inne
tiyenəwa.

You are to be in Colombo at
five.

mahatteaTə eloolu ganne
tiyenəwa.

The master is supposed to buy
vegetables.

lameaTə mahattea hayəTə hamba
wennə tiyenəwa.

The boy is to meet the master
at six.

8. TELLING TIME

8.1 In asking the time at any given moment (as opposed to at what time something will occur or has occurred--see Lesson 11) any one of several expressions involving kiiyə də may be used:

welaawə kiiyə də?

What time is it (literally,
How much is the time)?

dəŋ welaawə kiiyə də?

What time is it now?

dəŋ kiiyə də?

What time is it now?

The order may be changed with no change in meaning:

kiiyə də welaawə?

kiiyə də dəŋ welaawə?

kiiyə də dəŋ?

8.2 In answering the questions above, the assertion marker is used with the appropriate numeral:

ekay 'one (o'clock)' or dəŋ ekay 'It's one (o'clock) now.'

dekey 'two (o'clock)' or dəŋ dekey 'It's two (o'clock) now.'

9. wenəwa IN TIME EXPRESSIONS

9.1 When used with a specific hour of the day, wenəwa implies that it will be that time when something else occurs:

mahattea enəkoTə hayə wenəwa.

It will be six when the mas-
ter comes.

koocciyə yanəkoTə aTə wenəwa.

It will be eight when the
train goes.

If wenəkoTə is used with a specific time, it implies that something will happen by that time:

mahattea hayə wenəkoTə enəwa.

The master will come by six.

koocciyə aTə wenəkoTə yanəwa.

The train will go by eight.

9.2 rææ wenəwa means either 'getting towards night' or 'getting well into the night', depending upon context. Thus it may equate with either 'be late in the afternoon' or 'be late at night'.

næTun iwərə wenəkoTə rææ
wenəwa də?
saməharə dawaswelə enəkoTə
rææ wenəwa.

Will it be late at night when
the dances end?
On some days it's late in the
afternoon when (he) comes
home.

10. taamə AND tawə

While taamə and tawə may both be rendered by English 'still' or sometimes 'yet', there is a clear distinction between them.

taamə indicates that something is as it has been in the past.
tawə implies that there is still some left, or still some distance to go. Thus:

mahattea taamə kantooruwe.

The master is still at the office.

lamea taamə koləmbəTə yanəwa.

The boy is still going to Colombo ('as he has been' or 'he hasn't reached there yet').

But:

tawə huŋgak welaa tiyenəwa.
tawə hæTæpmə pahak tiyenəwa.

There is still much time left.
There are still five miles
(to go).

11. may

When may is added to a simple verb, it implies either certainty (English 'certainly, surely') or 'nothing but', depending upon context:

mahattea hayə wenəkoTə enəwa
may.

The master will surely come
by six.

lamea wəDə kərənəwa may.

The boy is surely working.

or

The boy does nothing but work.

mamə kalutərəTə yanəwa may.

I am surely going to Kalutara.

or

I do nothing but go to Kalutara.

mahattea sigæræt bonəwa may. The master does nothing but
smoke cigarettes.

12. waaDi wenəwa

waaDi wenəwa 'sit (down)' takes the instrumental case of the
location:

mehen waaDi wennə.	Sit here.
arəhen waaDi wennə.	Sit down over there.

Exercises

A. Substitute orally:

1. mahattea eewi.

by one o'clock	by eleven o'clock
by two o'clock	by nine o'clock
by four o'clock	by three o'clock
by six o'clock	by seven o'clock
by eight o'clock	by five o'clock
by ten o'clock	exactly at twelve

2. noona mahattea kantooruwe.

today	by six o'clock
on Monday	tonight
tomorrow	exactly at five
still	on some days
today and tomorrow	

3. maTə kataa kəranne.

if you are going to Colombo
if he is going to the office
if the master is going to town
if you are going somewhere
if you are coming later
if the master telephones
if Perera is going by car
if you are working

when going to Jaffna
when servicing the car

4. mamə heTə

will telephone	will go to the office
will come	will meet the gentleman
will go to Colombo	will come by six o'clock
will work	will read this book
will go to the shop	will give you a novel

B. Transform according to the model, changing the verb to the -wi form, or the -nnaŋ form:

mahattea heTə koləmbəTə yanəwa. ---- mahattea heTə
koləmbəTə yaawi.

1. ee lamea adə rææ wədə kərənəwa.
2. eaa hayə wenəkoTə koheewat yanəwa.
3. noona kææməTə enəwa.
4. api adə rææ næTuməTə yanəwa.
5. mamə adə kææməTə gedərə yanəwa.
6. api kəmərəawə geenəwa.
7. apee putaa hayəTə witərə enəwa.
8. ee lamea adə næTumə balannə yanəwa də?

C. Transform according to the model, changing the 'when' clauses to 'if' clauses:

mamə yanəkoTə oheeTə kataa kərannaŋ. ---- mamə yanəwa
naŋ oheeTə kataa kərannaŋ.

1. mahattea yaapəneeTə yanəkoTə lameat ekkə yannə.
2. noona mahattea eloolu gannəkoTə mee kaDeeTə ennə.
3. mamə wədə kərənəkoTə ohee gaməTə yannə.
4. lamea pot kiyəwənəkoTə Təlifoon kəraawi.

D. Transform into the negative, according to the model:

maTə wədə kərannə puluwəni. ---- maTə wədə kərannə bææ.

1. ee lameaTə kaar eləwannə puluwəni.
2. noona mahatteaTə siŋhələ puluwəni.

3. oyaaTə suruTTu bonnə puluwəni.
4. ee mahatteaTə waDuwəDə puluwəni.

E. Transform according to the model using the 'am to', 'supposed to' construction:

mamə kaDeeTə yanəwa. ---- maTə kaDeeTə yannə tiyenəwa.

1. mahattea heTə yaapəneeTə yanəwa.
2. mamə adə rææ næTumak balannə yanəwa.
3. waDuwa heTə koləmbəTə yanəwa.
4. murekaarea adə rææ geeTTuwə laŋgə innəwa.

F. Transform according to the model, implying certainty:

mamə kaDeeTə yanəwa. ---- mamə kaDeeTə yanəwa may.

1. mahattea heTə gedərə enəwa.
2. murekaarea adə rææ geeTTuwə laŋgə innəwa.
3. lamea taamə wəDapelee wəDə kərənəwa.
4. mahattea dæŋ kantooruwə wahanəwa.
5. noona adə rææ næTumak balannə yanəwa.

G. Say in Sinhalese:

1. Is the master still in the office?
2. Yes. But (he) will come by five.
3. Do you want to meet the master?
4. Yes.
5. You can't meet him today.
6. Today the master has a lot of work.
7. Isn't the master at home tonight?
8. No. Tonight (he) is going to Colombo for a dinner.
9. Will he be home tomorrow?
10. I can't say.
11. OK. I'll telephone tomorrow.
12. Come, sit down.
13. Do you want to see me?
14. Yes. Can you give me a job, sir?
15. What can you do?

16. My carpentry is good.
17. I have two carpenters now.
18. But I want a good boy to drive my car.
19. Can you drive?
20. Yes, sir.
21. You come later. If I want you, I'll tell you.
22. Can you come tomorrow?
23. Sir, I have to go to see my father tomorrow morning.
24. I can come tomorrow night.
25. OK. Then come.
26. Thank you, sir.

D. Read:

Text of Lesson 10

1. ඉස්කෝල පොත් තියෙන්නෙ කොතෙත් ද?
2. අර කවුන්ටරේ ලඟට යන්න.
3. මහත්තයාට පොත් මොකුත් සිත ද?
4. සිංහල ඉගනගන්න හොඳ පොත් මොනවා ද?
5. මහත්තයා සිංහල කොට්ටර දන්නවා ද?
6. ටිකක් කතා කරන්න පුලුවනි. අතුරු දන්නවා.
7. මට ඉක්මනට සිංහල ඉගනගන්න සිත.
8. පත්තරේ කියවනවා ද?
9. කියවනවා. නමුත් තේරෙන්නෙ බොහොම ටිකයි.
10. මේ පොත කියවන්න පුලුවන් ද?
11. කියවන්න පුලුවනි. තේරෙනවා මදි.
12. මේක?
13. මේක තරමක් තේරෙනවා.
14. එහෙම ද? සිත තුන්වෙනි පන්තියෙ පොතක්.
15. මහත්තයා තුන්වෙනි පන්තියෙන් පටන්ගන්න.
16. එහෙනම් මට තුන්වෙනි පන්තියෙ පොත් දෙකක් දෙන්න.
17. මහත්තයාට මේ දෙක හොඳයි.
18. කියද ගාන?
19. රූපියල් තුනක් දෙන්න.

Text of Lesson 11

1. මහත්තයා උඩරට නැටුම් බලන්න කැමති ද?
2. ඔව්. ඔව්. මෙහේ නැටුමක් තියෙනවා ද?
3. අද රැ අපේ ගමේ හොඳ නැටුමක් තියෙනවා.
4. බොහොම ප්‍රසිද්ද නැට්ටුවො එනවා.
5. මට එන්න පුලුවනි.
6. අද මට වෙන වැඩක් නෑ. කියට ද එන්න ඕන?
7. නමේට විතර එන්න. මහත්තයා පාර දන්නවා ද?
8. නෑ. මම පාර දන්නෙ නෑ.
9. එහෙනම් අපේ ප්‍රහාන් එක්ක එන්න. එයා ඉන්නෙ අර කඩේ.
10. එහේට කාර් එක ගෙතියන්න පුලුවන් ද?
11. අපේ ගෙදර ලඟට කාර් එක ගෙතියන්න අමාරැයි. කාර් එක වත්තෙ නවත්තන්න.
12. හැබැයි, වත්තෙ ඉඳලා පයින් යන්න ඕන.
13. වත්තෙ මුරකාරයෙක් ඉන්නවා ද?
14. ඔව්. මුරකාරයෙක් ඉන්නවා. කාර් එක ගේට්ටුව ඉස්සරහ නවත්තන්න පුලුවනි.
15. නැටුම් ඉවර වෙන කොට රැ වෙනවා ද?
16. ඔව්. එලි වෙන කං නවතවා. ඒ නියා අපේ ගෙදර නවතින්න ඕන.
17. මොකුත් ගේන්න ඕන ද?
18. මහත්තයා ලඟ කැමරාවක් තියෙනවා, නේ?
19. ඔව්.
20. ඒක ගේන්න.
21. හොඳ පින්තූර ටිකක් ගන්න පුලුවනි.
22. හොඳයි. ලමයා යන කොට මට කතා කරන්න කියන්න.

Text of Lesson 12

1. මහත්තයා ගෙදර ඉන්නවා ද?
2. නෑ. තාම කන්තෝරුවෙ.
3. කියට ද ගෙදර එන්නෙ?
4. පහට විතර ඒව්.
5. ඇයි? මහත්තයා හම්බ වෙන්න ඕන ද?
6. ඔව්. මට මහත්තයා ටිකක් හම්බ වෙන්න ඕන.
7. හරියට ම පහට ඒව් ද?
8. කියන්න බෑ.
9. සමහර දවස්වල එන කොට රැ වෙනවා.
10. හම්බ වෙන්න ඕන නම් ටිකක් ඉන්න.
11. එන්න මෙහෙත් වාඩිවෙන්න.

12. දැන් වෙලාව තුනයි.
13. කියද?
14. තුනයි.
15. තව හුඟක් වෙලා තියෙනවා, නේ ද? මට ටවුමට යන්න තියෙනවා.
16. මම පස්සෙ එන්නම්. මම පහට එන්නම්.
17. මහත්තයාට කියන්න. නැත්තං මහත්තයා කොහේ වත් යාවි.
18. මහත්තයාගෙ නම?
19. ජෝන් පෙරේරා.
20. හොඳයි. මම කියන්නම්. මහත්තයා හය වෙන කොට එනවා මයි.
21. අද රූ කැමට කොහේ වත් යන්නෙ නෑ.
22. ඒ නිසා හම්බ වෙන්න අමාරුවක් නෑ.
23. හොඳයි. මම එනවා නම් ටැලිපෝන් කරන්නම්.

Review 3

A. Substitute orally:

1. ohee maTə kiyannə.

when working	when servicing my car
when going by bus	when buying any books
when going to Colombo	when going to the
when buying cigars	garage in the after-
when reading novels	noon

2. mamə koləmbə yanəwa.

with the son	with the boy
with your daughter	with the gentleman
with his uncles	with the lady
with (my) father	with John

3. mamə heTə

will go to Colombo	will buy some books
will come here	will speak a little
will go by this car	Sinhalese
will buy a novel	will learn the alphabet
will speak a little	will read the newspaper

will come soon
will be late
will service the car
will go by an Austin
will go back to the
garage

will read a third grade
book
will start from the
fourth grade
will give three rupees
will see the upland dances

4. mahatTea

will (probably) go to Colombo
will (probably) see the dance
will (probably) tell a famous dancer
will (probably) do some other work
will (probably) come at about nine
will (probably) tell you the road
will (probably) come with (my) son
will (probably) take the car up to your house
will (probably) stop the car at the estate
will (probably) go on foot
will (probably) stay in front of the gate
will (probably) dance till dawn
will (probably) bring something
will (probably) bring my camera
will (probably) take some pictures
will (probably) come to the office
will (probably) close the office at four
will (probably) meet him
will (probably) work till late in the evening
will (probably) sit down here
will (probably) go to town
will (probably) come later
will (probably) go somewhere
will (probably) come home for dinner (i.e., for the
night meal)
will (probably) telephone you

5. adə

let's work
let's dance
let's go somewhere
let's stay at home
let's go to eat later
let's meet the master

let's take some pictures
let's work in the after-
noon
let's come by six o'clock
let's go by this bus

6. kaar-ekə nawattannə.

near the shop
near the gate
near the house
in front of the shop
in front of the gate

in front of the house
in the town
in Mr. Perera's estate
near the office
in front of the office

7. lamea gedərə ewi.

by six o'clock
by four o'clock
by eleven o'clock
by ten o'clock

by nine o'clock
by twelve o'clock
by seven o'clock
by five o'clock

8. ee lameatə

can work
wants to work
doesn't want to work
can't work
has to dance
can't dance

has to read the paper
has to go to eat
wants to go to eat
wants to go by car
can dance
can't service cars

9. mame nawetinnan.

if the gentleman is going
if you are coming
if you are going by bus
if you are dancing
if you are going to school
if you are buying any books
if you want to see me
if there is a lot of time yet

10. kiyannə.

a book good to read	a dance good to see
a place good to see	a bus good to go in
a town good to go to	a garage good to service
a book good for learn- ing Sinhalese	my car

B. Say the following sentences with kiiyak or kiidenek 'how many' as required by the construction:

1. metənə pot tiyenəwa də?
2. lamay koləmbə yanəwa də?
3. pereera mahatteaTə watu tiyenəwa də?
4. mahattea laṅgə nawəkataa pot tiyenəwa de?
5. TawməTə yannə hoṅdə bas tiyenəwa də?
6. wəDə kəranne hoṅdə lamay innəwa də?
7. oheeTə kaar oonə də?
8. ee lameaTə pot kiyəwanne puluwaṅ də?
9. putaaTə kantooru tiyenəwa də?
10. lamea akuru dannəwa də?

C. Say the following sentences with the numeral as required by the construction:

1. mamə laṅgə pot (10) tiyenəwa.
2. mee pot (the 12) kiiyə də?
3. ee kaDee lamay (7) innəwa.
4. ee lamay (7) -ge naṅ dannəwa də?
5. putaage kaar (2) gəreej ekee.
6. arə bas (4) kohaate də?
7. oheege puttu (the 8) watte innəwa.
8. ohee enə koTə puttu (the 3) -t ekke enne.
9. mee rupiyal (6) mahatteage də?
10. mahattea gedərə enə koTə nawəkataa pot (the 2)
geenne.

D. Transform into emphatic sentences, selecting any appropriate form to be the emphasized item.

1. mamə laŋgə siŋhələ nawəkataa potak tiyenəwa.
2. maTə pot dekak dennə puluwəni.
3. ee lamea magee kaarekə səəwis kərənəwa.
4. mamə adə bas-eken yanəwa.
5. oheeTə osTin-ekak tiyenəwa də?
6. magee putaa wookər gəreej-ekke wəDə kərənəwa.
7. dəŋ mamə gəreej-ekke nawətinne oonə.
8. ee lamea arə kaunTəree laŋgə innəwa.
9. eaa mee poteŋ siŋhələ igənəgannəwa.
10. maTə Tikak kataakərannə puluwəni.
11. ee mahattea akuru dannəwa.
12. maTə tunweni pantiye potak oonə.
13. ohee uDəraTə nəTun balannə kəməti də?
14. mehee nətumak tiyenəwa də?
15. mamə putat ekke enəwa.

E. Transform by adding madi 'not enough' to the following sentences:

1. maTə pot tiyenəwa.
2. lamea kaarekə səəwis kərənəwa.
3. taatta gaməTə yanəwa.
4. apee gamee nəTun tiyenəwa.
5. maTə wəDə tiyenəwa.
6. ee lamea kantooruwe nawətinəwa.
7. eaa siŋhələ igənəgannəwa.
8. mamə pattəree balənəwa.

F. Transform according to the model by adding paTan gannəwa 'start':

api wəDə kərənəwa. ----- api wəDə kərannə paTan gannəwa.

1. mahattea kantooruwəTə yanəwa.
2. putaa pattəree balənəwa.
3. hatəreTə kantooruwə wahanəwa.
4. eaa heTə siŋhələ igənəgannəwa.

5. pereera mahattea wattəTə yanəwa.
6. ee miniha adə naTənəwa.
7. mamə passe potak kiyəwənəwa.

G. Say in Sinhalese:

1. Now it is two o'clock.
2. Now it is three o'clock.
3. It is four o'clock.
4. What's the time now?
5. What's the time?
6. At what time?
7. At about what time?
8. At three o'clock.
9. At about eleven o'clock.
10. At about twelve o'clock.
11. At ten o'clock.
12. It is nine o'clock.

13. He is still in the office.
14. Come up to the gate.
15. I haven't any books to read.
16. Therefore I must come.
17. Are you getting late?
18. Is that all right?
19. You'll be late, won't you?
20. Where are the school books?
21. What are the books good for learning English?
22. I understand this somewhat.
23. You must walk from near the gate.
24. Do you have a camera?
25. Tell the boy to call me when he is going.
26. I want to see him for a little while.
27. There is still time.
28. Otherwise, he is likely to go somewhere.
29. What's your name?
30. I'll telephone this afternoon.

H. Conversations:

1. A wants to buy a camera and goes to a shop to look at some. The clerk shows him one and tells him that it is very good. A asks the price, the clerk quotes one, and they discuss it. A buys, or does not buy, the camera.

2. A goes to a bookstore to buy a book that a friend has recommended to him for learning Sinhalese. He gets talked into buying ten books. He hasn't enough money, but the clerk tells him that doesn't matter, he can get the money later.

I. Read:

1. මම ලග භොඳ පොතක් තියෙනවා. ඔහේ ලග මේ ජාතියෙ පොතක් තියෙනවා ද? නැත්තං මේ පොත ගෙනියන්න. පස්සෙ එතකොට හේන්න. මේකෙ භොඳ නවකතාවක් තියෙනවා. මහත්තයා මේකට හුඟක් කැමතියි. මහත්තයා නවකතා පොත් හුඟක් කියවනවා ද?

2. අපේ තාත්තා මේ දවස්වල කොලඹ. කොලඹ දැන් මේ දවස්වල හුඟක් වැඩ තියෙනවා. තාත්තා දැන් ගමට එනවා මදි. ඒ නිසා අපි හෙට කොලඹ යනවා. එතකොට තාත්තා බලන්න පුලුවනි. තාත්තා හම්බවෙන්න ඕන නම් අපිත් එක්ක එන්න. උදේට අපේ වත්තට එන්න පුලුවන් ද? අපේ කාර් එකෙන් යමු. ඒක ලේසියි.

LESSON 13

Conversation: Arranging a Visit

Mr. Perera's nephew, Sirisena, has arranged to visit his uncle in Kandy during the school vacation. Mr. Perera, who meets him in Colombo, asks about his plans.

MR. PERERA

ඔය ලමයා එන කොට එන්නේ
කොච්චියෙන්, නේද?

When you are coming, you are
coming by train, aren't you?

SIRISENA

ඇක්ස්ප්‍රස් එක
ඔව්. හයට ඇක්ස්ප්‍රස් එකක්
තියෙනවා.

the express (train)
Yes, there is an express at
six.

PERERA

හයේ කොච්චිය
අට හමාර
නුවර
හයේ කොච්චිය නුවරට යන්නේ
අට හමාරට, නේ ද?

six o'clock train
eight-thirty
Kandy
The six o'clock train reaches
Kandy at eight-thirty,
doesn't it?

SIRISENA

ඔව්. අට හමාරට.
ඒක බොහොම ඉක්මනට යනවා.

Yes. At eight-thirty.
It goes very fast.

ගමන
මුලු ගමන ම
පැය

the journey
the whole journey
the hour

මුලු ගමනට ම ගන්නෙ පැය දෙක
හමාරයි.

For the whole journey it takes
(only) two and a half hours.

PERERA

අතර මග

on the way

ඔව්. ඒක අතර මග නවත්තන්නෙ
නෑ, නේ.

Yes. It doesn't stop on the
way, does it?

මම අට හමාරට ඉස්ටේසමට
එන්නම්.

I'll come to the station at
eight-thirty.

SIRISENA

කරදරේ

the trouble

කරදර වෙනවා

go to trouble

එපා

don't

මාමා කරදර වෙන්න එපා.

Don't go to any trouble, uncle.

මට ටැක්සියකින් එන්න පුලුවනි.

I can come by a taxi.

PERERA

මම කාරෙක ගේන්නම්.

I'll bring the car.

මට හෙට වෙන වැඩක් නෑ.

I have no other work tomorrow.

පරක්කු

late

ම

(emphasis)

ඉස්ටේසමේම

in the station itself

මම පරක්කු නම් ඉස්ටේසමේ ම
ඉන්න.

If I am late, stay in the sta-
tion itself.

ටැක්සියක් ගන්න එපා.

Don't get a taxi.

කොහොම හරි

somehow or other

මම කොහොම හරි අට හමාරට
එන්නම්.

I'll come at eight-thirty some-
how or other.

බැරි

unable

චුයිවර්

the driver

එවනවා

send (towards)

මට එන්න බැරි නම් ඩ්‍රයිවර්
එවන්නම්.

If I can't come, I'll send the
driver.

SIRISENA

හොඳයි.

Fine.

PERERA

නුවර දවස් කීයක් ඉන්න පුලුවන් ද?

How many days can you stay in
Kandy?

SIRISENA

මාසෙ
තව මාසයක්

the month
still a month, another
month

ඉස්කෝලෙ පටන් ගන්න තව
මාසයක් තියෙනවා.

There is another month before
the school begins.

එතකං

till then

එතකං මට වැඩක් නෑ.

Till then I have no work.

කිපෙ
කිපයක්

(the) few
several, a few

දවස් කිපයක් ඉන්න පුලුවන්.

I can stay a few days.

PERERA

කං
පටන් ගන්න කං
ආපත්‍ර
ආපත්‍ර යනවා

till, until
until starting
back
go back, return

ඉස්කෝලෙ පටන් ගන්න කං ආපත්‍ර
යන්න ඕන නෑ, නේ?

You needn't go back till the
schools begin, need you?

නිවාඩුව

the vacation

මුලු නිවාඩුව ම අපේ ගෙදර
නවතින්න.

Stay the whole vacation at our
house.

SIRISENA

අහනවා	ask
තාත්තාගෙන් අහන්න.	Ask (my) father.
ඉඩ දෙනවා	give permission
තාත්තා ඉඩ දෙනවා නම් නවතින්නම්.	If father allows, I'll stay.

Grammar

1. NEW NOUNS

Class 1

අක්ස්ප්‍රස් එක 'the express train'

Class 2

ඉස්ටේසියම් 'the railroad station', gen. ඉස්ටේසියම්
pl. ඉස්ටේසියම්

ගමන 'the journey', gen. ගමනේ , pl. ගමන්

නිවාඩුව 'the vacation', gen. නිවාඩුවේ , pl. නිවාඩු

පැය 'the hour', gen. පැයේ, pl. පැය

Class 3

නුවර 'Kandy' (no plural)

Class 4

කරදරේ 'the trouble', pl. කරදර

මාස 'the month', pl. මාස

Class 5

ඉඩිවර් 'the driver', indef. ඉඩිවර් කෙනෙක් , pl. ඉඩිවර්ලා

2. NEW VERBS

එවනවා 'send'

අහනවා 'ask'

කරදර වෙතවා 'go to any trouble'

ගේනවා 'bring'

3. THE NEGATIVE IMPERATIVE

3.1 Negative imperative sentences are formed by adding එසා to an ordinary imperative sentence. Thus:

රුපියල් දෙකක් දෙන්න.

Give two rupees.

මේ බස් එකෙන් යන්න.

Go by this bus.

රුපියල් දෙකක් දෙන්න එසා.

Don't give two rupees.

මේ බස් එකෙන් යන්න එසා.

Don't go by this bus.

3.2 Note: As we have seen earlier (3, 9.3) එසා also functions as the negative of ඕන 'want', with a dependent noun, as an alternative to ඕන නැ. Thus:

Q. මහත්තයාට මුද්දර ඕන ද?

Do you want stamps?

A. මුද්දර එසා, or
මුද්දර ඕන නැ.

I don't want stamps.

However, the answer may simply be (as in Conversation 6):

එසා.

(I) don't (want stamps).

3.3 එසා as the negative of an imperative, like English 'don't', may also be used by itself. Thus:

Q. හෙට මම ටැක්සියක් ගන්නවා.

I'll get a taxi tomorrow.

A. එසා. මම ඩ්‍රයිවර් එවන්නම්.

Don't. I'll send the driver.

Thus එසා by itself may be either 'No (I don't want any)' or 'Don't', but the context will always make the meaning clear.

4. FURTHER NOTES ON බැ : THE FORM බැරි

4.1 The form බැ appears as බැරි before නම් and before ද .

ඔහේට සිංහල බැ.

You don't know Sinhalese.

ඔහේට සිංහල බැරි ද?

Don't you know Sinhalese?

ඔහේට සිංහල බැරි නම්

If you don't know Sinhalese, go

ලංකාවට යන්න.

to Ceylon.

තාත්තාට මේ පුරුවිටු බොන්න බැ.
 තාත්තාට මේ පුරුවිටු බොන්න බැරි ද?
 තාත්තාට මේ පුරුවිටු බොන්න බැරි නම්
 මාතලේ පුරුවිටුවක් දෙන්න.

Father can't smoke these cigars.
 Can't father smoke these cigars?
 If father can't smoke these
 cigars, give (him) a Matale
 cigar.

5. තව

5.1 In Lesson 12 it was noted that තව means 'still' or 'yet' in constructions involving time or distance. In such constructions involving time, a clause may be added with the verb in the infinitive form, in which case the clause will equate with an English clause introduced by 'before'.

ඉස්කෝලෙ පටන් ගන්න තව මාසයක්
 තියෙනවා.
 මම වටුච්චි කරන්න තව පුමානයක්
 තියෙනවා.
 කෝච්චිය මාතලේට යන්න තව පැයක්
 තියෙනවා.

There's still a month before
 school begins.
 There's still a week before I
 do carpentry work.
 There's still an hour before
 the train goes to Matale.

6. ක 'UNTIL'

6.1 ක 'until' is like කොට 'when' in that it is added to a clause with the verb changed to the verbal adjective form (8, 5).

යනවා.
 යන ක මම මෙහේ ඉන්නවා.
 යන කොට මම මෙහේ ඉන්නවා.
 මම එනවා.
 මම එන ක ඔහේ ගෙදර ඉන්න.
 මම එන කොට ඔහේ ගෙදර ඉන්න.

(He) is going.
 Until (he) goes, I will stay
 here.
 I will be here when (he) goes.
 I am coming.
 Until I come, you stay home.
 You be home when I come.

6.2 කොට and ක also appear in the pair:

එතකොට	then
එතකං	until then

although එත- does not occur by itself.

7. THE EMPHATIC PARTICLE ම

7.1 ම is added after nouns to lend emphasis, often of the kind expressed in English by combinations with 'self'.

ඉස්ටේසමේ ම ඉන්න.	Stay (or, 'be') in the station itself.
මම ම යනවා.	I'm going myself.
ලමයාට ම දෙන්න.	Give (it) to the boy himself.

7.2 It may also be added to adverbs to lend emphasis, with the sense depending upon the adverb:

හරියට	exactly	දැන්	now
හරියටම	exactly, precisely	දැන්ම (dæmmə)	right now

8. 'THE WHOLE' මුලු ම

8.1 With inanimate nouns, to express 'the whole' as in 'the whole vacation', etc., Sinhalese puts මුලු and ම around the noun in its appropriate case and definiteness form. Thus:

නිවාඩුව :	මුලු නිවාඩුව ම	the whole vacation
ගමනට :	මුලු ගමනට ම	for the whole journey
ලංකාවේ :	මුලු ලංකාවේ ම	in all of Ceylon
සුරැව්ටුවක් :	මුලු සුරැව්ටුවක් ම	a whole cigar

9. හමාර '(AND A) HALF'

9.1 හමාර is used after a number to mean 'and a half' :

දෙක හමාර	the two and a half
දෙක හමාරක්	(a) two and a half
එක පැය හතර හමාරක් ගන්නවා.	That one takes four and a half hours.
මේ කෙසෙල් ගෙඩි එකක් සහ තුන හමාරයි.	These bananas are three and a half cents each.

Where හමාර occurs after a numeral ending in -හ, this හ of the numeral is dropped:

පහමාර	five and a half
එකොලහමාර	eleven and a half

9.2 In telling time, number plus හමාර means 'half past':

දැන් වෙලාව දෙක හමාරයි.

Now the time is half past two.

දැන් වෙලාව තුන හමාර ද?

Is it half past three now?

මහත්තයා එන්නේ අට හමාරට.

The gentleman is coming at half past eight.

10. කීපෙ

'the few' is used as a quantity word. It has the animate form කීප දෙනා :

මේ සිගරට් කීපෙ මට දෙන්න.

Give me these few cigarettes.

මේ ලමයි කීප දෙනා වැඩ කරන්නේ නැ.

These few boys don't work.

The indefinite forms have the meaning 'several':

දවස් කීපයක් ඉන්න පුලුවනි.

(I) can stay several days.

මෙහේ ලමයි කීප දෙනෙක් ඉන්නවා.

There are several boys here.

11. 'ASK'

The verb අහනවා 'ask' takes the instrumental case of the person from whom a thing is asked:

තාත්තාගෙන් අහන්න.

Ask (your) father.

12. යනවා

12.1 When යනවා (in any of its forms) is accompanied by expressed time and destination (both in the dative case) it means 'arrive', not 'go'. Compare these sentences:

මේ කොච්චිය යන්නේ අට හමාරට,
නේ ද?

This train goes (leaves) at
8:30, doesn't it?

මේ කොච්චිය යන්නේ කලුතරට, නේ ද?

This train goes to Kalutara,
doesn't it?

මේ කොච්චිය කලුතරට යන්නේ අට
හමාරට, නේ ද?

This train arrives at Kalutara
at 8:30, doesn't it?

12.2 Either destination or time may be replaced with the appropriate interrogative word to form a question:

මේ කොච්චිය අට හමාරට කොහොට ද
යන්නේ?

Where does this train arrive
at 8:30?

මේ කොට්ඨාස කලුතරට යන්නේ
කීයට ද?

When does this train arrive at
Kalutara?

Exercises

A. Substitute orally:

1. ඔහේ මෙතන ඉන්න.

till I come	till I send the car
till the bus comes	until then
till the boy goes to the shop	when I am going to Colombo
then	till I go to Kalutara
till the driver comes	when the master goes to the estate

2. මම බලන්නමි.

the whole shop	in the whole estate
the whole book	the whole estate
the whole village	in the whole garage
in all of Ceylon	in my car
in the whole town	that boy's work

3. මහත්තයාට වැඩ කරන්න තියෙනවා.

one more day	five more weeks
three more months	ten more months
still an hour	

4. ආපහු යන්න.

if you can't read this book	if you want to work
if you can't smoke these cigars	if you can work
if you don't know Sinhalese	if you can drive a car

5. කොලඹ යන්න ඕන නම්.....

ask (your) father	ask the lady
ask (your) uncle	ask the watchman
tell (your) uncle	ask the driver
tell the master	tell the driver
ask the master	tell me

B. Transform according to the model, changing the sentences to negative ones:

මහත්තයා කඩේට යන්න.....මහත්තයා කඩේට යන්න එපා.

1. මාමා යන්න.	6. ලමයාට සිංහල පුදුවන් ද?
2. ඔහේ නවතින්න.	7. මේ පොත කියවන්න.
3. මේ බස් එකෙන් යන්න.	8. මේක බොන්න.
4. මට මේ වැඩේ පුදුවනි.	9. මුරකාරයාට සල්ලි දෙන්න.
5. මට අද කෑම ඕන.	

C. Transform according to the model, emphasizing a suitable noun or noun phrase, by adding ම .

මම යන්නම්.....මම ම යන්නම්.

1. මහත්තයා කොලඹට යන්න.	4. මුරකාරයාට දෙන්න.
2. පාරවල් දෙක හදන්නෙ අද ද?	5. අද රෑ නැටුම් බලන්න යනවා ද?
3. බස් එක යන කං කඩේ ඉන්න.	6. අපි හෙට කලුතරට යනවා.

D. Transform according to the model, making a මුලු....ම phrase out of any suitable noun:

මම සුමානසක් කඩේ නවතිනවා.....මම මුලු සුමානසක් ම කඩේ නවතිනවා.

1. මහත්තයා වත්තක් ගන්නවා.
2. ඔය ලමයා ගම දන්නවා ද?
3. මම මාසයක් යාපනේ ඉන්න ඕන.
4. මහත්තයාට හෝටලේ ඕන නම් මට ලියුමක් එවන්න.

E. Transform according to the model, adding 'half' to the numeral word:

මම අටට එන්නම්.....මම අට හමාරට එන්නම්.

1. මහත්තයා එන්නේ අටට විතර.
2. දැන් වෙලාව හතයි.
3. මේ කෝච්චිය යන්නේ දොලහට.
4. මේ කාර් එක මුලු ගමනට ම ගන්නේ පැය දෙකයි.
5. මේ ලමයා පාර හදන්න දවස් තුනක් ගන්නවා.
6. මේ කෙසෙල් ගෙඩි සත තුන ද?
7. මහත්තයා ලග තියෙනවා නම් මට රුපියල් දෙකක් දෙන්න.
8. රුපියල් දෙකක සත කියක් තියෙනවා ද?
9. කඩේ ලග පැය තුනක් විතර ඉන්න පුලුවන් ද?

F. Say in Sinhalese:

1. Can you drive a car?
2. No, sir.
3. If you can't drive a car, we have no job for you.
(Literally: 'there is no other job with us'.)
4. For two more months we have no work.
5. Go to Mr. Perera's estate.
6. There is no watchman there.
7. You can get that job.
8. Yes, sir. Thank you.
9. When you are coming, come by bus.
10. Don't bring your car.
11. Here the roads are not good.
12. There is an express bus in the morning.
13. If you don't know the time, ask at the shop.
14. There is a train in the morning, isn't there?
15. Yes. But a lot of people come by that.
16. Some days it stops on the way.
17. The bus comes fast.
18. Come by bus.
19. All right.

LESSON 14

Conversation: Looking for a Doctor

John goes to his neighbor Mr. Gunawardana to find out where he could find a good doctor.

JOHN

කිට්ටුව

near

දොස්තර

the doctor

මේ කිට්ටුව හොඳ දොස්තර කෙනෙක්
ඉන්නවා ද?

Is there a good doctor near
here?

MR. GUNAWARDANA

එහා

beyond, away

දොස්තර කෙනෙක් ඉන්නෙ හැතැප්ම
තුනක් එහා.

There is a doctor three miles
away.

එයින්

from that

මෙහා

this way

ඇපොතිකරි

the apothecary

එයින් මෙහා ඉන්නෙ ඇපොතිකරි
කෙනෙක් විතරයි.

This way from the doctor's
(literally: 'from that')
there is only an apothecary.

ඇයි? අසනිපයක් ද?

Why? Is someone sick (literally: 'An illness?')?

JOHN

ඔව්. අපේ ලමයාට විකක් අසනිපයි.

Yes. Our son is a bit sick.

GUNAWARDANA

හදිස්සිය	the emergency
හදිස්සියක් නම් ඇපොතිකරී ලඟට යන්න.	If it is an emergency, go to the apothecary.
මෙහේ ඇපොතිකරී හුඟක් හොඳයි.	The apothecary here is very good.

JOHN

ඒත්	even then
යනවක	the going
ඒත් හොඳ දොස්තර කෙනෙක් ලඟට යන වක හොඳයි, නේ ද?	Even then, it's good to go to a good doctor, isn't it?

GUNAWARDANA

උන්නැහේ	Mr., he
පෙරේරා උන්නැහේ ලඟට යන්න.	Go to Mr. Perera
උන්නැහේ හුඟක් ප්‍රසිද්ද කෙනෙක්.	He is a very famous person

JOHN

ලෙඩා	the patient
උන්නැහේ ලෙඩ්ඩු බලන්නෙ කියට ද?	When does he see patients?

GUNAWARDANA

ඕන නම්	if necessary
ඉස්සර	before (time)
ඊට ඉස්සර	before that
ගෙදර දි	while at home
නමේට. ඕන නම් ඊට ඉස්සර ගෙදර දි හම්බ වෙන්න පුලුවනි.	At nine. If necessary, (you) can see him at home before that.
මහත්තයාට කාර් එකක් තියෙනවා, නේ?	You have a car, haven't you?

JOHN

ඔව්.

Yes.

GUNAWARDANA

එහෙත්ම දැන්ම යන්න.

In that case, go right now.

මහත්තයා ගෙදර ඇති.

He might be at home.

උදව්ව

the help

මාත්

me too

උදව්වක් ඕන නම් මාත් එන්නම්.

If you want help, I'll go too.

JOHN

නෑ. මම යන්නම්.

No. I'll go.

ඔහේට වැඩ ඇති, නේ?

You must have work, mustn't you?

GUNAWARDANA

මට අද නිවාඩු.

I am on vacation today.

ඕන නම් එන්න පුලුවනි.

If you want, I can go.

JOHN

පුලුවන් නම් එන්න.

If you can, come.

මම හරියට පාර දන්නෙ නෑ.

I don't quite know the road.

GUNAWARDANA

මිනිත්තුව

the minute

හොඳයි.

Fine.

මම මිනිත්තුවකින් එන්නම්.

I'll come in a minute.

JOHN

බොහොම ඉස්තුවයි.

Thank you very much.

Grammar

1. NEW NOUNS

Class 2

උදව්ව	'the help', gen. උදව්වෙ , pl. උදව්
මිනිත්තුව	'the minute', gen. මිනිත්තුවෙ , pl. මිනිත්තු
හදිස්සිය	'the emergency', gen. හදිස්සියෙ pl. හදිස්සි
නිවාඩුව	'the vacation', gen. නිවාඩුවෙ pl. නිවාඩු

Class 4

අසනීප	'the illness', pl. අසනීප
-------	--------------------------

Class 5

ඇපොතිකරි	'the apothecary', indef. ඇපොතිකරි කෙනෙක් pl. ඇපොතිකරිලා
දොස්තර	'the doctor', indef. දොස්තර කෙනෙක් pl. දොස්තරලා
ලෙඩා	'the patient', pl. ලෙඩිඬු

2. THE THIRD PERSON PRONOUN උන්නැහේ

උන්නැහේ is used by people of a respectable social level to refer to those (male) of equal status. මහත්තයා , on the other hand, is a polite form that can be used by anyone to refer to a person of equal or higher status. Clergymen and relatives are not referred by either form. උන්නැහේ is also used after personal names as a title like 'Mister' (again by those of equal status).

උන්නැහේ is very rarely used in directly addressing someone. As a pronoun (that is, not as 'Mister'), උන්නැහේ is a member of another set of location words, but there is no member corresponding to ඔය .

(මේ)	උන්නැහේ	this gentleman
(අර)	අරුන්නැහේ	that gentleman (over there
(ඒ)	උන්නැහේ	that gentleman (in question)

The plural is made by adding -ලා: උන්නැහේලා 'these gentlemen';
අරුන්නැහේලා, උන්නැහේලා 'those gentlemen'.

3. THE 'TOO, ALSO' CONSTRUCTION -ත්

3.1 In Sinhalese, -ත් is added to a noun to express 'too, also', as in 'I too have to go', or 'I can come, too'. Thus:

මම එනවා.	I am coming.
මමත් එනවා.	I am coming, too.

මමත් has a variant මාත් which may be used interchangeably with it, so that in place of the last example, we may have

මාත් එනවා.	I am coming, too.
------------	-------------------

3.2 If the noun is inflected for case, the -ත් follows the case ending.

මට යන්න තියෙනවා.	I have to go.
මටත් යන්න තියෙනවා.	I have to go, too.
මහත්තයාට දෙන්න.	Give (it) to the gentleman.
මහත්තයාටත් දෙන්න.	Give (it) to the gentleman, too.

3.3 When the word ends in a consonant, vowel -උ is added before ත්:

බස් එකෙන් යන්න.	Go by the bus.
බස් එකෙන්ත් යන්න.	Go by the bus, too.
මට පොතක් තියෙනවා.	I have a book.
මට පොතකුත් තියෙනවා.	I have a book, too.

4. THE CASE FORMS OF THE BASIC (මේ) SET

Like the other location sets, the basic (මේ) set of location words has case forms. They are

Direct	මේ	ඔය	අර	ඒ
Dative	මීට	ඔයට	අරිට	ඒට
Instrumental	මෙයින්	ඔයින්	අරින්	එයින්

There is no genitive form.

5. මෙහේ

Members of the මෙහේ set, in the genitive case (which is identical with the direct case, Lesson 4) may be used before nouns with the sense 'of this (that) place'. Thus:

මෙහේ ඇපොතිකරී

the apothecary here
(literally: 'the apothecary
of this place')

එහේ තානාසම

the rest house there
(literally: 'the rest house
of that place')

6. VERBAL NOUNS

A verbal noun may be formed by adding එක to the verbal adjective form of the verb. Thus:

යනවා	go	යන එක	(the) going
බලනවා	see, notice	බලන එක	(the) seeing
ගන්නවා	buy, get	ගන්න එක	(the) buying, getting

One of the uses of a verbal noun in Sinhalese is as an equivalent of an English verb form in "-ing" used as the subject of a sentence.

දොස්තර කෙනෙක් ලඟට යන්න.	Go to a doctor.
දොස්තර කෙනෙක් ලඟට යන එක හොඳයි.	Going to a doctor is good.
කෝච්චියෙන් එනවා.	(He is) coming by train.
කෝච්චියෙන් එන එක හොඳයි.	Coming by train is good.

7. WHILE, DURING

දී 'while, during' is a postposition that follows a noun in the genitive case, or an adverb of place like ගම 'at home'.

ගෙදර දී	while at home
වත්තේ දී	while in the estate
ගම දී	while at home
ගමේ දී	while in the village
ගමනේ දී	during the journey

Thus:

තාත්තා ගම දී වැඩ කරනවා.	Father works while (he is) at home.
බස් එකේ දී පුරුවිටු බොන්න එපා.	Don't smoke cigars while in the bus.

8. කිට්ටුව

කිට්ටුව 'near, in the vicinity of' is a postposition taking a noun or pronoun in the direct case:

ගම කිට්ටුව	in the vicinity of the village
ගෝල්ෆේස් හෝටලේ කිට්ටුව	near the Galle-Face Hotel

Members of the මේ set, in the direct case, may occur before කිට්ටුව:

මේ කිට්ටුව	in this vicinity
ඒ කිට්ටුව	in that (in question) vicinity

9. 'BEFORE'

ඉස්සර 'before' (of time) takes a dependent noun or pronoun in the dative case:

ඊට ඉස්සර	before that
පහට ඉස්සර	before five

10. අසනීප

The form අසනීප 'sick' is an adjective which takes its subject in the dative case and is used with the assertion marker:

අපේ ළමයාට අසනීපයි. Our child is sick.

අසනීප may be qualified by හුණක් or ටිකක් :

අපේ ළමයාට ටිකක් අසනීපයි. Our boy is a bit (or 'somewhat') sick.

මහත්තයාට හුණක් අසනීපයි. The gentleman is very sick.

11. INSTRUMENTAL CASE

The instrumental case is used to express 'in' with time expressions:

මිනිත්තුවකින්	in a minute
පැයකින්	in an hour
දවසකින්	in a day
පැය තුනකින්	in three hours

12. එහා, මෙහා

12.1 The word එහා 'that way' and මෙහා 'this way' have the forms of a Class 3 noun, but occur only in the definite singular. Thus:

Direct	එහා	මෙහා
Dative	එහාට	මෙහාට
Genitive	එහා	මෙහා
Instrumental	එහායින්	මෙහායින්

12.2 The form එහා may equate with English 'away' when there is no point of reference specifying direction.

දොස්තර කෙනෙක් ඉන්නෙ හැතැප්ම තුනක් එහා.	There is a doctor three miles away.
---	--

12.3 Another use of එහා and මෙහා contrasts the directions 'this way' and 'that way'.

ටිකක් එහා	a little distance that way
හුඟක් මෙහා	a good distance this way
එහාට යන්න.	Go that way.
ටිකක් මෙහාට එන්න.	Come a little this way.

12.4 When point of reference is specified, එහා means 'beyond', 'on the other side of' and මෙහා means 'on this side of'. The point of reference will be in the instrumental case:

හෝටලේ තියෙන්නෙ කඩෙන් හැතැප්ම තුනක් එහා.	The hotel is three miles on the other side of the shop.
දොස්තර ඉන්නෙ එත්තෙන් හැතැප්ම කිපයක් මෙහා.	The doctor is several miles this side of the estate.
හෝල්ෆේස් හෝටලෙන් ටිකක් එහාට යන්න.	Go a little distance beyond the Galle-Face Hotel.

When location rather than motion is indicated, as in some of the sentences in sections 3 and 4, the forms එහා, මෙහා are in the genitive case (although of course for a noun of this type, the direct and genitive are identical).

13. නිවාඩු 'ON VACATION'

නිවාඩු , the plural of the noun නිවාඩුව is used to equate with English 'on vacation'. In this use its subject is in the dative case:

මට නිවාඩු.

I am on vacation.

Exercises

A. Substitute orally:

1. මේ කිවිටුව?

is there a good doctor	are there any vegetable
is there an uncle of yours	shops
is there a school book	are there Sinhalese hotels
are there good shops	is there a famous dancer
are there good apothecaries	are there good watchmen
	is there a well-known garage

2. ඒ හෝටලේ තියෙන්නේ?

beyond the shop	a little beyond Mr.
three miles beyond that	Perera's estate
estate	beyond the office
five miles this side of	in the up-country
my house	near the apothecary's
A little this side of	house
that (spot)	beyond Colombo
very far from there	

3. මිනිස් අයෙකුයි.

my son	the driver of this bus
my uncle	the watchman's father
my uncle's son	this gentleman
the doctor	that gentleman (in question)
the watchman of this	this patient
estate	

4. දොස්තර ලඟට යන්න.

if an emergency
if an illness
if the child is ill
if the apothecary is very far
if your uncle is not coming
if the patient is ill

if he is not famous
if you have a car
if the apothecary isn't good
if you want (some) help
if you are on vacation
if you can come

5. මම එන්නම්.

in a minute
in five minutes
in a day
in three days
in a month

in two months
in three more months
(for) a month
(for) five more days

6. ඔය ලමයා

go a little that way
stop beyond the corner
go to the doctor
come this way
drive this car a little
work a lot

come here for the vacation
go by bus when going to Colombo
work, while at home
come here before that

B. Transform according to the model, adding 'too, also' to a suitable noun:

මම කොලඹ යනවා.....මමත් කොලඹ යනවා.

1. අපේ මාමා දැන් වැඩ කරනවා.
2. අපේ වත්තේ මුරකාරයෙක් නෑ.
3. මට පොතක් තියෙනවා.
4. උන්නැහේ හෙට යන්නේ නැද්ද?
5. ඔහේගෙ පුතාට අසනීප ද?
6. සලුදා හවස නැටුමක් තියෙනවා, නේද?
7. ඔය ලමයාට මොකුත් ඕන නම් මට කියන්න.
8. කොලඹ යනකොට බස් එකෙන් යන්න පුලුවනි.
9. හෝටලේ තියෙන්නේ හන්දියෙන් එහා ද?

C. Transform according to the model, changing the verb to a verbal noun and adding a suitable adjective as predicate:

මම දොස්තර ලඟට යනවා.....මම දොස්තර ලඟට යන එක හොඳයි.

1. උන්නැහේ පොත් බලනවා.
2. නෝනා එලෝලු ගන්නවා.
3. පුතා කෝච්චියෙන් එනවා.
4. මුරකාරයා කඩේ නවතිනවා.
5. මහත්තයා ඊට ඉස්සර කෑම කනවා.
6. වත්තෙ දී මම හේ බොනවා.
7. එයා කාර් එක එලවනවා.
8. ලමයා ගැරේප් එකේ නවතිනවා.
9. ඔහේ කොලඹින් එහාට කෝච්චියෙන් යනවා.

D. Transform according to the model, using ඇති to give the meaning 'might be':

මහත්තයා ගෙදර.....මහත්තයා ගෙදර ඇති.

1. මහත්තයාට වැඩ තියෙනවා.
2. හැතැප්ම තුනක් එහා දොස්තර කෙනෙක් ඉන්නවා.
3. කොලඹට හැතැප්ම තුනක් තියෙනවා.
4. මෙතන ප්‍රසිද්ද දොස්තර කෙනෙක් ඉන්නවා.
5. මුන්නැහේට කාර් එකක් තියෙනවා.

E. Say in Sinhalese:

1. Where is this bus going?
2. This goes to town.
3. Does this go beyond the corner?
4. Yes.
5. The doctor is near the corner, isn't he?
6. Yes, there is a doctor near the corner.
7. There is an apothecary, too.
8. If it is an emergency, you can go to the apothecary.
9. There is no emergency.
10. I'll go to the doctor.
11. Come, you can go by this bus.

12. Is Mr. Perera a good doctor?
13. I don't know. But, people go to him.
14. Isn't there a well-known doctor here?
15. Yes, there is. Mr. Gunasekera is a good doctor.
16. Go to him.
17. Does he see patients in the night?
18. If necessary, you can see him in the night, too.
19. Why? Is it an emergency?
20. Yes, my uncle is very ill.
21. If so, go right now.
22. The doctor must be home now.
23. Can I get there before nine?
24. Yes, you can.
25. I'll telephone for a taxi.

LESSON 15

Conversation: A Family Conversation

Karolis comes home from the estate at which he is employed, and his nephew, a shopkeeper, inquires as to the whereabouts of Gunapala who owes him some money.

NEPHEW

බාප්පා	(the paternal) uncle
ආවේ	came
මොකද	why

බාප්පා ගමට ආවේ මොකද? Why did you come home, uncle?

KAROLIS

දැන් වත්තේ වැඩ නෑ. There is no work in the estate now.

ආයෙත්	again
ලබන	next

ආයෙත් වැඩ පටන් ගන්නේ ලබන මාසය. Work will begin again next month.

වහිනවා	rain (v.)
මේ දවස්වල එහේට වහිනවා.	It is raining there these days.
වරුසාව	rain (n.)
නිසා	because, due to

වරුසාව නිසා වැඩ කරන්න අමාරුයි. It is hard to work because of the rain.

NEPHEW

ගුනපාල ඉන්නේ ඒ වත්තේ ම ද? Is Gunapala in that same estate, too?

KAROLIS

ඔව්.

Yes.

NEPHEW

උන්නා
බාප්පා එන කොට ගුනපාල වන්නෙ
උන්නා ද?

(there) was (animate)

When you came was Gunapala in
the estate?

KAROLIS

ගිය
මිනිසා ගිය සුමානෙ වන්නෙ උන්නා.
නමුත් මම එන කොට උන්නෙ නෑ.

past

He was in the estate last week.

But when I left he wasn't there.

NEPHEW

එයාත් ගමට එනවා ද දන්නෙ නෑ.

I don't know if he is coming
home, too.

KAROLIS

නැති
වැඩ නැති නිසා සමහරවිට ඒවි.

there isn't

Since there is no work, he may
come.

සේරම
ගියා

all, everyone

went

සේරම මේ සුමානෙ ගමට ගියා.
ඇයි. ගුනපාල හම්බවෙන්න ඕන ද?

Everyone went home this week.

Why, do you want to see
Gunapala?

NEPHEW

බඩුව

the item, piece of
merchandise

වගයක්
ගන්නා

some
bought

ගුනපාල ගිය මාසෙ අපේ කඩෙන්
බඩු වගයක් ගත්තා.

උන්නෙ

සල්ලි තාම උන්නෙ නෑ.

මට මිනිසා හම්බවෙන්න ඕන.

Gunapala bought some good from
our shop last month

gave

He still hasn't paid the money.

I want to see that fellow.

KAROLIS

මිනිසාගෙන් පුහක් එන්න තියෙනවා ද?

Does he owe you much?

NEPHEW

විස්ස

ඔව්. රුපියල් විස්සක විතර බඩු ගත්තා.

හිඟ

මට මේ දවස්වල සල්ලි හිඟයි.

කඩේට බඩු ගේන්නත් තියෙනවා.

මොකක් වත්

නමුත් මොකක් වත් කරන්න බෑ.

twenty

Yes, he bought about twenty
rupees worth of goods.

scarce

I'm short of money these days.

And I have to buy (literally:
'bring') goods for the shop.

anything whatsoever

But I can't do anything at all.

KAROLIS

කවදාවත්

නස

කවදාවත් නසට බඩු දෙන්න හොඳ නෑ.

සල්ලි හිඟ නම් මට සල්ලි ටිකක් දෙන්න
පුලුවනි.

ගුනපාල හම්බවෙන කං ඉන්න බෑ, නේ?

any day

credit

It's never good to give goods
on credit.

If you are short of money, I
can give you a little.

You can't wait until you see
Gunapala, can you?

ADDITIONAL VOCABULARY - NUMERALS 13 - 20

<u>Inanimate</u>		<u>Stem</u>
දහතුන	thirteen	දහතුන්
දාහතර	fourteen	දාහතර
පාලහ, පහලොහ	fifteen	පාලොස්
දහසය	sixteen	දහසය
දාහත	seventeen	දාහත්
දහඅට	eighteen	දහඅට
දහනමේ	nineteen	දහනම
විස්ස	twenty	විසි

Grammar

1. NEW NOUNS

Class 2

වරුසාව	'the rain'; gen. වරුසාවේ pl. වැහි
වරුසාව	can be used alternatively for වැස්ස
බඩුව	'the piece', 'item (of goods)'; gen. බඩුවේ pl. බඩු
නස	'the credit'; gen. නසේ no plural

Class 5

බාප්පා	'the paternal uncle'; indef. බාප්පා කෙනෙක් pl. බාප්පාලා
මිනිසා	'the man'; pl. මිනිස්සු , was introduced in Lesson 6. Like English 'man', මිනිසා may be used in the sense of 'the chap, the fellow':

මට මිනිසා හම්බවෙන්න ඕන. 'I want to see that fellow'.
The plural is often used in the general sense
'people':

මිනිස්සු ඒ කඩේට කැමතියි. 'People like that shop.'

2. NEW VERBS

වහිනවා 'rain'

3. PAST TENSE

3.1 Forms

In the past tense there is a simple past and an emphatic past which act as past equivalents of the simple and emphatic presents which have already been learned. The simple form of both the present and the past tense ends in -a or -aa and the emphatic form of both the present and the past tense ends in -e or -ee.

The emphatic past may be formed from the simple past by changing the -a or -aa of the simple form to -e or -ee respectively. The simple past is at this stage not predictable from the present forms and should be learned separately. Rules for the formation of the simple past from the simple present will be given later, since many of the verbs that have been met so far have an irregular past.

The verbs that have been met so far are:

<u>Simple Form</u>		<u>Emphatic Form</u>	
<u>Present</u>	<u>Past</u>	<u>Present</u>	<u>Past</u>
හියෙනවා	හිඋනා	හියෙන්නෙ	හිඋනෙ
යනවා	ගියා	යන්නෙ	ගියේ
දෙනවා	උන්නා	දෙන්නෙ	උන්නෙ
කරනවා	කෙරුවා	කරන්නෙ	කෙරුවෙ
බොනවා	බව්වා	බොන්නෙ	බව්වෙ
බලනවා	බලුවා	බලන්නෙ	බලුවෙ
ගන්නවා	ගත්තා	ගන්නෙ	ගත්තෙ
තේරෙනවා	තේරුනා	තේරෙන්නෙ	තේරුනෙ
කියනවා	කිව්වා	කියන්නෙ	කිව්වෙ
නවත්තනවා	නවත්තුවා	නවත්තන්නෙ	නවත්තුවෙ
එනවා	ආවා	එන්නෙ	ආවෙ
නවතිනවා	නවතුනා	නවතින්නෙ	නවතුනෙ
බලාගන්නවා	බලාගත්තා	බලාගන්නෙ	බලාගත්තෙ
ඉන්නවා	උන්නා	ඉන්නෙ	උන්නෙ
එලවනවා	එලව්වා	එලවන්නෙ	එලව්වෙ
ගෙනියනවා	ගෙනිව්වා	ගෙනියන්නෙ	ගෙනිව්වෙ

<u>Simple Form</u>		<u>Emphatic Form</u>	
<u>Present</u>	<u>Past</u>	<u>Present</u>	<u>Past</u>
නැඹි වෙනවා	නැඹි උනා	නැඹි වෙන්නෙ	නැඹි උනේ
ගේනවා	ගෙනවා	ගේන්නෙ	ගෙනාවෙ
වෙනවා	උනා	වෙන්නෙ	උනේ
තෝරාගන්නවා	තෝරාගත්තා	තෝරාගන්නෙ	තෝරාගත්තෙ
ඉගනගන්නවා	ඉගනගත්තා	ඉගනගන්නෙ	ඉගනගත්තෙ
කියවනවා	කියව්වා	කියවන්නෙ	කියව්වෙ
පටන්ගන්නවා	පටන්ගත්තා	පටන්ගන්නෙ	පටන්ගත්තෙ
එලි වෙනවා	එලි උනා	එලි වෙන්නෙ	එලි උනේ
නටනවා	නැටුවා	නටන්නෙ	නැටුවෙ
කතා කරනවා	කතා කෙරුවා	කතා කරන්නෙ	කතා කෙරුවෙ
වහනවා	වැහුවා	වහන්නෙ	වැහුවෙ
වාඩි වෙනවා	වාඩි උනා	වාඩි වෙන්නෙ	වාඩි උනේ
එවනවා	එව්වා	එවන්නෙ	එව්වෙ
අහනවා	අහුවා	අහන්නෙ	අහුවෙ
හමිබ වෙනවා	හමිබ උනා	හමිබ වෙන්නෙ	හමිබ උනේ
වඹිනවා	වැස්සා	වඹින්නෙ	වැස්සෙ

The verb දන්නවා 'know' has no past tense form. The past of another verb to be learned later is used instead

Note that verbs which are formed with වෙනවා , ගන්නවා and කරනවා as the second element have the inflection of වෙනවා, ගන්නවා and කරනවා respectively. Thus:

හමිබ වෙනවා:හමිබ උනා; ඉගන ගන්නවා:ඉගන ගත්තා; කතා කරනවා:කතා කෙරුවා.

3.2 Uses

The simple past tense is used in the same types of sentences as the simple present tense, but with past meaning, and the emphatic past is used in the same types of sentences as the emphatic present, but with past meaning.

Simple Present

මේ බස් එක කොලඹට යනවා.

This bus is going to Colombo.

Simple Past

මේ බස් එක කොලඹට ගියා.

This bus went to Colombo.

Emphatic Present

තාත්තා ඉන්නේ ඒ වත්තේ.

Father is in that estate.

Emphatic Past

තාත්තා උන්නේ ඒ වත්තේ.

Father was in that estate.

Other examples are:

මහත්තයා එලොඳු ගන්නේ නෑ.

The gentleman isn't buying vegetables.

මහත්තයා එලොඳු ගත්තේ නෑ.

The gentleman didn't buy vegetables.

බාප්පා ගමට එන්නේ මොකද?

Why is uncle coming home?

බාප්පා ගමට ආවේ මොකද?

Why did uncle come home?

දැන් ගුනපාල වත්තේ ඉන්නවා ද?

Is Gunapala in the estate now?

බාප්පා එතකොට ගුනපාල වත්තේ උන්නා ද?

When uncle came was Gunapala in the estate?

4. ද AS A CONJUNCTION - 'IF, WHETHER'

A sentence with ද may become the object of a verb like දන්නවා 'know', බලනවා 'see, notice' or කියනවා 'tell'. ද then means 'if' or 'whether', and the ද sentence becomes the equivalent of an English 'if' or 'whether' clause. The ද clause usually precedes the verb.

එයාත් ගමට එනවා ද?

Is he coming home, too?

එයාත් ගමට එනවා ද දන්නෙ නෑ.

I don't know if (whether) he is coming home, too.

Similarly,

මහත්තයා වැඩ කරනවා ද කියන්න.

Tell me if (whether) the master is working.

තාත්තා ගෙදර ද බලන්න.

See if (whether) father is at home.

මේ කෑම හොඳ ද බලන්න.

See if (whether) this food is good.

Note that when English 'if' may be replaced by 'whether', it is a ද construction in Sinhalese, but when English 'if' may not be replaced by 'whether' it is a නම් construction in Sinhalese.

මහත්තයා ගෙදර ඉන්නවා නම් ඔබේ මෙහේ එන්න.

You come here if the master is at home.

මහත්තයා ගෙදර ඉන්නවා ද දන්නෙ නෑ.

I don't know if (whether) the master is at home.

5. -ත් 'ALSO'

Whenever ත් 'too, also' is added to -ee or -aa, these vowels shorten to -e- or -a- in pronunciation.

එයා (eaa) 'he, she'

එයාත් (eat) 'he too, she too'

කඩේ (kaDee) 'the shop'

කඩේත් (kaDet) 'the shop, too'

Only words of one syllable are exceptions to this rule. In these, the vowel remains long:

මේත් (meet) 'this, too'

6. නිසා 'BECAUSE'

නිසා 'because' is used to form both phrases and clauses.

6.1 It forms phrases with a preceding noun or pronoun in the direct case:

වරයාව නිසා
වැඩ නිසා
ඒ නිසා

because of the rain
because of the work
because of that, thus

6.2 It forms clauses as follows:

1. If the sentence has a verb in the simple present form, when නිසා is added the verb is put in the verbal adjective form:

ගුනපාල නයට ගන්න නිසා මට සල්ලි
හිඟයි. Because Gunapala buys on credit
I am short of money.

කාර් එක සර්විස් කරන නිසා මම
බස් එකෙන් යනවා. Because the car is being ser-
viced, I am going by bus.

2. If a sentence is a negative one with නෑ, when නිසා is added නෑ is replaced by නැති.

ගුනපාල එන්නෙ නැති නිසා සල්ලි
හිඟයි. Because Gunapala doesn't come,
(I'm) short of money.

වහින්නෙ නැති නිසා අද වැඩ කරන්න
පුලුවනි. Since it isn't raining, (we)
can work today.

3. If the sentence is an equational one, or one with ඕන, පුලුවන්, or කැමති; නිසා may be added, but if the original statement had the assertion marker, this is dropped when නිසා is added:

මේ කෑම හොඳ නිසා කන්නම්. Because this food is good, I'll
eat.

මිනිසා හොඳ වඩුවෙක් නිසා රස්සාවක්
දෙන්න පුලුවනි. Since he is a good carpenter
(we) can give him a job.

මහත්තයා ඉක්මනට යන්න ඕන නිසා කාර්
එක ඉක්මනට ගේන්න. Bring the car quickly, because
the master wants to go right
away.

එයාට වැඩ පුලුවන් නිසා රස්සාව
දෙන්න ඕන. Since he can do the work, (we)
should give him the job.

මහත්තයා ඒකට කැමති නිසා මම
ගන්නම්. Since the master likes that
one, I'll buy (it).

4. If the sentence is a negative one with බැ , බැරි replaces බැ when නිසා is added:

දොස්තර හම්බවෙන්න බැරි නිසා ඇපොතිකරි ලඟට යන්න ඕන.	Because we can't see the doctor, (we) must go to the apothecary.
---	--

7. හිඟ 'SCARCE'

The expression for 'I am short of money' is actually an equational sentence with හිඟ 'scarce' and මට 'for me' added:

සල්ලි හිඟයි.	Money is scarce.
සල්ලි හිඟ නම්	If money is scarce - or - If (you are) short of money.
මට සල්ලි හිඟයි.	I'm short of money (literally: 'money is scarce for me').
අපිට සිගරට් හිඟයි.	We are short of cigarettes.

Some speakers of Sinhalese have හිඟ rather than හිඟ :
සල්ලි හිඟයි. Money is scarce.

8. 'NEXT, THIS, LAST'

With expressions of time ලබන means 'the coming' or 'next'; මේ 'this, the present' and ගිය 'the past' or 'last'.

ලබන මාසය	the coming (next) month
මේ මාසය	this month
ගිය මාසය	the past (last) month

Similarly:

ලබන සුමානෙ	'next week', etc.
------------	-------------------

9. GENITIVE CASE QUANTITY PHRASES

9.1 In Lesson 8, we met quantity phrases in the genitive definite preceding nouns in expressions like 'a five-rupee ticket':

රුපියල් පහේ ටිකට් එකක්	a five-rupee ticket
රුපියල් තුනේ මුද්දර	three-rupee stamps
රුපියල් විස්සෙ බඩුවක්	a twenty-rupee piece of goods

If the quantity phrase is placed in the genitive indefinite, the sense is 'tickets worth five rupees' or 'five rupees worth of tickets, etc.:

රුපියල් පහක ටිකට්	five rupees worth of tickets
රුපියල් තුනක මුද්දර	three rupees worth of stamps
රුපියල් විස්සක බඩු	goods worth twenty rupees

9.2 In either of the constructions in 9.1, විතර 'about' may be used between the quantity phrase, which remains in the genitive, and the noun:

රුපියල් විස්සක බඩු	goods worth twenty rupees
රුපියල් විස්සක විතර බඩු	goods worth about twenty rupees
රුපියල් පහේ විතර ටිකට් එකක්	a five-rupee ticket about a five-rupee ticket

10. මොක, මොකක්.

The interrogative word මොක 'what, why' has the indefinite form මොකක්.

10.1 The definite form මොක is usually an equivalent for English 'why':

බාප්පා ගමට ආවෙ මොකද?	Why did you come home, uncle?
ඈද වැඩ කරන්නෙ මොකද?	Why are you working today?

මොක and the question marker ද are frequently written together as a single word: මොකද.

10.2 The indefinite form මොකක් is an equivalent for English 'what':

නෝනා ගන්නෙ මොකක් ද?
මොකක් ද කරන්නෙ?

What is the lady buying?
What are you doing?

Note that මොනවා (Lesson 2) is also 'what'. But මොකක් implies a single thing or action and මොනවා implies more than one:

නෝනා ගන්නෙ මොනවා ද?

What (things) is the lady buying?

The definite form මොක is infrequently used as an equivalent of 'what'. When so used it generally has the implication that one is at a loss, i.e., 'what on earth', 'what the dickens':

දැන් කරන්නෙ මොකද?

What (on earth) do (we) do now?

Compare:

දැන් කරන්නෙ මොකක් ද?

What are you (we) doing now?

11. වත්

Whenever වත් is added to an interrogative word, it has a generalizing sense, like that of English 'any'. Thus:

මොකක් වත්

anything

කීයක් වත්

any number

කීදෙනෙක් වත්

any number (of people)

Thus කවදා වත් 'any day' or 'any time' is කවදා 'when' plus වත්. කවදා වත් used in negative or interrogative sentences, and then usually equates with English 'never' and 'ever' respectively.

කවදා වත් නයට බඩු දෙන්න හොඳ නෑ.

It's never good to sell goods on credit.

කවදා වත් යන්න එපා.

Don't ever go.

කවදා වත් යනවා ද?

Are you going any day?

12. INSTRUMENTAL CASE

The instrumental case may be used with the sense 'from' as in 'to get something from' someone or somewhere:

අර කඩෙන් එලෙඳු ගන්න.	Get vegetables from that shop.
මහත්තයාගෙන් සල්ලි ගන්න පුලුවනි.	(You) can get money from the master.
මිනිසාගෙන් සල්ලි හුඟක් එන්න තියෙනවා ද?	Does he owe you much money (literally: Is there much money to come from him)?

Note that movement from a place is generally expressed by the ඉඳලා construction that you have been using since Lesson 1; and not by the instrumental case:

මෙහේ ඉඳලා බස් එකෙන් යන්න.	Go by bus from here:
---------------------------	----------------------

13. 'IT'S RAINING'

'It's raining' is expressed in Sinhalese by the verb වහිනවා without a subject. The place where it is raining is in the dative case:

දැන් එතැනට වහිනවා.	It's raining there now.
මේ දවස්වල ඒ පැත්තට වහිනවා.	These days it is raining in that area.

14. NUMERALS 13 - 20

The inanimate numeral දහනමේ is a Class 4 noun. Other inanimate numerals from 'thirteen' to 'twenty' belong to Class 2.

<u>Inanimate</u>		<u>Genitive</u>	<u>Stem</u>
දහතුන	thirteen	දහතුනේ	දහ තුන්
දාහතර	fourteen	දාහතරේ	දාහතර
පාලෑ, පහලොහ	fifteen	පාලෑහේ, පහලොහේ	පාලොස්, පහලොස්
දහ සය	sixteen	දහ සයේ	දහ සය
දා හත	seventeen	දා හතේ	දා හත්
දහ අට	eighteen	දහ අටේ	දහ අට

		<u>Genitive</u>	<u>Stem</u>
දහනමේ	nineteen	දහනමේ	දහ නම
විස්ස	twenty	විස්ස	විසි

The animate forms are, as usual, made by adding දෙනා to the stem:

දහතුන් දෙනා	thirteen	දාහත් දෙනා	seventeen
දාහතර දෙනා	fourteen	දහඅට දෙනා	eighteen
පාලොස් දෙනා	fifteen	දහනම දෙනා	nineteen
or පහලොස් දෙනා		විසි දෙනා	twenty
දහසය දෙනා	sixteen		

Exercises

A. Substitute orally:

1. දන්නේ නෑ.

- If Gunapala is coming home
- If Mr. Perera is in the estate
- If he is a good doctor
- If there is work in the estate
- If it is raining there now
- If the lady is in that same estate
- If this food is good
- If the (paternal) uncle came home
- If father is short of money these days
- If Gunapala can do carpentry

2. මහත්මයා ගෙදර ද

see	do (you) know?
tell me	can (you) tell me?
I don't know	

3. මට වැඩට යන්න අමාරුයි.

Because of the rain
Therefore
Because the car is being serviced
Because Gunapala is coming
Because money is scarce
Because there are no buses today
Because he still hasn't paid the money
Because the shop is very far
Because the car is not good
Because my wife is not home today
Because the boy is sick
Because the driver is on vacation
Because the daughter must go to school
Because the watchman hasn't come
Because father is still here
Because the boy can't drive a car
Because Gunapala is in that same estate

4. ඔහේ අපේ ගෙදර ඉන්න.

Until father comes home
Until the bus goes
If it rains
If there is no work
Before that
Until the work starts
If it is difficult to work
If the boy isn't home
If (you) don't want to meet the gentleman

B. Transform according to the model, changing the verbs to the past tense:

බාප්පා ගමට යනවා.....බාප්පා ගමට ගියා.

1. අපි ලග වු රෝස් තියෙනවා.
2. ගුනපාල වැඩ කරනවා.

3. ඔය ලමයා සිගරට් බොනවා ද?
4. මට තේරෙනවා.
5. තාත්තා මට කතා කරනවා.
6. නෝනා එලෝලු ගෙනියනවා.
7. මගේ පොත නැති වෙනවා.
8. තාත්තා මට සල්ලි එවනවා.
9. ඔහේ ටැක්සියක් නවත්තනවා.

C. Transform according to the model, changing the verbs to the past tense:

මහත්තයා යන්නෙ මොක ද?.....මහත්තයා ගියේ මොක ද?

1. වැඩ පටන්ගන්නෙ ඈද ද?
2. පුතාට මේක තේරෙන්නෙ නැද්ද?
3. තාත්තා කතා කරන්නෙ මට.
4. ඔය ලමයා කියවන්නෙ මේ පොත ද?
5. ඒ ලමයා එලවන්නෙ ඔස්ට් එකක්, නේ?
6. මම තෝරාගන්නෙ නවකතා පොතක්.
7. මම මෙහේ නවතින්නෙ නෑ.
8. බඩු ගේන්නෙ ලමයා.
9. මෙහේ බඩු නැති වෙන්නෙ නෑ.

D. Transform according to the model, adding විතර 'about' to a suitable noun:

මම රූපියලක බඩු ගත්තා.....මම රූපියලක විතර බඩු ගත්තා.

1. මට ටිකැට් හතරක් දෙන්න.
2. ලමයා දවස් තුනක් මෙහේ උන්නා.
3. අපි ලග සිගරට් පැකැට් විස්සක් ඇති.
4. ඈද වැඩට ලමයි පස් දෙනෙක් එවන්න.
5. රූපියල් දෙකේ ටිකැට් නැද්ද?
6. සලුදා එන්න පුලුවන් ද?
7. හවස පහට වැඩ පටන්ගන්නවා.
8. මෙතන බස් පහක් නවත්තන්න පුලුවනි, නේ ද?
9. මට නයට රූපියල් පහක් දෙන්න.

E. Say in Sinhalese:

1. Is it next month that you are getting money?
2. No. This month. But I must give a lot of money to
(my) father.
3. Therefore I can't give you any money.
4. Can't you get some money from the master?
5. Master, too, is short of money these days.
6. If you are short of money, don't start work until
next month.

7. Last month I gave him lots of goods on credit.
8. It is not good to give goods on credit any time.
9. Does he owe you much?
10. Yes, he owes me about twenty rupees.
11. When is he coming home?
12. Next month. But I want some money before that.
13. I have to bring some goods for the shop.
14. Now I don't have anything in the shop.
15. I'll give you some money.
16. I can give you about twenty rupees.
17. Give it back next month.

18. Is there a lot of rain in your village these days?
19. Yes. Because of the rain we can't do any work.
20. When it rains we stop work in the estate.
21. Last week all the men went home.
22. We are starting work again next month.
23. I don't know if it will rain next month, too.
24. (One) can't say. Perhaps it might rain.
25. Still there is a lot of work.
26. There is work for about two more months.

LESSON 16

Conversation: Visiting a Friend

Mr. Gunasekera calls on his friend Mr. Perera to invite him to come to his housewarming.

MR. PERERA

ආය්බෝ	hello
ආය්බෝ! එන්න, එන්න.	Hello. Come. Come
වැඩිවෙන්න.	Sit down.
සැප සනීප	comfort and health
කොහොම ද සැප සනීප?	How are you?

MR. GUNASEKERA

වරද	the fault
වරදක් නෑ.	Not too bad.
ඉතින්	so
ඉතින් කොහොම ද?	So how (are you)?
කාලෙ	the time
පස්සෙ	after
පුගක් කාලෙකට පස්සෙ, නේ ද?	It's been a long time, hasn't it?

PERERA

ඒක නේන්න.	that's certain
ඒක නේන්න.	That's certain.

අවුරුද්ද
දැන් අවුරුද්දක් විතර මේ පැත්තෙ
ආවෙ නෑ.

the year
I haven't been here for about
a year now.

GUNASEKERA

බබා
කෝ බබාලා?

the baby, child
Where are the children?

PERERA

දෙන්නා ම
දෙන්නා ම ඉස්කෝලෙ.
සාප්පුව
නෝනාත් සාප්පු ගියා.

both
Both are at school.
the shop
And (my) wife went shopping.

GUNASEKERA

තාම නිවාඩු නැද්ද?

Isn't it vacation yet?

PERERA

මෙහේ ඉස්කෝලෙ තාම නිවාඩු
උන්නෙ නෑ.

They haven't given vacation in
the school over here yet.

අන්තිම
නිවාඩු දෙන්නෙ මාසෙ අන්තිමේ.

the end
Vacation will be given at the
end of the month.

තොරතුරු
කොහොම ද දැන් ඒ පලාතෙ තොරතුරු?

news
What news of your area?

GUNASEKERA

අලුත්
අලුත් තොරතුරු මොකුත් නෑ.

new
There's nothing new.

ගේ
භදනවා

the house
make

අපි අලුත් ගෙයක් හැදුවා.

We built a new house.

PERERA

හැබැ

true, so

හැබැ ද?

Is that so?

පදිංචිය

residence, occupancy

පදිංචියට ගියා ද?

Have you moved into it?

GUNASEKERA

ගෙවදිනවා

move into a new house

නෑ. ගෙවදින්නේ ලබන මාසේ.
මම ආවේ ඒක කියන්න.

No. We will move in next month.

That's what I came to say.

තුන්වෙනි දා

the third (day)

ලබන මාසේ තුන්වෙනි දා.

Third of next month.

කවුරුත්

everybody

කවුරුත් එන්න ඕන.

All of you must come.

PERERA

ඔව්. ඔව්.

Yes.

බොන්න මොකුත් ගේන්නම්.

I'll bring you something to
drink.

මොනවා ද හොඳ?

What will you have?

තේ

tea

කෝපි

coffee

තේ ද? කෝපි ද?

Tea or coffee?

GUNASEKERA

කරදරේ

the trouble

නෑ. කරදර වෙන්න එපා.

No. Don't bother.

PERERA

කරදරයක් නෑ.

It's no trouble.

තේ එකක්

a cup of tea

තේ එකක් හදන්නම්.

I'll make a cup of tea.

බීර

beer

විදුරුව

the glass

නැත්තං බීර විදුරුවක් බොනවා ද?

Or will you drink a glass of beer?

GUNASEKERA

නෑ. තේ එකක් හොඳයි.

No. A cup of tea will be fine.

PERERA

කිරි

milk

දානවා

put

කිරි දානවා ද?

You take milk?

GUNASEKERA

නෑ. කිරි එහා.

No. No milk.

PERERA

සීනි

sugar

සීනි?

Sugar?

GUNASEKERA

හැන්ද

the spoon

හැන්දක් දාන්න.

(Put) one spoon.

දැන් පේරාදෙණියට බස් ඇති නේ ද?

There are probably buses to Peradeniya now, aren't there?

මට පේරාදෙණියටත් යන්න තියෙනවා.

I have to go to Peradeniya, too.

නැදැයා

relative

එහේ ඉන්නවා අපේ නැදැයෝ
වගයක්.

Some of our relatives live
there.

PERERA

ඔව්. දැන් බස් එකක් ඇති.
ඇයි, දැන්ම යන්න ඕන ද?

Yes. There must be a bus now.
Why? Must you go right now?

GUNASEKERA

ඔව්. නැත්තං පරක්කු වෙනවා.
මම යන්නම්.
බබාලා ඒ එක්ක තුන්වෙනි දා එන්න.

Yes. Otherwise I'll be late.
I'll go.
Come on the third with the
children.

PERERA

හොඳයි. ආය්බෝ!

Fine. Goodbye!

GUNASEKERA

ආය්බෝ!

Goodbye!

Grammar

1. NEW NOUNS

Class 2:

වරද	'the fault'; gen. වරදෙ ; pl. වැරදි, වරදවල්
අවුරුද්ද	'the year'; gen. අවුරුද්දෙ ; pl. අවුරුදු
අන්තිම	'the end'; gen. අන්තිමේ ; no plural
තොරතුර	'the bit of news, information'; gen. තොරතුරේ pl. තොරතුරු
පදිංචිය	'the residence, occupancy: occupying a place'; gen. පදිංචියෙ ; pl. පදිංචි
විදුරුව	'the glass'; gen. විදුරුවෙ ; pl. විදුරු
හැන්ද	'the spoon'; gen. හැන්දෙ ; pl. හැඳි

Class 4:

කාල	'the time'; no plural
මාස	'the month'; pl. මාස
ගේ	'the house' has an irregular genitive ගෙයි pl. ගෙවල්. Note the shortening of <u>-ee</u> to <u>-e</u> in the plural.
කරදරේ	'the trouble'; pl. කරදර

Class 5:

බබා	'the child, baby'; pl. බබාලා
නැදියා	'the relative'; pl. නැදියෝ

The following nouns are plural only (but see Section 11 in the Grammar):

බිඊ	'milk'	තේ	'tea'
සීනි	'sugar'	කෝපි	'coffee'
		බීර	'beer'

2. NEW VERBS

කදනවා	'make'
දානවා	'put'
ගෙවදිනවා	'enter a new house, settle down'

3. IDIOMATIC EXPRESSIONS

3.1 This conversation introduces a number of idiomatic expressions which are common in everyday social situations. The general tone here is that which would exist in an informal conversation between friends of comparatively equal social status. All of the expressions commented upon below may therefore be treated as units and used as such in similarly informal conversations.

3.11 ආය්බෝ 'Hello': A term of greeting used by friends on meeting as well as on taking leave, irrespective of the time of day involved.

3.12 කොහොම ද සැප සනීප?
කොහොම ද?

How are you?
How?

Either of these expressions may be used to mean 'how are you' by the person starting the conversation. සැප and සනීප are plural forms of the Class 4 nouns සැපේ 'the comfort' and සනීපේ 'the health', but these nouns are used only in special contexts such as the present one.

3.13 ඉතින් කොහොම ද? 'So how?' is an expression that can be used in response to the first participant as illustrated in the conversation above. කොහොම ද expressions are used by friends only.

3.2 Other Idioms

The following idioms are not restricted to the type of conversation discussed above.

ඒක නේනිනං.
වරදක් නෑ.

That's certain.
Not too bad.

4. LINKING -ත්

The linking -ත් which has been learned with the meaning 'too' (14.3) may also be used as an equivalent of the English 'and' in connecting one statement with a preceding one.

බබාලා ඉස්කෝලෙ.
නෝනාත් සාප්පු ගියා.

The children are at school.
And my wife went shopping.

5. ORDINAL NUMERALS

The ordinals for the first twenty numerals are the following:

පලවෙනි	first	නවවෙනි	ninth
දෙවෙනි	second	දහවෙනි	tenth
තුන්වෙනි	third	එකොලොස්වෙනි	eleventh
හතරවෙනි	fourth	දොලොස්වෙනි	twelfth
පස්වෙනි	fifth	දහතුන්වෙනි	thirteenth
හයවෙනි	sixth	දාහතරවෙනි	fourteenth
හත්වෙනි	seventh	පාලොස්වෙනි	fifteenth
අටවෙනි	eighth	දහසයවෙනි	sixteenth

දාහත්වෙනි	seventeenth	දහනමවෙනි	nineteenth
දහඅටවෙනි	eighteenth	විසිවෙනි	twentieth

Note that in all cases except for 'first' and 'second' the form -වෙනි is added to the same numeral stem that is used in making animate numerals (10, 6.2)

5.1 Ordinal numerals may be used with either animate or inanimate nouns with no change in form:

තුන්වෙනි පන්තිය	the third grade
තුන්වෙනි මහත්තයා	the third gentleman

5.2 Note that the form දා may be added to all these ordinals to express dates:

තුන්වෙනිදා	the third day
අටවෙනිදා	the eighth day

This is the same දා which occurs at the end of the names for the days of the week: e.g.:

ඉරිදා	Sunday
සඳුදා	Monday
අඟහරුවාදා	Tuesday, etc.

6. 'EVERYBODY'

The word කවුරුත් 'everybody' refers to people only, whereas සේරම 'everybody', 'everything', 'all' may refer to people or things:

කවුරුත් එන්න ඕන.	Everybody must come.
සේරම ගමට ගියා.	Everybody went home.
සේරම හන්දියේ තියෙනවා.	Everything is at the corner.

7. ...ද ...ද

In questions involving an alternative, Sinhalese uses ...ද ...ද where English uses 'or'.

මොනවා ද හොඳ? තේ ද? කෝපි ද?	What is good? Tea or coffee?
මහත්තයා යන්න කොළඹට ද?	Is the master going to Colombo
කලුතරට ද?	or to Kalutara?

8. ම

When ම is added to the definite form of the numeral 'two' (either animate දෙන්නා or inanimate දෙක) it equates with English 'both'. When added to the definite form of other numerals it equates with English 'all' as in:

තුන්දෙනා ම	all three (persons)
තුන ම	all three (things)

Thus:

දෙන්නා ම ඉස්කෝලේ.	Both are at school.
-------------------	---------------------

9. පස්සෙ

The postposition පස්සෙ may equate with English 'after', contrasting with ඉස්සර 'before' (14,9). Like ඉස්සර it may be used with the dependent noun in the dative case.

මම හයට පස්සෙ එන්නම්.	I'll come after six o'clock.
මම හයට ඉස්සර එන්නම්.	I'll come before six o'clock.
මහත්තයා ඊට ඉස්සර කොලඹට යාවී.	The master might go to Colombo before that.
මහත්තයා ඊට පස්සෙ කොලඹට යාවී.	The master might go to Colombo after that.

The postposition පස්සෙ may also equate with English 'in' meaning 'at the end of', stating a period of time. This usage contrasts with ඉස්සර meaning 'before the end of a period of time':

මාසෙකට පස්සෙ කොලඹට යන්නම්.	I'll go to Colombo after a month.
සුචානෙකට ඉස්සර ආපසු එන්න.	Come back before the end of the week.

The expression

හුඟක් කාලෙකට පස්සෙ, නේද?	I haven't seen you for a long time
--------------------------	------------------------------------

is literally 'after a long time'.

10. තේ එක

තේ 'tea', බීර 'beer', කෝපි 'coffee' and other names of beverages may be used in quantity phrases with the numeral 'one' or other numerals implying "so many glasses or cups," just as English may say 'a beer, two coffees, etc.':

තේ එකක් හදන්නම්. I'll make a (cup of) tea.
බීර දෙකක් ගේන්න. Bring two beers.

11. තේ එකක් බොනවා ද?

When in offering somebody something in English it is customary to say 'do you want such and such'; in Sinhalese in a similar situation it is not customary to use ඕන but rather the verb which is proper to that situation:

තේ එකක් බොනවා ද? Do you want a cup of tea?
බීර එකක් බොනවා ද? Do you want a beer?

Another way of offering somebody something in Sinhalese is to use the -මු form of the verb:

කෝපි එකක් බොමු. Let's have a cup of coffee.

This is a more friendly expression.

12. SOME SINHALESE SENTENCE CONSTRUCTIONS -- A SUMMARY

Some Sinhalese sentence constructions are different from their English equivalents in that they (1) are formed with words like පුදුවන් , ඕන , or කැමති rather than verbs, or (2) involve special cases of subjects and objects. Those that have been met so far are summarized in the following sentences. Two new points are illustrated by the negative emphatic sentences:

(1) බැ appears as බැරි (13,4) in emphatic sentences, and (2) නැති has an emphatic form නැතීය . The latter form has not been met before.

12.1 පුදුවන් and ඕන constructions:

1. With Dative Case Subjects:

Simple sentences:

Positive

- මම සිංහල පුලුවනි.
I can (speak) Sinhalese.
- මම පොත් ඕන.
I want books.
- මම යන්න පුලුවනි.
I can go.
- මම යන්න ඕන.
I want to go.

Negative

- මම සිංහල බැ.
I can't (speak) Sinhalese.
- මම පොත් එපා/ඕන නැ.
I don't want books.
- මම යන්න බැ.
I can't go.
- මම යන්න ඕන නැ.
I don't want to go.

Emphatic sentences:

- මම පුලුවන් සිංහල.
It is Sinhalese that I can
(speak).

- මම බැරි සිංහල.
It is Sinhalese that I
can't (speak).

- මම ඕන පොත්.
It is books that I want.

- මම එපා පොත්.
It is books that I don't
want.

or

- මම පුලුවන් යන්න.
What I can do is go.

- මම ඕන නැත්තේ පොත්.
It is books that I don't
want.

- මම ඕන යන්න.
What I want to do is go.

- මම බැරි යන්න.
What I can't do is go.
- මම ඕන නැත්තේ යන්න.
What I don't want to do
is go.

2. With Direct Case Subjects:

Simple sentences:

Positive

මම යන්න ඕන.

I must go.

Negative

මම යන්න ඕන නෑ.

I needn't go.

Emphatic sentences:

යන්න ඕන මම.

It is I who must go.

යන්න ඕන නැත්තේ මම.

It is I who needn't go.

12.2 කැමති Constructions

Simple sentences:

Positive

මම පොතට කැමතියි.

I like the book.

මම යන්න කැමතියි.

I like to go.

Negative

මම පොතට කැමති නෑ.

I don't like the book.

මම යන්න කැමති නෑ.

I don't like to go.

Emphatic sentences:

මම කැමති පොතට.

It is the book that I like.

මම කැමති යන්න.

What I like to do is go.

මම කැමති නැත්තේ පොතට.

What I don't like is the book.

මම කැමති නැත්තේ යන්න.

What I don't like to do is go.

12.3 ඉන්නවා and තියෙනවා Constructions

1. With Dative Case Subjects:

Simple sentences:

Positive

මට පුතෙක් ඉන්නවා.

I have a son.

මට පොතක් තියෙනවා.

I have a book

Negative

මට පුතෙක් නෑ.

I don't have a son.

මට පොතක් නෑ.

I don't have a book.

Emphatic sentences:

Positive

මම ඉන්නෙ පුතෙක්.

It is a son that I have.

මම තියෙන්නෙ පොතක්.

It is a book that I have.

Negative

මම නැත්තෙ පුතෙක්.

It is a son that I don't have.

මම නැත්තෙ පොතක්.

It is a book that I don't have.

2. With Direct Case Subjects:

Simple sentences:

Positive

ලමයා ගෙදර ඉන්නවා.

The child is home.

පොත මෙතන තියෙනවා.

The book is here.

Negative

ලමයා ගෙදර නෑ.

The child isn't home.

පොත මෙතන නෑ.

The book isn't here.

Emphatic sentences:

ලමයා ඉන්නෙ ගෙදර.

The child is home.

පොත තියෙන්නෙ මෙතන.

The book is here.

ලමයා නැත්තෙ ගෙදර.

Where the child isn't, is home.

පොත නැත්තෙ මෙතන.

Where the book isn't, is here.

Exercises

A. Substitute orally:

1. මේක පන්තියෙ පොතක් ද?

second

fourth

sixth

third

first

twelfth

tenth
eleventh
ninth

seventh
eighth
fifth

2. අද ද?

third (day)
fifth
seventh
twelfth
eleventh

second
fourth
Tuesday
Friday
Wednesday

3. මොනවා ද බොන්නේ?

tea or coffee
beer or tea
cigarettes or cigars
these cigarettes or those cigarettes over there
a Navy Cut or a Three Rose

4. කවේ.

all three books
all three (persons)
all three children
both uncles
all four school books

both watchmen
all five drivers
everybody
everyone

5. මහර්තයා කොලඹට යාටි.

after a month
before three days
before a week
after a long time
after six o'clock
after Monday
before that
after that

after this work
before the meal
in a month
in about a year
with the son
on the third day of
next month
for settling down

B. Transform according to the model, emphasizing the numeral to mean 'all, whole':

ලමයි දෙන්නා ඉස්කෝලෙ.....ලමයි දෙන්නා ම ඉස්කෝලෙ.

1. පොත් දෙක මෙන නියෙනවා.
2. පුත්තු තුන්දෙනා ගම.
3. මාමාලා දෙන්නා පේරාදෙණියෙ.
4. ලමයි හතර දෙනා මේ අවුරුද්දේ ඉස්කෝලෙ යනවා.
5. මගේ ගෙවල් හත කොලඹ.
6. මේ මාස දෙකේ මට හුඟක් වැඩ තියෙනවා.
7. මහත්තයා දවස් දෙකක් කෑමට එන්නෙ නෑ.
8. ඒ පන්ති දෙකේ පොත් මට දෙන්න.
9. මහත්තයා හේ වීදුරු දෙකක් බිට්වා.

C. Transform according to the model to form negative sentences:

මට සිංහල පුලුවනි.....මට සිංහල බෑ.

1. මට පොත් දෙකක් සිත.
2. මහත්තයාට අද යන්න පුලුවනි.
3. මටත් යන්න සිත.
4. ඔහේට සිංහල පුලුවනි ද?
5. ඔහේට පුලුවන් සිංහල ද?
6. මට සිත පොත්.
7. එයාට පුලුවන් වැඩ කරන්න විතරයි.
8. යන්න සිත මම ද?
9. මට පුත්තු දෙන්නෙක් ඉන්නවා.
10. මට පොතක් තියෙනවා.
11. මේ ලමයාට තියෙන්නෙ තුන්වෙනි පන්තියෙ පොතක්.
12. සිගරට් තියෙන්නෙ අර කඩේ ද?
13. මම පොත් මහත්තයාට දුන්නා.
14. මුරකාරයා බඩු ගත්තා ද?
15. බාප්පා ගමට ආවා ද?

D. Say in Sinhalese:

1. It's been a long time, hasn't it?
2. Yes. I haven't been here for about two months.
3. Did the children come?

4. No. The children are at home.
5. My son is a little sick.
6. So my wife is looking after him at home.
7. The two daughters are in school.
8. How are your children?
9. Not bad.
10. Is there any news?
11. Come. Sit down. Have a cup of tea.

12. Will you eat some food?
13. Yes, let's eat something.
14. There are good vegetables here, aren't there?
15. That's true. If one wants to eat good food one must come here.
16. In our village we don't have good vegetables.
17. Therefore my daughter is ill.
18. My son doesn't come home these days.
19. I'm going to Jaffna to see him in a month.

20. Good morning!
21. Good morning! How are you?
22. Not too bad. So how are you?
23. Come. Sit down. Will you have a cup of tea?
24. Fine. Don't put milk in.
25. Sugar?
26. Yes. Put in two spoons of sugar.
27. I need lots of sugar.
28. Where is (your) wife?
29. She went shopping.
30. Thank you.
31. Next week come to our house with the children.
32. I'll tell my wife. Thanks.
33. Fine.
34. I must go now. Goodbye!
35. Goodbye!

REVIEW 4

A. Substitute orally:

1. ඇති ප්‍රස් එකක් වියෙනවා.

at six
at six-thirty
at seven
at seven-thirty
at twelve
at twelve-thirty

at nine
at nine-thirty
at about eight
at about eight-thirty
at about five-thirty
at one-thirty

2. යන්නෙ නුවරට.

the 6:00 o'clock train
the 5:30 bus
the 4:30 bus

the 7:00 o'clock train
the 3:00 o'clock train
the 2:00 o'clock express

3. ඒ මහත්තයා වැඩ කරනවා.

the whole month
the whole week
the whole year
the whole day

the whole hour
in the whole village
in the whole town
in the whole estate

4. මම මෙහේ නවතින්නම්.

until the master comes
until the express goes
until the 6:00 o'clock train leaves
until the bus stops
until you go to the station
until the taxi comes
until (my) father brings the car
until it is 5:00 o'clock
until the driver comes
until the school starts
until the uncle returns
until the father gives permission

until the apothecary comes
 until (you) go to a doctor
 until a famous doctor comes
 until he sees the patient
 until the work starts in the estate
 until (my) uncle goes to the estate
 until I meet Gunapala
 until I get the money

5. ඔබේම අසනීප නම් හොඳ නි.

reading the paper	staying a few days
going by bus	going to school
working in the estate	returning
coming by the express	staying at home
going fast	going to the apothecary
stopping on the way	going to the patient
bringing the car	starting work
getting late	going to the village
coming at 8:30	moving into the house
drinking something	drinking beer

6. ගෙදර යන්න.

if you can't work
 if you can't read the book
 if you can't see the patient
 if you can't drink tea
 if you can't stop on the way
 if you can't delay
 if you can't bring the car
 if you can't stay several days
 if you can't go to school
 if you can't go fast

7. මම කොලඹ යන්නේ.....

on the first
on the second
on the third
on the fourth
on the fifth
on the sixth
on the seventh
on the eighth
on the ninth

on the tenth
on the eleventh
on the twelfth
on the fifth of next
month
on the sixth of next
month
on the eleventh of
this month

8. පෙරේරා උන්නේ.....පදිංචියට ඊටි.

before that
after that
after a long time
before a week
after the third of next
month

before two weeks
after this
before this
after two months
before 5:00 o'clock
after 6:00 o'clock

9. මට වැඩ පටන්ගන්නතියෙනවා.

one more month
two more weeks
three more days
five more years

one more day
several more days
several more weeks
several more months

10.දොස්තර කෙනෙක් නෑ.

this side of Galle-Face Hotel
this side of the corner
this side of the shop
this side of the office
that side of the Galle-Face Hotel
that side of the corner
that side of the shop
that side of the office

11. මම එන්නේ.

in a week	in five days
in two weeks	in five more days
in a month	in eight hours
in three months	in nine days
in three more months	in ten more minutes

12. අපි අපහු ගියා.

because of the rain
because there is no work
because there is no rain
because the master is driving the car
because the doctor is not good
because the school is on vacation
because my son is late
because the relatives are not at home
because there is no rain
because Peradeniya is very far

B. Transform to past tense sentences, according to the model:

මම පොතක් කියනවා.....මම පොතක් කිටනා.

1. මම ගමට යනවා.
2. මහත්තයා මට සල්ලි දෙනවා.
3. පුතා වැඩ කරනවා.
4. එයා බිර එකක් බොනවා.
5. නෝනා එලෝලු ගන්නවා.
6. මට ඒ පොත තේරෙනවා.
7. මම තාත්තාට කියනවා.
8. මම නවත්තන්නේ ඇක්ස්ප්‍රස් එක.
9. එයා එන්නේ අද.
10. මම නවතන්නේ කඩේ.
11. එයා එලවන්නේ ටැක්සියක්.
12. ලමයා ගේන්නේ සිස්ටන් එකක්.
13. පන්තිය පටන්ගන්නේ අද ද?
14. මම පොතක් තෝරාගන්නවා.

15. ප්‍රභූ කන්තෝරුව වහන්තෙ පහට විතර.
16. මහත්තයා වාඩිවෙන්නෙ මෙතන ද?
17. මට අද සල්ලි හම්බවෙන්නෙ නෑ.
18. තාත්තා කෑම කන්නෙ නැද්ද?
19. යාපනේට ගෙතියන්නෙ මේ කාර් එක ද?

C. Say in Sinhalese:

1. Do you know if he is home?
2. Tell me if the master gave you the money.
3. The apothecary here is very good.
4. You can see the doctor while at home.
5. I am on leave today.
6. My boy is sick.
7. Ask your father.
8. These few people don't work enough.
9. I don't understand these few books enough.
10. He bought goods worth about twenty rupees.
11. Don't give anything on credit.
12. What do you want? Vegetables or fruit?

D. Conversation:

1. A plans to spend the vacation with B. They make arrangements for A to go by train, discussing the times of the trains, etc., and the route taken to get to the destination. B will send his car to meet him at the station.

2. A's child is sick. He consults B for advice as to getting a good doctor.

3. A visits B. He arrives late because the train was late. They discuss the problems of transportation. B offers A a beer. A doesn't drink beer. B offers him tea, and A accepts.

LESSON 17

Conversation: Talking to a Workman

Mr. Mendis is talking to Banda who attends to various odd jobs on his estate.

MR. MENDIS

බඩා දැන් ගෙදර යන්න. ධ වෙනවා, නේ? Banda, you go home now.
It's getting late, isn't it?

BANDA

හොඳයි, මහත්තයා. Yes, sir.

MENDIS

කෙරුවේ did, make
මොනවා ද අද කෙරුවේ? What did you do today?

BANDA

සුද්ද කරනවා clean up
චත්ත සුද්ද කෙරුවා. I cleaned up the estate.
දර firewood
කපනවා cut
කැපුවා cut (past)
දර ටිකක් කැපුවා. I cut some firewood.
පොල් coconuts
කඩනවා pick, break
කැඩුවා picked, broke
පොල් ටිකක් කැඩුවා. I picked some coconuts.

වැට	the fence
බඳිනවා	tie up, build
බැන්දා	tied up, built

වැට බැන්දා. I built the fence.

සෝදනවා	wash
සේදුවා	washed

කාර් එකක් සේදුවා. I also washed the car.

MENDIS

ගඟ	the river
අයින	the edge, the bank

ගඟ අයිනෙන් වැටක් බඳින්න ඕන. You must erect a fence on the river bank also.

හම්බ වෙනවා	met, get
හම්බ උනා	met, got

නෝනාගෙන් මේ සුමානෙ සල්ලි හම්බ උනා ද? Did you get this week's money from my wife?

BANDA

නෑ, මහත්තයා. No, sir.

බංගලාව	the bungalow
අද උදේ	this morning

මම අද උදේ බංගලාවට ගියේ නෑ. I didn't go to the bungalow this morning.

MENDIS

එහෙනම් ගෙදර යන කොට බංගලාවට යන්න. Then go to the bungalow on your way home.

නෝනා සල්ලි දෙව්. Madam will give the money.

BANDA

හොඳයි. Fine.

MENDIS

අදිනවා

draw, fetch

අද්දා

drew, fetched

දර අද්දෙ නද්ද?

Didn't you fetch the firewood?

BANDA

නෑ මහත්තයා.

No, sir.

හෙට අදින්නම්.

I'll fetch it tomorrow.

MENDIS

ගහ

the tree

වැටෙනවා

fall

වැටුණා

fell

අර ගහ වැටුනෙ කවදා ද?

When did that tree fall?

BANDA

ඊයෙ

yesterday

ඊයෙ උදේ.

Yesterday morning.

MENDIS

පොල් හුඟක් කැවුණා ද?

Did you pick many coconuts?

BANDA

ගෙඩිය

the nut, fruit

පනහ

fifty

ගෙඩි පනහක් විතර කැවුණා.

I picked about fifty nuts.

MENDIS

හෙට කීදෙනෙක් වැඩට එනවා ද?

How many are coming to work tomorrow?

BANDA

පස් දෙනෙක් එනවා.

Five are coming.

MENDIS

ඉවර කරනවා
එහෙනම් පාරෙ වැඩ ඉවර කරන්න
පුලුවනි, නේ ද?

complete, finish (verb)
Then you can finish the work
on the road, can't you?

BANDA

පරන
ඔව්. මම අද පරන පාර වැසුවා.
හෙට අලුත් පාර ඉවර කරන්න පුලුවනි.

old
Yes. Today I closed the old
road.
Tomorrow I can finish the new
road.

MENDIS

බඩාට සල්ලි හිඟ නම් කියන්න ඕන.
සුමානෙ ඉවර වෙත කා ඉන්න ඕන නෑ.

You must tell (us) if you are
short of money, Banda.
You needn't wait till the week
is over.

ඇඩ්වෑන්ස් එක
ඕන නම් ඇඩ්වෑන්ස් එකක් දෙන්න පුලුවනි.

the advance
If necessary I can give you an
advance.

BANDA

හොඳයි, මහත්තයා.

Yes, sir.

MENDIS

අලුත් පාරට ගල් ඕන නම් අතතින් ගන්න.

If you need stones for the new
road take (them) from there.

හොඳට
පාර හොඳට හදන්න ඕන.

well
You must make the road well

ලොරිය
ලොරිය ගෙනියන්න තියෙනවා, නේ.

the truck
We have to take the truck (on
it), don't we?

ඇහෙනවා	hear
ඇහුණා	heard
ඇහුණා ද?	Okay? (Did you hear?)

BANDA
 Yes, sir.

හොඳයි, මහත්මයා.

Grammar

1. NEW NOUNS

Class 1

ඇඩ්වෘන්ස් එක 'the advance'

Class 2

බහලාව	'the bungalow'; gen. බහලාවේ ; pl. බහලා, is the residence of a well-to-do person. This word is used for much larger structures than the English "bungalow."
ගෙඩිය	'the fruit, nut'; gen. ගෙඩියේ ; pl. ගෙඩි
ලොරිය	'the truck'; gen. ලොරියේ ; pl. ලොරි
ගඟ	'the tree'; gen. ගඟේ ; pl. ගස්
ගඟ	'the river'; gen. ගඟේ ; pl. ගඟවල් or ගඟා
වැට	'the fence'; gen. වැටේ ; pl. වැටවල්
අයිත	'the edge, bank'; gen. අයිතේ ; pl. අයිත්

Class 4

ඊයේ 'yesterday' (no plural)

Other Nouns

පොල්	'coconuts' (plural only)
දර	'firewood' (plural only)

2. NEW VERBS

සුද්ද කරනවා	'clean, clean up'
කපනවා	'cut'
කඩනවා	'pick, break (in two)'
සෝදනවා	'wash'
	Some people may say සෝදනවා
ආදිනවා	'draw'
බඳිනවා	'tie up, build'
වැටෙනවා	'fall'
ඇහෙනවා	'hear'

3. PAST TENSE

Verbs can be divided into three regular classes depending on the formation of the past tense. These classes may be recognized on the basis of the last vowel in the present tense stem. Those verbs with a stem ending in -ə or -a will be called Class 1, those with a stem ending in -i, Class 2, and those with a stem ending in -e, Class 3.

There is a change in the stem of the past by comparison with the present stem that applies to all the regular classes. If certain vowels occur in non-final position in the present stem, then these are replaced by other vowels in the past stem for all three classes, as follows:

<u>In the present stem:</u>		<u>Replacement in the past stem:</u>
a	is replaced by	æ
o	is replaced by	e
ə	is replaced by	e
u	is replaced by	i

If the vowel of the present stem is long, the vowel of the past stem will be the same replacement as above, but also long.

Any other vowel that occurs in the present stem will remain in the past stem.

3.1 Class 1

Class 1 verbs are characterized by their stems ending in vowel -ə, or in -a if h precedes: wahanəwa 'close'. Besides the vowel replacement mentioned above, Class 1 verbs change the final -ə to -uw to form the past stem. Thus the present stem əC- (bale-) has the past stem əC^hi- (bæluw-). To this past stem -a is added

to form the simple past and -e to form the emphatic past. Thus, බැලුවා, බැලුවේ . Those verbs which end in -yə or -wə, such as කියනවා, කියවනවා are an exception. They change -yə- or -wə- to -ww-. Thus, present stem කිය- (kiyə-), past stem කීවී- (kiww-); present stem කියව- (kiyəwə-); past stem කියෙවී- (kiyəww-).

The verbs of Class 1 that you have met so far are:

Simple		Emphatic	
<u>Present</u>	<u>Past</u>	<u>Present</u>	<u>Past</u>
කියනවා	කීවීවා	කියන්නේ	කීවීවේ
නවත්තනවා	නැවැත්තුවා	නවත්තන්නේ	නැවැත්තුවේ
චලවනවා	චලෙවීවා	චලවන්නේ	චලෙවීවේ
කරනවා	කෙරුවා	කරන්නේ	කෙරුවේ
කියවනවා	කියෙවීවා	කියවන්නේ	කියෙවීවේ
නටනවා	නැටුවා	නටන්නේ	නැටුවේ
බලනවා	බැලුවා	බලන්නේ	බැලුවේ
චවනවා	චවීවා	චවන්නේ	චවීවේ
අඟනවා	අඟුවා	අඟන්නේ	අඟුවේ
වඟනවා	වඟුවා	වඟන්නේ	වඟුවේ

3.2 Class 2

Verbs of Class 2 are characterized by a stem ending in -i. The only verb of this class that has occurred earlier is වහිනවා 'rain'. Two others occur for the first time in this lesson: අදිනවා 'draw, pull', බදිනවා 'tie up, build'.

Class 2 verbs form their -wi, -nnaŋ and verbal adjective forms in the same way as the verbs of the other classes we have met. That is:

1. The stem-final vowel is lengthened for the -wi form: අදීවී, බදීවී, වහීවී.
2. The -nnaŋ ending is added to the present tense stem: අදින්නම්, බදින්නම්.
3. The verbal adjective ending -nə is added to the present tense stem: අදින, බදින, වහින.

Class 2 verbs form the past tense stem as follows: The non-final stem vowels are replaced as for Class 1, the -i of the present stem is dropped, and the resulting final consonant is doubled. Hence අදි (adi-) becomes අද්ද (add-). When the final consonant is -mb, -nd, -nD or -ng, it becomes -mb, -nd, -nD, or -ng respectively. -h doubles as -ss. Thus:

Simple		Emphatic	
<u>Present</u>	<u>Past</u>	<u>Present</u>	<u>Past</u>
අදිනවා	අද්දා	අදින්නෙ	අද්දෙ
බදිනවා	බන්දා	බදින්නෙ	බන්දෙ
වහිනවා	වස්සා	වහින්නෙ	වස්සෙ

3.3. Class 3

Class 3 is characterized by the present stem ending in -e. Besides the vowel replacement discussed above, the -e of the present stem is changed to -un to produce the past stem: තේරෙ (teere-) becomes තේරන් (teerun-). To this stem -a and -e are added to form the simple past and emphatic past respectively.

The verbs of this class you have met so far are:

Simple		Emphatic	
<u>Present</u>	<u>Past</u>	<u>Present</u>	<u>Past</u>
තේරෙනවා	තේරූනා	තේරෙන්නෙ	තේරූනෙ
වැටෙනවා	වැටුනා	වැටෙන්නෙ	වැටුනෙ
ඇහෙනවා	ඇහුනා	ඇහෙන්නෙ	ඇහුනෙ

3.4 The past tense forms of irregular verbs have to be learned as they occur. Those which have occurred so far are:

Simple		Emphatic	
<u>Present</u>	<u>Past</u>	<u>Present</u>	<u>Past</u>
ඉන්නවා	උන්නා	ඉන්නෙ	උන්නෙ
එනවා	ආවා	එන්නෙ	ආවෙ
ගන්නවා	ගන්නා	ගන්නෙ	ගන්නෙ
ගෙණියනවා	ගෙණිව්වා	ගෙණියන්නෙ	ගෙණිව්වෙ

ගෙවදිනවා	ගෙවදුනා	ගෙවදින්නෙ	ගෙවදුනේ
ගේනවා	ගෙනවා	ගේන්නෙ	ගෙනාවෙ
හිසෙනවා	හිනනා	හිසෙන්නෙ	හිනනෙ
දෙනවා	දුන්නා	දෙන්නෙ	දුන්නෙ
නවතිනවා	නැවතුනා	නවතින්නෙ	නැවතුනෙ
බොනවා	බිච්චා	බොන්නෙ	බිච්චෙ
යනවා	ගියා	යන්නෙ	ගියේ
වෙනවා	උනා	වෙන්නෙ	උනේ
වහිනවා	වැස්සා	වහින්නෙ	වැස්සෙ
දානවා	දැම්මා	දාන්නෙ	දැම්මෙ

3.5 As mentioned in Lesson 15, verbs formed with වෙනවා, කරනවා and ගන්නවා have the same past tense (and other) forms as the basic verbs themselves. Thus:

Simple		Emphatic	
<u>Present</u>	<u>Past</u>	<u>Present</u>	<u>Past</u>
සුද්ද කරනවා	සුද්ද කෙරුවා	සුද්ද කරන්නෙ	සුද්ද කෙරුවෙ
බලා ගන්නවා	බලා ගත්තා	බලා ගන්නෙ	බලා ගත්තෙ
හම්බ වෙනවා	හම්බ උනා	හම්බ වෙන්නෙ	හම්බ උනේ

Note that whatever precedes වෙනවා, කරනවා or ගන්නවා does not change in form. When new verbs of this kind are introduced, they will be listed under the class of the verb on which they are formed. Although those with වෙනවා and ගන්නවා are thus irregular, tense forms will not be given for them, since they will be predictable from the forms of වෙනවා and ගන්නවා.

4. යනවා AND එනවා WITH THE GENITIVE CASE

Place names that are not formed with -එක and a small number of specific expressions such as ගෙදර and ඉස්කෝලෙ are used in the genitive case with the verbs යනවා and එනවා. When so used, the implication is that the person intends to stay for some period of time although the period may be relatively short. When these expressions are used with the dative case the implication is that the person is going to the place for some specific purpose

that does not involve staying there. With other expressions, only the dative case may be used and there is no contrast of this sort.

මේ බස් එක කොලඹට යනවා.	This bus is going to Colombo.
මම කොලඹ යනවා.	I am going to Colombo.
මම ඉස්කෝලේ යනවා.	I am going to school.
මම ඉස්කෝලේට යනවා.	I am going to school (to pick up my brother).

5. හමිබ වෙනවා

5.1 හමිබ වෙනවා may be an equivalent of the English verb 'to meet'. It may have the subject in the direct or the dative case. With the subject in the dative case it implies accidental or unplanned meeting, and with the subject in the direct case it implies that the meeting is arranged or for some particular person.

මම සඳුදා මහත්තයා හමිබ උනා.	I met the master on Monday (without planning to do so).
මම සඳුදා මහත්තයා හමිබ උනා.	I met the master on Monday (either by previous arrangement or intention).

5.2 හමිබ වෙනවා may also be an equivalent of the English 'to get, receive'. It then has the subject in the dative case and the object in the direct case.

මම සල්ලි හමිබ උනා.	I got (received) (some) money.
--------------------	--------------------------------

5.3 හමිබ වෙනවා has the same form as වෙනවා. Hence හමිබ උනා 'met, got,' etc.

6. ADVERBS

Some adjectives form adverbs by the addition of -ට. Those that you have met so far are:

<u>Adjective</u>		<u>Adverb</u>	
හොඳ	good	හොඳට	well
සැර	strong	සැරට	strongly
රස	tasty	රසට	tastily
ග්‍රවඳ	fragrant	ග්‍රවඳට	fragrantly

Note that those that end in -i and -u take ය and ච respectively before -ච.

පොඩි small
ලේසි easy
අමාරු difficult

පොඩියට in a small way
ලේසියට easily, in an
easy manner
අමාරුවට in a difficult
manner, with
difficulty

Exercises

A. Substitute orally:

1. ගල් සිත නම්

.....ගේනින.

from Colombo
from that place over there
from Matale
from the estate
from Kandy

2. සල්ලි හිත නම්

.....කියනින.

the lady
the master
me
him
that gentleman over there
Banda

3. මම අද

.....

built the fence
picked coconuts
cleaned up the bungalow
worked
looked after the estate

closed the road
drove the car
learned some Sinhalese
washed the car
went to the bungalow

4. මම අද
didn't go to the bungalow	didn't build the fence
didn't go home	didn't wash the car
didn't work	didn't cut the firewood
didn't give the money	didn't fetch the firewood
didn't finish the work	didn't go to the station
on the road	

5. නෝනා
will give the money	will build the fence
will work in the bungalow	will buy vegetables
will give me a book	

B. Transform according to the model, changing the verb to the past tense:

මම ගමට යනවා.....මම ගමට ගියා.

1. නෝනාත් එනවා ද?
2. ඔහේ වැඩ කරනවා ද?
3. මම දර කපන්නෙ නෑ.
4. කාර් එක සෝදන්නෙ බංඩා ද?
5. සල්ලි දෙන්නෙ මහත්තයා.
6. මේ සුළානෙ සල්ලි හමිබ වෙනවා.
7. මම වැට බද්දන්නම්.
8. පොල් කඩන්නෙ නැද්ද?
9. මම කාර් එක එලවනවා.
10. මම කියවන්නෙ නව කතාවක්.
11. මට මහත්තයා හමිබ චේට්ටි.
12. මම ඉස්කෝලෙ යනවා.
13. පුතා අද යාපනේ යනවා.
14. මොනවා ද අද කරන්නෙ?
15. මේ වත්තෙ පොල් කඩන්නෙ ඔය ලමයා ද?
16. අපි වැටක් බද්දු.
17. මම ඉස්ටේසමට මුරකාරයා එවන්නම්.
18. ඔහේ සංභල කියවනවා ද?
19. බස් එක නවත්තන්නෙ මෙතෙත් ද?

C. Say in Sinhalese:

1. Did you see upland dances yesterday?
2. No, I didn't go.
3. Yesterday I took the car to the garage.
4. So I stayed at home.
5. I went. Several very famous dancers came.
6. They danced very well.
7. Do you like to see dances?
8. Yes. Upcountry dances are not too bad.
9. I like them.
10. Five dancers came from Kandy yesterday.
11. Those five danced very well.
12. Is that so?
13. Yes. I took some good pictures, too.
14. I must see some dances one day.

15. When are you cleaning up the estate?
16. Tomorrow morning.
17. Can't you do it before that?
18. I can't, sir. I have a lot of work today.
19. I must finish the road before six o'clock.
20. I'll send two more men.
21. Then you can clean up the estate, can't you?
22. If you can send some men I can finish it.
23. Fine. I'll send two men.
24. Didn't you go to the bungalow this morning?
25. No, sir. I'll come in the afternoon.
26. If you can come, I can give you this week's money.
27. Yes, sir. I'll come at about seven o'clock.

LESSON 18

Conversation: Financial Problems

Sirisena comes back wearily after going to his employer looking for a loan, and discusses it with his friend Gunasena, with whom he wants to go into business.

GUNASENA

පුදුවන් වෙනවා
බස් එක ගන්න පුදුවන් වුනා ද?

become possible
Were you able to get the bus?

SIRISENA

බැරි වෙනවා
බැරි උනා.
ඕන වෙනවා
මට කඩේ ටිකක් නවතින්න ඕන උනා.
ඒ නිසා බස් එකට පරක්කු උනා.

become impossible
I couldn't.
want, become necessary
I wanted to stop a while at
the shop.
Therefore I was late for the
bus.

GUNASENA

ඉතින් කොහොම ද ගියේ?

So how did you go?

SIRISENA

පයින්.

On foot.

GUNASENA

කුලිය	the wage
කුලී කාර් එක	taxi (hiring car)
කුලී කාර් එකක් ගන්න තිලනෙ නැද්ද?	Wasn't there a taxi to be had?

SIRISENA

වෙනදා	other days
නම්	of course
සොයා ගන්නවා	find
එසේ වෙනදා නම් කාර් එකක් සොයා ගන්න තියෙනවා.	Other days, of course, you can find a car there.
නමුත් අද තිලනෙ නැ.	But there wasn't one today.
හැරැප්ම හයක් විතර පයින් යන්න උනා.	I had to go on foot for about six miles.
එපා වෙනවා	get fed up
මම ඊට පස්සෙ ගමනක් යන්න එපා උනා.	After that, I got fed up with traveling around.

GUNASENA

මහත්තයා හම්බ උනා ද?	Did you see the boss?
---------------------	-----------------------

SIRISENA

යන්නම්	barely, just
ඔව්. යන්නම් හම්බ උනා.	Yes, I just managed to see him.
අල්ලාගන්නවා	catch
තව ටිකක් පරක්කු උනා නම් මහත්තයා අල්ලාගන්න හම්බවෙන්නෙ නැ.	If I had been a bit later, I wouldn't have been able to catch him.

GUNASENA

ගනුදෙනුව	the transaction, loan
ගනුදෙනුවට මොකද උනේ?	What happened about the loan?

SIRISENA

ඉල්ලාගන්නවා	borrow
යේරම ඉල්ලාගන්න බැරි උනා.	I wasn't able to borrow all of it.
බාගයක්	a half
යන්නම් බාගයක් හම්බ උනා.	I barely got half of it.
ඌ	it seems
මහත්තයා ලග දැන් සල්ලි හිඟ උ.	It seems that the boss is short of cash now.
භාන	the amount
බර	heavy
වියදම් වෙනවා	gets spent
වත්තෙ ගෙවල් වගයක් හදන්න බර භානක් වියදම් උනා උ.	It seems he spent a large amount to build some houses on the estate.

GUNASENA

අනිත්	the other
හරිය	portion
අනිත් හරිය සොයාගන්නෙ කොහොම ද?	How are we going to get the rest of it?
ලොකු	big
ලොකු මහත්තයා ලග තියෙනවාද දන්නෙ නෑ.	I wonder if the big boss has it.

SIRISENA

මම ලොකු මහත්තයා බලන්න ගියා.	I went to see the big boss.
මදි වෙනවා	become insufficient
නමුත් වෙලා මදි උනා.	But I didn't have enough time.*
මම යන කොට මහත්තයා උන්නෙ නෑ.	When I got there, he wasn't there.

*The meaning here can be either "I didn't have enough time," or, idiomatically, "I was too late."

GUNASENA

හෙට වත් ලොකු මහත්තයා හමුවෙන්න
පුලුවන් වේවි ද?

කොහොම හරි

කොහොම හරි ගනුදෙනුව ඉක්මනට
සොයාගන්න සිත, නේ?

Will you at least be able to
see the big boss tomorrow?

somehow.

Somehow we'll have to find the
money, won't we?

SIRISENA

ඒක නේන්නං.

උදෙන් ම

මම හෙට උදෙන් ම ලොකු මහත්තයා
හමුවෙන්න යන්නම්.

That's so.

early in the morning

I'll go to see the big boss
early in the morning tomorrow.

GUNASENA

පඩිය

ටික ටික

ගෙවනවා

පඩියෙන් ටික ටික ගෙවන්න පුලුවන්, නේ?

salary

little by little

pay

(We) can pay (it back) little
by little out of your salary,
can't we?

Grammar

1. NEW NOUNS

Class 1

කුලී කාර් එක

'the taxi, hiring car'

කුලී කාර් එක refers to a car which
will take one somewhere for an agreed-upon
price. ටැක්සිය commonly refers to a
cab with a meter.

ගනුදෙනුව

'the transaction, loan'; gen. ගනුදෙනුවේ ;
pl. ගනුදෙනු

ගාන	'the sum' (no plural): gen.	ගාන
පඩිය	'the salary'; gen.	පඩිය ; pl. පඩි
කුලිය	'the wage'; gen.	කුලිය ; pl. කුලි

Class 2

භරිය	'the portion, part'; gen.	භරිය ; pl. භරියවල්
------	---------------------------	--------------------

Class 4

බාගෙ	'the half'
------	------------

2. NEW VERBS

Irregular

සොයාගන්නවා	'find (for oneself)'
අල්ලාගන්නවා	'catch'
ඉල්ලාගන්නවා	'borrow'
වියදම් වෙතවා	'get spent'

Class 1

ගෙවතවා	'pay'
--------	-------

3. පුලුවන් වෙතවා, බැරි වෙතවා

The forms පුලුවන් and බැරි may be used in combination with the verb වෙතවා implying future time. බැරි appears as බැරි . Thus, පුලුවන් වෙතවා 'It will be possible' or 'I will be able; බැරි වෙතවා 'It will not be possible' or 'I will not be able'. The past forms of වෙතවා , i.e., උනා and උනේ when used in combination with පුලුවන් or බැරි imply past time. Thus පුලුවන් උනා 'I could', 'It was possible'; බැරි උනා 'I couldn't', 'It was not possible'.

මහත්තයාට යන්න පුලුවනි.

The gentleman can go.

මහත්තයාට යන්න පුලුවන් වෙතවා.

The gentleman will be able to go.

මහත්තයාට යන්න පුලුවන් උනා.

The gentleman was able to go.

මහත්තයාට යන්න බැ.
 මහත්තයාට යන්න බැරී වෙනවා.
 මහත්තයාට යන්න බැරී උනා.

The gentleman can't go.
 The gentleman will not be able
 to go.
 The gentleman couldn't go.

4. ඕන වෙනවා, එපා වෙනවා

The forms වෙනවා and උනා may also be used in combination with ඕන implying future and past respectively.

මට පොත් ඕන.	I want books.
මට පොත් ඕන වෙනවා.	I will want books.
මට පොත් ඕන උනා.	I wanted books.
මට යන්න ඕන.	I want to go.
මට යන්න ඕන වෙනවා.	I will want to go.
මට යන්න ඕන උනා.	I wanted to go.

As learned before, the form ඕන may have the negative ඕන නැ when used with an infinitive or when used with a noun as direct object. Or, it may have a negative එපා but only when used with a noun as direct object:

මට පොත් එපා.	I don't want (or need) books.
මට පොත් ඕන නැ.	I don't want (or need) books.
මට යන්න ඕන නැ.	I don't want (or need) to go.

When ඕන is used with වෙනවා the negative is ඕන වෙනනෙ නැ and when used with උනා the negative is ඕන උනේ නැ.

මට පොත් ඕන වෙනනෙ නැ.	I won't need books.
මට යන්න ඕන වෙනනෙ නැ.	I won't want to go.
මට පොත් ඕන උනේ නැ.	I didn't need books.
මට යන්න ඕන උනේ නැ.	I didn't want to go.

When එපා is used with වෙනවා or උනා it is not a negative of ඕන but has the special meaning 'to be fed up with.'

මට පොත් එපා වෙනවා.	I get fed up with books.
මට යන්න එපා වෙනවා.	I get fed up with going.
මට පොත් එපා උනා.	I got fed up with books.
මට යන්න එපා උනා.	I got fed up with going.

This last construction has its own negative එපා වෙන්නෙ නෑ and එපා උනේ නෑ. For example:

මට පොත් එපා වෙන්නෙ නෑ.	I won't get fed up with books.
මට පොත් එපා උනේ නෑ.	I didn't get fed up with books.
මට යන්න එපා වෙන්නෙ නෑ.	I won't get fed up with going.
මට යන්න එපා උනේ නෑ.	I didn't get fed up with going.

Note that there is no past equivalent of the construction මම යන්න ඕන 'I must go.' වෙනවා and උනා are used with ඕන only when the equivalent of the English subject is in the dative case.

5. වේච්චි

In all of the constructions discussed in Sections 3 and 4, the form වේච්චි may be used instead of වෙනවා, with the same implications of futurity and uncertainty discussed in Lesson 12, 3:

මහත්තයාට යන්න පුලුවන් වේච්චි.	The gentleman might be able to go.
මහත්තයාට යන්න බැරි වේච්චි.	The gentleman might not be able to go.
මට පොත් ඕන වේච්චි.	I might want books.
ටට යන්න එපා වේච්චි.	I might get fed up with going.

6. NOT ENOUGH

මදි 'not enough' may be used following a verb, or in place of ඉන්නවා, or කියෙනවා. When it is used with a verb, the past is formed by using the past simple form of the verb:

මහත්තයා වැඩ කරනවා මදි.	He doesn't work enough.
මහත්තයා වැඩ කෙරුවා මදි.	He didn't work enough.

When it replaces ඉන්නවා or කියෙනවා, the past is formed by adding උනා :

මට වෙලා මදි.	I don't have enough time.
මට වෙලා මදි උනා.	I didn't have enough time.

7. ADJECTIVES WITH උණ

The form උණ when used with some adjectives can serve as a past tense 'was' where the present would not have any verb, or as a past tense 'became, got' where the present would have වෙනවා 'become, get'.

මම පරක්කුයි.	I'm late.
මම පරක්කු වෙනවා.	I'm delaying.
මම පරක්කු උණ.	I got late.
ඒ නිසා මම බස් එකට පරක්කු උණ.	Therefore I was late for the bus.

The student should avoid using උණ as a past tense in the meaning 'was' with adjectives except for those specifically mentioned.

8. 'BE SUPPOSED TO', 'HAVE TO'

The construction with වියෙන්නවා 'be supposed to' with an infinitive and the subject in the dative case has already been learned.

මට යන්න වියෙන්නවා.	I am supposed to go.
--------------------	----------------------

The past of this is formed with the past of වියෙන්නවා :

මට යන්න තිඋණ.	I was supposed to go.
---------------	-----------------------

A similar construction occurs with the verb වෙනවා 'to become'. With the form වෙනවා the implication is future, 'I will have to' and with the form උණ the implication is past, 'I had to' or 'it became necessary for me to'.

මට පයින් යන්න උණ.	I had to go on foot.
මහත්තයා එනවා නම් මට වැඩ කරන්න වෙනවා.	If the boss comes, I'll have to work.

9. නම්

9.1 When නම් occurs as a conjunction 'if' at the end of a clause with a present tense verb (12,5), the implication may be either present or future, and the verb of the other ("then") clause will be in the form demanded by the sense:

මහත්තයා කලුතරට යනවා නම්, මාත්
යන්නම්.

If the master is going to
Kalutara, I'll go too.

මහත්තයා ඉන්නෙ ගෙදර නම්, මම
ටැලිපෝන් කරන්නම්.

If the master is at home, I'll
telephone him.

When the verb of a 'if' clause is in the simple past
tense, the implication is generally past contrary to fact (If he
had gone . . .). The verb of the other clause will commonly
be in the present tense:

තව ටිකක් පරක්කු උනා නම්, මහත්තයා
අල්ලාගන්න හම්බ වෙන්නෙ නෑ.

If I had been a bit later, I
wouldn't have been able to
catch him.

එයා කන්නෝරුවට ගියා නම්, ලොකු
මහත්තයා හම්බ වෙනවා.

If he had gone to the office,
he would have met the big
boss.

9.2 Besides meaning 'if', නම් may sometimes be an equivalent of
English 'of course'. In this usage it does not follow a clause
but occurs immediately following the item that 'of course' applies
to:

එහේ වෙනදා නම් කාර් එකක් සොයාගන්න
තියෙනවා.
මම නම් යන්න සිත.

Other days, of course, a car
is available there.
I, of course, must go.
(If I must go, you stay.)

10. තියෙනවා, ඉන්නවා

It has been noted (Chapter 6, 3) that නෑ serves as the negative
of තියෙනවා and ඉන්නවා .

මහත්තයා ගෙදර ඉන්නවා.
පොත ගෙදර තියෙනවා.
මහත්තයා ගෙදර නෑ.
පොත ගෙදර නෑ.

The master is at home
The book is at home.
The master is not at home.
The book is not at home.

In the past tense the negative is තිඋනෙ නෑ and උන්නෙ නෑ .

මහත්තයා ගෙදර උන්නා.
පොත ගෙදර තිඋනා.

The master was at home.
The book was at home.

මහත්තයා ගෙදර උන්නේ නෑ.
පොත ගෙදර තිඋනේ නෑ.

The master wasn't at home.
The book wasn't at home.

11. හම්බ වෙනවා

The verb හම්බ වෙනවා besides having the meaning 'meet' may have the meaning 'to have a chance to', 'to have an opportunity to' when used with a dependent infinitive. In this construction the subject is in the dative case:

මෙහේ මට සිංහල කතා කරන්න හම්බ
වෙනවා.
මෙහේ මට සිංහල කතා කරන්න හම්බ
වෙන්නේ නෑ.
මට මහත්තයා අල්ලාගන්න හම්බ උනේ නෑ.

Here I get the chance to speak
Sinhalese.
Here I don't get a chance to
speak Sinhalese.
I didn't get the chance to
catch the gentleman.

12. ළ 'IT SEEMS'

The form ළ has the meaning 'it seems that' and is added at the end of any clause dependent upon it. When added to නෑ and බෑ they take the form නෑ් and බෑ් respectively.

මහත්තයා ගෙදර.
මහත්තයා ගෙදර ළ.

The master is home.
It seems that the master is
home.

ලමයා කඩේ උන්නා.
ලමයා කඩේ උන්නා ළ.

The boy was in the shop.
It seems that the boy was in
the shop.

ලමයාට යන්න බෑ.
ලමයාට යන්න බෑ් ළ.

The boy can't go.
It seems that the boy can't go.

13. වෙනවා

The verb වෙනවා may have the meaning 'to happen'. In this usage 'what' is usually expressed by මොකද .

මොකද වෙන්නේ?
මොකද උනේ?

What's happening?
What happened?

14. වත්

එක් is a form used to intensify the item immediately preceding it and is thus likely to be the equivalent of English 'at least', 'even':

හෙට එක් ලොකු මහත්තයා හමුව වෙන්න	Will it be possible to see the
පුලුවන් වේවි ද?	big boss at least tomorrow?
මම එක් හමුව උනේ නෑ.	Even I didn't get (it).
පුතාට එක් පොත් නෑ.	Even the son doesn't have
	books.

15.හරි

The form හරි is used in combination with interrogatives to form an indefinite:

කොහොම හරි එන්න.	Come somehow or other.
මම කොහේ හරි යන්න ඕන.	I must go somewhere or other.

Exercises

A. Substitute orally:

1. මම බස් එකක් ගන්න

couldn't	didn't become necessary
became possible	don't get fed up
wanted	might become impossible
got fed up	might be necessary
want	don't want
can't	didn't get fed up
can	didn't become impossible
won't be necessary	

2. මේ මහත්තයාට

doesn't understand	hasn't enough time
doesn't understand	didn't have enough time
enough	became late
didn't understand	hasn't enough books
enough	

3. මට	am supposed to go
was supposed to eat
had to work	didn't have to walk
might have to work
had to go to school
4. පොත	is at home
is in the shop
is with me
was at home
was in the shop
was with me	isn't at home
isn't in the shop
isn't with me
wasn't with me
wasn't in the shop
wasn't at home
5.	ලොකු මහත්තයා හම්බ වේවි ද?
at least tomorrow
at least next week
even the son
even (my) uncle	even father
at least tonight
at least tomorrow
morning

B. Transform according to the model, changing the verb or its equivalent to the past tense:

මට වැඩ කරන්න එපා වෙනවා.....මට වැඩ කරන්න එපා උනා.

1. මට කොලඹ යන්න වෙනවා.
2. මට වැඩ කරන්න තියෙනවා.
3. බස් එක ගන්න පුලුවන් වේවි ද?
4. ඔහේට මේ පොත් ඕන වෙන්නෙ නැද්ද?
5. කුලී කාර් එකක් ගන්න බෑ.
6. ඔහේට පරක්කු වෙනවා ද?
7. යන්න ඕන ද?
8. සල්ලි ඉල්ලා ගන්න බැරි වේවි ද?
9. මහත්තයා අල්ලාගන්න පුලුවන් වෙන්නෙ කියට විතර ද?
10. මට වෙලා මදි.
11. මට පයින් යන්න වේවි.
12. මෙහේ මට සිංහල කතා කරන්න හම්බ වෙන්නෙ නෑ.
13. පොත ගෙදර තියෙනවා.
14. මහත්තයා ගෙදර නෑ.
15. ගනුදෙනුවට මොකද වෙන්නෙ?

C. Transform according to the model, adding ඌ 'it seems':

මහත්තයා ගෙදර.....මහත්තයා ගෙදර ඌ.

1. ලමයා කඩේ උන්නා.
2. පොත් ගෙදර නැ.
3. මහත්තයාට වැඩ කරන්න බැ.
4. බඩා වැඩ කරන්න යනවා.
5. ඒ මහත්තයා සිංහල දන්නෙ නැ.
6. ලමයි පොත් ගත්තා.
7. ගනුදෙනුව හමිබ උනා.

D. Transform according to the model, adding වත් 'at least, even', to a suitable noun:

මට පොත් නැ.....මට පොත් වත් නැ.

1. මට මහත්තයා හමිබ වේවී ද?
2. ඔය ලමයාට හෙට කොලඹ යන්න පුලුවන් ද?
3. ගනුදෙනුවෙන් බාගයක් හමිබ උනා.
4. හෙට පඩි ගෙවනවා ද දන්නෙ නැ.
5. ඒ ඉස්කෝල පොත් මට කියවන්න අමාරුයි.
6. මුරකාරයා උඩරට නැවුම් බලන්න ගියේ නැ.
7. කුලී කාර් එකෙන් යන්න පුලුවන් ද?
8. එයාට සල්ලි හමිබ වේවී ද?
9. ලොකු මහත්තයා ලග සල්ලි කියෙනවා ද?

E. Say in Sinhalese:

1. Is your house very far?
2. Yes. It's about seven miles from here.
3. Then it is very far. Will I be able to go by bus?
4. Yes, you can. There is a bus at about three in the afternoon.
5. Somehow or other I'll come tomorrow, at least.
6. If I want to go somewhere or other I must wait till (my) son comes home.
7. I don't know if he will come even tomorrow.
8. It seems that he has a lot of work now.
9. Therefore it seems he doesn't get a chance to come home always.

10. My son, too, works the whole day now.
11. He goes to work at about six o'clock in the morning.
12. When he comes home, it's very late.

13. Is the big boss home these days?
14. No, he went to the estate.
15. The master has to pay people (their) wages.
16. I wonder (I don't know) if I can get a loan from the
big boss.
17. Last month he built some houses.
18. I wonder if all the money is gone (i.e., finished).
19. Come tomorrow afternoon.
20. You might be able to see him there.
21. I can't come tomorrow.
22. I can come on Monday, of course.
23. He might be home on Monday afternoon.
24. It gets late when the master comes home these days.
25. If so, I'll come on Monday night.
26. Fine. I'll tell the master.
27. If I can come I'll telephone.

LESSON 19

Conversation: Visiting Ceylon

John is introduced to the headmaster of a village school in Ceylon by his friend Silva.

SILVA

මස්ටර්
මුල්
ගුරුවරයා

Mr.
chief
teacher

මේ මහත්මයා මස්ටර් ජෝන් වුඩ්.
මේ මේ ඉස්කෝලේ මුල් ගුරුවරයා.

This is Mr. John Wood.
This is the headmaster of
this school.

HEADMASTER

ආය්බෝවන්
මහත්මයා

hello
sir

ආය්බෝවන්, මහත්මයා.

How do you do, sir.

JOHN

ආය්බෝවන්.

How do you do.

HEADMASTER

එංගලන්තේ
වෙනින ඇති

England
might be

මහත්මයා එංගලන්තේ වෙනින ඇති.

You must be English.

JOHN

ඇමෙරිකාව

America

නෑ. මම ඇමෙරිකාවෙ.

No. I'm American.

HEADMASTER

මහත්වරු
දෙගොල්ල
දැනගන්නවා

gentlemen
the two groups
get to know

එකලක්ක මහත්වරුයි ඇමෙරිකාවේ
මහත්වරුයි දෙගොල්ල දැනගන්න
අමාරුයි.

It is difficult to get to know
(the difference between) the
two groups--Englishmen and
Americans.

සුදු
පේනවා
එක වගෙයි
අපට

white
see
alike
to us

සුදු මහත්වරු කවුරුත් අපට පේන්න
එක වගෙයි.

All white men we see alike.

JOHN

ඇත්ත
එක ඇත්ත.

the truth
That's true.

ඉන්දියාව
අතර
වෙනස

India
between
the difference

අපටත් ලංකාවේ මහත්වරුයි ඉන්දියාවේ
මහත්වරුයි අතර වෙනස කියන්න
අමාරුයි.

We too find it difficult to
tell the difference between
the Ceylonese and Indians.

HEADMASTER

නැතුව
හොඳට දැනගන්න නැතුව අමාරුයි.

without
It is difficult without getting
to know them properly.

ලඟදි
මහත්මයා ලංකාවට ආවේ ලඟදි ද?

recently
Did you come to Ceylon recent-
ly?

JOHN

මාසකට වැඩියේ
more than a month
ඔව්. දැන් මාසකට වැඩියේ නෑ.
Yes. Not more than a month
now.

HEADMASTER

මහත්මයා හොඳට සිංහල දන්නවා, නේ?
You know Sinhalese well, don't
you?

ඔව්වර
that much
මාසකින් කොහොම ද ඔව්වර සිංහල
How did you learn that much
ඉගෙනගත්තේ?
Sinhalese in a month?

JOHN

ඇමෙරිකාවේ දී
while in America
මම ඇමෙරිකාවේදීත් සිංහල ටිකක්
I learned some Sinhalese while
ඉගෙනගත්තා.
in America also.

ඒ නිසයි
that's why
මෙව්වර
this much
ඒ නිසයි මම මෙව්වර වත් පුලුවන්.
That's why I know even this
much.

HEADMASTER

භා
oh
උගන්නනවා
teach
භා, ඇමෙරිකාවේ සිංහල උගන්නනවා ද?
Oh, so they teach Sinhalese in
America?

JOHN

ඔව්.
Yes.

HEADMASTER

සන්තෝස
එක අහන්න බොහොම සන්තෝසයි.

pleased
I am pleased to hear that.

ජීවත් වෙනවා
ජීවත් වෙන
විදිය
බාසාවල්

live
living
the way
languages

මිනිස්සු ජීවත් වෙන විදිය දැනගන්න ඕන
නම් මිනිස්සුන්ගේ බාසාවල් දැනගන්න
ඕන.

If one wants to get to know the
way the people live, one must
get to know the people's
language.

මහත්මයා ලංකාවේ මොකුත් වැඩක් කරනවා ද?

Are you doing any job in Ceylon?

JOHN

රටතොට
නැ. මම ආවේ ටිකක් රටතොට බලන්න.

country and surroundings
No. I came to see the country
for a while.

HEADMASTER

පිටියර
ජීවිතේ
ගැන
සුමානසක් හමාරක්

countryside, rural area
the life
about
a week or so

මහත්මයාට පිටියර ජීවිතේ ගැන දැනගන්න
ඕන නම් සුමානසක් හමාරක් මෙහේ
නවතින්න එන්න.

If you want to know (something)
about the country life come
to stay here for a week or so.

පුරුදු
කැමි බීමි
නම්

accustomed
foods and drinks
of course

මහත්මයාට පුරුදු කැමි බීමි නම් මෙහේ
නැ.

We don't have the foods and
drinks you are used to, of
course.

නමුත් ඉහතගන්න බොහොම දේවල්
හිසෙනවා.

But there are many things to
learn.

JOHN

බාදාව
ඕන දෙයක්
කැමෙන් බාදාවක් නෑ.
කනවා
ඕන දෙයක් කන්න පුලුවනි.

the hindrance
anything

There is no problem about food.

කට
දනවා
කට දනවා

eat

I can eat anything.

කට දන කැම පුරුදුයි.

mouth

burn (intransitive)

to be hot (spicy)

I am used to hot food.

ඉඩ
ඉඩ හිසෙන කොට මම එන්නම් මෙහේ
විකක් බලන්න.

space, time to spare

When there's time I'll come to
look around here a while.

HEADMASTER

මහත්මයාලා අපි හේ විකක් බොමු ද?

Gentlemen, let's have some tea,
shall we?

JOHN

බෑ. අපි යන්න ඕන.

No. We must go now.

පස්සෙ

later

හේ පස්සෙ බොන්න පුලුවනි.

We can drink tea some other
time.

HEADMASTER

එහෙම ද? හොඳයි.

Is that so? Fine.

එහෙනම් මහත්මයා වෙලාවක මේ පැත්තෙ
එන්න.

Then you come this way some
time.

JOHN

අපි ගිහිනි එන්නම්.
බොහොම ඉස්තුවයි.
අපි ගිහිනි එන්නම්.

we had better go
Thank you very much.
We had better go.

HEADMASTER

ආය්බෝ!

Good bye.

JOHN

ආය්බෝ!

Good bye.

Grammar

1. NEW NOUNS

Class 2

ඇමෙරිකාව	'America' (no pl.); gen. ඇමෙරිකාවේ
ඉන්දියාව	'India' (no. pl.); gen. ඉන්දියාවේ
වෙනස	'the difference'; gen. වෙනස ; pl. වෙනස්
බසාව	'the language'; gen. බසාවේ ; pl. බසා , බසාවල්
කෑම බීම	'the food and drink'; gen. කෑම බීම ; pl. කෑම් බීම්
බාධාව	'the hindrance'; gen. බාධාවේ ; pl. බාධාවල්
ඉඩ	'the space'; gen. ඉඩ ; pl. ඉඩ
ඇත්ත	'the truth'; (no pl.); gen. ඇත්තේ
රටතොට	'the country'; gen. රටතොටේ ; pl. රටතොටවල්
කච	'the mouth'; gen. කචේ ; pl. කචවල්
විදිය	'the way'; pl. විදි

Class 3

පිටියර	'countryside, rural area'; pl. පිටියරවල්
--------	--

Class 4

එංගලන්ත	'England' (no pl.)
ජීවිතේ	'the life'; pl. ජීවිත

Class 5

ගුරුවරයා	'the teacher; pl. ගුරුවරු
මහත්මයා	'the gentleman'; pl. මහත්වරු (See 3.1 in the grammar)

2. NEW VERBS

Class 1

උගන්වනවා	'teach'; past ඉගැන්වූවා
----------	-------------------------

Irregular:

පෙනවා	'be seen'; past පෙනුනා , <u>-wi</u> form පෙනේවි
කනවා	'eat'; past කෑවා
දනවා	'burn' (intransitive); past දෑවා
කට දනවා	'be hot, spicy' (i.e., mouth-burning)
දැනගන්නවා	'get to know'

3. IDIOMS

In this conversation there are some variants of items learned earlier as well as some new idiomatic expressions.

3.1 ආය්බෝවන් is a variant of the greeting ආය්බෝ 'Hello', 'how do you do?' It is a slightly more formal and literary version and may be used when first meeting someone, as in this conversation, or may be used as a term of respect where ආය්බෝ would imply more familiarity. Note that at the end of the conversation the form ආය්බෝ is used since the participants have become acquainted with each other and have been chatting informally.

3.2 මහත්මයා is a more formal variant of මහත්තයා . It has two plural forms මහත්වරු and මහත්මයාලා. මහත්මයාලා is used more frequently as a term of address or equivalent of 'you (pl.)' and මහත්වරු generally as an equivalent of 'gentlemen'.

3.3 අපට is a variant of අපිට , the dative of අපි. Either may be used with no change in meaning.

3.4 අපි ගිහින් එන්නම් is a polite expression used on parting by the person who is leaving. It means, literally, 'we, having gone, will come' and is a rough equivalent of English 'I, we, had better

go', 'I have to go'. Note that although අපි 'we' is a plural form, this expression may be used by a single individual although it is also permissible to use the singular form අපි ගිහිණි එන්නම්.

4. STATING NATIONALITY

The Sinhalese equivalent of English expressions like 'I'm an American', 'I'm an Indian', etc., is literally 'I'm of America', 'I'm of India', etc., expressed by the genitive case of the name of the country.

මම ඇමෙරිකාවේ.	I'm an American.
අපි එංගලන්තයේ.	We are English.
මේ මහත්මයා ඉන්දියාවේ ද?	Is this gentleman an Indian?
අර මහත්වරු ලංකාවේ ද?	Are those gentlemen Ceylonese?

Note that the same form may be used in qualifying a word like මහත්මයා, මහත්මයා or මිනිසා

ලංකාවේ මහත්මයා	the Ceylonese gentleman
ඇමෙරිකාවේ මහත්මයා	the American gentleman
ලංකාවේ මිනිස්සු	the people of Ceylon

5. VERBAL ADJECTIVES

The verbal adjective form of a verb (8.5) may be used as an adjective qualifying a following noun.

වැඩ කරන මිනිස්සු	working men, men who are working
------------------	----------------------------------

The verbal adjective form may have its own subject or object and modifiers. The English equivalent is likely to be a noun modified by a following clause.

සුරැව්දු බොන මහත්මයා	the gentleman who is smoking cigars
මහත්මයා බොන සුරැව්දු	the cigars that the gentleman is smoking
බස් එකේ යන ලමයා	the child who is going by the bus
මිනිස්සු ජීවත්වෙන විදිය	the way in which people live
කට දන කෑම	food that burns the mouth

6. THE මෙවර SET

6.1 මෙවර 'this much' is one of another set of location words:

මෙවර	this much, as much as this
ඔවර	that much (by you), as much as that (by you)
අවර	that much (over there), as much as that (over there)
එවර	that much (in question), as much as that (in question)

These have no case forms.

6.2 Members of the මෙවර set may modify nouns, and then may either precede or follow the noun they qualify:

මම කෑම මෙවර එපා.	I don't want this much food.
එවර සල්ලි වියදම් උනා ද?	Did that much money get spent?
මාසෙකින් කොහොම ද ඔවර සිංහල ඉගනගත්තේ?	How did you learn that much Sinhalese in a month?

6.3 They may also act as nouns:

මහත්තයාට ඔවර බොන්න පුදුවන් ද?	Can you drink that much?
-------------------------------	--------------------------

6.4 They may modify adjectives or verbs:

මේ පුරුවිටු එවර රස නෑ.	These cigars aren't that tasty.
ඒ ලමයාගෙ වැඩ මෙවර හොඳ නෑ.	That boy's work isn't this good.
ඇමෙරිකාවෙ කෑම ඔවර කට දනවා ද?	Is American food that hot (Does American food burn the mouth as much as that near you)?

6.5 කොච්චර 'how much' is the corresponding interrogative to the මෙවර set and acts like a member of that set in interrogative sentences. Thus:

මහත්තයාට තේ කොච්චර බොන්න පුදුවන් ද?	How much tea can you drink?
මහත්තයාට කොච්චර බොන්න පුදුවන් ද?	How much can you drink?
මේ පුරුවිටු කොච්චර රස ද?	How tasty are these cigars?

7. වැඩියෙ

7.1 වැඩියෙ 'more than' requires a preceding noun or noun phrase in the dative case:

මාසෙකට වැඩියෙ නෑ.	not more than a month
මම ලඟ රුපියල් දෙකකට වැඩියෙ නෑ.	I haven't got more than two rupees.

7.2 වැඩියෙ may equate with English 'more than'. The lesser of the two things compared precedes වැඩියෙ and is in the dative case:

මම කොලඹට වැඩියෙ නුවරට කැමතියි.	I like Kandy more than Colombo.
මම සිංහලට වැඩියෙ ඉංග්‍රීසි දන්නවා.	I know English more than (I know Sinhalese.

7.3 වැඩියෙ may also equate with '-er than' in English comparative adjective constructions. In an expression such as 'bigger than X', the Sinhalese equivalent of X will be in the dative case and will precede වැඩියෙ . Thus 'bigger than Kalutara' is කලුතරට වැඩියෙ ලොකු . Note that the adjective takes no special form but behaves as usual with respect to the assertion marker:

කලුතරට වැඩියෙ කොලඹ ලොකුයි.	Colombo is bigger than Kalutara.
මේ පුරාවිටු ජාතියට වැඩියෙ අර පුරාවිටු ජාතිය රසයි.	That kind of cigars is tastier than this kind of cigars.
මේ පොතට වැඩියෙ අරක හොඳයි.	That book is better than this one.

7.4 As in English, the item with which something is being compared may be left unexpressed where context makes it clear:

මේ පොත වැඩියෙ හොඳයි.	This book is better.
අරක වැඩියෙ ලොකුයි.	That one is larger.

8. වෙනත් ඇති

8.1 The phrase වෙනත් ඇති may be used alone to mean 'perhaps', 'may be so'. It may be added to a sentence with the implication 'maybe', 'might be', 'perhaps':

වෙනත් ඇති.
 මහත්තයා එංගලන්තෙ වෙනත් ඇති.
 මහත්තයා ගෙදර යනවා වෙනත් ඇති.
 පුතා ඉස්කෝලෙ නෑ වෙනත් ඇති.
 ගුනපාල කැටුවෙ පොල් වෙනත් ඇති.

Maybe so.
 Perhaps you are English.
 Perhaps you are going home.
 Maybe the boy isn't in school.
 Maybe Gunapala picked coconuts.

8.2 In a sentence in which one presumes something about another, such as මහත්තයා එංගලන්තෙ 'You are English', වෙනත් ඇති is likely to be added in Sinhalese as a mark of politeness.

9. නැතුව

9.1 නැතුව is a form that replaces නෑ in a subordinate clause. It will therefore appear in the same constructions in which may occur, but will form a subordinate clause and is likely to equate with the English clause introduced by 'without':

මහත්තයා හම්බ උනේ නෑ.
 මහත්තයා හම්බ වෙනතෙ නැතුව මොකුත්
 කරන්න බෑ.
 පොත් නෑ.
 පොත් නැතුව ඉගනගන්නෙ කොහොම ද?
 හොඳට දැනගන්නෙ නෑ.
 හොඳට දැනගන්නෙ නැතුව අමාරයි.

I didn't meet the gentleman.
 I can't do anything without
 having met the gentleman.
 no books
 How can you learn without
 books?
 One doesn't get to know (them)
 well.
 Without getting to know (them)
 well it's difficult.

10. අතර

අතර is the genitive case of a Class 2 noun අතර meaning 'between'. The direct form is not used as frequently as the genitive. The genitive serves as an equivalent of English 'between', 'among' and nouns or pronouns dependent upon it are in the direct case:

මේ මහත්තරු අතර හුඟක් සල්ලි තියෙනවා.
 ලංකාවෙ මිනිස්සුයි ඉන්දියාවෙ මිනිස්සුයි
 අතර වෙනස තියන්න.

There's a lot of money among
 these men.
 Tell me the difference between
 the Ceylonese people and the
 Indian people.

ගෙවල් දෙක අතර ගඟක් තියෙනවා ද?

Is there a river between the two houses?

Note that the -යි at the end of the word මිනිස්සුයි in each of its occurrences in the second sentence is the conjunction -යි 'and'.

11. ජ්‍යෙෂ්ඨ

ජ්‍යෙෂ්ඨ 'to see', 'to be able to see', like හේරෙනවා 'to understand' takes a subject in the dative case and an object in the direct case.

මට ජ්‍යෙෂ්ඨ.

I see; I can see.

මට ඒ දෙක අතර වෙනස ජ්‍යෙෂ්ඨ.

I can see the difference between those two.

මට අර අකුරු ජ්‍යෙෂ්ඨ නැ.

I can't see those letters of the alphabet.

12. වගේ

12.1 The form වගේ is a postposition equating with English 'like'. Phrases with වගේ and a dependent noun or pronoun in the direct case may occur as predicate attributes in equational sentences. In simple sentences, the assertion marker is optional for වගේ.

මේ පොත ඒක වගේ.

This book is like that one.

මේ පොත ඒක වගෙයි.

This book is like that one.

12.2 The construction එක වගේ is an equivalent of the English 'alike' in the same way:

මේ පොත් දෙක එක වගේ.

These two books are alike.

මේ පොත් දෙක එක වගෙයි.

These two books are alike.

සුදු මහත්වරු කවුරුත් අපට ජ්‍යෙෂ්ඨ එක වගෙයි.

All white men we see alike.

13. ALL

The forms කවුරුත් and සේරම, besides being used as pronouns, can be used as quantity words with nouns. In both these uses කවුරුත් is human only, whereas සේරම can be either animate or inanimate:

මිනිස්සු කවුරුන් : මිනිස්සු සේරම
 පොත් සේරම

all men
 all books

14. ගොල්ල

The form දෙගොල්ල is a combination of the forms දෙ- 'two' and ගොල්ල 'group of people'. In the conversation, the sentence

එහෙයින්ම මහත්වරුයි ඇමෙරිකාවේ මහත්වරුයි දෙගොල්ල දැනගන්න අමාරුයි is literally 'It is difficult to get to know the two groups of people--English gentlemen and American gentlemen'.

15. PLURAL NOUN INFLECTION

15.1 Classes 1-4

The direct plural form, as discussed earlier, is not predictable from the singular. The other plural case forms have an oblique stem formed by the addition of the suffix -වල්- to the direct form. (The term oblique includes all the case forms except the direct form). To this stem are added the same regular case endings as added to the singular indefinite, i.e., genitive -ඉ, dative -ට, instrumental -ඹ. Note that all nouns of these classes, even those with a direct plural ending in -වල්, add the -වල්- suffix to form the oblique plural stem. Those nouns that have alternative direct plural forms with or without -වල්- such as කඩේ with the alternative plurals කඩ, කඩවල් usually use the form with the -වල්- in the formation of the oblique stem.

	<u>Direct</u>	<u>Genitive</u>	<u>Dative</u>	<u>Instrumental</u>
cigars	පුරාවිටු	පුරාවිටුවල	පුරාවිටුවලට	පුරාවිටුවලින්
houses	ගෙවල්	ගෙවල්වල	ගෙවල්වලට	ගෙවල්වලින්
buses	බස්	බස්වල	බස්වලට	බස්වලින්
shops	කඩ, කඩවල්	කඩවල්වල	කඩවල්වලට	කඩවල්වලින්

15.2 Class 5

As for the other classes, the direct plural form is not predictable from the singular. In the formation of plural forms, nouns of Class 5 fall into two groups:

1. Those nouns with a direct plural in -ෆ simply add the regular animate case endings--dative -ට, genitive -ඟ,

instrumental -ගෙන්--to the direct plural form:

	<u>Direct</u>	<u>Genitive</u>	<u>Dative</u>	<u>Instrumental</u>
uncles	බාප්පාලා	බාප්පාලාගෙ	බාප්පාලාට	බාප්පාලාගෙන්

2. Other nouns of Class 5 add -න් to the direct plural to form an oblique stem to which the regular animate case endings are added. If the direct plural ends in -o, it is changed to -a- when -න is added to form the oblique stem:

	<u>Direct</u>	<u>Genitive</u>	<u>Dative</u>	<u>Instrumental</u>
men	මිනිස්සු	මිනිස්සුගෙ	මිනිස්සුන්ට	මිනිස්සුන්ගෙන්
children	දරුවෝ	දරුවන්ගෙ	දරුවන්ට	දරුවන්ගෙන්

16. ගැන

The postposition ගැන 'about' takes a dependent noun in the direct case:

ලමයා ගැන මම දන්නවා.
ලකාව ගැන මට කියන්න.

I know about the boy.
Tell me about Ceylon.

17. 'ACCUSTOMED TO'

පුරුදු 'accustomed to' may appear with a dependent noun and the equivalent of the English subject in the dative case. It takes the assertion marker:

මට සිංහල කෑම පුරුදුයි.

I am used to Sinhalese food.

Exercises

A. Substitute orally:

1. මේ මහත්තයා

Mr. Gunasena
the headmaster
the watchman of this
estate
a driver
my driver

my uncle's son
is from England
an American gentleman
a Sinhalese teacher
is from Ceylon

2. දෙගොල්ල දැනගන්න අමාරයි.

Englishmen and Americans
Indians and Ceylonese
watchmen and drivers
these people and Indians
people of the rural areas and people of Colombo

3. මහත්මයා ලංකාවට ආවේ?

when	last month
recently	before that
today	after that
yesterday	why

4. මෙහේ ඉන්නවා ද?

people who drive cars
people who work
children who know Sinhalese
gentlemen who go to America
people who eat Indian food
white people from England
people who pick coconuts
daughters who go to school
boys who live in the country
people who smoke Matale cigars

5. බොහොම දේවල් හිසෙනවා.

to learn	to do
to buy	to finish tomorrow
to teach	for me to do
to teach this man	to eat when at home

6. මහත්මයාට දැනගන්න ඕන ද?

about these vegetables	about the driver
about the work we do	about the Americans
about the headmaster of this school	about the people of England

about the difference between the Indians and the Ceylon-
ese

about the job I am doing

about the way people live here

about spicy food

about Ceylon money

about those bananas over there

7. මම කැමතියි.

Kandy more than Colombo

Sinhalese more than English

cigarettes more than cigars

Ceylon more than England

Colombo more than Kalutara

this book more than that one over there

the watchman more than the driver

this doctor more than the apothecary

8. වැඩ කරන්නේ කොහොම ද?

without money

without a vacation

without people

without Gunapala

without books

without my car and truck

without reading books

without my uncle and

without studying

the watchman

without going to the

estate

9. ශ්‍රී ලාංකේ ජීවත් වෙමි.

between these two boys

among these men

between these two counters

between the gentleman and (his) wife

among the boys who go to school

10. වෙනස දන්නවා ද?

between Ceylonese men and Englishmen

between this man and my son

between my two uncles

between these two houses

between my estate and Mr. Perera's estate

B. Transform according to the model, changing the sentences to comparative degree (to mean 'more than') by using the noun in parenthesis as the noun compared:

කලුතර ලොකුයි. (කොලඹ).....කලුතරට වැඩියෙ කොලඹ ලොකුයි.

1. මම මහත්තයාට කැමතියි. (නෝනා)
2. මහත්තයා කාර් එකට කැමතියි. (බ්‍රයිවර්)
3. සල්ලි හොඳයි. (පොත්)
4. සුරැව්ටු රසයි. (සිගරට්)
5. මේ බත් රසයි. (අර බත්)
6. මේ බස් එක ඉක්මන්. (කෝච්චිය)
7. ඇමෙරිකාවේ මහත්තැරු දැනගන්න අමාරුයි. (එංගලන්තේ මහත්තැරු)
8. මම සිංහලට කැමතියි. (ඉංග්‍රීසි)
9. පිටිසර පිටිනේ හොඳයි. (නුවර පිටිනේ)
10. මම සිංහල දන්නවා. (ඉංග්‍රීසි)

C. Transform according to the model by adding 'maybe':

මහත්තයා ගෙදර.....මහත්තයා ගෙදර වෙන්න ඇති.

1. ලමයා ලබන මාසේ එංගලන්තේට යනවා.
2. ගුනපාල කැටුවේ පොල්.
3. මහත්තයා එංගලන්තේ.
4. පුතා ගම නෑ.
5. තාත්තා ගමට ආවේ නෑ.
6. දොස්තර මහත්තයා හම්බ උනා.
7. එයා පොත් ගන්නවා.

D. Say in Sinhalese:

1. All men in this estate went home last week.
2. We are starting work again next week.
3. If you can come then, I can give you a job.
4. Do you pay much wages, sir?
5. We pay two rupees a day.
6. Two rupees is not enough.
7. But I'll come.
8. If the wages aren't enough, don't come.
9. All these men are alike.
10. They want money, but they don't work.
11. If your work is good, I'll give you three rupees.
12. But if your work is not good, don't stay here.

13. Are you from America?
14. Yes. I am from America.
15. Maybe you came here to see the country.
16. No. I came to learn Sinhalese.
17. Tell me, is there a good school here?
18. Or, is there a good teacher close by?
19. I can stay in Ceylon for about a year.
20. I want to learn Sinhalese soon.
21. Is Sinhalese taught in America?
22. Yes. Recently we started to teach Sinhalese.
23. But we don't have teachers.
24. That's very good. If you want to get to know people,
you must learn the language the people speak.
25. Aren't you doing any job in Ceylon?
26. No. I want to stay a week or so in the countryside.
27. There are things to learn in the countryside. But foods
and drinks are not good enough.
28. Food is no trouble. I can eat anything.
29. Then you stay here for two weeks.
30. Fine. I'll come next week.
31. I had better go. Good bye.
32. Good bye.

E. Conversations:

In the following conversations, A is an American visiting Ceylon:

1. A visits a village in the upcountry and talks with the head of the local school. They discuss A's plans for a visit to that area. He is particularly interested in seeing some upcountry dances.
2. A talks with his friend Perera about a visit A just made to Anuradhapura and Sigiriya.

LESSON 20

Conversation: Getting to Know Someone

Sirisena meets a schoolteacher from southern Ceylon who teaches in the eastern part of the country.

SIRISENA

දකුණ
මහත්මයා දකුණ වෙන්න ඇති.

the south
You must be from the South.

GUNASENA

නැගෙනහිර
ඔව්. මම දකුණ.
නමුත් රජයට කරන්නේ නැගෙනහිර පළාතේ.

the east, eastern
Yes, I am from the South.
But I work in the eastern
province.

SIRISENA

උගන්නනවා වෙන්න ඇති.

You must be teaching.

GUNASENA

මම සිංහල ගුරුවරයෙක්.

I'm a Sinhalese teacher.

SIRISENA

දකුණ
කොහොම ද? නැගෙනහිර පළාත දකුණ
පළාතට වැඩියේ වෙනස් ඇති, නේ ද?

southern
How? The eastern province must
be different from the southern
province, isn't it?

GUNASENA

විතර
දියුනු
ඔව්. වෙනස්. ඒ පලාත දකුණ විතර
දියුනු නෑ.

as much as
developed

Yes. It is different. That
province isn't as developed
as the South.

තරමක් උරට
බාසාව තරමක් උරට වෙනස්.

to some extent

The language is somewhat dif-
ferent, too.

ඒ උනත්
නොදියුනු
ඒ උනත් මම නොදියුනු පලාත්වල රස්සාව
කරන්න කැමතියි.

even then
undeveloped

Even then, I like to work in
undeveloped areas.

SIRISENA

එහේ ජීවත් වෙන්න අමාරු නැද්ද?

Isn't it difficult to live
there?

GUNASENA

ඒ තරම්
දිඹාව
සරසාරෙට
ඒ තරම් අමාරුවක් නෑ.
කෑම බීම කොළඹ දිඹාවෙ එහේ
සරසාරෙට නෑ.

that much
area
elegantly, elaborately

It isn't that difficult.
Food isn't as elegant as in
the Colombo area.

අල
බතල
අල බතල
කොච්චර වත්

yams
sweet potatoes
various kinds of yams
any amount

නමුත් අල බතල ජෑති කොච්චර වත් තියෙනවා.

But there are all kinds of yams.

බඩගින්න
සිද්ද වෙනවා

hunger
happen

කවදාවත් බඩගින්නේ ඉන්න සිද්දවෙන්නේ නෑ. You will never have to starve.

SIRISENA

භරිය area, part
මමත් දවසක ඔය භරිය බලන්න යන්න ඕන. One day I too must go to see
that area (you are talking
about).

GUNASENA

ඔව්. ඒක හුඟක් හොඳයි. Yes. That's very good.
අමුතු strange, new
අමුතු පලාතක්, නේ? It's a new area, isn't it?
ආවොත් if you come
ඒ පැත්තේ ආවොත් අපේ ඉස්කෝලේ If you come that way, also
තියෙන දිශාවටත් එන්න. come to the area where our
school is, too.

මහ ඔය Maha Oya
මම උගන්නන්නේ මහ ඔය. I teach in Maha Oya.

SIRISENA

වැද්දා the Vedda
හා, වැද්දෝ ඉන්නේ ඒ කිව්වුව, නේ ද? Oh, Veddas live near there,
don't they?

GUNASENA

ඔව්. මහත්තයා කැමති නම් වැද්දෝ Yes. If you like we can go
බලන්න යන්න පුලුවනි. and see the Veddas.
කාලේ the time, period
එහෙම නම් ඉස්කෝලේ නිවාඩු කාලේක If that is so, come at a time
එන්න. the school is on vacation.

දඹාන Dambana
ගිහිල්ලා having gone

වික දවසක්
ගත කරනවා

a few days
spend (time)

එතකොට අපට දඹානට ගිහිල්ලා වික
දවසක් ගත කරන්න පුලුවනි.
දඹානට යන්න මග සය ඉඳලා හැතැපීම
දොලහක් වතර යන්න තියෙනවා.

Then we can go to Dambana and
spend a few days (there).
To go to Dambana one has to go
about 12 miles from Maha
Oya.

SIRISENA

උනොත්
එන්න බලන්නමි

if it happens
I'll try to come

හොඳයි, පුලුවන් උනොත් මම එන්න
බලන්නමි.

Fine. If possible, I'll try
to come.

GUNASENA

ඉස්සෙල්ලා
කල් තියා

before
early, in advance

එන්න ඉස්සෙල්ලා කල් තියා ලියුමක් දාන්න.

Before coming, send me a letter
in advance.

ඇඩ්‍රස් එක

the address

මෙන්න ඇඩ්‍රස් එක.

Here's the address.

SIRISENA

හොඳයි. මහත්තයා හම්බ උනාට
බොහොම සන්තෝසයි.

Good. I am very pleased to
have met you.

ආවොත්

if coming

ආයෙත් කොලඹ ආවොත් හම්බ වෙන්න.

If you come to Colombo again,
meet (me).

GUNASENA

මුණගැහෙනවා

meet, see

ඔව්. මම ආවොත් මුණගැහෙන්නමි.

Yes. If I happen to come,
I'll see you.

Additional Vocabulary

නැගෙනහිර	east, eastern
බස්නාහිර	west, western
දකුණ	south
දකුණු	southern
උතුර	north
උතුරු	northern

Grammar

1. NEW NOUNS

Class 1

ඇලුස් එක 'the address'

Class 2

දකුණ	'the south'; gen. දකුණෙ ; (no plural)
උතුර	'the north'; gen. උතුරෙ ; (no plural)
දිහාව	'the area'; gen. දිහාවෙ ; pl. දිහා, දිහාවල්
බඩගින්න	'the hunger'; gen. බඩගින්නෙ ; pl. බඩගිනි
හරිය	'the area, part'; gen. හරියෙ ; pl. හරියවල්
දඹාන	'Dambana'; gen. දඹානෙ ; (no plural)

Class 3

නැගෙනහිර	'the east'; (no plural)
බස්නාහිර	'the west'; (no plural)

(Note that the words for 'east' and 'west' are also the adjectives 'eastern' and 'western'.

මහ ඔය 'Maha Oya'; (no plural)

Class 4

කාලෙ 'the time, period of time'; pl. කාලවල්

Class 5

වැද්දා 'the Vedda'; pl. වැද්දො

Other Nouns

අල	'yams' (pl. only); gen. අලවල
බකල	'sweet potatoes' (pl. only); gen. බකලවල

2. NEW VERBS

Class 1

ගත කරනවා 'spend (time)'

Irregular

සිද්ද වෙනවා 'happen'; past සිද්ද උනා

මුණ ගැසෙනවා 'meet'; past මුණ ගැසුනා

3. විතර

3.1 The form විතර may equate with the English 'as much as', 'as many as', 'as well as'. This use of විතර is confined to questions or negative sentences. The two forms being compared will appear in the same case, as the sentence requires:

මම මේ ලමයාට විතර සිංහල බැ.	I don't know Sinhalese as well as this boy.
----------------------------	---

In the sentence above the form මම is in the dative case as subject of බැ, and ලමයාට in the expression ලමයාට විතර is dative because මම is dative. Note also the cases in the following:

මේකේ අර පොතේ විතර පින්තූර නැ.	In this book there aren't as many pictures as in that one.
මම මේකට විතර අරකට කැමති නැ.	I don't like that as much as this.

As the last sentence shows, the construction with විතර that is මේකට විතර, may either precede or follow the item with which it is being compared, that is අරකට.

3.2 In construction with adjectives, විතර may equate with English 'as . . . as'.

සිංහල ඉංග්‍රීසි ව්‍යවහාරය නැ.

Sinhalese isn't as hard as English.

මහත්තයා ළමයා ව්‍යවහාරය නොද නැ.

The gentleman isn't as good as the boy.

4. නො දියුණු

Some adjectives may form a negative by adding a prefix නො . Thus:

දියුණු 'developed' නො දියුණු 'undeveloped'

This is the only adjective which has occurred so far that takes නො.

Although දියුණු may occur in predicative position, නො දියුණු may not occur in predicative position, but may only precede nouns:

නො දියුණු ප්‍රදේශවල in undeveloped areas

An alternative is to negate the adjective with නැ as usual, which then takes the form නැති when preceding nouns:

දියුණු නැති ප්‍රදේශවල in undeveloped areas

This works with adjectives whether or not they may take නො . Hence:

නොද නැති මිනිස්සු people who are not good

5. තරම්

The form තරම් may be used with the මේ set of location words as an equivalent in meaning and use of the මෙවිටර set.

මේ තරම්, මෙවිටර	this much
ඔය තරම්, ඔව්වර	that much
අර තරම්, අව්වර	that much
ඒ තරම්, එව්වර	that much

6. PAST CONDITIONAL

The past conditional form is formed from the simple past form of the verb by replacing the final -a or -aa by -ot:

Simple Present

Simple Past

Conditional

එනවා	come	ආවා	ආවොත්
යනවා	go	ගියා	ගියොත්
වෙනවා	become	උනා	උනොත්
බලනවා	see, look	බලුවා	බලුවොත්

This verb form is used in the 'if' clause of a conditional sentence. This construction implies that the action of the conditional form should precede in time the action of the main verb of the sentence. It is likely to imply a future condition. Note that in the Sinhalese sentence only the form of the verb signals English 'if'. In the main clause the verb form is any reasonable form to fit the situation:

මහත්මයා ආවොත් ඔහේ කොලඹ යන්න.

If the master comes, you go to Colombo (i.e., after he comes).

කඩේට ගියොත් මම සිගරට් පැකැට් එකක් ගේන්නම්.

If I go to the shop I will bring a pack of cigarettes (when I return).

Compare:

මම කඩේට ගියා නම් සිගරට් පැකැට් එකක් ගේනවා.

If I had gone to the shop, I would have brought a pack of cigarettes.

7. PAST PARTICIPLE

The past participle form of a verb is formed as follows:

Class 1

Class 1 verbs add -ලා to the verb stem.

Simple Present

Past Participle

බලනවා	look	බලලා
කපනවා	cut	කපලා
කරනවා	do	කරලා

An alternative form of the past participle for Class 1 verbs adds ෆ to the stem before adding ෆ:

<u>Simple Present</u>		<u>Past Participle</u>
බලන්නවා	look	බලාෆ
කපන්නවා	cut	කපාෆ
නවත්තන්නවා	stop (transitive)	නවත්තාෆ

This alternative form is used widely in some dialects of Sinhalese, so the student should be prepared to meet it. Both forms are acceptable Sinhalese.

Class 2

Class 2 verbs change the stem vowel a to ඞ, u to ඞ, o to e; replace the final vowel -i of the stem by e and add ෆ.

<u>Simple Present</u>		<u>Past Participle</u>
බඳින්නවා	tie	බඳෆ
ආඳින්නවා	draw	ආඳෆ

Class 3

Class 3 verbs replace the final -e of the stem by -i and add ෆ.

වැටෙන්නවා	fall	වැටෆ
භේරෙන්නවා	understand	භේරෆ

An alternative form of the past participle for Class 3 verbs has a long -ii instead of the short -i if the stem is two syllables and the first syllable is not long. Thus:

	වැටෙන්නවා	වැටෆ, වැටෆ
but	භේරෙන්නවා	only භේරෆ

The people who use this version of the Class 3 past participle are those who use the alternative version of Class 1.

Irregular Verbs:

Of the verbs that have occurred so far, the following have irregular past participles:

<u>Simple Present</u>		<u>Past Participle</u>
යනවා	go	ගිහිල්ලා, ගිහින්
එනවා	come	ඇවිල්ලා, ඇවිත්
දෙනවා	give	දීලා
දානවා	put	දාලා
බොනවා	drink	බීලා
ගන්නවා	take, buy	අරගන, අරන්
හිසෙනවා	be (inanimate)	හිලා, හිබිලා
ඉන්නවා	be (animate)	ඉඳලා
වෙනවා	become	වෙලා
ගෙවදිනවා	move into a new house	ගෙවදිලා
දනවා	burn	දාලා
පේනවා	be seen	පෙනීලා
නවතිනවා	stop, stay	නැවතිලා
කනවා	eat	කාලා
ගෙනියනවා	take away	ගෙනිහිල්ලා
ගේනවා	bring	ගෙනැල්ලා

In addition to the alternate forms of the past participle given for ගන්නවා above, that is අරගන and අරන්, ගන්නවා has another past participle ගන gene that is used to make the past participle of verbs such as බලා ගන්නවා or දැන ගන්නවා that are formed with ගන්නවා. Thus:

<u>Simple Present</u>	<u>Past Participle</u>
බලා ගන්නවා	බලාගන
දැන ගන්නවා	දැනගන

Verbs formed with කරනවා or වෙනවා form their past participles with the usual past participles of those verbs:

පාවිච්චි කරනවා	පාවිච්චි කරලා
හම්බ වෙනවා	හම්බ වෙලා

A common construction in which the Sinhalese past participle is used is the equivalent of two verbs joined by 'and'. Thus, the English expression 'I will go and see' will appear in Sinhalese with the 'go' verb in the form of the past participle and the 'see' verb in the *-නම්* form or, literally, the Sinhalese would be 'Having gone, I will see': මම ගිහිණි බලන්නම් .

Note particularly that in this construction the subject of both verbs must be identical:

අපට දඹානට ගිහිණිලා ටික දවසක්
ගත කරන්න පුලුවනි.

We can go to Dambana and spend
a few days (there).

මම ඊයේ කොලඹ ගිහිණිලා පොත්
ගෙනාවා.

Yesterday I went to Colombo
and brought books.

බංඩා පොල් කඩලා ගෙදර ගියා.

Banda picked coconuts and went
home.

8. 'GLAD, PLEASED'

8.1 Expressions such as *සන්තෝස* 'glad' or 'pleased' and *කැමති* 'glad', 'like' may be used with a dependent noun or pronoun in the dative case:

මම නැටුම්වලට කැමතියි.
මම ඒකට සන්තෝසයි.

I like dances.
I am pleased about it.

8.2 The same forms may be used with a dependent infinitive equivalent to English 'glad to', 'pleased to', although this construction may only be used if the subject of *සන්තෝස* or *කැමති* is identical with the subject of the infinitive.

මම ඒ පලාතට යන්න කැමතියි.

I like to go to that area.

In this construction, the student is advised to use only *කැමති*, because *සන්තෝස* is more rarely used.

8.3 Likewise, the same expressions may take a simple present or simple past tense in the dative case (i.e., with *-ට* added to the simple present or past). In this usage the subject of *කැමති* or *සන්තෝස* may or may not be the same as the subject of the dependent verb. If they are the same, the construction may

equate with the English 'glad to', 'pleased to', or 'glad that', 'pleased that', and is an alternative to the construction with an infinitive. In this construction, the student is advised to use only සන්තෝස , since කැමති is more rarely used. If the subject of සන්තෝස or කැමති is different from the subject of the dependent verb, then the construction will equate with English 'glad that', 'pleased that' and in this case only this construction and not the one with the infinitive is used:

මම මහත්තයා හමුවූ උනාට සන්තෝසයි. I'm glad to have met you.

or

I'm glad that I met you.

මම මහත්තයා එනවාට කැමතියි.

I'm glad that you are coming.

9. බලනවා 'TRY'

බලනවා 'to see' when used with a dependent infinitive has the meaning 'to try'.

මම හෙට එන්න බලන්නම්.

I'll try to come tomorrow.

මේ වැඩේ අද ඉවර කරන්න බලන්න.

Try to finish this work today.

10. ඉස්සෙල්ලා

The form ඉස්සෙල්ලා 'before' is used with a dependent noun in the dative case (like ඉස්සර --14,9) or with a dependent verb in the infinitive.

කැමට ඉස්සෙල්ලා බීර එකක් බොමු ද?

Shall we have a beer before eating?

එන්න ඉස්සෙල්ලා ලියුමක් දාන්න.

Write to me before coming.

11. වැඩියෙ

වැඩියෙ used with most adjectives equates with the English comparative, i.e., වැඩියෙ හොඳ 'is better than', වැඩියෙ අමාරු 'more difficult than', as stated in 19, 7.3. When used with the adjective වෙනස් 'different' this combination equates with English 'different from'.

මහත්තයා ලමයාට වැඩියෙ හොඳයි.

The master is better than the boy.

මේ එලෝලු අර එලෝලුවලට වැඩියෙ හොඳ ද?

Are those vegetables better than those?

පුතා මට වැඩියෙ වෙනස්.

The son is different from me.

12. ඇති

12.1 The form ඇති 'might be', 'must be' may be used with adjectives:

මේක හොඳ ඇති.

This might be good.

මේ වැඩේ අමාරු ඇති.

This work must be difficult.

12.2 ඇති may also be added to a sentence with the verb in the simple present form:

මහත්තයා දකුණු පලාතෙ වැඩ කරනවා ඇති.

The master must be working in the southern province.

මුරකාරයා අද ඉක්මනට එනවා ඇති.

The watchman might be coming early today.

13. නිවාඩුව

Note that the direct plural form නිවාඩු may be used as an adjective, as in the expression ඉස්කෝලෙ නිවාඩු කාලෙක 'at a time the school is on vacation'.

Exercises

A. Substitute orally:

1. මෙතන බඩු නැ.

as much as in our village

as much as in the South

as much as in the shop

as much as in the North

as much as in Colombo

as much as in the West

as much as there

as much as in our school

as much as in my house

area

as much as in the eastern

province

2. කොළඹ වරාය මහලය.

in the eastern province
in undeveloped areas
in Jaffna

in our village
in the villages of the
rural area

3. මට කියන්න.

if the master comes
if the big boss goes
if you build the fence
if the train gets late
if you do the work
if uncle goes for a job
if the vacation starts in the school
if Banda fetches the firewood
if the child understands this book
if the child falls

4. මගේ නම ආපසු ගියා.

came here and
brought the car and
did the work and
ate the food and
wrote the book and

saw the patient and
bought the goods and
gave me some money and
drank a beer and
came to the station and

5. මම කැමතියි.

dances
Sinhalese food
the rural area
the Ceylonese people
to live in Ceylon

to learn English
to work
to travel by bus
people who live in the
country
children who learn well

6. මම බොහෝම සන්තෝසයි.

that I met you
that you went to Colombo
that you are coming here

that you gave the money
that you paid the wages

7. අද මේ වැඩේ

try to do
try to finish
try to start

try to stop
try to do to some extent
try to finish today

8. ඒ වැඩේ

must be good
must be difficult
must be different

must be finished
must be strange
must be good?

9. බොහෝ අද

may be working
must be going to the workshop
may be asking for his salary
may be bringing the books
must be coming to work in the estate

10. බලන්න එන්න.

the house I am building
the book I am writing
the taxi he is driving
the hotel where my teacher stays
the area where the Veddas live
the train that comes from Colombo
the men who are building that road
the dance which is in our village tonight
the garage where my car is repaired
the way in which Sinhalese is taught in this school

B. Transform according to the model, combining the two sentences with the past participial form of the first verb:

මහත්තයා කෑම කෑවි. කොලඹ යාච්චි...මහත්තයා කෑම කාලා කොලඹ යාච්චි.

1. මම වැඩ කරනවා. ගෙදර එන්නම්.
2. ඔහේ පොල් කඩන්න. බහලාවට එන්න.
3. බොහෝ වැට බැන්නේ. ගෙදර ගියා.
4. දොස්තර මෙහේට ආවා. ලොබා බැලුවා.

5. ලමයා දර ඇද්දා. සල්ලි ගත්තා.
6. මම වැක්සියක් නවත්තන්නම්. මහත්තයාට කියන්නම්.
7. බ්‍රයිට් කාර් එක ගෙදර ගොනවා. යාපනේට යනවා.
8. ප්‍රතා ඉස්කෝලේ ගියා. ආපහු ආවේ නෑ.
9. මහත්තයා ගැරේඒ එකට ගියා. ආපහු එන්නේ හවස.

C. Transform according to the model by substituting the conditional form for the verb plus 'if'.

මම ගෙදර යනවා නම් පොත් ගේන්නම්...මම ගෙදර ගියොත් පොත් ගේන්නම්.

1. බංඩා වැඩ කරනවා නම් පඩි දෙන්න.
2. මහත්තයා ගෙදර එනවා නම් ඔහේ ආපහු යන්න.
3. ලමයා ලියුමක් එවනවා නම් මට එන්න පුලුවනි.
4. කඩේ නවතිනවා නම් නැවුම් බලන්න යන්න බෑ.
5. වැඩ කල්තියා ඉවර වෙනවා නම් වැට බදින්න.
6. මහ ඔය යනවා නම් වැද්දො බලන්න පුලුවනි.
7. ලමයා මුත ගැහෙනවා නම් කතා කරන්නම්.
8. අල බතල තියෙනවා නම් කැමෙන් බාදාවක් නෑ.
9. බායාට ඉගනගන්නවා නම් ලංකාවට යන්න පුලුවනි.

D. Transform according to the model, combining the two sentences:

මම කොලඹ යනවා. ඊට ඉස්සෙල්ලා ගමට එනවා. මම කොලඹ යන්න ඉස්සෙල්ලා ගමට එනවා.

1. අද මම වැට බැන්දා. ඊට ඉස්සෙල්ලා පොල් කැඩුවා.
2. මහත්තයා වැඩ කෙරුවා. ඊට ඉස්සෙල්ලා ලියුමක් ලිව්වා.
3. ප්‍රතා ඉස්කෝලේ ගියා. ඊට ඉස්සෙල්ලා පොත් කියව්වා.
4. නෝනා එලෝලු ගන්නවා. ඊට ඉස්සෙල්ලා මෙහේ ඒව්.
5. දොස්තර ආපහු ඒව්. ඊට ඉස්සෙල්ලා ලෙඩා බලාව්.
6. ඇපොතිකරි දකුණු පලාතට යාව්. ඊට ඉස්සෙල්ලා කාර් එකක් ගනිව්.
7. මම බ්‍රයිට් ඉස්වේසමට එවන්නම්. ඊට ඉස්සෙල්ලා වැලිපෝන් කරන්නම්.

E. Say in Sinhalese:

1. Maybe you are a southerner.
2. No. I am from the eastern province.
3. Is the eastern province as developed as the South?
4. No. But there are all kinds of yams.

5. Therefore there is no problem about food.
6. Do you like to live there?
7. Yes. I prefer country life to Colombo life.
8. One day I must go to see that area.
9. Do the Veddas live near there?
10. No. The Veddas live in Dambana.
11. Dambana is about twenty miles from my village.
12. Is the Sinhalese language different from the English language?
13. Yes. But English isn't difficult to learn.
14. I know several languages. But I don't know English.
15. I'd like to learn Sinhalese.
16. Can you teach me Sinhalese?
17. If you teach me Sinhalese, I'll teach you English.
18. That's good. Let's start tomorrow.

Review 5

A. Substitute orally:

1. ඊ ලබාදීම

had to work	had to build a fence
had to go to Colombo	had to go to the bungalow
had to go home	had to give the money
had to clean up the estate	had to fetch the firewood
had to cut some firewood	had to go to work
had to pick some coconuts	had to finish the work
had to wash the car	on the road
	had to close the old road

2. බැඳීම

is to take the truck	is supposed to build
is supposed to take the bus	some houses
is supposed to stop a while	is to go to see the boss
is supposed to get a taxi	is to find the money
is to go on foot	is to pay the wages
is supposed to borrow money	

3. මාමාට ඊයෙ

was supposed to work
was supposed to go to Colombo
was supposed to go home
was supposed to clean up the estate
was supposed to pick fifty coconuts
was supposed to take the car
was supposed to build a fence
was supposed to borrow money
was supposed to see the boss

4. මම අද වැඩ කරන්න

want	will not be able
can	didn't want
cannot	couldn't
don't want	was able
will be able	will get fed up
will want	didn't get fed up

5. මේ ලමයා ලොකුයි.

more than my son	more than my sons
more than my daughter	more than Indian children
more than Banda	more than American children
more than our children	more than my uncle's son

6. හොඳ මයි.

The food that I'm eating
The work that Banda is doing
The coconuts that he is picking
The book you are reading
The bus in which you are going
The shop in which my son is
The taxi you are taking
The school in which I teach
The way in which these people live
The food that is in the rural area

The things there are to learn
 The food that burns the mouth
 The tea that the lady is drinking
 The area in which the school is
 The books that I am reading now

7. මම කැමතියි.

to learn Sinhalese	American people
to go to Ceylon	English books
to live in America	this gentleman
to go by train	to eat hot food
to go to England	this gentleman's books
Sinhalese food	

8. මම සන්තෝසයි.

that you went to Colombo
 that I met you
 that he came here
 that you are dancing
 that you are going to America
 that you came this way
 that you are teaching Sinhalese here
 that you are staying in the southern province
 that you eat all kinds of yams
 that you went to see the Veddas

9. මේක

is like my car	is like our truck
is like the Colombo bus	is like a new road
is like my book	is like an advance
is like (my) father's estate	is like a stone
is like our fence	is like a taxi
is like Mr. Perera's bungalow	is like the house in the estate

10. ඉගෙනගන්න අමාරුයි.

- without books
- without money
- without reading
- without reading Sinhalese
- without knowing English
- without buying the books
- without going to school
- without knowing the script
- without going to Ceylon
- without living in the rural area
- without getting to know the teacher
- without staying here

11. මම අරකට කැමිණි නැ.

as much as this	as much as the Austin
as much as this book	as much as the express
as much as these cigars	train
as much as this car	as much as this paper
as much as this road	

12. මේ මම දන්නවා.

all the men	all the roads
all the books	all the American gentle-
all the headmasters	men
all the buses	all the English people
all the trucks	

B. Transform according to the model by adding 'try to'.

මම හෙට එන්නම්.....මම හෙට එන්න බලන්නම්.

1. මහත්තයා ගනුදෙනුවක් ඉල්ලාගනිමි.
2. උන්නැහේ බස් එකෙන් යනවා.
3. මොනවා ද අද කෙරුවෙ.
4. බඩ්දා දර කපනවා.
5. එයා ගඟ අයිතෙන් වැටක් බඳිනවා.

6. මම කාර් දෙකම යෝදන්නම්.
7. නෝනා සල්ලි දෙව්.
8. ඩුස්වර් වත්තට ලොරිය ගෙනියනවා.
9. සල්ලි හිඟ නම් මට කියන්න.
10. ඒ ලමයා භහ අදිනවා.
11. හෙට එනකොට කුලි කාර් එකක් ගන්න.
12. ගනුදෙනුව ඉක්මනට සොයාගන්න.
13. මහත්තයා තව ටිකක් පරක්කු වේව්.
14. උන්නැහේ එංගලන්තෙ පදිංචියට යනවා ද?
15. මේ දෙගොල්ල අතරෙ වෙනස කියන්න.
16. මම ඇමෙරිකාවෙදින් සිංහල ටිකක් ඉගනගත්තා.
17. පීට්සර් පීට්තේ ගැන දැනගන්න ඕන නම් මෙහේ නවතින්න.
18. මම මහත්තයාට පුරුදු කැමි බිම් හදන්නම්.
19. ඉඩ කියෙනවා නම් මේ පැත්තෙ එන්න.
20. මම තේ එකක් බොනවා.
21. මේ මහත්තයා කට දන කැම කනවා.
22. ඒ ලමයා ඕන දෙයක් කනවා.
23. අපි හෙට කොලඹ යන්නම්.

C. Transform by changing the singular nouns into plurals:

1. මේ මිනිසාගෙ වැඩ හොඳ මදි.
2. මේ පොතේ පින්තූර නැද්ද?
3. මේ පොතට කියක් ඕන ද?
4. මේ බස් එකේ හුඟක් මිනිස්සු ඉන්නවා.
5. ලමයා ලග සල්ලි නෑ.
6. මම ඉස්කෝලෙන් පොත් දෙකක් ගෙනාවා.
7. අර පුතාගෙන් සල්ලි ඉල්ලාගන්න.
8. මහත්තයා වත්ත වඩුවාට උන්නා.
9. මම නොදියුනු පලාතක රස්සාවක් කරන්න යනවා.
10. එංගලන්තෙ මහත්තයායි ඇමෙරිකාවෙ මහත්තයායි අද ලංකාවට ආවා.

D. Transform according to the model by combining the sentences with past participles:

මම ගමට ගියා. මම කැම කැවා...මම ගමට ගිහිල්ලා කැම කැවා.

1. ඒ මහත්තයා ලංකාවට ආවා. එයා ලංකාවේදී සිංහල ඉගනගත්තා.
2. මම වත්ත සුද්ද කෙරුවා. බංඩාව සල්ලි උන්නා. ආපසු ආවා.
3. බංඩා පොල් කැඩුවා. දර ඇද්දා. ගෙදර ගියා.
4. ඒ මිනිසා වැඩට ඒව්. බංගලාව සුද්ද කරාව්.
5. ඩ්‍රයිවර් පාර හදනවා. හෙට ලොරිය ගෙනියාව්.
6. මම මහත්තයාට කියන්නම්. ඇඩ්වර්ස් එකක් ඉල්ලාගන්නම්.
7. සුමානෙ ඉවරවෙන කා ඉන්න. සල්ලි ඉල්ලාගන්න බලන්න.

E. Transform into 'maybe' sentences by adding වෙන්න ඇති.

1. බංඩා ගෙදර යනවා.
2. එයා වත්ත සුද්ද කෙරුවා.
3. නෝනා අද සල්ලි දෙනවා.
4. ඩ්‍රයිවර් දඹානට යනවා.
5. මහත්තයා අද පරක්කු වෙනවා.
6. ඒ මහත්තයා ඇමෙරිකාවේ.
7. උන්නැහේ වැඩ කරන්නේ නෑ.
8. මහත්තයා ආවේ රටතොට බලන්න.
9. මට පුරුදු කැම මෙහේ නෑ.
10. සිංහල අමාරු බාසාවක්.

F. Say in Sinhalese:

1. This is Mr. Gunasekera, (and) this is my teacher.
2. Perhaps you are an American.
3. It is difficult to know the difference between Americans and English people.
4. It isn't more than a month now.
5. Did you come here recently?
6. I'm glad to hear that.
7. Are you doing any work in this area?
8. What are the foods (and drinks) you are used to?
9. Food is no problem.
10. Try to come here sometime.

11. We'd better go now.
12. Maybe you are from the South.
13. I'm an American teacher.
14. The language is rather different, too.
15. It isn't that difficult.
16. There are all kinds of foods and drink
17. You will never have to starve.
18. To go to Kalutara you must go about twelve miles from
Colombo.
19. If you are coming, write to me early.
20. Can I meet the big boss?

D. Conversations:

1. B is a foreigner who plans to spend a week or so in a rural area. He discusses his plans with A, who lives there. Problems of food and drink, places to live, differences in language, people etc., are discussed.

2. A has been to see the headmaster of a school in Dambana, and is discussing his trip with B. The nature of the country, difficulties in transportation, and the school are the topics discussed.

3. An American visits an estate with his friend Mr. Perera. He is introduced to the owner, Mr. Mendis. The three of them chat about America and about John's plans for the remainder of his stay in Ceylon. Mr. Mendis invites him and Perera to spend some time on his estate.

LESSON 21

Conversation: Festivals of Ceylon

John Wood asks Gunapala for some details on Sinhalese festivals.

JOHN

නුවර
පෙරහැර
පවත්නන්නවා
කොයි

Kandy
the procession, Perahera
conduct, hold
which

නුවර පෙරහැර පවත්නන්නෙ කොයි
කාලෙ ද?

When is the Kandy Perahera held?

GUNAPALA

ජූලි
අග දි

July
at the end

ජූලි මාසෙ අග දි.

At the end of July.

දකින්නවා
දැකලා නෑ

see
hasn't seen

මහත්තයා නුවර පෙරහැර දැකලා
නැද්ද?

Haven't you seen the Kandy
Perahera?

JOHN

මේ පාර

this time

නෑ. මම මේ පාර වත් බලන්න ඕන.

No. I must see it at least
this time.

සෙනග

the crowd

පෙරහැර බලන්න හුඟක් සෙනග එනවා
ඇති, නේ ද?

Many people must come to see
the Perahera, mustn't they?

GUNAPALA

කාලෙට
ඇඟිල්ල
ගහනවා

at the time
the finger
poke, hit, strike

ඔව්. පෙරහැර කාලෙට නුවර
ඇඟිල්ලක් ගහන්න බෑ.

Yes. During the Perahera,
Kandy is packed.

ඒ තරමට

that much

ඒ තරමට සෙනග.

There's that much of a crowd!

JOHN

පෙරහැර කාලෙට ඉස්කෝලවල නිවාඩු
ඇති, නේ ද?

During Perahera time the
schools must be on vacation,
mustn't they?

GUNAPALA

අගෝස්තු
මැද
මැද හරිය
ඉස්ම

August
middle
about the middle
hot (weather)

ඔව්. ජූලි මාස අග ඉඳලා අගෝස්තු
මැද හරිය වෙත කං ඉස්කෝලවල
ඉස්ම නිවාඩුව.

Yes. From the end of July till
about the middle of August
schools are on summer
vacation.

එක්ක එනවා

bring (a person)

ඇයි? බබාලාත් එක්ක එන්න ද?

Why, do you want to bring the
children also?

JOHN

පෙන්නවා
හිත
හිතේ තියෙනවා

show
the mind
intend

ඔව්. ලමයින්ටත් පෙරහැර පෙන්වන්න
හිතේ තියෙනවා.

Yes. I intend to show the
Perahera to the children,
also.

හම්බ වෙනවා

get a chance

මේ පාර බලන්න බැරි උනොත් බලන්න
හම්බ වෙන්නේ නෑ.

If we aren't able to see it
this time, we won't get a
chance to see it.

ජූලි වල

in July

අපි ලබන ජූලි වල ආපත්‍ර යනවා.

We are going back next July.

GUNAPALA

කොහොම හරි
වෙසක් එක

somehow or other
the Vesak (a Buddhist
festival)

උත්සවේ

the festival, function

එහෙම ද?

Is that so?

එහෙමම යන්න ඉස්සෙල්ලා කොහොම
හරි බබාලාව වෙසක් උත්සවෙත්
පෙන්වන්න සිත.

Then, somehow or other you
must show the children the
Vesak celebrations also be-
fore you go.

JOHN

මැයි වල

in May

වෙසක් තියෙන්නේ මැයි වල, නේ ද?

Vesak is in May, isn't it?

GUNAPALA

වෙසක් එකට

for Vesak, at Vesak

ඔව්. වෙසක් එකට කොලඹ ඉඳලා
දකුණු පලාතට කාර් එකෙන් යන්න
සිත.

Yes. At Vesak time you must
go by car from Colombo to the
southern province.

u

දිගටම

නොයෙක්

සැරසිලි

all along

various

decorations

එතකොට පාර දිගටම නොයෙක්
සැරසිලි බලන්න පුලුවන්.

Then you can see various
decorations all along the
road.

වියදම් කරනවා

මිනිස්සු වෙසක් සැරසිලිවලට හුඟක්
වියදම් කරනවා.

spend (money)

People spend a lot on Vesak
decorations.

තරඟ

තරඟට

the competition

in competition

හුඟක් සැරසිලි කරන්නෙ තරඟට.

Most decorations are done in
competition.

අප්‍රියෙල්

පටන්ගත්තාම

හතරක් පහක්

April

when started

four or five

අප්‍රියෙල් මාසේ පටන්ගත්තාම මාස
හතරක් පහක් ම ලංකාවේ උත්සව
කාලය.

Beginning in April, for four
or five months it is the
festival time in Ceylon.

JOHN

අප්‍රියෙල් වල මොකක් ද තියෙන්නෙ?

What do you have in April?

GUNAPALA

සිංහල අවුරුද්ද

ඇයි? සිංහල අවුරුද්ද?

Sinhalese New Year

Oh! (How about) the Sinhalese
New Year?

සිංහල අවුරුද්ද අප්‍රියෙල් දහතුන්වෙනිදා.

The Sinhalese New Year is on
the 13th of April.

JOHN

ඔය උත්සවවලට වියදම් කරන්නෙ
ආංඬුවෙන් වෙන්න ඇති.

It must be the government that
pays for those festivals.

මහජනයා
පුද්ගලික
මුදල්

the public
private
the money, funds

නැ. නැ. සේරම කරන්නේ මහජනයාගේ
පුද්ගලික මුදලෙන්.

No, no. Everything is done
with the people's private
funds.

නිදහස් උත්සවේ

the Independence Festival

ආංඬුවෙන් වියදම් කරන්නේ නිදහස්
උත්සවේට වතරයි.

The government pays only for
the Independence Festival.

පෙබරවාරි

February

ඒක පෙබරවාරි හතරවෙනිදා.

That is on the 4th of February.

JOHN

ඔව්. ගිය පාර නිදහස් උත්සවේ
බලන්න අපිත් ගියා.

Yes. Last time we too went to
see the Independence festival.

නැතුව ඇති

maybe not

ලංකාවේ වතර නිවාඩු දවස් වෙන
කොසේ වත් නැතුව ඇති, නේ ද?

There's probably no other
place with as many holidays
as Ceylon, don't you think?

GUNAPALA

වෙනත් පුලුවනි

it may be (so)

ඇත්ත වෙන් පුලුවනි.

May be true.

ආගම

the religion

ලංකාවේ නොයෙක් ආගම්වල මිනිස්සු
ඉන්නවා, නේ?

In Ceylon there are people of
various religions, aren't
there?

හේතුව

the reason

ඒකයි හේතුව.

That's the reason.

Extra Vocabulary

මුල

'the beginning'

Grammar

1. NEW NOUNS

Class 1

වෙසක් එක 'the Vesak festival'

Class 2

ජනවාරිය 'January'; gen. ජනවාරියෙ ; pl. ජනවාරි
පෙබරවාරිය 'February'; gen. පෙබරවාරියෙ ; pl. පෙබරවාරි
මාර්තු 'March'; gen. මාර්තුට ; pl. මාර්තු
අගෝස්තු 'August'; gen. අගෝස්තුට ; pl. අගෝස්තු
පෙරහැර 'the procession'; gen. පෙරහැරේ ; pl. පෙරහැරවල්
සෙනඟ 'the crowd'; gen. සෙනඟ (no plural)
අඟිල්ල 'the finger'; gen. අඟිල්ලේ ; pl. අඟිලි
හිත 'the mind'; gen. හිතේ ; pl. හිත්
සැරසිල්ල 'the decoration'; gen. සැරසිල්ලේ pl. සැරසිලි
මුදල 'the money, funds'; gen. මුදලේ ; pl. මුදල්
ආගම 'the religion'; gen. ආගමේ ; pl. ආගම්
හේතුව 'the reason'; gen. හේතුවේ ; pl. හේතු

Class 3

නුවර 'Kandy' (no plural)
අග 'the end' (no plural)
මැද 'the middle' (no plural)
මුල 'the beginning' (no plural)

Class 4

කාල 'the time'
උත්සවේ 'the festival, function'
තරඟ 'the competition'

Class 5

මහජනයා 'the public' (no plural)

Other Nouns

The following are plural only:

අප්‍රියෙල්	'April'
මැයි	'May'
ජූනි	'June'
ජූලි	'July'
සැප්තැම්බර්	'September'
ඔක්තෝබර්	'October'
නොවැම්බර්	'November'
දෙසැම්බර්	'December'

2. NEW VERBS

Class 1

පවත්නවා	'conduct, hold'
ගහනවා	'hit, poke, strike'

Class 2

දකිනවා	'see'
--------	-------

3. NAMES OF THE MONTHS

3.1 Four of the months--January, February, March and August--occur in both singular and plural forms, and the other eight occur only in plural forms. They are the following:

<u>Singular</u>	<u>Plural</u>	
ජනවාරිය	ජනවාරි	'January'
පෙබරවාරිය	පෙබරවාරි	'February'
මාර්තු	මාර්තු	'March'
අගෝස්තු	අගෝස්තු	'August'
	<u>Plural only</u>	
	අප්‍රියෙල්	'April'
	මැයි	'May'
	ජූනි	'June'
	ජූලි	'July'
	සැප්තැම්බර්	'September'

Plural only

ඔක්තෝබර්	'October'
නොවැම්බර්	'November'
දෙසැම්බර්	'December'

3.2 When used in the direct form, e.g., as the subject of a sentence, a month with two forms may be used in the direct singular or direct plural, or in the direct plural with මාස (also direct form). The months with a single form are used in the direct plural, or in the direct plural with මාස. Thus:

ජනවාරිය අවුරුද්දේ පලවෙනි මාසය.	January is the first month of the year.
ජනවාරි අවුරුද්දේ පලවෙනි මාසය.	January is the first month of the year.
ජනවාරි මාසය අවුරුද්දේ පලවෙනි මාසය.	January is the first month of the year.
අප්‍රියෙල් අවුරුද්දේ හතරවෙනි මාසය.	April is the fourth month of the year.
අප්‍රියෙල් මාසය අවුරුද්දේ හතරවෙනි මාසය.	April is the fourth month of the year.

3.3 To express 'in January', etc., the alternatives are to use a genitive singular (for those months with a singular form), or genitive plural or the direct plural with මාස (which is also a genitive form).

මම ජනවාරියේ ගමට යනවා.	I'm going home in January.
මම ජනවාරි වල ගමට යනවා.	I'm going home in January.
මම ජනවාරි මාසය ගමට යනවා.	I'm going home in January.
මම අප්‍රියෙල් වල මෙහේ එන්නම්.	I'll come here in April.
මම අප්‍රියෙල් මාසය මෙහේ එන්නම්.	I'll come here in April.

3.4 To express 'a date of a month' the ordinal numeral plus දා is used following the name of the month in the direct plural or in this form with මාස :

ජනවාරි දෙවෙනිදා	January 2nd
ජනවාරි මාස දෙවෙනිදා	January 2nd
අප්‍රියෙල් පස්වෙනිදා	April 5th
අප්‍රියෙල් මාස පස්වෙනිදා	April 5th

4. INTERROGATIVES

4.1 Most of the location sets have a parallel interrogative form that makes up part of the set. They are the following:

<u>The Location Set</u>		<u>Parallel Interrogative</u>	
මේ	'this'	කොයි	'which'
මේක	'this one'	කෝක	'which one'
මෙහේ	'here'	කොහේ	'where'
මෙතන	'here (this spot)'	කොතන	'where (which spot)'
මෙවිටර	'this much'	කොච්චර	'how much'

මුන්නැහේ has no parallel interrogative form. Only කොයි and කෝක are new in this lesson.

4.2 The inflection of මෙහේ and කොහේ are similar:

<u>Direct</u>	මෙහේ	කොහේ
<u>Instrumental</u>	මෙහෙන්	කොහෙන්
<u>Dative</u>	මෙහාට, මෙහෙට, මෙහේට	කොහාට, කොහෙට, කොහේට
<u>Genitive</u>	මෙහේ	කොහේ

4.3 Like the members of the මේක set, කෝක 'which one' is used as a pronoun referring to inanimate things, and like most interrogatives it will be the emphasized item in the sentence, immediately followed by ද :

මහත්තයා ගත්තේ කෝක ද?	Which one did the master buy?
ඔහෙට කෝක ද ඕන?	Which one do you want?
නෝනා කෝකට ද කැමති?	Which one does the lady like?

4.4 කොයි 'which,' like the members of the මේ set, occurs before animate or inanimate, singular or plural nouns. The combination කොයි plus a following noun acts like a single interrogative word, and will be the emphasized item immediately followed by ද :

මහත්තයා කොයි පොත ද ගත්තේ?
කොයි නැට්ටුවන්ට ද කැමති?

Which book did the master buy?
Which dancers do you like?

5. PRESENT PERFECT

Sinhalese has a present perfect form of the verb composed of the past participle of the verb plus the verb *වියෙන්නවා* and equating with the English present perfect 'have gone', 'have seen', etc. The verb *වියෙන්නවා* may occur in the simple form *වියෙන්නවා*, the emphatic form *වියෙන්නේ*, the negative form *නෑ* or the negative emphatic form *නැත්තේ*.

මම සිංහල කෑම කාලා වියෙන්නවා.

I have eaten Sinhalese food.

මම කාලා වියෙන්නේ සිංහල කෑම.

It is Sinhalese food that I have eaten.

මම සිංහල කෑම කාලා නෑ.

I haven't eaten Sinhalese food.

මම කාලා නැත්තේ සිංහල කෑම.

It is Sinhalese food that I haven't eaten.

6. -ට WITH TIME EXPRESSIONS

-ට is added to expressions of time as an equivalent of English 'at' a time. Compare the same with numbers indicating time (11, 7):

පෙරහැර කාලෙට

at the time of the procession

උදේ හයට

at six o'clock in the morning

මහත්තයා එන වෙලාවට

at the time the master is coming

7. 'BEGINNING,' 'MIDDLE,' 'END'

7.1 With the names of months, *මුල* 'the beginning (of)', *මැද* 'the middle (of)' and *අග* 'the end (of)' customarily follow the name of the month in the direct plural form or in the direct plural form with *මාස* :

ජනවාරි අග the end of January
 ජනවාරි මාස අග

මාර්තු මැද the middle of March
 මාර්තු මාස මැද

අගෝස්තු මුල the beginning of August
 අගෝස්තු මාස මුල

7.2 With nouns referring to periods of time such as සුමානෙ 'the week,' මාස 'the month', and අවුරුද්ද 'the year', මුල, මැද and අග will ordinarily follow the direct singular form.

මාස මුල the beginning of the month
 සුමානෙ මැද the middle of the week
 අවුරුද්ද අග the end of the year

7.3 The expressions above, in 7.1 and 7.2, besides meaning 'the end of . . .' may be used to mean 'at the end of . . .' In this meaning, the time expression may, optionally, be followed by දී 'while, during':

ජූලි මාස අග නුවර එන්න. Come to Kandy at the end of
 ජූලි මාස අගදී නුවර එන්න. July.

8. 'FROM . . . UNTIL'

As stated earlier(6, 9), ඉඳලා may be used with time expressions in the sense 'from':

ජූලි මාස අග ඉඳලා from the end of July

In expressing 'from a given time until a given time', 'until' is expressed with වෙනකො :

ජූලි මාස අග ඉඳලා අගෝස්තු මාස From the end of July until the
 මැද වෙනකො ඉස්කෝලෙ නිවාඩු. middle of August, the school
 is on vacation.

9. ඒ තරමට සෙනඟ

ඒ තරමට equates with English 'There was so much, there were so many'. තරමට is the dative case of the noun තරම 'amount, quantity'.

ඇඟිල්ලක් ගහන්න බැ. ඒ තරමට සෙනඟ.

You can't poke a finger, there is so much of a crowd.

වාඩ්වෙලා ඉන්න වත් බැ. ඒ තරමට අසනීපයි.

He can't even keep sitting down, he is so ill.

මොකක් වත් සොයාගන්න බැ. ඒ තරමට බඩු.

There is so much stuff, I can't find anything.

10. 'TO HAVE IN MIND', 'INTEND'

The expression හිතේ තියෙනවා is an equivalent of the English 'to have in mind', 'to intend'. හිතේ is the genitive case of the noun හිත 'mind', so the expression is, literally, 'There is in mind'. This expression is used with a subject in the dative case and a dependent infinitive.

මම වැඩ කරන්න හිතේ තියෙනවා.

I intend to work.

මම පොතක් ලියන්න හිතේ තියෙනවා.

I intend to write a book.

ඒ මහත්තයාට කාර් එකක් ගන්න හිතේ තිලනා ලු.

It seems he intended to buy a car.

කොලඹ යන්න හිතේ නැද්ද?

Don't you intend to go to Colombo?

11. INDIRECT OBJECT

The verb පෙන්වන්නවා 'to show' takes the indirect object in the dative case and the direct object in the direct case.

මම මහත්තයාට පොතක් පෙන්වන්නම්.

I'll show you a book.

ලමයා මම කාර් එක පෙන්වුවා.

The boy showed me the car.

12. 'BRING', 'TAKE AWAY'

The form එක්ක used with එනවා and යනවා may have the meaning

'bring', and 'take away' respectively. This expression is restricted to bringing and taking away people, and may not be used for things or animals. The construction differs from the construction 'to come with' (11,5) since 'to come with' requires the noun dependent on එක්ක to have ට් suffixed to it, whereas the එක්ක in 'to bring', 'to take away' does not require this ට්. In the 'bring' and 'take away' construction a noun may have ට් suffixed to it, but in this case it is ට් meaning 'also', not a ට් required by the construction:

නෝනා එක්ක එන්න.

Bring (your) wife.

මහත්තයා බබාලාත් එක්ක එනවා ද?

Are you bringing the children, too?

පුතා එක්ක යන්න එපා.

Don't take the son.

13. INFINITIVE

The infinitive may be used in a question to ask if the hearer is about to or intends to do something:

බබාලාත් එක්ක යන්න ද?

Do you intend to take the children, too?

දැන් ඉස්කෝලෙට් යන්න ද?

Are you about to go to the school now?

It is also commonly used in questions in the first person to ask 'should I', 'may I', or 'am I supposed to':

මම මේ පොල් සේරම කඩන්න ද?

Should I pick all these coconuts?

මම කාර් එක ටිකක් එලවන්න ද?

May I drive the car for a while?

14. 'TO GET A CHANCE TO'

හම්බ වෙනවා may be used with a dependent infinitive in the meaning 'to get a chance to', 'to be able to'. The subject of හම්බ වෙනවා is in the dative case.

මම අද යන්න හමුව වෙන්නේ නෑ.

I won't get a chance to go to-day.

මහත්තයාට වැඩ කරන්න හමුව උනා ද?

Did you get a chance to work?

15. 'ALONG'

The adjective දිග 'long' may add -ට to produce the equivalent of English 'along'. This form may be used as a postposition with a dependent noun in the direct case. The emphatic ම may be added to දිගට to mean 'all along', 'non-stop', 'straight ahead'.

ලමයා පාර දිගට වැටක් බඳිනවා.

The boy is building a fence along the road.

මම දිගටම වැඩ කරන්න කැමතියි.

I like to work non-stop.

ඔය පාර දිගේ දිගටම යන්න.

Go straight ahead along that road.

16. THE PAST TEMPORAL GERUND

The past temporal gerund is formed from the simple past tense form of the verb by adding ම . Thus:

Simple Past

Past Temporal Gerund

පටන්ගත්තා

started

පටන්ගත්තාම

ගියා

went

ගියාම

කැපුවා

cut

කැපුවාම

ඇඳ්දා

drew

ඇඳ්දාම

වැටුනා

fell

වැටුනාම

Note that the vowel before -me is always pronounced as long aa, whether the final vowel of the simple past is long or short:

giyaa, giyaame, kæpuwa, kæpuwaame.

This form is used to introduce a subordinate temporal clause the time of which is previous to the time of the main clause. Its use parallels that of the present temporal gerund which introduces a subordinate clause, the time of which is either contemporaneous with or future to the time of the main clause.

Thus:

මහත්තයා එනකොට මම වැඩ කරන්නම්.

I'll work when (at the time) the master comes (or I'll be working when he comes).

මහත්තයා ආව්‍යාම මම වැඩ කරන්නම්.

I'll work when (after) the master comes.

වැඩ පටන්ගන්නකොට ගුනපාල ගියා.

Gunapala went away when (at the time) the work was starting.

වැඩ පටන්ගත්තාම ගුනපාල ගියා.

Gunapala went away when (after) the work started.

Both these gerunds are likely to equate with an English 'when' clause.

17. 'FOUR OR FIVE'

The Sinhalese equivalent 'three or four'. 'four or five', etc., may be expressed without a conjunction. If the form required is an indefinite, both numerals will be indefinite for inanimate expressions, but for animates only the last one will be indefinite, and the first one will be the stem form:

මම රුපියල් දෙකක් තුනක් දෙන්න.

Give me two or three rupees.

මෙහේ මිනිස්සු තුන් හතර දෙනෙක් ඉන්නවා.

Here there are three or four people.

When the intensive particle ම is added to such an expression, the meaning is 'as much as', 'as many as':

මම පොත් හතරක් පහක් ම තියෙනවා.

I have (as many as) four or five books.

මම ලමයින් දෙතුන් දෙනෙක් ම ඉන්නවා.

I have (as many as) two or three boys.

18. INSTRUMENTAL CASE

When something is given, dispersed or distributed to people generally by an organization or institution, the organization or institution is in the instrumental case:

වියදම් කරන්නේ ආයුධවෙන්.

The government incurs the expenses.

මේ පාර ආයුධවෙන් හදනවා.

This road the government builds.

19. 'MIGHT, MIGHT BE'

As learned earlier, 'might be' is expressed in Sinhalese by replacing ඉන්නවා or තියෙනවා by ඇති. The negative of this construction, i.e., 'might not be' is expressed by replacing ඉන්නවා or තියෙනවා by නැතුව ඇති:

කාර් එක ගැරේජ් එකේ තියෙනවා.

The car is in the garage.

කාර් එක ගැරේජ් එකේ ඇති.

The car might be in the garage.

කාර් එක ගැරේජ් එකේ නැතුව ඇති.

The car might not be in the garage.

With other verbs, 'might' is expressed by adding ඇති to the simple present form:

මහත්තයා හෙට ඒ කාර් එක ගන්නවා ඇති.

The master might buy that car tomorrow.

උන්නැහේ හෙට කන්තෝරුවේ නව්තියට ඇති.

Tomorrow he might stay in the office.

The negative of this construction is expressed by changing the simple present to the emphatic form and adding නැතුව ඇති.

මහත්තයා හෙට ඒ කාර් එක ගන්න නැතුව ඇති.

The master might not buy that car tomorrow.

උන්නැහේ හෙට කන්තෝරුවේ නව්තිය නැතුව ඇති.

Tomorrow he might not stay in the office.

ඇති may also be added to adjective predicate attributes. The assertion marker will be dropped:

මේ පොත හොඳයි.

This book is good.

මේ පොත හොඳ ඇති.

This book might be good.

The negative of such sentences is formed by substituting නැතුව ඇති for ඇති.

මේ පොත හොඳ නැතුව ඇති.

This book might not be good.

20. වෙනත් ප්‍රඥවනි

වෙනත් ප්‍රඥවනි 'likely, it can be' may be added to any complete statement to indicate a reasonable degree of likelihood that the statement might be true:

එක ඇත්ත.	It's true.
එක ඇත්ත වෙනත් ප්‍රඥවනි.	It might be true.
මහත්තයා වැඩ කරනවා.	The gentleman is working.
මහත්තයා වැඩ කරනවා වෙනත් ප්‍රඥවනි.	The gentleman might be working.

21. දකිනවා

The verb දකිනවා 'see' is seldom used in the present tense, but generally appears in either the past or perfect forms:

මහත්තයා පෙරහැර දැක්කේ නෑ.	He didn't see the Perahera.
මම මේ පලාත දැකලා තියෙනවා.	I have seen this area.

22. IDIOMS

ඇඟිල්ලක් ගහන්න බෑ is literally 'Can't poke a finger.' This expression means 'It is very crowded.'

Exercises

A. Substitute orally:

1. නුවර පෙරහැර පවත්වන්නේ	
in July	at the end of the year
in August	at the beginning of
in January	October
in March	in the middle of May
at the end of April	in the middle of February
at the end of December	about the middle of June
at the beginning of	about the end of Septem-
November	ber
at the beginning of the	
week	

2. මම බලන්න ඕන.

- at least this time
- at least this month
- at least next month
- at least at the end of next month
- at least about the end of next month
- at least in July
- at least in the middle of July
- at least about the middle of July
- at least while in Ceylon
- at least while in Kandy

3. නුවර පුහුණු සෙනෙ ඉන්නවා.

- at the time of the Perahera
- at the Vesak time
- at the time of the Independence celebrations
- in summer (i.e., the hot) time
- at the end of July
- at the time the procession is held
- in the rainy season (i.e., time)
- during the festival time

4. ජූලි මාසේ ඉඳලා ඉස්කෝලේ නිවාඩු.

- till August
- till the middle of August
- till about the middle of August
- till the summertime
- till the end of August
- till about the end of August
- till the beginning of September
- till about the beginning of September

5. හිතේ නියෙන්නවා.

- to show the procession to the children
- to bring (my) wife
- to see the festival

to see the Vesak festival
to return
to see rural areas
to make decorations
to live in Ceylon all along
to see the Independence festival
to spend a lot

6. මම ආපසු යන්නෙ

on the fourth of July	on the ninth of September
on the fifth of May	on the eighth of October
on the first of January	on the sixth of November
on the twentieth of February	on the fourteenth of March
on the tenth of June	on the nineteenth of April
on the eleventh of August	on the twenty-fifth of December

7. මේකට වියදම් කරන්නෙ

the gentleman	the government
we	the public
my uncle	the people of Ceylon

8. මෙහේ නිවාඩු දවස් නෑ.

as much as in Ceylon	as much as in England
as much as in India	as much as in America
as much as in Colombo	as much as in my
as much as in your province	country

9. මෙහේ තියෙන්නෙ?

which one	which famous festivals
which goods	how many
which vegetables	how much firewood
which Sinhalese books	how much

10. උන්නැහෙ කැමති

which one
 which festivals
 how many kinds of
 decorations
 which trees
 which large shops

which old houses
 which road
 which province in Ceylon
 which resthouses in the
 upcountry
 how much sugar

B. Transform according to the model by changing the verb to present perfect:

මම සිංහල කෑම කෑවා.....මම සිංහල කෑම කාලා තියෙනවා.

1. අද මහත්තයා ආවා.
2. ඩුයිවර් කොලඹ ගියා.
3. දොස්තර ලෙඩා බැඳුවා ද?
4. එයා කෑම කෑවෙ නෑ.
5. ගිය අවුරුද්දේ පෙරහැර පැවැත්තුවෙ නුවර.
6. නෝනා කාර් එකේ වැඩිවුණා.
7. මුරකාරයා වැට බැන්දා.
8. බොඩා කැඩුවෙ මේ පොල් ද?
9. මම බීච්චෙ යාපනේ පුරුවීටු.

C. Transform according to the model by using 'to have in mind':

මම වැඩ කරනවා.....මම වැඩ කරන්න හිතේ තියෙනවා.

1. මහත්තයා කාර් එකක් ගන්නවා.
2. මම කොලඹ යනවා.
3. ගුණපාල පොතක් ලියනවා.
4. මුරකාරයා වැට බඳිනවා.
5. ඩුයිවර් යාපනේට යනවා.
6. මම ලබන මාසෙ නුවර යනවා.
7. ලමයා කෝච්චියෙන් යනවා දු.
8. ඔහේ රස්සාවකට යනවා ද?
9. උන්නැහේ පෙරහැර බලන්න යනවා.

D. Transform according to the model, using 'get a chance to' in the appropriate tense:

මම වැඩ කරනවා.....මට වැඩ කරන්න හම්බ වෙනවා.

1. මහත්තයා පෙරහැර බලනවා.
2. මම මෙහේ සිගැට් ගන්නවා.
3. ගුනපාල කාර් එකක් ගනිවි.
4. නෝනා මහත්තයා පොත් ටිකක් කියව්වා.
5. බංඩා අද වැටක් බැන්දා.
6. ලමයා කෝච්චියෙන් යනවා.
7. මම ලබන මාසෙ සිගිටියට යනවා.
8. ලමයි මේ දවස්වල හුඟක් ඉගනගන්නවා.

E. Transform according to the model, changing the present temporal gerund to the past temporal gerund:

මම යන කොට ඔහේ නවතින්න.....මම ගියාම ඔහේ නවතින්න.

1. මහත්තයා කොලඹ යන කොට මම යාපනේ යනවා.
2. වැඩ පටන්ගන්න කොට මට ලියුමක් එවන්න.
3. මම කාර් එක එලවන කොට ඔහේට කියන්නමි.
4. දර අදින කොට සල්ලි දෙන්න පුලුවන් ද?
5. මුරකාරයා වැඩ පටන්ගන්න කොට බංඩාට ටවුමට යන්න පුලුවනි.
6. උත්සවේ පවත්න කොට මම නුවර එන්නමි.
7. සැරසිලි කරන කොට හුඟක් වියදම් වෙනවා.
8. ඔහේ කොලඹ ඉන්න කොට මම වැඩ කරන්නෙ කොහොම ද?
9. සල්ලි ගන්න කොට ලියුමක් දෙන්න.

F. Transform to the negative, according to the model:

මහත්තයා යනවා ඇති.....මහත්තයා යන්නෙ නැතුව ඇති.

1. ලමයාට පොත් ඇති.
2. උන්නැහේ වියදම් කරනවා ඇති.
3. මේ පාර ආයුධවෙන් හදනවා ඇති.
4. මෙහේ ලමයි වැඩ කරනවා ඇති.
5. මට පොත් පහක් ඇති.
6. කොලඹ යන කොට පුතාත් යනවා ඇති.
7. උන්නැහේ වැඩ කරනවා ඇති.

G. Say in Sinhalese:

1. Do you have a lot of work these days?
2. Yes! These days I can't even eat my food.
3. Because of the festivals, a lot of crowds are coming to this area.
4. There is so much work in the shop!
5. I am on vacation this week.
6. If you need help, tell me.
7. I have to bring some goods for the shop from Colombo.
8. Could you go to get those goods?
9. You can take my car.
10. No, I can go in my car.
11. I have some books to buy in Colombo.
12. Therefore it's no trouble.
13. Fine. I'll send the money to buy the goods (with) tonight.

14. This time, you come to our house for Vesak.
15. I intend to make a lot of decorations.
16. You want a lot of money for decorations, don't you?
17. No. I don't need that much money.
18. I have thirty rupees to spend.
19. That's good. I'll bring the children.
20. Are the children home now?
21. Yes. Now it is the summer vacation in the school.
22. Good. Bring the children. Bring (your) wife also.
23. Fine. Thanks.

H. Conversations:

1. A and B discuss plans to see the Kandy Perahera. A wants to take his children, since they haven't seen it before. B has an uncle who lives in Kandy who can put them up. However, he might not have room for both of them and their families.
2. A is a teacher from America who wants to see some schools in Ceylon. He discusses it with B. They talk about means of travel, places to stay, food, and some of the sights that A can see while in Ceylon.

LESSON 22

Conversation: In a Restaurant

John Wood goes to a Sinhalese restaurant for a meal.

JOHN

වැඩිය
මම මේ කෑම ජාති ගැන වැඩිය
දන්නෙ නෑ.
මොනවා ද අද හොඳ?

too much, a lot
I don't know much about these
kinds of food.
What's good today?

WAITER

කෑම එකක්
හදලා දෙනවා
මහත්තයා මට ඉස්සර සිංහල කෑම
කාලා නැත්තං ඉංග්ලිෂ් කෑම එකක්
හදලා දෙන්න පුලුවනි.

a meal
prepare (for someone else)
If you haven't eaten Sinhalese
food before this, I can make
you an English meal.

JOHN

නෑ. මම සිංහල කෑම කාලා තියෙනවා.
කට දන්න කාලා පුරුදුයි.
නමුත් මේ නම්වලින් කෑමවල විදිය
දැනගන්න අමාරුයි.

No. I have eaten Sinhalese
food.
I'm used to eating hot food.
But it is difficult to learn the
nature of the foods from
these names.

WAITER

මස්	meat
කරිය	the curry
ෆ්‍රයිඩ් රයිස්	fried rice
එකක්	one portion

මහත්තයා හොඳ මස් කරියකුයි ෆ්‍රයිඩ් රයිස් එකකුයි ගන්න.	Take a good meat curry and a portion of fried rice.
--	---

JOHN

ෆ්‍රයිඩ් රයිස් කියන්නෙ මොනවා ද?	What is 'fried rice'?
---------------------------------	-----------------------

WAITER

ඒක බොහොම රසයි.	It's very tasty.
----------------	------------------

කලවම් කරනවා	mix
උන්තෙල්	'duntel,' clarified butter
	made from buffalo milk
බදිනවා	fry
බත්	cooked rice

එලෝලුයි මසුයි බත් එක්ක කලවම් කරලා උන්තෙලෙන් බැඳලා.	Vegetables and meat are mixed with rice, and fried in 'duntel.'
--	---

ඉස්සා	the shrimp
මස් එහා නම් ඉස්සො දාලා හදන්න පුලුවනි.	If you don't want meat, I can make it with shrimp.

JOHN

සිංහලෙන්	in Sinhalese
ඒකට සිංහලෙන් කියන්නෙ මොකක් ද?	What do you call it in Sinhalese?

WAITER

සිංහලෙන් නමක් නෑ, මහත්තයා.

There is no name in Sinhalese, sir.

කියලා

quotation marker

කාටත්

everybody (dative case)

නමුත් ප්‍රයිඩ් රයිස් කියලා කිව්වම
කාටත් තේරෙනවා.

But when you say 'fried rice',
everybody understands (it).

JOHN

තෙල

the oil

බර

heavy

වැඩි

too much

තෙලෙන් බැඳපු කෑම බර වැඩියි,
නේ ද?

Food fried in fat is too heavy,
isn't it?

WAITER

එහෙම නම්

if that is so

නිකං

plain, simple

එහෙම නම් මහත්තයා මස් කරියකුයි
එලෝලු කරියකුයි නිකං බත් එකකුයි
ගන්න.

If so, you get a meat curry, a
vegetable curry, and a portion
of plain (boiled) rice.

JOHN

නිකං බත් කියන්නෙ මොනවා ද?

What is 'plain rice'?

WAITER

තම්බනවා

boil (solids)

මොකත් දාන්නෙ නැතුව තම්බාපු බත්.

Rice cooked with nothing added.

JOHN

මොනවා ද හොඳ මස්?

What meat is good?

WAITER

උරා

the pig

උරා මස්

pork

මහත්තයා උරා මස් කනවා ද?

Do you eat pork?

JOHN

හරකා

the cow

හරක් මස්

beef

කුකුලා

the fowl

කුකුල් මස්

chicken (meat)

හරි

or

එහ. හරක් මස් හරි කුකුල් මස් හරි
නැද්ද?

I don't want (it). Don't you
have beef or chicken?

WAITER

හියෙනවා. මහත්තයාට කුකුල් මස්
කරියක් හදලා දෙන්නම්.

We have. I'll make you a
chicken curry.

මිරිස්

red pepper

අඩු කරනවා

reduce

මිරිස් අඩු කරලා හදන්න ද?

Shall I make it with less red
pepper?

JOHN

ඔව්. මිරිස් වැඩිය දාන්නෙ නැතුව
හදන්න.

Yes. Make it without putting
in too much red pepper.

WAITER

එලෝලුව

the vegetable curry

හොඳයි, මහත්තයා. හදලා දෙන්නම්.

Yes, sir. I'll make it for
you.

එලෝලුවකුත් ගේන්න ද?

Shall I bring a vegetable curry
also?

JOHN

ඔව්. හොඳ එලෝඳුටකුත් ගේන්න.

Yes. Bring a good vegetable
curry, too.

තක්කාලි ගෙඩිය
සම්බෝලෙ

the tomato
the salad

තක්කාලි සම්බෝලෙකුත් හදලා දෙන්න
පුලුවන් ද?

Can you make me a tomato salad,
also?

WAITER

බිම

the drink, drinking

පුලුවනි, මහත්තයා. මහත්තයාට
බිමට මොකුත් ගේන්න ද?

Yes, sir. Shall I bring you
something to drink?

JOHN

මෙහේ බිර දෙනවා ද?

Do you serve beer here?

WAITER

පිට

outside

පිටින්

from outside

බිර මෙහේ නෑ. පිටින් ගෙනැත්
දෙන්න පුලුවනි.

We don't have beer here. I can
bring it from outside.

JOHN

නුවරඑලිය
පයින්ට් එක

Nuwara Eliya
the pint

හොඳයි. නුවරඑලිය පයින්ට් එකක්
ගේන්න.

Fine. Bring a pint of Nuwara
Eliya beer.

WAITER

හොඳයි, මහත්තයා.

Yes, sir.

Grammar

1. NEW NOUNS

Class 1

පයිනට් එක 'the pint'

Class 2

කෑම	'the food'; gen. කෑමේ	(no plural)
කරිය	'the curry'; gen. කරියේ	; pl. කරි
තක්කාලි ගෙඩිය	'the tomato'; gen. තක්කාලි ගෙඩියේ	; pl. තක්කාලි
තෙල	'the oil'; gen. තෙලේ	; pl. තෙල්
එලෝදුට	'the vegetable curry'; gen. එලෝදුටේ	; pl. එලෝදු
බීම	'the drink'; gen. බීමේ	; pl. බීම්
නුවර එලිය	'Nuwara Eliya'; gen. නුවර එලියේ	(no plural)

Class 3

පිට 'outside' (no plural)

Class 4

සම්බෝල 'the salad'; pl. සම්බෝල

Class 5

ඉස්සා	'the shrimp'; pl. ඉස්සෝ	
උරා	'the pig'; pl. උරෝ	
හරකා	'the cow'; pl. හරක්	(oblique හරකුන්)
කුකුලා	'the fowl'; pl. කුකුල්ලු	

Other Nouns

Note that the names for kinds of meat above are compounds formed with the stem form of the animal name followed by මස් 'meat.'

දුන්තෙල්	'duntel' (plural only)
බත්	'cooked rice' (plural only)
ඉප්පි රයිස්	'fried rice' (plural only)
මිරිස්	'red pepper' (plural only)
මස්	'meat' (plural only)
උරා මස්	'pork' (plural only)
හරක් මස්	'beef' (plural only)
කුකුල් මස්	'chicken' (plural only)

2. NEW VERBS

Class 1

කලවම් කරනවා	'mix'
තම්බනවා	'boil' (solids)
අඩු කරනවා	'reduce'

Class 2

බදිනවා	'fry'
--------	-------

Irregular

දානවා	'put'; past	දැමීමා
-------	-------------	--------

3. PAST PARTICIPLES

3.1 Complex Verbs

The past participle may occur immediately preceding another verb to form a COMPLEX VERB. Complex verbs commonly take on special meanings, and one formed with a past participle plus a form of දෙනවා 'give' frequently has the meaning 'perform the action of the past participle for someone else'. Thus හදලා දෙනවා 'make something for someone else'. The person for whom the action is performed, if expressed, is in the dative. The whole complex verb acts as a single verb, with දෙනවා in whatever form the sentence requires.

මම කටියක් හදලා දෙන්නම්.

I'll make (you) a curry.

ඔහේ මහත්තයාට වැටක් බැඳලා
දුන්නා ද?

Did you build the fence for
the master?

මට ඔහේට හොඳ මස් කටියක් හදලා
දෙන්න පුලුවනි.

I can make you a good meat
curry.

3.2 Manner of an Action

Sometimes the past participle of a verb occurring in a sentence or clause with a main verb may indicate the manner in which the action of the main verb is performed.

මස් එපා නම් ඉස්සො දාලා හදන්න
පුලුවනි.

If you don't want meat, I can
make it with (literally:

මම එය අඩු කරලා හදන්න ද?

'having put) shrimp.
Should I make it reducing the
pepper?

The main verb and the past participle may each have its own objects and modifiers, but the subject of both must be the same.

ඉස්සෝ දාලා කටයක් හදන්න.

Make a curry with (having put)
shrimp.

3.3 The past participle of a verb may occur dependent upon පුරුදු 'accustomed to, used to'. As with පුරුදු with a dependent noun, the subject is in the dative case:

මට කට දන්න කාලා පුරුදුයි.

I am used to eating hot food
(literally: 'eating to burn
the mouth').

මහත්තයාට බස් එකෙන් ගිහිල්ලා
පුරුදු ද?

Are you used to going by the
bus?

4. PARTICIPIAL SENTENCES

4.1 A past participle without another verb may form the predicate of a sentence. The implication is generally that the action has been completed, so that the usual English equivalent is the perfect (i.e., 'has gone'):

මහත්තයා ගිහිල්ලා.

The master has (or 'is') gone.

එලෝලුයි මහුයි බත් එක්ක කලවම්
කරලා උන්නෙලෙන් බැඳලා.

Vegetables and meat mixed to-
gether with rice have been
fried in duntel.

In this usage, the subject of the participial sentence will be in the third person. Where this completive sense is required with the first person, the simple past is used:

මම ඒ වැඩ කෙරුවා.

I did that work.

4.2 With a කොට 'when' clause expressed or implied, a past participial sentence implies an action completed prior to that of the කොට clause, and thus equates with an English pluperfect (i.e., 'had gone'). In this usage, the subject may be any person, first, second, or third:

ඔහේ එනකොට මම කොලඹ ගිහිල්ලා. When you came, I had gone to Colombo.

4.3 Participial vs. Perfect Sentences

4.31 The Sinhalese present perfect (21,5) may have a completive sense like that of the past participle given in 4.1 implying that the action has been completed in the recent past:

මහත්තයා ගිහිල්ලා තියෙනවා. The master has gone.
 බංඩා පොල් වකක් කඩලා තියෙනවා. Banda has picked some coconuts.

In this sense, the subject will be third person, as with the participle alone.

4.32 The present perfect may indicate that one has had the experience of doing something at some time in the past. In this usage, the subject may be first, second, or third person:

මම කොලඹ ගිහිල්ලා තියෙනවා. I have gone to Colombo (I've been there).
 බංඩා පොල් කඩලා තියෙනවා. Banda has picked coconuts (he has had the experience).

Sentences with the participle alone are not used in this sense.

5. THE PAST PARTICIPIAL ADJECTIVE

5.1 The regular past participial adjective is formed as follows:

For the first two classes of verbs the -ෆ of the past participle is replaced by -ග් . Note that there are alternative forms corresponding to those of the past participle:

	<u>Present Simple</u>	<u>Past Participle</u>	<u>Past Participial Adjective</u>
<u>Class 1:</u>			
boil (solids)	තම්බනවා	තම්බලා, තම්බාලා	තම්බපු, තම්බාපු
look, see	බලනවා	බලලා, බලාලා	බලපු, බලාපු
<u>Class 2:</u>			
fry	බදිනවා	බැඳලා	බැඳපු
fetch, draw	අදිනවා	අැඳලා	අැඳපු

For verbs of Class 3, -ලා is replaced by -ව්ව . For Class 3 verbs there are no alternative forms of the past participial adjective, even if there are for the past participle. Only the form with (short) -i- occurs in the adjective:

	<u>Present Simple</u>	<u>Past Participle</u>	<u>Past Participial Adjective</u>
fall	වැටෙනවා	වැට්ලා, වැට්ලා	වැට්ව්ව
understand	තේරෙනවා	තේර්ලා	තේර්ව්ව

The verbs with irregular past participial adjectives that have occurred so far are:

	<u>Present Simple</u>	<u>Past Participle</u>	<u>Past Participial Adjective</u>
come	එනවා	ඇවිල්ලා, ඇවිත්	ආපු
take away	ගෙනියනවා	ගෙනිහිල්ලා, ගෙනිහිත්	ගෙනියපු
take	ගන්නවා	අරගන, අරන්	අරගත්ත
bring	ගේනවා	ගෙනැල්ලා	ගෙනාපු
burn	දනවා	දාලා	දාව්ව
drink	බොනවා	බිලා	බිපු
go	යනවා	ගිහිල්ලා	ගියපු
be (inan.)	තියෙනවා	තීලා	තිව්ව
give	දෙනවා	දීලා	දීපු
become	වෙනවා	වෙලා	වෙව්ව
move in	ගෙවදිනවා	ගෙවදිලා	ගෙවදිව්ව
put, place	දානවා	දාලා	දාපු
eat	කනවා	කාලා	කාපු
be seen	පේනවා	පෙනීලා	පෙනීව්ව

5.2 The past participial adjective modifies following nouns. The meaning may be either that whatever is expressed by the noun has performed the action or that the action has been performed upon it, depending upon context. The most common English equivalent is a relative clause, usually with a verb in the perfect, modifying a noun. In the following pairs, the first sentence of each is a sentence formed with a past participle and the second contains a noun modified by a past participial adjective:

බඩා පොල් කඩලා.

Banda has picked coconuts.

බඩා කඩපු පොල් අදින්න.

Fetch the coconuts that Banda has picked.

මේ කෑම තෙලෙන් බැඳලා.

This food has been fried in oil.

තෙලෙන් බැඳපු බත් බර වැඩියි, නේ ද?

Food fried in oil is too heavy, isn't it?

පොල් වැටලා.

The coconuts have fallen.

වැටිලිව පොල් මෙතෙන්නට දාන්න.

Put the fallen coconuts (or 'the coconuts that have fallen') here.

6. කියලා

කියලා the past participle of කියනවා 'tell, call', has some special uses not shared by other past participles. One use is in repeating what someone else has said. Here it is used along with කියනවා and follows the repeated statement:

නෝනා මට සල්ලි උන්නා කියලා කිව්වා.

The lady said (she) gave me the money.

Another use of කියලා is in indicating the name of something. Here again it is used with the verb කියනවා and the name of the thing in question precedes .

එකට කියන්නෙ පිහිරි ගල කියලා.

That is called 'Sigiriya Rock'.

හුඟක් දෙනා මේ බත්වලට කියන්නෙ
fපුයිවි රයිස් කියලා.

Many people call that 'fried rice.'

In these sentences it is permissible to leave out කියලා although it is more customary to use it:

නෝනා මට සල්ලි උන්නා කිව්වා.

ඒකට කියන්නෙ පිහිටි ගල.

හුඟක් දෙනා මේ බත්වලට කියන්නෙ ප්‍රයිඩ් රයිස්.

7. වැඩි and මදි

වැඩි 'too much', and මදි 'not enough' (10,8) are used in a number of ways, with English equivalents depending on their use. Both may occur with or without the assertion marker when final in simple sentences.

7.1 In constructions with තියෙනවා or ඉන්නවා either meaning 'there is, there are' or 'have', වැඩි and මදි may replace තියෙනවා, ඉන්නවා meaning 'there are too many, I have too many' or 'there aren't enough, I haven't enough', respectively:

මෙහේ එලෝලු වැඩියි.

There are too many vegetables here.

මෙහේ එලෝලු මදියි.

There aren't enough vegetables here.

මට සල්ලි වැඩියි.

I have too much money.

මට සල්ලි මදියි.

I haven't enough money.

7.2 These forms may be used with other verbs in the meaning 'too much', 'not enough':

මහත්තයා වැඩ කරනවා මදියි.

The master doesn't work enough.

මහත්තයා වැඩ කරනවා වැඩියි.

The master works too much.

7.3 Following adjectives, they mean 'too . . .' or 'not . . . enough':

මේ හේ ලොකු මදියි.

This house isn't big enough.

මේ හේ ලොකු වැඩියි.

This house is too big.

ලොකු වැඩි ගෙවල් හොඳ නෑ.

Too large houses aren't good.

ලොකු මදි ගෙවල් කඩන්න.

Demolish the houses that are not big enough.

7.4 Used as adjectives preceding nouns, they mean 'the extra or excess amount', 'the number, amount that is lacking':

වැඩි පොල් අතෙහි දාන්න.

Put the extra coconuts there.

මදි පොල් හේනින යන්න.

Go get the (number of) coconuts that are lacking.

8. වැඩියෙ

වැඩියෙ , in addition to having the meaning 'more than' (19,8), has the meaning 'much' when used in negative sentences:

මම සිංහල කෑම වැඩියෙ කන්නෙ නෑ.

I don't eat much Sinhalese food.

මම මේ කෑම ජාති ගැන වැඩියෙ දන්නෙ නෑ.

I don't know much about these kinds of food.

මහත්තයා වැඩියෙ ගෙදර නෑ.

The master isn't at home much.

9. ගැන

ගැන 'about, concerning' takes a dependent noun in the direct case:

වඩුවැඩි ගැන මොකුත් දන්නෙ නෑ.

I don't know anything about carpentry.

ලමයා ගැන මොකද කරන්නෙ?

What are you going to do about the boy?

10. 'IN SINHALESE'

'In a language' is expressed with the instrumental case of the language name:

සිංහලෙන් නමක් නෑ, මහත්තයා.

There isn't a name (for that) in Sinhalese, sir.

ඒකට සිංහලෙන් කියන්නෙ මොකක් ද?

What is that called in Sinhalese?

මේකට සිංහලෙන් කියන්නෙ මොකක් ද?

What is this called in Sinhalese?

Note that in the sentences above the word for 'this, that' is in the dative case.

11. 'WHAT DOES IT MEAN?'

The common Sinhalese expression for 'what does it mean' is කියන්නේ මොකක් ද? or කියන්නේ මොනවා ද , preceded by the (Sinhalese) word or phrase for which the meaning is being asked. මොනවා ද may always be used in such a construction, but මොකක් ද only in the singular:

ෆ්‍රයිඩ් රයිස් කියන්නේ මොනවා ද?

What does 'fried rais' mean?

පොල් ගෙඩිය කියන්නේ මොකක් ද?

What does 'pol geDiyə' mean?

12. ...හරි...හරි

. . . හරි . . . හරි is a conjunction with the English equivalent 'either . . . or'. හරි follows each of the two or more items listed:

එලෝලු හරි මස් හරි ගේන්න.

Bring (me) either vegetables or meat.

එලෝලු කරියක් හරි මස් කරියක් හරි
ඉස්සො දාලා කරියක් හරි හදලා
දෙන්න පුලුවනි.

(I) can make either a vegetable
curry, a meat curry, or a
curry with shrimp.

. . . හරි . . . හරි does not occur in negative statements, but may occur in negative questions:

කුකුල් මස් හරි හරක් මස් හරි නැද්ද?

Don't you have chicken or beef?

13. A PORTION

With names of foods, as with drinks (16, 11), quantity expressions occur implying portions or servings of the food. These follow the normal quantity phrase construction, that is, the noun is plural and the forms දෙක , තුන , etc., are used:

එලෝලු දෙක
 බත් දෙකක්
 කටි තුන

the two (servings of) vegetables
 two (servings of) rice
 the three portions of curry

Parallel to these constructions the form එක may be used with the plural form of the name of a food, implying a single portion or serving:

එලෝලු එක
 බත් එකක්
 කැම එකක්
 කටි එක

the serving of vegetables
 a portion of rice
 a meal
 the portion of curry

14. THE PLURALS OF THE මේක SET

The plurals of මේක 'this one', අරක , ඔක , ඒක 'that one', are මේවා 'these', අරවා , ඔවා , ඒවා 'those'. The case forms are:

<u>Direct:</u>	මේවා	අරවා	ඔවා	ඒවා
<u>Dative:</u>	මේවාට	අරවාට	ඔවාට	ඒවාට
<u>Genitive:</u>	මේවායෙ	අරවායෙ	ඔවායෙ	ඒවායෙ
<u>Instrumental:</u>	මේවායින්	අරවායින්	ඔවායින්	ඒවායින්

15. කෘටත්

The dative form of කවුරුන් 'everybody, everyone' is කෘටත් . Hence:

කවුරුන් යනවා.
 කෘටත් තේරෙනවා.

Everyone is going.
 Everyone understands.

16. ගෙනුන්

ගේනවා 'bring' has the alternative past participle forms ගෙනැලෑ and ගෙනුන් . Hence either:

පිටින් ගෙනුන් දෙනන පුලුවනි. or
 පිටින් ගෙනැලෑ දෙනන පුලුවනි.

17. නැත්තම

When නම් 'if' is added to නෑ, the result is නැත්තම :

මේ කෑම කට දන්නෙ නෑ.

This food isn't hot.

මේ කෑම කට දන්නෙ නැත්තම, තව
ටිකක් කන්න.

If this food isn't hot, eat a
bit more.

මහත්තයා සිංහල කෑම කාලා නෑ.

You haven't eaten Sinhalese
food.

මහත්තයා සිංහල කෑම කාලා නැත්තම,
අද වත් කන්න.

If you haven't eaten Sinhalese
food, eat it today at least.

Exercises

A. Substitute orally:

1. මම වැඩියෙ දන්නෙ නෑ.

about buses

about Colombo trains

about the work of the estate

about Sinhalese curries

about Indian people

about pork

about hot food

about English food

about the names of the Sinhalese people

about food fried in duntel

2. මහත්තයාට මොකුත් පුලුවනි.

bring (for you)

pick (for you)

prepare (for you)

mix (for you)

fry (for you)

boil (for you)

cut (for you)

make (for you)

3. මම පුරුද්දයි.

going to Colombo	eating fried rice
eating Sinhalese curries	drinking beer
eating hot food	English food
traveling by bus	these kinds of food
picking coconuts	vegetable curries

4. හොඳ නෑ.

fried food
boiled vegetables
fallen coconuts
the firewood that has been fetched
the book I have read
the curries that have been mixed
the beer you have drunk
the pork you have eaten

5. ඒකම මොකක් ද?

call in Sinhalese	call in our language
call in English	called by you
call in your language	called by everybody

6. මම ගෙනැවිත් දෙනවා.

beef or pork
a book or a newspaper
a cigar or a cigarette
this vegetable or some other vegetable
a cup of tea or a glass of beer
a cow or a pig
a pint of beer or a pack of cigars
cooked rice or fried vegetables

B. Transform according to the model, changing the first of the two sentences into an 'if' clause:

මහත්තයා ගිහිල්ලා නෑ. මට යන්න පුලුවනි... මහත්තයා ගිහිල්ලා නැත්තං මට යන්න පුලුවනි.

1. එයා ඒවා කාලා නෑ. වෙන මොකුත් දෙන්න.
2. කට දන කෑම කන්න බෑ. ඉංගිරිසි කෑම ටිකක් කමු.
3. මේ නම් දැනගන්න අමාරුයි. පොතේ බලන්න.
4. ඔහේ f ප්‍රයිඩ් රයිස් කියන්නෙ මොනවා ද දන්නෙ නෑ. ලමයාගෙත් අහන්න.
5. මහත්තයා නැටුම් බලන්න කෑමකි ද? හටස අපේ ගෙදරට එන්න.
6. තෝනාට උරු මස් එපා ද? කුකුල් මස් එකක් හදලා දෙන්න පුලුවනි.
7. උන්නැහේ සිංහල කෑම කාලා තියෙනවා. අපට කෑම දෙන්න පුලුවනි.

C. Transform according to the model, changing the verbal adjectives to past participial verbal adjectives.

ලමයා බදින බත් රස නෑ... ලමයා බැඳපු බත් රස නෑ.

1. මම කියවන පොත ඔහේ ලග තියෙනවා ද?
2. මේ වැට කඩන ලමයාට එන්න කියන්න.
3. උව කඩන එලෝලු මට එපා.
4. මම හදන ගේ අර බලන්න.
5. මම කන ජාතියෙ මස් හොඳයි.

D. Say in Sinhalese:

1. Do you like to eat fried rice?
2. Yes. I like it. But I don't like eating shrimp.
3. I can make it for you with chicken.
4. Is it good when fried with chicken?
5. Yes, sir. Many people like eating rice fried with chicken.
6. I haven't eaten it before this.
7. Fine. Give me a portion of that.
8. Do you want anything else, sir?
9. Yes. Can you make me a tomato salad?
10. Yes, sir. Do you want any vegetables?
11. No, I don't. A fried rice and a tomato salad are enough.

12. Have you eaten English food?
13. Yes. But English food isn't as tasty as Sinhalese food.
14. English food isn't hot: but some people can cook English food very well.
15. If food isn't hot, I don't like to eat (it).
16. Sinhalese people eat a lot of red pepper, don't they?
17. Yes. They like hot food very much.
18. Can I make you a meat curry with red pepper?
19. No. Don't bother. I can eat this food.
20. Yes. Eat food that isn't spicy now.
21. You can eat hot food when you get home in the evening.

LESSON 23

Conversation: Visiting Anuradhapura

John Wood visits Anuradhapura with his friend and guide, Gunasena.

JOHN

අග
නුවර
අග නුවර
වෙලා තිඳනා

chief
the city
the capital
had become

අනුරාදපුරේ ලංකාවේ අග නුවර
වෙලා තිඳනෙ කොයි කාලෙ ද?

When was Anuradhapura the
capital of Ceylon?

GUNASENA

ලංකාවේ පලවෙනි අග නුවර
අනුරාදපුරේ.

සතවර්සෙ

සිංහල මිනිස්සු ලංකාවට ආපු කාලෙ
ඉඳලා දහවෙනි සතවර්සෙ විතර
වෙනකං අග නුවර තිඳනෙ
අනුරාදපුරේ.

Ceylon's first capital was
Anuradhapura.

the century

From the time the Sinhalese
came to Ceylon, until about
the Tenth Century, the
capital was in Anuradhapura.

JOHN

සිංහලයා
ක්‍රිස්තු වර්සෙ

සිංහලයෝ ආවෙ ක්‍රිස්තු වර්සෙන්
ඉස්සර, නේ ද?

the Sinhalese (man)
the Christian Era

The Sinhalese came before the
Christian Era, didn't they?

GUNASENA

ඔව්. ක්‍රිස්තු වර්ෂෙන් ඉස්සර පන්සිය
හතලිස් හතරෙදි.

Yes, in 544 B.C.

JOHN

වැව
ඒවා

the tank, reservoir
things

මේ වැව් සේරම ඒ කාලෙ කරපු
ඒවා ද?

Are all these tanks ones built
at that time?

GUNASENA

වැඩි හරිය
පුරාත

the majority
ancient

ඔව්. වැඩිවලින් වැඩි හරිය බොහොම
පුරාත කාලෙ කරපු ඒවා.

Yes. The majority of these
tanks were built in very
ancient times.

අනුරාදපුර කාලෙ
ඉතාම
තමයි

the Anuradhapura Period
most
indeed

අනුරාදපුර කාලෙ තමයි ලංකාවේ
ඉතාම දියුණු කාලෙ.

The Anuradhapura Period was the
most developed period in
Ceylon.

අර ජේත
දාගැබ

that over there
stupa

අර ජේත දාගැබ බලන්න.

Look at that stupa over there.

රුවන්වැලි සැය

Ruwanweliseya

ඒක තමයි රුවන්වැලි සැය.

That is the Ruwanweliseya.

රජ්ජුරුවෝ
දුටුගැමුණු

the king
Dutugemunu

ඒක හැඳුවේ දුටුගැමුණු රජ්ජුරුවෝ.

It was built by King Dutugemunu.

JOHN

ඒ කොයි කාලෙ ද?

When was that?

GUNASENA

ත්‍රිස්තු වර්ෂයේ ඉස්සර දෙවෙනි සතවර්ෂය.

In the Second Century, B.C.

JOHN

සිරිමඟ බෝදිය

the sacred Bodhi tree

සිරිමඟ බෝදිය තියෙන්නෙ කොතෙන්නද?

Where is the sacred Bodhi tree?

GUNASENA

හැරෙනවා

turn

දකුණට

to the right

අර හන්දියෙන් දකුණට හැරිලා ටිකක්
උර යන්න සිත.

You must turn right from that
corner and go a little
distance.

ඉස්සෙල්ලා

first, before everything
else

අපි ඉස්සෙල්ලා මේ දාගබ බලමු.

First, let's look at this
dagoba.

ඇතුල් වෙනවා

enter

සපත්තුව

the shoe

ගලවනවා

remove, undo

එතෙක්ම ඇතුල්වෙන කොට සපත්තු
ගලවන්න සිත.

When entering that place, you
must remove your shoes.

JOHN

හොඳයි.

All right.

විහාරෙ

the temple

අර ජේත විහාරෙත් පුරාන එකක් ද?

Is that temple over there an
ancient one, too?

GUNASENA

නෑ. එක අලුත් විහාරයක්.

භාමුදුරුවෝ
සිද්ධස්ථාන
පදිංචි වෙනවා
හදා ගන්නවා

No. It's a new temple.

the monk
the holy place
settle down
build, make (for oneself)

භාමුදුරුවරු පුරාණ සිද්ධස්ථානවල
පන්සල් හදාගන පදිංචිවෙලා ඉන්නවා.

Monks have built temples in
ancient holy places and
settled down there.

JOHN

අයිති

ඒ සිද්ධස්ථාන අයිති භාමුදුරුවරුන්ට ද?

belong to

Do those holy places belong to
the monks?

GUNASENA

සමහරක් භාමුදුරුවරුන්ට අයිතියි.

පුරාවිද්‍යා
දෙපාර්තමේන්තුව
බාරෙ

Some belong to the monks.

the Department of
Archaeology
in the custody of

නමුත් වැඩි හරිය තියෙන්නෙ පුරාවිද්‍යා
දෙපාර්තමේන්තුව බාරෙ.

But the majority are in the c
care of the Department of
Archaeology.

JOHN

සෙල්ලිපිය

අර සෙල්ලිපිය සිංහල සෙල්ලිපියක් ද?

the inscription

Is that inscription a Sinhalese
inscription?

GUNASENA

ඔව්. එක සිංහල.

කෝ බලන්න.

Yes. It is Sinhalese.

let's see

කෝ බලන්න.

Let's see.

මේක දෙවෙනි සතවර්සට අයිති
සෙල්ලිපියක්.

This is an inscription belong-
ing to the Second Century.

ඒ කාලෙ සිංහල අකුරු දැන් සිංහල
අකුරුවලට වැඩියේ හුඟක් වෙනස්.

The Sinhalese script of that
time was much different
from the modern Sinhalese
script.

ක යන්න

the letter ක

බලන්න මේ කයන්න ලියලා තියෙන හැටි.

See how this ක is written.

Additional Vocabulary

Numerals

	<u>Numeral</u>	<u>Stem</u>
20	විස්ස	විසි-
30	තිහ	තිස්-
40	හතලිහ	හතලිස්-
50	පනහ	පනස්-
60	හැට	හැට-
70	හැත්තැට	හැත්තැ-
80	අසූව	අසූ-
90	අනූව	අනූ-
100	සිය	සිය-
1000	දාහ	දාස්-

Directions

දකුණ	'right'
වම	'left'

Grammar

1. NEW NOUNS

Class 2

වැව 'the tank'; gen. වැවේ ; pl. වැව්

Note: Tanks are large reservoirs built in ancient times for irrigation purposes. Sometimes these are many acres in extent.

දකුණ 'right'; gen. දකුණේ ; no plural

වම 'left'; gen. වමේ ; no plural

දාගැබ 'the stupa'; gen. දාගැබේ ; pl. දාගැබ්, දාගැප්

රුවන්වැලි සෑය 'the Ruwanweliseya'; gen. රුවන්වැලි සෑයේ

සිරිමහ බෝදිය 'the sacred Bodhi tree'; gen. සිරිමහ බෝදියේ

සපත්තුව 'the shoe'; gen. සපත්තුවේ ; pl. සපත්තු

පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව 'the Department of Archaeology';
gen. පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුවේ

සෙල්ලිපිය 'the inscription'; gen. සෙල්ලිපියේ ; pl. සෙල්ලිපි

ක යන්න 'the letter ක'; gen. ක යන්නේ ; pl. ක යනු
(See Grammar 15)

Class 3

නුවර 'the city'; pl. නුවරවල්

Note: නුවර may be used as a general term in reference to any city. It is also the name of one particular city, Kandy (Lesson 13), sometimes called මහනුවර.

Class 4

සතවර්ෂ 'the century'; pl. සතවර්ෂ

ක්‍රිස්තු වර්ෂ 'the Christian Era'

විහාර 'the temple'; pl. විහාර

සිද්ධස්ථාන 'the holy place'; pl. සිද්ධස්ථාන

Class 5

සිංහලයා 'the Sinhalese man'; pl. සිංහලයෝ

හාමුදුරුවෝ 'the monk'; pl. හාමුදුරුවරු ; indef. හාමුදුරු නමක්
(See 3 in the Grammar)

රජ්ජුරුවෝ 'the king'; pl. රජවරු ; indef. රජ්ජුරු කෙනෙක්

2. NEW VERBS

Class 1

ගලවනවා 'remove, take off'

Class 3

හැරෙනවා 'turn'

Irregular

ඇතුළු වෙනවා 'enter'

පදිංචි වෙනවා 'settle down'

3. RESPECTFUL NOUNS

Some nouns referring to people of highly respected status, such as භාමුදුරුවෝ 'the monk', රජුරුවෝ 'the king', end in -වෝ in the singular and have a plural in -වරු . They take plural case inflection in both singular and plural (i.e., have an oblique stem in -න් in both):

	<u>Singular</u>	<u>Plural</u>
Direct	භාමුදුරුවෝ	භාමුදුරුවරු
Dative	භාමුදුරුවන්ට	භාමුදුරුවරුන්ට
Genitive	භාමුදුරුවන්ගේ	භාමුදුරුවරුන්ගේ
Instrumental	භාමුදුරුවන්ගෙන්	භාමුදුරුවරුන්ගෙන්

රජුරුවෝ has the respectful indefinite රජුරු කෙනෙක් and භාමුදුරුවෝ has a special respectful indefinite භාමුදුරු නමක් , implying even greater respect. Note that the final -වෝ of both nouns is lost in the indefinite.

4. THE PLUPERFECT

4.1 The pluperfect is formed with the past participle and the past tense of වියෙනවා . The most common English equivalent is the pluperfect ("had" plus past participle). The pluperfect usually signifies that something took place prior to some other stated action in the past:

ඔහේ එන කොට මම ගිහිල්ලා තිලනා.

When you came, I had gone.

මහත්තයා ගෙදර එන කොට බඩා
වත්ත පුද්දකරලා තිලනා.

When the master came home,
Banda had cleaned the estate.

4.2 The pluperfect of වෙනම, namely වෙලා තිලනා is literally 'had become', but it may equate with English 'was' in equational sentences which imply that some state of affairs had come into being and continued to exist up to the time involved.

ඒ කාලෙ ලකාවෙ අග නුවර වෙලා
තිලනෙ අනුරාදපුරේ.

In that period, Anuradhapura was
the capital of Ceylon.

අනුරාදපුරේ ලකාවෙ අග නුවර වෙලා
තිලනෙ කොයි කාලෙ ද?

At what period was Anuradhapura
the capital of Ceylon?

5. NUMERALS

5.1 Numerals 20-99

5.11 The numerals 'twenty', 'thirty', 'forty', etc., up to 'ninety' have the forms of Class 2 nouns:

	<u>Numeral</u>	<u>Genitive</u>	<u>Stem</u>
20	විස්ස	විස්සෙ	විසි-
30	තිහ	තිහේ	තිස්-
40	හතලිහ	හතලිහේ	හතලිස්-
50	පනහ	පනහෙ	පනස්-
60	හැට	හැටේ	හැට-
70	හැත්තැව	හැත්තැවේ	හැත්තැ-
80	අසූව	අසූවේ	අසූ-
90	අනූව	අනූවේ	අනූ-

5.12 Numerals between the "tens", i.e., 'twenty-one', 'twenty-two', 'twenty-three', etc., are formed by adding the numerals 'one', 'two', 'three', etc., to the stem forms of the numerals in 5.11. Thus the numerals 20-29 are:

20	විස්ස	25	විසි පහ
21	විසි එක	26	විසි හය
22	විසි දෙක	27	විසි හත
23	විසි තුන	28	විසි අට
24	විසි හතර	29	විසි නව

Similarly:

32	විස් දෙක	75	හැත්තැ පහ
46	හතලිස් හය	83	අසූ තුන
58	පනස් අට	94	අනූ හතර
61	හැට එක		

5.2 Counting Hundreds and Thousands

5.21 The Sinhalese words for 'hundred' and 'thousand' have the forms of Class 2 nouns:

	<u>Numeral</u>	<u>Genitive</u>	<u>Stem</u>
100	සිය	සියෙ	සිය-
1000	දාහ	දාහෙ	දාහ-

Numerals for hundreds and thousands up to 90,000 are formed by adding සිය and දාහ to the numeral stem. Note that the stems for 'four' and 'five' have special forms when they precede and

100	සිය, එක සිය	2000	දෙ දාහ
200	දෙ සිය	3000	තුන් දාහ
300	තුන් සිය	4000	හාර දාහ
400	හාර සිය	5000	පන් දාහ
500	පන් සිය	6000	හය දාහ
600	හය සිය	7000	හත් දාහ
700	හත් සිය	8000	අට දාහ
800	අට සිය	9000	නම දාහ
900	නම සිය	10,000	දහ දාහ
1000	දාහ, එක් දාහ	20,000	විසි දාහ
			etc.

3.22 As with other numerals, the stem forms of සිය and දාහ, i.e., සිය and දාහ, are used when another numeral follows. Although one may say either එක සිය or just සිය for 'one hundred' and එක් දාහ or just දාහ for 'one thousand', the 'one' must be expressed, either by එක or the stem form එක්, when another numeral follows:

105	එක සිය පහ
303	තුන් සිය තුන
508	පන් සිය අට
182	එක සිය අසූ දෙක
343	තුන් සිය හතළිස් තුන
1005	එක් දාස් පහ or එක දාස් පහ
1962	එක් දාස් නවසිය හැට දෙක or එක දාස් නවසිය හැට දෙක
2835	දෙ දාස් අට සිය තිස් පහ
99,999	අනූ නම දාස් නවසිය අනූ නවේ

Note that Sinhalese never says the equivalent of "nineteen hundred and sixty-one", but always 'one thousand, nine hundred (and) sixty-one.'

5.3 Animate and Ordinal Numerals

For all the numerals in the preceding sections, the animate and ordinal forms are made, as usual, by adding දෙනා and වෙනි respectively to the stem form of the numeral. Note that although 'first' is පලවෙනි, the numeral 'one' elsewhere has the stem form එක්.

<u>Animate</u>		<u>Ordinal</u>	
තිස් දෙනා	thirty	තිස් වෙනි	thirtieth
පනස් දෙනා	fifty	පනස් වෙනි	fiftieth
හතළිස් එක් දෙනා	forty-one	හතළිස් එක් වෙනි	forty-first
හැත්තෑ පස් දෙනා		හැත්තෑ පස් වෙනි	
seventy-five		seventy-fifth	
දෙසිය හැට අට දෙනා		දෙසිය හැට අට වෙනි	
two hundred and sixty-eight		two hundred and sixty-eighth	
තුන් දාස් දොලොස් දෙනා		තුන් දාස් දොලොස් වෙනි	
three thousand and twelve		three thousand and twelfth	

6. B.C. AND A.D.

6.1 The Sinhalese term for 'the Christian Era' is ක්‍රිස්තු වර්ෂය, stem form ක්‍රිස්තු වර්ෂ. In stating the equivalent of 'A.D.', Sinhalese places either the stem or instrumental form before the numeral. Thus:

ක්‍රිස්තු වර්ෂ එක් දාස් නමසිය හැට දෙක	or	1962 A.D.
ක්‍රිස්තු වර්ෂෙන් එක් දාස් නමසිය හැට දෙක		1962 A.D.
ක්‍රිස්තු වර්ෂ තුන් සිය හතළිස් පහ	or	345 A.D.
ක්‍රිස්තු වර්ෂෙන් තුන් සිය හතළිස් පහ		345 A.D.

6.2 B.C. is expressed by ක්‍රිස්තු වර්ෂෙන් ඉස්සර preceding the numeral:

ක්‍රිස්තු වර්ෂෙන් ඉස්සර තුන් සිය හතළිස් තුන	343 B.C.
ක්‍රිස්තු වර්ෂෙන් ඉස්සර දෙදාහ	2000 B.C.

6.3 'In a year' is expressed by placing දී after the numeral in the genitive case:

පන්සිය හතළිස් හතරෙ දී in 544

7. 'BEFORE'

ඉස්සර 'before' in time expressions may take a dependent noun in the dative case (14.9). The dependent noun may, alternatively, be in the instrumental case. Note that the word ක්‍රිස්තු වර්ෂ is always in the instrumental when used with ඉස්සර. Thus:

ගිය මාසෙට ඉස්සර	or	before last month
ගිය මාසෙන් ඉස්සර		before last month
ලබන සුමානෙට ඉස්සර	or	before next week
ලබන සුමානෙන් ඉස්සර		before next week
ක්‍රිස්තු වර්ෂෙන් ඉස්සර		before the Christian Era

8. අයිති 'BELONG TO'

අයිති 'belong to' occurs with the direct case of the thing possessed and the dative case of the possessor. In simple sentences අයිති takes the assertion marker:

අර ගේ මට අයිතියි.	That house belongs to me.
ඒ වත්ත පෙරේරා මහත්තයාට අයිතියි.	That estate belongs to Mr. Perera.

In emphatic sentences, or preceding nouns, the assertion marker, as usual, does not occur:

ඒ සිද්දස්තානෙ අයිති ඒ භාමුදුරුවන්ට ද?

Does that holy place belong to that monk?

මේක දෙවෙනි සතවර්සෙට අයිති
සෙල්ලිපියක්.

This one is an inscription be-
longing to the Second Century.

9. 'ONE', 'ONES'

එක 'one' may be used as an inanimate indefinite pronoun similar to English "one" in phrases such as "an old one," "one from that period," etc.:

පුරාත එකක්

an ancient one

හොඳ එක

the good one

උව කරපු එක

the one that the daughter
did

බෙඩා අදින එකක්

one that Banda is fetch-
ing

The plural, 'ones', is expressed by ඒවා :

පුරාත ඒවා

ancient ones

උපුගැමුණු කාලෙ ඒවා

ones from the period of
Dutugemunu

මම ලියපු ඒවා

the ones I wrote

10. වැඩි හරිය 'THE MAJORITY'

වැඩි හරිය 'the majority' follows a plural dependent noun in the instrumental case:

මේ කඩවල්වලින් වැඩි හරිය හොඳයි.

The majority of these shops
are good.

වැව්වලින් වැඩි හරිය බොහොම පුරාතයි.

The majority of the tanks are
very old.

11. බාරෙ

බාරෙ 'in care of', 'in the custody of' follows a noun in the direct case:

වැඩි භරිය තියෙන්නෙ පුරාවිද්‍යා
දෙපාර්තමේන්තුව බාරෙ.

The majority are in the care
of the Department of Archae-
ology.

මම එවන සේරම ලියුම් පෙරේරා බාරෙ
එවන්න ඕන.

All letters sent to me must be
sent in care of Perera.

12. තමයි

තමයි is a particle which emphasizes the preceding word. It will be the equivalent of English 'too, indeed, certainly so', etc., depending upon context. When this is added to predicate adjectives, the assertion marker is dropped:

මම යනවා තමයි.

I am so going!

මේ මහත්තයා තමයි ලොකු මහත්තයා.

This gentleman is the big boss.

මම කතා කරන්නෙ සිංහල තමයි.

It is Sinhalese that I'm speak-
ing.

මේවා හොඳ තමයි.

These are good.

13. SUPERLATIVE DEGREE

The Sinhalese equivalent of the English superlative degree is formed by placing ඉතාම 'most, extremely' before the adjective. Thus: ඉතාම හොඳ 'best'. This construction may also be used to mean 'extremely good', etc., depending upon the context. Thus:

මේ පොත ඉතාම හොඳයි.

This book is best.

or This book is extremely good.

මම ඉතාම ලොකු පැකට් එක ඕන.

I want the biggest pack.

or I want the extremely big pack.

14. IDIOMS

14.1 අර ජේන

අර ජේන is අර plus the verbal adjective form of ජේනවා 'to see'. It is used as a set expression modifying nouns to mean 'visible over there', 'that can be seen yonder':

අර ජේන දාගැබ බලන්න.

Look at that stupa that we can
see over there.

අර පේන හෝටලේ ලගට යන්න.
එතනින් දකුණට හැරෙන්න.

Go up to that hotel, and turn
right from there.

14.2 කෝ බලන්න

කෝ බලන්න is an idiom meaning 'let's see', 'let me see', 'let's have a look'.

15. "THE LETTER ක"

The names of the letters in the Sinhalese writing system are formed by adding යන්න . Thus ක යන්න 'the letter ක', බ යන්න 'the letter බ', ආ යන්න 'the letter ආ', etc.

Exercises

A. Substitute orally:

1. මහත්තයා ඊයේ

had gone	had brought the coconuts
had eaten	had broken the fence
had read the paper	had given a job
had delivered the letter	had bought vegetables
had repaired the car	had gone to Jaffna

2. ඒ මිනිස්සු මේ රටට ආවේ

in the tenth century	in 343 B.C.
in the first century	in 596 B.C.
in the twelfth century	in 871 A.D.
before the Christian Era	in 1962 A.D.
in 192 B.C.	in very ancient times

3. අධිකි මට.

the majority of these estates
the majority of these books
the majority of the cars
the majority of the inscriptions
the majority of the temples
the majority of those buses

4. ඒ බඩු

belong to monks
belong to me
belong to the master
belong to Mr. Perera
belong to the driver
belong to the watchman of this estate
belong to the lady in that car
belong to the Department of Archaeology

5. මේ ලියලා තියෙන හැටි බලන්න.
the letter 'ක' the letter 'ය'
the letter 'ග' these two letters 'ක'
the letter 'ම' those three letters 'බ'

6. පුරාණ එකක් ද?

that temple seen over there
that inscription seen over there
that tank seen over there
that sacred Bodhi tree seen over there
that shrine house seen over there
that stupa seen over there

7. එන්න පුලුවන් ද?

before next week
before next month
before the thirteenth
after the Independence festival
before the master comes
before the first of May
before the Vesak Festival is held
before we start our journey
after July fourth
before the Sinhalese New Year
after the Kandy Rerahera
after the dances

8. කොයි පොත ද?

better	more beautiful
older	newer
more ancient	bigger

9. ලියුම් එවන්න එපා.

care of Mr. Perera	care of my uncle
care of this gentleman	care of the Department of Archaeology
care of the big boss	care of Gunapala
care of me	care of the garage
care of the estate	
care of the driver	

10. මම

will get the car and go home
 will clean up the estate and wash the car
 will service the car and bring it to you
 bought some vegetables and made a curry
 went to the corner and barely caught the bus

11. මහත්තයා

will go to Colombo and work in the office
 will get the money and give it to us on Monday
 will drink a beer, eat some curry, and come back
 picked a good novel and went home to read
 finished the paper and gave it to me

B. Transform into pluperfect, according to the model:

මහත්තයා ගිහිල්ලා තියෙනවා....මහත්තයා ගිහිල්ලා තිඋනා.

1. උන්නැහේ වැඩ කරලා තියෙනවා.
2. ඒ ලමයා කාර් එලවාලා තියෙනවා.
3. මම කෑම කාලා තියෙනවා.
4. අපේ පුතා කොලඹ ගිහිල්ලා තියෙනවා.
5. ලමයා ඒ කතාව අහලා තියෙනවා.
6. අනුරාදපුරේ අග නුවර වෙලා තියෙනවා.
7. මේ බෝදිය වැට්ලා තියෙනවා.

C. Transform into emphatic sentences, according to the model:

මේ පන්සල මට අයිතියි....මේ පන්සල අයිති මට.

1. මේ වත්ත පෙරේරාට අයිතියි.
2. වැව්වලින් වැඩි හරිය ආච්චුවට අයිතියි.
3. මේවා සේරම මාමාට අයිතියි.
4. මේ කඩවල් ලොකු මහත්තයාට අයිතියි.
5. මේ සිද්දස්තාන භාපුරුවන්ට අයිති ද?
6. මේ සෙල්ලිපිය දෙවෙනි සතවර්සට අයිති ද?
7. මේ පොත අපේ ඉස්කෝලේ මුල් ගුරුවරයාට අයිති ද?

D. Transform according to the model, emphasizing with තමයි :

මේවා මගේ....මේවා මගේ තමයි.

1. මේ වත්ත අයිති අපට.
2. මම කතා කරන්නේ සිංහල.
3. උන්නැහේ බොන්නේ මාතලේ පුරාවිටු.
4. වත්තේ වැඩ කරන්නේ බඩා.
5. මම අද පොල් කැඩුවා.
6. ලමයා කාරි එලවාලා තියෙනවා.
7. ඒ දොස්තර බොහොම ප්‍රසිද්දයි.

E. Translate orally:

1. For learning Sinhalese, this book is better than that book.
2. This car is better than the master's old Austin.
3. This temple is much older than the temple in our village.
4. This stupa is much more famous than those tanks.
5. This kind of bananas is tastier than the kind in that shop.
6. The people in this village are different from the people in Colombo.
7. These sacred places are more than ten centuries old.
8. People like this tank more than that tank.
9. The way people speak here is different from the way people speak in the upcountry.

F. Say in Sinhalese:

1. Look at the stupa seen over there.
2. Is it very old?
3. Yes. The majority of these stupas are ones built in the Third Century B.C.
4. When the English (people) came, these stupas had been built.
5. When did the English come?
6. In 1815 A.D.
7. What was the capital of Ceylon at that time?
8. Anuradhapura.
9. When was Anuradhapura the capital of Ceylon?
10. From the third century B.C. to the tenth century A.D., Anuradhapura was the capital of Ceylon.
11. Did the people of Ceylon speak Sinhalese at that time?
12. Yes. But the Sinhalese of that time was much different from the Sinhalese spoken now.
13. I understand that. The script is different, too, isn't it?
14. Yes. Look at that inscription. Can you read it?
15. No. I can't even read a letter.
16. Look at that letter 'o'.
17. It is similar to the modern letter 'o', isn't it?
18. Yes.

LESSON 24

Conversation: Two University Students

Gunasena is trying to persuade Siripala to go to a lecture given by a visitor at a meeting of the University Sinhalese Association.

GUNASENA

සමිතිය

the association

රැස්වීම

the meeting

ඔයා සිංහල සමිතියේ රැස්වීමට යනවා ද?

Are you going to the meeting
of the Sinhalese Association?

SIRIPALA

යන්න බලාපොරොත්තුවක් නම් නෑ.

I have no intention of going,
of course.

GUNASENA

හිතාගත ඉන්නවා

intend, resolve

මම නම් යන්න හිතාගත ඉන්නවා.

I am hoping to go.

යමු.

Let's go.

SIRIPALA

මොකක් ද අද තියෙන්නේ?

What's on today?

GUNASENA

කතාව

the speech, talk

මාපිටිගම උන්නැහේ කතාවකට එනවා.

Mr. Mapitigama is coming to
give a talk.

දැක්කා	saw
දැන්වීම	the notice
ඇයි? දැක්කේ නැද්ද දැන්වීම?	Why? Didn't you see the notice?

SIRIPALA

මතක	remember
ඔව්. ඔව්. මට දැන් මතකයි.	Yes, I remember now.
කලින්	earlier
අහනවා	listen to
මම මිනිසාගේ කතාවක් මීට කලින්	I have listened to a speech by
අහලා තියෙනවා.	him before, too.
සවුත්තු	hopeless, useless
මිනිසාගේ කතාවල නම් බොහොම සවුත්තූයි.	His speeches are really useless.
දේ	the thing
මිනිසා දන්න දේකුත් නෑ.	There isn't anything he knows either.

GUNASENA

විචාර	the examination
ප්‍රයෝජනවත්	useful
විචාරයට ප්‍රයෝජනවත් දෙයක් කියාපි ද	I don't know if he will say
දන්නෙ නෑ.	anything useful for the
	examination.
ඒකයි	that's why
කල්පනා කරනවා	think
ඒකයි මම යන්න කල්පනා කෙරුවෙ.	That's why I thought of going.

SIRIPALA

මාතෘකාව	the topic
මොකක් ද මිනිසාගේ කතාවේ මාතෘකාව?	What's the topic of his talk?

අලුත් සිංහල නවකතා ගැන, නේ ද?

Isn't it on modern Sinhalese novels?

GUNASENA

ප්‍රශ්න

the question

ඔව්. ඒකෙන් ප්‍රශ්නයක් එනව මයි.

We are sure to get a question on that.

හැම ...ම

every

සාහිත්‍යය

the literature

හැම අවුරුද්දේ ම අලුත් සාහිත්‍යයෙන් ප්‍රශ්නයක් දෙකක් දීලා තියෙනවා.

A question or two on modern literature has been given every year.

SIRIPALA

ඩොක්ටර්

Doctor (Dr.)

අයිසෙ

friend

ඒකට ඩොක්ටර් විරසිංගෙ යොත කියෙව්වාම ඇහි, අයිසෙ.

For that, it is enough to read Dr. Weerasinghe's book, my friend.

පැත්තකට දානවා

put aside

රවුල

the stroll, round

ගහනවා

hit

රවුලක් ගහනවා

go for a stroll

කතාව පැත්තකට දාලා රවුලක් ගහන්න යන්න එනවා.

Let the talk go, and let's go for a stroll.

GUNASENA

තමුසෙ

you

හරි

real, true, correct

රස්තියාදුව

the loafing

රස්තියාදුකාරයා

loafer

තමුසෙ හරි රස්තියාදුකාරයා, අයිසෙ.

You are a real loafer, friend.

රස්තියාදු ගහනවා
පාස් කරනවා
රස්තියාදු ගහලා විඛාග පාස් කරන්නේ
කොහොම ද?

loaf
to pass

How can you pass exams by loaf-
ing about (literally: having
loafed about)?

SIRIPALA

හැමදාම
ලැක්චර් එක
හැමදාම ප්‍රස්ත දිලා තියෙන්නේ විරසිංහ
උන්නාහේගෙ පොතෙහුයි ලැක්චර්වලිනුයි.

every day
the lecture

Every time, questions have
been given from Mr. Weera-
singhe's book and from the
lectures.

පල්
ඔය පල් කතාව අහන්න යන්න ඕන නෑ.

dry, useless, boring
You needn't go to listen to
that dry talk.

GUNASENA

නිකං ඉන්නවා
තමුසෙට බැරි නම් තමුසෙ නිකං ඉන්නවා.
මම නම් යනවා.
තමුසෙ යන්නේ නැති එක වැටියෙ හොඳයි.

just stay (without doing
anything)

If you can't, you just stay
away.

I am going.

It's better that you are not
going.

හු කියනවා
තමුසෙ රස්වමකට ගියොත් කරන්නේ
හු කියන එක විතරයි, නේ?

boo

If you go to a meeting, all
you do is boo, eh?

SIRIPALA

හොඳයි. තමුසෙ යනවා.

All right, you go.

පල්හැල්ල
අහගන ඉන්නවා
ගිහිල්ලා මිනිසාගෙ පල්හැල්ල අහගන
ඉඳලා එනවා.

සිංහල නවකතා ගැන ඒ මිනිසාට වැඩියෙ
තොඳ ලැක්වර් එකක් මම කරන්නම්.

the useless talk
remain listening
Go, listen to his useless talk,
and come.
On Sinhalese novels I will give
you a better lecture than he
(can).

GUNASENA

දේසපාලනේ
දේසපාලන
දේසපාලන සමිතියෙ රැස්වීමක් නම්
තමුසෙ යනවා, නේ ද?

politics
political
If it were a meeting of the
Political Association, you
would go, wouldn't you?

SIRIPALA

ලස්සන
ඔව්. ඒ රැස්වීම්වලට එන මිනිස්සු
කතා කරන විදිය අහගන ඉන්න
ලස්සනයි, නේ.

beautiful
Yes. The way the people who
come to those meetings talk
is nice to listen to, isn't
it?

GUNASENA

විනෝදේ
විනෝද වෙනවා
එහෙනම් තමුසෙ රැස්වීම්වලට යන්නේ
විනෝද වෙන්න විතරයි, නේ?

the enjoyment
enjoy
Then you go to meetings only
for enjoyment?

SIRIPALA

නැතුව?

What else?

GUNASENA

එහෙත්ම තමුසෙ විනෝද වෙන්න යනවා.	Then you go and enjoy yourself.
යාලුවා	the friend
හැබැයි, යාලුවා, මගෙන් අහන්න එපා කතාවට කියාපු දේවල්.	But, friend, don't ask me the things said in the talk.

Grammar

1. NEW NOUNS

Class 1

ලැක්චර් එක 'the lecture'

Class 2

සමිතිය	'the society, association'; gen. සමිතියෙ pl. සමිති
රැස්වීම	'the meeting'; gen. රැස්වීමෙ ; pl. රැස්වීම්
කතාව	'the talk, lecture'; gen. කතාවෙ ; pl. කතා
දැන්වීම	'the notice'; gen. දැන්වීමෙ ; pl. දැන්වීම්
මාතෘකාව	'the topic'; gen. මාතෘකාවෙ ; pl. මාතෘකා
සාහිත්‍යය	'the literature'; gen. සාහිත්‍යයෙ ; pl. සාහිත්‍ය
රවුම	'the round, stroll'; gen. රවුමෙ ; pl. රවුම්
රස්තියාදුව	'the loafing'; gen. රස්තියාදුවෙ ; pl. රස්තියාදු
පල්හැල්ල	'the useless talk'; gen. පල්හැල්ලෙ ; pl. පල්හැල්ලි

Class 4

විඛාගෙ	'the examination'; pl. විඛාග
ප්‍රශ්න	'the question'; pl. ප්‍රශ්න
දේ	'the thing'; pl. දේවල්
දේසපාලනේ	'politics'; (no plural)
විනෝද	'enjoyment'; (no plural)

Class 5

රස්තියාදුකාරයා	'the loafer'; pl. රස්තියාදුකාරයෝ
යාලුවා	'the friend'; pl. යාලුවෝ

2. NEW VERBS

Class 1

ගහනවා	'hit'
කල්පනා කරනවා	'think'
පාස් කරනවා	'pass'
රස්තියාලු වෙනවා	'loaf'
හු කියනවා	'boo'
අහනවා	'listen to' (or 'ask' - 13,11)

Irregular

හිතා ගන්නවා	'have, have in mind, intend'
නිකං ඉන්නවා	'stay without doing anything'
විනෝද වෙනවා	'enjoy'

3. INTIMATE EXPRESSIONS

Conversation 24, a very informal discussion between two student friends, contains a number of expressions which are suitable for such a situation, but very rarely used in more formal circumstances. Thus, while the user of the book might wish to know them, he should avoid using them unless he is sure that such informality is allowable.

3.1 අයිසෙ is used primarily by young people to equals, either as a term of address or as a form meaning 'you'. It is very common among male college students and school boys. Older people use it infrequently, and girls and women very rarely.

අයිසෙ යනවා ද?

Are you going?

අයිසෙත් එනවා ද?

Are you coming, too?

පොත් කියව්වාම ඇති, අයිසෙ.

It's enough if you read the books, chum.

3.2 තමුසෙ is a 'you' form used for equals, or sometimes by a superior to an inferior (except within the family group). Different people have different reactions to it, and its use and implications vary from area to area of Ceylon. Some speakers use it freely while others studiously avoid it. Like අයිසෙ it is used mostly by men. The safest rule is not to use it, but not to be offended if others do.

3.3 ඔයා is one of the members of the මෙයා set, and thus may mean 'that person by you'. It is also used as an equivalent to 'you'. As such it is primarily restricted to close friends, and is less formal than ඔහේ, more so than තමුසෙ. There is some individual variation in the extent to which people use ඔයා just as there is with ඔහේ (6.6). Just as some will use ඔහේ where others would continue to use මහත්තයා, some will use ඔයා, where others would continue to use ඔහේ. As always, it is safest to lean toward greater formality and use මහත්තයා, unless one is sure of the intimacy permitted by the situation, and the implication of the other forms in the particular area and group concerned.

4. THE SIMPLE IMPERATIVE

The simple form of the verb may be used as an imperative in those social situations in which the word තමුසෙ would be used for 'you'.

හොඳයි. තමුසෙ යනවා.

Fine, you go.

5. 'HOPE'

5.1 බලාපොරොත්තුව

'I hope, I expect' may be expressed in Sinhalese by

මම බලාපොරොත්තුවෙමි ඉන්නවා (8,1).

This expression may be used with a noun as object, in which case it equates with the English 'I expect, I hope to get', or with an infinitive as object equating with English 'I expect, I hope':

මම ලියුමක් බලාපොරොත්තුවෙමි ඉන්නවා.

I am expecting a letter.

මම යන්න බලාපොරොත්තුවෙමි ඉන්නවා.

I expect to go.

In the negative of the present, නෑ is substituted for ඉන්නවා as usual, but the instrumental form බලාපොරොත්තුවෙමි is replaced by the indefinite direct form බලාපොරොත්තුවෙමි:

මම යන්න බලාපොරොත්තුවෙමි නෑ.

I don't expect to go.

මම ලියුමක් බලාපොරොත්තුවෙමි නෑ.

I don't expect a letter.

The past tense and its negative are formed regularly:

මම යන්න බලාපොරොත්තුවෙන් උන්නා.	I expected to go.
මම ලියුමක් බලාපොරොත්තුවෙන් උන්නා.	I expected a letter.
මම යන්න බලාපොරොත්තුවෙන් උන්නෙ නෑ.	I didn't expect to go.
මම ලියුමක් බලාපොරොත්තුවෙන් උන්නෙ නෑ.	I didn't expect a letter.

5.2 හිතාගත ඉන්නවා

හිතාගත is the past participle of a verb හිතාගන්නවා 'to have in mind'. The forms of this verb other than හිතාගත occur only rarely in certain special situations. The complex verb හිතාගත ඉන්නවා may take a dependent infinitive, but not a dependent noun object and may have the same meaning as බලාපොරොත්තුවෙන් ඉන්නවා :

මම නම් යන්න හිතාගත ඉන්නවා.	I, of course, intend to go.
මම මේ පුළුනෙ පාර ඉවර කරන්න හිතාගත ඉන්නවා.	I hope to finish the road this week.

6. මතක 'REMEMBER'

මතක 'remember' takes its subject in the dative case and the assertion marker in simple sentences. Thus:

මට මතකයි.	I remember.
මට ඒ කතාව මතකයි.	I remember that story.
මට මොකුත් මතක නෑ.	I don't remember anything.

7. ඇති 'ENOUGH'

ඇති 'enough' is like මදි 'not enough' වැඩි 'too much' (22,8).

1. It replaces තියෙනවා, ඉන්නවා :

මට පොත් තියෙනවා.	I have some books.
මට පොත් ඇති.	I have enough books.

2. With verbs:

මහත්තයා වැඩ කරනවා ඇති.	The master works enough.
------------------------	--------------------------

3. Following adjectives:

මේ ගේ ලොකු ඇති.

This house is big enough.

ලොකු ඇති ගෙවල් තියෙනවා නම් මට කියන්න.

If there are big enough houses, let me know.

4. As an adjective:

ඇති පොල් අරගන අනිත් හරිය මෙතනින් දාන්න.

Take enough coconuts (i.e., as many as you need) and put the rest here.

5. ඇති also occurs in a construction with the past temporal gerund. මදි and වැඩි also occur in this construction, but very rarely. The usual English equivalent is 'it's enough if . . .':

මම ගියාම ඇති

It's enough if I go.

ඔහේ මට සල්ලි උන්නාම ඇති.

It's enough if you give me money.

දවසක් වැඩ කෙරුවාම ඇති.

If you work one day, it's enough.

චෝක්ට වීරසිංහගේ පොත කියව්වාම ඇති.

It's enough if you read Dr. Weerasinghe's book.

වැට බැන්දාම මදි.

It's not enough building the fence.

8. කලින්

8.1 කලින් may have as English equivalents 'before', 'earlier' or 'early'. As a postposition meaning 'before' it is an alternative to ඉස්සර (14, 9) or ඉස්සෙල්ලා (20, 10) 'before', and like ඉස්සර or ඉස්සෙල්ලා takes a noun in the dative case:

මට කලින්

before this

මට ඉස්සර

ලමයාට කලින් මම යන්න ඕන.

I must go before the boy.

ලමයාට ඉස්සර මම යන්න ඕන.

8.2 කලින් may also follow a verb in the infinitive to form the Sinhalese equivalent of English 'before' clauses; and is an alternative for ඉස්සෙල්ලා in these constructions (20, 10):

මහත්තයා ගෙදර එන්න කලින් මම අර පොල් කඩන්න ඕන.	I must pick those coconuts be- fore the master comes home.
---	---

8.3 As an adverb, කලින් may have the English equivalent 'earlier' or 'early'; ඉස්සෙල්ලා can also be used in this way:

කලින් එන්න පුලුවන් නම් හොඳයි. ඉස්සෙල්ලා එන්න පුලුවන් නම් හොඳයි.	It will be good if you can come earlier (early).
--	---

9. 'THAT'S WHY'

ඒක plus the assertion marker may mean 'that's why'. It is used with the emphatic form of the verb:

ඒකයි මම ආවෙ. අද කොලඹ උත්සවයක් තියෙනවා. මහත්තයා කොලඹ යන්නෙ ඒකයි.	That's why I came. There is a festival in Colombo today. That's why the master is going.
---	---

10. නැති

Some uses of the නැති form of නෑ are parallel to the verbal adjective form of verbs.

10.1 නැති may modify a following noun, and may be accompanied by other elements that accompany it in sentences to form the Sinhalese equivalent of an English negative relative clause (compare the verbal adjectives in 19, 5):

ලමයා ඉස්කෝලෙ යන්නෙ නෑ.	The child doesn't go to school.
ඉස්කෝලෙ යන්නෙ නැති ලමයා	The child who doesn't go to school
නෝනා පොත් කියවන්නෙ නෑ.	The mistress doesn't read books.
නෝනා කියවන්නෙ නැති පොත්	The books the mistress doesn't read

මම තානායලේ නවතීන්තේ නෑ.

I'm not staying in the rest-house.

මම නවතීන්තේ නැති තානායම

The resthouse that I am not staying in

10.2 From the verbal adjective a verbal noun is formed by adding එක to it (14, 6). In the same way, a verbal noun may be formed by adding එක to නැති producing නැති එක . Like the verbal noun of 14, 6, this is the equivalent of the English verbal noun in "-ing" or an English clause introduced by "that."

තමුසෙ හු කියන්නේ නෑ.

You don't hoot.

තමුසෙ හු කියන්නේ නැති එක වැඩියෙ හොඳයි.

It's better that you don't hoot. (Your not hooting is better.)

11. USEFUL EXPRESSIONS

1. නැතුව is often used to mean 'otherwise', 'if not', or 'if you don't, if one doesn't', 'why else':

නැතුව?

Otherwise? Why else?

නැතුව මම මොකද කරන්නේ?

Otherwise, what can I do?

නැතුව ඉගනගන්නේ කොහොම ද?

If not, how can one learn?

2. නිකං ඉන්නවා 'stay without doing anything' is commonly used in the imperative to stop or discourage someone from doing something. As such, it may have numerous English equivalents:

මහත්තයා නිකං ඉන්න.

Don't do it.

එහෙනම් තමුසෙ නිකං ඉන්නවා.

All right, stay then!

ලමයා, නිකං ඉන්න.

Don't bother me, child.

Exercises

A. Substitute orally:

1. උන්තැනේ යනවා.

for a talk	to make a speech
for an upcountry dance	to dance
for a carpentry job	to do carpentry
for a job	to spend a vacation
for a vacation	to see a new car

2. මිනිසාගේ කතාව

very beautiful	not useful enough
really useless	not useful for the exam
useful	is about ancient capitals in Ceylon
not good enough	is a very useless one

3. ඒ පොත

useful for the exam	very new to this boy
new to me	the one that I brought
difficult for my son	the one the master gave
not new to the doctor	not easy to read

4. එයා කතා කරන්නේ ද?

about Sinhalese	about Mr. Perera's novel
about England	about the new literature
about American schools	about a loafer
about political questions	about what

5. මම ගමට යනවා.

every year	the whole year
every day	the whole week
every week	by the train that goes to Jaffna
every month	by hiring a car
by every bus	
every Saturday	

6. ඇති.

if you read his book
if you pick fifty coconuts
if you build this fence
if you service this car
if you repair these two buses
if you go for a stroll
if you give a question from modern literature
if you read these five novels

7. රවුමක් ගහන්න යමු.

having finished this work
having built the fence
having read the paper
having delivered the letters
having learned the book
having given two questions
having put the talk aside
having put the work aside

8. වැඩියෙ හොඳයි.

that you are going
that you are not going
that you are eating this food
that you don't eat Sinhalese food
that you don't remember the speech
that you don't pass the exam
that you don't drive cars
that you can't go to hear that useless talk
that the master doesn't know that book

9. මමයි වැඩියි.

In the salad that Banda made
In the curry that he gave me
In the tomato salad that Sirisena brought
In the food that Banda is preparing now

7

In the fried beef
In the vegetables boiled here

B. Transform according to the model, by changing 'every' to 'the whole':

මම හැම ප්‍රස්තෙ ම දන්නවා.....මම මුලු ප්‍රස්තෙ ම දන්නවා.

1. මම හැම පොත ම කියව්වා.
2. උන්නැහේ හැම වත්තක් ම ගත්තා.
3. මෙහෙට හැම මාසෙ ම විසිනවා.
4. තාත්තාට හැම සුමානෙ ම ගමට යන්න බෑ.
5. ඒ ලමයා හැම අවුරුද්දෙ ම විබාගෙට යනවා.
6. ඩොක්ට වරසිංගෙහෙ පොත කියව්වාම හැම විබාගෙ ම පාස් කරන්න පුලුවනි.

C. Transform according to the model by adding ඇති:

මට පොත් කියෙනවා.....මට පොත් ඇති.

1. මෙතන නවකතාවක් කියෙනවා.
2. ඒ කඩේ ලමයි ඉන්නවා.
3. උන්නැහේ වැඩ කරනවා.
4. මහත්තයා පුරුච්චු බොනවා.
5. මේ ගේ ලොකුයි.
6. මේ කැම රසයි.
7. උන්නැහේ පත්තරේ බැලුවා.

D. Say in Sinhalese:

1. Do you go to work every day?
2. What else? I go to work on Sunday also.
3. Does the boss pay you wages every day?
4. No. He pays the whole week's wages on Monday.
5. People buy things from shops on Tuesday.
6. That's why he pays wages on Monday.
7. That's true. How can you buy goods without money?
8. Aren't you going to the meeting?
9. Which meeting: the political meeting?
10. Yes. The meeting is at 4 o'clock.

11. I can't go, friend. You go.
12. Who is coming to talk?
13. Mr. Gunasekera and Mr. Jayasena.
14. Mr. Gunasekera's talks are dry, aren't they?
15. Yes. But Jayasena's talks are nice to listen to.
16. He doesn't know a thing about politics.
17. Do you know the topic of his talk?
18. I don't know. Every talk of his his useless.
19. So you are not going?
20. No.
21. Then you stay. I'm going.
22. Fine.

REVIEW 6

A. Substitute orally:

1. මෙසේ පෙරහැර පවත්වන්නේ.....

in April	in September this year
at the end of May	in March
before August	at the end of February
after July	after June
in the middle of January	on the 5th of September
in October	on the 14th of November

2. අම්මා කෑම.....

has eaten	had eaten
has bought	had bought
has brought	had brought
has taken to Colombo	had taken to Colombo
has prepared	had prepared

3.මෙහේ පෙරහැරක් නෑ.

on Thursday
at this time
on the 15th
on Wednesday
at the time of the Kandy procession

4.කොලඹ යන්න හිතේ තියෙනවා.

the gentleman	my wife
I	his wife
my father	that watchman
my uncle and brother	any driver

5. මම.....පෙරහැර පෙන්වන්න ඕන.

to my son	to my children
to my mother	to these people
to my uncle	to my daughters

6. මම ලග පොත්තියෙනවා.

two or three	ten or twelve
three or four	ten or fifteen
five or six	twenty or thirty

7. සිටියේන ඒවා ගත්තෙ.....?

from which shop	from which city
from which villages	from which houses
from which one	from which teacher
from where (what spot?)	from which doctor
from which uncle	from which books

8.රස නෑ.

vegetables fried in oil
the food I've eaten in that hotel
the cigars that my father has brought
the curry that my daughter made
the food I make
the cigars I smoke these days

the curry that my daughter makes
 the curry that my daughter made
 the cigar that I smoked yesterday
 the vegetables that I fried
 the salad prepared with shrimp
 food fried without red pepper

9. තෘතීයා..... කිව්වා.

that my work is good
 that I am late
 that he is going to Colombo
 that the bus is late
 that the driver has gone to Jaffna
 that my work is not good
 that Gunapala didn't give the money
 that my wife paid the wages

10. මම හඳුලා දෙනීම.

a vegetable or a meat curry
 a house or a bungalow
 shrimp or beef
 chicken curry or a fried rice
 a curry or a portion of plain rice

11. ඒ මිනිස්සු ලොවට ආවේ

before the Christian Era	in 394 A.D.
in 6th Century B.C.	in 756 A.D.
in 5th Century B.C.	in the 12th Century A.D.
in 543 B.C.	in the 18th Century A.D.
in 483 B.C.	before that
after the Christian Era	before the English people

B. Transform according to the model, changing the verb to the pluperfect:

මහත්තයා කොලඹ ගිහිල්ලා තියෙනවාමහත්තයා කොලඹ ගිහිල්ලා තිඋනා.

1. අම්මා හොඳ කෑම ජාතියක් හදලා තියෙනවා.
2. මහත්තයා ඊට ඉස්සර සිංහල කෑම කාලා තියෙනවා.
3. මසුයි එලෝලුයි කලවම් කරලා තියෙනවා.
4. ඒ බත් තෙලෙන් බැඳලා තියෙනවා.
5. ලමයා මස් කට්ටි දෙකක් කාලා තියෙනවා ද?
6. ඒ එලෝලුවට මිටිස් වැඩියෙ දාලා තියෙනවා.
7. මුරකාරයා යාපනේ ඉඳලා තියෙනවා.

C. Transform according to the model, changing to the negative:

මම කොලඹ ගිහිල්ලා තියෙනවා.....මම කොලඹ ගිහිල්ලා නෑ.

1. අම්මා කෑම හදලා තියෙනවා.
2. මහත්තයා සිංහල කෑම කාලා තියෙනවා.
3. ඒ බත් තෙලෙන් බැඳලා තියෙනවා.
4. මුරකාරයා යාපනේට ගිහිල්ලා තිඋනා.
5. ලමයා මස් කට්ටියක් කාලා තිඋනා.
6. මසුයි එලෝලුයි කලවම් කරලා තිඋනා.
7. පුතා වැඩ කරලා තිඋනා.

D. Transform according to the model, changing the present temporal gerund to the past temporal gerund:

මහත්තයා යනකොට මට යන්න පුලුවනි...මහත්තයා ගියාම මට යන්න පුලුවනි.

1. වැඩ කරන කොට සල්ලි දෙන්නම්.
2. සම්බෝලෙ හදන කොට මට කියන්න.
3. බිර හේන කොට සල්ලි ඉල්ලාගන්න.
4. අනුරාදපුරේට යන කොට මහත්තයා හම්බවෙන්න පුලුවනි.
5. ඒ මිනිස්සු එන කොට අපි කඩේ උන්නා.
6. සිංහල මිනිස්සු ලකාවට එන කොට නැවතුනේ කොහේ ද?
7. රුවන්වැලි සැය ලඟට යන කොට සපත්තු ගලවන්න.

E. Transform according to the model, by changing the sentences into 'should I' questions:

මම අද යනවා....මම අද යන්න ද ?

1. අනුරාදපුරේ ගියාම තානායමේ නවතිනවා.
2. සිරිමහ බෝදිය ලඟට යනකොට සපත්තු ගලවන්නම්.
3. මම හන්දියෙන් එහාට යන්නම්.
4. මහත්තයාට තේ එකක් ගේන්නම්.
5. නෝනා මහත්තයාට මස් කට්ටියක් හදලා දෙන්නම්.
6. බොන්න මොකුත් ගේන්නම්.
7. විහාරෙ ලඟ ටිකක් නවතින්නම්.

F. Transform according to the model by adding ඇති 'maybe':

මහත්තයා යනවා....මහත්තයා යනවා ඇති.

1. උන්නැහේ සිංහල කෑම කාලා තියෙනවා.
2. ඒ සිද්දස්තානෙ හාමුදුරුවන්ට අයිතියි.
3. ඒ පෙල්ලිපිය කියවන්න අමාරුයි.
4. මහත්තයා සිංහල අකුරු හිඟක් විතර දන්නවා.
5. මේ පොතෙන් පුස්ත දිලා.
6. ඒ මිනිසා අද රැස්වීමට යනවා.
7. ගුනපාල ඒ මිනිසාගෙ පල්ලාලිල අහගත ඉන්නවා.

G. Conversations

1. Gunapala is getting his summer vacation in the middle of July. He wants to visit ancient capitals of Ceylon. He talks to Mr. Gunasekera from the Department of Archaeology to get some idea of Anuradhapura. Gunasekera describes Anuradhapura.

2. Mr. Wood goes to a Sinhalese restaurant in Kandy. Sinhalese food is entirely new to him. He talks to the waiter about Sinhalese food and what he should order.

3. Gunapala and Sirisena disagree on a lecture given by a visitor to the University. Gunapala thinks that it might be useful for the exam they will take next week. But Sirisena thinks that it was an utter waste of time.

4. John arrives at the Anuradhapura station. He talks with a hiring-car driver about going to see the ancient temples and tanks. They discuss the time it is likely to take, the distance to be covered, the fare, and whether the driver can show John about so that he can take pictures.

COLLOQUIAL SINHALESE

Title VI NDEA

BR-7-8322 Part II

PA-48

DE-BR

EDC25759

U.S. DEPARTMENT OF HEALTH, EDUCATION & WELFARE
OFFICE OF EDUCATION

THIS DOCUMENT HAS BEEN REPRODUCED EXACTLY AS RECEIVED FROM THE
PERSON OR ORGANIZATION ORIGINATING IT. POINTS OF VIEW OR OPINIONS
STATED DO NOT NECESSARILY REPRESENT OFFICIAL OFFICE OF EDUCATION
POSITION OR POLICY.

**FAIRBANKS
GAIR
DE SILVA**

part II

AL 001 686

COLLOQUIAL SINHALESE

G. H. Fairbanks
J. W. Gair
M. W. S. De Silva

Part 2

Lessons 25 - 36
Appendix
Glossary

South Asia Program
Cornell University

1968

This work was prepared under contracts with
the Office of Education,
Department of Health, Education and Welfare,
Washington, D. C.

CONTENTS

	<u>Page</u>
LESSON 25 - <u>Running for Office</u>	1
1. New Nouns	5
2. New Verbs	5
3. Negative Formation නෙවී	6
4. The මෙහෙම Set	7
5. Complex Verbs	8
6. Exclamatory Sentences	9
7. වත්	10
8. විඋනාට මදි	10
9. පුලුවන්කම	11
10. ශානෙ	11
11. කිසිම 'any . . . at all'	12
12. හිතවත්	12
13. වගේ	13
14. 'Bad for'	13
15. දැනට	14
16. ඒ උනාට	14
17. 'Throughout'	14
18. 'Time'	14
LESSON 26 - <u>Building Houses</u>	18
1. New Nouns	22
2. New Verbs	24
3. 'Built of Brick'	24
4. 'As well as'	24
5. 'Not only . . . but'	25
6. 'Might'	26
7. Superlatives	27

Contents

	<u>Page</u>
8. Age	27
9. 'Up' and 'Down'	27
10. 'Lacking'	28
11. 'To roof, thatch'	29
LESSON 27 - <u>Visit to a Buddhist Temple</u>	32
1. New Nouns	35
2. New Verbs	36
3. කවුරු 'Who'	36
4. එක්	38
5. නො කෙරුවෙත්	38
6. තුන් පලක්	40
7. 'Every, all'	41
8. ආසා	42
9. Instrumental Case	42
10. Emphatic Sentences	42
11. අඟ	42
12. Buddhist Monks	43
LESSON 28 - <u>About an Author</u>	46
1. New Nouns	49
2. New Verbs	50
3. ඇත්තේ	50
4. Past Tense Verbal Adjective	51
5. Verbal Nouns	52
6. Repetition of Adjectives	55
7. 'From Day to Day'	56
8. 'Two-fifty'	57
9. 'Before, After'	58
10. 'Way, Manner'	58
11. 'As'	58
12. Negative	59
13. එ	59
14. 'I think . . .'	59
15. Respectful Forms	59
REVIEW 7	63

Contents

Page

LESSON 29 - <u>Finding Out About Doctors</u>	66
1. New Nouns	69
2. New Verbs	70
3. Infinitive	71
4. 'Have to'	71
5. 'From . . . to . . .'"	72
6. කලේ	72
7. Emphatic Equational Sentences	73
8. Adverbs in -ඉ.	73
9. Third Person Pronouns	73
10. විදෙහවා	74
11. යටතේ	74
12. සමීපව	75
13. තරම්	75
LESSON 30 - <u>Visiting a Friend</u>	79
1. New Nouns	85
2. New Verbs	86
3. Idioms	86
4. හා	86
5. බැ, පුලුවන් with Past Participle	87
6. 'Ill'	87
7. කම්මලේ	88
8. Past Tense Verbal Adjective	89
9. Past Participle	90
10. 'Take, Bring'	91
11. එක්ක	91
12. ම	91
13. අපේ	92
14. හිටිනවා	92
15. Simple Past	92
LESSON 31 - <u>An Automobile Accident</u>	96
1. New Nouns	101
2. New Verbs	102
3. Dative Case	102
4. Telling Time	104

Contents	<u>Page</u>
5. 'Must Have'	107
6. 'Completely Ruined'	107
7. හදනවා	108
8. ඇරඹී	108
LESSON 32 - <u>Toddy Tapping</u>	111
1. New Nouns	115
2. New Verbs	116
3. Past Participial Clauses	116
4. Numeral Expressions	117
5. 'Similar to'	118
6. ඊ, මී	118
7. 'Get a Chance to'	119
8. 'Climb, Descend'	119
9. බලනවා	119
10. 'See'	120
11. 'False'	120
REVIEW 8	122
LESSON 33 - <u>The Government of Ceylon</u>	126
1. New Nouns	131
2. New Verbs	132
3. The Object Marker -	132
4. 'Two or Three'	132
5. Other	134
6. Comparative Degree	135
7. 'Except'	135
8. Reflexive Pronoun	136
9. වෙනුවෙන්	136
10. 'What For'	137
11. අප	137
12. 'Intend'	137
13. 'All'	137
14. Terms of Respect	138
15. Adjectives	138

Contents	<u>Page</u>
LESSON 34 - <u>Going to a Movie</u>	142
1. New Nouns	146
2. New Verbs	146
3. The Past Concessive Form	147
4. 'to Begin'	148
5. 'Inside' and 'Outside'	148
6. 'Half'	149
7. 'to Feel'	149
8. හිතේ	149
9. The -යි Form	150
10. Idioms	150
11. Writing System -ඉ.	151
LESSON 35 - <u>Planning a Party</u>	154
1. New Nouns	157
2. New Verbs	158
3. Reduplicated Form	158
4. Negative Past Participle	160
5. 'to Let'	160
6. 'Doesn't Appeal to'	161
7. වැඩියේ	161
8. -ලා 'And Company'	162
9. කො	162
10. වෙන්න	163
11. Idioms	163
LESSON 36 - <u>Agricultural Development</u>	168
1. New Nouns	172
2. New Verbs	173
3. 'Despite the Fact that, Though'	173
4. මිසක්	175
5. Active and Passive Verbs	176
6. Use of the Active and Passive Verbs	176
7. තම තමන්	178
REVIEW 9	182
APPENDIX	186
GLOSSARIES - Lessons 1 - 36	196

LESSON 25

Conversation: Running for Office

Perera tries to talk Gunapala into running for Parliament in the next election.

PERERA

පාර්ලිමේන්තුව
ඉදිරිපත් වෙනවා
නරක

Parliament
come forward
bad

මහත්මයාටත් නරක ද මේ පාර
පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් උනොත්?

Why don't you run for Parlia-
ment this time?

දැනට
එහෙම
කල්

GUNAPALA

right now
like that
time

දැනට නම් එහෙම බලාපොරොත්තුවක් නෑ.

Right now, I don't have any
such intention.

නමුත් තව කල් තියෙනවා, නේ?

But there's still time, isn't
there?

PERERA

පුලුවන්කම
සලකලා බලනවා

possibility
consider

පුලුවන්කමක් තියෙනවා නම් සලකලා
බලන්න.

If there is a possibility, do
consider it.

ඕන කරන
ගම්වු
බලාපොරොත්තු වෙනවා

become necessary
villagers
expect

ඕන කරන උදව්වක් ගම්මුත්තෙන්
බලාපොරොත්තු වෙන්න පුලුවනි.
ඇහුණා ද?

You can expect any help you
need from the villagers.
All right? (Literally: Did
you hear?)

GUNAPALA

ඒ උනාට
මහ

nevertheless
great, big

ඒ උනාට ඒක මහ කරදර වැඩේ, නේ.

Nevertheless, that's a very
tedious job, isn't it?

෫ දවල්
ගෙයක් ගානෙ
ඇවිදිනවා
මහන්සි වෙනවා

day and night
house to house
walk
exert oneself, tire
oneself

෫ දවල් ගෙයක් ගානෙ ඇවිදින්නයි
කතා කරන්නයි කොට්ටර මහන්සි
වෙන්න ඕන ද?

How much must one tire oneself
to walk from house to house
day and night and to make
speeches!

සමහරු
ආසනේ
දිනනවා
දිනා ගන්නවා
හිතනවා

some people
seat
win
win for oneself
think

එහෙම කරලාත් සමහරුන්ට ආසනයක්
දිනාගන්න හිතන්න වත් බෑ!

Even having done all that some
people can't even think of
winning a seat!

PERERA

වන්දෙ
නෙව්

vote
not

වන්දයක් දිනන එක ලේසි වැඩක් නෙව්.

Winning an election is not an
easy thing.

ඒක හැබැව.

ආදාර
ලබනවා
ලබාගන්නවා
කිසිම

නමුත් මහත්තයා වගේ කෙනෙකුට
මහජනයාගේ ආදාර ලබාගන්න
කිසිම අපාරුවක් නෑ, නේ.

මහත්තයා ඉදිරිපත් වෙන්න.

සිත හරිය

සිත හරිය අපි බලාගන්නමි.

යවනවා
හිතවත්

අපට පාර්ලිමේන්තුවට යවන්න සිත
මහජනයාට හිතවත් කෙනෙක්.

That's true.

support
obtain
obtain for oneself
any, whatsoever

But, for a man like you there's
no difficulty in getting
people's support, is there?

You come forward.

whatever is necessary

We shall see to whatever is
necessary.

send
well-wishing

We want to send to Parliament
someone who has the people's
interest at heart.

GUNAPALA

එකඟ වෙනවා
කටයුතු
හිතවත්කම

ඒකට මම එකඟ වෙන්නෙ නෑ.

පාර්ලිමේන්තුවේ කටයුතු කරන්න
මහජනයාට හිතවත්කම තිඳනාට මදි.

දේපපාලන කටයුතු ගැන අවබෝදෙකුත්
තිියෙන්න සිත.

agree
activities
friendship
understanding

I don't agree with that.

To work in Parliament, being
friendly to the people is
not enough.

You must also have an under-
standing of political work.

PERERA

දැනීම
ඉතින් මහත්තයාට එහෙම දැනීමක්
නැද්ද?

knowledge
So, don't you have such a
knowledge?

විස්සේ
භං සබාව
දැන් අවුරුදු තුනක් සතරක් විස්සේ
භං සබාවෙ කටයුතු කරලා තියෙනවා,
නේ ද?

throughout
Village Council
For three or four years now
you have worked in the
Village Council, haven't
you?

එකක් කියන්නම්
මහත්තයාට එකක් කියන්නම්.
මන්ත්‍රී තුමා
දැන් ඉන්න මන්ත්‍රී තුමාගෙන් අපට
මොකක් ද වෙලා තියෙන ප්‍රයෝජනේ?
මහත්තයා ඉදිරිපත් වෙනවා නම් දිනන
එක අපි බලාගන්නම්.

I'll tell one thing
I'll tell you one thing.
Member of Parliament
What benefit has come to us
from the present M.P.?
If you'll come forward we'll
see to the winning.

GUNAPALA

කල්පනා කරනවා
පස්සේ කල්පනා කරලා බලමු.
අදහස
දැන් නම් මගේ අදහසක් නෑ.

think, consider
We'll consider it later and see.
intention
Right now I have no such inten-
sion.

Grammar

1. NEW NOUNS

Class 2

පාර්ලිමේන්තුව	'parliament'; gen. පාර්ලිමේන්තුවෙ ; pl. පාර්ලිමේන්තු
පුදුවන් කම	'possibility'; gen. පුදුවන් කමේ ; pl. පුදුවන් කම්
ගං සබාව	'village council'; gen. ගං සබාවෙ ; pl. ගං සබා
හිතවත් කම	'friendship'; gen. හිතවත් කමේ ; pl. හිතවත් කම්

Class 3

ප්‍රයෝජනේ	'the use, benefit'; pl. ප්‍රයෝජන
-----------	----------------------------------

Class 4

අවබෝද	'understanding'; pl. අවබෝද
ආදාර	'support'; pl. ආදාර
ආසනේ	'seat'; pl. ආසන
චන්ද	'vote, election'; pl. චන්ද

Class 5

මන්ත්‍රී තුමා	'Member of Parliament'; pl. මන්ත්‍රී තුමාලා
---------------	---

Plural only:

ගම්වු	'villagers'
සමහරු	'some people'

2. NEW VERBS

Class 1

යවනවා	'send'
සලකලා බලනවා	'consider'
දිනනවා	'win'
හිතනවා	'think'
ලබනවා	'obtain'

Class 2

ඇවිදිනවා	'walk'
----------	--------

Irregular:

ඉදිරිපත් වෙතවා	'come forward'
එකඟ වෙතවා	'agree'
බලාපොරොත්තු වෙතවා	'expect, anticipate'

3. NEGATIVE FORMATION --නෙව්

Up to this point, negative sentences or clauses, except those with එහා and බැ have been formed with නැ or one of its forms (නැති, නැත්තේ, නැතුව , and the interrogative නැද්ද). In this conversation, the other major Sinhalese negative word, නෙව්, occurs for the first time. නෙව් forms the negative of some important sentence types for which නැ may not be used, and hence for which negative forms have not been given so far.

3.1 Equational sentences with a noun or noun phrase as predicate attribute regularly form the negative by adding නෙව් :

මේක හොඳ පිගඳව් ජාතියක් නෙව්.	This is not a good kind of cigarette.
අර කවුන්ටරේ පොත් නවකතා පොත් නෙව්.	The books on that counter are not novels.
ඒක හැබැව නෙව්.	That's not so.
වන්දය දිනන එක ලේසි වැඩක් නෙව්.	Winning a vote isn't an easy job.

3.2 Emphatic sentences form the negative by adding නෙව් :

මහත්තයා යන්නේ කලුතරට නෙව්.	It's not to Kalutara that the master is going.
මම කීව්වේ ඒක නෙව්.	That isn't what I said!
අර දොස්තර එලවන්නේ ඔස්ටින් එකක් නෙව්.	It isn't an Austin that that doctor drives.
මට ඕන මස් කටියක් නෙව්.	It isn't a meat curry I want.

Note that a negative sentence with නෙව් usually implies that the speaker, in denying something, has another alternative in mind. Hence the alternative may be expressed:

මේක මගේ පොත නෙව්, මහත්තයාගෙ
පොත.

This isn't my book. It's the
gentleman's book.

වන්දයක් දිනන එක ලේසි වැඩක් නෙව්,
බොහොම අමාරු වැඩක්.

Winning a vote isn't an easy
job, it's very hard.

මහත්තයා යන්නේ අනුරාදපුරේට නෙව්,
සිගිරියට.

The master isn't going to
Anuradhapura, but to
Sigiriya.

මට සීන හරක් මස් නෙව්, කුකුල් මස්.

It isn't a beef curry I want,
but a chicken (curry).

3.3 In some dialects of Sinhalese, නෙව් occurs as නෙමෙ , but
there is no difference in use:

මේක හොඳ සිගරට් ජාතියක් නෙමෙ.

This is not a good kind of
cigarette.

මහත්තයා යන්නේ කලුතරට නෙමෙ.

It's not to Kalutara that the
master is going.

4. THE මෙහෙම SET

4.1 එහෙම 'like that' is one of another set of four location
words:

මෙහෙම like this

ඔහොම like that (which you are doing, or which involves you)

අරහෙම like that (over there)

එහෙම like that (in question)

In previous lessons, එහෙම has occurred in such expressions as:

එහෙම ද? (Is it) like that? Is that so?

එහෙම නම් If it's like that . . . , if that's so . . .

The other members of the set occur in similar expressions. For
example:

මෙහෙම ද? Like this? Is it like this?

මෙහෙම නම් If it's like this . . . , if this is so . . .

4.2 The members of the set occur adverbially, with the meaning 'like this, like that', or 'in this, that way', 'so':

ඔහු මෙසේ ලියන්න එපා;
මෙහෙම ලියන්න.

Don't write like that (as you are), write like this!

භෞතියාට ඔහු මෙසේ කතා කරන්න එපා!

Don't talk to your father that way!

චන්ද එහෙම දිනන්න බැ.

You can't win votes like that (in that way).

එහෙම කරලාත් මට චන්ද දිනාගන්න බැ.

Even having done so, I can't win those votes.

4.3 They may also act as adjectives modifying following nouns, and may have English equivalents 'like this/that' or 'of this/that sort'.

මෙහෙම කෑම මම කවදාවත් කාලා නැ.

I've never eaten food like this.

අරහෙම පොත් කියවන්න ඔහේට පුලුවන් ද?

Can you read books of that sort?

4.4 කොහොම 'how, in what way' is the corresponding interrogative word to the මෙහෙම set:

මෙහෙම ද?

Like this?

කොහොම ද?

How?

මේ වැඩ කරන්නෙ මෙහෙම ද?

Is this work done in this way?

මේ වැඩ කරන්නෙ කොහොම ද?

How is this work done?

5. COMPLEX VERBS

5.1 In Lesson 22, we met complex verbs formed with a past participle plus දෙනවා. As noted there, these complex verbs usually have the sense 'to do something for someone'. Thus:

මට කරියක් හදලා දෙන්න.

Make me a curry.

මට වැක්සියක් නවත්තලා දෙන්න.

Stop a taxi for me.

අපිට වැටක් බැඳලා දුන්න.

(He) built us a fence.

These complex verbs with දෙනවා, if they are formed with the past participles of Class 1 or Class 2 verbs, have alternative forms which may occur with no change of meaning. These alternate forms have the PAST PARTICIPLE STEM rather than the past participle. The past participle stem is that to which either the -ට of the past participle or the -ග of the past participial adjective is added. Thus, instead of the sentences above, we may have:

මම කටයක් හදා දෙන්න.	Make me a curry.
මම ටැක්සියක් නවත්වා දෙන්න.	Stop a taxi for me.
අපිට වැටක් බැඳ දුන්න.	(He) built us a fence.

It will be remembered that Class 1 verbs have alternate past participle forms with either ෙ or aa, a so that හදනවා has either හදලා or හදාලා ; නවත්වනවා either නවත්වලා or නවත්වාලා . They thus have alternate forms of the past participle stem. However, only the form with -a- or -aa- occurs as the first member of complex verbs, never the form with -ෙ.

Class 3 verbs do not occur in complex verb constructions.

5.2 Complex verbs may also be formed with ගන්නවා, but these always have the form past participial stem plus ගන්නවා . There is no alternative form with the past participle. The meaning is most commonly 'to do for oneself'. Thus:

මම කටයක් හදාගන්නවා.	I'm making myself a curry.
මම ටැක්සියක් නවත්වාගන්නවි.	I'll stop a taxi (for myself).
මේ මිනිස්සුන්ගෙ වන්ද ලබාගන්න අමාරුවි.	It's hard to get these people's votes.

6. EXCLAMATORY SENTENCES

Sentences with an interrogative word and ද may be exclamatory as well as interrogative:

මේ බඩුවලට කොච්චර සල්ලි ඕන ද?	How much money do I need for these goods?
මේ බඩුවලට කොච්චර සල්ලි ඕන ද!	How much money I need for these goods!

පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් වෙන්න
කොච්චර මහන්සි වෙන්න ඕන ද?

How much effort must one ex-
pend to run for Parliament?

පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් වෙන්න
කොච්චර මහන්සි වෙන්න ඕන ද!

How much effort one must ex-
pend to run for Parliament!

7. වත්

වත් 'even, at least' commonly has the English equivalent 'at least' in positive and 'even' in negative sentences.

7.1 වත් may follow a noun:

මට හෙට වත් යන්න ඕන.

I want to go tomorrow, at least.

මට හෙට වත් යන්න ඕන නෑ.

Even tomorrow, I don't want to
go.

එහේ හෝටලේ බත් වත් තියෙනවා.

In the hotel there there's
rice at least.

එහේ හෝටලේ බත් වත් නෑ.

In the hotel there there's not
even rice.

7.2 වත් may occur after an infinitive accompanying පුලුවන් or බෑ.

මට පයින් වත් යන්න පුලුවනි.

I can at least go on foot.

මට පයින් වත් යන්න බෑ.

I can't even go on foot.

හිතන්න වත් බෑ 'can't even think, imagine' is an example of this construction, but with an infinitive dependent on හිතන්න it takes on the idiomatic sense 'haven't the slightest chance of':

එහෙම කරලත් සමහරුන්ට ආසනයක්
දිනාගන්න හිතන්න වත් බෑ.

And even having done so, some
haven't the slightest chance
of winning a seat.

8. තිලකාට මදි.

In Lesson 24 we met a construction with the past temporal gerund and ඇති (and rarely මදි or වැඩි) as in:

පොත් කියව්වම ඇති.

Reading books is enough.

In this conversation a similar construction occurs, in which the simple past tense of the verb inflected for dative case is used rather than the gerund; in this construction only මදි is used.

මහජනයාට හිතවත්කම තිඋනාට මදි.

Having the public's interest at heart isn't enough.

ගං සබාවෙ කටයුතු කෙරුවාට මදි.

Having carried out village committee duties isn't enough.

9. පුලුවන් කම

කම may be added to forms like පුලුවන්, බැරි (in the form බැරි), ඕන, එපා, නැති (in the form නැති), as well as to a number of adjectives to form nouns with a related meaning.

පුලුවන් කම

the possibility

බැරි කම

the impossibility

ඕන කම

the necessity

එපා කම

the lack of interest

නැති කම

the lack

පුලුවන්කමක් තියෙනවා නම් සලකලා බලන්න.

If there is a possibility, think it over.

යන්න ඕනකම නිසා මම කුලී කාර් එකක් ගත්තා.

Because of my desire to go, I got a taxi.

These nouns inflect like Class 2 nouns:

එයාට කාර් එක එලවන්න බැරිකමෙන් ගමන පරක්කු උනා.

The trip was delayed (i.e., it took longer) because he couldn't drive a car.

10. ගානෙ

ගානෙ preceded by a noun in the direct indefinite forms the Sinhalese equivalent of such expressions as 'from house to house', 'from village to village', 'day after day'.

ගෙයක් ගානෙ යන්න ඕන.

We must go from house to house.

උන්නැහේ දවසක් ගානෙ ලැක්චර් කරනවා.

He lectures day after day.

අපි ගමක් ගානෙ ගියා.

We went from village to village.

Optionally, the noun in the indefinite may be repeated with no change in meaning:

ගෙයක් ගෙයක් ගානෙ

from house to house

දවසක් දවසක් ගානෙ

day after day

ගමක් ගමක් ගානෙ

from village to village

In all the above expressions, the word ගානෙ may be replaced by පාසා with no change in meaning:

ගෙයක් පාසා

ගෙයක් ගෙයක් පාසා

from house to house

11. කිසිම 'any . . . at all'

කිසිම modifies following nouns in the indefinite, and the resulting phrase may occur only in a negative sentence. The sense is 'any . . . at all' or 'a single . . .':

මේ ළමයාට කිසිම පොතක් නෑ.

The boy doesn't have a single book.

එතැනෙ කිසිම මිනිසෙක් නෑ.

There aren't any men at all in the estate.

අපි ලග කිසිම සිගරට් ජාතියක් නෑ.

We don't have any kinds of cigarettes at all.

මෙහේ කිසිම කෙනෙක් නෑ.

There's nobody here at all.

12. හිතවත්

හිතවත් is an adjective with the meaning 'thinking of someone's or something's interest', or 'having it at heart'. The beneficiary is in the dative case:

ඒ මහජනයාට හිතවත් කෙනෙක්.

That's a man who has the public's interest at heart!

කම may be added to හිතවත් to form a related noun හිතවත්කම 'the having of X's interest at heart'.

මහජනයාට හිතවත්කම විඋනාට මදි.

Having the public's interest
at heart isn't enough.

ඔහේට හිතවත්කම තියෙන කෙනෙකුට
කියන්න.

Tell (it) to a person who has
your interest at heart.

13. වගේ

13.1 In Lesson 19, phrases with වගේ 'like' and a dependent noun in the direct case occurred as predicate attributes. The assertion marker is optional:

ඒ මිනිසා මහත්තයා වගේ.

That man is like the master.

Such phrases may, like adjectives, modify following nouns and, as with adjectives, the assertion marker does not appear:

මහත්තයා වගේ කෙනෙක් ඕන.

We want a man like you.

13.2 වගේ may be used with a preceding dependent noun or pronoun to form an adverbial construction. The case of the dependent noun or pronoun will depend on the construction in which it is used:

ඈර මහත්තයාට වගේ මටත් සිංහල
පුලුවනි.

I can speak Sinhalese like that
gentleman.

මහත්තයාගෙ වගේ පොතක් මටත්
තියෙනවා.

I have a book like yours.

14. 'BAD FOR'

In Sinhalese, the equivalent of the English 'bad for somebody' is expressed by the dative case of the person plus the adjective නරක 'bad'. Equivalent expression may be formed with many adjectives:

මහත්තයාට නරක ද?

Would (it) be bad for you?

මේ කෑම මට හොඳ නෑ.

This food isn't good for me.

මේ වැඩ මට අමාරුයි.

This work is hard for me.

මේ වැඩ මට පහසුයි.

This work is easy for me.

මේ පොත මට ප්‍රයෝජනවත්.

This book is useful to me.

15. දැනට

දැනට is the word දැන් 'now' with the dative case ending added to it, and has the meaning 'right now', 'at this time'.

දැනට එහෙම බලාපොරොත්තුවක් නැ. At this time, I have no such intention.

16. ඒ උනාට

ඒ උනාට 'nevertheless, but' is used like නමුත්, but the latter can have only the meaning 'but, not, nevertheless':

ඒ උනාට මට යන්න පුලුවනි. But I can go.

නමුත් මට යන්න පුලුවනි. But I can go.

17. 'THROUGHOUT'

The post position තිස්සෙ takes a noun in the direct case and has the meaning 'throughout'. It has a variant form මුදුල්ලෙ :

මම මාසයක් තිස්සෙ මෙහෙ උන්නා. I stayed here (throughout) a month.

මම මාසයක් මුදුල්ලෙ මෙහෙ උන්නා. I stayed here (throughout) a month.

18. 'TIME'

The words කල් and වෙලා both may equate with English 'time' in expressions such as 'a lot of time'. වෙලා usually means a short period of time, something less than a day, and කල් a longer stretch:

මට වැඩ කරන්න කල් මැදි. I don't have enough time to work.

මට වැඩ කරන්න වෙලා මැදි. I don't have enough time to work.

කල් is actually the plural form of the Class 3 noun කල 'the time', but the latter is used only in some special situations, to be learned as they occur.

Exercises

A. Substitute orally:

1. මහත්මයාට නරක ද

- if you would run for Parliament
- if you would go to Colombo
- if you would drive my car
- if you would teach Sinhalese
- if you would eat a Ceylon curry
- if you would go to Ceylon
- if you would consider
- if you would exert yourself

2. මම හෙට

- make a curry for someone
- build a fence for someone
- pick coconuts for someone
- stop the bus for someone
- get the votes for someone
- do that work for someone
- service the car for someone

3. මම අද

- am making a curry for myself
- am building a fence for myself
- am picking coconuts for my own use
- will stop a taxi for myself
- will win the votes

4. උන්වැහෙ

every day	every month
every week	every year

5. මහත්තයා ඇවිදිනවා.

from village to village
from town to town
from shop to shop
from house to house
from school to school

6. මේ කඩේ නෑ.

any kind of cigarettes any kind of vegetables
any body any boy whatsoever
any book any thing whatsoever

B. Transform by changing to the negative, according to the model:

1. ඒක ලේසි වැඩක්.....ඒක ලේසි වැඩක් නෙවි.
2. මහත්තයා යන්නෙ කලුතරට.
3. මම එලවන්නෙ බස් එක.
4. මේක මස් කටියක්.
5. මම වත්තට යනවා.
6. මම යන්නෙ පාර්ලිමේන්තුවට.
7. මම කියෙව්වෙ අර පොත.
8. වන්දෙ දිනුවෙ පෙරේරා මහත්තයා.
9. අර කවුන්ටරේ කියෙන්නෙ නවකතා පොත්.
මම සිංහල දන්නවා.

C. Transform according to the model by using වත් 'at least, even':

මම හෙට යන්න සිත.....මම හෙට වත් යන්න සිත.

1. මම කලුතර නවතින්නම්.
2. එහේ හෝටලයක් නෑ.
3. අපේ කඩේ කෝපි නෑ.
4. ඔහේ ලග පුරුවිටු කියෙනවා ද?
5. මහත්තයා වැඩ කරන්න යනවා ද?
6. මට ඒක හිතන්න බෑ.
7. ඒ ලමයාට කාර් එලවන්න පුලුවන් ද?

D. Say in Sinhalese:

1. If there is a possibility, try to go to Colombo tomorrow.
2. Tomorrow there is a famous festival in Colombo.
3. Our M.P. is going there, too.
4. If you go to Colombo, go and see the Parliament also.
5. It is near the Galle Face Hotel.
6. You know the place where the Galle Face Hotel is, don't you?

7. I get a lot of support from the villagers.
8. Here the villagers are very friendly.
9. When I walk in the village, the villagers give me tea.
10. Some people give me food also.
11. They come to my house day and night.
12. I like talking to them.
13. The people of this village take a lot of effort to work.

LESSON 26

Conversation: Building Houses

John and Perera are discussing the methods of building houses in Ceylon.

JOHN

ගොඩනැගිල්ල
ගඩොල

building
the brick

මෙහේ ගොඩනැගිලි සේරම හදන්නෙ
ගඩොල්වලින් ද?

Are all buildings here built of
bricks?

PERERA

කලුගල්

black granite

ගඩොලොනුත් බදිනවා, කලුගලොනුත්
බදිනවා.

They are built of bricks as
well as black granite.

සමහර පලාත්වල කබුක් ගලුස් පාවිච්චි
කරනවා.

In some areas they also use
kabuk.

උප්පත්
වරිච්චිය

poor
wattle and daub

උප්පත් මිනිස්සු නම් ගෙවල් හදන්නෙ
වරිච්චියෙන් තමයි.

Poor people, of course, build
houses out of wattle and
daub.

ගම්බද
අය
බිත්තිය
හුනු
කපලාරු කරනවා

village area
persons
the wall
plaster, lime
plaster (verb)

ගම්බද හුඟක් අය බිත්ති වට්ටිවියෙන්
බැඳලා හුනු කපලාරු කරනවා.

Many people in villages build
their walls out of wattle and
daub and plaster them.

JOHN

වහල
හෙවිලි කරනවා
රට උලු

roof
thatch
factory-made tile

වහලවල්වල වැඩියෙ හෙවිලි කරන්නෙ
රට උලු ද?

Do they mostly roof their
houses with factory-made
tiles?

PERERA

කොලඹ පලාතෙ නම් වැඩියෙ හෙවිලි
කරන්නෙ රට උලු තමයි.

In Colombo area, of course, they
mostly use factory-made tiles.

ගං උලු

village tile, locally-
made tiles

ගම්බද පලාත්වල හෙවිලි කරන්නෙ
ගං උලු.

In village areas they roof with
village tiles

උප්පත් ම
පොල් අත්ත
පිඳුරු

poorest
the coconut leaf
straw

උප්පත් ම ගෙවල්වල පොල් අතු හරි
පිඳුරු හරි තමයි හෙවිලි කරන්නෙ.

On the poorest houses they
thatch their roofs with coco-
nut leaves or straw.

ඇයි, මහත්තයා දැකලා ඇති නේ
අතු හෙවිලි කරපු ගෙවල්.

Why, you must have seen houses
thatched with leaves.

JOHN

පවතිනවා

last

කලුගලෙන් හරි ගඩොලෙන් හරි බැන්දොත්
ගෙවල් හුඟක් කල් පවතිනවා ඇති,
නේ ද?

Houses must last a long time if
they are built with black
granite or bricks, eh?

PERERA

ඔව්. මේ ගෙට දැන් අවුරුදු සියක්
විහර වෙනවා.

බාගයක් උසට

මේකේ බිත්ති බාගයක් උසට බැඳලා
නියෙන්නෙ කලුගලෙන්.

ඉහල

එතනින් ඉහලට ගඩොල්.

ලී

කොස්

එහලේ සේරම ලී කොස්.

වේයා

හොඳ කොස් ලී කවදාවත් වේයො
කන්නෙ නෑ.

ප්‍රච්චනවා

එහලේ උලු ගමේ ප්‍රච්චාප්‍ර ඒවා.

Yes. This house is now about
100 years old.

halfway in height

The walls of this one are built
out of black granite halfway
up.

above

Above that it is bricks.

timber, wood

jak, a kind of tree

All the wood in the roof is jak.

the white ant

Good jak wood is never eaten
by white ants.

burn, fire, bake

Tiles on the roof are those
fired in the village.

JOHN

පොලව

මෙහේ පොලවේ වේයො ඉන්නවා ද?

earth

Are there white ants in the
earth here?

PERERA

ඉඳලා හිටලා

මතු වෙනවා

ඔව්. ඉඳලා හිටලා වේයො මතු වෙනවා.

අත්තිවාරම

ඉඩ තියෙනවා

occasionally

appear, surface (verb)

Yes. Occasionally white ants
come to the surface.

foundation

there is a possibility

අත්තිවාරම ගලෙන් බැන්දේ නැත්නම්
වේයො බිත්ති දිගේ මතු වෙන්න ඉඩ
හිටෙනවා.

If the foundation isn't built
of stones, white ants can
come up along the walls.

JOHN

අපේ රටේ නම්, වේයන්ගෙන්
කරදරයක් නෑ.

In our country there's no
trouble with white ants.

එහේ ගෙවල් හුඟක් හරියක බිත්ති
බැඳලා හිටෙන්නෙ ලියෙන්.

In most houses there the walls
are made of wood.

ඒත් සමහර දිසාවල්වල වේයො ඉන්නවා.

But in some areas there are
white ants.

අඩු

less

ඒ පලාත්වල ලිවලින් ගෙවල් බඳිනවා
අඩුයි.

In those areas they rarely
build houses out of wood.

සොල්දරේ

the upstairs

සොල්දර ගේ

the two-story house

මෙහේ සොල්දර ගෙවල් අඩුයි, නේ ද?

Here two-story houses are rare,
aren't they?

PERERA

වියදම

expenditure, cost

ඔව්. ගම්බද සොල්දර ගෙවල් හදනවා
අඩු වියදම වැඩි නිසායි.

Yes. In villages they rarely
build two-story houses be-
cause the cost is too high.

කොන්ක්‍රීට්

concrete

සොල්දර ගෙවල්වලට හුඟක් කොන්ක්‍රීට්
ඕන, නේ?

You need a lot of concrete for
two-story houses, don't you?

JOHN

යකඩ

the piece of iron

කොන්ක්‍රීට් වහරක් නෙව්, යකඩත් ඕන
කරනවා, නේ ද?

Not only concrete, but you need
iron, too, don't you?

PERERA

මදුම
පන්තිය

middle
class, level

ඔව්. මදුම පන්තියේ මිනිස්සුන්ට
ගෙවල් හදන්න එව්වර වියදම්
කරන්න අමාරුයි, නේ.

Yes. It is difficult for middle
class people to spend that
much on building houses, isn't
it?

JOHN

ඒක ඇත්ත.

That's true.

Additional Vocabulary

පහල

down

Grammar

1. NEW NOUNS

Class 1:

කොන්ක්‍රීට් එක 'concrete'

Class 2:

අත්තිවාරම 'the foundation'; gen. අත්තිවාරමේ ; pl. අත්තිවාරම්

කබුක් ගල 'the piece of kabuk'; gen. කබුක් ගලේ ;
pl. කබුක් ගල්

කලු ගල 'the piece of black granite; gen. කලු ගලේ ;
pl. කලු ගල්

ගඩොල 'the brick'; gen. ගඩොලේ ; pl. ගඩොල්

Note: for some speakers, the singular is Class 4: ගඩොලේ

ගොඩනැගිල්ල 'the building'; gen. ගොඩනැගිල්ලේ ; pl. ගොඩනැගිලි

පන්තිය 'the class, level'; gen. පන්තියේ ; pl. පන්ති

පොලව 'the earth'; gen. පොලවේ ;

පොල් අත්ත 'the coconut leaf'; gen. පොල් අත්තේ ; pl. පොල් අතු

බිත්තිය 'the wall'; gen. බිත්තියේ ; pl. බිත්ති

ලිය	'the piece of wood'; gen. ලියෙ ; pl. ලී
වර්විවිය	'wattle and daub'; gen. වර්විවියෙ ; pl. වර්විවී
වහල	'the roof'; gen. වහලෙ ; pl. වහලවල්
වියදම	'expenditure; gen. වියදමේ ; pl. වියදම්

Class 3:

ගම්බද	'the village area'; no plural
-------	-------------------------------

Class 4:

යකඩ	'the piece of iron; pl. යකඩ
සෙල්දරේ	'the upstairs'; pl. සෙල්දරවල්

Class 5:

වේය	'white ant'; pl. වේයෙ
අය	'people'

Note: අය never occurs by itself, but is always qualified by something preceding it. Though it is plural in meaning, the inflection is always definite singular:

හුඟක් අය	many, most people
හොඳ අය	good people
මේ අය	these people
සමහර අය	some people
සේරම අය	everybody

Other Nouns:

Plural only:

ගං උලු	tiles made in villages
රට උලු	tiles made in factories
පිදුරු	straw
හුනු	lime, plaster
කොස්	jak (wood or fruit)

2. NEW VERBS

Class 1:

කපලාරු කරනවා	'plaster'
හෙවිලි කරනවා	'thatch'
ප්‍රච්චනවා	'burn, fire, bake'

Irregular:

පවිනිතවා	'last'; past පැවතුනා ; past participle පැවිනිලා
මතු වෙනවා	'appear, surface'; past මතුණා ; past participle මතුවෙලා

3. 'BUILT OF BRICK'

The singular forms of the nouns ගඩොල , කලු ගල , කබුක් ගල refer to single units, i.e., 'the brick', 'the piece of black granite', the piece of kabuk. The plural forms ගඩොල් , කලු ගල් , කබුක් ගල් , are used in referring to a number of such units, or to the substance rather than the unit. Thus ගඩොල් may be either 'bricks':

ගඩොල් එතෙන්නට දාන්න!

Put the bricks there!

or 'brick':

බිත්ති බඳින්න ගඩොල් හොඳයි.

Brick is good for building walls.

In saying that something is made of that substance, however, the instrumental case of either the singular or the plural may be used with no difference in meaning:

මෙහේ ගෙවල් හදන්නෙ ගඩොල්වලින්.
මෙහේ ගෙවල් හදන්නෙ ගඩොලෙන්.

} Here houses are built of brick.

බිත්ති බඳින්නෙ කලුගල්වලින්.
බිත්ති බඳින්නෙ කලුගලෙන්.

} The walls are built of black granite.

4. 'AS WELL AS'

One means of expressing 'as well as' in Sinhalese is to add -ත් (or -ණ් to a form ending in a consonant) to each of the two

things being compared. If there is only one verb involved it must be repeated:

ගඩොලොනුත් බඳිනවා, කලුගලොනුත් බඳිනවා.	(They) build (them) of bricks as well as of black granite.
මම කඩේටත් යනවා, වැඩත් කරනවා.	I go to the shop as well as work.
මහත්තයාටත් යන්න තියෙනවා, නෝනාටත් යන්න තියෙනවා.	The master, as well as the mistress, has to go.
මහත්තයාටත් දෙන්න, මටත් දෙන්න.	Give it to the master as well as to me.

The -ත් (-උත්) is usually added to noun or pronoun forms, as in the preceding sentences. It may be added to some verb forms, but never to the simple form, either present or past:

කඩේට යන්නේ මම, වැඩ කරන්නේ මම.	It is I who go to the shop as well as work.
මහත්තයාට ලියන්නේ පුදුවනි, කියවන්නේ පුදුවනි.	The gentleman can write as well as read.

5. 'NOT ONLY . . . BUT'

Sinhalese can express 'not only . . . but' or 'not just . . . but . . . too' by adding විතරක් නෙව් to the first and -ත් (-උත්) to the second of the items in question. විතරක් නෙව් and -ත් are used in the same positions as . . .ත් . . .ත් in the 'as well as' construction, but while the same verb must be repeated in the 'as well as' construction, it is not repeated in the 'not only . . . but' construction. Compare:

ගඩොලොනුත් බඳිනවා, කලුගලොනුත් බඳිනවා.	(They) build (them) of brick as well as of black granite.
ගඩොලෙන් විතරක් නෙව්, කලුගලොනුත් බඳිනවා.	(They) build (them) not only of brick, but of black granite, too.

Further examples of this construction are:

කොන්ක්‍රීට් විතරක් නෙව්, යකඩත්
ඕන කරනවා, නේ ද?

Not only concrete, but steel
becomes necessary, doesn't
it?

එලෝලු විතරක් නෙව්, පලතුරුත්
ගන්න.

Don't just get vegetables, but
fruit, too.

Again, the -ත් (-උත්) can be added to verb forms, but never to
the simple form:

මම කාර් එක එලවන්න විතරක් නෙව්,
එන්නෙ වැඩ කරන්නත් පුලුවනි.

I cannot only drive the car,
but work on the estate, too.

නෝනා කඩේට යනවා විතරක් නෙව්,
බඩුත් ගන්නවා.

The mistress is not only going
to the shop, but buying goods,
too.

Note that in the last example, -ත් is added to the object of
the verb, since it cannot be added to the simple verb, and there
is no other verb present.

6. 'MIGHT'

By changing the verb of a simple sentence to the infinitive and
adding ඉඩ තියෙනවා , a sentence may be obtained which is the
equivalent of one in English with 'might':

මම ගෙදර යනවා.

I am going home.

මම ගෙදර යන්න ඉඩ තියෙනවා.

I might (It might happen that I)
go home.

අත්තිවාරම ගලෙන් බැන්දේ නැත්තො
වේයො බිත්ති දිගේ මතු වෙනවා.

If you don't build the founda-
tion of stone, the white ants
come to the surface along the
wall.

අත්තිවාරම ගලෙන් බැන්දේ නැත්තො
වේයො බිත්ති දිගේ මතු වෙන්න
ඉඩ තියෙනවා.

If you don't build the founda-
tion of stone, the white ants
might come to the surface
along the wall.

7. SUPERLATIVES

In Lesson 23, the superlative of adjectives was given as *ඉතා ම* plus the adjective. Thus *ඉතා ම හොඳ* 'best', *ඉතා ම ලොකු* 'biggest'. An alternative way of forming the superlative is to add *ම* to the adjective, thus:

හොඳ ම පොත	the best book
ලොකු ම කඩේ	the biggest shop
උප්පත් ම ගෙවල්	the poorest houses

8. AGE

In stating age, the Sinhalese construction is literally 'to me are twenty years', for the English 'I am twenty years old':

මට අවුරුදු විස්සයි.	I am twenty years old.
මගේ පුතාට අවුරුදු තුනයි.	My son is three years old.
මේ ගෙට අවුරුදු සියයයි.	This house is a hundred years old.
මේ ලමයාට අවුරුදු තුනයි මාස දෙකයි.	This boy is three years and two months old.

A similar construction with the time in the indefinite form and with the verb *වෙනවා*, implies that something is older than expected:

මට දැන් අවුරුදු විස්සක් වෙනවා.	I am (already) twenty years old.
මේ ගෙට දැන් අවුරුදු සියක් විතර වෙනවා.	The house is (already) about a hundred years old.
මගේ පුතාට අදට අවුරුදු තුනක් වෙනවා.	My son is three years old today!

9. 'UP' AND 'DOWN'

9.1 *ඉහල* 'up' and *පහල* 'down' inflect like singular Class 3 nouns. In the dative case they take on the meaning 'upwards', 'downwards':

එතනින් ඉහලට ගඩොල්.	From there upwards (they are) brick.
--------------------	--------------------------------------

ඉහලට යන්න.

Go upwards.

මෙතනින් පහලට පාරක් හදන්න.

From here downwards, make a road.

පහලට එන්න.

Come down!

9.2 The forms පහල and ඉහල may be used as postpositions with the meanings 'below' and 'above' respectively. In this usage they may occur in their instrumental forms පහලින් , ඉහලින් with no change in meaning. A dependent noun or pronoun is in either the dative case or the instrumental, except that if the postposition is in the instrumental, the dependent noun may not also be in the instrumental:

වත්තට පහල ගමක් තියෙනවා.

Below the estate there is a village.

වත්තෙන් පහල ගමක් තියෙනවා.

වත්තට පහලින් ගමක් තියෙනවා.

ගල්වලට ඉහල ගඩොල් තියෙනවා.

Above the rocks there are bricks.

ගල්වලින් ඉහල ගඩොල් තියෙනවා.

ගල්වලට ඉහලින් ගඩොල් තියෙනවා.

If the sentence requires the postposition to be in the dative case, however, (as when motion toward some point is involved) the dependent noun is in the instrumental case:

වත්තෙන් පහලට යන්න.

Go (to a point) below the estate.

මේ ගෙයින් ඉහලට වැටක් බඳින්න.

Build a fence (to some point) above the house.

10. අඩු 'LACKING'

අඩු 'lacking, scarce' belongs to the same set as වැඩි 'too much', ඇති 'enough', මදි 'not enough', and occurs in the same types of constructions. It takes the assertion marker in simple sentences. With verbs, it commonly means '(is) scarce, rare', and otherwise may mean either 'rare' or 'short of, lacking'.

ඒ පලාත්වල ලිවලින් ගෙවල් හඳුනවා
අඩුයි.

In those areas, building houses
of wood is rare.

මම පොත් අඩුයි.

I am short of books.

මෙහේ සොල්දර ගෙවල් අඩුයි,
නේ ද?

Here two-story houses are rare,
aren't they?

ගම්බද සොල්දර ගෙවල් හඳුනවා අඩු
වියදම වැඩි නිසායි.

In village areas, two-story
houses are rare because it's
too expensive.

මම අඩු පොත් ගන්න වත් බැ.

I can't even buy the books I
lack.

11. 'TO ROOF, THATCH'

ගෙවිලි කරනවා 'to roof, thatch' may take as direct object the material with which something is roofed, and that to which the roof is applied is then in the genitive case:

මම මගේ අලුත් ගෙයි රට උලු ගෙවිලි
කරනවා.

I am going to roof my new house
with imported tiles.

When the material is not expressed, the place to which the roof is applied will be the direct object:

මහත්තයාට ඒ වැඩපල ගෙවිලි කරන්න
සීන ද?

Do you want to roof that work-
shop today?

Exercises

A. Substitute orally:

1. මම ගන්නේ

the best books

the strongest cigars

the best cigarettes in

the biggest estate

that shop

the most beautiful

the biggest cars

picture

the smallest car that

the oldest house in the

Banda can drive

village

2. පාරක් නැද්ද?

below the estate	from the estate
beyond the estate	to the other estate
this side of the estate	below the other estate
above the estate	between these two
near the estate	estates
in the middle of the	near these two estates
estate	above the other estate
to the estate	

3. මහත්තයා අර පලතුරුත් ගත්තා.

not only vegetables	not only tea
not only bananas	not only tea and coffee
not only cigarettes	not only these things

4. නෝනා පොතුවේ කියවනවා.

not only teaches	not only dances
not only prepares food	not only writes letters
not only drives her car	

B. Say in Sinhalese:

1. I go to the shop as well as prepare the food.
2. So I don't have enough time to read for the exam.
3. I have to read many books.
4. Most of the books are very hard.
5. This is the most difficult book.
6. I have to learn this one today, too.
7. I read it five times.
8. But still I don't understand it.
9. Who can understand it?
10. Here houses are built out of stone as well as bricks.
11. Houses built out of bricks are big.
12. Poor people have no money.
13. So they build houses out of wattle and daub.
14. Houses built out of wattle and daub are very small.

15. Are there many two-story houses in your village?
16. Here there are only five two-story houses.
17. The majority of the people in this village are poor.
18. So they have no money to build two-story houses.
19. They have to spend money on building the foundations.
20. The foundations must be built of stone.
21. If they are not built of stone, white ants might come to the surface.

22. Do you know how to plaster walls?
23. I know how to make wattle and daub walls, but I don't know how to plaster them.
24. People in rural areas don't plaster their walls too much.
25. Only brick walls are plastered.
26. It seems they build houses out of wood in America.
27. Is that true?
28. Yes. Most of the houses are made of wood.
29. Brick walls are rare.
30. We have no trouble with white ants.

LESSON 27

Conversation: Visit to a Buddhist Temple

John visits a Buddhist temple with Gunapala, who acts as his guide.

GUNAPALA

වැඳුම් පිටුම්
තුන් පලක්
විහාර ගේ

offerings
three places
Shrine House

හැම පන්සලක ම වැඳුම් පිටුම් කරන්න
තුන් පලක් තියෙනවා.

Every temple has three places
for making offerings.

දාගැබ්බ, බෝදියයි, විහාර ගේයි.

The Stupa, Bodhi tree, and
Shrine House.

අර තියෙන්නෙ දාගැබ්බ.

Over there is the Stupa.

අනිත්

the other

බෝදිය අනිත් පැත්තෙ.

The Bodhi tree is on the other
side.

මේ පන්සලේ විහාර ගේ බොහොම
ලස්සනයි.

The Shrine House of this temple
is very pretty.

JOHN

පුස්තකාල

the library

මේ පන්සලේ හොඳ පුස්තකාලයක්
නැද්ද?

Isn't there a good library in
this temple?

GUNAPALA

එතැනින්
පොත්ගල

over there
the temple library

ඔව්. තියෙනවා.

Yes, there is.

අර එහායින් තියෙන ගොඩනැගිල්ල තමයි පොත්ගුල.

The building over there is the library.

සාමාන්‍යයෙන්

generally

පන්සල්වල පුස්තකාලවලට සාමාන්‍යයෙන් කියන්නේ පොත්ගුල කියලා යි.

Libraries in temples are generally called "Potgul."

එකම

the same

පොත්ගුල කියන්නෙයි පුස්තකාලෙ කියන්නෙයි එකම යි.

"Potgula" and "Pustakale" are the same thing.

නමුත් ඒ නම් පාවිච්චි කරන විදිය වෙනස්.

But the way these names are used is different.

පුස්තකාල පොත

the palm leaf manuscript

මඟත්තයා පුස්තකාල පොත් දැකලා තියෙනවා ද?

Have you seen palm leaf manuscripts?

JOHN

ආයා

eager

නෑ. මම ආයායි පුස්තකාල පොතක් බලන්න.

No. I am eager to see a palm leaf manuscript.

GUNAPALA

නායක

chief

නායක භාමුදුරුවෝ ඉන්නවා ද දන්නේ නෑ.

I wonder if the High Priest is here.

වඩිනවා

go (for monks)

දොර

the door

අරවා ගන්නවා

get opened

භාමුදුරුවෝ කොහොට වත් වැඩලා නැත්තං දොර අරවාගන පොත් ටිකක් බලන්න පුලුවනි.

If the priest hasn't gone anywhere, we can get the door opened and see some books.

යතුර

the key

භාමුදුරුවෝ කොහොට වත් වඩින කොට
කාට වත් යතුර දීලා වඩින්නෙ නෑ.

When the priest goes somewhere
he doesn't leave the keys
with anyone.

නිදානෙ
පරිස්සම් කරනවා

the treasure
to take care of

පොත්ගුල නිදානසක් වගේ පරිස්සම්
කරනවා.

He takes care of the library
as a treasure.

වැදගත්

respectable, important

හැබැයි, ඕන කරන වැදගත් කෙනෙක්
ආවොත් පොත් බලන්න ඉඩ දෙනවා.

But, if someone respectable
comes, he gives permission
to read books.

JOHN

නො කෙරුවොත්
දුර්ලබ
නැති වෙනවා

if not done
scarce
get lost

එහෙම පරිස්සම් නො කෙරුවොත්
පරන දුර්ලබ පොත් නැතිවෙන්න
ඉඩ තියෙනවා, නේ.

If they are not taken care of
that way old scarce books
could get lost, couldn't
they?

ආරස්සා කරනවා

to protect

ඒක වෙන්න ඇති භාමුදුරුවෝ ඒවා
ඒ තරම් ආරස්සා කරන්නෙ.

That may be why the priest pro-
tects them so much.

ලීඳ

the well

මොකක් ද ආර අතන තියෙන්නෙ, ලීඳක් ද?

What's that over there, a well?

GUNAPALA

ඔව්. ඒකෙන් තමයි පන්සලට වතුර
ගන්නෙ.

Yes, it is from that that they
get water for the temple.

නානවා
නාන පොකුන

bathe, take a bath
bathing pond

ආර පැත්තෙ ආර තියෙන්නෙ නාන පොකුන.

On that side is the bathing

pond.

පෝයදා

Poya day

පෝයදාට පන්සල බොහොම ලස්සනයි.

On Poya days the temple is very beautiful.

සිය ගානක්

a hundred or so

සිල් ගන්නවා

take vows

සිය ගානක් විතර මේ පන්සලේ සිල් ගන්නවා.

About a hundred people take vows in this temple.

පුජා කරනවා

make a (religious) offering

මල

flower

පැතිරෙනවා

spread

පුජා කරපු මල්වල සුවඳ හැම තැන ම පැතිරෙනවා.

The fragrance of the offered flowers spreads all over.

පාලෝස්සකදා

full moon day

හඳ

moon

එලිය

light

ඇත

distance

පාලෝස්සකදාට හඳ එලියට මේ දාගැබ සුඟක් ඇතට ඒනවා.

On full moon days this Stupa can be seen a great distance.

JOHN

එහෙමේ බලන්න ලස්සන ඇති, නේ ද?

Then it must be beautiful to look at, eh?

Grammar

1. NEW NOUNS

Class 2

එලිය

'the light'; gen. එලියෙ ; pl. එලි

දොර

'the door'; gen. දොරේ ; pl. දොරවල්

පුස්කොල පොත

'the palm leaf book'; gen. පුස්කොල පොතේ
pl. පුස්කොල පොත්

පොකුන	'the pond'; gen. පොකුනෙ ; pl. පොකුනු
පොත්ගුල	'the library'; gen. පොත්ගුලේ ; pl. පොත්ගුල්
මල	'the flower'; gen. මලේ ; pl. මල්
යතුර	'the key'; gen. යතුරෙ ; pl. යතුරු
ලිඳ	'the well'; gen. ලිඳේ ; pl. ලිං
හඳ	'the moon'; gen. හඳේ ; pl. හඳවල්

Class 3

පාලොස්සකදා	'the full moon day'; pl. පාලොස්සක දවස්
පෝයදා	'the Poya day'; pl. පෝය දවස්

Class 4

නිදානෙ	'the treasure'; pl. නිදාන
පුස්තකාල	'the library'; pl. පුස්තකාල
විහාර ගේ	'the Shrine House'; pl. විහාර ගෙවල්

2. NEW VERBS

Irregular

නෑනවා	'bathe, take a bath'; pt. නෑවා
සිල් ගන්නවා	'take vows'
අරවාගන්නවා	'get opened'
නැතිවෙනවා	'get lost'
වඩිනවා	'go' (for Buddhist monks); pt. වැඩියා

Class 1

ආරක්ෂා කරනවා	'protect'
පරිස්සම් කරනවා	'take care of'

Class 3

පැතිරෙනවා	'spread' (intr.)
-----------	------------------

3. කවුරු 'WHO'

3.1 කවුරු 'who' has a number of forms. The regular direct case form is කවුරු . Before oblique case endings, the form is කා- . Thus the case forms of කවුරු are:

<u>Direct:</u>	කවුරු
<u>Dative:</u>	කාට
<u>Genitive:</u>	කාගෙ
<u>Instrumental:</u>	කාගෙන්

Since කවුරු is an interrogative word, it will commonly occur in interrogative sentences with ද. When the ද immediately follows the direct case form, as it will in most instances, the -රු is lost. Thus:

කවුද යන්නේ?	Who's going?
මෙහේ ඉන්නේ කවුද?	Who's here?

The other case forms retain their regular forms whether or not they immediately precede ද :

මේක කාටද දෙන්නේ?	Whom shall I give this to?
මේ පොත කාගෙද?	Whose book is this?
මට සල්ලි හම්බවෙන්නේ කාගෙන් ද?	From whom shall I get the money?

Note that කාගෙ, like other genitive case forms with possessive meaning, may also occur preceding the noun:

මේක කාගෙ පොත ද?	Whose book is this?
-----------------	---------------------

3.2 කවුරුන් 'everybody' (16, 6) is formed from කවුරු plus -න් and has a dative form කාටන් (22, 15). Similarly, the -න් may be added to the other case forms of කවුරු, so that the four case forms of are:

<u>Direct:</u>	කවුරුන්	everybody
<u>Dative:</u>	කාටන්	to everybody
<u>Genitive:</u>	කාගෙන්	everybody's
<u>Instrumental:</u>	කාගෙන්	from everybody

කෑම කන කොට කවුරුන් හම්බ වේවි.	You will probably meet everybody at meal time.
-------------------------------	--

සඳුදාට කාටන් සල්ලි හම්බ වෙනවා.	Everybody gets money on Monday.
--------------------------------	---------------------------------

මේ වැඩපලේ කාගෙත් වැඩ හොඳ මදි.

In this workshop, nobody's work is good enough!

ඒ මිනිසා කාගෙතුත් සල්ලි ඉල්ලා ගන්නවා.

That man borrows money from everybody.

4. වත්

The form වත් combines with interrogative words, including කවුරු to form indefinites. The වත් may be added to an interrogative in any of its case forms:

කවුරු වත්	somebody
කොහේ වත්	somewhere
මොනවා වත්	something
මොකක් වත්	something
කාට වත්	to somebody
කාගෙන් වත්	from somewhere

5. නො කෙරුවොත්

5.1 නො may be prefixed to certain verbal forms to form a negative:

නො කෙරුවොත්	if not done
නො ගියොත්	if (he) didn't go
නො ගිහිල්ලා	not having gone

When නො is added to a verb form beginning in a vowel, it becomes simply න- and the vowel is lengthened if short. For example:

නො - එන්න	gives	නේන්න
නො - ආවොත්	gives	නාවොත්
නො - ඉන්න	gives	නින්න

When නො is added to a past participle, the past participle of almost all verbs appears in the stem form, without -ලා :

<u>Past participle</u>		<u>Past Participle Stem</u>		<u>Negative</u>
කපාලා	cut	කපා		නො කපා
බලාලා	seen	බලා		නො බලා
නැවතීලා	stayed	නැවතී		නො නැවතී

However, both past participle forms of යනවා remain unchanged when නො is added:

<u>Participle</u>	<u>Negative</u>
ගිහිල්ලා	නො ගිහිල්ලා
ගිහිත්	නො ගිහිත්

and the past participle of වෙනවා has an irregular form with නො

<u>Participle:</u>	<u>Negative:</u>
වෙලා	නොවී

5.2 නො may be added to the main verb in a sentence only if that verb is in the emphatic form:

මම නො කන්නෙ හරක් මස් විතරයි.	It's only beef that I don't eat.
මහත්තයා නො යන්නෙ මොකද?	Why aren't you going?

5.3 The form නො may be added to the past participle, simple present and past and the -වී form of the verb only when they occur in a subordinate clause:

පොත් නො කියවා ඉගනගන්නෙ කොහොම ද?	How can you learn without reading books?
මම නො යනවා නම් ඔහේට ලියුමක් එවන්නම්.	If I don't go, I'll send you a letter.
පෙරේරා නො ගියා නම් ඔහේ ගියේ නැත්තෙ මොකද?	If Perera didn't go, why didn't you go?
මහත්තයා තෙලෙන් බැඳපු කෑම නො කාවී ද දන්නෙ නෑ.	I don't know if the master won't eat food fried in oil.

5.4 නො is also used with those verbal forms which occur only in a subordinate clause, such as the verbal adjective (present or past), the past participial adjective, and the present and past temporal gerunds:

මහත්තයා නො යන තැනක් නෑ.

There's no place the master doesn't go.

හොඳම පුස්තකොල පොත් තියෙන්නෙ මහත්තයා නො ගිය පන්සලේ තමයි.

The best ola leaf books are in the temple you didn't go to.

ඒ මිනිසා නො කරපු හරිය තවුසෙ කරනවා.

You do the part that that man hasn't done.

වැඩට නො ගියාම සල්ලි හම්බ වෙන්නෙ කොහොම ද?

How will you get money when you didn't go to work?

එහෙම පරිස්සවී නො කෙරුවොත් පරන උර්ලබ පොත් නැතිවෙන්න ඉබ තියෙනවා, නේ?

If one doesn't take care of them that way, valuable old books could get lost, couldn't they?

මහත්තයා නේන කොට මම යන්නෙ කොහොම ද?

When the master doesn't come, how can I go?

6. තුන් පලක්

One way in which Sinhalese may express 'two of something', 'three of something', etc., is to form a quantity phrase with a plural noun followed by a numeral (4, 6). In this construction the noun must be plural and the numeral may be either definite or indefinite. Sinhalese has an alternative way of expressing the same thing with the noun following the numeral. In this case the numeral is in the stem form and the noun may be either definite or indefinite according to meaning, but may not be plural.

This construction with the noun following the numeral occurs only with a limited number of nouns, and therefore the student should avoid it unless he is sure that the particular expression occurs. The construction with the numeral following is the common one, and this is the one that should be used by the student in forming new expressions:

තුන් පලක්	or	පලවල් තුනක්	three places
හතර ජාතියක්	or	ජාති හතරක්	four kinds
පස් අවුරුද්දක්	or	අවුරුදු පහක්	five years

but only පොල් ගෙඩි පහක් five coconuts.

7. 'EVERY', 'ALL'

'Every' or 'all' may be expressed by a noun in the singular or plural preceded by හැම and followed by ම . The noun may be definite, indefinite or plural in form without any change of meaning:

හැමදාම	every day
හැම පොත ම හැම පොත් ම	every book, all the books
හැම ගමක් ම හැම ගම් ම	every village, all the villages

The noun may occur in any case, as required by the construction:

හැම පන්සලක ම පොත්ගුලක් තියෙනවා.	There is a library in every temple.
මම හැම ගමකට ම පයින් ගියා.	I went to every village on foot.
මහත්තයා හැම ළමයින්ට ම හොඳට උගන්වනවා.	The master teaches every child well.
මහත්තයා මේ පුස්තකාලෙ හැම පොතක් ම කියවාලා තියෙනවා.	The master has read every book in this library.

Since collective nouns occur only in the plural in Sinhalese, only that form can be used with හැම..ම :

හැම කිරි ම	all the milk
හැම එළෝලු ම	all the vegetables

Note that when Sinhalese and English both have a collective noun, a Sinhalese construction with හැම equates with English 'all', but a Sinhalese construction with සේරම equates with English 'all the':

හැම කිරි ම	all milk (all kinds of milk)
සේරම කිරි	all the milk

8. ආසා

ආසා may be used with the subject in the direct case and with either an object in the dative case or with a dependent infinitive. In these constructions it means 'to like to', 'to be fond of'.

මම හරක් මස්වලට ආසායි.

I am fond of beef.

මම කොලඹ යන්න ආසායි.

I like going to Colombo.

ආසා may also be used with the subject in the dative case. In this construction it may only be used with a dependent infinitive and means 'to feel like':

මට කොලඹ යන්න ආසායි.

I feel like going to Colombo.

9. INSTRUMENTAL CASE

The instrumental case of a noun or pronoun may be used along with verbs of putting, placing or being, to indicate location:

එහායින් තියෙන ගොඩනැගිල්ල තමයි
පොත්ගුල.

The building over there is the
library.

මහත්තයා මෙතනින් ඉන්න.

Stay here (in this place).

10. EMPHATIC SENTENCES

In emphatic sentences, the emphasized word or phrase may be further emphasized by adding -y (-uy) to it:

කොලඹ යන්නෙ මමයි.

I am the one who is going to
Colombo.

පන්සල්වල පුස්තකාලවලට සාමාන්‍යයෙන්
කියන්නෙ පොත්ගුල් කියලායි.

Libraries in temples are
generally called potgul.

11. අර

Besides being used in the meaning 'that', the form අර is used to point out something, somewhat like the English (over) there:

අර! මහත්තයා අතන ඉන්නවා.

There he is over there.

අර! මහත්තයා යනවා.

There goes the master.

මොකක් ද ආර අත තියෙන්නෙ, ලීඳක් ද? What's that over there, a well?

12. BUDDHIST MONKS

When speaking to or referring to Buddhist monks, special forms of the pronouns are used. Instead of using මහත්තයා for 'you', the form ඔබ වහන්සේ is used, and instead of using මහත්තයා for 'he' the form ස්වාමීන් වහන්සේ (pl. ස්වාමීන් වහන්සේලා) is used.

Also, when referring to Buddhist monks, it is customary to use special verbs. Of these, it is worth noting that instead of යාමා 'go' the verb වඩිනවා is used: instead of කනවා 'eat' the verb වලඳනවා (Class 1, past වලඳුවා) is used: and instead of ඉන්නවා 'be', වැඩ ඉන්නවා is used:

ඔබ වහන්සේ පන්සලේ වැඩ ඉන්න.	You remain in the temple.
ස්වාමීන් වහන්සේ වලඳුවා ද?	Has he eaten?
ඒ ස්වාමීන් වහන්සේ විහාර ගෙව වැඩියා.	That monk went to the Shrine House.

Exercises

A. Substitute orally:

1. මම යන්නම්.

if the master doesn't come
even if the master doesn't go
if he doesn't work
if the son doesn't eat
if he doesn't work

2. මහත්තයා ගෙදර ගියා.

without working
without shopping
without eating the food
without delaying
without going to the shop
without reading the books

3. පොත් මෙතන තියෙනවා.

every boy's	of every class
of every shop	all the boys
of every teacher	

4. නායක භාලිඳුරුවෝ

is going to the village	has eaten
is in the temple	has gone to the temple

B. Transform to the negative, according to the model:

මම කෑම කාලා ගියා...මම කෑම නොකා ගියා.

1. ලමයා වැඩ කරලා ගියේ නෑ.
2. පුතා පොත කියවාලා ඉස්කෝලේ ගියා.
3. මම එතන නැවතියලා එන්න බලන්නම්.
4. ඒ ලමයා ආවේ මොකද?

C. Say in Sinhalese:

1. There is a festival in Colombo this week.
2. I don't know if someone is going from here.
3. If nobody is going I can go.
4. But I am not taking my car.
5. If I don't go to Colombo, I shall go to the library.
6. The high priest has given me the keys.
7. I have to read some palm leaf manuscripts before the end of this month.
8. Is this the temple you go to to make offerings?
9. Yes. I like this temple.
10. The Stupa is very beautiful.
11. And the library is very big.
12. Have you ever taken vows?
13. Yes. Every Poya day I take vows.
14. On full moon days hundreds of people come to this temple to take vows.
15. The temple must be beautiful to look at on full moon days, eh?

16. Yes, because of the moonlight the Stupa can be seen in distance.
17. Is this a well?
18. Yes. It is the well we use for taking baths.
19. Do the monks take baths here also?
20. No. They have a pond.
21. It is over there, on the other side of the library.
22. Where is the high priest?
23. At this time he must be in the Shrine House.
24. At 11 o'clock he goes to the Shrine House to make offerings.

LESSON 28

Conversation: About an Author

Gunapala and Perera are discussing Gunasinha, an author.

GUNAPALA

ගුනසිංහගේ රස්සාව පොත් ලියන එක,
නේ ද?

Gunasinha's occupation is writ-
ing books, isn't it?

PERERA

මිනිසා නවකතා කීපයක් ලියලා තියෙනවා.

He has written several novels.

ලිවීම

the writing

ඉගැන්වීම

the teaching

නමුත් රස්සාවට කරන්නේ පොත් ලිවීම
නෙව්, ඉගැන්වීම.

But as his occupation he doesn't
write books; he teaches.

හැටියට

as

මිනිසා ගුරුවරයෙක් හැටියට තමයි
වැඩියෙ ප්‍රසිද්ද.

He is more famous as a teach-
er.

තදේට

strongly, heavily

විවේචනේ කරනවා

criticize

මිනිසා ලියන පොත් මිනිස්සු තදේට
විවේචනේ කරනවා.

People strongly criticize the
books he writes.

ලියන ලියන පොත

every book (he) writes

විකිනෙනවා

sell (intr.), be sold

GUNAPALA

නමුත් මිනිසා ලියන ලියන පොත බොහොම
ඉක්මනට විකිනෙනවා.

But every book he writes sells
very fast.

මං හිතන්නෙ
කල්පනාව
ටිකින් ටික
අත අරිනවා
බහිනවා

I think that . . .
idea
little by little
give up
descend, get down to

මං හිතන්නෙ මිනිසාගෙ කල්පනාව ටිකින්
ටික ඉගැන්වීම අත අරලා පොත්
ලිවීමට ම බහින්නයි.

I think his idea is to give up
teaching little by little and
get down to writing only.

PERERA

වෙනත් පුලුවනි.

(That) may be so.

දවසින් දවස
වෙනස් කරනවා
පිලිගන්නවා

from day to day
change
accept, believe

ගුනසිංහ දවසින් දවස අදහස් වෙනස්
කරන නිසා මිනිසා කියන දේවල්
පිලිගන්න අමාරුයි.

Because Gunasinha changes his
ideas from day to day, it is
difficult to believe the
things he says.

ගහින් ගහට
පනිනවා
කුරුල්ලා
මාරු වෙනවා
මාරු වෙන එක
සිටින

from tree to tree
jump
the bird
cross over, change
changing
the habit, nature

ගහින් ගහට පනින කුරුල්ලා වගේ
රස්සාවෙන් රස්සාවට මාරුවෙන එක
මිනිසාගේ සිටින, නේ.

Changing from job to job like a
bird jumping from tree to
tree is his nature, isn't it?

අලුතා ගන්නවා

get acquainted with

මම අලුතාගත්තට පස්සෙ මිනිසා දැනට
රස්සාවල් හතරක් කරලා තියෙනවා.

Since I've gotten acquainted
with him he has had four
jobs.

GUNAPALA

කත්රුවරයා

author

ඉගැන්වීම අත ඇරලා පොත් කත්රුවරයෙක්
හැටියට රස්සාව පටන්ගත්තොත්
මිනිසාට හොඳයි.

It is good for him if he gives
up teaching and starts work-
ing as an author.

පොත් ලියන එක වෙන රස්සාවල් වගේ
නෙවි.

Writing books is not like other
jobs.

වෙනස් වෙනස්
විදිය
ප්‍රකාශ කරනවා

various, different
way
express, publish

පොත් ලියන කොට වෙනස් වෙනස්
අදහස් වෙනස් වෙනස් විදිවලට
ප්‍රකාශ කරන්න පුලුවන්, නේ?

When you write books you can
express different ideas in
different ways, can't you?

ඒ නිසා මිනිසාට ඒක එපා වෙන්නෙ නෑ.

Therefore, he won't get tired
of it.

PERERA

ඔහේගෙ කතාව ඇත්ත වෙන්න පුලුවන්.

You may be right.

හැමදාම
අකමැති

every day
dislike

මිනිසා රස්සාවෙන් රස්සාවට මාරු වෙනවා
ඇත්තෙ හැමදාම එකම විදියට වැඩ
කරන්න අකමැති නිසා තමයි.

It must be because he dislikes
working in the same way
every day that he changes
from job to job.

GUNAPALA

ඔහේ දැක්කා ද ගුනසිංහගෙ අලුත් ම
පොත 'පිටියර ගම'?

Did you see Gunasinha's latest
book "Pitisara Gama?"

PERERA

පිට වෙනවා

come out, be published

නෑ. ඒක පිට වෙලා ද?

No. Has it come out?

ලිව්ව වග

the fact that he wrote

මම දන්නවා මිනිසා අලුත් පොතක් ලිව්ව වග. I knew he wrote a new book.

පිට වෙව්ව වග the fact that it has
come out

නමුත් ඒක පිට වෙව්ව වග දන්නෙ නෑ. But I didn't know that it had
been published.

GUNAPALA

පෙරේදා day before yesterday
ඒක පිට උනේ පෙරේදා. It came out the day before
yesterday.

එදා ම right on that day
මම එදා ම ගිහිල්ලා පොතක් ගත්තා. I went and bought a book that
same day.

දෙකයි පනහ two fifty
දෙකයි පනහයි. It's two fifty.
ඔහේට සීත නම් මගේ පොත දෙන්න If you want I can give you my
පුලුවන් ලබන සුමානෙ. book next week.

PERERA

කොපිය copy
නෑ. මම කොපියක් ගන්නම්. No. I'll buy a copy

Grammar

1. NEW NOUNS

Class 2

ඉගැන්වීම	'the teaching';	gen.	ඉගැන්වීමේ	; pl.	ඉගැන්වීම්
කල්පනාව	'the idea';	gen.	කල්පනාවේ	; pl.	කල්පනාවල්
කොපිය	'the copy';	gen.	කොපියේ	; pl.	කොපි
ලිවීම	'the writing';	gen.	ලිවීමේ	; pl.	ලිවීම්
විදිය	'the way';	gen.	විදියේ	; pl.	විදි
සිරිත	'the habit', 'nature';	gen.	සිරිතේ	; pl.	සිරිත්

Class 3

කතෘවරයා
තුරුලීලා

'the author'; pl. කතෘවරු
'the bird'; pl. තුරුලීලෝ

2. NEW VERBS

Class 1

ප්‍රකාශ කරනවා
විවේචනේ කරනවා
වෙනස් කරනවා

'express'
'criticize'
'change' (trans.)

Class 2

පනිනවා
බසිනවා

'jump'
'descend, get down to'; past

Class 3

විකිනෙනවා

'be sold, sell' (intr.)

Irregular

අත අරිනවා
අලුතාගන්නවා
පිට වෙනවා
පිලිගන්නවා
මාරු වෙනවා

'give up'; past අත ඇරියා
'get acquainted with'
'come out, be published'
'accept'
'cross over'

3. ඇත්තෙ

ඇති 'might be' has an emphatic form ඇත්තෙ, which must be used in emphatic sentences. Compare the following pairs:

Simple:

මහත්තයා යනවා ඇති.

The master might go.

Emphatic:

යනවා ඇත්තෙ මහත්තයා.

It is the master who might be going.

Simple:

මම ළෙ ත්‍රිරෝස් සිගරට් ඇති.

I might have Three Roses cigarettes (in my shop).

Emphatic

මම උග ඇත්තේ ත්‍රිරෝස් සිගරට්ටි.

Three Roses cigarettes are the ones I might have (in my shop).

4. PAST TENSE VERBAL ADJECTIVE

4.1 Sinhalese has a past tense verbal adjective formed for all classes by substituting -e for -a in the past tense simple form; that is, in terms of Sinhalese writing, removing the , from the past tense simple form:

<u>Verb</u>		<u>Past Simple Form</u>	<u>Past Verbal Adjective</u>
<u>Class 1</u>			
කපනවා	cut	කැපුවා	කැපුව
බලනවා	look, see	බැලුවා	බැලුව
<u>Class 2</u>			
ඇදිනවා	draw, pull	ඇද්දා	ඇද්ද
බදිනවා	fry	බැද්දා	බැද්ද
<u>Class 3</u>			
තේරෙනවා	understand	තේරුනා	තේරුන
හැරෙනවා	turn	හැරුනා	හැරුන
<u>Irregular</u>			
යනවා	go	ගියා	ගිය
එනවා	come	ආවා	ආව

4.2 The past tense verbal adjective is used to modify a following noun with the same implication as the past participial adjective (22, 5):

බඩා ඊයේ කඩපු පොල් ගේන්න.
 බඩා ඊයේ කැඩුව පොල් ගේන්න.

} Bring the coconuts that Banda picked yesterday.

Other examples are:

සඳුදා ගිය මහත්තයා මම දන්නවා.

I know the man who went on Monday.

ගුනසිංහ ලිව්ව පොත පිට වෙලා
නියෙනවා.

The book Gunasinha wrote has
come out.

මම ඒ මිනිසාට උන්න සල්ලි දැක්කා ද?

Did you see the money I gave
that man?

5. VERBAL NOUNS

Sinhalese has three types of verbal nouns:

5.1 Verbal Nouns in -ime or -ille:

A verbal noun is formed from the past tense stem of Classes 1 and 3 by dropping the final -u- or -un- of the past tense stem and adding the suffix -ime or -ille. From verbs of Class 2 a verbal noun is formed by adding the same suffix -ime or ille to the past tense stem, but without the doubling of the last consonant of the stem.

<u>Verb</u>		<u>Past Tense</u>	<u>Past Tense Stem</u>	<u>Verbal Noun</u>
<u>Class 1</u>				
කපනවා	cut	කපුවා	කපු-	කපීම, කපිලි the cutting
භදනවා	make	භදුවා	භදු-	භදීම, භදිලි the making
උගන්නවා	teach	ඉගැන්නුවා	ඉගැන්නු-	ඉගැන්වීම, ඉගැන්විලි the teaching
<u>Class 2</u>				
ඇදිනවා	pull, draw	ඇද්දා	ඇද්ද්-	ඇදීම, ඇදිලි the pulling
බැදිනවා	bind, erect	බැන්දා	බැන්ද්-	බැඳීම, බැඳිලි the binding
<u>Class 3</u>				
තේරෙනවා	under- stand	තේරුනා	තේරු-	තේරීම, තේරිලි the under- standing
වැටෙනවා	fall	වැටුනා	වැටු-	වැටීම, වැටිලි the falling

For the irregular verbs that have occurred so far, the verbal noun forms are:

<u>Verb</u>	<u>Past Tense</u>	<u>Verbal Noun</u>	
ඉන්නවා	උන්නා	ඉඳීම, ඉඳිල්ල	the being
එනවා	ආවා	ඒම	the coming
කනවා	කෑවා	කෑම, කෑවිල්ල	the eating
ගන්නවා	ගත්තා	ගැනීම, ගැනිල්ල	the taking, buying
ගෙනියනවා	ගෙනිවිවා	ගෙනයෑම	the taking
ගෙවදිනවා	ගෙවදුනා	ගෙවදීම, ගෙවදිල්ල	the settling down
ගේනවා	ගෙනාවා	ගෙනීම, ගෙනිල්ල	the bringing
හියෙනවා	හිඋනා	හීම, හිබීම	the being
දනවා	දෑවා	දෑම, දෑවිල්ල	the burning
දෙනවා	දුන්නා	දීම, දෙවිල්ල	the giving
යනවා	ගියා	යෑම, යෑවිල්ල	the going
නවතිනවා	නැවතුනා	නැවතීම, නැවතිල්ල	the staying
පේනවා	පෙනුනා	පෙනීම, පෙනිල්ල	the seeing
බෙනවා	බිවිවා	බීම	the drinking

The verbal noun in -iimə or -ille frequently equates with an English verbal noun in -ing:

මිනිසාගෙ ලිවීම හොඳ නෑ.	His (hand) writing is no good.
බස් එලවිල්ලට කීදෙනෙක් සීන ද?	How many people do you want for driving buses?

5.2 Verbal Nouns with වග or බව

A verbal noun may be formed by following the present verbal adjective, the past verbal adjective, or the past participial adjective with either of the forms වග or බව :

With the Present Verbal Adjective:

	<u>Verb</u>	<u>Verbal Noun</u>	
කනවා	eat	කන වග or කන බව	
බදිනවා	fry	බදින වග or බදින බව	
හේරෙනවා	understand	හේරෙන වග or හේරෙන බව	

With the Past Verbal Adjective:

	<u>Verb</u>	<u>Verbal Noun</u>	
කනවා	eat	කෑව වග	or කෑව බව
බදිනවා	fry	බැද්ද වග	or බැද්ද බව
හේරෙනවා	understand	හේරුන වග	or හේරුන බව

With the Past Participial Adjective:

කනවා	eat	කෑපු වග, කෑපු බව
බදිනවා	fry	බැදපු වග, බැදපු බව
හේරෙනවා	understand	හේරිව්ව වග, හේරිව්ව බව

The verbal noun in වග or බව is used mostly as the object of a verb, and is likely to equate with an English 'that' clause or with an English clause introduced by 'the fact that':

මිනිසා පොත් ලියන බව දන්නවා.	}	(I) know that he writes books.
මිනිසා පොත් ලියන වග දන්නවා.		

එයා වැඩ කරපු බව මහත්තයා කිව්වා.	}	The master said that he worked.
එයා වැඩ කරපු වග මහත්තයා කිව්වා.		

Note that the form referring to the person performing the action of a verb noun in -ime, ille is in the genitive case, whereas one referring to a person performing the action of a verbal noun in වග or බව is in the case normally required as subject by the verb being used:

මගේ ලිවීම	my writing
මම ලියන වග	that I am writing, or the fact that I am writing
මට හේරෙන වග	the fact that I under- stand.

5.3 A verbal noun may be formed by adding වන to the present, past, or past participial verbal adjective.

With the Present Verbal Adjective:

	<u>Verb</u>	<u>Verbal Noun</u>
කනවා	eat	කන එක
බදිනවා	fry	බදින එක
තේරෙනවා	understand	තේරෙන එක

With the Past Verbal Adjective:

කනවා	eat	කෑ එක
බදිනවා	fry	බැද්ද එක
තේරෙනවා	understand	තේරුන එක

With the Past Participial Verbal Adjective:

කනවා	eat	කෑපු එක
බදිනවා	fry	බැදපු එක
තේරෙනවා	understand	තේරිවිට එක

The verbal noun in එක can usually be used in either of the constructions mentioned above. That is, යන එක may mean 'the going' or 'that he is going, the fact that he is going'. However, the form referring to the person who performs the action of the verbal noun must, as in the case of බව, වග be in the case required as subject of the verb:

ඒ මිනිසා පොත් ලියන එක හොඳ නෑ.

It isn't good that he writes books. (The fact that he writes books isn't good.)

ගුණසිංහ රස්සාවෙන් රස්සාවට මාරුවෙන එකට කැමති නෑ.

(I) don't like Gunasinha's going from job to job.

උන්තැනේ ලිව්ව එක හරි නෑ.

It's not proper that he wrote.

අසනීප නම් පයින් යන එක හොඳ නෑ.

If you are ill it's bad to walk.

මිනිසා පොත් ගෙනාපු එක හොඳ නෑ.

It isn't good that the man brought books.

6. REPETITION OF ADJECTIVES

6.1 Adjectives preceding a noun may be repeated ('reduplicated') to give a sense like that of English 'various' plus adjective.

The noun must be plural:

හොඳ හොඳ පොත්
 රස රස කෑම
 පුරාන පුරාන විදිදස්ථාන

various good books
 various tasty foods
 various ancient holy
 places

පොත් ලියන කොට වෙනස් වෙනස්
 අදහස් වෙනස් වෙනස් විදිවලට
 ප්‍රකාශ කරන්න පුලුවන්, නේ?

When you are writing books,
 various different ideas can
 be expressed in various
 different ways, can't they?

Predicate adjectives are never reduplicated.

6.2 Verbal adjectives, in any tense, may also be reduplicated. The usual English equivalent is 'every . . .'. The noun may be either singular definite or plural with no change in meaning:

මිනිසා ලියන ලියන පොත හොඳයි.

Every book he writes is good.

ඒ ලබයා කරන කරන වැඩ මමත් කරන්න
 පුලුවන්.

Every job that boy does I can
 do, too.

මම බැලුව බැලුව තැන ලස්සනයි.

Every place I saw was beautiful.

නෝනා හඳුපු හඳුපු කරිය කට දැව්.

Every curry she made was hot.

7. 'FROM DAY TO DAY'

'From day to day', 'house to house', etc., may be expressed in Sinhalese with the indefinite of the noun plus ගානෙ (25,10).

දවසක් ගානෙ
 ගෙයක් ගානෙ

from day to day
 from house to house

Sinhalese has another way of expressing this. A noun in the instrumental case is followed by the dative case form of the same noun:

ගෙයින් ගෙට
 හන්දියෙන් හන්දියට
 ගසින් ගසට
 පැයෙන් පැයට

from house to house
 from corner to corner
 from tree to tree
 from hour to hour

do

However, if the noun involved refers to a period of time of a day or longer, the instrumental form of the noun is followed by the direct form:

දවසින් දවස	from day to day
ප්‍රමානෙන් ප්‍රමාන	from week to week
අවුරුද්දෙන් අවුරුද්ද	from year to year

8. 'TWO FIFTY'

The Sinhalese equivalent of 'two fifty', 'three forty' etc., in counting money, quoting prices and telling time is expressed by adding යි to the first numeral:

දෙකයි පනහ	two fifty (two rupees and fifty cents or 2:50 o'clock)
තුනයි හතලිහ	three forty

These phrases take case and definiteness endings and the assertion marker in the same way as single numerals:

දාහතරයි දහයයි.	Its (price is) fourteen ten.
දැන් තුනයි හතලිහයි.	It's now 3:40 o'clock.
දෙකයි පනහට එන්න.	Come at 2:50.
මහත්තයා හතරයි විසි පහක් දුන්නා.	The master gave me four (rupees and) twenty-five (cents).

When it is necessary to specify the units of money involved, quantity phrases with the appropriate noun may be joined in the same way as numerals alone:

රුපියල් දෙකයි සහ පනහක් දෙන්න.	Give two rupees and fifty cents.
මේක රුපියල් හතරයි සහ දහයයි.	This one is four rupees and ten cents.
ගුනසිංහ රුපියල් දාහතරයි සහ පනහක බඩු ගත්තා.	Gunasinha bought fourteen rupees and fifteen cents worth of goods.

9. 'BEFORE, AFTER'

The postpositions ඉස්සෙල්ලා 'before' and පස්සෙ 'after' are used with a dependent noun or pronoun in the dative case (14, 9; 16, 9; 20, 10; 23, 7):

වැස්සට ඉස්සෙල්ලා ගෙදර යන්න.

Go home before the rain.

ලිවීමට ඉස්සෙල්ලා කල්පනා කරන්න.

Think (about it) before you write.

මම ගියේ මහත්තයාට පස්සෙ.

I went after you.

වැට බැඳිල්ලට පස්සෙ මම වැඩ කරන්න ගියා.

After building the fence, I went to work.

While පස්සෙ may be used with a verbal noun, as above, it is more customary to use it with the dative case of the simple past tense of a verb, with no difference in meaning:

වැට බැන්දාට පස්සෙ මම වැඩ කරන්න ගියා.

After building the fence, I went to work.

Similarly, ඉස්සෙල්ලා and ඉස්සර are more commonly used with a dependent infinitive than they are with a verbal noun:

ලියන්න ඉස්සෙල්ලා කල්පනා කරන්න.

Think (about it) before you write.

ලංකාවට යන්න ඉස්සර සිංහල විකක් ඉගන ගන්න සිත.

You should learn some Sinhalese before going to Ceylon.

10. 'WAY, MANNER'

The form විදිය 'the way, manner' is used in the dative case where English uses 'in a way':

මේ විදියට වැඩ කරන්න එපා.

Don't work in this way.

මම ලියන විදියට ලියන්න බැරි ද?

Can't you write the way I write?

11. 'AS'

හැටියට equates with English 'as, in the capacity of':

මිනිසා ගුරුවරයෙක් හැටියට වැඩියෙ ප්‍රසිද්දයි. He is more famous as a teacher.

ඔබට් කෙනෙක් හැටියට වැඩ කරන්න
 පුලුවන් ද?

Can you work as a driver?

12. NEGATIVE

For some adjectives a negative form is made by prefixing අ. There are sometimes changes in the stem when this prefix is added:

කැමති	like	අකමැති	don't like, dislike
සන්තෝස	pleased	අසන්තෝස	not pleased
ප්‍රයෝජනවත්	useful	අප්‍රයෝජනවත්	not useful

13. මං

මං is an alternative form for මම 'I'. It generally implies greater informality:

මම යනවා.	}	I am going.
මං යනවා.		

14. 'I THINK . . .'

In Sinhalese, both මං හිතන්නෙ (or මම හිතන්නෙ) and මගේ කල්පනාව equate with English 'I think (that); my idea is that . . .'. The subordinate clause may follow these expressions without any introductory conjunction:

මං හිතන්නෙ උන්නැහෙ ගුරුවරයෙක්.	I think he's a teacher.
මිනිසාගෙ කල්පනාව වැඩ නොකර ගෙදර යන්න.	His idea is to go home without doing work.

15. RESPECTFUL FORMS

The form වරයා (plural වරු) may be added to many nouns to make a term of respect. When this is added to a noun, it is the වරයා that is inflected, and not the form to which it is added. Some nouns never occur without this suffix; for example, ගුරුවරයා 'teacher', since this is always used as a term of respect. In other cases, the plural වරු may be added to a noun to form an alternative respectful plural even though it is not customary to use වරයා in the singular; for example දොස්තර 'doctor'

දොස්තරල or දොස්තරවරු . The noun කාමුදුරුවෝ 'monk' always has the plural form කාමුදුරුවරු .

Exercises

A. Substitute orally:

1. සම්ප නැත්තා හොඳ ද?

working	eating food
staying in the shop	thinking
talking	teaching
going by bus	walking
writing books	dancing

2. ඒ මහත්තයා මම දන්නවා.

every book (he) writes	every work (he) does
every place (he) goes	every car (he) drives
every letter (he) writes	every bus (he) goes in
every shop (he) goes to	every office (he) works in

3. මිනිසා වැඩියෙ හොඳ , හේ ද?

as a driver	as a teacher
as a watchman	as a carpenter
as an author	as a friend

4. එය මම දන්නවා.

the fact that (he) wrote books
the fact that (he) drank beer
the fact that (he) gave up teaching
the fact that (he) criticized my book
the fact that (he) accepted my idea
the fact that (he) got to know the master
the fact that (he) makes hot curries
the fact that (he) changes his jobs every day

5. අපි ලො වියෙහවා.

various good books	various new pictures
various kinds of good cigars	various old books
various tasty curries	various different kinds
various beautiful things	of foods

6. ඒ ගැනි ගියා.

from house to house	from bus to bus
from corner to corner	from village to village
from shop to shop	from town to town

7. මහත්වයාට නරක ද?

if (you) come forward for elections
if (you) write a book
if (you) drive an Austin
if (you) go to see a dance
if (you) give up teaching and start writing books
if (you) give up spicy food and start eating English food
if (you) get to know the doctor
if (you) accept my idea
if (you) change over to some other job
if (you) get down to carpentry as an occupation

8. පල්ලි හිම නියා තමයි.

he changes from job to job
he must change from job to job
he goes by bus every day
he must go by bus every day
he did carpentry
he must do carpentry
he published the book
he must publish that book

B. Transform according to the model, combining the two sentences given:

මහත්තයා යනවා. ඒක මම දන්නවා. ...මහත්තයා යන වග මම දන්නවා.

1. එයා පොතක් ලිව්වා. ඒක මම දන්නවා.
2. උන්නැහේ ගමට ගියා. ඒක මම දන්නවා.
3. මේ වැට කැඩ්ලා. ඒක මම දන්නවා.
4. බංඩා වැට බැඳලා. ඒක මම දන්නවා.
5. පුතා පොත් කියවනවා. ඒක මම දන්නවා.
6. එයාට පාඩම තේරුනා. ඒක මම දන්නවා.
7. ලමයාට යන්න එපා උනා. ඒක මම දන්නවා.

C. Transform the sentences of B. 1. according to the following model:

මහත්තයා යනවා. ඒක මම දන්නවා....මහත්තයා යන බව මම දන්නවා.

D. Transform according to the model, changing the expression with විදිය to a verbal noun:

මහත්තයා ලියන විදිය හොඳයි....මහත්තයාගෙ ලිවීම හොඳයි.

1. උන්නැහේ උගන්නන විදිය හොඳ නෑ.
2. ලමයා කැමැත්ත විදිය හොඳ මදි.
3. මේ පොත විකිනෙන විදිය වරදක් නෑ.
4. මිනිසා නටන විදිය දැක්කා ද?
5. තෝනා වැඩ කරන විදිය මම දන්නවා.
6. මම එයා පොත් ලියන විදිය විවේචනේ කෙරුවා.
7. මම විවේචනේ කරන විදිය එයා දන්නවා.

E. Say in Sinhalese:

1. Every book he writes sells very fast.
2. If they sell fast, why do you criticize them?
3. His books aren't good enough. Some books he writes are novels.
4. Aren't novels good?
5. Novels are good: but his novels are not good.

6. If they are bad, how do they sell fast?
7. People like to read his novels, don't they?
8. Yes. But most people like bad books.

9. My idea is to start a new job.
10. What do you want to do?
11. Now I am fed up with teaching.
12. I'd like to start work as an author.
13. Have you written any books before this?
14. No. But I have written to the papers.
15. Writing to the papers is not enough; if you want to become a good author you must write a book or two before giving up teaching.

Review 7

A. Substitute orally, making necessary alterations in the sentence:

1. මම කවියක් හදාගන්නවා.

for myself	for his father
for the master	for us
for my son	for my family
for him	for this gentleman

2. මදි, වැඩ කරන්නේ ඕන.

going to Colombo	having friendship
having money	going from village to
reading books	village
having the necessity	eating food
	driving the car

3. මම නෑ.

any book	any parcel
any food	any estate
any letter	any friend

4. අපේ ගමේ වැඩ කරන්න තියෙනවා.

three places	four places
three persons	four women
three kinds of estates	nine days

5. අපේ පන්සල පන්සල, නේ ද?

best	smallest
most beautiful	oldest
biggest	most ancient

B. Transform according to the model by negating the first verbal form in the sentence:

මම ගිය තැනක් නෑ.....මම නො ගිය තැනක් නෑ.

1. වැඩ කරන මිනිස්සුන්ට සල්ලි දෙන්න ද?
2. කෑම කාපු ලමයි කවුද?
3. මම බලාපු පොත් මහත්තයා ලග ඇති.
4. මම ගියත් සිහේ යන්න.
5. මහත්තයා ගියොත් අපි එන්නම්.
6. අපි කරන්නෙ වඩු වැඩ විතරයි.
7. මේ ලමයි කෙරුවෙ රා මැදීම විතරයි.

C. Answer the following questions according to the model:

කවුද යන්නේ?.....කවුරුවත් යන්නෙ නෑ.

1. කාටද සල්ලි උන්නෙ?
2. කාගෙන් ද බඩු ගන්නෙ?
3. කවුරු ලග ද සල්ලි තියෙන්නෙ?
4. කාට ද කොලඹ යන්න පුලුවන්?

D. Conversations:

1. X wants to become a doctor. Y tries to dissuade him from changing his present job, which is teaching in the University. Y emphasizes the virtues of university teaching and the difficulties that a doctor has to go through in his work.

2. X and Y discuss the different ways of building houses in different countries. Y is anxious to know in detail the methods of building in America.

3. X visits a Buddhist temple. Y acts as his guide. X gets a chance to talk to the High Priest.

4. X tries to talk Y into running for Parliament. Y is not very eager to do so.

LESSON 29

Conversation: Finding Out About Doctors

John asks Mr. Perera about doctors and hospitals in Ceylon.

JOHN

යටතෙ
ලකාවෙ දොස්තරවරු සේරම ආයුධ
යටතෙ වැඩ කරන අය ද?

under the jurisdiction of
Do all doctors in Ceylon work
for the government?

PERERA

පුද්ගලිකව
ඉස්පිරිතාලෙ
නැ. පුද්ගලිකව වැඩ කරන අයත්
ඉන්නවා.
ආයුධවෙ දොස්තරලාත් දවසට පැය
කිපයක් පුද්ගලිකවත් ලෙඩ්ඩු බලනවා.
ඒ ගොල්ල ආයුධ යටතෙ වැඩ කරන්නෙ
ඉස්පිරිතාලවල විතරයි.

privately
hospital
No. There are private prac-
titioners also.
Even the government doctors
examine patients privately,
too, several hours a day.
They work for the government
only in hospitals.

JOHN

මට හොඳ දොස්තර කෙනෙක් හම්බවෙන්න
සිත කරලා තියෙනවා.
වැඩියෙ හොඳ ඉස්පිරිතාලෙට යන එක ද,
පුද්ගලිකව දොස්තර කෙනෙක් ලගට
යන එක ද?

It has become necessary for me
to see a good doctor.
Which is better, going to the
hospital or going to a
doctor privately?

PERERA

සතුට	pleasure
එක මඟත්තයාගේ සතුටක්.	That is up to you.
විශේෂඥයා *	specialist
විශේෂඥයෙක් හමුව වෙන්න ඕන නම් ඉස්පිරිතාලෙදිත් පුලුවනි.	If you want to see a specialist, you can do so at the hospital, too.
දවල්	afternoon, noon (about 12- 2)
හැබැයි, හැම විශේෂඥයෙක් ම දවල් දොලහේ ඉඳලා එක වෙනකනුයි හවස පහේ ඉඳලා හය වෙනකනුයි ගෙදරදි පුද්ගලිව ලෙඩ්ඩු බලනවා.	But every specialist examines patients at home privately from 12 to 1 p.m. and from 5 to 6 p.m.
ගෙවනවා	pay
ඇඟ	body
පරීක්ෂා කරවා ගන්නවා	get examined
ගෙදරට ගිහිල්ලා ගෙවලා ඇඟ පරීක්ෂා කරවාගන්න එක මඟත්තයාට වැඩියේ හොඳයි.	It is better for you to go to his house and get yourself examined for a fee.
වාර්ටුව	ward
ඇතුල් වෙනවා	enter
වාර්ටුවකට ඇතුල්වෙන්න ඕන නම් මඟත්තයා ලියුමක් දෙව්.	If you have to enter a ward he will give you a letter.
නර්සිං හෝමි එක	nursing home
එකකොට ඉස්පිරිතාලෙ ගෙවන වාර්ටුවකට හරි පුද්ගලික නර්සිං හෝමි එකකට හරි යන්න පුලුවනි.	Then you can go either to a paying ward in the hospital or to a private nursing home.

JOHN

තරම්	as much as
නෑ. මට වාර්ටුවකට ඇතුල්වෙන්න තරම් අසනීපයක් නෑ.	No. I am not sick enough to enter a ward.
* ඥ represents the sound <u>jn̄</u> . pronounced as <u>wiseesajñeya</u> .	Therefore විශේෂඥයා is to be

පපුව
ටික ටික
රිදෙනවා

chest
somewhat
ache

දැන් දවස් කීපයක් මගේ පපුව ටික ටික
රිදෙනවා.

Now for a few days my chest has
been aching a bit.

කල්පනා කරනවා
කලේ

think
= කෙරුවේ

හොඳ දොස්තර කෙනෙක් ලඟට යන්න
කල්පනා කලේ ඒ නිසයි.

That's why I thought of seeing
a good doctor.

PERERA

අමාරුව
සම්බන්ධව

ailment
concerning

පපුවේ අමාරු සම්බන්ධව හොඳම
දොස්තර තමයි බොක්ට හැන්ඩි.

The best doctor for chest ail-
ments is Dr. Handy.

ඇපොයින්ට්මන්ට් එකක් දානවා

make an appointment

ටැලිපෝන් කරලා ඇපොයින්ට්මන්ට් එකක්
දාලා ගිහින් හම්බ වෙන්න.

Telephone him, make an appoint-
ment and go and see him.

මල්ලි
හැදෙනවා
බේත් කරනවා

younger brother
get, catch (an ailment)
give medical treatment

අපේ මල්ලිගෙ පපුවේ අමාරුවක් හැදිලා
උන්නැහෙ තමයි බේත් කෙරුවේ.

My younger brother had a chest
ailment, and he treated him.

JOHN

උන්නැහේ ඉස්පිරිතාලේ වැඩ කරනවා ද?

Does he work in the hospital,
too?

PERERA

ඔව්. නමුත් ඉස්පිරිතාලේට යන්න එහ.

Yes, but don't go to the
hospital.

ඉස්පිරිතාලේ හුඟක් සෙනහ වැඩියි.

There's too much of a crowd in
the hospital.

රජ්ජියාඳු වෙනවා	waste time
හුඟක් වෙලා රජ්ජියාඳු වෙන්ඬත් වෙනවා.	You'll have to waste a lot of time, too.
ඉස්පිරිතාලෙදි හම්බ වෙන්ඬ ඇපොයින්ට්මන්ට් එකක් දාන්ඬ බෑ.	You can't make an appointment to see him in the hospital.
අනිත් එක නොමිලෙ	the other thing free of charge
අනිත් එක, ඉස්පිරිතාලෙ බේත් කරන්නෙ නොමිලෙ.	The other thing is, hospital treatment is free.
සාමාන්‍යයෙන්	generally
ඒක සාමාන්‍යයෙන් උප්පත් මිනිස්සුන්ටයි.	Generally it is for the poor people.
මහත්තය ගෙදරට ගිහින් හම්බවෙන එක තමයි චෑඬියෙ හොඳ.	It is better if you go to his house and see him.

JOHN

හොඳයි. මම එහෙම කරන්නම්. Well, I'll do that.

Additional Vocabulary

අම්මා	mother
අයියා	older brother
අක්කා	older sister
නංගි	younger sister

Grammar

1. NEW NOUNS

Class 1

නර්සින්ග් හෝමි එක	'nursing home'
ඇපොයින්ට්මන්ට් එක	'appointment'

Class 2

අමාරුව	'ailment', gen.	අමාරුවේ	, pl. අමාරු
අඟ	'body', gen.	ඇඟේ	, pl. ඇඟවල්
පපුව	'chest', gen.	පපුවේ	, pl. පපු
වෘද්ධව	'ward', gen.	වෘද්ධවේ	, pl. වෘද්ධ
සතුට	'pleasure, gen.	සතුටේ	, no pl.

Class 4

ඉස්පිරිතාල	'hospital', pl.	ඉස්පිරිතාල
------------	-----------------	------------

Class 5

අම්මා	'mother'; indef.	අම්මා කෙනෙක්	pl. අම්මාලා
අයියා	'older brother';	අයියා කෙනෙක්	pl. අයියාලා
මල්ලි	'younger brother';	මල්ලි කෙනෙක්	pl. මල්ලිලා
අත්තා	'older sister';	අත්තා කෙනෙක්	pl. අත්තාලා
නංගි	'younger sister';	නංගි කෙනෙක්	pl. නංගිලා
විශේෂඥයා	'specialist', pl.	විශේෂඥයෝ	

2. NEW VERBS

Class 1

ගෙවනවා	'pay'
කල්පනා කරනවා	'think'
බේත් කරනවා	'give medical treatment'

Class 3

රිදෙනවා	'ache'
හැදෙනවා	'get (diseases)'

Irregular

ඇතුල් වෙනවා	'enter', past	ඇතුල් උනා
පරීක්ෂා කරවාගන්නවා	'get onself examined', past	පරීක්ෂා කරවාගත්තා
රස්තියාදු වෙනවා	'waste time', past	රස්තියාදු උනා

3. INFINITIVE

Some speakers of Sinhalese, like Perera in this lesson, have an alternate form of the infinitive with **-න්ඩ** rather than **-න්න**. Thus **යන්ඩ**, **වෙන්ඩ**, **කන්ඩ** rather than **යන්න**, **වෙන්න**, **කන්න**. This is especially common in the Colombo area.

In other areas, particularly the upcountry, one may encounter **-න්ට** rather than **-න්ඩ**. Hence **යන්ට**, **වෙන්ට**, **කන්ට**.

Note that in either case, other verb forms with **-න්න**, such as the emphatic and **-න්නම්** forms, are not affected and will have **-න්න** even if the infinitive has **-න්ඩ** or **-න්ට**.

4. 'HAVE TO'

වෙනවා may be used with a dependent infinitive and dative case subject with the meaning 'have to'. **වෙනවා** may appear in most of its inflected forms. When it is in the simple form, the meaning is future: 'will have to'.

මට හෙට කොළඹ යන්න වෙනවා.

I will have to go to Colombo tomorrow.

පෙරේරා උන්නැහේ එන්නේ නැත්නම් මට ඒ වැඩ කරන්න ටික වෙනවා.

If Mr. Perera doesn't come, I'll have to do the work.

With other inflected forms of **වෙනවා**, the meaning will depend on the particular form involved:

මට ඊයේ ගමට යන්න උනා.

I had to go to the village yesterday.

මිස්ටර් ගුනසේකරට වත්තක් ගන්න වේවි.

Mister Gunasekara might have to buy an estate.

මට ඉස්පිරිතාලට ඇතුළුවෙන්න උනොත් පවුලට සල්ලි හම්බවෙන්න කොහෙන් ද?

If I have to go to the hospital, where will (my) family get money from?

මහත්මයාට රස්සාවට යන්න උනාම මම පවුල බලාගන්න ගෙදර නැවතුනා.

When the master had to go to work, I stayed home to take care of the family.

This construction generally differs in meaning from the similar one with a dependent infinitive plus වියෙතවා (12,7) in that the construction with වෙනවා implies that the situation involved comes about without prior arrangement, or involuntarily, while that with වියෙතවා suggests that the situation has been prearranged or is settled:

මට ඊයේ කොලඹ ඉන්න විටයා.

I was supposed to be in Colombo yesterday.

මහත්තයා ආ නිසා මට ඊයේ කොලඹ ඉන්න උනා.

Because the master came, I had to go to Colombo yesterday.

5. 'FROM . . . TO . . .'

The English 'from . . . to . . . ' with time expressions is expressed in Sinhalese by . . . ඉඳලා . . . වෙන කං . The form dependent upon ඉඳලා is in the genitive case as learned earlier, and the form dependent upon වෙන කං is in the direct case, since වෙන කං means literally 'till it gets to be'.

දවල් දොලහෙ ඉඳලා එක වෙන කං

From twelve noon to one.

හවස පහේ ඉඳලා හය වෙන කං

From five in the afternoon until six.

෪ දෙකේ ඉඳලා එලි වෙන කං

From two a.m. (literally two at night) until dawn.

The English 'from . . . to . . . ' with place expressions is stated in Sinhalese, as learned in the first lesson, by putting the place to which in the dative case:

මෙහේ ඉඳලා කලුතරට

From here to Kalutara.

6. කල්

Some of the past tense forms of කරනවා have alternate forms with a past tense stem කල්- rather than කෙරු-. There is no difference in usage or meaning. The alternate forms are:

කලා	=	කෙරුවා	(simple past)
කලේ	=	කෙරුවේ	(emphatic past)
කල	=	කෙරුව	(past tense verbal adjective)
කලොත්	=	කෙරුවොත්	(conditional)

7. EMPHATIC EQUATIONAL SENTENCES

When an equational sentence with an adjective as predicate attribute is transformed to the emphatic form, the assertion marker is removed from the adjective. As with other emphatic sentences, the emphasized item is frequently put last in the sentence but need not be:

Simple: මේ පොත හොඳයි. This book is good.

Emphatic: හොඳ මේ පොත. It is this book which is good.

As in other types of emphatic sentences, the emphasized form may be further emphasized by adding to it an item such as *හමයි* or *යි* :

Simple: මහත්තයා ගෙදරට ගිහින්
හමිබවෙන එක වැඩියෙ හොඳයි. Your going to (his) house and
meeting (him) is better.

Emphatic: මහත්තයා ගෙදරට ගිහින්
හමිබවෙන එක හමයි වැඩියෙ හොඳ. It is better that you go to his
house and meet him.

8. ADVERBS IN -ව

A few adjectives in Sinhalese may add -ව to form an adverb. They must be learned as they occur. The only one that has occurred so far is *පුද්ගලික* 'private'; thus *පුද්ගලිකව* 'privately'.

නෑ. පුද්ගලිකව වැඩ කරන අයත්
ඉන්නවා. No, there are also people who
work privately.

9. THIRD PERSON PRONOUNS

The plural of the third person pronouns *මෙයා*, *ඔයා*, *අරයා*, *එයා* 'he, she' has been given as *මෙයාලා*, *ඔයාලා*, *අරයාලා*, *එයාලා* 'they' (11, 3). Another set of third person plural pronouns,

ලමයා දැන් ඉන්නේ මම යටතේ.

The boy is under my jurisdiction now.

යටතේ has a dative form යටතට which is used with verbs involving a change of state, as in 'taken under (the jurisdiction of)'.

ගිය අවුරුද්දේදී කොටේ ඉස්කෝල
සේරම ආංචුව යටතට ගත්තා.

Last year, all schools in Ceylon were taken under the jurisdiction of the government.

12. සම්බන්ධව

සම්බන්ධව 'concerning, about' is a synonym for ගැන. Another synonym, which has not yet occurred, is පිලිබඳව. All three take a dependent noun in the direct case and may be used in the same situations:

පපුවේ අමාරු ගැන හොඳම දොස්තර තමයි ඩොක්ටර් හැන්ඩි.

පපුවේ අමාරු සම්බන්ධව හොඳම දොස්තර තමයි ඩොක්ටර් හැන්ඩි.

පපුවේ අමාරු පිලිබඳව හොඳම දොස්තර තමයි ඩොක්ටර් හැන්ඩි.

The best doctor for chest ailments is Doctor Handy.

13. තරම්

තරම් 'as much as', in addition to occurring in expressions such as ඒ තරම් 'that much' may take either a dependent infinitive or a dependent noun in whatever case is required by the construction in which the phrase occurs:

නෑ. මට වෘට්ටුවකට ඇතුල්වෙන්න
තරම් අසනීපයක් නෑ.

No, I'm not sick enough to go into a ward.

මේ පොත් සේරම කියවන්න තරම් දැන්
වෙලා නෑ.

There isn't time to read all these books now.

මහත්තයාට තරම් මට සල්ලි නෑ.

I don't have as much money as the master (has).

කොලඹ පලාතේ තරම් හොඳ කෑම මේ
පැත්තේ නෑ.

There isn't as much good food here as there is in the Colombo area.

Exercises

A. Substitute orally:

1. ඒ දොහොර ලෙඩ්වු බලනවා.

- from twelve to one
- from five to six
- from six-thirty to nine
- from eight-fifteen to nine-ten
- from twelve noon till five p.m.
- from seven a.m. till twelve noon
- from eight p.m. till ten p.m.
- from today till tomorrow evening
- from the fifteenth till the twentieth
- from June first till September tenth
- from this month till the middle of next month
- from this year.

2. මේ ලමයා වැඩ කරන්නෙ

for the government	for this gentleman
for me	for my uncle
for Mr. Gunasekara	for his younger brother

3. මහත්තයා හෙට

has to go to Colombo	might have to work?
will have to go to
Colombo	might have to stay home
might have to work	is supposed to go to Jaffna

4. ගිය අවුරුද්දේ මේ කඩේ

- was taken under the jurisdiction of the government
- was taken over by us
- was taken into his charge
- was taken under that department
- was taken over by my uncle

5. මම සලලි නෑ.

- as much as to go to Colombo
- as much as to go to see a dance
- as much as to eat in a good hotel
- as much as to pay the watchman
- as much as to stay at the rest house
- as much as to visit ancient holy places
- as much as to study Sinhalese
- as much as to build a new house

6. මහත්තයා ගෙදර නැවතුනා.

- because (he) had to do a job
- because (his) father came home
- when (he) had to enter the hospital
- after his uncle came to the estate
- when the watchman began to work
- when I had to go to work

B. Transform into 'has to' constructions, according to the model:

මම වැඩ කරනවා.....මට වැඩ කරන්න වෙනවා.

1. මහත්තයා කොලඹ යාම.
2. උන්නැහේ නවතීවි ද?
3. බාප්පා කඩේ ලග උන්නා.
4. ලොකු මහත්තයා ඉස්පිරිතාලට ඇතුළු උනා.
5. මිස්ටර් ගුණසේකර වත්තක් ගන්නා ලු.
6. ලොකු මහත්තයා ඊයෙ කොලඹ උන්නා.
7. ඒ ලමයා දවල් දොලඟ වෙන කං මෙන නැවතුනා.

C. Transform into emphatic sentences, emphasizing any suitable item:

1. උන්නැහේ කන්තෝරුවෙදී හම්බවෙන එක වැඩියෙ හොඳයි.
2. හඳ පාලොස්සක දාට හුඟක් ලස්සනයි.
3. මාතලේ පුරවිටු හුඟක් සැරයි.
4. මේවායින් ලකාවෙ එලෝලු වැඩියෙ හොඳයි.
5. ඒ මහත්තයා රස්සාවකට යනවා ඇහී.
6. මේ දොස්තර පුද්ගලිව වැඩ කරනවා ද?

C. Say in Sinhalese:

1. You mustn't go to the hospital.
2. If you go to the hospital, you'll have to waste a lot of time.
3. These days the doctor is at home.
4. So you can see him if you go there at about 12 o'clock.
5. Yes. I must see a doctor soon.
6. My body is aching all over.
7. Perhaps I might have to stay in the hospital.
8. That doesn't matter.
9. Do as the doctor says.

10. How much do you want to send a letter to England?
11. I think you need about fifty cents.
12. Then you go to the office and bring me a stamp.
13. I don't have any money now.
14. I'll pay you later.
15. If there aren't any stamps in the office you can bring one tomorrow when you come, can't you?
16. Tomorrow I am supposed to go to Jaffna.
17. Is that so?
18. Then I might have to go, too, eh?

LESSON 30

Conversation: Visiting a Friend

Gunapala drops in to see his old friends the Pereras.

PERERA

එන්න, එන්න. වාඩිවෙන්න.

Come, come. Sit down.

GUNAPALA

ආ
නැතුව ඇතියි කියලා
බයෙන් බයෙන්

ah
that (you) might not be
worriedly, in fear

ආ, ගෙදර ඉන්නවා, නේ ද?

Oh, you are home.

අද ගෙදර නැතුව ඇතියි කියලා හිතාගත
මම ආවෙ බයෙන් බයෙන්.

I came in fear that you wouldn't
be home today.

PERERA

මම මේ දවස්වල කොහේවත් යන්නෙ නෑ.
අස්වෙනවා

These days I don't go anywhere.
leave, vacate

කන්නේරුවෙන් අස්ලූකාව පස්සෙ මම
ගෙදර ම තමයි.

Since leaving the office I'm
always at home.

ගිහින් එන්න යනවා

go to visit

ඉඳලා හිටලා සාප්පුවට ගිහින් එන්න යනවා.

Occasionally I visit the shop.

බෑනා
බාර දෙනවා

the son-in-law, nephew
hand over

සාප්පුවෙ වැඩත් සේරම අපේ බෑනාට
බාර උන්නා.

I have even handed over the
work of the shop to my son-
in-law.

උවයි බැනායි දෙන්නා දැන් කොලඹ.

My daughter and son-in-law are
in Colombo now.

GUNAPALA

එතෙමේ ඒ ගොල්ල දැන් මේ පැස්තෙ
එන්නෙම නැතුව ඇති, නේ ද?

Then I suppose that they don't
come here at all, eh?

PERERA

ඇවිත් යන්න එනවා.

They come to visit us.

නිතර නිතර

often, frequently

නමුත් නිතර නිතර එන්නෙ නෑ.

But not frequently.

ඉස්පාසුව

the rest, peace

ඒ ලමයාට දැන් ඉස්පාසුවක් නෑ.

That boy has no rest now.

සාප්පුවෙ හරියට වැඩ.

There is really work in the
shop.

GUNAPALA

බිස්නස් එක

the business

බිස්නස් හොඳ ද මේ දවස්වල?

Is business good these days?

PERERA

තොග වෙලඳාම

the wholesale trade

හොඳයි. අපි දැන් තොග වෙලඳාමක්
පටන් අරන් තියෙනවා.

Yes. We have started a whole-
sale business now.

ඒකයි එයාට දැන් හුඟක් කරදර.

That's why he has so much to do
now.

සිල්ලර වෙලඳාම

the retail trade

ලාබ

the profit

සිල්ලර වෙලඳාමෙන් වැඩි ලාබයක් නෑ.

There isn't much of a profit
from retail trade.

කොහොම ද දැන් ඒ පලාතෙ තොරතුරු?

How are things in your area
now?

GUNAPALA

අලුතු

new, strange

එහේ අලුතු දෙයක් නෑ.

There's nothing new there.

මම ගංසබා වන්දෙට ඉදිරිපත් උනා.

I came forward for Village
Council elections.

හරි යනවා

go well

නමුත් හරි ගියේ නෑ.

But it didn't turn out so well.

PERERA

ඔව්. ඕවා ඔහොම තමයි.

Yes. Those things are like
that.

සමාජ වැඩ

the public service

කම්මැලි

lazy, disinclined

මම නම් සමාජ වැඩවලට බහින්න
කම්මැලියි.

I, of course, don't like
entering public service.

අමුත්තා

visitor, stranger

සීතා, සීතා, මෙන්න අමුත්තෙක් ඇවිල්ලා.

Sita, Sita, we have a visitor.

SITA

ඕ, ආය්ලෝ!

Oh, hello.

මදැයි දැකපු කල්!

It's been a long time, hasn't
it?

බබා

the baby

කොහොම ද දැන් බබාලා?

How are the children now?

එක්ක එනවා

bring along

මේ පැත්තෙ එන කොට නෝනාත්
එක්ක එන්න නරක ද?

Would it be bad to bring your
wife along when you come
this way?

එයාට මේ පැත්ත එපා වෙලා වෙන්න
ඇති.

Maybe she is tired of this
place?

GUNAPALA

එයාට එන්න විදියක් නෑ.

She has no way of coming.

හාදයා

the fellow

පොඩි හාදයා දැන් මාසයක් විතර
අසනිපෙන්න.

The little fellow has been ill
for about a month now.

ලොකු දෙන්නා ඉස්කෝලෙ යනවා.

The two big ones are going to
school.

ගැනි

the woman

උන්නු

=උන්න

ගෙදර වැඩට උන්නු ගැනි ගිහිල්ලා දැන්
ගෙදර සේරම වැඩ කරන්නෙ එයා.

With the woman who worked at
home gone, she does all the
work in the house herself.

SITA

වැඩකාරයා

the servant

සොයාගන්නවා

find (for oneself)

වැඩකාරයෙක් සොයාගන්න අමාරු ද?

Is it difficult to find one-
self a servant?

GUNAPALA

සොයනවා

look for, search

ඔව්. සෙව්වා, සෙව්වා. හොඳ
කවුරුවත් සොයාගන්න බැරි උනා.

Yes. I looked and looked. I
couldn't find anyone good.

SITA

කුස්සි අම්මා

the (female) cook

අපට කිව්වා නම් කුස්සි අම්මා කෙනෙක්
සොයා දෙන්න තිඋනා, නේ.

If you had told us we could
have found a cook for you.

කුසිය
කුසියෙ වැඩට කවුරුවත් උන්නාම ඇති,
නේ?

හිටිනවා
හිටියා
බොහොම හොඳ ගැනියෙක් හිටියා.
නමුත් මේ ගිය සුමානෙ තැනකට බාරදුන්නා.

the kitchen
It would be enough if you had
someone to work in the
kitchen, wouldn't it?

be (animate)
there was
There was a very good woman.
But last week we handed her
over to someone (literally:
'to a place').

GUNAPALA

ඔහ්
ඔහ්. දැනගත්තා නම් මම ඇවිත්
එක්ක යනවා.
ගෙදර දැන් හරියට වැඩ.

Ah, heck
Ah! If I had known I would
have come and taken her.
There's really work at home
now.

PERERA

සීතා, අපි මොකුත් බොමු, නේ ද?

Sita, shall we drink some-
thing?

SITA

ලැස්ති කරනවා
නෑ. නෑ. කෑම ලැස්ති කරනවා.

දැන් හේ බීව්වොත් කෑම කන්න බැරි
වෙනවා.

පහු වෙනවා

to get ready
No. I am getting the meal
ready.

If you drink tea now, you
won't be able to eat.

be past (of time), fall
behind

දැන් දොලහත් පහු වෙලා, නේ?

Now it's after 12 already,
isn't it?

කෑම කමු.

Let's eat.

GUNAPALA

මටත් එක්ක

for me as well

මටත් එක්ක කෑම හැඳුවෙ නෑ, නේ?

You didn't prepare food for
me, too, did you?

SITA

ඕ, කෑම තියෙනවා.

Oh, there's food.

දවල්ට

for lunch

කවදාත්

every day

කවදාත් දවල්ට අමුත්තෙක් දෙන්නෙක්
ඉන්නවා

Every day we get a visitor or
two for lunch.

මාලුට

the fish curry

අච්චාරුව

the pickle

අද හොඳ මාලුවකුයි අච්චාරුවකුයි
තියෙනවා.

Today we have a good fish
curry and a pickle.

PERERA

හය මාසෙකින් විතර පස්සෙ ඇවිත් කෑම
ටිකක් නොකා පුලුවන් ද?

Now that you have come after
about six months, can you
go without eating a little
something?

GUNAPALA

බල කරනවා

force

හොඳයි. ඉතින් බල කරනවා නම්
කමු.

Well, if you force me, let's
eat.

අච්චාරුක් තියෙනවා නම් නොකා බෑ.

If there's pickle I must eat
some.

Grammar

1. NEW NOUNS

Class 1

බිස්නස් එක 'the business'

Class 2

අච්චාරුව 'the pickle'; gen. අච්චාරුවෙ ; pl. අච්චාරු
ඉස්පාසුව 'the rest, peace'; gen. ඉස්පාසුවෙ ; pl. ඉස්පාසු
කුස්සිය 'the kitchen'; gen. කුස්සියෙ ; pl. කුස්සි
තොග වෙලඳාම 'the wholesale trade; gen. තොග වෙලඳාමෙ ;
pl. තොග වෙලඳාම්
මාලුව 'the fish curry'; gen. මාලුවෙ ; pl. මාලු

Note: In some areas මාලුව means simply 'curry'; not necessarily fish.

සිල්ලර වෙලඳාම 'the retail trade'; gen. සිල්ලර වෙලඳාමෙ; pl. සිල්ලර වෙලඳාම්

Class 4

ලාබේ 'the profit'; pl. ලාබ
සමාජ වැඩේ 'the social work'; pl. සමාජ වැඩ

Class 5

අමුත්තා 'the visitor, stranger'; pl. අමුත්තෝ
කුස්සි අම්මා 'the female cook'; indef. කුස්සි අම්මා කෙනෙක්
pl. කුස්සි අම්මාලා
බබා 'the baby, child'; pl. බබාලා
බෑනා 'the nephew, son-in-law'; indef. බෑනා කෙනෙක්
pl. බෑනාලා
ගැනි 'the woman'; pl. ගැනු
වැඩකාරයා 'the servant'; pl. වැඩකාරයෝ
හාදයා 'the fellow'; pl. හාදයෝ

2. NEW VERBS

Class 1

බල කරනවා	'force'
ලැස්සි කරනවා	'make ready, prepare'
සොයනවා	(or සොයනවා) 'look for, search'

Irregular

හිටිනවා	'be' (animate = ඉන්නවා); past හිටියා; ppl. හිටලා
එක්ක එනවා	'bring (a person)'; past එක්ක ආවා
බාර දෙනවා	'hand over'; past බාර දුන්නා

3 IDIOMS

නිතර	'frequently'
ඉඳලා හිටලා	'now and then'
බයෙන් බයෙන්	'worriedly, in fear'
ඉස්පාසුවක් නෑ	(with dative case subject) 'doesn't get a minute's peace'
අලුතු දෙයක්	'something new'

Note: අලුතු is also used with 'news': අලුතු තොරතුරු

මදැයි දැකපු කල්	'Hasn't it been a long time!'
ගිහිත් එන්න යනවා	'go to visit'
ඇවිත් යන්න එනවා	'come to visit'

4. ආ

The vowel in ආ is pronounced with nasalization. ආ may be used like English 'oh' or ah' as an expression of surprise:

ආ, ගෙදර ඉන්නවා, නේ ද? Ah, you are home, aren't you!

ආ is also an equivalent of English 'yes' or 'all right', in response to commands or requests, and is the common way of answering them affirmatively. It is not used as an affirmative answer to questions, which are answered with ඔව්, with or without repetition of the verb (or item like පුලුවන්, ඕන) of

the question. Compare the following:

බැඩා, මෙහිට එන්න.

Banda, come here.

හා, මහත්තය.

Yes, sir.

බැඩා කොලඹ යනවා ද?

Are you going to Colombo, Banda?

ඔව්. මහත්තය (යනවා).

Yes, I am (going), sir.

බැඩාට කාර් එලවන්න පුලුවන්, නේ ද?

You can drive a car, can't
you, Banda?

ඔව්. මහත්තය (පුලුවන්).

Yes, sir (I can).

5. බැ, පුලුවන් WITH PAST PARTICIPLE

The form බැ may be used with a dependent past participle either in the negative or positive form. In this construction, the negative participle plus බැ means 'must' and the positive participle with බැ means 'mustn't':

නොකා බැ.

(You) must eat.

කාලා බැ.

(You) mustn't eat.

In questions a similar construction occurs with පුලුවන්, again with the negative participle plus පුලුවන් meaning 'must' and the positive participle plus පුලුවන් meaning 'mustn't'. The question form serves as an emphatic type of statement rather than a question. Compare English 'How can I drink tea?' meaning 'I certainly can't drink tea.'

හේ බිලා පුලුවන් ද?

(I) mustn't drink tea, how
can I drink tea?

හේ නොබී පුලුවන් ද?

(I) must drink tea, how can
(I) not drink tea?

6. 'ILL'

'Someone is ill' may be expressed in Sinhalese in either of two ways: with the adjective අසනීව as predicate and the dative case of the person who is ill as subject, or with the instrumental case of the noun අසනීව as predicate and a direct case subject. There is no difference in meaning:

මහත්තයාට අසනීපයි.
මහත්තයා අසනීපෙන්.

The master is sick.

පොඩි භාදයාට දැන් මාසයක් විතර
අසනීපයි.
පොඩි භාදයා දැන් මාසයක් විතර
අසනීපෙන්.

The little fellow has been
sick for about a month now.

The same can be done with the adjective සනීප 'healthy, well'
and the noun සනීපෙ 'good health':

පුතාට දැන් සනීපයි.
පුතා දැන් සනීපෙන්.

(My) son is well now.

7. කම්මැලි

The form කම්මැලි 'not to like, not to feel like' is used with
the assertion marker in simple sentences:

7.1 When කම්මැලි is used with a dative subject it has the mean-
ing 'not to feel like (temporarily)' or 'to be too lazy to'.

It may be used with or without a dependent infinitive:

මට කම්මැලියි.

I don't feel like doing any-
thing.

මට කොහේවත් යන්න කම්මැලියි.

I'm too lazy to go anywhere.

7.2 When කම්මැලි is used with a subject in the direct case it
means 'not to like' or 'to dislike'. In this construction it
may have either a dependent infinitive or a dependent noun in
the dative case as object:

මහත්තයා ඒ කඩේට යන්න කම්මැලියි.

The master doesn't like to go
to that shop.

මම නම් සමාජ වැඩවලට කම්මැලියි.

As for me, I'm not interested
in public service.

7.3 As a predicate adjective, or adjective preceding a noun, කම්මැලි means 'lazy'.

ඒ රජකියාදුකාරයා බොහොම කම්මැලියි.

That loafer is very lazy!

අයිසෙ, තමුසෙ හරි කම්මැලි මිනිසෙක්.

Friend, you are a real lazy fellow!

7.4 Note that the constructions in which කම්මැලි occurs are like those in which ආයා does (4, 8) and that කම්මැලි is in a sense the opposite of ආයා :

මම කොලඹ යන්ඩ ආයායි.

I feel like going to Colombo.

මම කොලඹ යන්ඩ කම්මැලියි.

I don't feel like going to Colombo.

මම කොලඹ යන්ඩ ආයායි.

I like going to Colombo.

මම කොලඹ යන්ඩ කම්මැලියි.

I don't like going to Colombo.

8. PAST TENSE VERBAL ADJECTIVE

In Lesson 28 the formation of the past tense verbal adjective was given. For example:

	<u>Verb</u>	<u>Past Tense Verbal Adjective</u>
Class 1	බලනවා	බැලුව
Class 2	අදිනවා	අදිඳ
Class 3	තේරෙනවා	තේරුන

Class 1 and 3 verbal adjectives have alternate forms as follows. Class 2 verbal adjectives do not have alternate forms.

Class 1. Instead of ending in -e, the past tense verbal adjective may end in -u or -ū. If the stem has two syllables and the first syllable is short as in කපනවා, බලනවා, the ending will be ū. Otherwise it is u:

<u>Verb</u>	<u>Past Tense Verbal Adjective</u>		
බලනවා	බලුව	or	බලූ
කපනවා	කපුව	or	කපූ
නවත්තනවා	නැවැත්තුව	or	නැවැත්තූ

Class 3. Instead of ending in ත , the verbal adjective may end in ්ු :

තේරෙනවා	තේරූන	or	තේරූනූ
වැටෙනවා	වැටූන	or	වැටූනූ

Irregular Verbs: Some irregular verbs have alternate forms ending in -u instead of -e. Those that have occurred so far are:

ඉන්නවා	උන්න	or	උන්නූ
ගන්නවා	ගන්න	or	ගන්නූ
ගෙවදිනවා	ගෙවූන	or	ගෙවූනූ
හියෙනවා	හිඋන	or	හිඋනූ
දෙනවා	උන්න	or	උන්නූ
නවතිනවා	නැවතුන	or	නැවතුනූ
පේනවා	පෙනූන	or	පෙනූනූ
වෙනවා	උන	or	උනූ

9. PAST PARTICIPLE

A past participle, when used in a subordinate clause, may have as subject either the subject of the main verb or a different subject. In the latter construction, the subject of the past participle is in the case required by the verb that is used as past participle:

මහත්තයා ගිහිල්ලා මට මොකුත් කරන්න
බැරි උනා.

With the master gone, I couldn't
do a thing.

ගෙදර වැඩට උන්නූ ගැනී ගිහිල්ලා දැන්
ගෙදර සේරම වැඩ කරන්නෙ එයා.

With the woman who did the
housework gone, she does all
the work in the house her-
self.

බංඩාට සල්ලි හම්බ වෙලා මිනිසා අද
කොලඹ ගියා.

Having gotten his money, Banda
went to Colombo today.

10. 'TAKE, BRING'

The verbs එක්ක යනවා 'take along' and එක්ක එනවා 'bring along' (21, 12) are used only with a person as object, and the object is in the direct case:

මම පුතා එක්ක එන්න කොලඹට යනවා. I'm going to Colombo to bring (my) son (home).

සිගිරියට යන කොට නෝනා එක්ක යනවා. When I go to Sigiriya, I'm taking my wife.

The verbs අරන් යනවා 'take' and අරන් එනවා 'bring' are used with animals or things as direct object and are alternatives to the verbs ගෙනියනවා 'take' and ගෙනවා 'bring'. All of these also take objects in the direct case:

මම හෙට පොතක් ගෙනීමි. I'll bring a book tomorrow.
මම හෙට පොතක් අරන් එන්නමි.

මම හෙට පොතක් ගෙනියන්නමි. I'll take a book tomorrow.
මම හෙට පොතක් අරන් යන්නමි.

11. එක්ක

The postposition එක්ක may be used with a noun or pronoun in the dative case meaning 'also for'. It may be used either with or without -ත් added to the dependent noun or pronoun (compare the use of එක්ක with a noun or pronoun in the direct case meaning 'with' (11, 5):

මම එක්ක කෑම හදන්න. Prepare food for me, too.
මටත් එක්ක කෑම හදන්න.

මහත්තයා මටත් එක්ක බඩු ගන්නා ද? Did he buy goods for me, too?

මම උටටත් එක්ක ඇඳුම් ගන්න ඕන. I must buy clothes for the daughter as well.

12. ම

The emphatic particle ම may be used in sentences with the negative නෑ, or with එපා as the negative of an imperative, equating with the English 'not at all':

මහත්තයා යන්න ම නෑ.

He doesn't go at all.

ඔබේ යන්න ම එහා.

You don't go at all.

උන්නැහේ වැඩක් කරන්න ම නෑ.

He doesn't do any work at all.

13. අපේ

The form අපේ, which usually equates with English 'our', is sometimes used in Sinhalese where English uses 'my'. It is very common when speaking of relations or family property:

අපේ පුතාට වකක් අසනිපයි.

My son is a little sick.

අපේ වත්ත දැක්කා ද?

Did you see my estate?

14. හිටිනවා

The verb හිටිනවා 'to be' (animate) will replace the verb ඉන්නවා (but not තියෙනවා) in some constructions. Since the verb ඉන්නවා may be used wherever හිටිනවා may be, the student should avoid හිටිනවා but be prepared to recognize it when it occurs:

උන්නැහේට දුවෙක් හිටියා, නේ ද?

He had a daughter, didn't he?

උන්නැහේට දුවෙක් උන්නා, නේ ද?

මේ කඩේ හිටිය ළමයා කෝ?

Where is the boy who was in

මේ කඩේ උන්න ළමයා කෝ?

this shop?

15. SIMPLE PAST

There are a small number of Class 2 verbs which, instead of forming the simple past and the past tense verbal adjective by doubling the final consonant of the stem, form it by adding -y- to the stem, with the usual vowel change where possible. Of these, two are worth nothing:

<u>Verb</u>		<u>Simple Past</u>	<u>Past Tense Verbal Adjective</u>
හිටිනවා	'to be'	හිටියා	හිටියා
අරිනවා	'to open, send'	අරියා	අරියා

The past participles of these are like other Class 2 verbs:
 බිටලා, ඇරලා.

Exercises

A. Substitute orally:

1. ඇපේ මාමා might stay in the office might not go might go for a walk might not be in the garage	is in the garage might not go anywhere must be going to the shop might start a whole-sale trade
2. අපි දැන් have started a business have started the vacation have started a shop have entered public service	have found a servant have started work in the estate have prepared food have made a pickle
3. ලමයාට must eat food mustn't eat food mustn't go home must see the picture	mustn't drink food mustn't go to the shop mustn't go to their house must come frequently
4. මට දෙන්න. the book you bought the pickles you ate the money you got	the food you prepared the fruit that fell yesterday the book you understood

5 මට එන්න විදියක් නෑ.

with the master gone
with my wife gone shopping
with my children gone to school
with my driver gone to the hospital
with my servant gone
with his office given over to me

6. කොලඹ යන කොට

I'll take my wife	I'll take my watchman
I'll take my cattle	I'll take some vege-
I'll take my books	tables
I'll take my two sons	I'll take the money
I'll take the little fellow	

7. ඒ දරුවා

doesn't work at all
doesn't read books at all
doesn't go to school at all
doesn't eat at all
doesn't smoke at all
doesn't write (letters) to me at all
doesn't prepare food at all

B. Transform into negative, according to the model:

මට කෑම කාලා බෑ.....මට කෑම නොකා බෑ.

1. උන්නැහේට වැඩ කරලා බෑ.
2. පුතාට ඉස්කෝලෙ ගිහිල්ලා බෑ.
3. ලමයාට පොල් කඩලා පුලුවන් ද?
4. මුල් ගුරුවරයාට ඉස්කෝලෙ නැවතිලා පුලුවන් ද?
5. බෑනාට සාප්පුවෙ වැඩ බාර දීලා බෑ.
6. මිස්ට පෙරේරාට වත්ත විකුනලා පුලුවන් ද?
7. මට හවසට ඇවිදින්න පුලුවන් ද?

C. Transform into 'feel like' sentences, according to the model:

මම වැඩ කරන්න ආසායි.....මට වැඩ කරන්න ආසායි.

1. උන්නැහේ වැඩ කරන්න ආසා දු.
2. මුරකාරයා වත්ත බලන්න ආසා දු.
3. ලමයා කඩේට යන්න ආසායි කිව්වා.
4. දරුවා ඉස්කෝලේ යන්න කම්මැලියි කිව්වා.
5. මම පොත් ලියන්න කම්මැලියි.
6. මම කාර් එක පාරේ නවත්තන්න කම්මැලියි.
7. මෙහේ මිනිස්සු නරක නිසා මම මේ පැත්තේ වැඩ කරන්න කම්මැලියි.

D. Say in Sinhalese:

1. The master doesn't come to eat at all.
2. Therefore generally I don't prepare food for him.
3. I prepare something for myself.
4. I go to a restaurant for lunch.
5. I think the master must eat with his friends in the office.
6. Mr. Perera works in the same office, too.
7. Mr. Perera doesn't take his car these days. He goes with our master.
8. When the master goes to work the little fellow goes to the adjoining house to play.
9. Because my son is sick I'm mostly at home.
10. If the son is ill, I don't feel like going anywhere.
11. It's been a long time!
12. Where were you all these days?
13. Because of the election I'm going from house to house in order to ask for votes.
14. Do you think you will be able to win?
15. I think so. But this is a very bothersome job.
16. I have no peace at all.
17. That's not something new.
18. Everybody who came forward for elections goes from house to house worriedly.
19. One must go like that. Otherwise one can't get any votes.

LESSON 31

Conversation: An Automobile Accident

Gunapala goes to see Jinasena, but finds out from his wife Sita that he has been taken to the hospital after an automobile accident.

GUNAPALA

කෝ, ජිනසේන ගෙදර ද?

Is Jinasena at home?

SITA

ඉස්පිරිතාලෙ.

(He's) in the hospital.

හැන්දෑව

evening

ඇක්සිඩන්ට් එක

accident

ඊයේ හැන්දෑවේ ඇක්සිඩන්ට් එකක් වෙලා
ඉස්පිරිතාලෙට යන්න උනා.

Yesterday evening he met with
an accident, and had to go
to the hospital.

GUNAPALA

කොහේදී ද?

Where?

හුඟක් අමාරු ද?

Is he very ill?

SITA

ඒ තරම් ම

that much

නෑ. ඒ තරම් ම අමාරු නෑ.

No. He isn't that ill.

ඊයේ කොලඹ යන කොට.

(It happened) when he was going
to Colombo yesterday.

හතට කාලක් තියා

at quarter to seven

ඊයෙ හවස හතට කාලක් තියා එයාට
කොලඹ ඉන්න තිලනා.

Yesterday he was supposed to be
in Colombo at 6:45 p.m.

මෙහෙත් යන කොට පහට විතර ඇති.

It must have been about five
when he left here.

හයිසෙත්

fast

පරක්කු නියා ටිකක් හයිසෙත් ගිහිල්ලා
තියෙනවා.

Because it was late, he went a
little fast.

GUNAPALA

කවදත්

every day, generally

එයා කවදත් ටිකක් හයිසෙත් එලවනවා,
නේ ද?

He generally drives a little
too fast, doesn't he?

SITA

ඒක හැබැව.

That's true.

පරිස්සමෙන්

carefully

ඒ උනත් එයා බොහොම පරිස්සමෙන් එලවනවා.

But he drives very carefully.

කලබලේ

the haste, hurry,
confusion

ඊයෙ නම් යන්න ඇත්තෙ ටිකක් කලබලෙන්.

Yesterday, of course, he must
have gone somewhat hurriedly.

පහහට විතර යන්න ඇති මං හිතන්නෙ.

I suppose he must have gone at
about fifty.

කඩුගන්නාව

Kadugannawa

කන්ද

the hill

කන්ද බහිනවා

go down hill

වංගුව

the curve

ඉස්සරහින්

in front

හැපෙනවා

collide, smash

කඩුගන්නාව කන්ද බැහැලා වංගුව ගන්න
කොට ඉස්සරහින් කාර් එකක් ඇවිල්ලා
හැපුනා ලු.

It seems that when he was taking
the curve after going down
Kadugannawa hill, a car came
and collided (with him).

GUNAPALA

තුරාල
කොච්චර තුරාල ද?

injured
How badly hurt (is he)?

SITA

ඒ තරම් තුරාල නෑ.

He isn't that much injured.

ඔලුව
පැලෙනවා

head
get split, cracked

ඔලුව පැලීලා තියෙනවා.

(His) head is injured.

අත

hand, arm

අතක් ටිකක් තුරාලයි.

An arm is a little injured.

සිරෙනවා

get scratched, bruised

අඟ කීප පලක් සිරිලා තියෙනවා.

(His) body is bruised in
several places.

ටිකැටි කපනවා

discharge (from the
hospital)

හෙට චිතර ටිකැටි කපාවි.

He will be discharged from the
hospital about tomorrow.

GUNAPALA

කාර් එකට හුඟක් තුරාල ද?

Is the car damaged much?

SITA

ගන්න දෙයක් නෑ

totally damaged

කාර් එකෙන් නම් ගන්න දෙයක් නෑ.

The car is completely damaged.

පොඩි වෙනවා

get crushed, smashed

ඉස්සරහ සේරම පොඩි වෙලා.

The front is completely
smashed.

චිදුරුව
බිඳෙනවා

the glass
get broken

චිදුරු බිඳිලා.

The glass is broken.

තාමත්
තාමත් කාර් එක එතන.

still
Still the car is there.

GUNAPALA

අනිත් කාර් එකටත් හුඟක් තුවාල ද
දන්නෙ නෑ.

I wonder if the other car is
also damaged very much.

SITA

ඒකට නම් එව්වර තුවාල නෑ.
ඒකෙ හිටපු මහත්තයාට නම් හුඟක්
තුවාල වෙලා තියෙනවා.

That is not so damaged.
The gentleman who was in it was
seriously injured.

තැලෙනවා
කාර් එකේ දොර තැලිලා තියෙනවා.

get dented, banged
The door of the car has got
dented.

එයා කොලඹ ගෙනිව්වා උ.

It seems he was taken to
Colombo.

වැඩි තුවාලයක් නැති නිසා මෙයා නුවර
ගෙනැත් තියෙනවා.

Because he isn't too badly hurt,
this one (i.e., Jinasena) has
been brought to Kandy.

GUNAPALA

වරද
කාගෙ ද වරද?

the mistake, fault
Whose mistake is it?

SITA

කියන්න බෑ.
නඩු දානවා
පොලීසිය

It is hard to say.
file an action
the police
The police will file an action.

පොලීසියෙන් නඩු දාවි.
ආරංචි
මට ආරංචියි වරද අනිත් මහත්තයාගෙයි
කියලා.

heard
I heard that the other man was
at fault.

ඒත් බලන්න ඕන කොහොම ද කියලා.

But we must see how it is.

GUNAPALA

ඉන්ශූවර් කරනවා
කාර් එක ඉන්ශූවර් කරලා, නේ?

insure

The car is insured, isn't it?

SITA

දන්නනවා
කොම්පැනියට
ඔව්. මම ඉන්ශූවර් කොම්පැනියට
දැන්වුවා.

inform

the company

Yes. I informed the insurance
company.

GUNAPALA

ටයර් එක
බ්레이크 එක
එහෙම
ටයර්, බ්레이크 එහෙම හොඳයි, නේ?

tire

brake

et cetera

Tires, brakes, etc., are good,
aren't they?

SITA

ඔව්.

Yes.

GUNAPALA

මම ආවෙ ජිනසේන හම්බවෙන්න
හිතාගන.

I came with the idea of seeing
Jinasena.

ඉස්පිරිතාලෙ ලෙඩ්ඩු බලන්න කියට ද?

At what time are the patients
visited in the hospital?

SITA

ඕන වෙලාවක බලන්න පුලුවනි.
එයා ඉන්නෙ ගෙවන වාර්ටුවක.

You can visit any time.

He is in a paying ward.

GUNAPALA

එහෙත් මම යන්න ඕන වයා බලන්න.

Then I must go to see him.

SITA

මාත් මේ යන්නයි හදන්නෙ.

I'm getting ready to go myself.

පොඩ්ඩක්

a bit

පොඩ්ඩක් ඉන්න.

Wait a bit.

මාත් එන්නම්.

I'll come, too.

Grammar

1. NEW NOUNS

Class 1

ඇක්සිඩන්ට් එක

'accident'

ටයර් එක

'tire'

බ්레이크 එක

'brake'

Class 2

ඔලුව

'the head'; gen. ඔලුවෙ ; pl. ඔලු

කන්ද

'the hill'; gen. කන්දෙ ; pl. කඳු

කඩුගන්නාව

'Kadugannawa'; gen. කඩුගන්නාවෙ ; no pl.

කොම්පැනිය

'the company'; gen. කොම්පැනියෙ ; pl. කොම්පැනි

පොලීසිය

'the police'; gen. පොලීසියෙ ; pl. පොලීසි

වංගුව

'the curve'; gen. වංගුවෙ ; pl. වංගු

වරද

'the mistake'; gen. වරදෙ ; pl. වරදවල්

වීදුරුව

'the glass'; gen. වීදුරුවෙ ; pl. වීදුරු

හැන්දෑව

'the evening'; gen. හැන්දෑවෙ ;

අත

'the hand, arm'; gen. අතේ ; pl. අත්

අත has the irregular instrumental අතින්

පරිස්සම

'the care, caution'; gen. පරිස්සමේ ; no pl.

Class 4

කලබලේ

'haste, trouble'; pl. කලබල

තුටාල

'wound, injury'; pl. තුටාල

2. NEW VERBS

Class 1

ඉන්ශූර් කරනවා	'insure'	
විකැටි කපනවා	'discharge from hospital'	
	'care, caution'; gen.	; no pl.

Class 2

කන්ද බසිනවා	'go down hill'
-------------	----------------

Class 3

හැපෙනවා	'collide'
පැලෙනවා	'get split, cracked'
සිරෙනවා	'get bruised'
බිඳෙනවා	'get smashed, shattered (of glass)'
තැලෙනවා	'get dented'

Irregular

නඩු දානවා	'file action'
පොඩි වෙනවා	'get smashed'

3. DATIVE CASE

3.1 අමාරු has the meaning 'difficult' when used with a subject in the direct case, but the meaning 'very ill' when used with a subject in the dative case:

මේ පොත අමාරුයි.	This book is difficult.
මහත්තයාට අමාරුයි.	The master is very ill.

තුටාල means that someone or something is injured when the subject is in the dative case. It means that a part of something is injured with a subject in the direct case:

මහත්තයාට තුටාලයි.	He is injured.
කාර් එකට තුටාලයි.	The car is damaged.
අතක් තුටාලයි.	A hand (i.e., one of his hands) was injured.
දොරක් තුටාලයි.	A door was damaged.

3.2 In many sentences with adjectives like the following referring to health or feelings, the subject is in the dative case:

මට මහන්සියි.	I'm tired.
මට සිතලයි.	I'm cold.
මට නිදිමයි.	I'm sleepy.
මට බඩගිනියි.	I'm hungry.
මට වතුර තිබෙයි.	I'm thirsty.

3.3 The same construction is used with nouns like the following referring to physical conditions:

මට හෙම්බිරිස්සාව.	I have a cold.
මට ඉසරදේ.	I have a headache.
මට මැලේරියාව.	I have malaria.

3.4 Getting an Illness

The names of illnesses (nouns) may occur with the Class 3 verb *හැදෙනවා* 'get (an illness)' and a subject in the dative case. When the verb is in the simple present, the sense is future; when it is in any past tense form, the sense is past:

දැන් ඇවිදින්න එපා, හෙම්බිරිස්සාව හැදෙනවා.	Don't go walking now, you'll get a cold.
මහත්තයාට හෙම්බිරිස්සාවක් හැදිලා.	The master has caught a cold.
මට ගිය සුමානෙ උන හැඳුනා.	Last week I got a fever.
මහත්තයාට හැඳුනෙ මැලේරියාව ලු.	It seems that it was malaria that the master got.

3.5 'Getting Ill'

The constructions in 3.1 and 3.2 with adjectives referring to bodily states or feelings and a subject in the dative case may occur with *වෙනවා* in the sense of 'to get, become'. Here, too, the simple present implies future:

මහත්තයාට හුඟක් අමාරු උනා.	The master became very ill.
---------------------------	-----------------------------

දැන් බීර බීවීමෙන් නිදිමත වෙනවා.

If I drink beer now, I'll get sleepy.

ලමයාට හුඟක් තුවාල වෙලා ද?

Has the boy been badly injured?

3.6 'To Have an Accident'

'To have an accident' is expressed by the verbal phrase ඇත්සිටි වෙනවා. If the subject is stated, it is in the dative case:

මහත්තයාට ඇත්සිටි එකක් උනා.

The master had an accident.

හයිසෙන් එලවන්න එපා; ඇත්සිටි වෙනවා.

Don't go fast, you'll have an accident.

4. TELLING TIME

So far, a number of expressions for asking and telling time have occurred. They are summarized below and some new expressions are added:

4.1 'What time is it?' is expressed by වෙලාව කීය ද? etc. (12,8).

4.11. The answer to the question 'What time is it?' is expressed as follows:

4.12. Even hours are expressed by a numeral in the direct case with the assertion marker added:

දෙකයි.	two (o'clock)
හතරයි.	four (o'clock)
දොළහයි.	twelve (o'clock)

4.13. The half hours may be expressed in either one of two ways. First, it may be expressed in a manner similar to English 'one thirty', with the assertion marker added to both numerals:

එකයි තිහයි.	one thirty
පහයි තිහයි.	five thirty

Second, the half hour may be expressed in a manner similar to the English 'half past one', using the form හමාර half' following the numeral. The numeral is in the definite form, and හමාර has the assertion marker added:

එක හමාරයි.	half past one
හය හමාරයි.	half past six
පහමාරයි.	half past five
දොළහමාරයි.	half past twelve
එකොලහමාරයි.	half past eleven

Note that in the last three examples, where the numeral ends in -ha, this -ha is dropped before the ha- of හමාරයි.

4.14 The quarter hour may also be expressed in two ways. The first is similar to the English 'two fifteen':

දෙකයි පාලහයි.	two fifteen
හයයි පාලහයි.	six fifteen

The second way is to use the form කාල 'quarter' following the numeral. Both the numeral and කාල take the assertion marker:

දෙකයි කාලයි.	quarter past two
හයයි කාලයි.	quarter past six

4.15 The three-quarter hour may also be expressed in two ways. First, it may be expressed like the English 'three forty-five':

තුනයි හතලිස් පහයි.	three forty-five
හතයි හතලිස් පහයි.	seven forty-five

Secondly, it may be expressed in a manner similar to the English 'quarter to seven' with the numeral in the dative case and the assertion marker on කාල :

එකට කාලයි.	quarter to one
හතට කාලයි.	quarter to seven

4.16 For time after the hour, other than those mentioned above, there is only one way of stating the time. The expression used is similar to those above like 'one thirty':

දෙකයි පහයි.	2:05
එකොලහයි දහයයි.	11:10
තුනයි තිස් පහයි.	3:35

4.17. Odd times after the half hour may be expressed in a manner similar to English 'five to six'. As with 'quarter to', the first numeral is in the dative case and the second has the assertion marker:

හයට පහයි.	five (minutes) to six
දොළහට විසි පහයි.	twenty-five (minutes) to twelve

4.2 'At what time?' is expressed as follows:

කීයට ද?

4.21. In answering this question, if the time is a time to the following hour (that is, those expressions in which the first numeral is in the dative) the expression is similar to the one mentioned in the preceding section, except that the last form is in the indefinite and is followed by the word කීය.

එකට පහක් කීය.	at five to one
තුනට කාලක් කීය.	at quarter to three
හතරට විසි පහක් කීය.	at twenty-five to four

4.22. All other answers to the question 'at what time?' are similar to those mentioned in section 4.1 except that the last form is in the dative:

දෙකට.	at two
එකයි හිහට.	at 1:30
දෙකයි පහට.	at 2:05
එකයි කාලට.	at quarter past one
තුනයි කාලට.	at quarter past three
එක හමාරට.	at half past one
තුන හමාරට.	at half past three

Note that it is only with the form හමාර that the numeral preceding is in the definite form without the assertion marker.

4.3. When the time is stated vaguely, as an equivalent of the English 'about', the Sinhalese expression uses වීම for 'about'. To express 'at about a time', වීම is added to the expressions for 'at a time', with no other change in the expression:

එකට පහක් කියා විතර.	at about five to one
දෙකට විතර.	at about two
එකයි හිඟට විතර.	at about 1:30
දෙකට පහට විතර.	at about 2:05
තුනයි කාලට විතර.	at quarter past three
එක හමාරට.	at half past one

To express 'It is about such and such a time (now)', විතර ඇති is added to the expressions for times given above. However, when විතර is added the numeral preceding is in the dative case, with one exception. This exception is the situation where time to a certain hour is involved. In this case, the numeral preceding විතර is in the indefinite:

එකට විතර ඇති.	It's about one.
එකයි කාලට විතර ඇති.	It's about quarter past one.
දෙක හමාරට විතර ඇති.	It's about half past two.

but

එකට පහක් විතර ඇති.	It's about five to one.
දෙකට කාලක් විතර ඇති.	It's about quarter to two.

The expression for 'at about what time?' is කියට විතර ද? The expression for 'about what time is it?' is කියට විතර ඇද්ද?

5. 'MUST HAVE'

'Must have' is expressed in Sinhalese by ඇති plus a dependent infinitive and a subject in the direct case:

ජිනසේන පහසට විතර යන්න ඇති.	Jinasena must have been going about 50.
ඊයේ නම් යන්න ඇත්තෙ විකක් කලබලෙන්.	Yesterday, of course, he must have been going a little fast.

6. 'COMPLETELY RUINED'

The expression ගන්න දුයක් නෑ means 'completely ruined', 'no good at all'. The item so described is usually in the genitive case, but may be in the instrumental:

කාර් එකේ නම් ගන්න දෙයක් නෑ.

The car, of course, was completely ruined.

මේ පොතේ ගන්න දෙයක් නෑ.

This book is no good at all.

මේ පොතෙන් ගන්න දෙයක් නෑ.

7. හදනවා

The verb හදනවා used with a dependent infinitive has the meaning 'get ready to', 'try to', 'pretend to'. The present form is likely to have the meaning 'get ready to', the past 'to try to', and the future 'to pretend to':

මාත් මේ යන්නයි හදන්නෙ.

(Here) I am ready to go.

මහත්තයා වැඩ කරන්න හැදුවා.

He tried to work.

මහත්තයා යන්න හදාවි.

He might pretend to go.

8. ආරම්භ

ආරම්භ, which takes the assertion marker in simple sentences, means 'hear, get to know'. It is used with a subject in the dative case and with an object that is either a noun or pronoun in the direct case or a clause with (-යි) කියලා:

මට ආරම්භයි වරද අතින් මහත්තයාගෙයි කියලා.

I hear that the fault was the other man's.

ඒ කතාව මට ආරම්භ උනා.

I heard that story.

Note that, as in the last example, ආරම්භ may occur with උනා and past meaning.

Exercises

A. Substitute orally:

1. තුඩාලයි.

the car

his hand

the bus

his head

the gentleman

this lady's son

2. යුතූඵ

tired

cold

sleepy

hungry

thirsty

injured

very ill

has fever

has malaria

has a headache

3. මහත්තයාඵ

has a cold

will catch a cold

has caught a cold

got a fever

got malaria

got a disease

B. Say in Sinhalese:

1. one o'clock

one thirty

five twenty-five

quarter past twelve

half past one

half past five

half past twelve

quarter past two

three forty-five

five thirty

2. quarter to one

seven (minutes) to five

twenty to six

five to nine

ten to seven

quarter to twelve

twenty-three minutes to
eleven

four minutes to three

3. at five to one

at quarter to nine

at twenty to three

at five ten

at five past two

at two thirty

at half past ten

at five to six

at quarter to twelve

at ten to five

4. at about ten to five in the evening

at about quarter to twelve tomorrow

at about five to six

at about half past ten

at about two thirty yesterday

5. It's about one.
It's about three.
It's about eleven.
It's about nine.
It's about twelve.

It's about half past two.
It's about quarter past three.
It's about three ten.
It's about five to one.
It's about ten to three.

C. Transform into emphatic sentences, according to the model:

මහත්තයා ගෙදර ඇති.....මහත්තයා ඇත්තෙ ගෙදර.

1. උන්නැගේ කොලඹ යනවා ඇති.
2. මුරකාරයා වත්තට යනවා ඇති.
3. චුයිවර් හයිසෙන් යනවා ඇති.
4. ලමයා පොත කියවනවා ඇති.
5. පුතා වැඩ කරනවා ඇති.
6. පෙරේරා මේ වත්ත ගන්නවා ඇති.
7. මේ දවස්වල පත්තරේ හොඳට විකිනෙනවා ඇති.

D. Transform into 'must have' sentences, according to the model:

උන්නැගේ කොලඹ යනවා ඇති.....උන්නැගේ කොලඹ යන්න ඇති.

1. මුරකාරයා වත්තට යනවා ඇති.
2. චුයිවර් හයිසෙන් යනවා ඇති.
3. ලමයා පොත කියවනවා ඇති.
4. පුතා වැඩ කරනවා ඇති.
5. පෙරේරා මේ වත්ත ගන්නවා ඇති.
6. ඒ පත්තරේ හොඳට විකිනෙනවා ඇති.
7. ලමයා ඉස්කෝලෙ යනවා ඇති.

LESSON 32

Conversation: Toddy Tapping

Gunapala is giving John a description of toddy tapping.

GUNAPALA

රා
මදිනවා

toddy
tap

මහත්තයා දන්නේ නැද්ද රා මදින
හැටි?

Don't you know how toddy is
tapped?

මුදුබඩ

coastal

දන්නේ නැත්නම් මුදුබඩ පලාත්වල පොල්
ගස් මදින හැටි බලන්න දවසක යමු.

If you don't know, let's go
one day to see how coconut
palms are tapped in the
coastal areas.

JOHN

නෑ. මම දැකලා නෑ.

No. I haven't seen.

GUNAPALA

අපි දවසක ගිහිල්ලා බලමු.

Let's go and see some day.

මෙහේ රා ජාති දෙකක් තියෙනවා.

Here there are two kinds of
toddy.

පොල් රා
කිතුල් රා

coconut toddy
kitul toddy

පොල් රායි කිතුල් රායි.

Coconut toddy and kitul toddy.

තරමක් උරට
සමාන

somewhat, to some extent
similar

රා තරමක් උරට බිරවලට සමානයි.

Toddy is somewhat like beer.

විටමින්

vitamins

රාවල බී විටමින් හුඟක් තියෙනවායි
කියලා බොහොම දෙනා කියනවා;
මම අහලා තියෙනවා.

I have heard many people say
that toddy contains a lot of
vitamin B.

බොරුව

the lie

ඇත්ත ද බොරු ද මම දන්නේ නෑ.

I don't know if it is true or
not.

JOHN

ගස්වලින් රා ගන්නේ කොහොම ද?

How is toddy obtained from
trees?

GUNAPALA

මල

the flower

ගස්වල මල්වලින්.

From the flowers of the trees.

මුට්ටිය

the pot

චල්ලනවා

hang

දෙසැරයක්

twice

දවසට දෙසැරයක් මදින මිනිසා ගහට
නැගලා මල අග ටිකක් කපලා
මුට්ටියක් චල්ලනවා.

The tapper climbs the tree
twice a day, cuts the end of
the flower a little and hangs
a pot.

තෙලිජ්ජ

telijja

වැහෙනවා

drip

ඒ මුට්ටියට මලෙන් තෙලිජ්ජ වැහෙනවා.

The sap drips from the flower
into that pot.

යුස

juice

පොල් මලෙහුයි කිතුල් මලෙහුයි වැහෙන
යුසවලට කියන්නේ තෙලිජ්ජ.

The juice dropping from the
coconut flower and kitul
flower is called "telijja."

මඩ්

sediment (yeast-like)

පැහෙනවා
 තියනවා
 තෙලිප්පවලට මඬි දාලා පැහෙන්න
 තියනවා.
 දවසකින් දෙකකින් ඒක හොඳ ගානට
 පැහෙනවා.
 පැහුණාම ඒකට රා කියලා කියනවා.

ferment
 put, place, leave
 (They) add sediment to the sap
 and leave it to ferment.
 In a day or two it ferments
 properly.
 When fermented it is called
 toddy.

සමහරු
 පැනි
 සමහරු තෙලිප්පවලින් රා හදන්නේ
 නැතුව පැනි හදනවා.
 මහත්තයා පැනි කාලා තියෙනවා ද?

some people
 syrup, treacle
 Some people don't make toddy
 out of sap, but make syrup.
 Have you eaten syrup?

JOHN

මුදවනවා
 කිරි
 මුදවාපු කිරි
 ඔව්. මම දවසක් මුදවාපු කිරිත්
 එක්ක පැනි කෑවා.
 ඒක හුඟක් රසයි.
 ගස්වලට නගින්නේ කොහොම ද?

freeze, solidify
 milk
 yoghurt, curds
 Yes. One day I ate syrup with
 yoghurt.
 It's very tasty.
 How do they climb trees?

GUNAPALA

හැර ගහනවා
 මදින කොට ගස් හැර ගහනවා.
 ඉනිමග
 හැර ගැහුවාම ඉනිමගක් දිගේ වගේ
 යන්න පුලුවනි.

make a temporary ladder
 When tapping, temporary
 ladders are built on the
 trees.
 the ladder
 When temporary ladders are
 built one can climb as if
 along a (regular) ladder.

කබ්බි

ගස් හුඟක් මදින්න තියෙනවා නම් ගහින් ගහට කබ්බි දානවා.

the rope

If there are many trees to tap they put ropes from tree to tree.

කෙලවර

ඊ ලග

ඔය විදියට

කෙලවරේ එක ගහකට නැග්ගාම ඒ ගහේ ඉඳලා ඊලග ගහටයි ඒකෙ ඉඳලා ඊලග ගහටයි ඔය විදියට කබ්බි දිගේ යන්න පුලුවනි.

සේරම ගස් මැදලා ඉවර කරලා අනිත් කෙලවරේ ගහෙන් බහිනවා.

ඒ ගහත් බහින්න පහසු වෙන්න හැර ගහනවා.

the end

next

in that way

When one climbs a tree at one end (of the grove) he can go to the next tree, from that to the next, and so on.

Having finished tapping all the trees one comes down from the tree at the other end.

In order to facilitate coming down, a temporary ladder is built on that tree, too.

JOHN

බය

පුරුදු වෙනවා

එහෙනම් මදින මිනිසා බය නැතුව කබ්බි දිගේ යන්න පුරුදු වෙන්න ඕන අැති, නේ?

ඉඳලා හිටලා

ඉඳලා හිටලා මිනිස්සු කබ්බෙන් වැටෙනවා අහන්නත් හම්බවෙනවා අැති.

බේරුවල

මහලුව

අපි දවසක බේරුවල හරි මහලු හරි හිහිල්ලා ගස් මදින හැටි බලමු.

the fear

get practice

Then the tapper must get used to walking along ropes without fear.

occasionally

Now and then you might hear that people fall from the ropes.

Beruwala

Negombo

Let's go one day to Beruwala or Negombo and see how trees are tapped.

GUNAPALA

හොඳයි. ඕන දවසක කියන්න.	Good. Tell me when you want me.
මට එන්න පුලුවනි.	I can come.
ආ	oh
අමතක වෙනවා	forget
ආ, මට එකක් කියන්න අමතක උනා.	Oh, I forgot to say one thing.
හකුරු	hakuru, jaggery
මහත්තයා හකුරු කාලා නෑ, නේ ද?	You haven't eaten hakuru, have you?
ඒ නිසා අපි පිටියර පලාතට යමු.	So let's go to the countryside.
එතකොට අපිට හකුරු හදනවාත් බලන්න පුලුවනි.	Then we can also see them make hakuru.

Grammar

1. NEW NOUNS

Class 2

බොරුව	'the lie'; gen. බොරුවේ	; pl. බොරු
මල	'the flower'; gen. මලේ	; pl. මල්
මුට්ටිය	'the pot'; gen. මුට්ටියේ	; pl. මුට්ටි
කෙලවර	'the end'; gen. කෙලවරේ	; pl. කෙලවරවල්

Singular only:

බය	'the fear'; gen. බයේ
මිහමුව	'Negombo'; gen. මිහමුවේ

Class 3

බේරුවල	'Beruwala'; no pl.
--------	--------------------

Class 4

කබ්බි	'the rope'; pl. කබ්බි
සැරේ	'time, instance'; no pl.

Class 5

සමහරු	'some people'; pl. only
-------	-------------------------

Other Nouns

Plural only:

රා	'toddy'
තෙලිපිප	'sap'
යුස	'juice'
මඩ	'sediment'
පැනි	'syrup'
මුදවාපු කිරි	'yoghurt'
හකුරු	'hakuru'

2. NEW VERBS

Class 1

එල්ලනවා	'hang'
හැර ගන්නවා	'make a temporary ladder attached to a tree'
කියනවා	'put, place, leave'

Class 2

මදිනවා	'tap'
--------	-------

Class 3

වැහෙනවා	'drip'
පැහෙනවා	'ferment'

Irregular

අමතක වෙනවා	'forget'
------------	----------

3. PAST PARTICIPIAL CLAUSES

More than one past participial clause may occur with a single main verb. Usually a sequence of actions is involved, and common English equivalents are such sentences as 'I go home, eat dinner and go to bed' or 'after going home and eating dinner, I'll go to bed'.

මදින මිනිසා ගහට නැගලා මල අඟ
වකක් කපලා මුට්ටියක් එල්ලනවා.

The man who is tapping climbs
the tree, cuts the flower,
and hangs a pot.

මම ගෙදර ගිහිල්ලා කෑම කාලා ආපහු
එන්නම්.

I'll come back after going home
and eating dinner.

බඩා එත්තට ගිහිල්ලා පොල් කඩලා
වැටක් බැඳලා ගෙදර ගියා.

Banda went to the estate, picked
coconuts, built a fence, and
went home.

4. NUMERAL EXPRESSIONS

4.1 සැරේ and පාර are synonyms meaning 'time, occasion, instance'. They both occur in the construction "Numeral stem plus indefinite noun" (27, 6) to express 'two times', 'three times', etc.

දවසට දෙසැරයක් හැම ගහකටම
නගින්න සිත.

Twice a day you have to climb
each tree.

දවසට දෙපාරක් හැම ගහකටම
නගින්න සිත.

මේ බේත දවසට තුන් සැරයක් කෑමට
පස්සෙ බොන්න.

Take this medicine three times
a day after meals.

මේ බේත දවසට තුන් පාරක් කෑමට
පස්සෙ බොන්න.

4.2 Although only a limited number of nouns may occur in the construction "Numeral stem plus indefinite noun," as pointed out in Lesson 27, almost all nouns can occur in a similar construction with the numeral 1, එක, and an indefinite noun. Note that the indefinite noun මිනිසෙක් means 'a man' and when used with එක, that is එක මිනිසෙක්, means 'one man':

එක මිනිසෙක්	one man
එක ගහක්	one tree
එක පාරක්	one time, one instance

In emphatic sentences, when the indefinite noun with or without එක is emphasized, the assertion marker replaces the indefinite ending and the meaning is 'only':

මට ඕන රුපියලයි.

I want (only) a rupee.

මට ඕන එක රුපියලයි.

I want only one rupee.

5. 'SIMILAR TO'

සමාන is used as a postposition with a dependent noun in the dative case meaning 'similar to, like'. The phrases formed in this way act as adjectives:

රූ බිරවලට සමානයි.	Toddy is similar to beer.
මේ නෞතා අපේ අම්මාට සමානයි.	This woman is like my mother.
අරකට සමාන පොතක් ඕන.	I want a book similar to that one.
මට අපේ මාමාට සමාන මහත්තයෙක් හමුවී උනා.	I met a gentleman like my uncle.

The phrase එක , like එක වගේ means the same as 'identical,' 'alike'. Both phrases may act as adjectives:

මේ ලමයි දෙන්නා එක සමානයි.	These two boys are alike.
මේ ලමයි දෙන්නා එක වගෙයි.	

ඇමෙරිකාවේ මිනිස්සුයි ඉංග්ලිසි මිනිස්සුයි එක සමානයි.	Americans and Englishmen are alike.
ඇමෙරිකාවේ මිනිස්සුයි ඉංග්ලිසි මිනිස්සුයි එක වගෙයි.	

However, only එක වගේ , not එක සමාන may be used with a verb:

මේ පොත් දෙක මට පේන්නෙ එක වගෙයි.	These two books look alike to me.
මේ ලමයි දෙන්නාට එක වගේ වැඩ කරන්න බැ.	These two boys can't work alike.

6. ඊ, මී

When මේ 'this' and ඒ 'that' occur before the postposition උග 'near', they take the forms ඊ and මී respectively. These phrases have the meaning 'next to this', 'next to that':

මී උග සුමානෙ මම පවුල බලන්න යන්නමී.	Next week I'm going to see my family.
මී උග හෝටලේට යන්න.	Go to the hotel next to this one.

මාමාගේ කඩේට යන්න එපා. ඊ ලග කඩේට යන්න.

Don't go to (your) uncle's shop. Go to the one next to it.

In the dative case, these expressions are used as adverbs meaning 'next' (after this, after that).

ඊ ලගට මම ගෙදර ගියා.

Next (after that) I went home.

මී ලගට පස්වෙනි පාඩම කියවමු.

Next (after this) let's read the fifth lesson.

7. 'GET A CHANCE TO'

හමිබ වෙනවා 'meet', with a dependent infinitive and a subject in the dative case, has the usual English equivalent 'get a chance to', 'have the opportunity to':

මට මේ සුමානෙ කොහේවත් යන්න හමිබ වෙන්නෙ නෑ.

This week I won't get a chance to go anywhere.

ඔහේට පැති කන්න හමිබ උනා, නේ?

You have had a chance to eat treacle, haven't you?

8. 'CLIMB, DESCEND'

නගිනවා 'climb up', 'ascend', and බහිනවා 'climb down', 'descend' frequently imply a point to which or from which and hence usually occur with a noun or pronoun in either the dative or instrumental case:

ඔහේ ගහෙන් බහින්න.

You come down from the tree!

ඔහේ මෙතෙන්නට බහින්න.

Come down here!

ඔහේ බස් එකට නගින්න.

You get into the bus.

මෙතනින් නගින්න පටන්ගන්න.

Begin climbing from here.

9. බලනවා

බලනවා 'to see' may have as object a clause with the verb in the simple form:

මම බොහෝ වැටක් බඳිනවා බැලුවා.

I saw Banda build a fence.

එතකොට හකුරු හදනවාත් බලන්න
පුලුවනි.

Then you can watch them make
hakuru, too.

10. 'SEE'

The present tense simple and emphatic forms of the verb දකිනවා 'to see' are used only in a few fixed idiomatic expressions. Instead, Sinhalese uses the verb ජේනවා to express 'to see' in the present tense. In forms other than the present simple and present emphatic, either දකිනවා or ජේනවා may be used with no difference in meaning. Note that ජේනවා always takes a dative case and දකිනවා a direct case subject; but either verb may take a direct case noun or pronoun or a simple verb clause as object:

මට මිනිසෙක් එනවා ජේනවා.

I see a man coming.

ඔහේට ජේන්නෙ කොයි පන්සල ද?

Which temple do you see?

මම හකුරු හදනවා දැක්කා.

I saw hakuru being made.

මට හකුරු හදනවා පෙනුනා.

11. 'FALSE'

The noun බොරුව means 'the lie'. However, Sinhalese commonly uses the plural බොරු in situations where English would use the adjective 'false', as in the idiom ඇත්තද, බොරු ද? 'true or false?'; literally 'the truth or lies?':

ඒ කතාව බොරු.

That story is false.

ඒක බොරු කතාවක්.

That is a false story.

Exercises

A. Substitute orally:

1. ඔහේ දන්නවා ද

how trees are tapped

how hakuru is eaten

how the estate is cleaned

how trees are climbed

how the car is serviced

how coconuts are picked

how beer is made

how money is paid

2. මහත්තයා ආපහු ගියා.

kept the car in the garage
and
ate good and
drank beer and
told lies and

came to my house and
saw how coconut trees
are tapped and
bought coconut toddy and
ate syrup with yoghurt
and

3. මම ගතව නගිනවා.

twice a day
once a day
three times a day
four times a day

five times a day
six times a day
eight times a day
twelve times a week

4. මටත් තියෙනවා.

a cook similar to yours
a dress similar to your son's
an estate similar to my uncle's
a shop like yours
a building like that hotel
a fence similar to this

5. මහත්තයාට බලන්න පුලුවනි.

Banda building a fence
them make toddy
the bus being stopped
the train arriving at the station
the gentleman reading the paper
the car being serviced
one driving the train
trees being tapped

B. Transform according to the model, combining the given sentences with past participles

මම ගමට ගියා. වැඩ කෙරුවා.....මම ගමට ගිහිල්ලා වැඩ කෙරුවා.

1. බඩා වැට බැන්දා. පොල් කැටුවා. කාර් එක සේදුවා.
2. මිනිසා ගහට නැග්ගා. මල කැපුවා. මුට්ටියක් එල්ලුවා.
3. මහත්තයා කෑම කනවා. නිදාගන්නවා.
4. ගුනපාල කොලඹ යනවා. කඩේට බඩු ගේනවා. ලාබෙට විකුනනවා.
5. අපි කිරි මුදවනවා. පැනිත් එක්ක කනවා.
6. උන්නැහේ බේරුවල යාපි. ගස් මදින හැටි බලාපි.
7. මම ඕකට සමාන පොතක් ගත්තා. ඒක ඉස්කෝලෙට ගෙනිව්වා.

C. Conversations:

1. Explain to someone in Sinhalese how coconut trees are tapped in coastal areas.
2. Say in Sinhalese how a cup of tea is made.
3. Imagine that you saw an automobile accident and describe it in Sinhalese.

Review 8

A. Substitute orally:

1. ඔහේට නරක ද.....?
if you go to a job
if you thatch this roof with coconut leaves
if you come by bus every day
if you think of writing a new book
if you start work in the office
if you treat this patient if you have a possibility
if you see a good doctor in Colombo
if you come to dinner with us today

2. මම කොලඹ යනවා.

once a month	every month
frequently	every week
twice a week	the whole week
every day	every morning
occasionally	every day at 5:15 p.m.

3. ලමයාට

is injured	might get sick
is sick	might get a fever
is cold	caught a cold
is sleepy	might get injured
is tired	became very ill
is hungry	got badly hurt

4.මහත්තයා දන්නේ නැද්ද?

how toddy is tapped
 how doctors work in the hospital
 how roofs are thatched in villages
 how poor people live in this area
 how people drink beer in America
 how curry is made with red pepper
 how the toddy tapper climbs the tree and hangs a pot
 how Jinasena drives the estate truck

5. මීගමු යන කොට

we saw them making hakuru
 we saw the Vesak decorations that were made in competition
 the child might see the men climbing trees and tapping
 toddy
 we can see them cutting the flowers and hanging pots
 we might get to see a Perahera
 we might get a chance to stop at that famous temple a bit
 we might get to see how the people in the seacoast area
 work
 father might get to drive the big boss's Austin

B. Transform to 'not only . . . but also . . . sentences, according to the model:

මේවා ගඬොලොත් බඳිනවා, කලු ගලොත් බඳිනවා.....මේවා ගඬොලෙන් විතරක් නෙවි, කලු ගලොත් බඳිනවා.

1. මහත්තයා කාර් එකක් එලවනවා, කන්තෝරුවෙ වැඩක් කරනවා.
2. උන්නැහේ වත්තක් බලාගන්නවා, ගෙදර වැඩක් බලාගන්නවා.
3. ගුනසිංහ පොතක් ලියනවා, ඉගැන්වීමක් කරනවා.
4. මට වැඩකාරයෙකුත් නෑ, උයන්න කෙනෙකුත් නෑ.
5. මගේ කාර් එකක් කැඩීලා, උන්නැහේගෙ කාර් එකක් කැඩීලා.
6. පයින් ගියොත් රස්තියාදු වෙන්නත් වෙනවා, මහන්සි වෙන්නත් වෙනවා.
7. ඉස්පිරිතාලට නොගියොත් දොස්තර හම්බ වෙන්නත් බෑ, බේක් ගන්නත් බෑ.

C. Transform to 'too' sentences, according to the model:

මට සිංහල කෑම විතරක් නෙවි, ඉන්දියාවෙ කෑමත් කන්න පුලුවනි.....
මට සිංහල කෑමත් කන්න පුලුවනි, ඉන්දියාවෙ කෑමත් කන්න පුලුවනි.

1. මෙහේ ගෙවල්වල පොල් අතු විතරක් නෙවි උලුත් හෙවිලි කරනවා.
2. ගුනසිංහට විතරක් නෙවි මටත් පොත් ලියන්න පුලුවනි.
3. මගේ පුතාට විතරක් නෙවි උවටත් අවුරුදු විස්සක් විතර වෙනවා.
4. ඒ ලමයා විතරක් නෙවි එයාගෙ යාලුවොත් ගමක් ගානෙ ඇවිදිනවා.
5. ඉඩ තියෙනවා නම් හේ වලට විතරක් නෙවි කෑමටත් එන්න.
6. පුලුවන්කමක් නැත්තං මේ වැඩේ විතරක් නෙවි අනිත් වැඩත් කරන්න එපා.
7. ඕන කමක් තියෙනවා නම් මේ වැඩේ විතරක් නෙවි මීට වැඩියෙ ලොකු වැඩත් කරන්න පුලුවනි.

D. Transform to 'get ready' sentences, according to the model:

මම දැන් කොලඹට යනවා.....මම දැන් කොලඹට යන්න හදනවා.

1. ලමයා ඉස්කෝලෙ වැඩ කරනවා.
2. මදින මිනිසා ගහට නගිනවා.
3. දොස්තර උන්නැහේ ලෙඩ්ඩු බලනවා.
4. අර මිනිස්සු හකුරු හදනවා.
5. අම්මා ගෙදර වැඩ කරනවා.
6. වීරසිංහ කතාවක් කියනවා.

E. Transform to 'must have' sentences, according to the model:

ජනසේන පනහට විතර ගියා.....ජනසේන පනහට විතර යන්න ඇති.

1. මහත්තයා වත්තෙ වැඩ ඉවර කෙරුවා.
2. අම්මා මේ බඩු නයට ගත්තා.
3. එයා අලුත් නවකතා පොතක් ලිව්වා.
4. බොයා අද උදේ රා මැද්දා.
5. මිනිසා රා සේරම බිව්වා.
6. මේ ලී වේයො කෑවා.
7. බාජ්ජා ඒ වැඩපල හෙවිලි කෙරුවා.
8. මහත්තයා වන්දෙ දිනුවා.

F. Conversations:

1. X wants to run for office in the forthcoming village council elections. Y dislikes politics and tries to dissuade him from doing so. X says that he has the interest of the people at heart, and gives it as the reason for his decision. But Y challenges X's knowledge of politics.

2. X wants to see a doctor about an ailment of his. Y gives him all the information on a couple of good doctors in the city, but persuades him to enter the hospital. Hospital service is free, and the medicine and care are as good as in private nursing homes. X, however, decides to see a doctor privately and enter a private nursing home for treatment.

3. X visits Y. Y and his wife give him tea. X stays to lunch, and leaves at about 2:30 in the afternoon to catch a bus to Kandy. He has some relatives in Kandy. They discuss their business and children's education.

4. X is in need of a cook. He interviews several people and finally chooses one who seems good at making Sinhalese food.

5. Someone comes to see Mr. Perera at his house. He has an appointment to see him, but Perera is away and won't be back before lunch. Perhaps he might even stay out to lunch. He must have forgotten about the appointment. Mrs. Perera gets all this information from the stranger and fixes a new appointment.

6. John has never seen the coastal area. Gunasinha is writing a book about that area and now lives there, so he knows all about it. He will take John there and show him about. John can stay at his house. He tells John about toddy tapping and the other activities that they will see there.

7. Weerasinghe tries to explain to a policeman how the accident happened.

LESSON 33

Conversation: The Government of Ceylon

John asks his friend Gunapala about the system of government in Ceylon.

JOHN

මන්ත්‍රීවරයා

Member of Parliament

ලංකාවේ පාර්ලිමේන්තුවේ මන්ත්‍රීවරු
කීදෙනෙක් ඉන්නවා ද?

How many representatives are
there in the Ceylon Parli-
ament?

GUNAPALA

එකසිය පනස් එක් දෙනෙක් ඉන්නවා.

There are 151.

මහජන
තෝරනවා

public (adj.)
choose, select

එයින් එකසිය හතළිස්පස් දෙනෙක්
මහජන චන්දෙන් තෝරන මන්ත්‍රීවරු.

Of these 145 are representatives
chosen by public election

අගමැතිතුමා
කැමැත්ත
අග්‍රාධ්‍යකාරතුමා
පත්කරනවා

Prime Minister
wish, desire
Governor General
appoint

අනිත් හයදෙනා අගමැතිතුමාගේ
කැමැත්තේ හැටියට අග්‍රාධ්‍යකාරතුමා
පත්කරන මන්ත්‍රීවරු.

The other six are representa-
tives appointed by the
Governor General according to
the desire of the Prime
Minister.

JOHN

පාර්ලිමේන්තු
කොට්ඨාස

Parliament (stem)
district, constituency

එහෙත්ම ලංකාවේ පාර්ලිමේන්තු කොට්ඨාස
එකසිය හතළිස්පහක් තියෙනවා?

Then there are 145 Parliamen-
tary districts in Ceylon?

GUNAPALA

මන්ත්‍රී
දෙතුන් දෙනෙක්

Member of Parliament (stem)
two or three (animate)

නෑ. නෑ. සමහර මන්ත්‍රී කොට්ඨාසවල
මන්ත්‍රීවරු දෙතුන් දෙනෙක් තෝරනවා.

No. There are two or three
M.P.'s chosen for some
representative districts.

ගනන, ගනන

number, quantity

ඒක නිසා කොට්ඨාස ගනන ඊට වඩක්
අඩුයි.

Therefore the number of dis-
tricts is somewhat less than
that.

JOHN

ඇරෙන්න
ඇමතිවරයා

besides
minister

අගමැතිතුමා ඇරෙන්න තව ඇමතිවරු
කීදෙනෙක් ඉන්නවා ද?

Besides the Prime Minister,
how many more ministers are
there?

GUNAPALA

නියම
නියමයක් නෑ

fixed
not fixed

ඒ ගනන නියමයක් නෑ. සාමාන්‍යයෙන්
දොළොස් දෙනෙක් දහතුන් දෙනෙක්
විහර පත්කරනවා.

That number is not fixed.
Generally about twelve or thir-
teen are appointed.

JOHN

සියලුම

" all

ඒ සික්කොම තෝරන්නේ අගමැතිතුමා වෙන්න ඇති.

Probably they are all chosen by the Prime Minister, eh?

GUNAPALA

තමන්ගේ පක්ෂය

one's own party

ඔව්. අගමැතිතුමා තමන්ගේ පක්ෂයට අයිති මන්ත්‍රීවරුන්ගෙන් තමයි ඇමතිවරු තෝරාගන්නේ.

Yes. The Prime Minister chooses ministers from members of Parliament belonging to his own party.

JOHN

අගමැතිතුමා තෝරන්නේ කවුද?

Who chooses the Prime Minister?

GUNAPALA

අග්‍රාධිකාරතුමා

The Governor General

නායකයා

leader

උන්නැහැ වැඩි මන්ත්‍රීවරු ගනනක් ඉන්න පක්ෂය නායකයා අගමැති හැටියට පත්කරනවා.

He appoints the leader of the party with the most M.P.'s Prime Minister.

JOHN

අග්‍රාධිකාරතුමා පත්කරන්නේ මහජන චන්දනේ ද?

Is the Governor General chosen by public election, too?

GUNAPALA

මහරජින

queen

නැ. අග්‍රාධිකාරතුමා පත්කරන්නේ මහරජින.

No. It's the Queen who appoints the Governor General.

උපදෙස්

advice, counsel

මහරජිනට ඒකට උපදෙස් දෙන්නේ අගමැතිතුමා.

The Prime Minister advises the queen on that.

නියෝජිතයා

representative

අග්‍රාධිකාරතුමා මහරජයාගේ නියෝජිතයා.

The Governor General is the queen's representative.

වෙනුවෙන්

on behalf of

මහරජයා වෙනුවෙන් කටයුතු කරන්නේ අග්‍රාධිකාරතුමා තමයි.

It is the Governor who carries out duties on behalf of the queen.

JOHN

මොකටද

why, what for

අග්‍රාධිකාරතුමා මන්ත්‍රීවරු හයදෙනෙක් තෝරන්නේ මොකට ද?

Why does the Governor General choose six representatives?

GUNAPALA

සුලුජාතිය

minority community

ඒ තෝරන්නේ සුලුජාතිවලට අයිති මිනිස්සුන්ගේ නියෝජිතයෝ හැටියට.

They are chosen as representatives of the people belonging to minority communities.

ලංකාවේ සුලුජාති කිපෙක මිනිස්සු ඉන්නවා.

There are people of several minority communities in Ceylon.

ලංසි

Burghers

මැලේ

Malays

වෙනම

separately

ලංසි මැලේ වගේ ජාතිවල මිනිස්සුන්ට වෙනම ආසන නෑ.

There aren't seats separately for people of communities such as Burghers and Malays.

ඒක නිසා, ඒ අයට මන්ත්‍රීවරු වන්නේද පත්කරන්න විදියක් නෑ.

Therefore those people have no way of electing their own representatives.

JOHN

සැනේට්

Senate (stem)

සැනේට් මන්ත්‍රීවරුන්ව පත්කරන්නේ කවුද?

Who chooses the members of the Senate?

GUNAPALA

සැනේට් සභාව

the Senate

සැනේට් සභාවේ මන්ත්‍රීවරු තිස්දෙනෙක්
ඉන්නවා.

In the Senate there are thirty
members.

එයින් පාලෝස්දෙනෙක් පාර්ලිමේන්තු
මන්ත්‍රීවරුන්ගේ චන්දෙන් පත්කරන අය.

Of those fifteen are people
chosen by vote of the M.P.'s.

අනිත් පාලෝස්දෙනාව පත්කරන්නේ
අග්‍රාධ්‍යායුක්තවරයා.

The other fifteen are appointed
by the Governor General.

JOHN

මම ආසයි මෙහේ පාර්ලිමේන්තු
රැස්වීමක් බලන්න.

I'd like to see a meeting of
the Parliament here.

GUNAPALA

විවුර්ත කරනවා

declare open

මහත්තයා තව මාස දෙකක් විතර
ඉන්නවා නම් පාර්ලිමේන්තුව
විවුර්තකරන උත්සවේ බලන්න යන්න
පුලුවනි.

If you are going to be here for
about two more months you can
go to see the ceremony of the
opening of Parliament.

JOHN

අදහස් කරනවා

intend

මම තව මාස හතරක් පහක් ම මෙහේ
ඉන්න අදහස් කරනවා. ඒක නිසා
බලන්න පුලුවනි.

I intend to be here as many as
four or five more months.
Therefore I can see it.

GUNAPALA

එහෙනම් මහත්තයාට නිදහස් උත්සවෙන්
බලන්න පුලුවනි.

Then you can see the indepen-
dence celebrations also.

ජයට

in a grand manner

පවත්නනවා

hold, conduct

මේ පාර නිදහස් උත්සවේ බොහෝම
ජයට පවත්වන යනවා දු.

It seems that they are going
to hold this year's indepen-
dence celebrations on a
grand scale.

Grammar

1. NEW NOUNS

Class 2

අයිතිවාසිකම	right; gen.	අයිතිවාසිකමේ	pl.	අයිතිවාසිකම්
කැමැත්ත	wish; gen.	කැමැත්තේ	pl.	කැමැති
ගනන	number; gen.	ගනනේ	pl.	ගනන්
සැනේට් සභාව	the Senate; gen.	සැනේට් සභාවේ	pl.	සැනේට් සභා
සුලුජාතිය	minority community; gen.	සුලුජාතියේ	pl.	සුලුජාති

Class 4

කොට්ඨාස	district, constituency; pl.	කොට්ඨාස
පක්ෂ	party; pl.	පක්ෂ

Class 5

අගමැතිතුමා	Prime Minister; pl.	අගමැතිතුමාලා, අගමැතිවරු
අග්‍රාධ්‍යක්ෂාරතුමා	Governor General; pl.	අග්‍රාධ්‍යක්ෂාරතුමාලා
ඇමතිවරයා	Minister; pl.	ඇමතිවරු
නායකයා	leader; pl.	නායකයෝ
නියෝජිතයා	representative; pl.	නියෝජිතයෝ
මන්ත්‍රීවරයා	member (of Parliament); pl.	මන්ත්‍රීවරු
මහරැජින	Queen; pl.	මහරැජිනියෝ
උපදෙස්	advice (plural only)	

2. NEW VERBS

Class 1

අදහස් කරනවා	intend
තෝරනවා	select
පත්කරනවා	appoint
පවත්නවා	hold, conduct
විවුර්ත කරනවා	declare open

3. THE OBJECT MARKER -ච

The direct object of a verb in Colloquial Sinhalese is generally in the direct case. However, if the direct object is an animate noun or pronoun, some speakers may mark it by adding a form -ච. In the singular, -ච is added to the direct case form, and in the plural it is usually added to the stem with -න් that precedes case endings.

Singular Object

Plural Object

මිනිසාච	man	මිනිස්සුන්ච
හරකාච	one head of cattle	හරකුන්ච
ගුරුවරයාච	teacher	ගුරුවරුන්ච

When -ච is added to the first person pronouns මම and අපි, the results are මාච and අපච.

Some speakers use -ච more frequently than others. It is always an alternate for the direct case form, but only in the direct object position, and only with animate forms:

මම මිනිසාච දැක්කා.

I saw the fellow.

මිනිසා මාච දැක්කා.

The fellow saw me.

4. 'TWO OR THREE'

In Lesson 21 expressions for 'two or three,' 'three or four,' etc., were introduced. These were formed with both numerals in the indefinite form and could be made with either inanimate or animate numerals:

එකක් දෙකක්
එක්කෙනෙක් දෙන්නෙක්

For these expressions there are alternatives which occur for certain numerals as follows:

1. For inanimate numerals there is an alternative with the first numeral in the definite form and the second numeral either definite or indefinite depending on sense. This alternative is for the most part limited to the following numeral combinations:

දෙක තුන	two or three	දෙක තුනක්	(a) two or three
තුන හතර	three or four	තුන හතරක්	(a) three or four
හත අට	seven or eight	හත අටක්	(a) seven or eight

මේ පොත් තුන හතර කඩේ තියන්න.

Put these three or four books in the shop.

මට සිගරට් තුන හතරක් ගන්න ඕන.

I want to get three or four cigarettes.

2. For animate numerals there is an alternative with the first numeral in the stem form and the second numeral either definite or indefinite depending on sense. This alternative is largely limited to the following combinations:

දෙ තුන් දෙනා	two or three	දෙ තුන් දෙනෙක්	(a) two or three
තුන් හතර දෙනා	three or four	තුන් හතර දෙනෙක්	(a) three or four
හතර පස් දෙනා	four or five	හතර පස් දෙනෙක්	(a) four or five
හත් අට දෙනා	seven or eight	හත් අට දෙනෙක්	(a) seven or eight
දහ දොළොස් දෙනා	ten or twelve	දහ දොළොස් දෙනෙක්	(a) ten or twelve
විසි තිස් දෙනා	twenty or thirty	විසි තිස් දෙනෙක්	(a) twenty or thirty

මේ ලමයි දෙ තුන් දෙනාට වඩුවැඩ උගන්නන්න.

Teach these two or three boys carpentry.

මිනිස්සු දෙ තුන් දෙනෙකුට වැඩියෙ යවන්න එපා.

Don't send more than two or three men.

5. OTHER

In positive statements the form **තව** when used with a singular indefinite noun, equates with English 'another (an additional one)' and **වෙන** equates with English 'another (a different one)'. These forms may be used with plural nouns with the same distinction in meaning; that is 'other (additional)' and 'other (different)'.

මට තව පොතක් දෙන්න.

Give me another book (This one isn't enough).

මෙහෙ තව පොත් තියෙනවා ද?

Are there other (i.e., more) books here?

මට වෙන පොතක් දෙන්න.

Give me another book (I don't like this one).

මෙහෙ වෙන පොත් තියෙනවා ද?

Are there other books here? (These won't do.)

In negative sentences only **වෙන** is used, and it may have either meaning:

මට වෙන පොතක් එපා.

I don't want another book (either one more or one instead of this one!).

මෙහෙ වෙන පොත් නැද්ද?

Aren't there other books here? (Either any more or others to replace these.)

The form **අනිකි** equates with the English 'the other' either singular or plural:

මට අනිකි පොත දෙන්න.

Give me the other book.

අනිකි බඩු ගෙනාවෙ නැද්ද?

Didn't you bring the other goods?

The emphatic particle ම when added to වෙන 'other' produces an adverbial expression equating with English 'separately':

මම වෙනම වැඩ කරන්නම්.

I'll work separately.

ඒ මිනිස්සුන්ට වෙනම ආසනයක් නෑ.

Those people don't have a separate representative (lit. They don't have a seat separately).

6. COMPARATIVE DEGREE

It has already been noted that there is a comparative construction with the form වැඩියෙ plus a dependent noun in the dative case:

මේ පොත අරකට වැඩියෙ හොඳයි.

This book is better than that one.

For many adjectives the වැඩියෙ may be omitted with no change in meaning. The student should note these when he meets them.

Thus:

මේ පොත අරකට වැඩියෙ ලොකුයි. or මේ පොත අරකට ලොකුයි.

This book is bigger than that one.

මේ පොත අරකට වැඩියෙ පොඩියි. or මේ පොත අරකට පොඩියි.

This book is smaller than that one.

Other examples are:

කොට්ඨාස ගණ රට අඩුයි.

The number of districts is smaller than that.

මගේ චන්ද්‍ර ගණ රට වැඩියි.

The number of votes I got is greater than that.

7. 'EXCEPT'

The form ඇරෙන්න 'except,' 'with the exception of,' 'besides,' is used with a dependent noun, the case of which depends on the construction:

මහත්තයා ඇරෙන්න තව හයදෙනෙක් ඉන්නවා.

There are six besides the master.

මට ඇරෙන්න වෙන කාටවත් සිංහල බෑ.

No one knows Sinhalese except me.

8. REFLEXIVE PRONOUN

The reflexive pronoun in Sinhalese is තමන් (with an alternate form තමුන්). It is usually used in the third person; 'he himself,' 'they themselves,' etc. It is occasionally used in the first or second person, but the student should avoid this, since it is so used only in special circumstances. තමන් (තමුන්) has the usual case forms:

DIRECT	තමන්	(or තමුන්)
DATIVE	තමන්ට	(or තමුන්ට)
GENITIVE	තමන්ගේ	(or තමුන්ගේ)
INSTRUMENTAL	තමන්ගෙන්	(or තමුන්ගෙන්)

It may be used as a pronoun referring to the same person as the subject, but it is not obligatory:

ඒ මිනිස්සු එයාලාගේ කාර්වලින් යාහි.

ඒ මිනිස්සු තමන්ගේ (තමුන්ගේ) කාර්වලින් යාහි.

Those men will go in their (own) cars.

ඔය ලමයි ඔය ලමයින්ට ඕන පොත් අර සාප්පුවෙන් ගන්න.

ඔය ලමයි තමන්ට (තමුන්ට) ඕන පොත් අර සාප්පුවෙන් ගන්න.

You (boys) get the books you want from that shop.

9. වෙනුවෙන්

The form වෙනුවෙන් is used with a dependent noun in the direct case and means 'for, on behalf of.' The form වෙනුවට is also used with a dependent noun in the direct case and means 'for, in place of.'

මම මහත්තයා වෙනුවෙන් රැස්වීමට යනවා.

I will go to the meeting for the master.

අම්මා සල්ලි වෙනුවට පොල් දුන්නා.

Mother gave coconuts in place of money.

10. 'WHAT FOR'

The form මොකටද means 'what for?,' 'for what purpose?'

මම ඒ පල් කතාව අහන්නෙ මොකට ද?

What should I listen to that dry talk for?

11. අය

අය 'they,' 'those people' is used only with some preceding form qualifying it:

මේ අය

these people

වැඩ කරන අය

working people

හුණක් අය

many people

12. 'INTEND'

The verb අදහස්කරනවා 'intend to' takes a subject in the direct case and a dependent infinitive.

ඒ අය සිංහල ඉගෙනගන්න අදහස් කරනවා.

Those people intend to learn Sinhalese.

මම ලබන සුමානෙ මේක ඉවර කරන්න අදහස් කරනවා.

I intend to finish this one next week.

13. 'ALL'

The form ඔක්කොම 'all,' 'everybody' may be used as an alternative for සේරම . Like සේරම , ඔක්කොම may go either before or after the plural noun that it qualifies:

මේ ඔක්කොම පොත් අලුත්.

මේ සේරම පොත් අලුත්.

All of these books are new.

මම මේ පොත් ඔක්කොම සිත උනා.

මම මේ පොත් සේරම සිත උනා.

I needed all of these books.

14. TERMS OF RESPECT

To form terms of respect for people in high ranking positions, the forms වරයා or තුමා are added to noun stems. The plurals are වරු and තුමාලා:

ඇමතිතුමා	or	ඇමතිවරයා	the minister
ඇමතිතුමාලා	or	ඇමතිවරු	the ministers

ඇමතිතුමාලාත් රැස්වීමට එනවා ද?

ඇමතිවරුත් රැස්වීමට එනවා ද?

Are the ministers coming to the meeting, too?

15. ADJECTIVES

Adjectives may have an indefinite form. This form, like the indefinite of nouns, shows certain stem variations:

<u>Adjective</u>		<u>Indefinite Form</u>
හොඳ	good	හොඳක්
නරක	bad	නරකක්
නියම	fixed	නියමයක්
ලොකු	big	ලොකුවක්
පොඩි	small	පොඩියක්
අලුත්	new	අලුතක්
කැමති	like	කැමැත්තක්

The indefinite form is used in negative construction like the following, implying 'not particularly.'

ඒක හොඳක් නෑ.

That isn't very good.

ඒ ගාන නියමයක් නෑ.

That number isn't particularly fixed.

Exercises

A. Substitute orally.

1. මන්ත්‍රීවරු කීදෙනෙක් ඉන්නවා ද?

In Ceylon Parliament	In our parliament
In the Ceylon government	In your country
In Ceylon	In this parliamentary district
In the Indian Parliament	In your representative dis- trict

2. මේ අය පක්ෂරත මන්ත්‍රීවරු.

by the Governor General	from minority communities
by the Prime Minister	from the Senate
by the Parliament	from the Malay people
by public vote	from our party
by the public	from the Prime Minister's party

3. අද වැඩට ලබයි එවන්න.

two or three	four or five
three or four	ten or twelve
seven or eight	one or two

4. මට දෙන්න.

another book (in addition to this)
some other book
the other book
100 bricks more
the other 200 rupees
another five or six books (in addition)

5. මේ වන්න

better than that	smaller than the other estates
bigger than that	like the M.P.'s estate
newer than my estate	like a coconut estate
more expensive than	not good enough
Mr. Perera's estate	not as good as my estate

6. කාටවත් කියන්න එපා.

except the master
except Mr. Perera
except the doctor
except him
except the driver

except the M.P.
except Governor General
except the Prime Minister
except the Sinhalese people

7. කවුරුවත් යන්න නෑ.

except the master
except Mr. Perera
except the doctor
except him
except the driver

except the M.P.
except the Governor General
except the Prime Minister
except the Sinhalese people

8. කාගෙන්වත් යලලි ගන්න එපා.

except the master
except Mr. Perera
except the doctor
except him

except the Sinhalese people
except the dancers
except the M.P.'s
except the driver

9. උන්නැහෙ රජවමට ගියා දු.

on behalf of the big boss
on behalf of the Prime Minister
on behalf of the Governor General
on behalf of the ministers
on behalf of the M.P. of this area
on behalf of the Head Teacher
on behalf of his father
on behalf of the teachers

10. අපි එලෝලු ගන්නා.

in place of money
in place of rice
in place of meat

in place of fruit
in place of tea
in place of milk

B. Transform according to the model by changing the numeral phrase to the indefinite:

ලමයාට මේ පොත් දෙක තුන දෙන්න...ලමයාට මේ පොත් දෙක තුනක් දෙන්න.

1. මිනිස්සු දෙතුන් දෙනා වැඩට ගියා.
2. සිගරට් හතර පහ මේසෙ උඩින් තියන්න.
3. පොත් හත අට ලමයාට දුන්නා.
4. පොල් ගෙඩි දහේ දොලහ වත්තට දාන්න.
5. රූ කැමට මිනිස්සු හතර පස් දෙනා තානායමට ගියා දු.

C. Transform according to the model by using the indefinite form of the adjective to mean 'not particularly'

ඒක හොඳ නෑ...ඒක හොඳක් නෑ.

1. ඒ ගාන නියම නෑ.
2. ලමයා ලොකු නෑ.
3. මේ කැම නරක නෑ.
4. වත්ත පොඩි නෑ.
5. උන්නැහෙගෙ කාරි එක අලුත් නෑ.
6. ඒ පොත අමාරු නෑ.
7. උන්නැහෙ සිංහල කැමට කැමති නෑ.

D. Conversations

1. X and Y discuss the structure of the Ceylon Government. X knows that Ceylon has a parliamentary system of government, with a Governor General to represent the queen, but he doesn't know the exact number of M.P.'s and Ministers. Y, who knows facts and figures accurately, corrects X's statements.

2. X is a visitor to Ceylon. Y gives him some information about the public holidays in Ceylon and the significance of some of them, such as the Sinhalese New Year, the Vesak Festival, the Independence Celebrations, etc. He also describes the Kandy Perahera in which many elephants and dancers participate.

LESSON 34

Conversation: Going to a Movie

Since it is so hot, Gunapala and Jinasena decide to go to the movies.

GUNAPALA

අවිච
හින්දා
චිත්‍රපටිය

sunshine
because, since
the movie

අවිච සැර හින්දා අපි චිත්‍රපටියක්
බලන්න යමු.

Since the sunshine is so
strong, let's go and see a
movie.

මේ අවිචෙ ඇවිදින එක හරි අමාරයි.

It's really hard to walk in
this sun.

ඉක්මන් කරනවා
හෝ එක
ඇතුළු වෙනවා

hurry
the show
enter

ඉක්මන් කලොත් තුනේ හෝ එක බලන්න
ඇතුළු වෙන්න පුලුවනි.

If we hurry, we can get in to
see the three o'clock show.

JINASENA

හින්දර

the fire

එක හොඳයි. අවිච හින්දර වගෙයි
නේද?

That's fine. The sunshine is
like fire, isn't it?

පායනවා

clear up,
become hot and dry

පායන කොට දිගටම පායනවා.

When it gets hot and dry it
keeps right on.

වහින්න ගන්නවා
වහින්න පටන්ගන්නාම දිගටම වහිනවා.

දේසගුණේ
පුදුම
මේ දවස්වල දේසගුණේ පුදුමයි.

fපිලිමි එක
මොකද්ද බලන්න කැමති පිලිමි එක?
සිංහල fපිලිමි එකක් බලමු ද?

start to rain
When it starts to rain it
keeps right on raining.

weather, climate
amazing
The weather these days is
amazing.

the film
What film would you like to
see?
Shall we see a Sinhalese film?

GUNAPALA

හින්දි
සින්දුව
හින්දි fපිලිමි එකකට ගියොත් සින්දු
එකක් අහන්න පුලුවනි නේද?

වෙමිබිලි එක
දැන් වෙමිබිලි එකේ භොඳ පින්තුරයක්
පෙන්වනවා.

Hindi
the song
If we go to a Hindi film we
can hear some songs, can't
we?

the Wembley
They are showing a good picture
at the Wembley now.

JINASENA

භෝල් එක
රස්නෙ
එහෙමම ඒක බලමු.
භෝල් එකෙන් මේ වගේම රස්නෙද
දන්නෙ නෑ.

the hall, theater
hot, heat
Then let's see that.
I wonder if it's as hot in the
theater.

GUNAPALA

ඇතුල
නෑ. භෝල් එක ඇතුලෙ රස්නෙ නැතුව ඇති.

inside
It probably isn't as hot in-
side the theater.

වටේට දැනෙනවා	around feel
ඒ වටේට ගස් තියෙන හින්දා රස්නෙ දැනෙනවා අඩුයි.	Since there are trees around it, you feel the heat less.
පික්වර් එක	movie
ඔහේ මට ඉස්සර හින්දි පික්වර් දැකලා තියෙනවා ද?	Have you seen Hindi movies before?

JINASENA

ගාල්ල	Galle
දැන් මාස හතරකට පහකට විතර ඉස්සර හින්දි පික්වර් එකක් දැක්කා ගාල්ලේදී.	About four or five months ago I saw a Hindi film in Galle.
එවිවරයි	that's all
එවිවරයි මම දැකලා තියෙන්නෙ.	That's all I've seen.
අල්ලනවා	catch, appeal
ඒක නම් මගෙ හිතට ඇල්ලුවෙ නෑ.	But it didn't appeal to me.
නමුත් වෙමිබිලි එකේ තියෙන විග්‍රහවය ගොඳයි කියලා පත්තරේ තිළෑ.	But it said in the paper that the picture at the Wembley is very good.
හීළනාත්	even if there are, were
කතාව	story, plot
වැදගැම්මක් නෑ	useless, hopeless
සින්දු හීළනාත් සමහර පින්තූරවල කතාව වැදගැම්මක් නෑ.	Even if there are songs, the plot of some pictures is hopeless.

GUNAPALA

ඔහේ අකමැති නම් ඉගිරිසි පිල්ලි එකකට යමු.	If you don't like (Hindi films), we'll go to see an English film.
ආයාව	desire
තුල්ලුන්ක් එක	cool drink

fපිල්ලි එකක් බලන්න ආයාචක් නැත්නම්
ඇලිෆන්ට් හවුස් එකට ගිහිල්ලා
කුල්ට්‍රින්ක් එකක් බොමු.

If you don't feel like seeing
a movie, let's go to the
Elephant House and have a
cool drink.

JINASENA

නෑ. පික්චර් එකකට යමු.
හෝල් එකේදී මොකුත් බොන්න පුලුවනි.

No, let's go to the movie.
We can drink something in the
theater.

නතරවෙනවා

stop, tarry

ඇලිෆන්ට් හවුස් එකේ නතර උනොත්
පරක්කු වෙනවා.

If we stop at the Elephant
House we will be late.

බාගෙ

half

fපිල්ලි එකට තව තියෙන්නෙ පැය බාගයයි.

There's only a half hour before
the film.

හින්දි පින්තූර පැය තුනක් විතර ගන්නවා
නේද?

Hindi films take about three
hours, don't they?

GUNAPALA

ඔව්.

Yes.

JINASENA

වෙයි

might be, will be

එහෙනම් ඉවර වෙනකොට අවිච බැහැලා
රස්නෙ විකක් අඩුවෙයි නේද?

Then by the time it is over
the sun will have set and it
will be less hot, eh?

Grammar

1. NEW NOUNS

Class 1

තුල්ලුන්ක් එක	the cool drink; pl. තුල්ලුන්ක්ස්
පික්වර් එක	the picture, movie
වෙම්බ්ලි එක	the Wembley
ෂෝ එක	the show
ෆිල්ම් එක	the film
හෝල් එක	the hall

Class 2

අවිච	the sunshine; gen. අවිචෙ ; no pl.
අයාව	the desire; gen. අයාවෙ ; pl. අයාවල්
ගින්දර	the fire; gen. ගින්දරේ ; no pl.
ගාල්ල	Galle; gen. ගාල්ලෙ ; no pl.
චිත්‍රපටිය	the movie; gen. චිත්‍රපටියෙ ; pl. චිත්‍රපටි
හිත	the mind; gen. හිතේ ; pl. හිත්
සින්දුව	the song; gen. සින්දුවෙ ; pl. සින්දු

Class 4

දේසගුණේ	the climate; no pl.
රස්තෙ	the heat; no pl.

Other Nouns:

හින්දි	Hindi; no pl.
--------	---------------

2. NEW VERBS

අල්ලනවා	catch, appeal to
ලුක්මන් කරනවා	hurry
දැනෙනවා	feel, perceive
තහරවෙනවා	stop, tarry
පායනවා	clear up, become dry and hot
පෙන්නනවා	show
බහිනවා	go down, descend

3. THE PAST CONCESSIVE FORM

Sinhalese has a past concessive form of the verb made by dropping the final , from the past tense form of the verb and adding -ත් :

<u>Verb</u>		<u>Simple Past</u>	<u>Past Concessive</u>
කපනවා	cut	කැපුවා	කැපුවත්
කරනවා	do, make	කෙරුවා	කෙරුවත්
වෙනවා	be, become	උනා	උනත්
ඉන්නවා	be	උන්නා	උන්නත්
තියෙනවා	be	තීඋනා	තීඋනත්
බඳිනවා	fry	බැඳ්ඳා	බැඳ්ඳත්
වැටෙනවා	fall	වැටුනා	වැටුනත්

The concessive form is used to form clauses which are equivalent to those in English introduced by 'even if,' 'even though':

මහත්තයා ගියත් මම යන්න විදියක් නෑ.

Even if the master goes, I have no way of going.

ටැක්සියකින් ගියත් පරක්කු වේවී.

Even if he goes by taxi he'll be late.

මේ මස් බැඳ්ඳත් රස නෑ.

Even if this meat is fried it is not tasty.

A negative concessive clause may be formed by adding නො- before the concessive verb:

ඔහේ නොගියත් මම යනවා.

Even if you don't go, I'll go.

වැඩ නොකෙරුවත් සල්ලි හම්බවෙනවා.

Even if I don't work, I'll get money.

4. 'TO BEGIN'

Besides using පටන් ගන්නවා with a dependent infinitive in the meaning 'to begin' (Lesson 10), the verb ගන්නවා may be used by itself with the same meaning. The verb when used by itself in

this construction is likely to imply a certain amount of disapproval or dislike for the action involved:

වහින්න ගත්තාම දිගටම වහිනවා.

When it starts raining, it keeps right on.

මිනිසා එහෙම කතාකරන්න ගත්තාම, කවුරුවත් කට අරින්නේ නෑ.

When he begins to talk like that, no one else opens his mouth.

5. 'INSIDE' AND 'OUTSIDE'

The form ඇතුළු 'inside,' a noun of Class 2, functions as a postposition with a dependent noun in the direct case. Since it is a noun, the form ඇතුළු will appear in whatever case is required by the construction in which it appears:

ගේ ඇතුළට යන්න!

Go inside the house!

එයා හොල් එක ඇතුළෙන් පොත් වගයක් ගෙනාවා.

He brought some books out of the hall.

The form පිට 'outside,' a noun of Class 3, also functions as a postposition. Like ඇතුළු, පිට will appear in the case required by the construction in which it appears. A noun dependent on පිට is in the instrumental case unless පිට itself is in the instrumental case, in which event the dependent noun will be in the dative case:

හෝල් එකෙන් පිට ඒ මිනිස්සු හු කිව්වා.

Those people hooted outside the hall.

වත්තට පිටින් ඒ හොල්ල පාරක් හැඳුවා.

Those people built a road along the outside of the estate.

Note that the expressions 'to look inside' or 'to look outside' require ඇතුළු and පිට to be in the genitive case:

හෝල් එක ඇතුළේ බලන්න.

Look inside the hall.

මම ගෙයින් පිට බැලුවා.

I looked outside the house.

6. 'HALF'

With expressions of quantity, but not numerals, the form බාගෙ means 'half.' The noun dependent on බාගෙ is in the plural form:

fපිලිම් එකට තියෙන්නෙ තව පැය බාගයයි.

There is still a half hour before the film starts.

මේ වැඩ කරන්න තව දවස් බාගයක් ඕන.

We still need a half day to finish this work.

7. 'TO FEEL'

The verb දැනෙනවා 'feel' takes a subject in the dative case and an object in the direct case. In many instances in which English uses an adjective with the verb 'feel,' Sinhalese uses a noun:

මට අද රජ්ජෙ දැනෙනවා.

I feel the heat today.

8. හින්දා

හින්දා 'because, since' may replace නිසා 'because, since' in any construction in which the latter occurs (15,6).

අවිට සෑර හින්දා අපි චිත්‍රපටියක් බලන්න යමු.

අවිට සෑර නිසා අපි චිත්‍රපටියක් බලන්න යමු.

Since the sun is so hot, let's go see a movie.

පෙරේරා යාපනේට ගිය හින්දා මම කාර් එක මෙහෙට ගෙනාවා.

පෙරේරා යාපනේට ගිය නිසා මම කාර් එක මෙහෙට ගෙනාවා.

Because Perera went to Jaffna, I brought the car here.

වත්තෙ වැඩ නැති හින්දා මම ගමට ආවා.

වත්තෙ වැඩ නැති නිසා මම ගමට ආවා.

Since there is no work in the estate, I came home.

9. THE -යි FORM

The -ව් form of the verb (Lesson 10) has an alternate form which may be used in place of it with no difference in meaning. It is formed by substituting -යි for -ව් and shortening the preceding vowel:

<u>Verb</u>		<u>-ව් Form</u>	<u>-යි Form</u>
කනවා	eat	කාව්	කයි
බලනවා	see	බලාව්	බලයි
ඉන්නවා	be	ඉඳිව්	ඉඳියි
බඳිනවා	fry	බඳිව්	බඳියි
හේරෙනවා	understand	හේරේව්	හේරේයි

පහට විතර ගෙදර ඒව්.

පහට විතර ගෙදර එයි.

He will probably come home at about five.

ඒ චිත්‍රපටිය අද පෙන්නාව්.

ඒ චිත්‍රපටිය අද පෙන්නයි.

They might show that picture today.

10. IDIOMS

10.1 වැදගැවීමක් නෑ means 'to be no good, to be useless.'

එයගෙ කතාව වැදගැවීමක් නෑ.

His talk was useless.

10.2 The expression අවිච්ඡින්නයි means 'the sunshine is decreasing, it is getting less sunny.'

මේ දවස්වල හය වෙනත් ඉස්සෙල්ලා අවිච්ඡින්නයි.

These days even before six the sunshine has decreased.

10.3 The expression හිතට අල්ලනවා means 'to appeal to': The person involved is in the genitive case preceding හිතට : That which doesn't appeal may be a noun or a verbal noun.

ඒ චිත්‍රපටය මගේ හිතට ඇල්ලුවේ නැ.

That picture didn't appeal to me.

වැඩ කරන එක බෙඩාගේ හිතට ඇල්ලන්නේ නැ.

Working doesn't appeal to Banda

11. WRITING SYSTEM

The letter **sh** , like **sh** (Lesson 30) represents the sound represented as **sh** and sounded like the **sh** in English **show**. The words that these letters occur in must be learned as they occur, and the student may encounter some fluctuation in spelling.

A. Substitute orally:

1. මේ දවස්වල මගේ හිතට ඇල්ලන්නේ නැ.

the climate	the food and drinks in this
Hindi film	restaurant
going to the movies	the way the driver speaks
the movies in Colombo	the songs in Hindi movies
the movies they are showing at Kandy	walking about in the sun
	eating hot foods

2. මේ තරම් රස්තෙ දැනෙන්නේ නැ.

inside the hall	near the bathing pool
outside the hall	inside the shrine house
if it rains now and then	outside the University camp
if the sunshine decreases	if we didn't go for a walk
when it becomes night	if there were some trees near the house

3. කාටවත් මේ වැඩ කරන්න බැ.

except for me	except for people who live in
except for Mr. Perera	villages
except for the Prime Minister	except for people who win elections
except for people in Hindi movies	except for women who like to spend money

4. කාටවත් කියන්න පා

- outside the village
- while inside the office
- while outside this country
- inside the hall
- before the movie is shown
- after you tell Perera
- after you meet the headmaster
- before you visit that area
- if you are buying tickets for that movie
- if you are not going to the meeting

5. පත්තරේ තිලනා.

- That the new road is good
- That the food in that area is tasty
- That Hindi films are shown in that theater
- That the teacher in this school is good
- That he is going to see the opening of Parliament
- That he might win the elections this time
- That the Prime Minister is a bit sick
- That clothing is likely to become scarce

B. Transform according to the model, forming a **හින්දා** clause from the first sentence and adding it to the second.

මම යනවා. ඒ පැත්තේ නවතින්න බැ.....

මම යන හින්දා ඒ පැත්තේ නවතින්න බැ.

1. අද වහිනවා. පොල් කඩන්න බැ.
2. අද අවිච සැරයි. පයින් යන එක අමාරැයි.
3. මහත්තයාට අසනීපයි. අද කන්තෝරුවේ වැඩ පරක්කයි.
4. කුස්සි අම්මා ගමට ගියා. මේ දවස්වල කෑම රස මදියි.
5. මේ පැත්තට වැස්ස නෑ. එලෝලු හිඟයි.
6. පාර්ලිමේන්තුව විවුර්ත කරන්නේ අද. අගමැතිතුමා හම්බවෙන්න බැ.
7. එයා ඒ හින්දි චිත්‍රපටිය බැලුවා. මේ සිනිදු දන්නවා.
8. බඩා ඊයේ සල්ලි ගත්තා. අද වැඩට ආවේ නෑ.

C. Transform according to the model, making a past concessive clause of the first sentence in each pair, and join it to the second clause given.

මහත්තයා ඒ වැඩ කරනවා. අපිට ප්‍රයෝජනයක් නෑ.

මහත්තයා ඒ වැඩ කෙරුවට අපිට ප්‍රයෝජනයක් නෑ.

1. අපි ඉක්මනට යනවා. මහත්තයා පරක්කු වෙනවා.
2. පියදාස කාර් එලවනවා. පාර හරියට දන්නෙ නෑ.
3. අපි සිංහල ඉගනගන්නවා. පත්තරේ කියවන්න අමාරුයි.
4. මහත්තයා වන්දෙ දිනනවා. ගමට ඉස්කෝලයක් නෑ.
5. බංඩා දර අදිනවා. කෑම හදන්න කවුරුවත් නෑ.
6. සිංහල ඉගනගන්න මිනිස්සු ඉන්නවා. හොඳ පොත් නෑ.
7. මේ හෝටලේ රස කෑම තියෙනවා. අපි ලග සල්ලි නෑ.
8. බංඩා මාලුවට මිටිස් හුඟක් දානවා. මහත්තයාට කට දනවා මදියි.
9. ඒ මිනිස්සුන්ට සල්ලි දෙනවා. හරියට වැඩට එන්නෙ නෑ.
10. අවිව බහිනවා. රස්තෙ අඩු උනේ නෑ.

D. Say in Sinhalese:

1. Have you seen any Hindi films?
2. Yes. I saw one a few months ago.
3. But I didn't like the songs in that one.
4. I like Sinhalese films better than Hindi ones.
5. There's a new Hindi film coming to the Wembley this week.
6. I read in the paper that there aren't songs in that one.
7. Is that so? I have never seen a Hindi film without songs.
8. It's hot today, isn't it?
9. Yes, let's go to the Galle Face Hotel for a cool drink.
10. No. I can't go now, because I have some work to do in the office.
11. Is that so? Even if you go to the office now, you won't be able to do anything.
12. Why don't you wait until the sunshine decreases?
13. If I do that, I might not be able to finish the work.
14. All right. We can have a drink later.

LESSON 35

Conversation: Planning a Party

Jayapala and Sirisena are planning to invite a few people for a party.

JAYAPALA

ආරාදනා කරනවා

invite

පාටිය

the party

පාටියක් දානවා

throw a party

අපි දහදොළොස් දෙනෙකුට ආරාදනා කරලා ලබන සුමානෙ දවසක පොඩි පාටියක් දාමු.

Let's invite ten or twelve people and throw a party some day next week.

SIRISENA

විනෝදෙට

for fun

ඔව්, හුඟක් කලකින් විනෝදෙට මොකුත් කරන්න බැරි දැනා, නේ.

Yes, we haven't been able to do anything for fun for a long time, have we?

කාටද ආරාදනා කරන්න ඕන?

Whom should we invite?

JAYAPALA

විලියා

Willy "and company"

විලියාටයි ගුණේලාටයි එන්න කියමු, නේ.

Let's ask Willy, Gune, and company to come, eh?

SIRISENA

නොකියා ඉඳිමු

let's not ask

මේ පාර ගුණේලාට නොකියා ඉඳිමු.

Let's not ask Gune this time.

හපන්කම
කතාකරකර
වචනෙ
කියන්න දෙනවා

the clever deed
while talking
the word
allow to say

ඒ භාදයා ආවොත් එයාගෙ හපන්කම
ගැනම කතාකරකර වෙන කෙනෙකුට
වචනයක් වත් කියන්න දෙන්නෙ නෑ.

If that fellow comes, he'll
just talk about his clever-
ness and won't give anyone
else a chance to say a word.

JAYAPALA

ඒක හැබෑව. මටත් අල්ලන්නෙ නෑ
පැත්තකට වෙලා වැඩ ගැනම කතාකරකර
ඉන්න පාවි.

That's so. Parties at which
(everyone) gets to the side
and talks about work don't
appeal to me, either.

ඒ උනත් මොනවාද කතා කරන්න පුලුවන්?

Still, what can you talk about?

මුල්ල
පිටිමියා
මේසෙ
වටකර ගන්නවා
හෙල්ලෙනවා

the corner
the man
the table
get around, surround
move, budge

ගැහු සේරම එක මුල්ලකට වෙනවා;
පිටිමි බිම මේසෙ වටකර ගෙන
එතනින් හෙල්ලෙන්නෙ නෑ.

All the women go to one corner,
and the men get around the
drink table and don't budge
from there.

SIRISENA

ආවාටෙ
හැසිරෙනවා

let (him) come
behave, act

විලි ආවාටෙ. මිනිසා පාවියක හැසිරෙන
හැටි දන්නවා.

Let Willy come. He knows how
to act at a party.

විහිලුකාරයා
විනෝද කරනවා

the jokester
liven up

අපි සේනටත් එන්න කියමු.

Let's invite Sena, too.

මිනිසා විහිලුකාරයා නිසා මිනිසාට පාවිය
විනෝද කරන්න පුලුවනි.

He's a jokester, so he knows
how to liven up a party. 155

JAYAPALA

මේ ගමන
මේ ගමන පිට රටින් ආපු කීපදෙනෙකුටත්
එන්න කියමුකො.

this time
This time, let's invite a few
foreigners, too.

SIRISENA

ඔව්, ඔව්, මොනවාද කෑමට හදන්න
හොඳ?

Sure. What's good to make to
eat?

සීඩරේ
සිල්වර් ඩේල් එක
සැන්ඩ්විච් එක
පැට්ට් එක
හොඳ වෙන්න
මස් රෝල් එක

the order
the Silver Dale
the sandwich
the patty
so that it's good
the meat roll

හදනවාට ලේසියි හෝටලේකට සීඩරයක්
උන්නාම.

Giving an order to a hotel is
easier than making it.

සිල්වර් ඩේල් එකට කියලා සැන්ඩ්විච්
චකකුයි පැට්ට් චකකුයි හොඳ වෙන්න
මස් රෝල් පනහක් විතරයි හදවා
ගනිමු.

Let's get the Silver Dale to
make a few sandwiches, a
few patties, and about fifty
good meat rolls.

JAYAPALA

හේ දෙන්නද කල්පනාව?

Are you thinking of serving
tea?

බෝතලේ

the bottle

හවසට බෝතල කීපයක් ගෙනලේලා
එලිවෙනකං බීම පාවියක් දාමු.

Let's get a few bottles in the
afternoon and throw a drink-
ing party until dawn.

කකා
මුන
බල බල
අඩියක් ගහනවා

while eating
the face
while looking
the drink, shot
have a drink

පැට්ස් කකා මුන බල බල ඉන්නවාට
වැඩිය නරක ද අඩියක් ගහන එක?

Isn't it better to have a
drink than (just) eat patties
and look at people?

SIRISENA

ඔව්, එහෙනම් පිරිමිනට විතරක් එන්න
කියමු.

Yes. In that case, let's just
invite men.

තමුසෙ මිනිස්සුන්ට කියනවා.

You invite the people.

දොලොස් දෙනෙකුට කිව්වාම ඇති.

If you ask twelve, that's
enough.

මම බීම ලැස්ති කරන්නම්.

I'll get the drinks ready.

ඒත් අපි පැට්ටුයි මස්රෝලුයි හදවා
ගන්න සිත.

Even then we must get patties
and meat rolls made.

අඟහරුවාදා හොඳ ද?

Is Tuesday O.K.?

JAYAPALA

හොඳයි. මිනිස්සුන්ට කියලා බලමුකො.

Fine. Let's ask the people
and see.

Grammar

1. NEW NOUNS

Class 1

පැට්ස් එක	the patty
සැන්ඩ්විච් එක	the sandwich
මස්රෝල් එක	the meat roll
සිල්වර් ඩේල් එක	the Silver Dale

Class 2

පාටිය	the party; gen. පාටියෙ	pl. පාටි
මුල්ල	the corner; gen. මුල්ලෙ	pl. මුලු
ගමන	the time, occasion; gen. ගමනෙ	; no pl.
මුන	the face; gen. මුනෙ	pl. මුනු
අඩිය	the drink; gen. අඩියෙ	pl. අඩි
හපන්නම	the cleverness; gen. හපන්නමේ	pl. හපන්නම්

Class 3

පිටරට	the foreign country; pl. පිටරටවල්
බෝතලේ	the bottle; pl. බෝතල

Class 4

විනෝද	the enjoyment, pleasure; pl. විනෝද
වචන	the word; pl. වචන
වේස	the table; pl. වේස
ඕනර්	the order; pl. ඕනර

Class 5

පිරිමියා	the man; pl. පිරිමි
විහිලුකාරයා	the jokester; pl. විහිලුකාරයෝ

2. NEW VERBS

ආරාදනා කරනවා	invite
වටකරනවා	surround, stand around
හෙල්ලෙනවා	move
හැසිරෙනවා	behave
විනෝද කරනවා	liven up, make (others) enjoy

3. THE REDUPLICATED FORM

The reduplicated form of the verb is regularly made by repeating the past participial stem:

	<u>Verb</u>		<u>Past Participle</u>	<u>Reduplicated Form</u>
Class 1	කපනවා	cut	කපලා, කපාලා	කප කප
Class 2	බදිනවා	fry	බදලා	බද බද
Class 3	වැටෙනවා	fall	වැටිලා, වැටිලා	වැටි වැටි

If the verb is one of those Class 1 or Class 3 verbs that has alternate past participle forms with long and short vowels (such as කපනවා and වැටෙනවා above), only the alternative with the short vowel is used in forming the reduplicated form.

Irregular:

කනවා	eat	කාලා	කකා
ගහනවා	hit	ගහලා, ගහලා	ගහහා
වෙනවා	become	වෙලා	වෙව්
පේනවා	see	පෙනිලා	පෙනි පෙනි
ඉන්නවා	be	ඉඳලා	ඉඳ ඉඳ
දෙනවා	give	දිලා	දිදි
දානවා	put	දාලා	දදා
දනවා	burn	දාලා	දදා

The verbs එනවා 'come,' යනවා 'go' and ගන්නවා 'take' do not have a reduplicated form.

The reduplicated form indicates action which is simultaneous with the action expressed by the main verb. The common English equivalent is a clause or verbal phrase introduced by 'while':

අර මහත්තයා පොතක් බල බල කෑම කනවා.

That gentleman is eating while reading a book.

කෑම කකා කකා කරන්න එපා.

Don't talk while eating!

When the main verb is ඉන්නවා, the construction with the reduplicated verb usually implies that an action is in process or going on. The English equivalent is likely to vary considerably with the situation:

කතා කර කර ඉන්න පාර්ටි මට අල්ලන්නෙ නෑ.

I don't like a party where people just talk.

මහත්තයගෙ වැඩේ සිගරට් බිබ් ඉන්න එක.

The master does nothing but smoke. (The master's occupation is smoking.)

අපි එන කොට ඒ ගොල්ල කතා කර කර උන්නා.

When we came they were talking.

4. NEGATIVE PAST PARTICIPLE

When the negative past participle of a verb is used with the main verb *ලැබීම* the implication is that the action is not going on.

එයා කෑම නොකර *ලැබීම*.

He isn't eating.

ඔබේ නොගිය *ලැබීම*.

Don't go.

When this construction is used with the first person imperative form of *ලැබීම*, it serves as a negative imperative of the first person:

අපි ඒ හෝ එකට යමු.

Let's go to that show.

අපි ඒ හෝ එකට නොගිය *ලැබීම*.

Let's not go to that show.

අපි අද බිර බොමු.

Let's have beer today.

අපි අද බිර නොබ *ලැබීම*.

Let's not have beer today.

5. 'TO LET'

5.1 The verb *දෙන්න* with a dependent infinitive has the meaning 'to allow, permit, let.' The person or thing involved is in the dative case:

එයාට පොත් කියවන්න *දෙන්න*.

Let him read the book.

ලමයාට ඇවිදින්න යන්න *දෙන්න* එපා.

Don't allow the boy to go for a walk.

දැන් බස් එකට යන්න දෙන්න.

Now let the bus go.

5.2 The Sinhalese equivalent of English constructions implying 'I don't care, I don't mind,' or 'I can't do anything about it anyway' is expressed with a special form of the verb. This form is made for all verbs by adding -වෙ to the simple past form:

<u>Verb</u>	<u>Simple Past</u>	<u>-වෙ Form</u>
කපනවා	කැපුවා	කැපුවාවෙ
අදිනවා	අද්දා	අද්දාවෙ
වැටෙනවා	වැටුණා	වැටුණාවෙ
යනවා	ගියා	ගියාවෙ
කරනවා	කෙරුවා	කෙරුවාවෙ

This form of the verb occurs only with the third person subjects either singular or plural.

ඒ ගොල්ල ආවාවෙ.

Let them come (I don't care).

බණ්ඩා වැඩ කෙරුවාවෙ.

Let Banda work, then (It's all right with me).

ලමයාට පෙනුවාවෙ.

Let the boy see (What do I care?).

6. 'DOESN'T APPEAL TO'

The verb අල්ලනවා 'catch' may be used in the negative with the meaning 'not to appeal to.' The person involved is in the dative case:

ඒක මට අල්ලන්නෙ නෑ.

That doesn't appeal to me.

7. වැඩියෙ

7.1 The form වැඩියෙ 'more than' may be used with the simple form of the verb inflected for dative case. This is the equiva-

lent of English 'than' plus a verb in the '-ing' form or the infinitive form. As with other වැඩියෙ constructions, the වැඩියෙ may be dropped.

කොච්චියෙන් යන එක බස් එකෙන් යනවාට වැඩියෙ අමාරුයි.

Going by train is more difficult than going by bus.

මම යනවාට වැඩියෙ හොඳයි තමුසෙ යන එක.

It's better for you to go than for me.

හදනවාට ලේසියි හෝටලේකට ඔබරයක් උන්නාම.

Giving an order to a hotel is easier than making them.

7.2 The expression වැඩියෙ නරක නෑ, literally 'is it worse?', is used in the meaning 'isn't it better?':

පොත් ලියනවාට වැඩියෙ නරක ද උගන්නන එක?

Isn't teaching better than writing books?

8. -ෆ 'AND COMPANY'

The animate plural suffix -ෆ, in addition to having plural meaning may have the meaning 'and others, and company.' The others are usually a recognizable group such as a family or a group of friends:

ගුණේලාට නොකියා ඉඳිවු.

Let's not invite Gune and his family.

අම්මලා කොලඹට ගියා.

Mother and the rest went to Colombo.

9. කො

Certain people add කො to an imperative to indicate intimacy or friendliness. However, it is not only difficult to state the conditions under which its use is permissible, but it may in some contexts have other connotations such as anger or scorn. Hence the student should be prepared to recognize it, but not attempt to use it himself.

පිරිසටත් ආප්‍ර කිපදෙනෙකුටත් එන්න කියමුකො.

Let's invite a few people who have come from abroad.

දැන් ඉහින් කෑම ටිකක් කමුකො.

So let's eat a little now.

10. වෙන්න

The infinitive of වෙන්න with a dependent adjective may be used adverbially with the meaning 'such that, so that.'

හොඳ වෙන්න මස් කට්ටයක් හදන්න.

Make a good meat curry (such that it may be good).

අකුරු ලොකු වෙන්න ලියන්න.

Write so that the letters are big.

මට සීනි අඩු වෙන්න තේ එකක් හදන්න.

Make me a cup of tea without too much sugar.

11. IDIOMS

11.1 The verb ගහනවා 'hit, strike' is used idiomatically in the expression අඩියක් ගහනවා 'to drink,' 'have a drink.'

11.2 'To invite, ask someone here' may be expressed by ආරාධනා කරනවා with the person or people invited in the dative case, but note that it may also be expressed, where the context is clear, in other ways, such as එන්න කියනවා, or occasionally just කියනවා, also with the person or people invited in the dative case:

අපි දහදොළොස් දෙනෙකුට ආරාධනා කරමු.

Let's invite ten or twelve people.

විලියාට එන්න කියමු.

Let's ask Willy and company, eh?

මිනිස්සුන්ට කියලා බලමු.

Let's ask people and see.

Exercises

A. Substitute orally:

1. මට අල්ලේනෙ නෑ.

going to parties every evening
the way they make sandwiches in this shop
eating patties and talking to people
how the children behave in this class
how the women dance in that film
getting a few bottles and drinking until dawn
inviting those people to this party
the way those men go to a corner and talk about business

2. නරක ද නිකං ඉන්න එක?

rather than going to parties all the time
rather than walking around in this sunshine
rather than going to listen to that dull speech
rather than eating hot food
rather than gathering around the table and talking
rather than wasting time in the hospital
rather than coming forward for the election
rather than doing this retail trade
rather than going from house to house night and day
rather than spending money in political work

3. මෙහෙ වැඩ කර කර ඉන්න කැමිනි.

more than going to drinking parties
more than teaching in a school in the Eastern Province
more than working in an up-country estate
more than wasting three hours looking at that film
more than going to the village and doing carpentry
more than looking after that vegetable shop
more than eating the food in that restaurant
more than staying at home smoking cigars and drinking
beer every day.

4. මේක හදන්න.

so that it is good
so that it is strong
so that it is useful
so that it is easy to use
so that it is enough for the boy
so that the curry is tasty
so that the decorations are beautiful
so that the fish and pickle are somewhat strong

5. මහත්තයා සුරුවීම් බොනවා.

while working
while reading the papers
while speaking to friends
while writing the book
while looking at the cattle
while eating patties and sandwiches
while livening up the party
while taking a drink

B. Transform to negative imperative according to the model:

අපි තේ බොමු.....අපි තේ නොබී ඉඳිමු.

1. අපි පාවියක් දාමු.
2. අපි අඩියක් ගහමු.
3. අපි හෝල් එකට ගිහිල්ලා හු කියමු.
4. අපි කතාව අහන්න යමු.
5. අපි ඒ තානායමේ නවතිමු.
6. අපි දෙන්නාම කාර් එක එලවමු.
7. අපි ඒකට ටිකට් ගනිමු.
8. අපි බඩුවලට සල්ලි දෙමු.

C. Transform the first clause to a 'while' clause with the re-duplicated form and add it to the second, making whatever other changes are necessary:

මහත්තයා පොත් ලියනවා. මහත්තයා කතා කරනවා.....

මහත්තයා පොත් ලිය ලිය කතා කරනවා.

1. මහත්තයා පාවයක් දානවා. මහත්තයා විනෝද වෙනවා.
2. සීතා කෑම හදනවා. සීතා අමුත්තන්ට කන්න දෙනවා.
3. ගුනපාල පොල් කඩනවා. ගුනපාල පොල් විකුනනවා.
4. පියදාස සල්ලි වියදම් කරනවා. පියදාස රස්තියාලු වෙනවා.
5. ඒ ගොල්ල චලිවෙනකං අඩි ගහනවා. ඒ ගොල්ල නටනවා.
6. ඒ දොස්තර ඇඟ පරීක්සා කරනවා. ඒ දොස්තර සැර පුරුවිටු බොනවා.

D. Transform to 'allow, let' sentences according to the model:

ලමයා fපිල්ලි එක බලන්න යනවා...ලමයාට fපිල්ලි එක බලන්න යන්න දෙන්න.

1. එයා විබාගෙ ගන්නවා.
2. එයා කාර් එක ටිකක් චලවනවා.
3. ලමයා අලුත් සාහිත්‍යය කියවනවා.
4. ගුනපාල අද රැස්වීමට එනවා.
5. අපේ යාලුවො රැස්වීමේ හු කියනවා.
6. ලමයි මෙහෙ ඉන්නවා.
7. ඒ ගොල්ල මේ මාසෙ පෙරහැර පවත්වනවා.
8. ඒ ඉස්කෝලෙ ගුරුවරු හෙට නිවාඩු ගන්නවා.

E. Say in Sinhalese:

1. Let's throw a party tonight.
2. Yes, but let's not bring drinks.
3. We'll just place an order and get patties and sandwiches.
4. Why, friend! Who will come to a party like that?
5. Why, Gunapala and the rest will come.
6. Yes, that man comes to every party where there is food.
7. But he doesn't know how to act at parties.
8. He just eats and talks about his cleverness.
9. In that case, let's not invite him.
10. Friend, let's not have a party.
11. There's no profit in the retail trade these days.
12. Can't we start a wholesale trade?
13. Yes, but we don't have enough money to begin such a business.
14. Can't we borrow some money from your uncle?

15. We can make an effort, but I know that uncle's business is bad these days.
16. Is that so. I thought that his tea business was good.
17. No. It seems that he had to spend a lot of money to put up his new buildings.
18. In that case, we might have to go to Gunapala.
19. No. You can never borrow anything from Gunapala.
20. That man doesn't give even a cent to anyone.

LESSON 36

Conversation: Agricultural Development

John and Gunapala are discussing agriculture in Ceylon.

JOHN

ව	unhusked rice, paddy
මියක්	but, except
තිරිඟු	wheat
නැතුව ඇති	might not be

ලංකාවේ දේසගුණේ වී ගොවිතැනට මියක්
තිරිඟු ගොවිතැනට හරි නැතුව ඇති.

The climate in Ceylon must be
good for rice but not for
wheat.

GUNAPALA

ඇයි එහෙම කියන්නේ?

Why do you say that?

JOHN

තෙතමනේ	wetness
--------	---------

අවුරුද්දෙන් වැඩිතරය තෙතමනේ තියෙන
පලාත්වල තිරිඟු වවන්න බෑ.

In areas where it is wet most
of the year you can't grow
wheat.

අඟල	inch
-----	------

ලංකාවේ සමහර පලාත්වල අවුරුද්දට
අඟල් පනහක් හැටක් වැඩිවූවා, නේ?

In some areas in Ceylon, there
are fifty or sixty inches of
rain a year, aren't there?

GUNAPALA

වරුසාව අඩු තැනුන් තියෙනවා.

There are areas without much
rain.

වයඹ

Northwest

ගිනිකොන

Southeast

මෝසම

the monsoon

හුලඟ

the wind, storm

වයඹ පලාතෙහි ගිනිකොන පලාතෙහි
සමහර පලාත්වලට මෝසම් හුලඟෙන්
වැස්ස හම්බවෙන්නේ නැ.

Some areas in the Northwest
and Southeast don't get rain
from the monsoon winds.

වියලි

dry

ඒවා වියලි ප්‍රදේස.

Those are dry areas.

JOHN

ප්‍රදාන

chief, main

ආහාර

the food

උනන්දු වෙනවා

become enthusiastic,
interested

රටේ ප්‍රදාන ආහාර බත් නිසා චිනිස්සුන්ට
තිරිඟු වගේ දේවල් වචන්න උනන්දු
වෙන්න ඕනකමකුත් නැ, නේ.

Since the staple diet of the
country is rice, people have
no necessity to get inter-
ested in growing things like
wheat, have they?

GUNAPALA

උනාට මොකද

although it is

හාල්

husked, uncooked rice

සුලු කොටස

small, minor portion

නිපදවන්න

produce

ලංකාව වී ගොවිතැනට හොඳ උනාට
මොකද රටට ඕන කරන හාල්වලින්
බොහොම සුලු කොටසයි ලංකාවේ
නිපදවන්නේ.

Although Ceylon is good for
rice cultivation, only a
small portion of the rice
necessary for the country is
grown in Ceylon.

චීන

China

බුරුමේ

Burma

ගෙන්ගන්නවා

import, have brought

විනේ, බුරුමෙන්, ඉන්දියාවෙන්, භාල්
හොඳ ගානක් ගෙන්නවා.

A good quantity of rice is im-
ported from China, Burma and
India.

JOHN

හේතුව
ඒකට හේතු කීපයක් තියෙනවා.

the reason
There are several reasons for
that.

තම තමන්ගේ
වෙල් යාය

one's own
the stretch of fields,
plot

අස්වැන්න
වැඩි කරගන්නවා

the harvest
increase (transitive)
for oneself

ක්‍රමේ
කල්පනා කරනවා

the method
think, consider

ගොවියෝ තැනින් තැන තම තමන්ගේ
වෙල් යායවල් ගොවිතැන් කරගෙන
ඊවත්වෙනවා මිසක් අස්වැන්න වැඩි
කරගන්න ක්‍රම ගැන කල්පනා කරන්නෙ
නෑ.

Although here and there the
farmers live by cultivating
their own plots, they don't
think about methods of in-
creasing their harvest.

එක්කාසු කරනවා
ලබා ගන්නවා

amalgamate, unite
obtain

ඒ වෙල් යායවල් එකට එක්කාසු කරලා
අලුත් ක්‍රමවලට ගොවිතැන් කරනවා
නම් හුඟක් අස්වැන්න ලබාගන්න පුලුවනි.

If they amalgamated those
fields and cultivated by
new methods they could get a
large crop.

GUNAPALA

ඇත්ත, මිනිස්සු උනන්දු වෙනවා නම්
මොකක් ද කරන්න බැරි?

True, if people get interested
what can't they do?

මාලුවා
කර්මාන්ත
මාලු කර්මාන්ත

the fish
the industry
the fishing industry

මාලු කර්මාන්තය කොච්චර දියුණු කරන්න
පුලුවන් ද?

වටේටම
මුද, මුහුද

වටේටම මුද තියෙන නිසා මාලු කර්මාන්තයේ
හුඟක් ලාබා ගන්න පුලුවනි.

ඔරුව

හුඟක් මිනිස්සු මාලු අල්ලන්න පොඩි
ඔරුවලින් ගිහිල්ලා.

ආදාර කරනවා
බලන් ඉන්නවා

ආන්ඩුවෙන් කර්මාන්තවලට ආදාර කරනවා.

ඒත් ආන්ඩුව කරනකං බලන් ඉන්න එක
හරි නෑ.

Look how much the fishing indus-
try could be improved!

all around
the sea

Since the sea is all around, a
lot of profit could be gotten
from the fishing industry.

the canoe

Many people catch fish from
canoes.

to support
to wait, stand around
looking

The government supports indus-
tries.

But it isn't right to wait
until the government does
(something).

JOHN

හිටිහැටියෙ

රටක් හිටිහැටියෙ දියුණු කරන්න බෑ නෙ?

කෙරෙනවා
ක්‍රමක්‍රමෙන්

ඕවා ක්‍රමක්‍රමෙන් කෙරෙනවා.

දැන් ආන්ඩුව කර්මාන්ත කීපයක්ම පටන්
අරන් තියෙනවා, නේ?

all at once, suddenly

You can't develop a country all
at once, can you?

get done
gradually

Those things will get done
gradually.

Now the government has started
several industries, hasn't
it?

Additional Vocabulary

අඩිය	the foot
යාල	the yard
ඊසාන	the Northeast
නිරිත	the Southwest

Grammar

1. NEW NOUNS

Class 2

අඩිය	the foot; gen. අඩියෙ	pl. අඩි
අස්වැන්න	the harvest; gen. අස්වැන්නෙ	no pl.
අඟල	the inch; gen. අඟලෙ	pl. අඟල්
ඊසාන	Northeast; gen. ඊසානෙ	no pl.
ඔරුව	the canoe; gen. ඔරුවෙ	pl. ඔරු
ගිනිකොන	Southeast; gen. ගිනිකොනේ	no pl.
නිරිත	Southwest; gen. නිරිතෙ	no pl.
මුද, මුහුද	the sea; gen. මුදෙ, මුහුදෙ	pl. මුදු, මුහුදු
මෝසම්	the monsoon; gen. මෝසම්	pl. මෝසම්
වයඹ	Northwest; gen. වයඹ	no pl.
වෙල් යාය	(stretch of) fields; gen. වෙල් යායෙ	pl. වෙල් යායවල්
හුලඟ	the wind; gen. හුලඟ	pl. හුලං

Class 4

ආහාර	the food; pl. ආහාර
කර්මාන්ත	the industry; pl. කර්මාන්ත
ක්‍රමේ	the method; pl. ක්‍රම
චීන	China; no pl.
තෙතමනේ	wetness; no pl.
ප්‍රදේස	the district, locality; pl. ප්‍රදේස
බුරුව	Burma; no pl.
මාලු කර්මාන්ත	the fishing industry; pl. මාලු කර්මාන්ත
යාල	the yard; pl. යාල

Class 5

මාලුවා	the fish; pl. මාලුවො, මාලු
--------	----------------------------

Other Nouns

හීරිඳු	wheat; pl. only
වී	paddy (unhusked rice); pl. only
භාල්	uncooked, husked rice; pl. only

2. NEW VERBS

Class 1

ආදාර කරනවා	support
ගෙනෙනවා	have something brought, import
එක්කායු කරනවා	collect, put together

Irregular

උනන්දු වෙනවා	be interested
බලන් ඉන්නවා	wait

3. 'DESPITE THE FACT THAT, THOUGH'

The simple form of the verb, inflected for dative case, may have the English equivalent 'despite the fact that or although.' The dative case form may optionally be followed by මොකද with no change in meaning. Generally, the past tense simple form occurs in this construction, with either past or present meaning depending upon context. The present tense simple form is also used, but infrequently, and has only present meaning.

මහත්තයා ගියාට සල්ලි හම්බවෙන්නෙ නෑ.

මහත්තයා ගියාට මොකද සල්ලි හම්බවෙන්නෙ නෑ.

Although you are going, you won't get the money.

මහත්තයා නැවතුනාට අපි යනවා.

මහත්තයා නැවතුනාට මොකද අපි යනවා.

Despite the fact that you are staying, we are going.

වැඩ කෙරුවාට සල්ලි නෑ.

වැඩ කෙරුවාට මොකද සල්ලි නෑ.

Although I work, I don't have any money!

ඒ ලමයා පත්තරේ බැලුවාට ආරංචි මොකුත් දන්නෙ නෑ.

ඒ ලමයා පත්තරේ බැලුවාට මොකද ආරංචි මොකුත් දන්නෙ නෑ.

Although that boy reads the papers, he doesn't know any news.

Where the English has the verb 'to be' in the "although" clause, Sinhalese uses the simple past form of වෙනවා, inflected for dative case:

ලංකාව වී ගොවිතැනට හොඳ උනාට මොකද තිටිලා ගොවිතැනට හොඳ නෑ.
Although Ceylon is good for rice cultivation, it is not good for wheat cultivation.

ඒ මිනිසා වඩුවෙක් උනාට මොකද වැඩ හොඳ නෑ.
Although he is a carpenter, his work isn't good.

The negative of this construction for any verb may be formed by adding -නො to the verb in the dative case. (Note that when the verb begins with a vowel, the rule given in Lesson 27, 5.1 applies):

මහත්තයා නොගියාට මොකද සල්ලි හම්බවෙනවා.
Although you aren't going, you're still getting money.

මේ ලමයාගෙ වැඩ හොඳ නෑනාට මොකද අපි හුඟක් ගෙවනවා.
Although the boy's work isn't good, we pay him well.

ඒ මිනිසා වඩුවෙක් නෑනාට මොකද වඩුවැඩ දන්නවා.
Although he isn't a carpenter, he can do carpentry.

If the verb in the "although" clause is වෙනවා, there is an alternative negative:

1. With a predicate adjective, the negative may be නැතිඋනාට or, as above, නෑනාට :

මේ ලමයාගෙ වැඩ හොඳ නැති උනාට අපි හුඟක් ගෙවනවා.
Although the boy's work isn't good, we pay him well.

2. With a predicate noun, the negative may be either නෙව්උනාට or, as above, නෑනාට :

ඒ මිනිසා වඩුවෙක් නෙව් උනාට, වඩුවැඩ දන්නවා.
Although he isn't a carpenter, he can do carpentry.

4. මිසක්

මිසක් 'but, except' occurs in constructions that present alternatives which are usually expressed in English by ". . . but not . . ." The emphasis is on the second alternative and this is usually in the negative form:

මම මිසක් මහත්තයාට ඒ වැඩේ බැ.

I can do that work, but the master can't.

මහත්තයා වැඩ කරනවා මිසක් කෑම කන්නෙ නැ.

The master works, but he doesn't eat.

මම ඇවිදින්න මිසක් වැඩ කරන්න කැමති නැ.

I like to walk, but not to work.

5. ACTIVE AND PASSIVE VERBS

In earlier lessons, Sinhalese verbs have been classified as members of Class 1, Class 2, Class 3 or irregular verbs on the basis of the form of the present stem and the form of the past stem as follows:

	<u>Verb</u>	<u>Present Stem</u>	<u>Past Stem</u>
<u>Class 1</u>	කපනවා	කප-	කැපු-
<u>Class 2</u>	ඇදිනවා	ඇදි-	ඇද්ද-
<u>Class 3</u>	හේරෙනවා	හේර-	හේරුන-

Besides this classification, a verb may be classified as being either a passive verb, an active verb, or a causative verb. Generally, the verbs of Class 3 are passive verbs, the verbs of Class 2 are active verbs, and the verbs of Class 1 are either active or causative. An active verb will usually have a corresponding passive verb, which may be formed as follows:

1. If the active verb is a verb of Class 1 with a stem ending in -yə-, the passive may be formed by adding -we- and then changing other vowels of the stem to those of the past tense.

Active (Class 1)

ලියනවා

කියනවා

Passive (Class 3)

ලියවෙනවා

කියවෙනවා

2. Other active verbs of Class 1 or 2 form the passive by replacing the final -ə- or -i- of the present stem by -e- and changing other vowels of the stem to those of the past tense. Note that verbs of Class 2 do not double the final consonant of the stem:

	<u>Active</u>	<u>Passive (Class 3)</u>
<u>Class 1</u>	කපනවා කඩනවා	කැපෙනවා කැඩෙනවා
<u>Class 2</u>	අදිනවා බිදිනවා	අදෙනවා බිඳෙනවා

3. Some verbs of Class 3 have an identical form for passive and active: වැටෙනවා, හැරෙනවා.

4. The irregular active verbs that have occurred so far, with their corresponding passive forms, are:

අවිදිනවා	walk	අවිඳවෙනවා, අවිඳෙනවා
ඉන්නවා	be	ඉඳෙනවා
එනවා	come	එවෙනවා
කනවා	eat	කැවෙනවා
කියනවා	say	කියවෙනවා
ගන්නවා	take	ගැනෙනවා
ගෙනියනවා	take away	ගෙනියවෙනවා
ගේනවා	bring	ගේනෙනවා
දනවා	burn	දැවෙනවා
දන්නවා	know	දැනෙනවා
දානවා	put	දැමෙනවා
දෙනවා	give	දෙවෙනවා
බොනවා	drink	පෙවෙනවා
යනවා	go	යැවෙනවා
ලියනවා	write	ලියවෙනවා

Note that several of these involve the addition of another syllable, -වෙ-, to the stem.

6. USE OF THE ACTIVE AND PASSIVE VERBS

The relationship between the active and corresponding passive verb, both in meaning and use, is not always consistent. Some

active verbs are transitive and some are intransitive. Some passive verbs are passive in meaning and some are not. Sometimes the meaning of a given active verb and its corresponding passive are not related in any easily identifiable manner. However, the following general remarks may be useful to the student:

6.1 If the active verb is intransitive (that is, if it may not have a direct object in the direct case) the passive verb is likely to appear with a subject in the dative case and to imply that the action takes place involuntarily, unconsciously, or automatically.

<u>Active:</u>	මම නටනවා.	I'm dancing.
<u>Passive:</u>	හොඳ නැටුම් බලනකොට මට නැටෙනවා.	When I see good dancing, I get to dancing myself.
<u>Active:</u>	එළුවා හැරෙනවා.	The goat turns.
<u>Passive:</u>	ගෙදර ලඟට ආවාම එළුවාට හැරවෙනවා.	(When we) get near the house, the goat turns (automatically).

6.2 If the active verb is transitive, the object of the active verb appears as the subject of the passive verb, and the meaning is passive. Usually the subject of the active verb does not appear in any form in the passive sentence. That is, where English uses a passive construction with the agent stated, Sinhalese will usually avoid this construction and replaces it by an active one.

<u>Active:</u>	මහත්තයා ඒ වැඩේ කරාවි.	The master will do that work.
<u>Passive:</u>	මහත්තයා ආවොත් ඒ වැඩේ කෙරේවි.	If the master comes, that work will get done.
<u>Active:</u>	ලමයා මාලු බදින්නෙ නෑ.	The boy is not frying the fish.
<u>Passive:</u>	තෙල් හොඳ නැති නිසා, මේ මාලු හෙට් බැඳෙන්නෙ නෑ.	Because the fat isn't good, this fish isn't getting fried well.
<u>Active:</u>	බංඩා පොල් කඩනවා.	Banda is picking coconuts.
<u>Passive:</u>	මේ ගස්වලින් පොල් සියක් විතර කැඩෙනවා.	About a hundred coconuts will be picked from these trees.

<u>Active:</u> අද වඩු වැටක් බඳිනවා.	The carpenter is building a fence today.
<u>Passive:</u> ලී නැතුව වැට බැඳෙන්නෙ කොහොම ද?	How will the fence get built when there isn't any wood?
<u>Active:</u> ඊයෙ මම කැටුවෙ පොල් ටිකක් විතරයි.	Yesterday I picked only a few coconuts.
<u>Passive:</u> ඊයෙ කැටුනෙ පොල් ටිකක් විතරයි.	Yesterday only a few coconuts got picked.

6.3 In some cases, if the active verb is transitive, the passive verb, like the passive verbs of intransitives, has a subject in the dative case but the meaning of the active verb and the passive verb are radically different and must be learned separately for each. Usually, for verbs of this type, the passive verb will have a meaning related to the senses such as hearing, understanding, perceiving, etc. The ones that have occurred so far are:

<u>Active</u>		<u>Passive</u>	
අහනවා	ask, listen	ඇහෙනවා	hear
තෝරනවා	explain	තේරෙනවා	understand
දන්නවා	know	දැනෙනවා	feel

<u>Active:</u> ගුරුවරයා පාඨම තෝරනවා.	The teacher is explaining the lesson.
<u>Passive:</u> මට දැන් සිංහල පොත් තේරෙනවා.	I understand the Sinhalese books now.
<u>Active:</u> මම ඒ කතාව දන්නවා.	I know that story.
<u>Passive:</u> මට අද රස්නෙ දැනෙනවා.	I really feel the heat today.
<u>Active:</u> ලමයා තාත්තාගෙ කතාව ඇහුවා.	The boy listened to (his) father's story.
<u>Passive:</u> මට මහත්තයාගෙ කතාව ඇහුනා.	I heard the master's talk

7. තමතමන්

තමතමන් is a reduplicated form of the reflexive pronoun තමන් 'one's self,' and takes the same case endings:

Direct: තමතමන්
 Dative: තමතමන්ට
 Genitive: තමතමන්ගේ
 Instrumental: තමතමන්ගෙන්

The reduplication adds the sense 'each.'

තමතමන් කියවූ පොත් මොනවා ද?

What are the books that each of you has read (i.e., 'for yourselves, individually')?

ඒ මිනිස්සු තමතමන්ට පුලුවන් වැඩ කරාවි.

These men will do the work that each himself can do.

තමතමන්ගේ පොත් තමතමන් ලග තියෙනවා ද බලන්න.

See if each of you has his books with him.

Exercises

A. Substitute orally:

1. අපි වැඩ කරන්නේ නෑ.

- Although the master told us (to)
- Although the rain stopped
- Although he paid us wages yesterday
- Although the mistress returned home
- Although the Perahera is finished
- Although the food is made well
- Although we received ten rupees yesterday
- Although he bought us new books

2. මගාව මොකුත් කරන්න බෑ.

- Although the new road is good
- Although the workshop is new
- Although Gunapala is a carpenter
- Although Sirisena's salary is good
- Although the ground is good for rice growing
- Although he is a member of Parliament
- Although the area is beautiful to see
- Although his speeches are easy to understand

Although his father is a good doctor
Although Gunapala is a famous newspaper writer

3. අපි සල්ලි ගෙවනවා.

Although he doesn't work well
Although the food isn't generally good
Although the book is not finished
Although the movie is useless
Although he doesn't come every day to work
Although the paper isn't brought before six
Although he doesn't drive the car very well
Although these things get done gradually

4. Substitute, using මිසක්

a. මහත්තයා යන්නෙන් නැ.

I (but)

Gunapala (but)

The boy who works in the estate (but)

The man who does the wholesale business (but)

The child who came yesterday (but)

b. කැම කන්න බැ.

I can work (but)

Gunapala can drink beer (but)

The carpenter can work all day (but)

He can get a good wage (but)

He can cook meat curries well (but)

B. Transform according to the model, changing the sentence given to an "although" clause and adding it to සල්ලි හම්බවෙන්නෙන් නැ.

මහත්තයා යනවා...මහත්තයා ගියාට සල්ලි හම්බවෙන්නෙන් නැ.

1. බඩා හරියට වැඩ කරනවා.
2. නෝනා සේරම ගෙදර වැඩ කරනවා.
3. ලමයා ඉස්කෝලේ අවුරුදු පාලොහක් ඉන්නවා.
4. තමුසෙ ලකාවේ ඉඳලා යනවා.
5. තමුසෙ දේසපාලන වැඩ අත අරිනවා.
6. මහත්තයා බොහොම හොඳ ගුරුවරයෙක්.

7. ඔහේ ලක්වර්වලට බොහොම ප්‍රසිද්දයි.
8. තමුසෙ සල්ලි දෙන්න කැමතියි.
9. නෝනයි මහත්තයයි පාවි දෙසියක් දැමීමා.

C. Transform the following sentences with passive verbs to the past tense according to the model:

මේ මාලු හොඳට බැඳෙනවා...මේ මාලු හොඳට බැඳුණා.

1. මේ එලෝලු හොඳට තැම්බෙනවා.
2. ලකාටෙට් හොඳ වි වර්ග වැටෙනවා.
3. මේ කාර් ඉක්මනට කැඩෙනවා.
4. මේ දාගැබ හඳ එලියට ඇතට ජේනවා.
5. මහේ පොත ලේසියෙන් විකිනෙනවා.
6. මේ ගොඩනැගිල්ල ලස්සනට හැඳෙනවා.

D. Say in Sinhalese:

1. Do they grow wheat in this area?
2. No. People in this area don't like to grow that.
3. Also the climate isn't good enough. There is too much moisture.
4. Then what do the farmers grow in this vicinity?
5. Mostly they grow rice.
6. They like to grow rice because that is their main food.
7. Why? Don't they eat any food made of wheat?
8. They do eat (it) to some extent, but for that they use imported wheat.
9. Although they eat some foods like that, mostly they like rice with hot curries and a good coconut salad.
10. Ah! I am very fond of eating hot curries, too.
11. In that case come with me to my place and I'll prepare a good curry and pickle.
12. Fine! Since I went into residence in this hotel, I haven't been able to get a good hot curry.
13. People in Ceylon eat a lot of fish, don't they?
14. Yes, but it's difficult to buy good fish in this area.
15. Is that so? But Ceylon has the sea all around it, hasn't it?

16. Yes, but we haven't been much interested in (i.e., about, regarding) the development of the fishing industry.
17. That's the reason that we have to import fish.
18. But these days the government is getting very interested in developing the fish industry.
19. That's why they are spending a lot of money for that.
20. But you can't carry out a country's development in a day or two, eh? You have to take a lot of effort for that.

Review 9

A. Substitute orally:

1. ඒ ගොඳුරු

might go in their own cars
 bought their own books to learn about politics
 do not choose their own representative
 are reading the newspapers they themselves like
 bought the things they themselves needed
 went in place of their own relatives
 went abroad on behalf of their own parties
 appointed a leader from the party to which they belonged

2. එයාගෙ හිතට අල්ලන්නෙ නැතිලු.

running for Parliament
 appointing new ministers
 living in underdeveloped areas
 walking around all the time in the rain
 listening to useless talk in the rain
 people who loaf around in the shop on the corner
 a government that doesn't give money to the poor
 Hindi movies that have a lot of songs
 a representative who does nothing
 the Prime Minister who is in now

3. මට කතා කරන්න එපා.

while you are eating
while you are reading that book
while you are driving the car fast
while I am reading
while Banda is climbing the trees
while you are drinking toddy
while you are watching the movie
while I am working in the library

4. මට වැඩ කරන්න වදියක් නෑ.

even if Gunapala comes now
even if we don't go to the movies
even if it stops raining
even if the weather is good
even if the master tells me not to hurry
even if you give me food free
even if the Prime Minister chooses me
even if he brings the inscription tomorrow
even if the chief monk doesn't close the temple library
even if I don't go to hear Mister Weerasinghe's dull talk

5. එක ඉවර කරන්න අපිට ඕන.

an hour and a half	two years and a half
a half hour	one half of a glass
three days and a half	four glasses and a half
half of a year	half a week
the whole four weeks	eight and a half weeks

6. ඔයාට මොකුත් හම්බවෙන්නෙ නෑ.

although you go
although you work in the sun
although he has gotten the loan
although Gunapala bought the estate last week
although I give goods on credit every day
although he is a good representative
although Banda is not coming tomorrow

although you are a good driver
 although he is not a carpenter

B. Transform according to the model, joining the sentences with මහත්.

මම ඒ වැඩ පුදුවනි. මහත්තයාට බැ...මම මහත් මහත්තයාට ඒ වැඩ බැ.

1. මහත්තයාට රා බොන්න පුදුවනි. මම බැ.
2. ලමයා විත්තුවට බලන්න යනවා. වෙන කවුරුවත් යන්නෙ නැ.
3. බඩ්ඩාට එළිවෙනකං නවන්න පුදුවනි. වෙන කාටවත් බැ.
4. මේ දේසගුනේ රස්තියාදු ගහන්න හොඳයි. වෙන මොකකටවත් හොඳ නැ.
5. වැව්වල වතුර ගොවිතැන් කරන්න හොඳයි. බොන්න හොඳ මදි.
6. ගුනේ දේසපාලන කතා අහන්න යනවා. වෙන කතා අහන්න යන්නෙ නැ.

C. Transform according to the model, using හින්දා 'because':

මෙහේ දේසගුනේ හොඳයි. මම මෙහේ ඉන්නවා...

මෙහේ දේසගුනේ හොඳ හින්දා මම මෙහේ ඉන්නවා.

1. අව්ව සැරයි. අපි හෝ එක බලන්න ගියා.
2. එයා හොඳට වැඩ කරනවා. අප්ට රස්සාවක් දෙන්න පුදුවනි.
3. මෙහේ සෙල්ලිපි බොහොම පරනයි. මම මෙහේ තව ටිකක් ඉන්න කැමතියි.
4. ඒ හොල්ල හොඳ නියෝජිතයෙක් තේරුවා. ඒ පලාත දියුණු වෙනවා.
5. මම සිංහල හුඟක් දන්නෙ නැ. ඒ මිනිස්සුන් එක්ක ඉන්න ආසායි.
6. එයා නිතරම දේසපාලන ලැක්ටර් අහන්න ගියා. විබාගෙ පාස් කෙරුවෙ නැ.
7. මම මේ වැඩ කරන්න බැ. එයා කෙරුවොත් වැඩියෙ හොඳයි.
8. මිනිසා හරි විහිලුකාරයා. එයාට එන්න කියන්න.

D. Transform according to the model, using දෙනවා as 'allow to':

ලමයා වැඩ කෙරුවා...ලමයාට වැඩ කරන්න දෙනවා.

1. බබා හොඳ ඉස්කෝලෙකට යනවා.
2. මහත්තයා පරන උර්ලබ් පොත් බලනවා.
3. නෝනා ඒ කාමරේ ඇතුලට යනවා.
4. ගොනා ඒ වෙල්යායට ගිහිල්ලා තනවා.
5. දොස්තර ඒ ලෙඩ්ඩු බලනවා.
6. මිනිසා දේසපාලන රැස්වීමට යනවා.

E. Transform according to the model, forming a negative :

පොතක් බලන්න යමු...පොතක් බලන්න නොගිහිං ඉඳිමු.

1. ඒ සෙල්ලිපි කියවන්න යමු.
2. එයාට ඒ කතාව කියමු.
3. ඩුයිවර් එන්නෙ නැති නියා අපි කාර් එක එලවමු.
4. මේ කොට්ඨාසෙට අලුත් නියෝජිතයෙක් තෝරමු.
5. අපේ වෙල්යායෙ අස්වැන්න ඔක්කොම එක්කාපු කරමු.
6. අද රැ ගෙදර ගිහිල්ලා රා බොමු.
7. පොඩි ලමයින්ට පුරුවිටු බොන්න දෙමු.
8. ජිනසේනව පාර්ලිමේන්තු ආයතනට පත්කරමු.

F. Transform according to the model, adding ට to an appropriate form:

මම මිනිසා කඩේදි දැක්කා...මම මිනිසාව කඩේදි දැක්කා.

1. අග්‍රාධිකාරතුමා අලුත් මන්ත්‍රීවරයෙක් පත්කෙරුවා.
2. තාත්තා මේ දවස්වල බබා බලාගන්නවා.
3. ගුරුවරයා සිගරට් බොන ලමයි දැක්කා.
4. මම මුල්ගුරුවරයා අලුතාගත්තා.
5. මහත්තයා ඒ මිනිස්සු හම්බවෙන්න ගියා ද?
6. මහත්තයා ජිනසේනගෙ උවගෙ ලමයි දන්නවා, නේ.
7. අපි ඒ පෙරහැරට ගිහිල්ලා හොඳ නැට්ටුවො බලමු.
8. නුවර පෙරහැරට ගියාම හුඟක් ගම්මු බලන්න හම්බවෙන්නවා.

G. Conversations: John visits an area that the government is trying to develop and talks to a farmer about the land, the crops, and the progress they are making.

John visits a shop in which he has bought books during his stay in Ceylon to tell the proprietor that he is returning to his country. They talk about his future plans and discuss ways in which he can continue to get Sinhalese books in the future.

APPENDIX

Noun and Verb Forms

1. NOUN FORMS

1.1 Regular Nouns

1.11 The Singular

Regular nouns in the singular may be divided into five classes, depending on their inflection.

Class 1

Nouns of Class 1 are characterized by a direct singular definite form in එක. The endings are as follows:

	<u>Definite</u>			<u>Indefinite</u>	
<u>Dir.</u>	-ə	බස් එක 'bus'	-ak	බස් එකක්	
<u>Dat.</u>	-əTə	බස් එකට	-əkəTə	බස් එකකට	
<u>Gen.</u>	-ee	බස් එකේ	-əkə	බස් එකක	
<u>Inst.</u>	-eŋ	බස් එකෙන්	-əkɪŋ	බස් එකකින්	

Class 2

Nouns of Class 2 are characterized by the following endings:

	<u>Definite</u>			<u>Indefinite</u>	
<u>Dir.</u>	-ə	පොත 'book'	-ak	පොතක්	
<u>Dat.</u>	-əTə	පොතට	-əkəTə	පොතකට	
<u>Gen.</u>	-e, -ee	පොතේ	-əkə	පොතක	
<u>Inst.</u>	-eŋ	පොතෙන්	-əkɪŋ	පොතකින්	

Note that the endings of Class 2 are like those of Class 1 but nouns of Class 2 do not add -ek-.

Class 3

Nouns of Class 3 are characterized by the following endings:

	<u>Definite</u>			<u>Indefinite</u>	
<u>Dir.</u>	- <u>ə</u>	ගෙදර	'house'	- <u>ak</u>	ගෙදරක්
<u>Dat.</u>	- <u>əTə</u>	ගෙදරට		- <u>əkəTə</u>	ගෙදරකට
<u>Gen.</u>	- <u>ə</u>	ගෙදර		- <u>əkə</u>	ගෙදරක
<u>Inst.</u>	- <u>iŋ</u>	ගෙදරින්		- <u>əkɪŋ</u>	ගෙදරකින්

Note that Class 3 nouns have -iŋ in the definite instrumental and that the definite direct and genitive are identical. Otherwise, the endings are like those of Classes 1 and 2.

Class 4

Nouns of Class 4 are characterized by the following endings:

	<u>Definite</u>			<u>Indefinite</u>	
<u>Dir.</u>	- <u>e</u> , - <u>ee</u>	කඩේ	'shop'	- <u>eak</u>	කඩයක්
<u>Dat.</u>	- <u>eTə</u> , - <u>eeTə</u>	කඩේට		- <u>əkəTə</u> , - <u>eeəkəTə</u>	කඩේකට
<u>Gen.</u>	- <u>e</u> , - <u>ee</u>	කඩේ		- <u>əkə</u> , - <u>eeəkə</u>	කඩේක
<u>Inst.</u>	- <u>eŋ</u>	කඩෙන්		- <u>əkɪŋ</u> , - <u>eeəkɪŋ</u>	කඩේකින්

If a noun has -ee in the direct definite (i.e., කඩේ) it will have -ee- in the other places in which -ee- appears above. If a noun has -e in the direct definite (i.e. ඉස්කෝලේ) it will have -e where -e- appears above.

Note the Sinhalese spelling of the direct indefinite.

Class 5

Class 5 nouns include only those that are animate, and are characterized by the following endings:

	<u>Definite</u>			<u>Indefinite</u>	
<u>Dir.</u>	-	මිනිසා	'man'	- <u>ek</u>	මිනිසෙක්
<u>Dat.</u>	- <u>Tə</u>	මිනිසාට		- <u>ekuTə</u>	මිනිසෙකුට
<u>Gen.</u>	- <u>ge</u>	මිනිසාගෙ		- <u>ekuge</u>	මිනිසෙකුගෙ
<u>Inst.</u>	- <u>geŋ</u>	මිනිසාගෙන්		- <u>ekugeŋ</u>	මිනිසෙකුගෙන්

1.12 The Plural

Except for Class 1, in which the plural may be obtained by removing the එක of the direct definite, the direct plurals of nouns are not predictable from the singular and must be learned for individual nouns. They are thus given in the Glossary. However, once the direct plural is known, the other plural case endings may be predicted.

1.121 Inanimate Plurals (Classes 1 - 4)

The following case endings are added to the direct plural form to make the other case forms:

<u>Dir.</u>	-	පොත්	'books'
<u>Dat.</u>	<u>-wələTə</u>	පොත්වලට	
<u>Gen.</u>	<u>-wələ</u>	පොත්වල	
<u>Inst.</u>	<u>-wəliŋ</u>	පොත්වලින්	

1.122 Animate Plurals (Class 5)

For animate plurals in -ලා, the same animate case endings used in the singular are added without any other change:

<u>Dir.</u>	-	නෝනාලා	'ladies'
<u>Dat.</u>	<u>-Tə</u>	නෝනාලාට	
<u>Gen.</u>	<u>-ge</u>	නෝනාලාගෙ	
<u>Inst.</u>	<u>-gen</u>	නෝනාලාගෙන්	

For other animate plurals, -න් is added to the direct plural to form an oblique stem and the same endings as above are then added. If the direct plural ends in -o, this is replaced by -a-:

<u>Dir.</u>	-	මිනිස්සු	'men'	දරුවෝ	'children'
<u>Dat.</u>	<u>-nTə</u>	මිනිස්සුන්ට		දරුවන්ට	
<u>Gen.</u>	<u>-nge</u>	මිනිස්සුන්ගෙ		දරුවන්ගෙ	
<u>Inst.</u>	<u>-ngen</u>	මිනිස්සුන්ගෙන්		දරුවන්ගෙන්	

1.2 Irregular Nouns

Nouns which do not follow the pattern discussed above are classified as irregular nouns.

Class 1

There are no irregular Class 1 nouns.

Class 2

A few nouns like අත 'hand' which otherwise show the characteristics of Class 2 have an instrumental ending in -iŋ: අතින්.

Class 3

Some nouns which otherwise have the endings characteristic of Class 3 end in a vowel other than -ə in the direct singular. Like Class 3 nouns the definite direct and genitive are the same and -o is added to form the dative case, but unlike other Class 3 nouns, the final vowel of the stem is not lost before the addition of the instrumental -iŋ. This applies to the noun රාත් 'night' and any noun ending in -දා 'day'. Note the -i- in the spelling of the instrumental:

<u>Direct</u>	<u>රාත්</u> 'night'	<u>සඳුදා</u> 'Monday'
<u>Dative</u>	<u>රාතො</u>	<u>සඳුදාට</u>
<u>Genitive</u>	<u>රාත්</u>	<u>සඳුදා</u>
<u>Instrumental</u>	<u>රාතින්</u>	<u>සඳුදායින්</u>

Class 4

The noun ගෙය 'house' has the irregular genitive definite form ගෙයේ.

Class 5

Some nouns that otherwise are similar to Class 5 add කෙනෙක් to form a "respectful indefinite." This applies to kinship terms and also to the nouns දොස්තර , ඇපොතිකරි , මුසිමරි , and to other such occupation terms borrowed from English or other Western languages.

With some nouns such as මහත්තයා the respectful indefinite is optional, and when used indicates greater respect. මහත්තයා is irregular in that it adds an -න් before කෙනෙක්. Thus it has the indefinite form මහත්තයන් කෙනෙක් as well as මහත්තයෙක්. Many speakers pronounce this as mahattæŋ kenek.

The noun භාමුදුරුවෝ 'Buddhist monk' has another type of respectful indefinite භාමුදුරු නමක් indicating very high respect.

2. VERB FORMS

2.1 Regular Verbs

For regular verbs, all of the forms that occur in this book are formed on three stems: the present stem, the past stem, and the past participial stem.

2.11 The Present Stem

The present stem is obtained by removing the -nəwa of the present tense simple form. Verbs are either Class 1, Class 2 or Class 3 depending on the final vowel of the present tense stem; those with -ə- are Class 1, those with -i- are Class 2, and those with -e- are Class 3:

Class 1:	කපනවා	'cut'
Class 2:	අදිනවා	'draw, pull'
Class 3:	තේරෙනවා	'understand'

The following verb forms, in addition to the simple form, are made from the present tense stem:

	<u>Class 1</u>	<u>Class 2</u>	<u>Class 3</u>
<u>Present Simple:</u>	කපනවා	අදිනවා	තේරෙනවා
<u>Infinitive:</u>	කපන්න	අදින්න	තේරෙන්න
<u>Present Emphatic:</u>	කපන්නෙ	අදින්නෙ	තේරෙන්නෙ
<u>-wi Form</u>	කපාවි	අදිවි	තේරේවි

NOTE: The stem-final vowel is lengthened before -wi.

<u>Present Verbal Adjective:</u>	කපන	අදින	තේරෙන
<u>-nnan Form:</u>	කපන්නම්	අදින්නම්	වැටෙන්නම්
<u>-mu Form:</u>	කපමු	අදිමු	වැටෙමු

NOTE: Those Class 3 verbs that take a dative case subject, such as තේරෙනවා do not usually occur in -nnan or -mu forms, since those forms rarely occur with a first person direct case subject expressed or implied.

Two forms are made from the present tense verbal adjective form; that is, the present temporal gerund and a verbal noun in ekə:

<u>Present Temporal Gerund</u> :	කපන කොට	අදින කොට	තේරෙන කොට
<u>Verbal Noun</u> :	කපන එක	අදින එක	තේරෙන එක

2.12 The Past Stem

To form a past stem, verbs of all classes change the vowels in the stem as follows:

- e is replaced by e
- a is replaced by æ
- aa is replaced by ææ
- o is replaced by e
- oo is replaced by ee
- u is replaced by i
- uu is replaced by ii

Also:

Verbs of Class 1 with a present stem ending in -yə- or -wə- replace the -yə- or -wə- by -ww-. Other verbs of Class 1 replace the stem-final vowel by -uw-.

Verbs of Class 2 double the final consonant of the present stem (-ñd- becomes -nd-) and lose the final vowel.

Verbs of Class 3 replace the final vowel of the stem by -un-.

Thus:

	<u>Present Tense</u>	<u>Present Stem</u>	<u>Past stem</u>
Class 1:	කියනවා	කිය-	කිව්වි-
	එලවනවා	එලව-	එලෙව්වි
	කපනවා	කප-	කැප්වි
Class 2:	අදිනවා	අදි-	අද්ද්-
Class 3:	තේරෙනවා	තේරෙ-	තේරූන්-

The following forms are made from the past stem:

	<u>Class 1</u>	<u>Class 2</u>	<u>Class 3</u>
<u>Past Simple:</u>	කැපුවා	ඇද්දා	තේරැනා
<u>Past Emphatic:</u>	කැපුවේ	ඇද්දේ	තේරැනේ
<u>Past Conditional:</u>	කැපුවොත්	ඇද්දොත්	තේරැනොත්
<u>Past Temporal Gerund:</u>	කැපුවාම	ඇද්දාම	තේරැනාම
<u>Past Tense Verbal Adjective:</u>	කැපුව or කැපු	ඇද්ද	තේරැන or තේරැනු
<u>Past Concessive:</u>	කැපුවත්	ඇද්දත්	තේරැනත්
<u>-වෙ Form:</u>	කැපුවාවේ	ඇද්දාවේ	තේරැනාවේ

2.13 The Past Participial Stem

The past participial stem is formed from the present stem as follows:

For Class 1 verbs, the past participial stem is the same as the present tense stem. Some dialects, however, lengthen the -ə- of the present stem to -aa-.

Class 2 verbs change the stem vowel as for the past tense, but do not double the last consonant of the stem, and replace the final -i- of the stem by -ə-.

Class 3 verbs replace the final -e of the present stem by -i. If the stem is two syllables and the first syllable is not long, there is an alternate form with -ii-. Thus:

	<u>Present Stem</u>	<u>Past Participle Stem</u>
Class 1:	කප-	කප- or කපා-
Class 2:	ඇද්-	ඇද-
Class 3:	තේරෙ-	තේරි-
	වැටෙ-	වැටි- වැටී-

The following forms are made from the past participial stem:

	<u>Class 1</u>	<u>Class 2</u>	<u>Class 3</u>
<u>Past Participle:</u>	කපලා, කපාලා	ඇදලා	තේරිලා වැටිලා, වැටීලා
<u>Past Participial Adjective:</u>	කපු, කපාපු	ඇදපු	තේරිවිච වැටිවිච
<u>Reduplicated Form:</u>	කප කප	ඇද ඇද	තේරි තේරි

NOTE: The past participial adjective for Class 3 verbs always has a short -i- before -ccə- whether or not there are alternate forms of the past participial stem.

2.2 Irregular Verbs

There is in Sinhalese a group of irregular verbs which is characterized by the fact that the form of the past stem, the past participle and/or the past participial adjective is not predictable from the present stem. Each of these forms must be learned separately. However, those forms that are made from the present stem can be formed by the regular process of dropping -නවා from the simple present to get the present stem and adding the usual endings. Also, those forms made from the past stem may be formed by adding the appropriate endings to the past stem which is obtained by dropping the -a or -aa (i.e. -ා) of the simple past.

The verbs of this type that have occurred in this text are:

<u>Simple Present</u>	<u>Simple Past</u>	<u>Past Participle</u>	<u>Past Participial Adjective</u>
හිසෙනවා 'be' (inan)	හිඳනා	හිලා <u>or</u> හිබිලා	හිව්ව <u>or</u> හිබ්ව්ව
යනවා 'go'	ගියා	ගිහිල්ලා <u>or</u> ගිහින්	ගියපු
දෙනවා 'give'	දුන්නා	දිලා	දිපු
බොනවා 'drink'	බිව්වා	බිලා	බිපු
ගන්නවා 'get'	ගත්තා	අරගන, අරගෙන අරන්	අරගත්ත
තවකිනවා 'stay'	තැවතුනා	තැවකිලා	තැවකිව්ව
එනවා 'come'	ආවා	ආවිල්ලා	ආපු
ඉන්නවා 'be' (anim.)	උන්නා	ඉඳලා	ඉඳපු
ගෙනියනවා 'take away'	ගෙනිව්වා	ගෙනිහිල්ලා ගෙනිහිං	ගෙනිව්ව

ගේනවා 'bring'	ගෙනාවා	ගෙනැල්ලා ගෙනැත්	ගෙනාපු
වෙනවා 'become'	උනා	වෙලා	වෙච්ච
ගෙවදිනවා 'enter (a new house)'	ගෙවදුනා	ගෙවදිලා	ගෙවදිච්ච
දානවා 'put'	දැම්මා	දාලා	දාපු
දනවා 'burn'	දැවා	දාලා	දාපු දාව්ච
කනවා 'eat'	කැවා	කාලා	කාපු
පේනවා 'see'	පෙනුනා	පෙනිලා	පෙනිච්ච

There is a very small group of irregular verbs with an occasional irregularity other than those specified above. Those that have occurred in this text are:

-mu Forms:

ගන්නවා has ගනිමු or ගම්මු
ඉන්නවා has ඉදිමු

-wi Forms:

ගන්නවා has ගනිවි
ඉන්නවා has ඉදිවි
බොනවා has බොයි
ගේනවා has ගෙනේවි
පේනවා has පෙනේවි
දන්නවා has දනිවි

Reduplicated forms:

ඉන්නවා	has	ඉඳ ඉඳ
කනවා	has	කකා
ගහනවා	has	ගහහා
වෙනවා	has	වෙච්චි
පේනවා	has	පෙනි පෙනි
දෙනවා	has	දිදි
දානවා	has	දදා
දනවා	has	දදා

GLOSSARY

This glossary has two parts: Sinhalese-English and English-Sinhalese. In both, the class of Sinhalese nouns is indicated, and the plurals are given except for nouns of Class 1 for which the plural may be predicted as stated in Lesson 2. Plurals in -වල් , -ලා , and -වරු, wherever these are simply added to the singular without further change, are indicated by these forms only, without repeating the noun. Verb classes are not given, since these may be predicted from the stem vowels, but irregular verbs are noted. Their irregular forms can be found in the grammatical appendix. Abbreviations should be self-explanatory, except that n. pl. 'plural noun' implies that the noun it follows does not usually occur in the singular.

In this text, enough of the Sinhalese writing system has been included to write Colloquial Sinhalese. (For the Literary language, other letters, not included in this book, are necessary.) For the alphabet as used here, the alphabetical order follows the usual Sinhalese practice, with the order of letters as follows:

අ, ආ, ඇ, ඈ, ඉ, ඊ, උ, ඌ, ඍ, ඎ, ඏ, ඐ, එ, ඒ, ඔ, ඓ, ඔ, ඕ, ඖ, ඗, ඘, ඙, ක, ඛ, ග, ඝ, ඞ, ඟ, ච, ජ, ට, ඨ, ඩ, ණ, ඬ, ත, ථ, ඣ, ඤ, ඦ, ට, ඩ, ණ, ඬ, ත, ථ.

This should cause no difficulty, but the following points should be noted:

1. The vowels precede the consonants as a set, and for each vowel, the short form precedes the long.

2. ට never occurs at the beginning of a word. It is alphabetized between the vowels and the other consonants. Thus ණ will precede ඬ which will precede තඟ , and all of them will be followed by ණා , ණාඟ , ණාඟ , in that order.

3. ශ follows ශ and ඔ follows ඔ. The other half-nasals follow the full nasal produced in the same position in the mouth. Thus ද follows න and ඔ follows ම.

SINHALESE-ENGLISH

අකමැති	dislike
අකුර	n2, letter (alphabetical); pl. අකුරු
අක්කා	n5, older sister; indef. ...කෙනෙක් pl. ...ලා
අග	n3, end, chief; pl. ...වල්
අගනුවර	n2, capital; pl. ...වල්
අගමැතිතුමා	n5, Prime Minister; pl. ...ලා, අගමැතිවරු
අගෝස්තු	n2, August; no. pl.
අග්‍රාධිකාරතුමා	n5, Governor General; pl. ...ලා
අඟල	n2, inch; pl. අඟල්
අඟහරුවාදා	n3, Tuesday
අච්චාරු	n2, pickle; pl. අච්චාරු
අට	eight; stem
අඩිය	n2, foot; pl. අඩි
අඩිය	n2, drink, 'slug'; pl. අඩි
අඩු	less
අඩු කරනවා	reduce
අත අරිනවා	give up, v. irr.
අතන	there (that spot over there)
අතර මග	on the way
අතරෙ	between, among
අත්තිවාරම	n2, foundation; pl. අත්තිවාරම්
අද	n3, today
අදහස් කරනවා	intend
අදහස	intention
අදිනවා	fetch, draw
අනිත්	other
අනුරාදපුරේ	n4, Anuradhapura; no. pl.

අනූව	ninety; stem අනූ
අන්තිම	last, end
අඳුනා ගන්නවා	get acquainted with
අපි	we
අප්‍රියෙල්	April; n. pl.
අමතක වෙනවා	forget, v. irr.
අමාරු	difficult
අමාරුව	n2, difficulty (ailment); pl. අමාරු
අමුතු	strange, new
අමුත්තා	n5, visitor, stranger; pl. අමුත්තෝ
අම්මා	n5, mother; indef. ...කෙනෙක් pl. ...ලා
අය	n5, people
අයිති	belong to
අයිතිවාසිකම	n2, right; pl. අයිතිවාසිකම්
අයිත	n2, edge, bank; pl. අයිත්
අයිසෙ	friend, buddy (term of address)
අයියා	n5, older brother; indef. ...කෙනෙක් pl. ...ලා
අර	that, those (over there)
අරක	that one (over there); pl. අරවා
අරයා	he, she (that person over there) pl. ...ලා
අරවා ගන්නවා	get opened, v. irr.
අරගෙන	(over) there
අල	yams, n. pl.
අලුත්	new
අල්ලනවා	catch, hold, appeal to
අල්ලපු	next, adjoining
අල්ලා ගන්නවා	catch, v. irr.
අවබෝදෙ	n4, understanding; pl. අවබෝද
අවුරුද්ද	n2, year; pl. අවුරුදු
අච්ච	n2, sunshine, no pl.
අසනීප	n4, illness; pl. අසනීප
අසූව	eighty; stem අසූ
අස්වැන්න	n2, harvest; no. pl.

අහඟන ඉන්නවා	listen to, v. irr.
අහනවා	ask, listen
ආ	oh
ආගම	n2, religion; pl. ආගම්
ආදාර කරනවා	support
ආදාරෙ	n4, support; pl. ආදාර
ආපහු	back
ආයියෝ, ආයියෝවන්, ආයුරෝවන්	hello, good-bye, greetings
ආයෙත්	again
ආරංචි	information, news
ආරක්ෂා කරනවා	protect, v. irr.
ආරාදනා කරනවා	invite
ආසනේ	n4, seat; pl. ආසන
ආසා	eager
ආසාව	n2, desire; pl. ආසාවල්
ආහාරෙ	n4, food; pl. ආහාර
අක්සිඩන්ට් එක	n1, accident
අක්ස්ප්‍රස් එක	n1, express (train)
අඟ	n2, body; pl. ...වල්
අඟිල්ල	n, finger; pl. අඟිලි
අඩුස් එක	n1, address
අඩිවෘත්ස් එක	n1, advance
අති	might, might be
අතුල්වෙනවා	enter, v. irr.
අත්ත	n2, truth; no pl.
අපල්	apples, n. pl.
අපොතිකරි	n5, apothecary; indef. ...කෙනෙක් pl. ...වරු, ...ලා
අපොයින්ට්මන්ට් එක	n1, appointment
අමතිවරයා	n5, minister; pl. අමතිවරු
අමෙරිකාව	n2, America; no pl.
අයි	why
අවිදිනවා	stroll, walk, v. irr.
අහෙනවා	hear (dat. subj.)

ଓଲିଠିଝି	English
ଓଇଁଠିଁ କରନ୍ତା	hurry
ଓଇଁଠିଁ	fast, quickly
ଓଘାଁଝିଠି	n2, teaching; pl. ଓଘାଁଝିଠି
ଓଘେନ ଘାଁଝି	learn, study, v. irr.
ଓଘି	n2, space, time to spare; pl. ଓଘି
ଓଘି ବିଧେନ୍ତା	there is a possibility, v. irr.
ଓଘି ଦେନ୍ତା	give permission, v. irr.
ଓଘାଠି	most
ଓଘିଁ	so, then
ଓଘିଠିଝିଠିଝି	come forward, v. irr.
ଓଘିଠିଘ	ladder, pl. ଓଘିଠିଘ
ଓଘିଝି	n2, India; no pl.
ଓଘିଝି	live, be (animate) v. irr.
ଓଘିଝିଠି କରନ୍ତା	insure, v. irr.
ଓଘିଝି	from
ଓଘିଝି ଘିଝି	occasionally
ଓଘିଝି	n3, Sunday; no pl.
ଓଘିଝି ଘାଁଝି	borrow (for oneself), v. irr.
ଓଘିଝି	done, finished
ଓଘିଝି କରନ୍ତା	complete, finish (trans.), v. irr.
ଓଘିଝି ଘେନ୍ତା	get done, be finished, come to an end; v. irr.
ଓଘିଝିଝି ଘେନ୍ତା	n2, school book; pl. ଓଘିଝିଝି ଘେନ୍ତା
ଓଘିଝିଝିଝି	n4, school; pl. ଓଘିଝିଝିଝି
ଓଘିଝିଝିଝି	n2, station; pl. ଓଘିଝିଝିଝି
ଓଘିଝିଝିଝି	n2, rest, peace; pl. ଓଘିଝିଝିଝି
ଓଘିଝିଝିଝିଝି	n4, hospital; pl. ଓଘିଝିଝିଝିଝି
ଓଘିଝିଝି	before (of time)
ଓଘିଝିଝିଝି	in front of
ଓଘିଝିଝିଝିଝି	in front
ଓଘିଝିଝି	n5, shrimp; pl. ଓଘିଝିଝି
ଓଘିଝିଝିଝିଝି	before, earlier
ଓଘିଝିଝିଝିଝିଝି	above

ඊලග	next
ඊසාන	n2, Northeast; no pl.
උගන්වනවා	teach, v. irr.
උඩරට	n3, up-country; no pl.
උතුර	n2, North; no pl.
උතුරු	Northern
උත්සවේ	n4, festival, function; pl. උත්සව
උදව්ව	n2, help; pl. උදව්
උදෙණම	early in the morning
උදේ	n4, morning; no pl.
උනන්දු වෙනවා	be interested, v. irr.
උන්නැහේ	he, that gentleman (in question); pl. ...උ
උපදෙස්	advice, n. pl.
උරා	n4, pig; pl. උරො
උරු මස්	pork, n. pl.
එංගලන්ත	n4, England; no pl.
එක	one; stem එක්
එකඟවෙනවා	agree, v. irr.
එක වගෙයි	alike
එකොලහ	eleven; stem එකොලොස්
එක්ක එනවා	bring (a person), v. irr.
එක්කාසු කරනවා	collect, put together
එතකං	till then
එතකොට	then
එතන	there (that spot in question)
එනවා	come, v. irr.
එපා	don't, don't want
එපා වෙනවා	get fed up, v. irr.
එයා	he, she (in question); pl. ...උ
එලවනවා	drive
එලිය	n2, light; pl. එලි
එලිවෙනවා	get light, approach dawn

එලෝඳු	vegetables, n. pl.
එලෝඳුව	n2, vegetable curry; pl. එලෝඳු
එල්ලනවා	hang
එවනවා	send (towards)
එහා	beyond, away
එහෙනං	if so, then
එහෙම	'like that, in that way'
එහෙමද	is that so
එහේ	there (the place in question)
එ	that (in question)
එ උනත්	even then
එක	that one (in question)
එකයි	that's why
එක්	even then
එ තරම්	that much
එ නිසා	therefore
එවා	things
ඔක්තෝබර	all
ඔක්තෝබර්	October, n. pl.
ඔව්වර	that much
ඔහන	there (that spot by you)
ඔය	that (by you)
ඔයා	you (familiar); that person by you pl. ...ඔ
ඔරුව	n2, canoe; pl. ඔරු
ඔලුව	n2, head; pl. ඔලු
ඔව්	yes
ඔස්ටින් එක	n1, Austin
ඔහේ	there (by you), you
ඔක	that one (by you); pl. ඔකා
ඔබරේ	n4, order; pl. ඔබර
ඔන	want (Dat. subj.); must, have to (Direct subj.)
ඔන තරන	necessary
ඔන දෙයක්	n4, anything; pl. ඔන දේවල්

කං	until
කට	n2, mouth; pl. ...වල්
කට දන	hot, spicy
කට දනවා	to be hot or spicy; burn the mouth, v. irr.
කටයුතු	activities
කඩනවා	pick; break (in two)
කඩුගන්නාව	n2, Kadugannawa; no pl.
කඩේ	n4, shop; pl. කඩ, කඩවල්
කඩේ කරනවා	keep shop, v. irr.
කතා කරනවා	speak, call, v. irr.
කතාව	n2, talk, lecture; pl. කතා, කතාවල්
කතරුවරයා	n5, author; pl. කතරුවරු
කනවා	eat
කන්තෝරුව	n2, office; pl. කන්තෝරු
කන්ද	n2, hill; pl. කඳු
කපනවා	cut
කපලාරු කරනවා	plaster, v. irr.
කබුක් ගල	a kind of brick; pl. කබුක් ගල්
කමක් නෑ	'it doesn't matter'
කම්මැලි	lazy, disinclined
කඹේ	n4, rope; pl. කඹ
කරදර වෙනවා	trouble oneself, v. irr.
කරදරේ	n4, trouble; pl. කරදර
කරනවා	do, make, v. irr.
කරිය	n2, curry; pl. කරි
කර්මාන්ත	n4, the industry; pl. කර්මාන්ත
කල්	time
කලබලේ	n4, haste, trouble; pl. කලබල
කලවම් කරනවා	mix
කලින්	earlier
කලුගල	n2, black granite; pl. ...ගල්
කලුතර	n3, Kalutara; no pl.
කල්තියා	early
කල්පනා කරනවා	think, v. irr.
කල්පනාව	n2, idea; pl. කල්පනාවල්

කවදත්	every day, generally
කවදාවත්	any day
කවුන්ටරේ	n4, counter; pl. කවුන්ටර
කවුරුත්	everybody
කාර් එක	n1, car, automobile
කාල	n4, period, time; pl. කාල, කාලවල්
කැමති	like (to), subj. in Dat.
කැමරාව	n2, camera; pl. කැමරා, කැමරාවල්
කැමැත්ත	n2, wish; no pl.
කෑම	n2, food; pl. කෑමි
කෑම එකක්	a meal
කෑම බීම	n2, food and drink; pl. කෑමි බීමි
කිට්ටුව	near
කිතුල් රා	Kitul Toddy, n. pl.
කියනවා	say
කියවනවා	read
කිරි	milk, n. pl.
කිසිම	any whatsoever
කිප	few, several; indef. කිපයක්; animate කිපදෙනා
කීය	how many, how much
කුකුලා	n5, fowl; pl. කුකුල්ලු
කුකුල් මස්	chicken meat, n. pl.
කුරුල්ලා	n5, bird; pl. කුරුල්ලෝ
කුලිය	n2, wage; pl. කුලී
කුලිකාර් එක	n1, hiring car, taxi
කුස්සි අම්මා	n5, female cook; pl. ...ලා
කුස්සිය	n2, kitchen; pl. කුස්සි
කුල්ට්‍රින්ක් එක	n1, cool drink; pl. කුල්ට්‍රින්ක්ස්
කෙනා	person; indef. කෙනෙක්
කෙලවර	n2, end; pl. ...වල්
කෙසෙල් ගෙඩිය	n2, banana; pl. ...ගෙඩි
කොච්චර	how much
කොට්ටාස	n4, district, constituency; pl. කොට්ටාස
කොහන	where (what spot)
කොන්ක්‍රීට් එක	n1, concrete
කොපිය	n2, copy; pl. කොපි

කොම්පැනිය	n2, company; pl. කොම්පැනි
කොයි	which
කොලඹ	n3, Colombo; no pl.
කොස්	a kind of wood
කොහොට	where
කොහෙවත්	somewhere?
කොහොම	how
කොහොම හරි	somehow or other
කෝච්චිය	n2, train; pl. කෝච්චි
කෝපි	coffee; no pl.
ක්‍රමක්‍රමෙන්	gradually
ක්‍රමේ	n4, method; pl. ක්‍රම
ක්‍රිස්තු වර්ෂය	n4, Christian era; no pl.
ගං උලු	tiles (village), n. pl.
ගං සඬාව	n2, village council; pl. ...සඬා, ...සඬාවල්
ගඟ	n2, river, pl. ගඟා, ගඟවල්
ගඩොල	n2, brick; pl. ගඩොල්
ගතකරනවා	spend (time), v. irr.
ගනන	n2, number; pl. ගනන්
ගනුදෙනුව	n2, transaction, loan; pl. ගනුදෙනු
ගන්න දෙයක් නෑ	totally damaged
ගන්නවා	take, buy, v. irr.
ගම	n2, village; pl. ගම්
ගමන	n2, journey, instance; pl. ගමන්
ගම්බද	rural
ගම්පු	n5, villagers, n. pl.
ගල	n2, stone; pl. ගල්
ගලවනවා	remove (from body), undo
ගඟ	n2, tree; pl. ගස්
ගඟනවා	hit, poke, strike
ගාන	n2, amount, number, price; pl. ගානන්
ගාල්ල	n2, Galle
ගැන	about
ගැරේඪ් එක	n1, garage
ගිනිකොන	n2, Southeast; no pl.

ගින්දර	n2, fire; no pl.
ගිය	last (of time)
ගුරුවරයා	n5, teacher; pl. ගුරුවරු
ගෙඩිය	n2, fruit, nut; pl. ගෙඩි
ගෙදර	n3, home; pl. ...වල්
ගෙනියනවා	take (away), v. irr.
ගෙන්නනවා	import
ගෙයක් ගානෙ	house to house
ගෙවදිනවා	move into a new house, v. irr.
ගෙවනවා	pay
ගේ	n4, house; pl. ගෙවල් ; gen. ගෙයි
ගේට්ටුව	n2, gate; pl. ගේට්ටු
ගේනවා	bring, v. irr.
ගොඩනැගිල්ල	n2, building; pl. ...නැගිලි
ගෝල්පේස්	Galle Face; n. pr.
ග්‍රීෂ්ම	hot (weather)
චන්ද	n4, vote, election; pl. චන්ද
චිත්‍රපටිය	n2, movie; pl. ...පටි
චීන	n4, China

ජනවාරිය	n2, January; pl. ජනවාරි
ජාතිය	n2, kind; pl. ජාති
ජීවත්වෙනවා	live, reside, v. irr.
ජීවිතේ	n4, life; pl. ජීවිත
ජූනි	June, n. pl.
ජූලි	n2, July; no pl.
ටයර් එක	n1, tire
ටවුල	n2, town; pl. ටවුම්
ටැක්සිය	n2, taxi; pl. ටැක්සි
ටැලිපෝන් කරනවා	telephone, v. irr.
ටිකක්	a little, some
ටික ටික	little by little
ටික දවසක්	a few days
ටිකැටි එක	n1, ticket
ටිකැටි කපනවා	discharge from the hospital, v. irr.
ටිකින් ටික	little by little

ඩොක්ටර්	doctor (Dr.)
ඩ්‍රයිවර්	n5, driver; indef. ..කෙනෙක්; pl. ...ලා
-ත්	too, also
-ත් එක්ක	with
තක්කාලි	tomato, n. pl.
තමන්, තමුන්	oneself
තමයි	indeed
තමුසෙ	you (informal, intimate)
තම්බනවා	boil (solids)
තරඟ	n4, competition; pl. තරඟ
තරම්	as much as
තරමක්	somewhat, fairly
තව	yet, more
තාත්තා	n5, father; indef. ...කෙනෙක් ; pl. ...ලා
තානායම	n2, rest house; pl. තානායම්
තාම	still, yet
තාමත්	still
තැලෙනවා	get dented
තියෙනවා	be, there is (animate), v. irr.
තිස්සෙ	throughout
තිහ	thirty; stem තිස්
තුන	three; stem තුන්
තැන	n3, place, spot; pl. තැන්
තිරිඟු	wheat, n. pl.
තුටාලෙ	n4, wound, injury; pl. තුටාල
තෙතමනේ	n4, wetness; no pl.
තෙල	oil, n. pl.
තෙලිපිප්	sap, n. pl.
තේ	tea, n. pl.
තේරෙනවා	understand (dat. subj.)
තොග වෙලඳාම	n2, wholesale trade; pl. ...වෙලඳාම්
තොරතුර	n2, information, news; pl. තොරතුරු
තෝරනවා	select
තෝරාගන්නවා	choose, select, v. irr.
ත්‍රිරෝස් එක	n1, Three Rose

ද	question marker
දකුණ	n2, South; no pl.
දකුණු	southern
දනවා	burn (intr.), v. irr.
දන්නනවා	inform
දන්නවා	know, v. irr.
දඹාන	n2, Dambana; no pl.
දර	firewood, n. pl.
දරුවා	child, offspring; pl. දරුවෝ
දවල්	daytime, noontime
දවස	n2, day; pl. දවස්
දහඅට	eighteen; stem දහඅට
දහතුන	thirteen; stem දහතුන්
දහනමේ	nineteen; stem දහනම
දහසය, දාසය	sixteen; stem දාසය
දහේ	ten; stem දහ ; indef. දහයක්
දාගැබ	n2, stupa; pl. දාගැප්
දානවා	put
දාහ	thousand; stem දාස්
දාහත	seventeen; stem දාහත්
දාහතර	fourteen; stem දාහතර
දැන්	now
දැනගන්නවා	get to know, v. irr.
දැනට	right now
දැනීම	n2, knowledge
දැන්වීම	n2, notice; pl. දැන්වීම්
-දි	while
දිගටම	all along
දිනාගන්නවා	win, v. irr.
දියුණු	developed
දිසාව	n2, area; pl. දිසා, දිසාවල්
දුටුගැමුණු	Dutugemunu, pr. N
දුන්නෙල්	duntel, n. pl.
දුප්පත්	poor
දුර	far

දුර්ලබ	scarce
දුව	n5, daughter; pl.
දෙක	two; stem දෙ
දෙගොල්ල	two groups (people)
දෙනවා	give, v. irr.
දෙන්නා	two (animate form)
දෙසැම්බර්	December, n. pl.
දේ	n4, thing; pl. දේවල්
දේසගුණේ	n4, climate; no pl.
දේසපාලන	political
දේසපාලනේ	n4, politics; no pl.
දොර	n2, door; pl. ...වල්
දොලහ	twelve; stem දොලොස්
දොස්තර	n5, doctor; indef. ...කෙනෙක් ; pl. දොස්තර්ලා

නං	if
නංගී	n5, younger sister; indef. ...කෙනෙක්; pl...ලා
නටනවා	dance
නඩු දානවා	file action, v. irr.
නතරවෙනවා	tarry, stop
නම්	of course
නම	n2, name; pl. නම්
නමුත්	but
නවේ	nine; stem නම ; indef. නමයක්
නය	n2, loan, credit; no pl.
නර්සිංගෝම් එක	n1, nursing home
නවකතා පොත	n2, novel; pl. ...පොත්
නවකතාව	n2, novel; pl. නවකතා, නවකතාවල්
නවතිනවා	stop, stay (intr), v. irr.
නවත්තනවා	stop (tr.)
නායක	chief
නායකයා	n5, leader; pl. නායකයෝ
නැගෙනහිර	East, eastern; no pl.
නැතිවෙනවා	get lost, v. irr.
නැතුව	without

නැතුව ඇති	maybe not
නැත්තං	of else, if not
නැද්ද	isn't there?
නැවිකට් එක	n1, Navy Cut
නෑ	no, not
නෑදෑයා	n5, relative; pl. නෑදෑයෝ
නැට්ටුවා	n5, dancer; pl. නැට්ටුවෝ
නැටුම	n2, dance; pl. නැටුම්
නිකං	plain, simple
නිකං ඉන්නවා	stay without doing anything, v. irr.
නිතර නිතර	frequently, often
නිතරම	always
නිදහස් උත්සවේ	n4, Independence festival; no pl.
නිදාන	n4, treasure; pl. නිදාන
නියම	fixed, certain
නියෝජිතයා	n5, representative; pl. නියෝජිතයෝ, නියෝජිතවරු
නිරිත	n2, Southwest; no pl.
නිවාඩුව	n2, vacation; pl. නිවාඩු
නිසා	due to; because of
නුවර	n3, Kandy; no pl.
නුවර	n3, city; pl. ...වල්
නුවර එලිය	n2, Nuwara Eliya; no pl.
නෙව්	not
නේ, නේද	isn't it; aren't they
නේන්නං, ඒක නේන්නං	that's certain
නොදියුණු	undeveloped
නොමිලේ	free of charge
නොයෙක්	various
නොවැම්බර්	November; n. pl.
නෝනා	n5, lady, madam; indef. ...කෙනෙක් pl. ...වරු, නෝනලා
නෝනාමහත්මයා	n5, lady, madam; pl. ...මහත්තුරු
පක්ස	n4, (political) party; pl. පක්ස
පටන්ගන්නවා	begin, start, v. irr.
පඩිය	n2, salary; pl. පඩි
පත්කරනවා	appoint

පත්තරේ	n4, newspaper; pl. පත්තර
පදිංචිය	residence, occupancy; pl. පදිංචි
පදිංචිවෙනවා	settle down, v. irr.
පනහ	fifty; stem පහස්
පනිනවා	jump
පන්තිය	n2, class; pl. පන්ති
පපුව	n2, chest; pl. පු
පයින්	on foot
පයින්ටි එක	n1, pint
පරක්කු	late
පරක්කු වෙනවා	be late, v. irr.
පරන	old
පරිස්සමෙන්	carefully
පරිස්සම් කරනවා	take care of, v. irr.
පරීක්ෂා කරවාගන්නවා	get (oneself) examined, v. irr.
පල්	dry, useless
පලතුරු	fruit; n. pl.
පලාත	n2, province, region; pl. පලාත්
පල්හැලිල	n2, dry, useless discussion; pl. ...හැලි
පවතිනවා	last, v. irr.
පවත්තනවා	conduct, hold
පවත්වනවා	conduct, hold, v.
පවුල	n2, family; pl. පවුල්
පස්සෙ	after, afterwards, later
පහ	five; stem පස්
පාටිය	n2, party; pl. පාටි
පායනවා	clear up, become dry
පාර	street, road; pl. ...වල්
පාර	n2, time, instance; no pl.
පාර්ලිමේන්තුව	n2, Parliament; pl. පාර්ලිමේන්තු
පාර්සලේ	n4, parcel; pl. පාර්සල්, පාර්සල
පාලහ	fifteen; stem පාලොස්
පාලොස්සකදා	full moon day
පාවිච්චිය	use n2
පාවිච්චි කරනවා	use, v. irr.
පාස්කරනවා	pass (an exam)
පැකට් එක	n1, pack

පැට්ස් එක	n1, patty
පැතිරෙනවා	spread
පැත්ත	n2, area, locality, side; pl. පැති
පැනි	syrup, treacle, n. pl.
පැය	n2, hour; pl. පැය
පැලෙනවා	split
පැහෙනවා	ferment
පික්වර් එක	n1, movie, picture
පිට	n3, outside; no pl.
පිටරට	n3, foreign country; pl. ...වල්
පිටවෙනවා	come out, v. irr.
පිටියර	rural area; pl. ...වල්
පිටුරු	straw, n. pl.
පින්තූර	n4, picture; pl. පින්තූර
පිරිමියා	n5, man, male; pl. පිරිමි
පිලිගන්නවා	accept, believe, v. irr.
පුච්චනවා	burn, fire
පුතා	n5, son; pl. ...ලා, පුත්තු
පුද්ගලික	private
පුද්ගලිකව	privately
පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව	n2, Department of Archeology; pl. ...දෙපාර්තමේන්තු
පුරාත	ancient
පුරුදු	accustomed
පුරුදු වෙනවා	get practice, v. irr.
පුලුවන්	can (dat. subj.)
පුලුවන්කම	n2, possibility; pl. ...කම්
පුස්තකොල පොත	palm leaf book; pl. ...පොත්
පුස්තකාල	n4, library; pl. ...කාල
පුජා කරනවා	offer, v. irr.
පෙන්වනවා	show
පෙබරවාරිය	n2, February; pl. පෙබරවාරි
පෙරහැර	n2, procession; pl. ...වල්
පෙරේදා	n3, day before yesterday; no pl.
පේනවා	see (dat. subj.), v. irr
පොකුන	n2, pond; pl. පොකුනු
පොඩි	small, little

පොඬුවෙහව	get crushed, smashed, v. irr.
පොඬුක	a little while
පොත	n2, book; pl. පොත්
පොත්ගල	n2, library; pl. ...ගල්
පොල්	coconuts, n. pl.
පොල් අත්ත	n2, coconut leaf; pl. ...අතු
පොලව	n2, earth; pl. පොලෝ
පොලිසිය	n2, police; pl. පොලීසි
පෝයදා	Poya day
පෝස්තාට් එක	n1, postcard
ප්‍රකාශ කරනවා	express, publish, v. irr.
ප්‍රයෝජනවත්	useful
ප්‍රසිද්ද	famous; well-known
ප්‍රශ්න	n4, question; pl. ප්‍රශ්න
ෆිලිම් එක	n1, movie, film
ෆ්‍රයිඩ් රයිස්	fried rice, n. pl.

බංගලාව	n2, bungalow; pl. බංගලා, බංගලාවල්
බඩගින්න	n2, hunger; pl. බඩගිනි
බඩුව	n2, piece of goods; pl. බඩු
බත්	cooked rice, n. pl.
බතල	sweet potatoes, n. pl.
බදාදා	n3, Wednesday
බදිනවා	fry
බදිනවා	tie up, build
බබා	n5, baby, child; pl. ...ලා
බය	n2, fear; no pl.
බයෙන් බයෙන්	worriedly; in fear
බර	heavy
බලකරනවා	force, v. irr.
බලන් ඉන්නවා	wait
බලනවා	look
බලාගන්නවා	look after, v. irr.
බලාපොරොත්තුව	n2, expectation; pl. බලාපොරොත්තු
බලාපොරොත්තුවෙන් ඉන්නවා	expect, v. irr.
බස් එක	n1, bus

බස්නාහිර	n3, West; no pl.
බහිනවා	descend
බාගෙ	n4, half; pl. බාග
බාදාව	n2, hindrance; pl. බාදා, බාදාවල්
බාප්පා	uncle (paternal); indef. ...කෙනෙක් pl. ...ලා
බාරදෙනවා	hand over, v. irr.
බාරෙ	in the custody of
බාසාව	n2, language; pl. බාසා, බාසාවල්
බෑ	can't (dat. subj.)
බෑනා	n5, nephew, son-in-law; pl. බෑනලා
බිත්තිය	n2, wall; pl. බිත්ති
බිඳෙනවා	get broken
බිස්නස් එක	n1, business
බීම	n2, drink; pl. බීම්
බීර	beer, n. pl.
බුරුමේ	n4, Burma
බෙදෙනවා	distribute, deliver, divide
බේත් කරනවා	give medical treatment, v. irr.
බොනවා	drink, smoke, v. irr.
බොරුව	n2, lie; pl. බොරු
බොහොම	very
බෝතලේ	n4, bottle; pl. බෝතල, බෝතල්
බ්‍රහස්පතින්දා	n3, Thursday
බ්‍රේක් එක	n1, brake
එ	emphatic particle
එඩ්	sediment, n. pl.
එතක	remember
එතුටෙනවා	appear, v. irr.
එදි	not enough; too little
එදිනවා	tap
එදි වෙනවා	becomes insufficient, v. irr.
එදහම	middle
	Members of Parliament
එන්ඩ්‍රිවරයා	n5, Member of Parliament; pl. එන්ඩ්‍රිවරු

මම	I
මයි	certainly, surely
මල	n2, flower; pl. මල්
මල්ලි	n5, younger brother; indef. ...කෙනෙක් pl. ...ලා
මස්	meat, n. pl.
මස්රෝල් එක	n1, meat roll
මහ ඔය	n3, Maha Oya; no pl.
මහජන	public (adj.)
මහජනයා	n5, public; no pl.
මහත්තයා	n5, gentleman, master, sir; opt. indef. ...කෙනෙක් ; pl. මහත්තූරු
මහත්මයා	n5, sir, gentleman; pl. මහත්වරු
මහන්සිවෙනවා	exert oneself; tire oneself, v. irr.
මහඳ්විනියා	n5, queen; pl. මහඳ්විනියෝ
මාතලේ	n4, Matale; no pl.
මාතරුකාව	n2, topic; pl. මාතරුකා, මාතරුකාවල්
මාමා	n5, uncle (maternal); indef. ...කෙනෙක් pl. ...ලා
මාරුවෙනවා	cross over, v. irr.
මාර්තු	n2, March; pl. මාර්තු
මාලු කර්මාන්ත	n4, fishing industry; pl. ...කර්මාන්ත
මාලුව	n2, fish curry; (curry); pl. මාලු
මාලුවා	n5, fish; pl. මාලු, මාලුවෝ
මාස	n4, month; pl. මාස
මැද	n3, middle; no pl.
මැයි	May, n. pl.
මැලේ	(stem) Malays
මිනිත්තුව	n2, minute; pl. මිනිත්තු
මිනිසා	n5, man; pl. මිනිස්සු
මිරිස්	red pepper, n. pl.
මිසක්	except, but (for)
මිස්ටර්	Mr.
මිහඹුව	Negombo; no pl.
මුට්ටිය	n2, pot; pl. මුට්ටි
මුදල	n2, money; pl. මුදල්
මුදුවනවා	freeze, solidify

මුදවාපු කිරි	yoghurt, n. pl.
මුද්දරේ	n4, stamp; pl. මුද්දර
මුනගැහෙනවා	meet, see
මුන්නැගේ	n5, this gentleman; pl. ...ඌ
මුරකාරයා	n5, watchman; pl. මුරකාරයෝ
මුල්	chief
මුල	beginning (of); no pl.
මුල්ල	n2, corner; pl. මුල්ල
මුලු...ම	whole, entire
මුහුද, මුද	n2, sea; pl. මුහුදු, මුදු
මුදුබඩ	coastal
මුන	n2, face; pl. මුනු
මෙව්වර	this much
මෙතන	here
මෙන්න	'here you are'
මෙයා	he, she (this person); pl. ...ඌ
මෙහා	this way
මෙහෙ	here
මේ	this, these; pl. මේවා
මේක	this one; pl. මේවා
මේ පාර	this time
මේස	n4, table; pl. මේස
මොකක් වත්	anything whatsoever
මොකුත්	anything, something
මොනවා	what
යකඩ	n4, iron; pl. යකඩ
යටතෙ	under the jurisdiction of
යතුර	n2, key; pl. යතුරු
යනවා	go, v. irr.
යන්නම්	barely, just
...යන්න	letter of the alphabet (preceded by the letter)
යවනවා	send
යාපනේ	n4, Jaffna; no pl.
යාර	n4, yard; pl. යාර

යාලුවා	n5, friend; pl. යාලුවෝ
යුස	juice, n. pl.
රජ්ජරුවෝ	n5, king; indef. රජ්ජරු කෙනෙක් pl. රජවරු
රට උලු	tiles (factory), n. pl.
රට තොට	n2, country and surroundings; pl.
රවුම	n2, stroll; pl. රවුම්
රවුමක් ගහනවා	go for a stroll
රස	tasty
රස්තියාලුව	n2, loafing; pl. රස්තියාලු
රස්තියාලුකාරයා	n2, loafer; pl. ...කාරයෝ
රස්තියාලු ගහනවා	loaf
රස්තියාලුවෙනවා	waste time, v. irr.
රස්තෙ	n4, heat; no pl.
රස්සාව	n2, job, position; pl. රස්සාවල්
රා	toddy, n. pl.
රැස්වීම	n2, meeting; pl. රැස්වීම්
රැ	n3, night: pl. රැ, රැවල්
රැ දවල්	day and night
රැ වෙනවා	be late at night: become night, v. irr.
රිදෙනවා	ache
රුපියල	n2, rupee; pl. රුපියල්
රුවන්වැලි සැය	n2, Ruwanweliseya; no pl.
රෙජිස්ටර් ලියුම	n2, registered letter; pl. ...ලියුම්
රෙපයාර් එක	n1, repair
රෝයල් කොලීජිය	n2, Royal College
ලංකාව	n2, Ceylon; no pl.
ලංසි	(stem) Burghers
ලඟ	near
ලඟට	up to
ලඟදී	recently
ලබන	next (time)
ලබාගන්නවා	obtain, v. irr.
ලමයි	n5, child, boy, girl; pl. ලමයි
ලස්සන	beautiful, pretty

ලාබේ	n4, profit; pl. ලාබ
ලැක්චර් එක	n1, lecture
ලැස්කිකරනවා	make ready, prepare, v. irr.
ලිඳ	n2, well; pl. ලී
ලිපුම	n2, letter; pl. ලිපුම්
ලිව්ම	n2, writing; pl. ලිව්මි
ලිය	n2, wood, timber; pl. ලී
-ලු	it seems
ලෙඩා	n5, patient; pl. ලෙඩ්ඩු
ලේසි	easy
ලොකු	big
ලොරිය	n2, truck; pl. ලොරී
වංගුව	n2, curve; pl. වංගු
වගයක්	some
වගේ	like, similar to
වචන	n4, word; pl. වචන
වටකරනවා	surround
වටේටම	(all) around
වඩිනවා	go (for monks)
වඩුම	n5, carpenter; pl. වඩුමො
වඩුවැඩ	n2, carpentry; no pl.
වත්ත	n2, estate; pl. වතු
වයඹ	n2, Northwest
වරද	n2, fault, mistake; pl. ...වල්, වැරදි
වරිවිටිය	n2, wattle and daub; pl. වරිවිටි
වරුසාව	n2, rain; pl. වරුසා, වරුසාවල්
වහනවා	close
වහල	roof; pl. ...වල්
වහිනවා	rain, v. irr.
වාව්ටුව	n2, ward; pl. වාව්ටු
වාව්වෙනවා	sit; v. irr.
වැට	n2, fence; pl. ...වල්
වැටෙනවා	fall
වැඩකාරයා	n5, servant; pl. වැඩකාරයෝ
වැඩපල	n2, workshop; pl. ...වල්

වැඩි භවය	majority
වැඩියෙ	much more than
වැඩේ	n4, work; indef. වැඩක් ; pl. වැඩ
වැදගත්	respectable
වැද්දා	n5, Vedda; pl. වැද්දෝ
වැදුම් පිදුම්	offerings
වැව	n2, tank; pl. වැව්
වැස්ස	n2, rain; pl. වැහි
වැහෙනවා	drip
විකිනෙනවා	be sold
විටමින් එක	n1, vitamin
විතර	only, about, approximately, as much as
විදිය	n4, way, manner; pl. විදි
විනෝද කරනවා	liven up
විනෝද වෙනවා	enjoy oneself, v. irr.
විනෝදෙ	n4, pleasure; pl. විනෝද
විඛාග	n4, examination; pl. විඛාග
වියදම	n2, expenditure, cost; pl. වියදම්
වියදම් කරනවා	spend (money), v. irr.
වියදම් වෙනවා	get spent, v. irr.
වියලී	dry
විවුර්ත කරනවා	(declare) open
විවේචනේ කරනවා	criticize, v. irr.
විසාකා විද්‍යාලෙ	n4, Visakha College
විශේෂඥයා	n5, specialist; pl. විශේෂඥයෝ
විස්ස	twenty; stem විසි
විහාර ගේ	n4, shrine house; pl. ...ගෙවල්
විහාර	n4, temple; pl. විහාර
විහිලුකාරයා	n5, jokester; pl. ...කාරයෝ
වි	paddy (unhusked, uncooked rice; n. pl.
විදුරුව	n2, glass; pl. විදුරු
වෙන	other, else
වෙනදා	(on) other days
වෙනම	separately
වෙනවා	become, be, happen, v. irr.
වෙනස	n2, difference; pl.
වෙනස්	different

වෙනස් කරනවා	change (trans.), v. irr.
වෙනස් වෙනස්	various, different
වෙනුවට	instead of
වෙනුවෙන්	on behalf of
වෙනත් ඇති	may be
වෙනත් පුද්ගලික	it may be
වෙලාව	n2, time; pl. වෙලා, වෙලාවල්
වෙල්යාය	n2, stretch of fields; pl. වෙල්යායවල්
වෙසක් එක	n1, Vesak (a Buddhist festival)
වේයා	n5, white ant; pl. වේයො
වෝකර් ගැරේජ් එක	n1, Walker garage

අඟ්	ah
මෝ එක	n1, show

සතවර්ෂය	n4, century; pl. සතවර්ෂ
සතුට	n2, pleasure; pl. සතුටු
සතේ	n4, cent; pl. සත
සනීපය	health; pl. සනීප
සන්තෝස	pleased
සඳුදා	n3, Monday
සපත්තුව	n2, shoe; pl. සපත්තු
සමහර විට	perhaps
සමහරු	some people, n. pl.
සමාජ වැඩ	public service
සමාන	similar
සමිතිය	n2, association; pl. සමිති
සම්බන්ධව	concerning
සම්බෝලය	n4, salad; pl. සම්බෝල
සරසාරෙට	elegantly, elaborately
සර්විස් කරනවා	service, v. irr.
සල්ලි	money, n. pl.
සපුත්ත	hopeless: useless
සලකලා බලනවා	consider, think
සාප්පුව	n2, shop; pl. සාප්පු

සාහිත්‍යය	n2, literature; pl. සාහිත්‍ය
සැනේට් සභාව	n2, Senate; pl. ...සභා, සභාවල්
සැපේ	n4, comfort; pl. සැප
සැප්තැම්බර්	September, n. pl.
සැර	strong
සැරසිල්ල	n2, decorations; pl. සැරසිලි
සැරේ	n4, instance; no pl.
සැන්ඩ්විච් එක	n1, sandwich
සිංදුව	n2, song; pl. සිංදු
සිංහල	n2, Sinhalese, adj.; no pl.
සිංහල අවුරුද්ද	n2, Sinhalese New Year; pl. ...අවුරුදු
සිංහලයා	Sinhalese man; pl. සිංහලයෝ
සිකුරාදා	n3, Friday
සිගරට් එක	n1, cigarette
සිද්දවෙනවා	happen, v. irr.
සිද්දස්තාන	n4, holy place; pl. සිද්දස්තාන
සිරිත	n2, habit, nature; pl. සිරිත්
සිරිමත බෝදිය	n2, Sacred Bodhi tree; no pl.
සිල් ගන්නවා	observe fasting, v. irr.
සිල්ලර වෙලඳාම	n2, retail trade; pl. ...වෙලඳාම්
සිගිරි ගල	n2, Sigiriya rock
සිගිරිය	n2, Sigiriya; no pl.
සීනි	sugar, n. pl.
සිය	hundred; stem සිය
සිරෙන්වා	get scratched, bruised
පුදු	white
පුද්ද කරනවා	clean up, v. irr.
පුළුන	n4, week; pl. පුළුන
පුරුවිටුව	n2, cigar; pl. පුරුවිටු
පුලු	minor
පුලු ජාතිය	n2, minority, community; pl. ...ජාති
පුවඳ	n2, fragrance; pl. ...වල්
පුවඳ	fragrant
සෙනග	n2, crowd; no pl.
සෙනසුරාදා	n3, Saturday
සෙල්ලිපිය	n2, inscription; pl. ...ලිපි
සේරම	all, everyone

සොයා ගන්නවා	find, v. irr.
සොල්දොර	n2, upstairs; pl. ...වල්
සෝදනවා	wash (tr.)
හකුරු	hakuru, n. pl.
හත	seven; stem හත්
හතර	four; stem හතර
හතලිහ	forty; stem හතලිස්
හදනවා	make; prepare; build
හදිස්සිය	n2, emergency; pl. හදිස්සි
හන්දිය	n2, corner; pl. හන්දි
හඳ	n2, moon; pl. ...වල්
හපන්කම	n2, cleverness; pl. ...කම්
හමාර	half (after numbers)
හමාරක්	or so
හමුවෙන්නවා	meet, see (to speak with); (with infinitive) get a chance to, v. irr.
හය	six; stem හය
හයියෙන්	fast
හරකා	n5, cow; pl. හරක්
හරි	or
හරි	correct, fine
හරිය	n2, portion; pl. ...වල්
හරියනවා	become right
හරක් මස්	beef, n. pl.
හරියට	exactly
හවස	afternoon
හා	oh
හාදයා	n5, fellow; pl. හාදයෝ
හාමුදුරුවෝ	n5, monk; indef. හාමුදුරුන් pl. හාමුදුරුවරු
හාල්	uncooked, husked rice, n. pl.
හැට	sixty; stem හැට
හැටියට	as
හැතැප්ම	n2, mile; pl. හැතැප්ම

හැත්තැව	seventy; stem හැත්තැ
හැදෙනවා	get diseases
හැන්ද	n2, spoon; pl. හැඳි
හැන්දැව	n2, evening; no pl.
හැපෙනවා	collide
හැබැයි	however
හැබෑ	true, so
හැම...ම	every
හැර ගන්නවා	make a temporary ladder attached to a tree
හැරෙනවා	turn
හැසිරෙනවා	behave
හිඟ, හිඟ	scarce
හිටියා	there was
හිටිහැටියෙ	suddenly
හිත	n2, mind; pl. හිත්
හිතනවා	think
හිතවත්	well-wishing
හිතවත්කම	n2, friendship; pl. ...කම්
හිතාගත ඉන්නවා	intend, resolve, v. irr.
හිතේ හිසෙනවා	intend
හින්දි	Hindi
හින්දා	because
හුඟක්	many; a lot also: many people හුඟක් දෙනා
හුඹු	n2, lime, plaster
හුලඟ	n2, wind; pl. හුලං
හු කියනවා	hoot
හෙට	n3, tomorrow; no pl.
හෙල්ලෙනවා	move
හෙවිලි කරනවා	thatch, v. irr.
හේතුව	n2, reason; pl. හේතු
හොඳ	good
හොඳට	well
හෝටලේ	n4, hotel, restaurant; pl. හෝටල, හෝටල්
හෝඩිය	n2, alphabet; pl. හෝඩි
හෝල් වක	n1, hall

II - ENGLISH-SINHALESE

about (concerning) ගැන
 " (approximately) විඛර
 above ඉහල
 accept පිලිගන්නවා v. irr.
 accident ඇන්සිඩන්ට් එක
 accustomed පුරුදු
 ache ඊදෙන්නවා
 (get) acquainted අලුතා ගන්නවා v. irr.
 activities කටයුතු n. pl.
 address ඇඩ්‍රස් එක
 adjoining අල්ලපු
 advance ඇඩ්වෑන්ස් එක
 advice උපදෙස් n. pl.
 after පස්සෙ
 afternoon හවස n. 3, no pl.
 afterwards පස්සෙ
 again ආයෙත්
 agree එකඟ වෙනවා v. irr.
 ah ඔස්
 ailment අමාරුව n2, pl. අමාරු
 alike එක වගේ
 all සේරම, සික්කොම
 (all) along දිගටම
 alphabet හෝඩිය n2, pl. හෝඩි
 also ...ත්
 always නිතරම
 America ඇමෙරිකාව n2, no pl.
 among අතරෙ
 amount ගාන n2, no pl.
 ancient පුරාත
 Anuradhapura අනුරාදපුරේ n4, no pl.
 any amount කොච්චුවත්
 any day කවදාවත්
 anything මොකුත්, ඕන දෙයක්

anything whatsoever මොකක්වත්
 anywhere කොහේවත්
 apothecary ඇපොතිකරී n5,
 indef. ...කෙනෙක් pl. ...වරු
 appeal (to) අල්ලනවා
 appear මතු වෙනවා, v. irr.
 apples ඇපල්, n. pl.
 appoint පත්කරනවා
 appointment ඇපොයින්ට්මන්ට් එක
 approximately විතර
 April අප්‍රියෙල්, n. pl.
 Archaeology Department පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව
 n2, pl. ...දෙපාර්තමේන්තු
 area පැත්ත n2, pl. පැති
 දිශාව n2, pl. දිශා(වල්)
 හරිය n2, no pl.
 (all) around වටේටම
 as හැටියට
 (put) aside පැත්තකට දානවා v. irr.
 ask අහනවා
 association සම්බන්ධ n2, pl. සම්බි
 August අගෝස්තු n. pl.
 Austin ඔස්ටින් එක
 author කතෘවරයා n5, pl. කතෘවරු
 automobile කාර් එක
 away එතැන(ට)

baby බබා n5, pl. ...ලා
 back ආපසු
 bake පුච්චනවා
 banana කෙසෙල් ගෙඩිය n2, pl. කෙසෙල් ගෙඩි
 barely යන්නම්
 be (inan.) තියෙනවා v. irr.
 " (anim.) ඉන්නවා v. irr.
 beautiful ලස්සන

because නිසා; හින්දා
 become වෙනවා v. irr.
 beef හරක් මස් n. pl.
 beer බීර no pl.
 before ඉස්සෙල්ලා
 before (of time) ඉස්සර
 begin පටන්ගන්නවා v. irr.
 beginning මුල n3, no pl.
 (on) behalf (of) වෙනුවෙන්
 behave හැසිරෙනවා
 believe පිලිගන්නවා v. irr.
 belong to අයිති
 between අතර
 beyond එහා
 big ලොකු
 bird කුරුල්ලා n5, pl. කුරුල්ලෝ
 black granite කලු ගල n2, pl. කලු ගල්
 body අඟ n2, pl. ...වල්
 boil (solids) තම්බනවා
 book පොත n2, pl. පොත්
 borrow (for oneself) ඉල්ලා ගන්නවා v. irr.
 bottle බෝතලේ n4, pl. බෝතල, (බෝතල්)
 boy ලමයා n5, pl. ලමයි
 brake බ්레이크 එක
 break කඩනවා, (get broken) කැඩෙනවා, බිඳෙනවා
 brick ගඩොල n2, pl. ගඩොල්
 bring ගේනවා v. irr.
 bring (a person) එක්ක එනවා v. irr.
 brother (younger) මල්ලි indef. ...කෙනෙක් pl. ...ලා
 (older) අයියා indef. ...කෙනෙක් pl. ...ලා
 bruised සිරිනවා
 buddy අයිසෙ
 build හදනවා, බඳිනවා
 building ගොඩනැගිල්ල n2, pl. ගොඩනැගිලි
 bungalow බහලාව n2, pl. බහලා
 Burghers ලංසි n5, (pl. and stem)
 Burma බුරුමේ n4, no pl.

burn ප්‍රච්චන්ධා
 burn (intr.) දැනවා v. irr.
 burn the mouth කට දැනවා v. irr.
 bus බස් එක
 business බිස්නස් එක
 but නමුත්, මිසක්
 buy ගන්නවා v. irr.

call කතා කරනවා v. irr.
 camera කැමරාව n2, pl. කැමරා
 can පුදුවන්
 canoe ඔරුව n2, pl. ඔරු
 can't බෑ
 capital අගනුවර n3, pl. ...වල්
 car කාර් එක
 care (in, . . . of) බාල
 (take) care පරිස්සම් කරනවා v. irr.
 carefully පරිස්සමෙන්
 carpenter වඩුවා n5, pl. වඩුවෝ
 carpentry වඩුවැඩ n2, no pl.
 catch අල්ලනවා
 " (for oneself) අල්ලා ගන්නවා
 cent සන් n4, pl. සන්
 century සතවර්සෙ n4, pl. සතවර්ස
 ceremony උත්සවේ n4 pl. උත්සව
 certain ඒක තේන්තං
 certainly මයි
 Ceylon ලකාව n2, no pl.
 chance (get a) හම්බවෙනවා (dat. subj.)
 change (trans.) වෙනස් කරනවා v. irr.
 chest පුටු n2, pl. පුටු
 chicken කුකුලා n5, pl. කුකුල්ලු
 " meat කුකුල් මස්
 chief මුල්, නායක, ප්‍රදාන
 child ලමයා n5, pl. ලමයි
 දරුවා n5, pl. දරුවෝ

China චීන n4
 choose තෝරා ගන්නවා v. irr.
 Christian Era ක්‍රිස්තු වර්ෂය n4, no pl
 cigar සුරැව්ටුව n2, pl. සුරැව්ටු
 cigarette සිගරට් එක
 city නුවර n3, pl. ...වල්
 class පන්තිය n2, pl. පන්ති
 clean up සුද්ද කරනවා v. irr.
 clear up පායනවා
 cleverness හපන්කම
 climate දේශගුණය n4, no pl.
 close වසනවා
 coastal මුහුදුබඩ
 coconut පොල් ගෙඩිය n2, pl. පොල් ගෙඩි
 coconut leaf පොල් අත්ත n2, pl. පොල් අතු
 coffee කෝපි n. pl.
 collide ගැටෙනවා
 Colombo කොලොම්බෝ n3, no pl.
 come එනවා v. irr.
 comfort සැපේ n4, pl. සැප
 company කොම්පනිය n2, pl. කොම්පනි
 competition තරඟ n4, pl. තරඟ
 concerning සම්බන්ධව
 concrete කොන්ක්‍රීට් එක
 conduct පවත්වනවා, පවත්නවා
 consider සලකනවා
 continue පවතිනවා v. irr.
 cook (female) කුසියා n5, pl. කුසියා
 cool (drink) කුලීන්ක් එක pl. කුලීන්ක්ස්
 copy කොපිය n2, pl. කොපි
 corner (junction) හන්දිය n2, pl. හන්දි
 " (of a room, etc.) මුලු n2, pl. මුලු
 correct හරි
 cost වියදම n2, pl. වියදම්
 counter කවුන්ටර් n4, pl. කවුන්ටර්
 country රට n2, pl. ...වල්
 " (and surroundings) රට තොට

cow හරකා n5, pl. හරක්
 credit නය n2, no pl.
 criticize විවේචනේ කරනවා v. irr.
 cross over මාරුවෙනවා v. irr.
 crowd සෙනඟ n2, no pl.
 (get) crushed පොඩ්වෙනවා v. irr.
 curry කරියා n2, pl. කරී
 curve වංගුව n2, pl. වංගු
 cut කපනවා

dance (v.) නටනවා
 " (n.) නැටුම n2, pl. නැටුම්
 dancer නැට්ටුවා n5, pl. නැට්ටුවෝ
 daughter දුව n5, pl. දුවලා
 dawn එලිවෙනවා v. irr.
 day දවස n2, pl. දවස්
 day and night ද දවල්
 December දෙසැම්බර් n2, pl. දෙසැම්බර්
 decoration සැරසිල්ල n2, pl. සැරසිලි
 deliver බෙදනවා
 (get) dented හැලෙනවා
 descend බසිනවා
 desire ආසාව n2, pl. ආසාවල්
 developed දියුණු
 difference වෙනස n2, no pl.
 different වෙනස්
 difficult අමාරු
 difficulty අමාරුව n2
 discharge (from the hospital) විකැට් කපනවා
 disinclined කම්මැලි
 dislike අකමැති
 district (constituency) කොට්ඨාස n4, pl. කොට්ඨාස
 divide බෙදනවා
 do කරනවා v. irr.
 doctor දොස්තර(කෙනෙක්) n5, pl. දොස්තරවරු ,...ලා

(it) doesn't matter කමක් නෑ
 don't එහා
 door දොර n2, pl. ...වල්
 draw අදිනවා
 drink (v.) බොනවා v. irr.
 " (n.) බීම n2, pl. බීම්
 drip වැහෙනවා
 drive චලවනවා
 driver ඩ්‍රයිවර් කෙනෙක් n5, pl. ඩ්‍රයිවර්ලා
 dry වියලි
 dry discussion පල්කැල්ල n2, pl. පල්කැලි
 duntel උන්තෙල් n. pl.
 during -දි

eager ආසා
 earlier ඉස්සෙල්ලා, කලින්
 early කල්තියා
 earth පොලව n2, pl. පොලෝ
 east, eastern නැගෙනහිර n3, no pl.
 easy ලේසි
 eat කනවා v. irr.
 edge අයින n2, pl. අයින්
 eight අට stem අට
 eighteen දහ අට stem දහ අට
 eighty අසූව stem අසූ
 elaborately සරසාරෙට
 election චන්දෙ n4, pl. චන්ද
 eleven එකොලහ stem එකොලොස්
 else වෙන, තව
 emergency හදිස්සිය n2, pl. හදිස්සි
 end (n.) අග n3, pl. ...වල්
 අන්තිම n2, no pl.
 කෙලවර n2 ...වල්
 end (v.) ඉවර වෙනවා v. irr.

England එහෙළන්තෙ n4, no pl.
 English ඉංග්‍රීසි
 enjoy oneself විනෝද වෙතවා v. irr.
 enjoyment විනෝදෙ n4, pl. විනෝද
 enter ඇතුල්වෙතවා v. irr.
 entire මුළු...ම
 estate වත්ත n2, pl. වතු
 etcetera එහෙම
 evening හැන්දෑව n2, no pl.
 every හැම...ම
 everybody කවුරුත්
 everyday කවදත්
 everyone සේරම, සක්කොම
 exactly හරියට
 examination විඛාගෙන n4, pl. විඛාග
 (get) examined පරීක්ෂාකරවා ගන්නවා v. irr.
 except මිසත්, ඇරෙන්න
 exert oneself මහන්සි වෙතවා v. irr.
 expect බලාපොරොත්තු වෙතවා v. irr.
 බලාපොරොත්තුවෙන් ඉන්නවා
 expectation බලාපොරොත්තුව n2, pl. බලාපොරොත්තු
 expenditure වියදම n2, pl. වියදම්
 express ප්‍රකාශකරනවා v. irr.
 express train ඇක්ස්ප්‍රස් එක

face මුත n2, pl. මුත්තු
 fall වැටෙතවා
 family පවුල n2, pl. පවුල්
 famous ප්‍රසිද්ද
 far දුර, ඇත
 fast ඉක්මනට, හයියෙන්
 father තාත්තා n5, pl. ...ලා
 fault වරද n2, pl. ...වල්, වැරදි
 fear බය n2, no pl.
 February පෙබරවාරිය n2,
 pl. පෙබරවාරි

(get) fed up එහා වෙනවා v. irr.
 fellow සාදයා n5, pl. සාදයෝ
 fence වැට n2, pl. ...වල්
 ferment පැහෙනවා
 festival උත්සවේ n4, pl. උත්සව
 few කීපය
 (stretch of) fields වෙල්යාය n2, pl. ...
 fifteen පාලක stem පාලෝස්
 fifty පනහ stem පනස්
 file action නඩු දානවා v. irr.
 film ෆිම්ප්ලි එක
 find සොයාගන්නවා v. irr.
 finger ඇඹිල්ල n2, pl. ඇඹිලි
 finish ඉවර කරනවා v. irr.
 (be) finished ඉවර වෙනවා v. irr.
 finished ඉවර
 fire ගිනිදර n2, no pl.
 firewood දර n. pl.
 first පලවෙනි
 fish මාලුවා n5, pl. මාලුවෝ, මාලු
 fish curry මාලුව n2, pl. මාලු
 fishing industry මාලු කර්මාන්ත n4, pl. මාලු කර්මාන්ත
 five පහ stem පස්
 fixed නියම
 flower මල n2, pl. මල්
 food කෑම n2, pl. කෑම්
 ආහාර n4, pl. ආහාර
 foot අඩිය n2, pl. අඩි
 force බලකරනවා v. irr.
 foreign country පිටරට n3, pl. ...වල්
 forget අමතක වෙනවා v. irr.
 forty හතළිහ stem හතළිස්
 (come) forward ඉදිරිපත් වෙනවා
 foundation අත්තිවාරම n2, pl. අත්තිවාරම්
 four හතර
 fourteen දාහතර stem දාහතර
 fragrance, fragrant පුච්ඳ n2 ...වල්

free නොමිලෙ
 freeze මුදවනවා
 frequently නිතර නිතර
 Friday සිකුරාදා n3, no pl.
 fried rice ෆ්‍රයිඩ් රයිස් n. pl.
 friend යාලුවා n5, pl. යාලුවෝ
 friendship හිතවත්කම n2, pl. හිතවත්කම්
 from ඉඳලා
 (in) front (of) ඉස්සරහා
 fruit පලතුරු n. pl.
 ගෙඩිය n2, pl. ගෙඩි
 fry බදිනවා
 full moon day පාලෝස්සකදා n3 පාලෝස්සක දවස්

Galle ගාල්ල n2
 garage ගැරේජ් එක
 gate ගේට්ටුව n2, pl. ගේට්ටු
 gentleman මහත්මයා n5, pl. මහත්තුරු
 මහත්මයා n5, pl. මහත්වරු
 get (obtain) හම්බවෙනවා
 " (a disease) හැදෙනවා
 get down to බසිනවා
 give දෙනවා v. irr.
 give up අත අරිනවා v. irr.
 glass වීදුරුව n2, pl. වීදුරු
 go යනවා v. irr.
 good හොඳ
 (piece of) goods බඩුව n2, pl. බඩු
 Governor General අග්‍රාධිකාරතුමා n5, pl. ...ලා
 gradually ක්‍රමක්‍රමෙන්
 greetings ආයුබෝ

habit සිරිත n2, pl. සිරිත්
 hakuru හකුරු n. pl.

half බාගෙ n2, pl. බාග
 " (with numbers) හමාර
 hall හෝල් එක
 hand over බාර දෙනවා v. irr.
 hang (trans.) එල්ලනවා
 happen (සිද්ද) වෙනවා v. irr.
 harvest අස්වැන්න n2, no pl.
 haste කලබලේ n4, no pl.
 he එයා, උන්නැහෙ, මුන්නැහෙ, අරුන්නැහෙ pl. ...ලා
 head ඔලුව n2, pl. ඔලු
 health සනීපෙ
 heat රස්නෙ n4, no pl.
 hear ඇහෙනවා
 heavy බර
 help උදව්ව n2, pl. උදව්
 here මෙහෙ, මෙහන
 " (it is) මෙන්න
 hill කන්ද n2, pl. කඳු
 Hindi හින්දි
 hindrance බාධාව n2, pl. බාධා, බාධාවල්
 hiring car කුලීකාර් එක
 hit ගහනවා
 holy place සිද්දස්තාන n4, pl. සිද්දස්තාන
 home ගෙදර n3, pl. ...වල්
 hoot හු කියනවා
 hopeless සවුත්තු
 hospital ඉස්පිරිතාලෙ n4, pl. ඉස්පිරිතාල
 hot (season) ශ්‍රීස්ම
 " (spicy) කටදන
 hotel හෝටලේ n4, pl. හෝටල, හෝටල්
 hour පැය n2, pl. පැය
 house ගේ n4, pl. ගෙවල්
 housewarm ගෙවදිනවා v. irr.
 how කොහොම
 how many කීදෙනා
 how much කොච්චර
 however හැබැයි

hundred සිය stem (එක) සිය
hunger බඩගින්න n2, pl. බඩගිනි
hurry ඉක්මන් කරනවා v. irr.

I

I මම
idea කල්පනාව n2, pl. කල්පනා, ...වල්
if නො
if not නැත්තො
if so එහෙනො, එහෙමනො
illness අසනීපය n4, pl. අසනීප
import ගෙන්වනවා
inch අඟල n2, pl. අඟල්
indeed තමයි
independence festival නිදහස් උත්සවේ n4, pl. ...උත්සව
India ඉන්දියාව n2, no pl.
industry කර්මාන්ත n2, pl. කර්මාන්ත
inform දන්නවා
information තොරතුර n2, pl. තොරතුරු
injury තුවාල n4, pl. තුවාල
inscription සෙල්ලිපිය n2, pl. සෙල්ලිපි
insufficient මදි
insure ඉන්ශූර් කරනවා v. irr.
instead (of) වෙනුවට
intend හිතේ තියෙනවා v. irr.
 හිතාගන ඉන්නවා v. irr.
 අදහස් කරනවා v. irr.
intention අදහස n2, pl. අදහස්
(be) interested උනන්දු වෙනවා v. irr.
invite ආරාධනා කරනවා v. irr.
iron යකඩ n4, pl. යකඩ
isn't it නේ, නේද

Jaffna යාපනේ n4, no pl.
January ජනවාරිය n2, pl. ජනවාරි

job රජයාව n2, pl. රජයා, රජයා ලේ
 වැඩේ n4, pl. වැඩ
 jokester විහිලුකාරයා n5, pl. විහිලුක: යෝ
 journey ගමන n2, pl. ගමන්
 juice යුස n. pl.
 July ජූලි n. pl.
 jump පනිනවා
 June ජුනි n. pl.
 just යන්තම්, නිකං

kabuk කබුක් ගල n2, pl. ...ගල්
 Kandy නුවර n3, no pl.
 key යතුර n2, pl. යතුරු
 kind ජාතිය n2, pl. ජාති
 king රජුරුවෝ n5, pl. රජවරු
 kitchen කුස්සිය n2, pl. කුස්සි
 kitul කිතුල් n. pl.
 know දන්නවා v. irr.
 (get to) know දැනගන්නවා
 knowledge දැනීම n2, pl. දැනීම්
 jak (wood) කොස් n. pl.

ladder ඉනිමග n2, pl. ඉනිමං
 (make a temporary) ladder හැර ගහනවා
 lady නෝනා n5, pl. නෝනලා
 language බාසාව n2, pl. බාසා, බාසාවල්
 last අන්තිම n3, no pl.
 " (time) ගිය
 late පරක්කු
 " (at night) ද වෙනවා v. irr.
 (be) late පරක්කු වෙනවා v. irr.
 later පස්සෙ
 lazy කම්මැලි
 leader නායකයා n5, pl. නායකයෝ
 learn ඉගනගන්නවා v. irr.

lecture කතාව n2, pl. කතා, කතාවල්
 " ලැක්ටර් එක
 less අඩු
 letter ලියුම n2, pl. ලියුම්
 " (of alphabet) අකුර n2, pl. අකුරු
 library පොත්ගුල n2, pl. පොත්ගුල්
 පුස්තකාල n4, pl. පුස්තකාල
 lie බොරුව n2, pl. බොරු
 life ජීවිතේ n4, pl. ජීවිත
 light එලිය n2, pl. එලි
 like කැමිණි
 " (similar) වගේ
 lime (calcium carbonate) ගුඹු n. pl.
 listen අහනවා
 literature සාහිත්‍යය n2, pl. සාහිත්‍ය
 little පොඩි
 (a) little විකක්, පොඩිකක්
 live ජීවත්වෙනවා v. irr.
 liven up විනෝද කරනවා v. irr.
 loaf රස්තියාදු ගහනවා
 loafing රස්තියාදුව n2, pl. රස්තියාදු
 loan නය n2, no pl.
 locality පැත්ත n2, pl. පැති
 " දිසාව n2, pl. දිසා, දිසාවල්
 look බලනවා
 look after බලාගන්නවා v. irr.
 (get) lost නැතිවෙනවා v. irr.
 (a) lot ගුහක්

madam නෝනා (මහත්තයා) n5, pl. නෝනා (මහත්තුරු)
 majority වැඩිතරිය
 make කරනවා, හදනවා
 Malays මැලේ n5 (plural and stem)
 man මිනිසා n5, pl. මිනිස්සු
 " (male) පිරිමියා n5, pl. පිරිමි

manner විදිය n2, pl. විදි
 භැටිය n2, pl. භැටි
many සුඟක්
March මාර්තු n2, pl. මාර්තු
master මහත්තයා n5, pl. මහත්තුරු
May මැයි n. pl.
maybe වෙනත් පුලුවනි
maybe not වෙනත් ඇති, නැතුව ඇති
meal කෑම
meat මස්
meat roll මස්රෝල් එක
medium මද්දම
meet හමුවීම, මුණගැසීම v. irr.
meeting රැස්වීම n2, pl. රැස්වීම්
Member of Parliament මන්ත්‍රීතුමා n5, pl. මන්ත්‍රීවරයා n5, pl. මන්ත්‍රීවරු
method ක්‍රමේ n4, pl. ක්‍රම
middle මැද n3, no pl.
might (be) ඇති
mile ගැහැප්ම n2
milk කිරි n. pl.
mind හිත n2, pl. හිත්
minister ඇමතිවරයා n5, pl. ඇමතිවරු
minor පුලු
minority community සුලුජාතිය n2, pl. සුලුජාති
minute මිනිත්තුව n2, මිනිත්තු
mistake වරද n2, pl. වැරදි, වරදවල්
mix කලවා කරනවා v. irr.
Monday සඳුදා n3, no pl.
money සල්ලි n. pl.
 මුදල n2, pl. මුදල්
monk භාමුදුරුවෝ n5 pl. භාමුදුරුවරු
month මාස n4, pl. මාස
moon භඳ n2, no pl. භඳවල්
more තව
more than වැඩියෙ

morning උදේ n4, no pl.
 most ඉතාම
 mouth තට n2, pl. ...වල්
 move හෙල්ලෙනවා
 movie චිත්‍රපටිය n2, pl. චිත්‍රපටි
 ෆිලිම් එක
 පින්ටර් එක
 much වැඩියෙ, හුඟක්
 (that) much ඔව්වර, අව්වර, එව්වර (ඔය ,etc.) තරම්, තරමට
 (as) much (as) විතර, තරම්
 must ඕන

name නම n2, pl. නම්
 nature සිරිත n2, pl. සිරිත්
 navy cut නැව්කට් එක
 near ලග, කිට්ටුව
 necessary ඕන (කරන)
 Negombo මිහමුව n2, no pl.
 nephew බෑනා n5, pl. බෑනලා
 nevertheless ඒ උනත්, ඒත්
 new අලුත්, අවුතු
 news ආරංචිය n2, pl. ආරංචි
 තොරතුර n2, pl. තොරතුරු
 newspaper පත්තරේ n4, pl. පත්තර
 New Year (අලුත්) අවුරුද්ද n2, pl. ...අවුරුදු
 next (near) ලග
 " (adjoining) අල්ලු
 " (time) ලබන
 night රෑ n3, pl. රෑ (වල්)
 nine නවේ stem නම
 nineteen දහනවේ stem දහනම
 ninety අනූව stem අනූ
 no නෑ
 north උතුර n2, no pl.
 northeast ඊසාන n2, no pl.
 northern උතුරු

northwest වයඹ
 not නෑ, නෙවී, නෙමේ
 notice දැන්වීම n2, pl. දැන්වීම්
 November නොවැම්බර් n. pl.
 novel නවකතාව n2, pl. නවකතා, නවකතාවල්
 නවකතා පොත n2, pl. ...පොත්
 now දැන්
 now and then ඉඳලා හිටලා
 (right) now දැනට, දැමීම
 number ගනන, ගාන n2, pl. ගනන්
 nursing home නර්සිංහෝම් එක
 nut ගෙඩිය n2, pl. ගෙඩි

obtain ලබාගන්නවා v. irr.
 occasionally ඉඳලා හිටලා
 occupancy පදිංචිය n2, no pl.
 October ඔක්තෝබර් n. pl.
 of course නං
 offer (religiously) පූජා කරනවා v. irr.
 offerings වැඳුම් පිදුම් n. pl.
 office කන්තෝරුව n2, pl. කන්තෝරු
 often නිතර නිතර
 oh ආ, ආ, ඔස්
 oil තෙල n2, pl. තෙල්
 old පරන
 (on) foot පයින්
 one එක
 oneself තමන්, තමුන්
 only විතර
 (declare) open විවුර්ත කරනවා
 (get something) opened අරවා ගන්නවා v. irr.
 or හරි
 or so හමාරක්
 order ඕඩර් n4, pl. ඕඩර

other වෙන, අනිත්
otherwise නැත්තං
out පිට n3, no pl.
(go) out පිටවෙනවා v. irr.

pack පැකට් එක
paddy වී n. pl.
palm leaf book පුස්තකොල පොත n2, pl. ...පොත්
parcel පාර්සල් n4, pl. පාර්සල්, පාර්සල
parliament පාර්ලිමේන්තුව n2, pl. පාර්ලිමේන්තු
party පාටිය n2, pl. පාටි
" (political) පක්සෙ n4, pl. පක්ස
pass (an exam) පාස්කරනවා v. irr.
patient ලෙඩා n5, pl. ලෙඩ්ඩු
patty පැට්ටි එක
pay ගෙවනවා
peace (rest) ඉස්පාසුව n2, pl. ඉස්පාසු
people අය, ගොල්ල
(red) pepper මිරිස් n. pl.
perhaps සමහර විට
period කාල n4, pl. කාල
permit ඉඩ දෙනවා v. irr.
person කෙනා
picture පින්තූර n4, pl. පින්තූර
pick කඩනවා
pickle අච්චාරුව n2, pl. අච්චාරු
pig උරා n4, pl. උරො
pint පයින්ට් එක
place තැන n3, pl. තැන්
plaster හුනු n. pl.; කපලාරු කරනවා v. irr.
pleased සන්තෝස
pleasure සතුට n2, pl. සතුටු
විනෝද n4, pl. විනෝද
police පොලීසිය n2, pl. පොලීසි
political දේසපාලන
politics දේසපාලනේ n4, no pl.

pond පොකුන n2, pl. පොකුනු
 poor උප්පත්
 pork උරු මස් n. pl.
 portion කටය n2, pl. ...වල්
 කොටස n2, pl. කොටස්
 possibility ඉඩ
 postcard පෝස්තාඩ් එක
 pot මුට්ටිය n2, pl. මුට්ටි
 Poya day පෝයදා n3, pl. පෝය දවස්
 (get) practice පුරුදු වෙතවා v. irr.
 prepare ලැස්තිකරතවා v. irr.
 pretty ලස්සන
 price ගාන, ගනන n2, pl. ගනන්
 Prime Minister අගමැතිතුමා n5, pl. ...ලා
 අගමැතිවරයා n5, pl. අගමැතිවරු
 private පුද්ගලික
 privately පුද්ගලිකව
 procession පෙරහැර n2, pl. ...වල්
 profit ලාබේ n4, pl. ලාබ
 protect ආරක්ෂා කරතවා v. irr.
 province පලාත n2, pl. පලාත්
 public මහජනයා n5, no pl.; adj. මහජන
 public service සමාජ වැඩේ n4, pl. සමාජ වැඩ
 publish ප්‍රකාශ කරතවා v. irr.
 put දානවා

queen මහරජින n5, pl. මහරජිනියෝ
 question ප්‍රස්නේ n4, pl. ප්‍රස්න
 quick ඉක්මන්
 quickly ඉක්මනව

rain (n.) වැස්ස n2, pl. වැහි
 වරුසාව n2, pl. වරුසා, වරුසාවල්
 " (v.) වහිනවා

read කියවනවා
 (make) ready ලැස්කරනවා v. irr.
 really හරි
 reason හේතුව n2, pl. හේතු
 recently උනදි
 reduce අඩුකරනවා
 region පලාත n2, pl. පලාත්
 දිහාව n2, pl. දිහා, දිහාවල්
 registered letter රෙජිස්ටර් ලිපුම n2, pl. ...ලිපුම්
 relative නැදැයා n5, pl. නැදැයෝ
 religion ආගම n2, pl. ආගම්
 remember මතක
 remove ගලවනවා
 repair රෙපෙයාර් එක
 representative නියෝජිතයා n5, pl. නියෝජිතයෝ
 residence පදිංචිය n2, no pl.
 respectable වැදගත්
 rest ඉස්පායුව n2, pl. ඉස්පායු
 rest house තානායම n2, pl. තානායම්
 retail trade සිල්ලර වෙලඳාම n2, pl. ...වෙලඳාම්
 rice (cooked) බත් n. pl.
 " (unhusked, paddy) වී n. pl.
 " (uncooked, husked) හාල් n. pl.
 right අයිතිවාසිකම n2, pl. අයිතිවාසිකම්
 river ගඟ n2, pl. ගඟවල්, ගඟා
 road පාර n2, pl. ...වල්
 rock ගල n2, pl. ගල්
 roof වහල n2, pl. වහල, වහලවල්
 rope කඩේ n4, pl. කඩ
 rupee රුපියල n2, pl. රුපියල්
 rural ගම්බද, පිටිසර n3, pl. ...වල්
 Ruwanweliseya රුවන්වැලි සැය n2, no pl.

Sacred Bodhi Tree සිරිමහ බෝදිය n2, no pl.
 salad සම්බෝල n4, pl. සම්බෝල
 salary පඩිය n2, pl. පඩි

sandwich සැන්ඩ්විච් එක
 sap කෙලිප්ප් n. pl.
 Saturday සෙනසුරාදා n3, no pl.
 say කියනවා
 scarce හිඟ, හිඟ, දුර්ලබ
 school ඉස්කෝල n4, pl. ඉස්කෝල
 (get) scratched සිරෙනවා
 sea මුඳ, මුහුඳ n2, pl. මුඳ, මුහුඳ
 sediment මත්ඬි n. pl.
 see ජේනවා v. irr.
 " (watch) බලනවා, දකිනවා
 " (meet) හමුවෙනවා
 (it) seems -ලු
 select තෝරනවා
 Senate සැනේට් සබාව n2, pl. ...සබා, ...සබාවල්
 send (away) යවනවා
 " (towards) එවනවා
 separately වෙනම
 September සැප්තැම්බර් n2, n. pl.
 servant වැඩකාරයා n5, pl. වැඩකාරයෝ
 service (cars) සර්විස් කරනවා
 settle down පදිංචිවෙනවා v. irr.
 seven හත stem හත්
 seventeen දාහත stem දාහත්
 seventy හැත්තෑව stem හැත්තෑ
 several කීපෙ
 she (in question) ඇ
 shoe සපත්තුව n2, pl. සපත්තු
 shop කඩේ n4, pl. කඩ, කඩවල්
 සාප්පුව n2, pl. සාප්පු
 (keep) shop කඩේ කරනවා v. irr.
 show (n.) ෂෝ එක
 " (v.) පෙන්වනවා
 shrimp ඉස්සා n5, pl. ඉස්සෝ
 shrine house විහාර ශේ n4, pl. ...ගෙවල්
 side පැත්ත n2, pl. පැති

spicy කටදන
 split පැලෙනවා
 spoon හැන්ද n2, pl. හැඳි
 spread පැතිරෙනවා
 stamp මුද්දරේ n4, pl. මුද්දර
 station ඉස්ටේෂම n2, pl. ඉස්ටේෂම්
 stay නවතීමවා
 still තාම, තවම
 stone ගල n2, pl. ගල්
 stop (intrans.) නවතීමවා, නතරවෙනවා v. irr.
 " (trans.) නවත්වනවා
 strange අමුතු
 stranger අමුත්තා n5, pl. අමුත්තෝ
 straw පිඳුරු n. pl.
 strike ගහනවා
 stroll (n.) රවුම n2, pl. රවුම්
 " (v.) රවුමක් ගහනවා, v. irr. ඇවිදීමවා
 strong සැර
 study ඉගෙනගන්නවා v. irr.
 stupa දාගැබ n2, pl. දාගැප්
 suddenly හිටිහැටියේ
 sugar සීනි n. pl.
 Sunday ඉරිදා n3, no pl.
 sunshine අවිම n2, no pl.
 support (n.) ආදාර n4, pl. ආදාර
 " (v.) ආදාර කරනවා v. irr.
 surely මයි
 surround වටකරනවා
 sweet potatoes බතල n. pl.
 syrup පැනි n. pl.

table මේස n4, pl. මේස
 take ගන්නවා v. irr.
 take away ගෙනියනවා v. irr.
 talk (n.) කතාව n2, pl. කතා
 " (v.) කතාකරනවා v. irr.

tank වැව n2, pl. වැව්
 tap මදිනවා
 carry නතරවෙනවා
 tasty රස, රස
 taxi වැස්සිය n2, pl. වැස්සි
 tea තේ n. pl.
 teach උගන්වනවා
 teacher ගුරුවරයා n5, pl. ගුරුවරු
 teaching ඉගැන්වීම n2, pl. ඉගැන්වීම්
 telephone (n.) වැලි ෆෝන් එක
 " (v.) වැලි ෆෝන් කරනවා v. irr.
 temple (shrine house) විහාර n4, pl. විහාර
 " (complex) පන්සල n2, pl. පන්සල්
 ten දහේ, දහය stem දහ
 that (by you) මේ, ඔය, අර, ඒ
 that (one) ඔක, අරක, ඒක
 thatch හෙවිලි කරනවා v. irr.
 then එතකොට, ඉතිං
 there ඔහේ, අරහේ, එහේ, ඔතන, අතන, එතන
 therefore ඒනිසා
 these මේ
 thing දේ n4, pl. දේවල්
 think කල්පනා කරනවා, හිතනවා
 thirteen දහතුන stem දහතුන්
 thirty තිහ stem තිස්
 this මේ
 this one මේක
 this much මෙවිටර
 this way (direction) මෙසා,
 " " (manner) මෙහෙම
 thousand දාහ stem දාස්
 three තුන stem තුන්
 throughout විස්සෙ
 Thursday බ්‍රහස්පතින්දා n3, no pl.
 ticket ටිකට් එක
 tie බදිනවා

tiles උලු n. pl.
till then එකකං
timber ලිය n2, pl. ලී
time කාලෙ n4, pl. කාල, කාලවල්
n2, pl. වෙලා, වෙලාව
time (instance) ගමන, සැරේ, පාර
tire වයර් එක
tire (oneself) මහන්සි වෙතවා v. irr.
today අද n3, no pl.
toddy රා n. pl.
tomato තක්කාලි, තක්කලි n. pl.
tomorrow හෙට n3, no pl.
too (also) ...ත්
too much වැඩි, වැඩියෙ
too little මදි
topic මාතරකාව n2, pl. මාතරකා, මාතරකාවල්
town වවුම n2, pl. වවුම්
transaction ගනුදෙනුව n2, pl. ගනුදෙනු
train කෝච්චිය n2, pl. කෝච්චි
treasure නිදානෙ n4, pl. නිදාන, නිදන්
treat (medical) බේත් කරනවා v. irr.
tree ගඟ n2, pl. ගස්
trouble කරදරේ n4, pl. කරදර
කලබලේ n4, pl. කලබල
trouble oneself කරදර වෙතවා v. irr.
truck ලොරිය n2, pl. ලොරි
true හැබැ
truth ඇත්ත n2, no pl.
Tuesday අඟහරුවාදා n3, no pl.
turn හැරෙනවා
twelve දොලහ stem දොලොස්
twenty විස්ස stem විසි
two දෙක stem දෙ
two (animate) දෙන්නා

U

- uncle (maternal) මාමා n5, pl. ...ලා
 " (paternal) බාපා n5, pl. ...ලා
 under jurisdiction of යටතේ
 understand තේරෙනවා
 understanding අවබෝදය n4, no pl.
 undeveloped නොදියුණු
 undo ගලවනවා
 until කෙ
 up-country උඩරට n3, no pl.
 upstairs සොල්දොර n2, pl. ...වල්
 සොල්දරේ n4, pl. සොල්දර
 use පාවිච්චිකරනවා v. irr.
 useful ප්‍රයෝජනවත්
 useless සවිත්තු, පල්
 useless discussion පල්භාලිලි
- vacation නිවාඩුව n2, pl. නිවාඩු
 various නොයෙක්, වෙනස් වෙනස්
 Vedda වැද්දා n5, pl. වැද්දෝ
 vegetable (curry) එලෝලුව n2, pl. එලෝලු
 vegetables එලෝලු n. pl.
 very බොහොම
 vesak වෙසක් එක n1, no pl.
 village ගම n2, pl. ගම්
 village council ගසබාව n2, pl. ගසබා, ගසබාවල්
 villagers ගම්මු n5, n. pl.
 visit (go to) ගිහිං එන්න යනවා v. irr.
 (come to) ඇවිත් යන්න එනවා v. irr.
 visitor අමුත්තා n5, pl. අමුත්තෝ
 vitamin විටමින් එක
 vote එන්දෙ n4, pl. එන්ද
- wage කුලිය n2, pl. කුලි

wait බලන් ඉන්නවා
 walk ඇවිදිනවා v. irr.
 wall බිත්තිය n2, pl. බිත්ති
 want ඕන
 wash සෝදනවා, සෝදනවා
 watchman මුරකාරයා n5, pl. මුරකාරයෝ
 wattle and daub වර්විවිය n2, pl. වර්විවි
 way විදිය n2, pl. විදි
 හැටිය n2, no pl.
 way (in this) මෙහෙම; මේ විදිය
 (in that) එහෙම, ඔහොම; ඒ විදිය, ඔය විදිය
 (in what) කොහොම; කොයි විදිය
 (on the) way අතරමග
 ward වාරිටුව n2, pl. වාරිටු
 we අපි
 Wednesday බදාදා n3, no pl.
 week සුමානෙ n4, pl. සුමාන
 well (adv.) හොඳට, හොඳින්
 well (water) ලීඳ n2, pl. ලී
 well-wishing හිතවත්
 west, western බස්නාහිර n3, no pl.
 witness තෙතමනේ n4, no pl.
 what මොනවා, මොක, මොකක්
 whatsoever කිසිම
 (anything) whatsoever මොනවා හරි, මොකක් හරි
 wheat තීරිඟු n. pl.
 where කොහෙ, කොතන
 which කොයි
 while ...දි
 white සුදු
 white ant වේයා n5, pl. වේයෝ
 whole මුලු...ම
 wholesale trade තොග වෙලඳාම n2, pl. තොග වෙලඳාම්
 why ඇයි, මොක (ද)
 win දිනනවා
 wind හුලඟ n2, pl. හුලං

wish කැමැත්ත n2, pl. කැමැති
 with (-ත්) එක්ක
 without නැතුව
 wood ලිය n2, pl. ලී
 word වචන n4, pl. වචන
 work (n.) වැඩේ n4, pl. වැඩ
 work (v.) වැඩ කරනවා
 workshop වැඩපල n2, pl. ...වල්
 wound තුවාල n4, pl. තුවාල
 writing ලිවීම n2, pl. ලිවීම්

yams අලේ n4, pl. අල
 yard (measure) යාර n4, pl. යාර
 year අවුරුද්ද n2, pl. අවුරුදු
 yes ඔව්
 yesterday ඊයෙ n3, no pl. (day before) පෙරේදා
 yet තමා, තවම
 yet (another) තව
 yoghurt මුදාපාන කිරි n. pl.
 you ඔයා pl. ඔයාලා
 තමුසෙ pl. තමුසෙලා
 ඔහේ pl. ඔහේලා